

Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського
Міністерство освіти і науки України
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського
Міністерство освіти і науки України

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

ЧЕХОВСЬКА ЛЮБОВ ЯРОСЛАВІВНА

УДК 796.06:796.035(043.5)

ДИСЕРТАЦІЯ
**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ
ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ В УКРАЇНІ**

24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Фізичне виховання і спорт

Подається на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Л.Я.Чеховська

Науковий консультант: Дутчак Мирослав Васильович
доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор

Львів – 2020

АНОТАЦІЯ

Чеховська Л.Я. Теоретико-методичні основи організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. – Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Львів, 2020.

У дисертаційній роботі подано шляхи розв'язання проблеми подолання невідповідності наявного стану організаційного та кадрового забезпечення вимогам і реаліям сучасної системи оздоровчого фітнесу.

У результаті проведеного дослідження вперше обґрунтовано концепцію організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Передумовами її розроблення стали: фактичний стан функціонування системи оздоровчого фітнесу та її кадрових потреб, перспективи застосування трудової діяльності фітнес-персоналу, вимоги ринку праці (роботодавців) до його професійної готовності, реформування вищої освіти, зростання ролі неформальної освіти, невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного зростання фітнес-персоналу, вивчення міжнародного досвіду тощо.

Експертне оцінювання сформованих дій дало змогу обрати найбільш значущі, які необхідні для виконання завдань удосконалення організаційного і кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Вони враховані при розробленні концепції, яка базувалася на теоретико-методологічних засадах. Її метою є удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу та забезпечення персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг.

Мета деталізована у цілі, сукупність яких зумовлює її досягнення через виконання відповідних завдань.

Концепція має тривалий термін впровадження, але її реалізація забезпечить створення конкурентоспроможного середовища для залучення й

утримання в системі оздоровчого фітнесу висококваліфікованих фахівців. Експертами доведена проєктна ефективність концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Її реалізація дасть можливість вдосконалити правове регламентування, оптимізувати діяльність фітнес-клубів, забезпечити якісну систему підготовки кадрів та їх сертифікацію на основі розроблених проєктів професійних стандартів.

Сучасна система оздоровчого фітнесу надає різноманітний спектр послуг, тому є достатньо високими вимоги до кадрового забезпечення фітнес-клубів. У зміст концепції нами закладено основні принципи захисту від непрофесіоналізму, який є небезпечним для суспільства і здоров'я споживачів фітнес-послуг через вперше сформований і обґрунтований зміст проєктів професійних стандартів «Персонального фітнес-тренера», «Фітнес-тренера групових програм» та «Менеджера фітнес-сервісу». У них визначено: основну мету професійної діяльності; назву виду економічної та професійної діяльності; місце професії; документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, її віднесення до рівня Національної рамки кваліфікацій; назви типових посад, загальні та професійні компетентності фітнес-персоналу; необхідні знання і вміння для виконання трудових дій, що згруповані у трудові функції, перелік заборон у професійній діяльності. Тобто вперше визначено зміст професійної діяльності фахівця з детальною характеристикою трудових функцій та трудових дій з їх реалізації, який досліджено через проведене опитування тренерів (n=120) та клієнтів (n=586), проаналізовані документи адміністративного регламентування діяльності (n=12) та проведене педагогічне спостереження у 16 фітнес-клубах м. Львова. Нами узагальнено зміст посадових інструкцій менеджера фітнес-сервісу, персонального фітнес-тренера та фітнес-тренера групових програм. Метою спостереження були трудові дії тренерів, які ними виконувалися під час проведення занять за груповими програмами (n=69) та персональних (n=35) занять із подальшим їх узагальненням.

Впровадження стандартів дасть можливість отримати єдині критерії оцінювання компетентностей фітнес-персоналу.

Уперше встановлено затребуваність фахівців системи оздоровчого фітнесу на вітчизняному ринку праці через аналіз інтернет сайту кадрового порталу «HeadHunter».

Уперше розроблено стратегічні напрями діяльності організацій системи оздоровчого фітнесу, зокрема найбільш популярних мереж фітнес-клубів «Sport Life» та «FitCurves» через дослідження сучасного стану ринку фітнес-послуг у Львові, який є середньостатистичним містом України як за кількістю закладів фізичної культури, так і за показниками кількості залученого населення до рухової активності. Саме тому набули подальшого розвитку відомості про вплив чинників зовнішнього середовища на систему оздоровчого фітнесу та внутрішнє середовище організацій, які її утворюють.

Удосконалено і адаптовано до системи оздоровчого фітнесу алгоритм розроблення професійного стандарту, дотримання якого дозволить розкрити зміст основних структурних елементів: перелік загальних та професійних компетентностей, трудових функцій, а також знань, умінь та навичок необхідних для їх виконання. Алгоритм побудови проєктів професійних стандартів «Персонального фітнес-тренера», «Фітнес-тренера групових програм» та «Менеджера фітнес-сервісу» відповідає методиці їх розроблення.

У дисертаційній роботі удосконалено та доповнено інформацію щодо становлення та розвитку оздоровчого фітнесу у світі та в Україні. Описано хронологію виникнення різних видів фітнесу. За документами звітності Європейської асоціації фізичної активності (Europe Active Association) та Міжнародної асоціації спортивно-оздоровчих клубів (IHRSA) досліджено стан системи оздоровчого фітнесу різних країн світу упродовж 2012–2018 рр. і встановлено зміцнення її позицій на світовій арені. Підтвердженням є зростання доходу фітнес-індустрії у 2018 році до 94 млрд доларів, який забезпечили 210 тис. клубів і 183 млн їх клієнтів.

У 2018 році європейський фітнес-сектор надав послуги 62 млн споживачів і мав дохід 27,2 млрд євро, а 750 тис. персоналу працювало у 62 тис. фітнес-клубах. Лідерами європейського ринку фітнес-послуг 2018 р. стали Німеччина і Великобританія.

Досліджено, що ринки Росії, Туреччини і Польщі увійшли до десятки найбільш перспективних об'єктів системи оздоровчого фітнесу і мають сприятливий потенціал для зростання кількості клієнтів фітнес-клубів, ніж зрілі ринки Західної Європи.

Встановлено, що оздоровчий фітнес є предметом уваги міжнародних організацій, які розвивають фізичне виховання, спорт вищих досягнень, адаптивний спорт і оздоровчо-рекреаційну рухову активність. Саме останні сприяють розвитку системи оздоровчого фітнесу в країнах світу, розробляють і впроваджують міжнародні фітнес-програми, вимоги до змісту та якості програм підготовки та постійного підвищення кваліфікації кадрів тощо.

Встановлено пріоритетні напрями/тренди оздоровчого фітнесу за 2017-2019рр.: персональні / переносні фітнес-гаджети; групові тренування (групові онлайн-тренування) та високоінтенсивні інтервальні тренування.

Оздоровчий фітнес у світі успішно функціонує завдяки персоналу, фаховий рівень якого відповідає професійним стандартам EuropeActive. Лише організації, які виконали відповідні вимоги можуть стати акредитованими провайдерами для сертифікації фітнес-персоналу. До найбільш авторитетних відносять ті, які акредитовані Національною Комісією сертифікаційних агентств (NCCA). Вони мають право вносити резюме до Американського (USREPS) і Європейського (EREPS) незалежних реєстрів фахівців з фізичних вправ. Найбільш популярними сертифікованими програмами є «Персональний тренер (CPT)» та «Інструктор групових фітнес-програм (GFI)». Такий міжнародний досвід є необхідним для формування єдиного стандартизованого підходу оцінювання професійного рівня фітнес-персоналу в Україні.

Ринок фітнес-послуг в Україні також активно зростає і залишається перспективним і дохідним. Нажаль розподіл пропозицій фітнес-послуг є нерівномірним, бо вони сконцентровані, насамперед, у великих містах.

Зазначимо, що Україну вперше згадано у міжнародному звіті «European Health&Fitness Market – 2018» про ринок фітнесу у Європі. Річний оборот ринку фітнес-послуг України у 2018 році становив 266,6 млн доларів (2017р. - 251,4 млн доларів).

Основними лідерами на ринку оздоровчого фітнесу 2018 року були мережі фітнес-центрів середнього цінового сегмента: «FitCurves» (понад 105 залів у 38 містах), «Sport Life» (67 спортклубів у 18 містах), «Малібу» (28 клуб в 11 містах), «Атлетико» (24 клуби), «Pulse Gym» (14 клубів) і «Сафарі» (11 клубів). Зазначимо, що понад 81% цінового сегмента ринку фітнес-послуг потрапляє у діапазон середньорічних цін від 3 000 до 15 000 грн.

Оскільки система оздоровчого фітнесу постійно розвивається, вона потребує професійних кадрів, які б надавали якісні послуги. Керівники закладів вищої освіти повинні враховувати сучасний попит населення на фітнес-послуги та сприяти розробці системи підготовки кадрів зі спеціалізації/освітньої програми «фітнес і рекреація» у закладах вищої освіти фізкультурного профілю. Саме тому удосконалено змістове наповнення навчальних дисциплін «Фітнес-технології», «Оздоровчо-рекреаційні технології» та «Рекреаційно-оздоровча діяльність».

Удосконалено зміст наукової інформації щодо сутності спеціальних дефініцій, які використовуються у системі оздоровчого фітнесу. Різні версії тлумачення основних термінів мають право на існування та доповнюють одна одну. Однак, бажаним є досягнення їх однозначного розуміння науковцями та практиками, тлумачення їх змісту у нормативно-правовій документації.

Подано також інформацію щодо спільних та розбіжних характеристик професійної діяльності тренера з виду спорту та фітнес-тренера на підставі ознак: мета, контингент, знання, уміння, засоби і методи, час занять, вимог, співпраця, емоційний стан, критерії до нарахування зарплати.

Набула подальшого розвитку та систематизації інформація з міжнародного досвіду сертифікації фітнес-персоналу в організаціях ACE, NASM, ACSM, NSCA, NFPT, NCSF, IFPA за різними найбільш популярними програмами, враховуючи їх вимоги до змісту іспиту.

Набули подальшого розвитку відомості про стан інфраструктури оздоровчо-рекреаційної рухової активності та залучення населення до оздоровчого фітнесу в Україні.

Встановлено, що з 2016 року в країні почала зменшуватися кількість майже усіх видів спортивних споруд. Однак, прослідковується позитивна тенденція щодо забезпечення населення фізкультурно-оздоровчими закладами у таких областях: Львівській (1,8 тис. од.), Хмельницькій (733 од.), Сумській (571 од.), Житомирській (556 од.) та Рівненській (551 од.). Загалом у 2017 році в нашій країні функціонували 1569 фітнес-об'єктів, серед них більшу частку (56 %) становили фітнес-клуби, 10 % – фітнес-студії, по 9 % – клуби бойових мистецтв та студії пілатесу, 7 % – жіночі фітнес-клуби, по 3 % – студії йоги та танців, 2 % – басейни. Зазначимо, що забезпеченість площами басейнів в Україні не змінилася порівняно із 2017 роком і за 2018 рік становить лише 19 % від нормативних показників. Більшість міст України забезпечені площами басейнів менш ніж на 10 %.

Кількість осіб, залучених до занять оздоровчим фітнесом у 2018 році – 2,9 % від загальної кількості населення. Зафіксовано збільшення в Україні кількості фітнес-клубів до 1765 у 2018 р.

Нами досліджено сучасний стан ринку фітнес-послуг у Львові. У ньому функціонує 88 фітнес-клубів, споживачами яких є 57520 клієнти (7,9%). Складено характеристику діяльності найбільш популярних фітнес-клубів Львова. Встановлено, що найбільш популярною серед мешканців міста є мережа фітнес-клубів «Sport Life» (4 клуби), які надають великий арсенал послуг (близько 30 фітнес програм, заняття в тренажерній залі, плавання, додаткові послуги тощо). Клуби працюють у великому часовому діапазоні, що

є зручним для вибору часу занять. Найбільш чисельною є мережа фітнес-клубів «FitCurves» – 9.

Ключові слова: оздоровчий фітнес, концепція, професійні стандарти, стратегія, організаційне та кадрове забезпечення.

ABSTRACT

Chekhovska L.Ya. Theoretical and methodological foundations of organizational support and staffing of the health fitness system in Ukraine. – Qualified scientific work on the rights of the manuscript.

Dissertation for a doctoral degree in Physical Education and Sports, specialty 24.00.02 – physical culture, physical education of different groups of the population.– Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Boberskyj, Lviv, 2020.

The dissertation presents the solution of the problem of overcoming the mismatch of existing state of organizational support and staffing to the requirements and realities of the modern fitness industry.

Because of the research, the concept of organizational support and staffing of the health fitness system in Ukraine was first substantiated. The prerequisites for its development were: the actual state of functioning of the health fitness system and its staff needs, prospects for the use of the labor activity of fitness staff, the requirements of the labor market (employers) to their professional readiness, reforming of higher education, increasing the role of non-formal education, uncertainty of organizational conditions for implementation of a modern system of continuous professional growth of fitness staff, study of international experience and more.

Expert evaluation of the formed actions made it possible to choose the most significant, which are necessary for the fulfillment of the tasks of improving the organizational support and staffing, health fitness system. They are taken into account when developing a concept based on theoretical and methodological

principles. Its purpose is to improve the organization of a health fitness system and to providing of staff to improve the quality of fitness services.

The goal is detailed into objectives, the totality of which determines its achievement through appropriate tasks.

The concept has a long implementation time, but its implementation will provide a creation of competitive environment for attracting and retaining highly qualified professionals in the health fitness system. Experts have proved the project effectiveness of the concept of organizational support and staffing of the health fitness system. Its implementation will make it possible to improve legal regulation, optimize the activity of fitness clubs, provide a quality training staff system and their certification based on the developed projects of professional standards.

The modern fitness industry provides a diverse range of services, so there are high requirements for the staffing of fitness clubs. The concept contains the basic principles of protection against unprofessionalism, which is dangerous for the society and health of the fitness services' consumer through the first formed and substantiated content of the projects of professional standards «Personal fitness trainer», «Fitness trainer across group programs» and «Manager of fitness service». They define: the main purpose of professional activity; the name of the type of economic and professional activity; place of profession; documents confirming the professional and educational qualification, its classification in the National Qualifications Framework; names of typical positions, general and professional competences of fitness staff; required knowledge and skills to perform work activities grouped into job functions; a list of prohibitions in professional activity. That is, the content of professional activity of a specialist, which was first investigated through a survey of trainers (n = 120) and clients (n = 586), documents of administrative regulation of activity were analyzed (n = 12) and pedagogical observation in 16 fitness clubs in Lviv was conducted. We summarize the content of the job descriptions of the fitness service manager, personal fitness trainer, and group program fitness trainer. The purpose of the observation was all work activities of the

trainers during the group programs (n = 69) and personal (n = 35) sessions with their subsequent generalization.

The implementation of standards will allow obtaining of uniform evaluation criteria of the fitness staff competences.

For the first time a strategy of activity of organizations of the health fitness system, in particular for the most popular networks of fitness clubs "Sport Life" and "FitCurves" is established through research of the current state of the fitness services market in Lviv, which is the average city of Ukraine both by the number of physical education institutions and by indicators of the number of people involved in motor activity. That is why information about the influence of environmental factors on the health fitness system and the internal environment of the organizations that form it, has been further developed.

The algorithm of development of the professional standard for the health fitness system is improved and adapted; its observance will allow revealing the content of the basic structural elements: the list of general and professional competences, labor functions, as well as the list of knowledge and skills for their performance. The algorithm for constructing projects of professional standards of 'Personal Fitness Trainer', 'Group Fitness Trainer' and 'Fitness Service Manager' was consistent with the methodology of their development.

The information on formation and development of health fitness in the world and in Ukraine is improved and supplemented in the dissertation. The history of the occurrence of different types of fitness is described. According to the reporting documents of the European Active Association and the International Health, Racquet and Sportsclub Association (IHRSA), the status of the fitness industry of different countries during 2012–2018 was investigated and established strengthening its position on the world arena were strengthened. Confirmation is the growth of the fitness industry's revenue in 2018 to \$ 94 billion, which provided 210,000 clubs and 183 million customers.

In 2018, the European fitness sector provided services to 62 million customers and generated revenue of € 27.2 billion, with 750,000 staff working in 62,000 fitness

clubs. Germany and the UK became the leaders of the European fitness services market in 2018.

It has been researched that the markets of the countries of Eastern Europe (Russia, Turkey and Poland) are among ten most promising objects of the fitness industry and have a favorable potential for growth of the number of clients of fitness clubs than the mature markets of Western Europe.

It is established that health fitness is a subject of attention of international organizations that develop physical education, sports of high achievements, adaptive sports and health and recreational motor activity. The latter contribute the development of the fitness industry in the countries of the world, develop and implement international fitness programs, develop requirements for the content and quality of training programs and continuous training of personnel.

There were established priority directions / trends of health fitness for 2017-2019: personal / portable fitness gadgets; group workouts (group online workouts) and high intensity interval workouts.

Health fitness in the world is successful thanks to staff whose professional level meets EuropeActive professional standards. Only organizations that fulfilled the relevant requirements may become accredited providers for the certification of fitness staff. The most reputable are those accredited by the National Commission for Certifying Agencies (NCCA). They have right to submit CV to the independent The United States Registry of Exercise Professionals (USREPS) and European Registry of Exercise Professionals (EREPS). The most popular certified programs are Personal Trainer Certification (CPT) and Group Fitness Instructor (GFI). Such international experience is necessary to formulate a single standardized approach to assessing the professional level of fitness personnel in Ukraine.

The fitness services market in Ukraine is growing and remains promising and profitable. Unfortunately, the distribution of fitness services is uneven as they are primarily concentrated in large cities.

It should be noted that Ukraine was first mentioned in the European Health & Fitness Market - 2018 international report on the fitness market in Europe. The

annual turnover of the fitness services market of Ukraine in 2018 amounted to \$ 266.6 million (2017 - \$ 251.4 million).

The leading leaders in the fitness market in 2018 were the mid-range fitness center networks: FitCurves (over 105 clubs in 38 cities), Sport Life (67 clubs in 18 cities), Malibu (31 clubs in 9 cities)), AthleticCo (24 clubs), Pulse Gym (14 clubs) and Safari (11 clubs). It should be noted that more than 81% of the price segment of the fitness services market falls within the average annual price range from 3,000 to 15,000 UAH.

As the fitness industry is constantly evolving, it needs professional staff to provide quality services. Heads of institutions of higher education (IHE) should take into account current public demand for fitness services and facilitate the development of a training system for the specialization / educational program «fitness and recreation» in the IHE physical culture profile. That is why the content of the courses «Fitness Technologies», «Health and Recreational Technologies» and «Recreational and Health Activities» has been improved.

The demand for health fitness staff has been confirmed by the analysis of the HeadHunter recruitment portal website.

Content of scientific information on the basic definitions' essence used in the health fitness system has been improved. Different versions of the interpretation of the basic terms are entitled to may exist and complement each other. However, it is desirable to achieve their unambiguous understanding by scholars and practitioners, interpretation of their content in regulatory legal documentation.

It is improved the information on the common and divergent characteristics of the professional activity of a sports coach and fitness trainer on the basis characteristics: purpose, contingent, knowledge, skills, means and methods, time of class, requirements, cooperation, emotional state, criteria for the salary calculation.

It is improved the information on the international experience of fitness staff certification in the organizations ACE, NASM, ACSM, NSCA, NFPT, NCSF, IFPA on various most popular programs, taking into account their requirements for the content of the exam.

It has further developed information about the state of infrastructure of health and recreational motor activity and population involvement to health fitness in Ukraine.

It is established that the number of almost all kinds of sports facilities has started to decrease in the country since 2016. However, there is a positive tendency to provide the population with health and fitness facilities in the following areas: Lviv (1.8 thousand units), Khmelnytsky (733 units), Sumy (571 units), Zhytomyr (556 units) and Rivne (551 units). In total, 1569 fitness facilities were operating in our country in 2017, among them the majority (56%) were fitness clubs, 10% - fitness studios, 9% - martial arts clubs and Pilates studios, 7% - women's fitness clubs, 3% for yoga and dance studios, 2% for swimming pools. It should be noted that the availability of squares of swimming pools in Ukraine has not changed compared to 2017 and in 2018 it is only 19% of the regulatory indicators. Most cities in Ukraine are provided with squares to pool of less than 10%.

The number of involved people to fitness training in 2018 is 2.9% of the total population. The number of fitness clubs in Ukraine has increased to 1765 in 2018.

We have researched the current state of the fitness services market in Lviv. There are 84 fitness clubs with 53,884 customers (6.8%). The characteristic of activity of the most popular fitness clubs in Lviv is compiled. It is established that the most popular among the residents of the city is the network of fitness clubs "Sport Life" (4 clubs) that provides a large arsenal of services (about 30 fitness programs, training in the gym, swimming, additional services, etc.). Clubs operate over a large time range, which is convenient for choosing a class time. The largest network is the FitCurves – 9 clubs.

Keywords: health-related fitness, concept, professional standards, strategy, organizational and personnel support.

Список публікацій здобувача

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Чеховська ЛЯ. Оздоровчий фітнес у сучасному суспільстві: монографія. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського; 2019. 293 с.
2. Жданова О, Данилевич М, Грибовська І, Чеховська Л. Оптимізація діяльності фахівців щодо залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2012;16;2, с. 81–87.

Видання внесено до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus. Здобувачеві належить формування пропозицій щодо оптимізації пропагандистсько-рекламної діяльності.

3. Жданова О, Чеховська Л, Грибовська І. Порівняння змісту діяльності фізкультурних фахівців щодо залучення населення до систематичних занять руховою активністю В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2013;17; 4, с. 53–7.

Видання внесено до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus. Здобувачеві належить виявлення проблеми, структуризація даних, формулювання висновків.

4. Жданова О, Данилевич М, Грибовська І, Чеховская Л. Зміст підготовки магістрів зі спеціальності «фітнес і рекреація». Фізична активність, здоров'я і спорт. 2014; 1 (15):62-69.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List». Здобувачеві належить розроблення професійних компетентностей та змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівців спеціальності «Фітнес і рекреація».

5. Zhdanova O, Chekhovska L, Shevtsiv U, Chekhovska M. Expediency of health fitness and shaping programs implementation on physical education classes for girls' high school age. *Journal of Physical Education and Sport*. 2015;51;15;2:338–46.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, CrossRef. Здобувачеві належить розроблення алгоритму дослідження та інтерпретація результатів.

6. Chekhovska L, Turka R. Mass sport events in the activity of children and youth clubs in Lviv to involve children into physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*. 2015;81;15;2:538–42.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, CrossRef. Здобувачеві належить наукова ідея та розроблення алгоритму дослідження, формування висновків..

7. Чеховська Л, Жданова О. Проблеми організаційно-методичних основ фітнесу в системі масового спорту (спорту для всіх). *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2016; 4 (26): 67-75.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List». Здобувачеві належить обґрунтування проблеми, нагромадження та узагальнення емпіричних даних, формулювання висновків.

8. Чеховська Л. Пропаганда фізкультурно-оздоровчої діяльності у засобах масової інформації м. Львова В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). *Зб. наук. пр. Київ*; 2016;3К1(70)16, с. 221–5.

9. Чеховська Л. Сучасний стан і проблеми розвитку інфраструктури масового спорту України. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). *Зб. наук. пр. Київ*;2017;3К(84)17;1, с. 526–31.

10. Чеховська Л. Фітнес-індустрія: стан і перспективи розвитку у країнах світу. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017; 2(58): 107–12.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, WorldCat – OCLC; OpenAire (Zenodo); Googl Shcolar; J-Gate.

11. Чеховська ЛЯ. Фітнес-індустрія України: стан і перспективи розвитку. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017; 5К (86)17, с.358-63.

12. Приступа Є, Музика Ф, Жданова О, Чеховська Л. Сучасний стан підготовки кадрів для сфери оздоровчого фітнесу В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017; 7(89), с.19-22.

Здобувачеві належить пошук та нагромадження інформації, узагальнення отриманих даних щодо стану підготовки кадрів для сфери оздоровчого фітнесу та їх трактування.

13. Чеховська Л, Жданова О, Шевців У. Дисципліна «фітнес-технології» у підготовці майбутніх фахівців з фітнесу. Спортивна наука України [Інтернет]. 2017; 4(80): 49–53. Доступно: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu>

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, "Index Copernicus Journals Master List". Здобувачеві належить систематизація, аналіз та узагальнення матеріалу щодо структури та змісту навчальної дисципліни, узагальнення результатів.

14. Чеховська Л. Франчайзинг у сфері оздоровчого фітнесу. Вісник Прикарпатського університету. 2017; 25-26: 302–9

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Googl Shcolar.

15. Приступа Є, Жданова О, Чеховська Л. Аналіз ринку фізкультурно-оздоровчих послуг у Львові. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017; 6(62): 79-84

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, WorldCat – OCLC; OpenAire (Zenodo); Google Scholar; J-Gate. Здобувачеві належить наукова ідея, розробка інструментарію, аналіз та узагальнення результатів.

16. Чеховська ЛЯ. Стан і особливості розвитку оздоровчого фітнесу в країнах Європи (на прикладі Німеччини). Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017; 4(29):74-81.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

17. Приступа Є, Чеховська Л. Формування конкурентного середовища мережі фітнес клубів «Sport Life» у Львові. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2018; 3К(97) 18. с.450-456.

Здобувачеві належить наукова ідея, розроблення алгоритму дослідження та інтерпретація результатів.

18. Чеховська ЛЯ. Соціальна відповідальність у діяльності фітнес-клубів України. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2018;1(41):23-8. doi.org/10.29038/2220-7481-2018-01-23-28

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних ERIH PLUS, Index Copernicus, Polska Bibliografia Naukowa, DOAJ, OpenAIRE, BASE, WorldCat, Google Scholar, International Committee of Medical Journal Editors, Research Bible, Information Matrix for the Analysis of Journals.

19. Чеховська Л. Характеристика діяльності мережі фітнес-клубів «FitCurves». Спортивна наука України [Інтернет]. 2018;2:48–54 Доступно на: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu>

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

20. Чеховська Л. Особливості діяльності міжнародних організацій з розвитку масового спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2018;3:145–51

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar.

21. Чеховська Л. Міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2018;1(31): 54–62.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

22. Дутчак МВ, Чеховська ЛЯ. Сучасний стан та перспективи удосконалення діяльності фітнес-персоналу України. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2018; 2(32):70-77

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, "Index Copernicus Journals Master List". Здобувачеві належить нагромадження, систематизація, аналіз та узагальнення матеріалу щодо фактичного стану та перспектив удосконалення вітчизняної системи оздоровчого фітнесу, формулювання висновків.

23. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрове забезпечення як актуальна проблема сучасної фітнес-індустрії. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;6(68):31–8.

Видання внесено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, WorldCat – OCLC; OpenAire (Zenodo); Googl Shcolar; J-Gate. Здобувачеві належить накопичення, аналіз та узагальнення матеріалу щодо кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу, формулювання висновків.

24. Prystupa E, Zhdanova O, Chekhovska L. Innovations in the fitness of industry. *Nowoczesne Technologie innowacyjne i informacyjne w rozwoju społeczeństwa: Series of monographs*. Katowice. 2018, s.98-108. ISBN: 978 – 83 – 947093 – 7 – 2
Здобувачеві належить наукова ідея, розроблення схеми дослідження, аналіз, систематизація та узагальнення результатів.

25. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрові потреби сфери оздоровчого фітнесу в Україні В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019; 2(108), с.46-52-456.

Здобувачеві належить нагромадження, систематизація матеріалів, встановлення потреби кадрового забезпечення в оздоровчому фітнесі.

26. Prystupa E, Chekhovska L, Zhdanova O, Chekhovska M. Genesis and content of fitness: theoretical and methodological analysis. *Sport i turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, 2019;2;1:147–61. ISSN 2545-3211 (Q3).

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Agro, BazHum, CeON (Centrum Otwartej Nauki), CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities), DOAJ (Directory of Open Access Journals), ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities), Google Scholar, Index Copernicus. Здобувачеві належить пошук джерел інформації, ретроспективний аналіз розвитку оздоровчого фітнесу, узагальнення результатів.

27. Чеховська Л.Я. Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2019;1(33):67–73.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

28. Чеховська ЛЯ. Алгоритм формування професійного стандарту для сфери оздоровчого фітнесу. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені

- М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019;7(115)19, с. 92–8.
29. Чеховська ЛЯ. Теоретичний аналіз основних дефініцій оздоровчого фітнесу. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019;8(116)19, с. 64–71.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

30. Чеховська ЛЯ. Основи рекреаційно-оздоровчої діяльності. Львів: ЦПД; 2006. 84 с.
31. Приступа ЄН, Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ. Фізична рекреація: навч. посіб. Дрогобич: Коло; 2010, с. 4–56.

Здобувачеві належить виявлення проблеми, структуризація даних, формулювання висновків.

32. Чеховська Л. Удосконалення засад проведення моніторингу рівня охоплення населення масовим спортом. В: Фізична культура, спорт та здоров'я. Матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. Харків; 2014, с. 22–4. – Режим доступу: http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_10_12_2014.pdf

33. Жданова О, Грибовская И, Данилевич М, Чеховская Л. Концепция подготовки магистров специальности «Фитнес и рекреация» во Львовском государственном университет физической культуры. In: Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conferința științifică internațională. Chișinău; 2014, s. 299–302.

Здобувачеві належить розроблення проєкту навчального плану підготовки фахівців та засобів діагностування досягнень, узагальнення даних.

34. Жданова О, Чеховська Л, Шевців У. Підготовка фахівців з оздоровчого фітнесу за кордоном. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. 2016;3:85–90.

Здобувачеві належить обґрунтування актуальності проблеми, узагальнення емпіричних даних та формулювання висновків.

35. Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ. Основи управління сферою фізичної культури і спорту : навч. посіб. Львів : ЛДУФК; 2017. 244 с.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх систематизація, аналіз та інтерпретація.

36. Chekhovska L. Support of Mass Sport as a Social Mission of Fitness Clubs in Ukraine In: Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 322.

37. Чеховська Л. Фітнес тренди сучасності. В: Фізична активність і якість життя людини : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. 2018, с.81.

38. Беляк Ю, Грибовська І, Музика Ф, Іваночко В, Чеховська Л. Теоретико-методичні основи оздоровчого фітнесу: навч. посіб. Львів: ЛДУФК; 2018. 208 с.

Здобувачеві належить нагромадження теоретичного матеріалу, аналіз результатів.

39. Жданова О, Чеховська Л, Баховський І. Нові тенденції розвитку фітнесу. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2016, с. 204–12.

Здобувачеві належить постановка актуальності проблеми, збір емпіричного матеріалу та інтерпретація отриманих результатів щодо тенденцій розвитку фітнесу..

40. Дутчак МВ, Катерина УМ, Чеховська ЛЯ. Професійний стандарт – запорука якісного функціонування фітнес-індустрії України. В: Молодь та олімпійський рух: тези XII Міжнародної конференції молодих вчених. Київ. 2019, с. 301-303.

Здобувачеві належить обґрунтування методологічної основи дослідження, нагромадження та узагальнення емпіричних даних.

41. Дутчак М.В., Жданова О.М., Чеховська Л.Я., Чеховська М.Я. Аспекты подготовки и содержания профессиональной деятельности фитнес-тренеров в

Україне. In: "Problemele acmeologice în domeniul culturii fizice": Conferința științifică internațională. Chișinău; 2019, s. 60–67.

Здобувачеві належить постановка проблеми, нагромадження емпіричного матеріалу та інтерпретація отриманих результатів щодо змісту професійної діяльності фітнес-тренера.

42. Дутчак М, Жданова О, Чеховська Л, Чеховська М. Оздоровчий фітнес як підсистема оздоровчо-рекреаційної рухової активності. В: Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи. 2019;134-136.

Здобувачу належить постановка проблеми, обґрунтування оздоровчого фітнесу як системи загалом та підсистеми оздоровчо-рекреаційної рухової активності, інтерпретація отриманих результатів.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

43. Чеховська Л, Бубела О, Баховський І. Зміст підготовки фахівців фізичного виховання до рекреаційно-оздоровчої діяльності. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. Львів: ЛДУФК; 2010, с. 336–8.

Здобувачеві належить виокремлення проблеми та обґрунтування змісту підготовки фахівців, формулювання висновків.

44. Семаль Н, Жданова О, Грибовська І, Чеховська Л. Організація діяльності закладів сфери фізичного виховання і спорту по залученню неповносправних до рухової активності. В: Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт». Матеріали I Регіон. наук.-практ. інтернет-конф. Харків: ХДАФК; 2012, с. 19–21.

Здобувачеві належить розроблення схеми дослідження, нагромадження інформації, систематизація результатів.

45. Жданова О, Чеховська Л. Форми залучення населення до рухової активності. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності

населення. Матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2014, с. 356–61.

Здобувачеві належить наукова ідея, нагромадження, систематизація, аналіз та інтерпретація результатів дослідження.

46. Жданова О, Чеховська Л, Цирик І. Мілітарі фітнес за версією ICIPS: історія формування та сучасний зміст. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2016, с. 232–6.

Здобувачеві належить характеристика фітнес-програми, її особливості та формулювання висновків.

47. Чеховська Л, Грибовська І, Іваночко В. Аналіз ефективності функціонування фітнес-центрів міста Львова. В: Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування. Матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. Львів: ЛДУФК; 2017, с. 161–64.

Здобувачеві належить проведення анкетування клієнтів та оброблення результатів, формулювання висновків.

48. Чеховська ЛЯ, Жданова ОМ, Грибовська ІБ, Данилевич МВ, Шевців УС. Оздоровчо-рекреаційні технології: навч. посібник. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського; 2019. 240 с.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх систематизація, аналіз та інтерпретація.

49. Шевців У, Чеховська Л. Zumba у фізичному вихованні студентів вищих закладів освіти. В: Актуальні питання вдосконалення системи фізичного виховання і спортивної роботи у вищій школі. Зб. наук. пр. Ужгород; 2018, с. 81–4.

Здобувачеві належить характеристика фітнес-програми у фізичному вихованні студентів, формулювання висновків.

50. Чеховська Л, Грибовська І, Маланчук Г. Особливості «bikini body guide» як інноваційної фітнес програми. В: Проблеми активізації рекреаційно-

оздоровчої діяльності населення. Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2018, с. 203–6.

Здобувачеві належить характеристика фітнес-програми, формулювання висновків.

51. Prystupa Y, Zhdanova O, Chekhovska L. Mobile applications for attraction young to motor activity. In: Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 314.

Здобувачеві належить участь у пошуку інформації, її опрацювання та узагальнення матеріалу.

52. Chekhovska L, Ivanochko V, Gribovskaya I. Ways of Population Engagement to Remedial Physical Activity. In: Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 306.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх систематизація, аналіз та інтерпретація.

53. Чеховська Л, Шевців У, Чеховська М. Стратегічні аспекти розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді. В.: Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді. Матеріали XI Всеукраїнської наук.-практ. конф. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. с.75-76.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, формування пропозицій з використання видів оздоровчого фітнесу для розвитку фізичного виховання студентської молоді, їх інтерпретація.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Абревіатура	Тлумачення
ЗВО	Заклади вищої освіти
ЗСЖ	Здоровий спосіб життя
ОФ	Оздоровчий фітнес
РА	Рухова активність
НРК	Національна рамка кваліфікацій
АСЕ	Американська рада з фізичних вправ
ACSM	Американський коледж спортивної медицини
CES	Спеціаліст із корекційних вправ
СНС	Тренер зі здорового способу життя
СРТ	Персональний тренер
ЕАА	Європейська асоціація фізичної активності
EQF	Європейська рамка кваліфікацій
EREPS	Європейський реєстр фахівців із фізичних вправ
GFI	Інструктор групових фітнес-програм
IFPA	Міжнародна асоціація фахівців з фітнесу
IFSB	Міжнародна федерація фітнесу
IHRSA	Міжнародна асоціація спортивно-оздоровчих клубів
MES	Фахівець з медичних вправ
NASM	Національна академія спортивної медицини
NCCA	Національна комісія сертифікаційних агентств
NCSF	Національна рада з питань сили і фітнесу
NFPT	Національна федерація професійних тренерів
NSCA	Національна асоціація сили та кондицій
USREPS	Американський реєстр фахівців з фізичних вправ

ЗМІСТ

	Стор.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	25
ВСТУП.....	29
РОЗДІЛ 1. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ.....	40
1.1. Теоретичний аналіз і сутність основних дефініцій дослідження.....	40
1.2. Історичні передумови становлення оздоровчого фітнесу.....	72
1.3. Ретроспективний аналіз розвитку оздоровчого фітнесу в Україні.....	77
1.4. Місце оздоровчого фітнесу в структурі оздоровчо-рекреаційної рухової активності.....	81
1.5. Проблеми організаційного та кадрового забезпечення в науковому доробку зарубіжних і вітчизняних дослідників.....	87
Висновки до розділу 1.....	100
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	103
2.1. Методологія дослідження.....	103
2.2. Методи дослідження.....	104
2.2.1. Методи дослідження теоретичного рівня.....	104
2.2.2. Методи дослідження емпіричного рівня.....	18
2.2.3. Математико-статистичні методи обробки одержаних даних.....	123
2.3. Організація дослідження.....	127
РОЗДІЛ 3. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ.....	129
3.1. Діяльність міжнародних організацій, які розвивають оздоровчий фітнес.....	129

3.2. Стан функціонування системи оздоровчого фітнесу у світі.....	137
3.2.1.Стан і особливості розвитку оздоровчого фітнесу в країнах Європи (на матеріалі Німеччини)	157
3.3. Інновації та сучасні пріоритетні напрями функціонування оздоровчого фітнесу у світовому контексті.....	167
3.4.Кадрове забезпечення системи оздоровчого фітнесу в окремих зарубіжних країнах	173
3.5.Міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу.....	181
Висновки до розділу 3.....	192
РОЗДІЛ 4. ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ.....	195
4.1. Організаційне забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.....	195
4.2. Функціонування установ оздоровчого фітнесу (на матеріалі м. Львова).....	206
4.3.Особливості діяльності мережі фітнес-клубів «Sport Life».....	215
4.4.Особливості діяльності мережі фітнес-клубів «Fitcurves».....	229
4.5. Зміст професійної діяльності фітнес-персоналу.....	237
4.6. Кадрові потреби системи оздоровчого фітнесу України.....	246
4.7. Сучасний стан кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.....	255
Висновки до розділу 4.....	261
РОЗДІЛ 5 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ В УКРАЇНІ	264
5.1. Характеристика напрямів удосконалення організаційного забезпечення системи оздоровчого фітнесу.....	264

5.2. Характеристика напрямів удосконалення кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні	276
5.3. Формування професійних стандартів для фахівців системи оздоровчого фітнесу.....	279
5.4. Обґрунтування змісту проекту професійного стандарту «Персональний фітнес-тренер».....	291
5.5. Обґрунтування змісту проекту професійного стандарту «Фітнес-тренер групових програм».....	325
5.6. Обґрунтування змісту проекту професійного стандарту «Менеджер фітнес-сервісу».....	355
Висновки до розділу 5.....	374
РОЗДІЛ 6. ОБґРУНТУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ В УКРАЇНІ	378
6.1. Методологічні основи побудови концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.....	378
6.2. Зміст концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.....	381
Висновки до розділу 6.....	394
РОЗДІЛ 7 АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	397
ВИСНОВКИ.....	407
ПОСИЛАННЯ.....	415
ДОДАТКИ.....	471

ВСТУП

Актуальність теми. Система оздоровчого фітнесу в Україні функціонує лише 20 років, в той час як у провідних країнах світу – понад пів століття і за темпами розвитку посідає друге місце у світі після інформаційних технологій [437, 441, 468, 511, 522]. Це безперечно обумовлює потребу дослідження наукової проблематики зазначеної соціальної системи з урахуванням національних особливостей, передового міжнародного досвіду та запитів практики [3, 6, 106, 220].

Система оздоровчого фітнесу є підсистемою оздоровчо-рекреаційної рухової активності. На наш погляд, названа система становить упорядковану єдність взаємопов'язаних та взаємодіючих суб'єктів, діяльність яких спрямована на залучення особи до рухової активності/фізичних навантажень тренувального характеру з метою підвищення функціональних можливостей організму і рівня фізичного стану, зменшення ризику розвитку хронічних захворювань, оптимізації фізичної підготовленості, активного дозвілля та покращення якості життя.

Діяльність таких суб'єктів як фітнес-клуби, фітнес-центри, студії супроводжується численними протиріччями, що потребують розв'язання та наукового обґрунтування.

Серед наукових проблем системи оздоровчого фітнесу особливе місце посідають питання її організаційних засад та кадрового забезпечення.

У сучасних умовах оздоровчий фітнес потребує фахівців, які мають відповідну підготовку та дбають про своє подальше професійне зростання для належної конкурентоспроможності на ринку праці та задоволення нових запитів споживачів послуг [3, 40, 44, 272].

Кадрове забезпечення оздоровчого фітнесу проаналізовано у дослідженнях українських та іноземних науковців. Наявна значна увага вітчизняних науковців до нормативно-правових, організаційних аспектів діяльності [2, 5, 96, 97, 100, 223]. Так; М. В. Дутчак сформував класифікацію професій у сфері фізичної культури і спорту [97], а разом із М. М. Василенко

обґрунтували кваліфікаційну характеристику фітнес-тренера [102]. М.Приймак досліджувала проблеми кадрового забезпечення фітнес-клубів України в сучасних ринкових умовах [272].

Проблеми професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів вивчали М.Василенко, О.Томенко та ін. [26, 42, 48, 175]. Зокрема, О. О. Берест досліджувала підготовку майбутніх фітнес-тренерів до рекреаційно-оздоровчої діяльності [22, 23], О. К. Корносенко аналізувала специфіку й функції професійної діяльності фітнес-тренера [173, 174, 175], О. В. Корх-Черба вивчала основні напрями реалізації системного підходу у професійній діяльності майбутнього фітнес-тренера [27, 178], Д. В. Пятницька аналізувала форми організації навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів, О. Г. Сайкіна вивчала концептуальні основи підготовки спеціалістів із фітнесу в сучасних соціокультурних умовах [311], тощо. Формування у майбутніх фахівців із фізичної культури і спорту спеціальних професійних компетентностей для роботи в оздоровчому фітнесі досліджували Ю. В. Мілова, Т. В. Вольф [211]; П.А. Слободжанінов [322], Т.В. Левченкова [195] та ін. [53]. Зокрема А. В. Прима вивчала реалізацію компетентнісного підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх фітнес-тренерів [274]. А. О. Твеліна запропонувала використання засобів оздоровчого фітнесу в системі підготовки майбутніх учителів фізичної культури [344, 345], а Н. Кулик, О.Холодова, О.Кривчикова та ін., А.Лукьяненко – на заняттях учнів, студентів закладів вищої освіти [187, 202, 380]. Дослідження професійної діяльності фітнес-тренера та його сертифікацію частково висвітлено у роботах іноземних науковців M.H Malek, D.P Nalbone, D.E Berger, J.W Colburn [512, 513], A.T. De Lyon, D.Neville Ross, M.A.Kathleen [463], A. De Lyon, C.Cushion [462], T.C. Brown, M.D.Fry [450], Z. Zenko, P.Ekkekakis [577], K.Barnes, L.Ball, B.Desbrow [445], M. Akerson [436] тощо. Здійснено емпіричні дослідження про взаємозв'язок між якістю послуг і задоволеністю клієнтів K.Alexandris, P. Zahariadis, C.Tsorbatzoudis, G.Grouios [437]. На думку іноземних фахівців E.MacIntosh, A.Doherty ефективне функціонування фітнес-клубів не можливе без концептуалізації сервісу фітнес-послуг, яка передбачає

якість їх надання (через сертифікацію професійних кадрів, їх навчання та подальше тестування послуг методиками SERVQUAL, QUESC тощо), якість сервісу надання вторинних послуг та організаційної культури («спільне розуміння», цінності) [511].

Науковці зазначають, що в оздоровчому фітнесі здебільшого працюють особи, які закінчили нетривалі курси з підготовки інструкторів і за своєю професійною підготовленістю не відповідають сучасним вимогам системи оздоровчого фітнесу [178]. Зазначимо також і відсутність вітчизняних вимог до рівня теоретичної та практичної підготовленості фітнес-персоналу, їх професійного розвитку й необхідної професійної кваліфікації відповідно до національної системи кваліфікацій тощо. Це викликає нагальну потребу проведення досліджень, щоб змінити відповідно до реалій сьогодення функціонування системи оздоровчого фітнесу та забезпечення її персоналом здатним забезпечити підвищення якості та безпечності надання фітнес-послуг.

Отже, актуальність і доцільність дослідження проблеми зумовлені необхідністю подолання таких суперечностей:

- між швидкими темпами розвитку вітчизняного оздоровчого фітнесу та недостатньою обґрунтованістю системи його організаційного та кадрового забезпечення;
- між формуванням в Україні національної системи кваліфікацій та відсутністю організаційних засад цього процесу в оздоровчому фітнесі;
- між підвищенням вимогливості споживачів фітнес-послуг і роботодавців до компетентностей фітнес-персоналу та відсутністю відповідних професійних стандартів в Україні;
- між практикою вдосконалення компетентностей фахівців з оздоровчого фітнесу впродовж усього періоду їхньої професійної діяльності та невизначеністю організаційних умов упровадження сучасної системи безперервного професійного розвитку фітнес-персоналу в Україні.

Роботу присвячено розв'язанню важливої науково-прикладної проблеми невідповідності наявного стану організаційного та кадрового забезпечення вимогам і реаліям сучасної системи оздоровчого фітнесу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано згідно з темою 3.9 «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 роки Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735).

Дослідження здійснено відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (номер державної реєстрації 0116U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016–2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (номер державної реєстрації 0117U 003040).

Роль автора як співвиконавця тем полягає у розробленні, науковому обґрунтуванні концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні; встановленні затребуваності фахівців системи оздоровчого фітнесу на вітчизняному ринку праці та змісту їх професійної діяльності розробленні проєктів професійних стандартів фітнес-персоналу (персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм, менеджера фітнес-сервісу) та, а також зборі та аналізі інформації.

Мета роботи – обґрунтувати теоретико-методичні засади організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні для успішного управління її суб'єктами та безперервного професійного розвитку персоналу.

Завдання дослідження:

1. Визначити проблемне поле теоретико-методичних основ оздоровчого фітнесу та історичні передумови його становлення.
2. Охарактеризувати сучасний стан функціонування системи оздоровчого фітнесу у світі та в Україні.

3. Визначити стратегічні напрями розвитку суб'єктів системи оздоровчого фітнесу в Україні.

4. Вивчити затребуваність фітнес-персоналу та зміст його професійної діяльності (персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм, менеджера фітнес-сервісу).

5. Розробити проєкти професійних стандартів фітнес-персоналу (персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм, менеджера фітнес-сервісу).

6. Обґрунтувати передумови та розробити концепцію організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, визначити її проєктну ефективність.

Об'єкт дослідження: система оздоровчого фітнесу.

Предмет дослідження: організаційне та кадрове забезпечення оздоровчого фітнесу в Україні.

Методологія дослідження базувалася на загальній методології наукового дослідження (В. Є. Виноградов, В. М. Костюкевич, В. І. Воронова, О. А. Шинкарук, О. В. Борисова та ін.); фундаментальних положеннях теорії та методики фізичного виховання (Б. М. Шиян, Є. Н. Приступа, Т. Ю. Круцевич, Н. В. Москаленко, І. Р. Боднар та ін.); теоретико-методологічних засадах рекреаційної діяльності різних груп населення, спорту для всіх (Є. Н. Приступа, О. В. Андрєєва, А.І.Альошина, О. М. Жданова, R.S.Paffenbarger, S.Schlosberg та ін.); загальнотеоретичних положеннях оздоровчо-рекреаційної рухової активності (М. В. Дутчак, О.В. Андрєєва, О.Л.Благій, Ю.О.Павлова, Н.W. Kohl, С.L.Craig, E.V.Lambert, S.Inoue, J.R. Alkandari та ін.), підготовки фахівців із фізичного виховання та спорту (Л. П. Сущенко, О. Ю. Ажиппо, М. В. Данилевич, Н. О. Белікова та ін.) і зокрема професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів (М. М. Василенко, О. А. Томенко та ін.); теоретичних основах управління сферою фізичної культури і спорту (Є.Імас, Ю. П. Мічуда, О. М. Жданова, І. Приходько та ін.); теоретико-методичних основах системи оздоровчого фітнесу (Е. Т. Хоулі, Б. Френкс, Л. Я. Іващенко, О. Л. Благій та ін.) та

організаційних, нормативних засадах системи оздоровчого фітнесу (М.В.Дутчак, О. Ю. Ажиппо та ін.).

Для виконання поставлених завдань було використано комплекс **методів дослідження**:

1. Методи дослідження теоретичного рівня (аналіз; синтез; аналогія; екстраполяція; ретроспективний, системний та структурно-функціональний аналіз) дали змогу з'ясувати історичні передумови становлення оздоровчого фітнесу в зарубіжжі та в Україні, виявити проблеми його організаційного та кадрового забезпечення. Зокрема відсутність кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера; наявність організаційної роз'єднаності процесу підготовки кадрів для фітнес-клубів; невідповідність документів про підготовку та підвищення кваліфікації фітнес-персоналу, які видають фітнес-клуби існуючій національній системі кваліфікації; невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного розвитку фітнес-персоналу; відсутність зовнішнього оцінювання професійних компетентностей фітнес-персоналу тощо. Також конкретизувати основні дефініції дослідження (фітнес, оздоровчий фітнес, система оздоровчого фітнесу, фітнес-клуб тощо), обґрунтувати місце оздоровчого фітнесу в структурі оздоровчо-рекреаційної рухової активності; визначити характеристики діяльності фітнес-клубу як складної соціальної системи (організаційну структуру, внутрішнє середовище; зовнішнє середовище і вплив його складників на діяльність організації тощо).

2. Методи дослідження емпіричного рівня: контент-аналіз, опитування (анкетування), педагогічне спостереження, документальний метод. Контент-аналіз застосовано для вивчення фактичного стану та встановлення перспектив удосконалення професійної діяльності фітнес-персоналу; анкетування – для встановлення змісту професійної діяльності фітнес-тренера. Педагогічне спостереження передбачало визначення основних трудових дій у професійній діяльності персонального фітнес-тренера та фітнес-тренера групових програм. Документальний метод дав змогу вивчити документи організаційного та адміністративного регламентування діяльності установ системи оздоровчого

фітнесу, документи звітності Міністерства молоді та спорту України за формою: №2-фк (річна) «Звіт з фізичної культури і спорту» за 2015–2017 роки.

Методика PEST-аналізу полягала у виявленні й оцінюванні впливу чинників макросередовища на розвиток системи оздоровчого фітнесу.

Методику SWOT-аналізу застосовано для встановлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз у діяльності організацій системи оздоровчого фітнесу.

Метод експертного оцінювання дав змогу з'ясувати зовнішні та внутрішні чинники впливу на діяльність організацій системи оздоровчого фітнесу; визначити трудові дії, трудові функції та професійні компетентності персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу; оцінити проєктну ефективність розробленої концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.

3. Методи математичного та статистичного аналізу використано для аналізу та статистичної обробки отриманих результатів на різних етапах виконання дисертаційного дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів:

✓ *уперше* обґрунтовано концепцію організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, яка базується на сучасних методологічних підходах і спрямована на удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу та забезпечення її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг. Структурними елементами концепції є: загальні та спеціальні принципи; мета та цілі; завдання та основні заходи з їх виконання; результати діяльності;

✓ *уперше* встановлено затребуваність фахівців системи оздоровчого фітнесу на вітчизняному ринку праці та визначено зміст професійної діяльності персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу з детальною характеристикою трудових функцій та трудових дій з їх реалізації;

✓ *уперше* науково обґрунтовано проєкти професійних стандартів «Персонального фітнес-тренера», «Фітнес-тренера групових програм» та «Менеджера фітнес-сервісу», де, зокрема, систематизовано професійні компетентності, необхідні для виконання трудових дій із реалізації визначених трудових функцій;

✓ *уперше* сформовано стратегічні напрями розвитку суб'єктів системи оздоровчого фітнесу на середньострокову перспективу шляхом вивчення їх сильних і слабких сторін діяльності, можливостей та загроз;

✓ *удосконалено* інформаційну базу знань щодо становлення та розвитку системи оздоровчого фітнесу у світі та в Україні;

✓ *удосконалено* зміст основних дефініцій: «система оздоровчого фітнесу», «фітнес-індустрія», «фітнес-технологія», «фітнес-програма»;

✓ *удосконалено* й адаптовано алгоритм розроблення професійного стандарту до системи оздоровчого фітнесу;

✓ *набула подальшого розвитку* та систематизації інформація з міжнародного досвіду сертифікації фітнес-персоналу;

✓ *набули подальшого розвитку* дані про вплив чинників зовнішнього середовища на систему оздоровчого фітнесу та внутрішнє середовище організацій, які її утворюють;

✓ *набули подальшого розвитку* положення про стан інфраструктури оздоровчо-рекреаційної рухової активності та залучення населення до оздоровчого фітнесу.

Практичне значення отриманих результатів полягає у впровадженні концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, що сприяє безперервному професійному розвитку персоналу та успішному управлінню суб'єктами цієї соціальної системи.

Основні результати дослідження використано у діяльності спільної робочої групи Національного університету фізичного виховання і спорту України та Громадського об'єднання «Фітнесконект Україна» з розроблення

професійних стандартів для системи оздоровчого фітнесу, що підтверджено актом впровадження.

Матеріали дисертаційної роботи впроваджено у процес ухвалення управлінських рішень та організацію діяльності мережі фітнес-клубів «Sport Life» (м. Київ), Навчально-оздоровчого комплексу «Олімпійський стиль» Національного університету фізичного виховання і спорту України (м. Київ), «Студії Пілатесу Анни Наконечної» (м. Львів) та «Фітнес студії Вікторії Торської» (м. Львів), що підтверджено відповідними актами.

Головні положення дисертаційного дослідження застосовано для удосконалення змістовного наповнення навчальних дисциплін «Фітнес-технології», «Оздоровчо-рекреаційні технології» та «Рекреаційно-оздоровча діяльність» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» та предметною спеціальністю 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)».

Результати роботи використовують в освітній діяльності Національного університету фізичного виховання і спорту України, Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, Харківської державної академії фізичної культури, Хмельницького національного університету, Херсонського державного університету, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського; лекційний матеріал було впроваджено у діяльність Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Хмельницького обласного центру фізичного виховання учнівської молоді, Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (під час Форуму вчителів фізичної культури). Усі впровадження підтверджено відповідними актами та довідкою (Додаток А).

Результати дослідження можуть бути використані в діяльності державних і громадських органів управління різного рівня, суб'єктів системи оздоровчого фітнесу.

Особистий внесок здобувача полягає в постановці проблеми, організації та проведенні теоретичних і емпіричних досліджень; обґрунтуванні концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні; дослідженні змісту професійної діяльності та розробленні проєктів професійних стандартів персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм, менеджера фітнес-сервісу; розробленні стратегії розвитку суб'єктів вітчизняної системи оздоровчого фітнесу; проведенні опитування фітнес-тренерів та клієнтів, учасників Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Фітнес та рекреація»; проведенні контент-аналізу одного із популярних в українському сегменті інтернет сайтів міжнародного кадрового порталу «HeadHunter» для вивчення кадрових потреб у фітнес-персоналі.

Наукові результати, подані у дисертаційній роботі, отримано одноосібно. В опублікованих із співавторами наукових працях здобувачеві належить обґрунтування та формулювання науково-прикладної проблеми, розроблення алгоритму виконання дослідження, опрацювання та інтерпретація емпіричних результатів дослідження, формулювання висновків.

Здобувач є співголовою робочої групи з розроблення проєктів професійних стандартів для фітнес-персоналу, зокрема розробила проєкти стандартів «Персональний фітнес-тренер», «Фітнес-тренер групових програм», «Менеджер фітнес-сервісу» (Додаток Б).

Кандидатську дисертацію на тему «Теоретико-методичні основи технології управління персоналом фізкультурних організацій» зі спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення захищено 2001 року у Львівському державному інституті фізичної культури. Матеріали кандидатської роботи у тексті докторської дисертації не використано.

Апробація результатів досліджень. Основні положення та результати проведених досліджень оприлюднено під час науково-практичних конференцій, зокрема:

✓ міжнародних науково-практичних конференцій: «Молода спортивна наука України» (Львів, 2012; 2013; 2014; 2019); «Проблеми активізації

рекреаційно-оздоровчої діяльності населення» (Львів, 2012, 2014; 2016; 2018); «Фізична культура, спорт та здоров'я» (Харків, 2014; 2015); «Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice» (Кишинів, 2014); «Актуальні проблеми медико-біологічного забезпечення фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації» (Харків, 2015; 2017); «Using sports, culture, and social studies as means to rediscover lost values» (Львів, 2018); «Фізична активність і якість життя людини» (Луцьк, 2018); «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2019); «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми і перспективи» (Київ, 2019), «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2019);

✓ Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Актуальні питання вдосконалення системи фізичного виховання і спортивної роботи у вищій школі» (Ужгород, 2018);

✓ І регіональної науково-практичної інтернет-конференції «Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт» (Харків, 2012);

✓ щорічних наукових семінарів кафедри фітнесу та рекреації Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (2012 – 2019рр.) (Додаток В).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 53 друковані праці, серед яких одна монографія; 4 навчальні посібники; 24 статті у наукових фахових виданнях України (з них 19 – у виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз); 4 – у закордонних виданнях за напрямом дисертації, дві з яких – у виданнях, внесених до наукометричної бази Scopus.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з української та англійської анотацій, вступу, семи розділів, висновків, 579 посилань та 12 додатків. Загальний обсяг дисертації становить 561 сторінка, з них 386 – основного тексту. Роботу ілюстровано 45 рисунками і 73 таблицями.

РОЗДІЛ 1

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ

1.1 Теоретичний аналіз і сутність основних дефініцій дослідження

Сьогодні держава визнає, що без міцного наукового підґрунтя неможливо здійснювати будь-які конструктивні перетворення. Значну роль у розвитку будь-якої науки, особливо в її теоретичному обґрунтуванні, відіграє система термінів. На сучасному етапі розвитку наукової діяльності, мабуть, немає таких понять, які б стосувалися лише терміносистеми однієї сфери.

Науковці зазначають, що будь-яке поняття, використане під час наукового дослідження, може бути визначено по-різному [104]. Саме тому для формулювання тих чи інших дефініцій слід урахувувати сучасний стан розвитку знань у сфері фізичної культури і спорту [356] та дотримуватися основних принципів «логіко-методологічної технології визначення понять» [327].

Сьогодні в цьому напрямі залишається багато дискусійних та нерозв'язаних питань. Актуалізацію зумовлює процес розвитку теорії та практики оздоровчого фітнесу, а отже – необхідність утворення наукового підґрунтя для уточнення термінів.

Слово «дефініція» походить від латинського «definitio» і перекладається як «визначення» якого-небудь поняття, що відображає його істотні ознаки [388]. Потреба у формуванні фахової лексики у різних галузях знань виникає разом із цими знаннями та проходить тривалий, складний шлях у формуванні системи понять. Не є винятком у цьому сенсі й нові поняття у сфері фізичної культури і спорту, зокрема оздоровчого фітнесу [17, 30].

Саме тому вважаємо за необхідне проаналізувати і уточнити терміни, які є базовими для нашої роботи. Розуміння їхньої суті дасть змогу більш точно представити й охарактеризувати зміст дослідження.

Для розуміння сутності нашого дослідження необхідним і доцільним є пояснення терміна «методика». Під ним розуміють сукупність двох визначень:

інструмент, засіб; їх сукупність для ефективного виконання завдання [17, 156, 226].

Завдяки аналізу наукової літератури, присвяченої визначенню сутності терміна «методика», встановлено наявність різних його тлумачень з погляду теоретичної і практичної діяльності. Автори [236, 255, 341, 389, 419] та енциклопедичні словники [34, 70, 73, 161, 234, 335] подають методику як сукупність різного інструментарію: операцій, методів, прийомів, способів, засобів для здійснення якоїсь діяльності.

На думку В.В. Ягупова, термін «методика» означає конкретні принципи, форми та засоби використання методів, за допомогою яких здійснюється більш глибоке пізнання різноманітних педагогічних проблем та їх розв'язання [426]. Вона містить опис сукупності методів, системи прийомів і засобів, що застосовують для дослідження різних явищ [426].

Згідно з іншим підходом, методику тлумачать як систему правил, операцій, процедур для досягнення мети і виконання певної роботи [58, 62].

Ще одне розуміння терміна є у друкованих працях групи авторів: С. М. Снарської, В. Б. Шапар [326, 416] та у довідковій літературі [335]. Отже, методика – це спосіб досягнення мети, організації взаємодії суб'єкта й об'єкта, виконання завдання, формування й обґрунтування знань.

Зокрема, доволі лаконічно у «Термінологічному словнику з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів» розтлумачено термін «методика» – це сукупність способів і прийомів доцільного проведення будь-якої роботи [388]. Його підтримує професор Т. Ю. Круцевич і доповнює, що у методиці має бути точне розпорядження про виконання певних дій (операцій), що зумовлюють виконання поставленого завдання [181]. У нашій роботі вважаємо доцільним дотримуватися саме цього визначення.

Досліджуючи термін «організація», тлумачення якого подано у вітчизняній та іноземній науковій літературі, одразу зауважимо його багатоаспектність. Згідно з «Академічним українським тлумачним словником» [4], він має такі визначення:

- дія за призначенням;
- об'єднання людей, суспільних груп, держав на базі спільності інтересів, мети, програми дій тощо;
- компанія, установа, їх підрозділи чи об'єднання, які виконують самостійні функції та мають адміністрацію;
- особливості будови чого-небудь; структура;
- фізичні й психічні особливості окремої особи.

Аналізуючи тлумачення зазначеного терміна у «Великому тлумачному словнику української мови», прослідковуємо підтвердження попередніх і доповнення ще одним варіантом його розуміння: це комплекс заходів, зміст яких полягає у координації дій окремих елементів системи [34].

В економічних словниках [70, 299] подано два варіанти пояснення цього терміна, зокрема організація – це:

- складова частина управління, суть якої полягає в координації дій окремих елементів системи, досягненні взаємної відповідності функціонування її частин;
- форма об'єднання людей для спільної діяльності в межах певної структури [70, 185].

Згідно тлумачення наукової спільноти [129,130, 156, 183, 452, 534, 570], маємо тлумачення «organization» (організація) і його похідних у таких варіантах:

- як іменник: це група людей, які працюють разом для спільної мети;
- як дієслово: планування діяльності або події; спосіб, у який щось зроблено або організовано;
- як прикметник: характеристика когось.

Цю думку також підтримують В. О. Новак [235], В. І. Жолдак [136,137], І. І. Переверзін [257, 258] та ін. [160,161]

Науковець А. І. Пригожин зазначає, що відповідно до соціальних об'єктів, термін «організація» вживається по-різному, залежно від змісту:

- є соціальним інститутом із відомим статусом і об'єктом;

– означає певну організаційну діяльність, що містить розподіл функцій, налагодження стабільних зв'язків, координацію. Тобто це процес, пов'язаний зі свідомим впливом на об'єкт;

– упорядкованість якогось об'єкта. Тоді під організацією розуміють певні структури, будову і тип зв'язків як спосіб об'єднання частин у ціле, специфічний для кожного виду об'єктів. У цьому сенсі організація є властивістю і атрибутом об'єкта [271].

У нашому дослідженні було використано його тлумачення як процесу налагодження, упорядкування, приведення у систему, тобто як комплекс заходів, зміст яких полягає у координації та узгодженості дій окремих елементів системи, що сприяють досягненню взаємної відповідності та спільної мети.

Термін «організаційне забезпечення» використовують у різних галузях діяльності. Є декілька підходів до визначення поняття «організаційне забезпечення» [87] (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Підходи до визначення поняття «організаційне забезпечення»

На нашу думку, доцільно виокремити такі: нормативний, процесний і системний. Так, системний підхід розуміємо як сукупність пов'язаних елементів системи за умови чітко сформульованої довгострокової стратегії розвитку організації і конкретної мети [204]. Він зважає на необхідність гнучко діяти в сучасних умовах, сприяє освоєнню нових ринків, наданню нових послуг,

мотивації до цих дій персоналу. Застосування системного підходу в управлінні дає змогу вивчати об'єкт у єдності частин і зв'язку із зовнішнім середовищем [129, 130].

Процесний підхід вивчає об'єкт в процесі його функціонування, залежно від забезпечення кадровими, фінансовими, матеріально-технічними та іншими ресурсами із дотриманням таких основних функцій: планування, організація, мотивація, контроль [224].

Нормативний підхід – це сукупність нормативних актів різного управлінського рівня, що регламентують саму діяльність системи, діяльність персоналу і його взаємодію.

Отже, організаційне забезпечення – це сукупність взаємовідносин всередині та за межами організації, а також інших організаційних зв'язків, правових норм, втілених у внутрішні нормативні документи, за допомогою яких ринковоорієнтований об'єкт використовує (або ні) ті можливості, що надає йому середовище, сприяє (або ні) досягненню цілей розвитку за допомогою виконання обраних стратегій [166, 294].

Організаційне забезпечення функціонування підприємства залежить від організації взаємодії підрозділів, функціонально пов'язаних з виробничою та економічною діяльністю та організаційних елементів усіх рівнів управління підприємством. Метою організаційного забезпечення виробництва є підтримка реагування на зміни зовнішнього середовища та адаптація внутрішнього середовища до цих змін за рахунок забезпечення необхідними ресурсами, організації взаємозв'язків між окремими елементами та ліквідації відхилень, що можуть виникати у виробничій сфері [39, 87, 366].

Соціально-економічний розвиток сучасного суспільства неможливий без постійного розроблення і впровадження інновацій. Якість та інтенсивність інноваційної діяльності суб'єктів системи оздоровчого фітнесу визначають її конкурентоспроможність, її перспективи та здатність задовольняти потреби різних груп населення в руховій активності. Саме тому розвиток системи оздоровчого фітнесу і поява великої кількості її суб'єктів потребує відповідного

кадрового забезпечення. Необхідної конкретизації та уточнення в контексті нашого дослідження вимагають власне такі загальні дефініції: «кадрова політика», «кадрове забезпечення», «кадрові процеси», «кадри», «персонал», «кадрові ресурси» (рис. 1. 2).

Рис. 1. 2. Основні загальні дефініції дослідження проблем кадрового забезпечення

Тлумачення поняття «кадрова політика» можливе як у широкому, так і вузькому сенсах [65, 417]. Зокрема, у широкому сенсі слід досліджувати кадрову політику в цілому у сфері фізичної культури і спорту. Як стверджує С. Вавренюк, це системна діяльність державних органів влади, яка спрямована на формування, удосконалення, впровадження комплексу стандартів, професійних вимог до службовців, педагогічних та інших працівників галузі, критеріїв їх добору, підготовки та перепідготовки, підвищення рівня кваліфікації, раціонального використання кадрового потенціалу та його збереження на основі кількісно-якісних прогнозів і перспектив розвитку фізичної культури і спорту в Україні [37].

У «Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту» зазначено пріоритетні напрями державної кадрової політики у відповідній сфері:

- використання науково обґрунтованих підходів до прогнозування та задоволення реальних потреб суспільства у відповідних фахівцях (за кількістю та якістю);
- удосконалення системи морального та матеріального стимулювання фахівців, нормування оплати їхньої праці, посилення особистої відповідальності за кінцевий результат професійної діяльності;
- урахування фахового рівня, досвіду роботи та вміння працювати в нових соціально-економічних умовах;
- удосконалення та систематичне проведення атестації працівників фізичної культури і спорту;
- оновлення нормативної бази з питань класифікації професій галузі [228].

У вузькому сенсі кадрову політику слід розглядати на рівні організації. Одним із вагомих чинників її ефективності та конкурентоспроможності є забезпечення високої якості кадрового потенціалу. На основі проведення виваженої кадрової політики досягають відповідності персоналу організації його виробничим потребам. Як зазначає А. Я. Кібанова, кадрова політика є частиною політики організації і повинна повністю відповідати концепції її розвитку [157], а учені О. В. Крушельницька і Д. П. Мельничук доповнюють тлумачення організаційним механізмом формування, відтворення, розвитку та використання персоналу, створення оптимальних умов праці, його мотивації і стимулювання [182].

Ми погоджуємося з думкою В. А. Савченко, який акцентує увагу на необхідності сучасного підходу до кадрової політики. Це створення такої системи управління кадрами, що базується в основному не на адміністративних методах, а на економічних стимулах і соціальних гарантіях, орієнтованих на зближення інтересів працівника з інтересами організації [308].

Очевидним є те, що кадрова політика буде ефективною лише тоді, коли персонал, максимально використовуючи свій потенціал, виконає поставлені перед ним завдання. Ринок праці постійно перебуває у динаміці: вивільняються

спеціалісти в одних галузях, тоді як в інших їх не вистачає; постійно відбувається старіння робочої сили [387]; зростає кількість працівників, які здобули освіту багато років тому, а їхня компетентність не відповідає новим вимогам передових технологій. На нашу думку, кваліфікований персонал відповідатиме сучасним стандартам тоді, коли буде зв'язок ринку праці з закладами освіти. Сьогодні така співпраця потребує удосконалення.

Складовою частиною кадрової політики є кадрове забезпечення. У науковій літературі немає єдиного погляду щодо поняття «кадрове забезпечення», допускається вільне його тлумачення. Однак кадрове забезпечення – головний критерій ефективного функціонування будь-якої організації [64, 71, 149, 150, 169, 172, 188, 243], зокрема фітнес-клубу.

Як зазначають фахівці, високий рівень функціонування організації залежить від кількісної та якісної характеристик, а саме відповідної кваліфікації її персоналу, його мотивації, командної роботи, дисципліни, здатності і бажання до навчання. За умови якісного та кількісного забезпечення кадрами організація буде затребувана, а неправильний вибір працівників може негативно позначитися на результатах її діяльності [149, 423]. Враховуючи рекомендації Козар О.В. [167], нами запропонована структура кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу (рис.1. 3), яка передбачає її дієвість, фаховість і відповідність очікуванням роботодавців [71].

Отже, кадрове забезпечення визначає правовий, організаційний, змістовий, діяльнісний компоненти системи підготовки спеціалістів галузі як умови перманентного удосконалення фахової компетентності працівників фізичної культури і спорту [152, 188].

Надзвичайно важливим для оптимізації механізму кадрового забезпечення діяльності галузі є розуміння сутності поняття «кадрові процеси». На нашу думку, більш повно і вичерпно зміст цієї дефініції подає В. М. Олуйко [243].

Кадрові процеси слід розуміти як об'єктивно зумовлені, соціально значущі зміни, кількісні та якісні параметри кадрових відносин і зв'язків, результат дії

об'єктивних та суб'єктивних чинників, зокрема як в середині організації, так і поза нею [243].

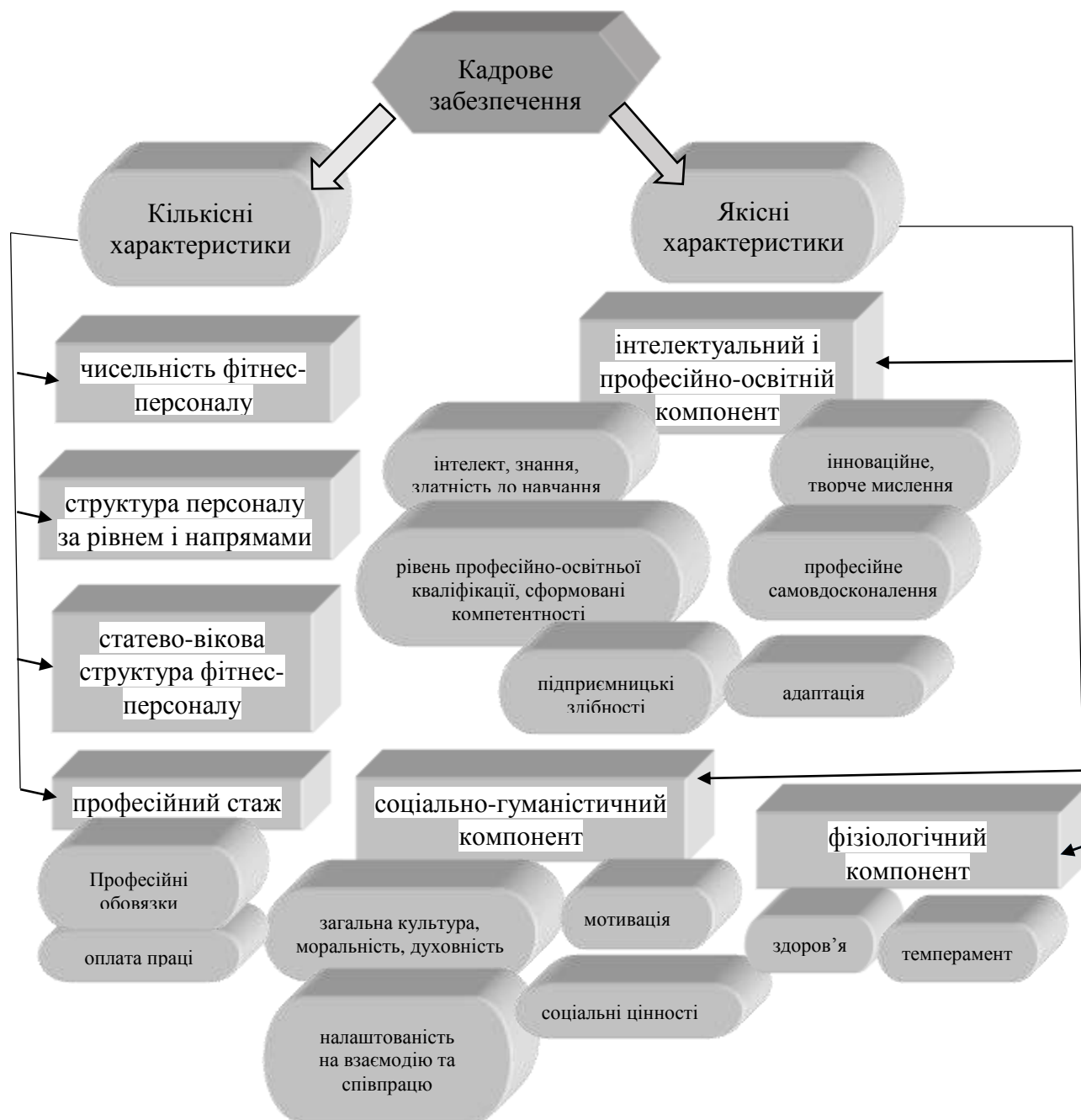

Рис. 1.3. Структура кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу

Сфері фізичної культури і спорту повною мірою притаманні такі кадрові процеси: оволодіння професією, професійна адаптація, подальше професійне навчання та підвищення кваліфікації (розвиток персоналу), становлення

професіонала, посадове зростання, узагальнення, систематизація та передавання набутого передового професійного досвіду, атестація, творчий генезис фахівця [243, 343, 348].

Аналізуючи поняття «кадри» і «персонал», слід зазначити, що наукова спільнота [57, 71, 73, 84, 157, 340] ототожнює їх, хоча кожен із них має різний зміст і сенс. Основні відмінності між категоріями пов'язані з їх тлумаченням. Відповідно до трудової соціології поняття «персонал» є більш широким, а кадри – категорія більш вузька. Згідно з «Тлумачним словником української мови», «персонал» (із лат. «personalis» – особистий) – це усі працівники (постійні та тимчасові) організації, весь її особовий склад. Кадри – основний штатний склад кваліфікованих працівників організації, які володіють спеціальними знаннями, трудовими навичками і виконують різноманітні виробничо-господарські функції [182]. У дослідженні ми дотримувалися синонімічного підходу до тлумачення понять «персонал» та «кадри».

Отож кадри, їхній загальний рівень фахової компетентності, акумульований внутрішній потенціал, здатність до ефективного виконання посадових обов'язків і стабільність є вирішальною та головною передумовою розвитку організації.

Звертаємо увагу на те, що зрозуміти сутність професійної діяльності фахівців оздоровчого фітнесу можливо завдяки з'ясуванню основних понять дослідження [411], тому вважаємо за доцільне зупинитися на їхньому тлумаченні.

Сучасний стан розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні зумовив появу таких термінів: «фітнес», «оздоровчий фітнес», «фітнес-індустрія», «фітнес-центр», «фітнес-клуб», «фітнес-студія», «фітнес-персонал», «фітнес-технологія», «фітнес-програма», «фітнес-послуга», «споживач фітнес-послуг» тощо (рис. 1.4).

Ми зробили аналіз сутності терміна «фітнес», зокрема як його тлумачать фахівці різних країн у різні роки. Науковці Е. Хоулі й Б. Френкс пояснюють, що

оскільки термін «фітнес» поступово еволюціонував, немає єдиного його поняття [381, 382].

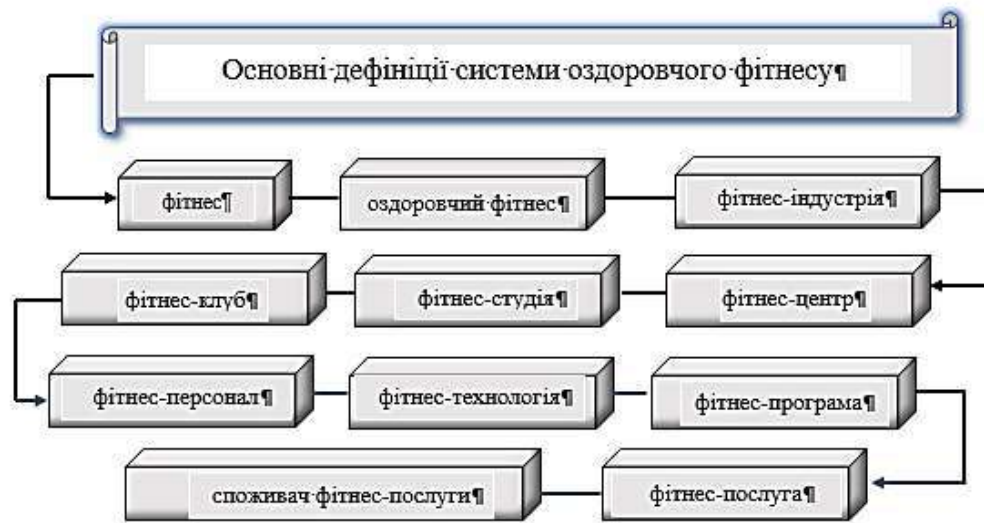

Рис.1.4. Основні дефініції системи оздоровчого фітнесу

Більшість авторів підкреслюють багатоаспектність трактування терміна, який існує без перекладу у багатьох мовах світу [458, 459]. Цей термін походить від англійського виразу «to be fit» – бути у формі, добре себе почувати і бути здоровим.

У 30-ті роки минулого століття термін «фітнес» було введено у науковій і методичній літературі замість термінів «фізична готовність» (physical efficiency) та «фізичний стан» (physical condition). У 1936 році уперше в науковій літературі згадано термін «фітнес» у статті А. Стенхауса (Arthur H. Steinhaus) «Фітнес і суспільство» [555]. Однак із публікацією книжки Кенета Купера «Аеробіка» (1968 р.) поняття «фітнес» набуло нового значення: «прагнення до оптимальної якості життя з включенням соціального, психічного, духовного та фізичного компонентів» [512, 513].

Налічуються десятки сучасних тлумачень терміна «фітнес». Зокрема, Е. Хоулі й Б. Френкс стверджують про його еволюцію – від «фізичної придатності» до позначення соціального явища, культурного феномена ХХ століття; від «фізичного здоров'я людини, що виражається в його придатності до

фізичної роботи», до «прагнення до оптимальної якості життя, що включає соціальний, психічний, духовний і фізичний компоненти» [381, 382]. На думку В. Є. Борілкевича, фітнес є поняттям багатовимірним, що охоплює більш широкий спектр ознак, ніж просто рівень фізичного стану [28]. За своїм цільовим призначенням «фітнес» ближчий до загальноприйнятого в нашій країні поняття «фізична культура». Однак це широке поняття значною мірою є декларативним і затверджує цінність фізичної активності для життя людини [352, 541].

Далі наводимо тлумачення сутності терміна «фітнес» авторами та виданнями різних країн (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення терміна «фітнес»

Автор, рік	Зміст авторських тлумачень
Е. Т. Хоулі, Б. Д. Френкс, 2000	прагнення до оптимальної якості життя, що містить соціальний, психічний, духовний і фізичний компоненти
М. М. Новікова, 1997; В. Є. Борілкевич, 2003, 2006	система фізичних вправ оздоровчої спрямованості, узгоджена з індивідуальним станом психофізичної сфери людини, її мотиваційною визначеністю та особистісною зацікавленістю
Л. М. Глахан, 2000	фізична активність для всіх охочих витратити свої гроші з комфортом, задоволенням і користю для здоров'я
К. М. Медина, 2000	система тренувань, що увібрала в себе всі найефективніші прийоми «виховання тіла»
І. Шиманський, 2000;	F – flexibility (адаптованість); I – independence (незалежність); T – taste of life (смак життя); N – naturality (природний); E – energy (енергія); S – strength (міцність); S – stop aging strategy of life (зупинити старіння)
М. Зібарьов, 2001	заняття спортом і життя за своєю філософією та правилами, які допомагають мати гарну фігуру й добре самопочуття
Ю.В.Татура, 2001; Т. С. Лисицька, Л.В. Сіднева, 2002 Н.М.Буйнова, 2002	здоровий спосіб життя, розвиток атлетичних і рухових якостей
Ю. В. Менхін, А. В. Менхін, 2002	система фізичних вправ оздоровчої спрямованості, узгоджена з індивідуальним станом психофізичної сфери людини, її мотиваційною визначеністю та особистісною зацікавленістю
Д. Г. Калашников, 2003	вид спорту, який культивується в межах змагального бодибілдінгу
В. Є. Борілкевич, 2003	динамічний багатофакторний процес, що складається з компонентів фізичного, психічного, духовного і соціального станів

Продовження таблиці 1.1

Оксфордський тлумачний словник, 2003	різні види рухової активності, збалансоване харчування ін. Розвиває фізичні кондиції, а також інтелектуальні, емоційні, соціальні та духовні компоненти. Якщо «не працює» один із компонентів, не діє вся система
Національна фітнес-спільнота Російської Федерації	фізична активність для оздоровлення і фізичного вдосконалення, яку пропонують у формі послуги та реалізують згідно з програмами тренувань, харчування у підготовленому для цього місці (фітнес-клубі) з використанням обладнання та за участю спеціалістів (тренерів, лікарів, дієтологів)
Хольман, президент Міжнародного союзу спортивної медицини	стан психічної та фізичної готовності для досягнення життєвого успіху
О. М. Лахіна	високоєфективна система оздоровчих занять, спрямованих на зміцнення здоров'я, гармонійний фізичний розвиток, підвищення професійних компетентностей
Ю. Є. Рижкін, 2006	компонент фізичної рекреації
В. Н. Голубєв, П. В. Родічкін, 2006	різні фізичні вправи, заняття та інші засоби поліпшення здоров'я, корекції фігури та загального зміцнення організму
О. Г. Сайкіна, Ю. В. Смірнова, 2006	підсистема фізичної культури, яка має на меті – досягнення оптимального рівня здоров'я
П. В. Родічкін, Д. Н. Давиденко, В. Н. Голубєв, 2006	невід'ємний атрибут здорового способу життя і подальшого розвитку людини
О. Г. Сайкіна, 2007 Г. Н. Пономарьов	організований, керований, цілеспрямований процес занять руховою активністю з добровільним її вибором для підтримання, зміцнення та збереження здоров'я, зниження ризику захворювань та їхньої профілактики, отримання задоволення
К. С. Кабановська, 2008	діяльність із надання матеріально-побутових та соціально-культурних послуг, які задовольняють потреби населення і є специфічним сектором економіки
М. Стефен, Р. Крістін, Д. Тревіс, Д. Ніса, О. Невіл, 2010; Р. Малина, 2010	здорове самопочуття, здатність виконувати щоденну рухову активність досягають за допомогою правильного харчування, помірних фізичних навантажень та достатнього відпочинку
Н. М. Венгерова, 2011	стан оптимального рівня розвитку та прояву сили, гнучкості, контролю за вагою тіла, серцево-судинними можливостями організму, позитивним фізичним та психологічним настроєм
І. Ковальова, 2012 Ж.В.Гращенко, 2019	комплекс програм, який містить різноманітні вправи з аеробіки, шейпінгу, танцювальних рухів, елементів гім-настики, східних єдиноборств, заняття на тренажерах, психотренінги та інше
Національна академія спортивної медицини спорту (NAMS) Ю. Гарсія -Хелоран	умова бути фізично придатним і здоровим, здатність забезпечити кардіореспіраторну витривалість, м'язову силу і витривалість, гнучкість

Отже, аналіз тлумачень терміна «фітнес» свідчить про те, що їх можна поділити на кілька груп:

– фізична активність, яка безпосередньо впливає на людину, її психофізичний стан, кондиції тощо (М. М. Новікова, 1997; О. Н. Медина, 2000; М. Зібарьова, 2001; І. Шиманський, 2000, Ю. В. Менхін, А. В. Менхін, 2002; В. Є. Борілкевич, 2003, 2006; В. Н. Голубєв, П. В. Родічкін, 2006; Н. М. Венгерова, 2011; І. Ковальова, 2012; Ж. В. Гращенко, 2019);

– обов'язкова і дуже важлива складова частина здорового способу життя (О. Г. Сайкіна, Ю. В. Смірнова, Ю. В. Татура, 2001; Т. С. Лисицька, Л. В. Сіднева, 2002; Н. М. Буйнова, 2002; 2006; П. В. Родічкін, Д. Н. Давиденко, В. Н. Голубєв, 2006; О. Г. Сайкіна, 2007; Г. Н. Пономарьов, Н. М. Венгерова, 2011; Ю. Гарсія-Хелоран (Juliana Garcia-Halloran));

– корисне суспільне явище, яке здатне активізувати людину у професійній діяльності, суспільному та особистому житті, як сектор економіки (Е. Т. Хоулі, Б. Д. Френкс, 2000; Ю. Є. Рижкін, 2006; К. С. Кабановська, 2008; Хольман; Л. М. Глахан 2000; В. Є. Борілкевич, 2003).

Паралельно з нашим дослідженням М. М. Василенко проводила аналогічне щодо визначення дефініції «фітнес» у працях вітчизняних і закордонних авторів [40]. Наші підходи майже збіглися. Однак дослідниця визначила також різні рівні їхньої значущості: перший – це оптимальний фізичний стан, готовність; другий – сукупність форм, засобів і методів, спрямованих на досягнення мети фітнесу; третій – соціальне явище, яке містить філософський, соціальний і психологічний аспекти; четвертий – сектор економіки [40].

Слід наголосити, що «фітнес» – збірне, широкозначне і багатогранне поняття, оскільки містить різноманіття рухової діяльності, що має освітній, здоров'язбережений і розвивальний ефект, сприяє духовній і фізичній гармонійності [26, 337].

Концептуальна база «фітнесу» має більш конкретний зміст і є важливою складовою частиною філософії успіху, яка передбачає необхідність певного рівня готовності долати життєві труднощі – фізичні, психологічні, емоційні [352].

Термін «фітнес» із 90-х років минулого століття широко використовують в Україні, і сьогодні він є доволі вживаним у лексиконі сучасної людини. Однак, як стверджують дослідники, у вітчизняній практиці він не має визначеного наукового обґрунтування. Слід зауважити, що термін «фітнес» щодо своєї сутності не є ідентичним у різних країнах і має різне тлумачення (розуміння терміна), що актуалізує розгляд різних його версій.

Значне поширення фітнесу стало відображенням як потреб індивіда сучасного соціуму щодо рухової активності, його прагнення до здоров'я і благополуччя, так і потреб суспільства щодо рівня розвитку фізичних і психологічних якостей людини. Адже фітнес – комплекс спортивно-оздоровчих заходів і дій, спрямований на формування, підтримання і зміцнення здоров'я людини, його фізичну реабілітацію, організацію і проведення дозвілля [12, 359, 372, 381].

Зміна соціокультурної і економічної ситуації, освітніх і наукових парадигм на сучасному етапі розвитку суспільства виявила необхідність переосмислення функціонального призначення фітнесу у формуванні особистості, її світогляду, розвитку адаптивних здібностей [158, 352]. Саме тому постає нагальна наукова потреба щодо формування єдиного розуміння терміна «фітнес», щоб не ускладнювати його прийняття науковим товариством і процес професійних взаємин між фахівцями (практиками). Виникає також потреба встановити його місце, визнання у структурі фізичної культури і спорту.

Термін «фітнес» в українській мові, згідно з «Сучасним словником іншомовних слів» [293, 327], означає здоровий спосіб життя, належний фізичний стан, якого досягають за допомогою спеціальних вправ, активного руху, збалансованого харчування, відмови від шкідливих звичок.

У спеціальній літературі «фітнес» досліджують як оптимальний фізичний стан або як рухову активність, що організована у формі фітнес-програм. Якщо останні мають оздоровчо-кондиційну спрямованість, то це – оздоровчий фітнес (М. В. Дутчак, 2018).

Пропонуємо дотримуватися тлумачення терміна «фітнес» за О. Г. Сайкіною. На її думку, фітнес – це інноваційна форма фізичної культури, яка поєднує інноваційні види, форми, обладнання, технології фізкультурно-спортивної діяльності та наявність комфортних соціокультурних умов, у яких відбувається процес споживання фітнес-послуг [310, 313].

Отже, термін «фітнес» дуже поширений у сучасному суспільстві, незважаючи на те, що в теорії та практиці рекреаційно-оздоровчої рухової активності недостатньо висвітлено й обґрунтовано його розуміння.

Фітнес-індустрія має вагомe значення для соціально-економічного розвитку країни. У цей час вона є успішним та перспективним бізнесом, адже за темпами розвитку посідає друге місце у світі після ІТ-технологій [205, 259, 354, 572]. Завдяки стабільно швидким темпам розвитку фітнес-індустрія має високу інвестиційну привабливість, обсяг її ринку щороку збільшується.

Згідно зі словниками [120, 151, 161, 206, 234], термін «індустрія» (від лат. *industria* – діяльність, старанність) тлумачать як промисловість. У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» В. Т. Бусела до згаданого вище додано тлумачення «індустрії» як галузі народного господарства, пов'язаної із безпосереднім обслуговуванням населення [34].

Відомий бізнес-тренер В. Вавилов стверджує, що фітнес-індустрія – одна із найбільш капіталомістких сфер бізнесу [35, 36]. Її характерними ознаками є надання послуг високої якості, розрахованих на різні групи споживачів; забезпечення споживачів різноманітними додатковими та супутніми послугами; оперативне реагування на зміну попиту на ринку, впровадження нових послуг; створення мережі фітнес-клубів під одним брендом, які працюють за однією ідеологією; обслуговування великої маси клієнтів, що дає можливість отримувати прибутки [148].

На думку Т. Г. Беставішвілі, фітнес-індустрія – сукупність спеціалізованих комерційних або інших організацій, які здійснюють продаж продуктів фітнес-бізнесу – фітнес-послуг і передусім різних методик оздоровчих вправ для різних верств населення [24]. Більш повне тлумачення поняття «фітнес-індустрії» дає

О. В. Завальнюк і трактує його як сферу діяльності, що здійснює розроблення, виробництво та реалізацію товарів і послуг, зорієнтованих на досягнення здоров'я та підтримку загальної фізичної форми [149].

Фітнес-індустрія – галузь соціально-економічної діяльності, що створює економічну, матеріально-технічну та інформаційно-ідеологічну базу для надання фітнес-послуг різним категоріям споживачів [259, 324, 355, 427].

Зважаючи на вище сказане, подаємо схему функціонування фітнес-індустрії на рис.1. 5.

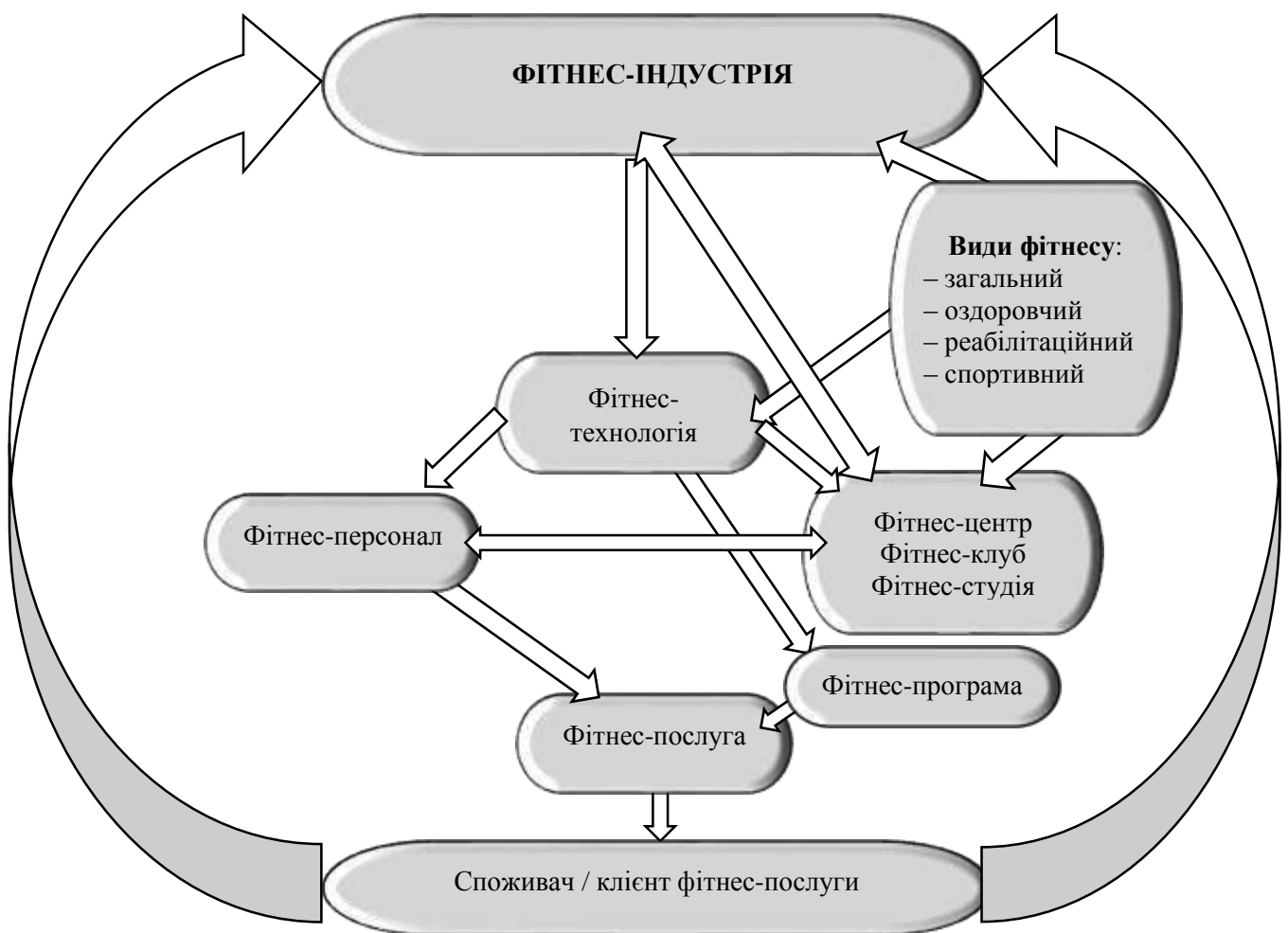

Рис. 1.5. Схема функціонування фітнес-індустрії

Слід зазначити, що фітнес-індустрія реалізує свою діяльність через такі основні види фітнесу:

загальний – забезпечує оптимальну якість життя, що містить соціальні, розумові, духовні й фізичні компоненти;

фізичний (оздоровчий) – спрямований на досягнення й підтримання доброго фізичного стану та зниження ризику розвитку захворювань;

спортивно-орієнтований – спрямований на розвиток здібностей, виконання рухових і спортивних завдань на достатньо високому рівні [381, 382, 478];

реабілітаційний – необхідний для відновлення функцій опорно-рухового апарату. Застосовують суворо дозовані вправи, пасивні рухи, контрольоване дихання тощо [415].

На думку Е. Хоулі та Б. Френкса, «оздоровчий фітнес» – один із основних видів фітнесу, що характеризує рівень можливостей, які забезпечують поточну рухову активність без зайвого функціонального напруження організму [381, 382]. Однак ми згодні з визначенням М. В. Дутчака, за яким оздоровчий фітнес – це підсистема оздоровчо-рекреаційної рухової активності, що передбачає використання клієнтами фізичних навантажень тренувального характеру, спрямованих на підвищення функціональних можливостей та фізичної підготовленості, зменшення розвитку хронічних захворювань [100, 103, 104].

Розвиток системи оздоровчого фітнесу має стати частиною формування культури здорового способу життя населення України [303]. Таку думку озвучили експерти при проведенні круглого столу на тему «Дослідження фітнес-індустрії в Україні» (червень, 2018 р.) [94, 95, 96].

Система оздоровчого фітнесу відіграє значну роль у процесі появи інноваційних технологій оздоровлення. Їх через фітнес-програми втілюють суб'єкти сфери фізичної культури і спорту [304], це багатофункціональні або спеціалізовані фізкультурно-оздоровчі організації різної організаційно-правової форми згідно з Господарським кодексом (фітнес-центри, фітнес-клуби, фітнес-студії тощо), які надають фітнес-послуги населенню.

Усі ці організації є приватними, здійснюють свою діяльність і сплачують податки відповідно до чинного законодавства. Жодних пільг в оподаткуванні для

організацій фізкультурно-оздоровчої діяльності / спрямованості не передбачено. Суб'єкти системи оздоровчого фітнесу можуть бути як мережеві (мають єдиний бренд, більше ніж три клуби, об'єднані однією назвою, єдину бізнес-модель і стратегію реалізації послуг), так і немережеві.

Отже, розвиток системи оздоровчого фітнесу характеризується збільшенням кількості її суб'єктів, розробленням фітнес-технологій і програм, їх адаптацією до певних груп населення, а також залученням широкого кола споживачів фітнес-послуг, що спонукає до зміни стилю життя як молоді, так і дорослого населення [127, 205, 260, 261, 263].

Інтенсивний розвиток суспільства зумовлює необхідність створення нових різноманітних оздоровчо-рекреаційних технологій [253, 276, 386, 390] для оздоровчого фітнесу, щоб забезпечити якість життя різних груп населення. Вивчаючи значення терміна «фітнес-технології», слід зазначити, що він відображає виконання завдань фітнесу відповідно до його принципів, особливостей мотивації тих, хто займається. Термін «технологія» (грецькою «technology»; «techne» – мистецтво, ремесло; «logos» – поняття, навчання) – це система способів, прийомів, кроків, послідовність виконання яких забезпечує виконання поставлених завдань [313].

Згідно з тлумаченням науковців [245, 260, 312, 367, 368, 374], фітнес-технології – це сучасні комплексні фізкультурно-оздоровчі напрями й системи фізичних вправ (різновиди аеробіки, стретчинг, бодифлекс, пілатес тощо), спрямовані на фізичне вдосконалення всіх верств населення, підвищення й підтримання розумової і фізичної працездатності в повсякденній навчальній і трудовій діяльності, формування фізичної і спортивної культури.

На думку В. І. Григор'єва [78], фітнес-технології – це сукупність науково обґрунтованих способів і методичних прийомів, спрямованих на підвищення результативності оздоровчого процесу, задоволення потреб споживачів у руховій активності, формування позитивних емоцій, позитивного ставлення до здорового способу життя, соціальної успішності.

Ми погоджуємося з дещо ширшим тлумаченням: фітнес-технології – це сукупність наукових методів, прийомів, сформованих у певний алгоритм дій, який реалізують для підвищення ефективності оздоровчого процесу, що забезпечує гарантоване досягнення результату на основі вільного мотивованого вибору занять фізичними вправами з використанням інноваційних засобів, методів, організаційних форм занять фітнесом, сучасного інвентарю та обладнання [314, 339].

Аналіз науково-методичної літератури [255, 309, 312, 314, 315] дав нам змогу виокремити основні ознаки, характерні для сучасних науково обґрунтованих технологій оздоровчого фітнесу (табл. 1. 2).

Таблиця 1.2

Характерні ознаки сучасних фітнес-технологій

Ознаки	Характеристика
інноваційність	пріоритетне використання інноваційних засобів, методів, форм проведення занять, сучасного інвентарю та обладнання
інтегративність	узгодження засобів і програм із різних видів рухової активності
мобільність	швидка реакція: на попит населення на ті чи інші види рухової активності; на появу нового інвентарю та обладнання; на зміну зовнішніх умов
варіативність	різноманітність засобів, методів, форм проведення занять
адаптованість	простота і доступність для тих, хто займається
естетична доцільність	використання засобів мистецтва (музичний супровід, елементи хореографії і танцю), орієнтація на виховання «школи рухів» тощо
моніторинг	педагогічний і лікарський контроль за впливом навантаження на організм тих, хто займається

результативність	оздоровлення, утримання / підвищення рівня фізичного та психічного розвитку, фізичної дієздатності, розвиток / вдосконалення фізичних здібностей
------------------	--

Зазначимо, що кожного року на ринку фітнес-індустрії з'являються нові фітнес-технології. Їхня поява зумовлена результатами наукових досліджень проблем рухової активності; появою нового спортивного обладнання (кільця для пілатесу «Ultra-Fit Circle Mini», пліометричні коробки, кросфіт-канати, підвісні ремені «Suspension Training Straps» (TRX-петлі) тощо); ініціативою та творчим пошуком фахівців фітнесу; соціальним запитом; модою тощо. Можна з упевненістю стверджувати, що їхня поява і використання є основним джерелом доходів сучасної системи оздоровчого фітнесу.

Аналізуючи нормативно-правову базу щодо тлумачення сутності різних суб'єктів системи оздоровчого фітнесу, можемо констатувати відсутність їхніх визначень. Однак аналіз зарубіжної наукової і методичної літератури дав змогу вивчити й уточнити ці терміни.

Зокрема, фітнес-центр – це фітнес-клуб із кількома фітнес-залами, із масажним кабінетом, солярієм та іншими приміщеннями для занять спортом [314, 339].

У Національному стандарті Російської Федерації «Услуги населению. Фитнес услуги. Общие требования» зазначено, що фітнес-центр – це діяльність виконавця послуг щодо задоволення потреб споживача у формуванні, підтримці та зміцненні здоров'я, фізичній реабілітації, досягненні спортивних результатів, послугах з організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-видовищних заходів [359].

За визначенням Міжнародної асоціації спортивних і оздоровчих клубів «IHRSA» (США), фітнес-клуб – це споруда, яка має площу не менше ніж 400 м² для проведення фітнес-тренувань, зал для групових занять і фітнес-програм

силової спрямованості, тренажерний зал, обладнання для кардіо-тренувань, відкриті для вільного відвідування за оплату разового відвідування або членської картки / абонементу [560, 561, 562].

Фітнес-клуб – це суб’єкт системи оздоровчого фітнесу, який призначений для надання фітнес-послуг на комерційній основі з можливістю придбання абонементу (разового, місячного, річного) [372].

Фахівці визначають фітнес-клуб як місце, що має спортивний зал, басейн, кардіозону, зали для аеробіки і танців [572]. На жаль, більшість вітчизняних фітнес-клубів не відповідає нормам аналогічних організацій у світовій системі оздоровчого фітнесу, немає їх класифікації. Однак попит на них є як у світі, так і в Україні.

Згідно з теорією управління [129, 130, 332], у структурі організацій сфери фізичної культури і спорту як системи виокремлюють керівну, результативну і забезпечувальну підсистеми. Оптимальну організаційну структуру фітнес-клубу представлено на рис. 1. 6.

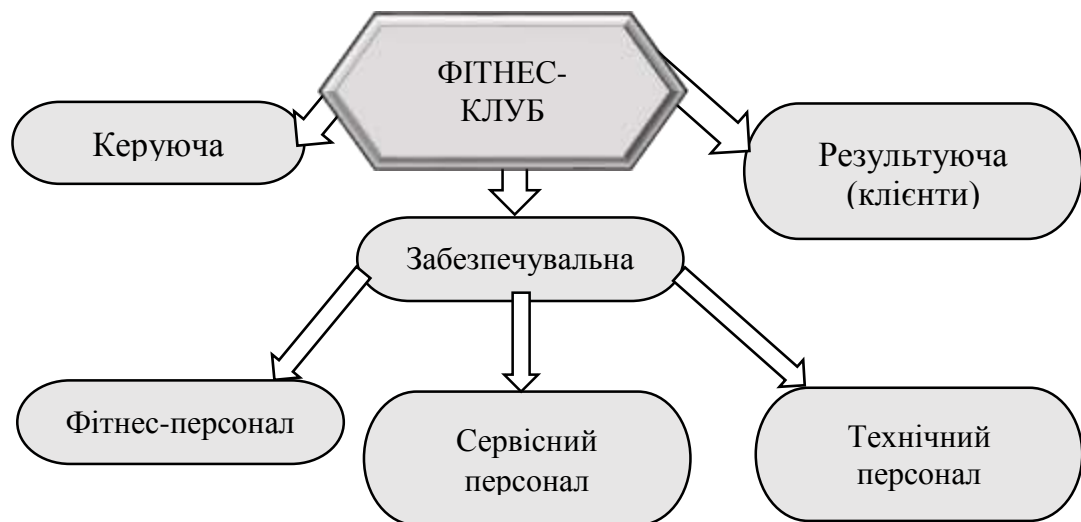

Рис. 1.6. Організаційна структура фітнес-клубу

Зазначимо, що російські науковці пропонують таку класифікацію фітнес-клубів за різними ознаками (табл. 1.3) [119].

До суб’єктів системи оздоровчого фітнесу належать також фітнес-студії. Це такі об’єкти, які спеціалізуються на одному з напрямів тренування: сайклінг, кросфіт, йога, пілатес тощо [373].

Класифікація фітнес-клубів за різними ознаками

Ознака	Характеристика
Площа	Малі (400 м ² – 2000 м ²) Середні (2001 м ² – 5000 м ²) Великі (5001 м ² – 7000 м ²) Супервеликі (більше ніж 7000 м ²)
Категорія обслуговування	Люкс Преміум-клас Економ-клас
Асортимент послуг	Мінімальний Середній Розширений Додатковий
Контингент обслуговування	Універсальний (різні групи населення) Спеціалізований (студенти, жінки тощо)
Форма обслуговування	Самостійні заняття Персональні заняття Групові заняття
Приналежність	Мережевий Немережевий
Управління	Незалежне Франшиза

Окрім цього, у документі зазначено необхідність цільової спрямованості кожної фітнес-програми, що реалізують фітнес-студії; оснащення та обладнання спеціалізованих фітнес-студій [373]. Тобто без дотримання зазначених вимог неможливо відкрити цей об'єкт.

Зазначемо, що у вітчизняному законодавстві наразі не подано тлумачення суб'єктів системи оздоровчого фітнесу.

Окрім цього, усі вимоги до суб'єктів системи оздоровчого фітнесу України, на нашу думку, мають бути відображені у документі «Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди» (2003 р.) [88]. Окрім цього, усі вимоги до суб'єктів системи оздоровчого фітнесу України, на нашу думку, мають бути відображені у документі «Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди» (2003 р.) [88].

У ньому окремо не зазначено суб'єкти системи оздоровчого фітнесу, тому їх відносять до фізкультурно-оздоровчих споруд, а аналіз вимог до них свідчить про певну невідповідність, оскільки у документі зазначено види спорту або види фізкультурно-оздоровчих занять. Зрозуміло, що у документі 2003 року не фігурують суб'єкти системи оздоровчого фітнесу, яка почала активно розвиватися в Україні з 2005 року. Отже, бажаним, на нашу думку, є доповнення цього документа вимогами щодо суб'єктів системи оздоровчого фітнесу.

На практиці фітнес-технології реалізують через упровадження різноманітних фітнес-програм, які задовольняють потреби різних соціальних груп населення в руховій активності. Обговоримо більш детально цю дефініцію. Отже, програма (грец. «programma» – оголошення, розпорядження, трактується як план діяльності, його зміст, опис алгоритму виконуваних робіт) [388].

Програми як різні форми рухової активності, спеціально організованої в межах групових або індивідуальних (персональних) занять, програми можуть мати оздоровчо-кондиційну спрямованість для зниження ризику розвитку захворювань, досягнення і підтримання належного рівня фізичного стану або сприяти розвитку рухових здібностей для спортивного вдосконалення споживача / клієнта [181, 374].

Фітнес-програма – це короткий документований виклад методики побудови та реалізації фітнес-послуг споживачам. У фітнес-програмах, зазвичай, відображають комбінації фізичних вправ, їхню послідовність, тривалість і обсяг фізичних навантажень. Розроблені класифікації оздоровчих фітнес-програм на основі різних ознак за: цільовою, віковою, технічною оснащеністю,

функціональним впливом. В останні роки інтенсивно розвиваються різноманітні інноваційні [124, 125, 392], комп'ютерні фітнес – програми.

Фітнес-програми можуть бути ліцензійними і / або внутрішньоклубними [374]. З огляду на аналіз наукової і методичної літератури та досвід фахівців оздоровчого фітнесу [47, 49, 54, 58] для якісного планування фітнес-програми необхідне дотримання такої схеми (алгоритму) (рис. 1. 7).

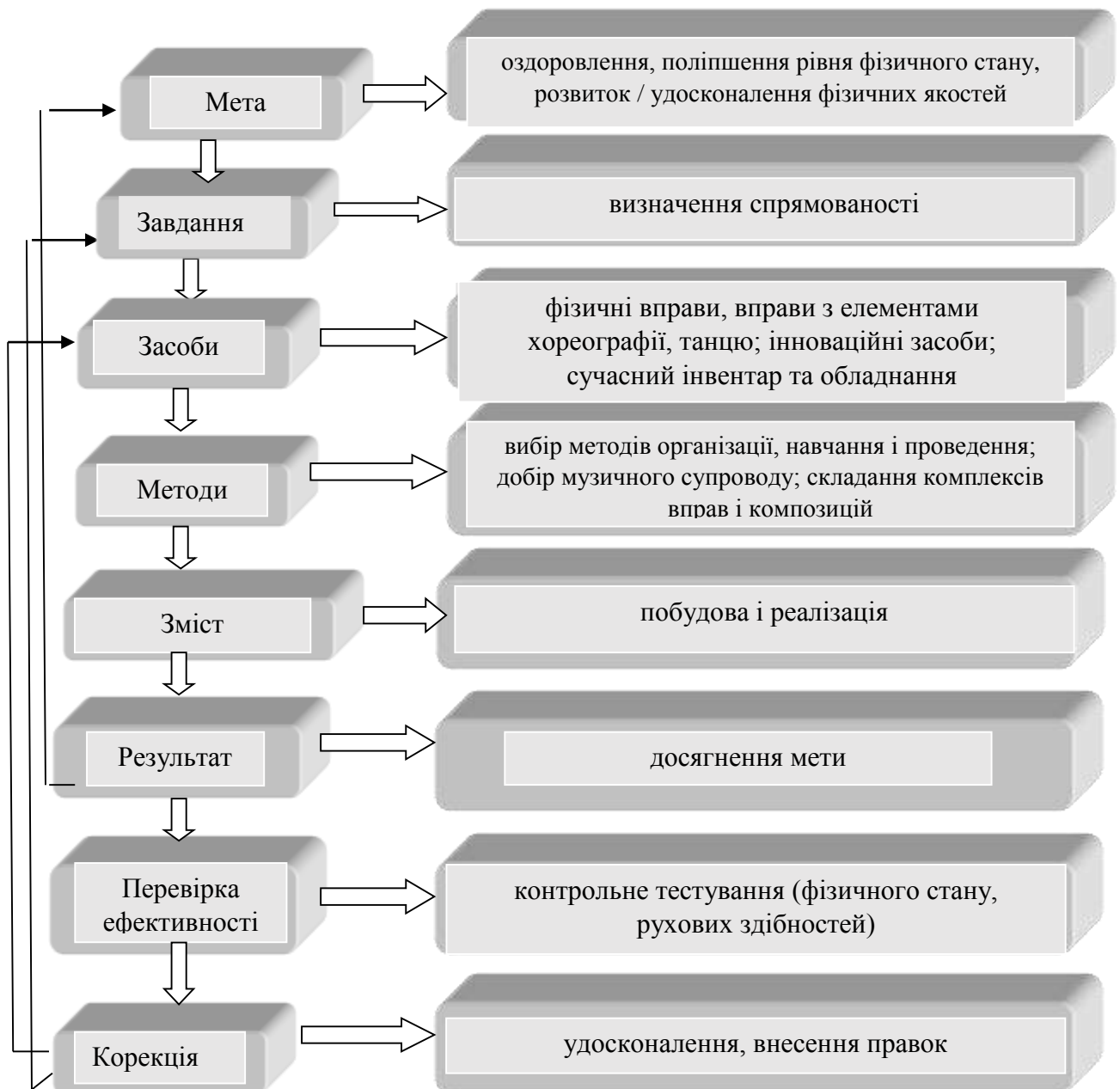

Рис. 1.7. Схема (алгоритм) планування фітнес-програми

Розроблення фітнес-програм – одне із основних прибутків сучасної фітнес-індустрії. Їхнє створення супроводжується продуманою маркетинговою політикою, опублікуванням методичних посібників і рекомендацій, рекламою інвентарю та обладнання, що використовують, виданням аудіо- та відеопродукції, проведенням освітніх семінарів, курсів для підготовки фітнес-персоналу [25, 242].

Зазначимо, що різноманітність фітнес-програм не означає довільності їхньої побудови, оскільки використання різних видів рухової активності повинно відповідати основним принципам фізичного виховання.

Саме тому загальна структура фітнес-програми має такі компоненти: розминка, аеробна частина або кардіореспіраторний компонент (частина програми, орієнтована на розвиток аеробної продуктивності), силова частина, компонент розвитку гнучкості (стретчинг), заключна (відновна) частина [374].

Об'єктивним критерієм ефективності фітнес-програми є рівень фізичного стану споживача.

Завдяки теоретичному аналізу варіантів тлумачення терміна «послуга» авторства вітчизняних і зарубіжних фахівців виявлено наявність різних підходів [162, 358, 360]. Незважаючи на буденну звичність та наукову поширеність цього поняття, його розуміння неоднозначне.

На сьогодні у науці поширені два різні підходи до трактування поняття «послуга» [298]. Перший підхід найточніше ілюструє Ф. Котлер, визначаючи послугу як об'єкт продажу у вигляді дій, вигод або задоволення [361]. Другий підхід ґрунтується на моделі «товар-послуга» (континууму Шостака). Базовими відмінностями послуги від товару науковці вважають такі:

1. Невідчутність – послугу неможливо продемонструвати, спробувати, відчутти до моменту безпосереднього придбання.
2. Нерозривність надання і споживання: у сфері послуг виробництво і споживання послуги поєднані в один процес і відбуваються одночасно.

3. Мінливість якості послуг проявляється в тому, що якість послуги може сильно відрізнятись під впливом багатьох суб'єктивних та об'єктивних чинників [429]

4. Нездатність до зберігання проявляється в тому, що послуги неможливо виробити завчасно, а споживати в міру потреби або можливості [129, 130, 189, 191, 349].

На думку Л. І. Прокопова, М. Б. Чхайло [292], послуга – це нематеріальні блага, які одна сторона може запропонувати іншій. Послугу надають у формі діяльності, яка спрямована на задоволення потреб покупця.

У законі України «Про фізичну культуру і спорт» зазначено, що фізкультурно-спортивні послуги – це організація та проведення суб'єктами сфери фізичної культури і спорту фізкультурно-оздоровчої діяльності [290].

Зокрема, М. І. Золотов зазначає, що переважна більшість послуг, які виробляють та надають у сфері фізичної культури і спорту, належить до соціально-культурних послуг, яким властиві ознаки сервісу [144, 145]. На думку А.Н. Король, послуга – це певна дія суб'єкта, метою якої є досягнення конкретного результату, необхідного замовникові, за допомогою впливу на об'єкт послуги [176].

Фітнес-послуга – продукт інтелектуально-рухової діяльності, розроблений на основі принципів оздоровчого фітнесу, що забезпечує споживачеві необхідний йому результат формування, зміцнення, збереження належного рівня його фізичного стану з використанням спеціально дібраних програм і технологій [116, 321, 374]. Важливою є і економічна сторона їх надання [115, 362].

На думку М. М. Василенко, фітнес-послуга – це діяльність виконавця, яка спрямована на задоволення потреб споживача у фізичному розвитку, фізичному вдосконаленні, збереженні та відновленні здоров'я, активному відпочинку, навчанні, спілкуванні тощо [40, 41].

Фітнес-послугу реалізують відповідно до розроблених фітнес-програм у форматі групових, індивідуальних, самостійних занять, рекомендацій із раціонального харчування, корекції поведінки з використанням спеціального

обладнання та за участі фахівців (тренерів, лікарів, дієтологів, велнес-коучів). Зазвичай, фітнес-послуги є платними [40, 118]. Зокрема, індивідуальне (персональне) заняття проводить лише та особа, яку спеціально уповноважила адміністрація фітнес-клубу. Записують на індивідуальне заняття заздалегідь після узгодження з інструктором / тренером [40]. При наданні фітнес-послуги слід враховувати вік, індивідуальні особливості, рівень фізичної підготовленості, а також поточний психоемоційний стан [370, 371].

Очевидним є те, що кожен фітнес-послугу реалізують через її надання споживачеві. Отож, споживач фітнес-послуг – фізична особа, яка має намір зайнятися і/або займається руховою активністю самостійно або / і з тренером (персональним, груповим) для підтримки і зміцнення здоров'я, фізичної реабілітації, а також для фізичної рекреації та досягнення поставленої мети.

Фітнес-послугу надає споживачеві відповідний фахівець – тренер. Більшість науковців дефініцію «тренер» тлумачать як фахівець, що працює у сфері фізичної культури і спорту. Згідно з тлумаченням у словнику В. К. Мюлера, тренер – це фахівець, який допомагає людині досягти її мети, мотивує та сприяє отриманню результату найбільш оптимальним для неї способом [226].

Системний аналіз засвідчив наявність розбіжностей у визначенні поняття «тренер» і «фітнес-тренер». Незважаючи на те, що у 2010 році до Національного класифікатора України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 було введено нову професійну назву роботи – 3475 «фітнес-тренер», немає її єдиного тлумачення [97, 102].

Зазначимо, що фітнес-тренер – це той фахівець, який проводить групові або персональні тренування для різних груп населення, щоб вони досягли оптимального рівня фізичного стану. В Європі під поняттям «фітнес-тренер» розуміють такі назви професійних робіт: «провідний інструктор гімнастичного залу / персональний тренер», «тренер із пілатесу», «тренер із йоги», «керівник програм», при цьому чітко виокремлено професії інструктора з фітнесу та фітнес-тренера [562].

Персональний тренер – це фітнес-тренер, який використовує індивідуальний підхід для оцінювання, мотивації, навчання та тренування осіб, які займаються, зважаючи на потреби, пов'язані зі змінами стану здоров'я або фізичної підготовленості. Він розробляє безпечні та ефективні програми застосування вправ, надає першу допомогу, за потреби здійснює керівництво для виконання особами їхніх персональних завдань. Окрім цього, зазначено, що до обов'язків персонального тренера належить мотивування людей до регулярної рухової активності [82, 561, 562, 569].

Ми зробили спробу порівняти діяльність тренера з виду спорту та фітнес-тренера [111] (табл. 1. 4).

Таблиця 1. 4

**Професійні аспекти діяльності тренера з виду спорту
та фітнес-тренера**

Ознаки	Тренер з виду спорту	Фітнес-тренер
Мета	Високі спортивні досягнення, вдосконалення спортивної майстерності, прояв гіперможливостей організму спортсмена	Зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя, підвищення / утримання рівня фізичного стану клієнта. Орієнтування на його мету. Формування культури тіла
Освіта	вища освіта за спеціальністю «Фізична культура і спорт» («бакалавр» чи «магістр»)	вища освіта за спеціальністю «Фізична культура і спорт» («бакалавр» чи «магістр») або сертифікати (навчання, фітнес-конвенцій, проходження курсів тощо)
Вимоги до професійної діяльності	Рівень рухової активності різний (залежно від виду спорту). Високий емоційний характер роботи. Вимоги до зовнішнього вигляду. Регулярне підвищення кваліфікації: курси, самовдосконалення	Значний рівень рухової активності тренера впродовж робочого дня. Високий емоційний характер роботи. Вимоги до зовнішнього вигляду. Регулярне підвищення кваліфікації: курси, фітнес-конвенції, майстер-класи, додаткове навчання, самовдосконалення. Дотримання концепції клубу

Продовження таблиці 1.4

Засоби, методи	Обирають згідно з програмою підготовки спортсмена	Обирають з огляду на мету занять і побажання клієнта
Знання	Знання з медицини, анатомії, фізіології, біомеханіки, біохімії, теорії та методики спорту, основ психології та харчування, основ менеджменту та маркетингу	Знання з медицини, анатомії, фізіології, біомеханіки, біохімії, теорії та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності, основ психології та харчування, основ менеджменту, маркетингу
Уміння	Використання знань з теорії та методики обраного виду спорту. Проведення навчально-тренувального процесу, надання рекомендацій щодо харчування	Використання знань з теорії і методики оздоровчого тренування. Володіння різними базовими фітнес-програмами. Проведення співбесіди, інструктажу щодо техніки безпеки, функціонального тестування клієнта, складання індивідуальної програми занять (силової, аеробної спрямованості, контролювання техніки виконання) для людей різної статі, віку та фізичного стану, обговорення умов і місця тренувань, рекомендації з харчування
Контингент	Спортсмени (учні, студенти)	Клієнти (різні групи населення)
Емоції	Не завжди враховують	Завжди враховують
Тривалість занять	За розкладом, від 60 хв. Кількість занять на тиждень залежить від групи підготовки	За узгодженим розкладом, 45 – 60 хв. Кількість занять на тиждень узгоджують
Зарплату визначає	Кількість годин на тиждень. Рі-вень освіти, посада. Наявність категорії Спортивне звання	Кількість клієнтів. Кількість годин занять
Категорія	вища, I, II	Відсутня
Атестація	Обов'язково 1 раз на 4 роки; визначення рівня кваліфікації, присвоєння категорії	Проводиться окремими фітнес-клубам

Отже, є особливості у роботі фітнес-тренера, тому їх слід враховувати як під час підготовки фахівців у ЗВО [133, 317, 390, 405], так і в подальшій їхній професійній підготовці (атестація, сертифікація, підвищення кваліфікації тощо).

Система оздоровчого фітнесу Росії функціонує за професійним стандартом «Педагог дополнительного образования детей и взрослых» [256], де передбачено посади тренера-вчителя та тренера-викладача зі спорту. Профстандарт відповідає Всеросійському класифікаторові видів економічної діяльності, у якому «Послуги професійних спортивних інструкторів, викладачів, тренерів» належать до розділу 85.41 – Освіта додаткова для дітей та дорослих. Цей Профстандарт діє з 1.01.2017 року. Оскільки фітнес-тренер належить до педагогів, то його професійна діяльність та вимоги до кваліфікації регулюють «Кодекс праці» Росії та «Закон про освіту». Тренер із фітнесу – професійний спортивний інструктор, який добирає індивідуальну програму, керує тренуваннями і слідкує за правильністю виконання фізичних вправ [256]. Тренери / інструктори, які реалізують фітнес-програми, повинні володіти методиками побудови і технікою виконання фізичних вправ у межах конкретної програми [374]. Наявність фахової освіти – обов'язкова.

Повне і більш ґрунтовне визначення поняття «фітнес-тренер» подає, на нашу думку, М. М. Василенко. Вона вважає його «фахівцем, який у груповому або індивідуальному форматі надає послуги з навчання, викладання та розроблення програм застосування фізичних вправ, інвентарю та обладнання для різних груп населення з урахуванням їхніх потреб, пов'язаних із прагненням до оптимальної якості життя, що містить соціальний, психічний, духовний і фізичний компоненти» [40, 41].

У системі оздоровчого фітнесу момент виробництва і споживання продукту збігаються в часі. З огляду на це виробник послуги одночасно є її продавцем. Отже, успішність діяльності фітнес-центрів, конкурентоспроможність, імідж і ділова репутація безпосередньо залежать від ставлення персоналу до споживачів, а також від його кваліфікації, особистісних і професійних якостей.

Згідно з Національним класифікатором професій [159], до фітнес-персоналу належать (рис. 1.8).

Рис. 1.8. Класифікація професій фітнес-персоналу

Фітнес-тренер працює за персональними та груповими програмами у різних зонах (зал, тренажерна зона, водне середовище тощо) з різними верствами населення (діти, молодь, вагітні, дорослі тощо) (рис.1. 9).

Рис. 1.9. Види програм, за якими працює фітнес-тренер

Фітнес-персонал очолює фітнес-менеджер, який повинен володіти інформацією про інновації фітнес-технологій, попит клієнтів тощо.

Сервісний персонал забезпечує пропускну здатність клубу, надає та координує інформацію клієнтам тощо.

До сервісного персоналу належать сервіс-менеджер, адміністратор, а також працівники, які надають додаткові та супутні послуги: бармен, масажист, дієтолог, реабілітолог, менеджери з маркетингу тощо [332, 333].

Технічним персоналом є працівники технічної служби, які забезпечують безперебійну роботу всіх систем і устаткування (обладнання, тренажери) клубу, виконують поточні ремонти, узгоджують дії з пожежною інспекцією та санепідемстанцією, міськими водо- і енергопостачальними організаціями тощо.

Слід зазначити, що відбувається посилення соціального значення професійної діяльності фітнес-тренера. На нашу думку, це зумовлено новими соціально-економічними змінами, розбудовою нашої держави відповідно до нових ринкових умов тощо. Саме тому процеси трансформації, глобалізації та інтеграції, які відбуваються сьогодні у житті українського суспільства, вимагають якісних змін професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців сфери фізичної культури і спорту, зокрема оздоровчого фітнесу.

Отже, результати нашого дослідження дали змогу уточнити трактування основних дефініцій (термінів) системи оздоровчого фітнесу. Вважаємо необхідним, щоб науковці і практики спільними зусиллями досягли однозначності розуміння дефініцій, адже термін стає загальноприйнятим, якщо не суперечить сучасним нормам мовної практики, широко вживаний, закріплений у словниках, підручниках та іншій науковій і науково-практичній літературі, у нормативно-правових документах (бажано), відповідає вимогам комунікативної доцільності. Вважаємо, що наукове товариство і практики мають сприяти висвітленню зазначених дефініцій у правових документах.

1.2. Історичні передумови становлення оздоровчого фітнесу

Аналіз наукової і методичної літератури свідчить, що фітнес має давню історію та різні описані версії виникнення, розвитку [7, 20, 153, 225]. Історичний

науковий здобуток вказує два напрями зародження і формування фітнесу – східний та західний. Одночасно з розвитком фітнесу формувалася його термінологічна база, було оприлюднено кілька варіантів поняття терміна «фітнес», які використовували теоретики і практики фітнесу в різних країнах.

Ще в античному світі фізичні вправи під музику застосовували для розвитку правильної постави, ходи, пластичності рухів, сили і витривалості. Одним із різновидів давньогрецької гімнастики була орхестрика – гімнастика, яка базувалася на танцювальних рухах. Її справедливо можна вважати попередницею усіх ритмічних і ритмопластичних систем [196, 197]. Ми узагальнили інформацію щодо історії розвитку оздоровчого фітнесу [518] та представили її у табл. 1. 5.

Таблиця 1. 5

Історія становлення оздоровчого фітнесу

Засновники	Сутність	Період
Ф. Дельсарт	запропонував «виразну гімнастику», яка передбачала вміння красиво і виразно співати, володіти мімікою, жестами, рухами і позами	сер. XIX ст.
Ж. Демені	зосереджував увагу на ритмі і гармонії рухів, гнучкості та спритності. В основі – правильна техніка виконання рухів: напруження необхідних груп м'язів і розслаблення другорядних. Усі рухи повинні бути безперервними, амплітудними і виконуватися в усіх напрямках	кінець XIX - початок XXст.
Б. Менсендик	запропонував жіночу функціональну гімнастику. В основу покладено ритмічні рухи, які безпосередньо пов'язані з ритмом дихання, що є важливою функцією організму. Розвиток сили, зміцнення здоров'я і виховання мистецтва руху є основними завданнями	XIX ст.
Е. Жак-Далькроз	запропонував «ритмічну гімнастику», оскільки відкрив почуття ритму у фізичній активності людини	початок XXст.
М. Бекман	запропонував джаз-гімнастику	60-ті рр. XXст.

К. Купер	запропонував циклічні аеробні вправи	60-ті рр. ХХст.
Дж. Соренсон	запропонував аеробні танці	70-ті рр. ХХст.
А. Перес	запропонував зумбу – поєднання аеробіки і танцю	80-ті рр. ХХст.
Фахівці США	запропонували нові види: степ, слайд, резист-бол (фїтбол), аква-аеробіку	80-ті –поч.90-х рр.
Г. Легхтман, Д. Невіль	запропонував кенгу-джампїнг – інтенсивне кардіо-тренування у спеціальних пружинних черевиках	90-ті рр.
Чеські інструктори	запропонували скай-джампїнг – поєднання кардіо- та силового навантаження з вправами на баланс та розтяжку	ХХІ ст.
К. Харрісон	запропонував флай-йогу (поєднання елементів йоги, пілатесу, акробатики, лікувальної гімнастики)	ХХІ ст.

Матеріали таблиці свідчать, що в процесі формування, оздоровчий фітнес набував нових рис, сутності, нових напрямів, які й надалі розвиваються.

Водночас сучасним напрямам фітнесу (ментальному, силовому, аеробному) передували різні оздоровчі гімнастичні системи і течії, які мали власні концептуальні засади, що базувалися на характерній культурі рухів, пов'язаній із соціально-побутовими умовами життя, ритуалами, стилями музики [26].

Отже, під час аналізу наукової і методичної літератури виявлено різні версії описання виникнення та розвитку сучасного фітнесу.

Зокрема, паралельно, але окремо одна від одної розвивалися дві версії розвитку фітнесу – західна та східна [196, 197]. Західна версія виникла в Америці й тому більшість науковців батьківщиною методології фітнесу вважають саме її [138]. У 1960 р. президент США Ф. Кеннеді, турбуючись про фізичну підготовленість американців, заснував Президентську раду з фітнесу, до якої увійшли 20 найбільш авторитетних професіоналів фітнесу, а також політики з різних штатів [309, 310]. Саме він закликав федеральний уряд брати більш

активну участь у розвитку національних фітнес-програм. З 1971 року почав виходити часопис ради «Physical Fitness Research Digest». Значний внесок у розвиток та поширення оздоровчого фітнесу зробив Джек Лалейн. Він розробив вправи з аквааеробіки, силових тренувань, був винахідником кількох тренажерів та пропагував здоровий спосіб життя [196].

До східної версії деякі автори відносять виникнення сучасного фітнесу на основі ідеології древніх оздоровчих систем. В основі відмінностей двох названих напрямів є різниця в менталітетах, філософіях, національних особливостях фізичних вправ та технік, механізмів управління рухами.

Джерелами західної версії були танці, запозичені з ритуалів, психофізичного досвіду стародавньої людини, яка прагнула пізнавати свою сутність, лікувати себе та інших. У європейській системі фітнесу принциповою була і залишається естетика тіла, якій багато уваги приділяли у Древній Греції та Римі, підтвердженням цього є стародавні скульптури.

На Сході фітнес розвивався здебільшого як мистецтво руху (наприклад, популярна китайська система оздоровчих тренувань ушу з її різновидами та йога – це філософія, система стародавніх заповідей, наука про життя в єдності з природою, яка тією чи іншою мірою пов'язана з медитацією [196, 197, 267].

У 1960 році американський фахівець із профілактичної медицини Кеннет Купер (Kenneth H. Cooper) уперше вжив термін «аеробіка», оскільки під його керівництвом проводилася дослідницька робота з аеробного тренування, яке було визнано найефективнішим для зміцнення серцево-судинної системи [458, 459]. Основи цього тренування були викладено у книгах «Аеробіка», «Нова аеробіка», «Аеробіка для жінок» та ін. Розроблені аеробні програми і норми рухової активності К. Купера спочатку містили різні види циклічних рухів (ходьбу, біг, плавання, катання на велосипеді тощо), а згодом й інші популярні види аеробних вправ: катання на роликових ковзанах, аеробні танці, гандбол, баскетбол, теніс, верхову їзду. У зв'язку з тим, що засновані у 1970-х рр. К. Купером програми передбачали аеробне тренування під музику, всі подальші

програми й напрями сучасного оздоровчого фітнесу можна вважати похідними від аеробіки. Отже, К. Купера вважають батьком сучасного фітнесу [458, 459].

У 80-х рр. XX ст. прагнення значної частини американського суспільства до здорового способу життя забезпечило популяризацію фітнесу та розвиток системи оздоровчого фітнесу. Зокрема, у США фітнес вийшов на високий рівень комерціалізації й давав можливість додаткового заробітку й професійного кар'єрного зростання [197]. Саме суспільні запити на компетентних фітнес-тренерів спонукали до розроблення системи підготовки таких фахівців. Для цього в 1983 р. у місті Шерман-Оуксі (штат Каліфорнія) створено Американську асоціацію аеробіки і фітнесу (AFAA), яка започаткувала освітні семінари з програмою теоретичної і практичної підготовки. Результати складання іспитів для встановлення / підтвердження рівня кваліфікації слухачів засвідчували сертифікатами. Окрім ради, право сертифікувати персональних тренерів отримала і Американська асоціація аеробіки і фітнесу [465].

У 1988 р. Американська асоціація аеробіки і фітнесу провела перший семінар у Японії і стала членом освітнього факультету з фітнесу цієї країни. У 2002 р. в місті Пекіні (Китай) відбувся перший семінар із підготовки фітнес-тренерів [15, 267, 579].

Прагнучи залучити до занять більшу кількість клієнтів, здобути визнання, рекламують щоразу нові фітнес-програми. Фітнес-технології розробляють переважно спеціалісти США, Великобританії та інших країн Європи. Зокрема, у структурі таких організацій, як Міжнародна організація оздоровчих, тенісних і спортивних клубів (IHRSA), Міжнародна асоціація рухової діяльності й танцю (IDEA), Всесвітня організація фітнесу (WFO), Європейська конфедерація «Спорт і здоров'я» (CESS) та ін. створено спеціальні підрозділи, які розробляють та впроваджують нові фітнес-програми [495, 498, 562].

Наприкінці XX ст. з'являються наукові періодичні видання «IDEA Fitness Journal» та «Health and Fitness Journal», у яких обговорювали проблеми здоров'я, впливу фізичних вправ та раціонального харчування на самопочуття людини, а також публіцистичні видання для широкого кола читачів, зокрема «Muscle and

Fitness», «Men's Health», «Zest», «Wellness» тощо [498]. Про становлення, розвиток та вагомість фітнесу свідчить видання таких термінологічних словників: «Food and Fitness: A Dictionary of Diet and Exercise» (1997), «The Oxford Dictionary of Sport Science and Medicine» (1998), «The Oxford Dictionary of Food and Nutrition» (1995), «Dictionary of Sport Science and Exercise» (2006). Упродовж ХХ ст. з'являється багато вузькоспеціалізованих термінів (sit-up, workout, nutritionist, dancercise, boxercise, dropout, onset muscle soreness, interval training, positive failure, ketosis, passive exercise, aerobic threshold, spotter, carbohydrate loading, dead-lift тощо).

Нескладно прогнозувати подальший розвиток і поширення фітнесу в різних країнах світу, тому що немає найменших передумов до того, щоб він перестав бути популярним. Навпаки, щоразу більше людей усвідомлюють необхідність занять руховою активністю та здорового способу життя.

1. 3. Ретроспективний аналіз розвитку оздоровчого фітнесу в Україні

Поширення та популярність фітнесу у світі не залишили осторонь Україну, де активно розвивається вказаний вид оздоровчих занять. Однак рівень охоплення населення організованою руховою активністю залишається одним із найнижчих у Європі [8, 100, 101, 103, 142, 285]. Саме тому сьогодні велику увагу науковці приділяють одній із найпопулярніших в усьому світі систем оздоровлення – фітнесу, який стає предметом досліджень у вітчизняній науці [138, 338, 384, 386, 485, 571]. Нині фітнес набув великої популярності завдяки ефективності, доступності й привабливості занять. Загалом існує понад 200 різних оздоровчих програм із фітнесу. Їхня значна кількість зумовлена прагненням задовольнити інтереси та уподобання різних верств населення.

Вважаємо актуальним і доцільним вивчення генези оздоровчого фітнесу в Україні. До 1991 року Україна була частиною СРСР, тому слід проаналізувати радянський етап розвитку фітнесу. Отже, до початку 80-х років у Радянському Союзі терміна «фітнес» не існувало – лише «спорт» і «фізична культура». У радянський час усе, що пов'язане зі спортом, було справою престижу держави,

спортивна індустрія переживала епоху розквіту, свідченням цього була кількість медалей, які радянські спортсмени здобували на різних міжнародних змаганнях, олімпійських іграх. Щодо фізичної культури, то завдання оздоровлення виконували засобами шкільної фізичної культури та виробничої гімнастики [196, 197]. Можливість безкоштовно відвідувати численні секції при школах, будинках культури, спортивних комплексах була у кожної людини будь-якого віку. Діти та підлітки, які мали спортивні здібності, могли займатися у дитячо-юнацьких спортивних школах та школах вищої спортивної майстерності (С. А. Стель, 1999). Отже, у Радянському Союзі право на рухову активність, відпочинок і спорт було гарантовано соціалістичним устроєм і потреби впровадження чогось нового, «закордонного», не було.

Однак у середині 80-х рр. минулого століття фітнес потрапив до СРСР, почавши тут свій розвиток. Зокрема, 1984 року на телебаченні вийшла перша радянська програма «Ритмічна гімнастика», яка отримала велику популярність у 1985–1989 роках. Вона передбачала виконання фізичних вправ під ритмічну музику, комплекс яких розробляли Державний центральний ордена Леніна інститут фізичної культури (сьогодні Російський державний університет фізичної культури, спорту, молоді і туризму, Москва) та Всесоюзний науково-дослідний інститут фізичної культури (Москва). Поштовхом для проведення такої діяльності був «аеробний бум»: поширення серед населення на відеокасетах комплексів фізичних вправ голлівудської зірки Джейн Фонда та створення системи «24 години фітнесу». Радянська версія фітнесу, як уже зазначено, мала назву «ритмічна гімнастика». Завдяки наявності добре підготовлених спортивно-педагогічних кадрів із художньої та спортивної гімнастики, появі телевізійних уроків і широкій пропаганді, ритмічна гімнастика за короткий термін набула популярності [196, 197]. Телевізійні трансляції тривали до початку 90-х років і були припинені після розпаду Радянського Союзу. Тоді ж на зміну назві «ритмічна гімнастика» прийшла зарубіжна назва «аеробіка». Перший спортивно-оздоровчий клуб (фітнес-клуб) на території СРСР був відкритий у Ленінграді (1990 р.) [196, 197].

У кінці 80-х років проведено перші дослідження змісту, різновидів ритмічної гімнастики (Т. Лисицька, 1985; Л. Богданова, В. Смолевський, В. Юрасов, 1984 тощо), її впливу на організм людини (С. Краміна, В. Михайлов, 1986; А. Віру, 1986; М.Загорс, К.Петрович та ін. (M. Zagorc, K. Petrovič etc.), 1984) тощо. Видано перші посібники з аеробіки, зокрема Т. Лисицької «Ритмічна гімнастика» (1986), «Ритм + Пластика» (1988), «Гімнастика і танець» (1988), «Аеробіка для всіх» (1994).

Перші роки незалежності супроводжували в Україні кризові явища, зокрема в економіці. Відбулися такі зміни: загальний спад виробництва, складнощі з формуванням державного бюджету, постійне зростання цін, інфляція, від якої здебільшого «потерпали» бюджетні сфери, зокрема фізична культура; злам радянської командно-планової економіки порушив систему матеріально-технічного забезпечення фізичної культури; почався процес скорочення кількості спортивних осередків; стало менше можливостей і умов для задоволення потреб дітей і молоді в руховій активності [9]; економічна ситуація призвела до зростання соціальної напруженості [402]. Саме тоді стали з'являтися напівлегальні примітивні тренажерні зали, в яких молоді люди вчилися нарощувати і зміцнювати м'язи. Однак більша частина суспільства сприймала їх негативно і пов'язувала з тими організаціями, котрі мали проблеми із законом. На думку Л. Ващук, зацікавлення українського населення фітнесом з'явилося 1991 р., тож його можна вважати початком розвитку української системи оздоровчого фітнесу та поширення терміна «фітнес» [48].

У 1994 р. створено Український фітнес-союз, що 1996 року змінив назву на Українську федерацію фітнесу, яка популяризує і розвиває як спортивний, так і оздоровчий фітнес в Україні. Федерація фітнесу співпрацює з IFSB і представляє Україну на міжнародній арені [48].

Становлення ринку фітнес-послуг почалося наприкінці 90-х років. Зокрема, в Україні перший фітнес-клуб «Київспортклуб» (КСК) з'явився в 1998 році. На початку 2000-х років конкуренції між фітнес-клубами майже не було. Від 2005 р. ринок фітнесу почав активно зростати – на 15–20 % у рік. До 2007-го

року в Україні вже було понад 200 фітнес-клубів [7, 20, 212]. Щороку їхня кількість зростала. Однак статистична інформація далі свідчить про недостатній рівень рухової активності українців та різні форми їх залучення [51, 276, 350, 351, 353, 454]. А вже на початку XXI століття достатній рівень оздоровчої рухової активності (не менше ніж 4–5 занять на тиждень тривалістю не менше ніж 30 хвилин) мали лише 3 % населення віком від 16 до 74 років [285].

На жаль, відсоток видатків державного бюджету на фізичну культуру і спорт є недостатнім: 2010 р. – 1,1 %; 2015 р. – 0,9 %; 2016 р. – 0,5 %; 2017 р. – 0,7 % (дані на 10. 05. 2018 р.) [140].

Зазначимо, що показник покриття фітнес-послугами в Україні становив у 2018 р. лише 2,9 % (1,2 млн осіб), а в сусідній Польщі – 7,9 % (3 млн осіб). На нашу думку, це пояснюється кращою пропагандою [413]. Загалом середньоєвропейський показник дорівнював 14,3 %, а американський (США) – близько 20% (55 млн осіб) [329, 331, 560, 561, 563].

Слід зазначити, що в Україні зростає кількість фітнес-клубів і мереж фітнес-центрів, які були і залишаються найбільш привабливими для більшої кількості населення. У 2016 і 2017 роках центром фітнес-послуг України був Київ, де зосередилися 26 % фітнес-клубів [94, 95], а у 2018 році їхня вага у столиці становить 23 % ринку [96]. Загалом в Україні наприкінці 2017 року функціонувало 1569 фітнес-клубів [95], а в кінці 2018 року – 1765 [96]. Основними лідерами на ринку залишаються мережі фітнес-центрів середнього цінового сегмента [246, 247, 248, 275].

Загалом індустрія оздоровчого фітнесу України є на стадії розвитку. Ринок фітнес-послуг збільшує темпи зростання. Отож у сучасних умовах життя інтерес до занять оздоровчим фітнесом є досить високим [19, 40, 165, 170, 220, 221]. За його допомогою забезпечено ефективну організацію вільного часу і дозвілля населення, відкрито можливості для спілкування, що сприяє соціальній самореалізації особистості [169].

У 2000-х роках публікують наукові роботи з фітнесу в пострадянських країнах. Зокрема, вивчення історії, ідеології та методичних принципів фітнесу

представлено у роботах Ю. В. Менхіна й А. В. Менхіна, В. Є. Борілкевича, В. І. Григор'єва, В. С. Симонова та ін. [28, 29, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 209]. Внесок у розвиток оздоровчого фітнесу зробили й українські фахівці: М. В. Дутчак, Є. Н. Приступа, М. М. Булатова, О. В. Андрєєва, Н. В. Москаленко, Т. О. Томенко, М. М. Василенко, А.І.Альшина, О. Л. Благій, Ю. О. Усачов, Ю. І. Беляк та ін. [5, 6, 10, 20, 32, 40, 102, 105, 106, 220, 350].

Отже, створено умови для збільшення кількості прихильників оздоровчого фітнесу в Україні. У держави є потенціал для зростання і розвитку системи оздоровчого фітнесу, але слід створювати привабливі умови для інвесторів, подбати про законодавство, яке передбачатиме податкові преференції для спортивних закладів, інші пільги [7].

1.4. Місце оздоровчого фітнесу в структурі оздоровчо-рекреаційної рухової активності

На сучасному етапі розвитку суспільства багато значущих суспільно-політичних, соціокультурних і фінансово-економічних чинників зазнають суттєвих змін, що позначається і на сфері фізичної культури і спорту. У законі України «Про фізичну культуру і спорт» вказано, що фізична культура – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей для їхнього гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя [290].

Фізична культура має такі напрями:

- фізичне виховання різних груп населення – виховання особи, набуття нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті;
- масовий спорт – діяльність, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я;
- фізкультурно-спортивна реабілітація – система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих

на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану [290].

Оскільки оздоровчий фітнес володіє адаптаційними та інтеграційними можливостями, то він має вагомим значення для різних сфер суспільного життя [173]. Як зазначає М. В. Дутчак, і ми погоджуємося з цією думкою, фізкультурно-оздоровчу діяльність можна асоціювати із оздоровчо-рекреаційною руховою активністю [100, 103, 104]. Це дає змогу і сприяє тією чи іншою мірою її впровадженню в усі напрями функціонування фізичної культури (рис.1. 10).

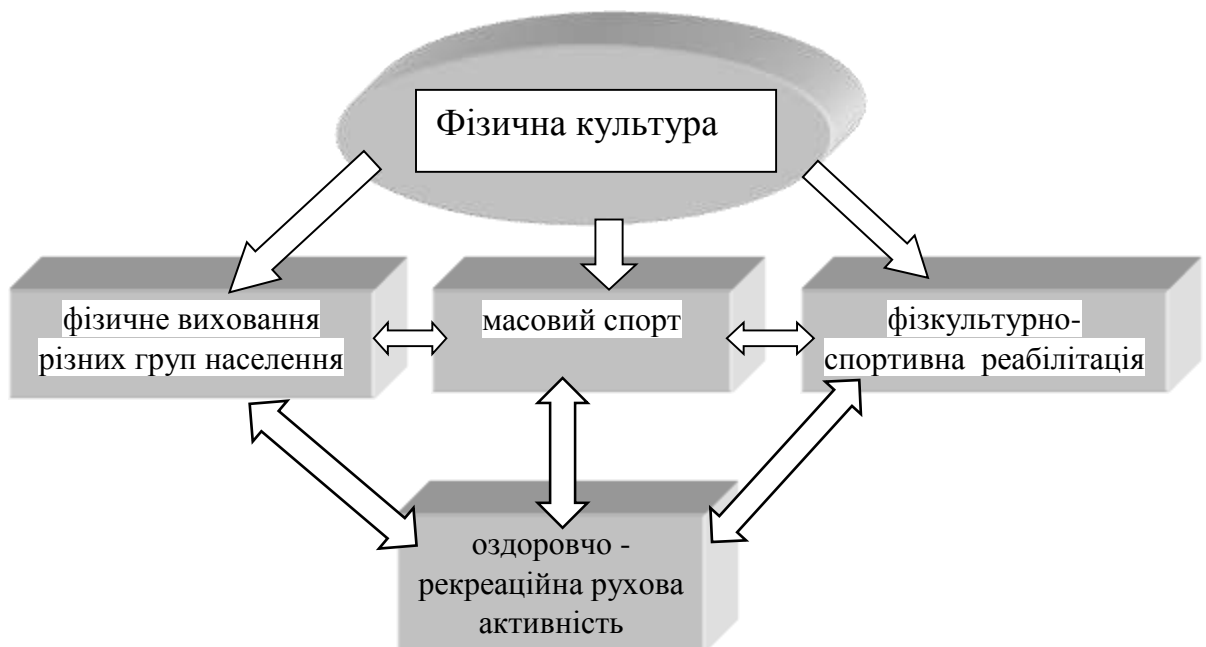

Рис. 1.10. Зв'язок напрямів функціонування фізичної культури

Отже, оздоровчо-рекреаційна рухова активність – спеціально організована РА належного обсягу та оптимальної інтенсивності, форми та види якої обирає та реалізує людина під час дозвілля для відновлення працездатності, зменшення ризику розвитку хронічних захворювань та ведення ЗСЖ [8, 9, 98, 99, 199, 103, 104].

Оздоровчо-рекреаційну рухову активність можна вважати системою. На нашу думку, це сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих суб'єктів,

діяльність яких спрямована на залучення особи до рухової активності належного обсягу та оптимальної інтенсивності, форми та види якої добровільно обирає та реалізує особа на дозвіллі, а також передбачає реалізацію оздоровчих, соціальних та економічних функцій (рис.1.11).

Рис.1. 11. Структура системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності
(М. В. Дутчак, 2018)

Професор М. В. Дутчак зазначає, що до структури оздоровчо-рекреаційної рухової активності належать: оздоровчий фітнес, спорт для всіх та фізична рекреація. На нашу думку кожна із них є підсистемою, яку можна досліджувати як окрему систему (згідно з теорією систем в управлінні). Підтвердженням є їх самостійне функціонування у нашому суспільстві.

Отже, розглядаючи оздоровчий фітнес із позиції системного підходу [69], можна стверджувати, що це соціальна, динамічна, цілісна (зріла), відкрита і самоорганізована система. Як стверджують науковці [1, 112, 136, 137], головною

властивістю соціальних систем є те, що в їхній основі є інтереси людей, оскільки основний їхній елемент – людина.

Поняття «системи оздоровчого фітнесу» допоки не знайшло усталеного категорійно-понятійного місця у сучасній науці. Узагальнення змісту та зв'язків компонентів оздоровчого фітнесу за допомогою системного підходу та використання категорії «система» посприяло тлумаченню зазначеного поняття, його розгляду як самостійного наукового напрямку. Систему оздоровчого фітнесу розглядаємо як підсистему оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Утворюється упорядкованою єдністю взаємопов'язаних та взаємодіючих суб'єктів, діяльність яких спрямована на залучення особи до рухової активності/фізичних навантажень тренувального характеру з метою підвищення функціональних можливостей організму і рівня фізичного стану, зменшення ризику розвитку хронічних захворювань, оптимізації фізичної підготовленості, активного дозвілля та покращення якості життя. Системотворчими чинниками системи є об'єктивні вимоги суспільства до фізичної культури особистості, підвищення і збереження рівня фізичної дієздатності та здоров'я, залучення до здорового способу життя, маркетингова орієнтація, дієвість (результат), інноваційність та соціальний попит населення на фітнес-послуги.

Функціонуванню оздоровчого фітнесу сприяють [261]:

- суб'єкти, які забезпечують залучення людини до рухової активності (фітнес-центри, фітнес-клуби, фітнес-студії тощо);
- суб'єкти, які сприяють залученню людини до рухової активності (заклади вищої освіти, медичні установи, засоби масової інформації тощо);
- суб'єкти, які здійснюють управлінську діяльність (державні та громадські органи управління тощо).

Оздоровчий фітнес, завдяки своїй популярності та інноваційності сприяє залученню до оздоровчих занять різних соціальних та вікових груп населення завдяки різноманітності фітнес-програм, їхній доступності та емоційності занять [1, 187, 422, 456]. Це дає змогу розв'язувати в сучасному суспільстві такі проблеми:

- соціалізація людей, які займаються;
- створення можливостей для самопізнання, самоідентифікації і самоактуалізації особистості;
- сприяння появі нових культурних форм через творчу активність людей в оздоровчому фітнесі;
- розвиток системи оздоровчого фітнесу та платних фітнес-послуг;
- створення передумов для розвитку оздоровчого фітнесу як предмета наукових досліджень;
- кадрове забезпечення (підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації та атестація) системи оздоровчого фітнесу.

Оздоровчий фітнес слід розглядати як інновацію у сфері фізичної культури і спорту, значуще соціокультурне явище, цілеспрямований систематичний процес занять оздоровчої спрямованості, що сприяє фізичному розвитку, підвищенню рівня фізичної підготовленості тих, хто займається [113, 114, 311]. Водночас його можна позиціонувати і як фактор формування в соціумі культурних цінностей нового тисячоліття, вільного вибору, самостійності, підприємливості, толерантності, а обґрунтування його теоретико-методичних основ організаційного та кадрового забезпечення – як один із перспективних шляхів підвищення якості та безпечності надання фітнес-послуг, підвищення фізкультурної грамотності / поінформованості населення в умовах сучасного суспільства. Оскільки оздоровчий фітнес є новим соціальним явищем, він вимагає відповідних наукових підходів для вивчення й подальшого розвитку; виникає необхідність обґрунтування його понятійного апарату, визначення теоретичних і методичних основ, удосконалення організації його кадрового забезпечення.

Отже, система оздоровчого фітнесу займає вагоме місце в структурі оздоровчо-рекреаційної рухової активності, а отже - у фізичній культурі і спорті. Він інноваційний за своєю суттю і тому очевидний його подальший розвиток. Саме тому знання і практичні вміння майбутніх фахівців оздоровчого фітнесу є

важливою умовою розвитку їхнього професійного мислення, становлення в професії, а також професійної успішності.

За період незалежності України було ухвалено багато нормативних актів різної юридичної сили щодо оздоровчо-рекреаційної рухової активності, зокрема і оздоровчого фітнесу, які реалізовувались на всіх рівнях державного управління [2, 279, 282, 285, 287, 289, 290, 300], однак ефективність їхньої реалізації була різною. Отже, загалом оздоровчо-рекреаційна рухова активність має нормативно-правове підґрунтя для свого розвитку, однак є потреба в її науковому підґрунті та включенні тлумачень основних дефініцій системи оздоровчого фітнесу до змісту документів правового регламентування діяльності.

1.5. Проблеми організаційного та кадрового забезпечення в науковому доробку зарубіжних і вітчизняних дослідників

Проблему формування та подальшого ефективного використання кадрового потенціалу досліджено в наукових працях іноземних і вітчизняних науковців: Е. Мейо, М. Мескона, Д. Сульє, Ф. Тейлора, А. Файоль, В. Дятлова, А. Єгоршина, П. Журавльова, А. Кібанова, Є. Маслова, Ю. Одегова, В. Травіна, С. Шекшні, Г. Щокіна тощо. Кожна сфера має свої особливості функціонування, тому кадрове забезпечення системи оздоровчого фітнесу потребує вивчення й дослідження, оскільки є багато дискусійних і нерозв'язаних проблем.

Законодавчими засадами кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту є такі документи: Конституція України та Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012–2020 рр. (2011), Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» (2016), План заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій України на 2016–2020 роки тощо [281, 285, 286, 288].

Сфера фізичної культури і спорту надає фізкультурно-оздоровчі послуги

різними верствами населення. Зростання попиту населення на зміцнення здоров'я, фізичне вдосконалення та активний відпочинок посприяло розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні, яка є відносно новим напрямом бізнесу. Сьогодні це один із найбільш динамічних сегментів сфери фізичної культури і спорту, який розвивається [219]. Конкуренція на сучасному ринку, різноманітний спектр фітнес-послуг ставить високі вимоги до кадрового забезпечення [44, 46]. Від фаховості персоналу залежить ефективність роботи фітнес-клубів, їхні успіхи у досягненні визначених цілей. Саме тому в сучасних умовах системи оздоровчого фітнесу потребує фахівців, які пройшли відповідну підготовку та забезпечують своє подальше професійне зростання для належної конкурентоспроможності на ринку праці та задоволення нових запитів споживачів послуг.

Сьогодні переважно підготовку та перепідготовку кадрів у сфері фізичної культури і спорту забезпечує держава [290]. Динамічний розвиток системи оздоровчого фітнесу зумовлює потребу у кваліфікованих кадрах. Саме тому назріла необхідність здійснення організаційних заходів з удосконалення кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу, які б задовольняли вимоги фітнес-індустрії.

У Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» Уряд представив 17 цілей сталого розвитку, адаптованих для України (2015–2030 роки) [383]. Серед основних визначено «міцне здоров'я і благополуччя» (ціль 3), досягнення якої має стати головною турботою нашого суспільства та «якісна освіта» (ціль 4). Їхнє досягнення уряд вбачає можливим через проведення реформування як системи охорони здоров'я, так і системи освіти в Україні [383]. Усе це зумовлює посилення наукового інтересу до дослідження феномену державно-приватного партнерства [192] у фізичній культурі і спорті, яке на сьогоднішній день – відсутнє.

Зазначимо і те, що сьогодні роботодавці наголошують на невідповідності компетентностей фізкультурних кадрів реаліям практики [44, 317], пропонують власні програми навчання (неформальна освіта) для їх формування. Сфера діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу передбачає професійну готовність до

викладацької, науково-дослідної, консультативної, культурно-просвітницької, тренерської, організаційно-управлінської та інших видів діяльності в системі спеціальної освіти і системи оздоровчого фітнесу відповідно до встановлених вимог. Саме тому, на нашу думку, на сучасному етапі основними завданнями удосконалення системи кадрового забезпечення оздоровчого фітнесу є розроблення вимог до кваліфікації працівників, їхніх компетентностей, освітньо-кваліфікаційних характеристик (професій: фітнес-тренер, інструктор з аеробіки тощо), що слугують основою для професійного стандарту (формування професійних кваліфікацій) і галузевого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю. Саме професійний стандарт дасть змогу визначити загальні та трудові функції, кваліфікаційний рівень, дії, що виконують працівники в межах своєї професійної сфери, а також необхідні знання і вміння.

В Україні, як і в інших країнах Європи та США, професійну підготовку майбутніх фітнес-тренерів здійснюють у закладах вищої освіти (профільна освіта) та у комерційних організаціях – «школах фітнесу» (неформальна освіта).

Щодо формальної освіти, то постановою Кабінету Міністрів України № 1719 у 2006 р. затверджено напрями підготовки бакалаврів 6.010201 «Фізичне виховання», 6.010202 «Спорт», 6.010203 «Здоров'я людини» та у 2010 р. постановою № 787 введено в дію спеціальність «фітнес та рекреація», за якими здійснювали підготовку фахівців у закладах вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст» і «магістр».

Відповідно до наказу № 618 від 28. 05. 2013 р., було введено в дію Галузевий стандарт вищої освіти галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010203 – «Здоров'я людини». Отже, започатковано систему підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. За твердженням М. М. Василенко [46], з яким ми погоджуємося, це зумовлено соціальним запитом на якість та асортимент оздоровчих послуг, популяризацією оздоровчого фітнесу, його різноманітністю, легалізацією професії «фітнес-тренер», яку введено у «Національний класифікатор професій України» (ДК

003:2010). Однак у чинному «Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників» (ДКХП) (Випуск 85 «Спортивна діяльність») відсутня кваліфікаційна характеристика фітнес-тренера [162, 170, 229] та іншого фітнес-персоналу. Отже, немає конкретних вимог до рівня їхньої теоретичної та практичної підготовленості й чітких ознак необхідної професійної кваліфікації.

Інтеграція України до європейського освітнього простору зумовила необхідність узгодження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти [425]. Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 було змінено й затверджено новий перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти [283]. На жаль, спеціальність «фітнес та рекреація» було вилучено. Заклади вищої освіти, отримавши автономію академічних прав, почали створювати затребувані освітні програми в межах ліцензованих спеціальностей.

Більшість ЗВО в рамках галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» першого або / і другого рівнів вищої освіти здійснюють набір на освітню програму «фітнес та рекреація», яка ще не пройшла акредитації. Тож сьогодні існує проблема щодо підготовки та атестації фахівців для роботи в оздоровчому фітнесі, темпи розвитку якого зростають, але ще недостатньо обґрунтовано його організаційне та кадрове забезпечення.

Зазначимо, що в Україні існує національна система кваліфікацій [281] для використання державними органами та органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, закладами освіти, роботодавцями, іншими юридичними та фізичними особами для розроблення, ідентифікації, зіставлення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій. Її ми розуміємо як визнану уповноваженим суб'єктом та засвідчену відповідним документом стандартизовану сукупність здобутих особою компетентностей (комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, проводити

професійну та/або подальшу навчальну діяльність). Результат навчання у ЗВО має свій кваліфікаційний рівень, який визначають певною сукупністю компетентностей, характерною для кваліфікацій відповідного рівня. Однак у системі оздоровчого фітнесу відсутні організаційні засади цього процесу.

На думку фахівців, не вистачає професійно підготовлених тренерів для роботи в сучасних тренажерних залах, фітнес-клубах, а також кваліфікованих фахівців із достатнім багажем знань, досвідом та практикою. Існує організаційна роз'єднаність процесу підготовки кадрів для фітнес-клубів, як наслідок – незрілість відповідної системи; чимала кількість суб'єктів системи оздоровчого фітнесу продовжують самотужки готувати та підвищувати кваліфікацію власного персоналу. Це зумовлюють такі причини:

- високі темпи оновлення фітнес-технологій, спортивного обладнання;
- дефіцит підготовки фахівців, унаслідок чого робочі місця в оздоровчому фітнесі займають тренери з видів спорту, учителі фізичної культури, особи які закінчили курси з підготовки інструкторів (із аеробіки, бодибілдінгу тощо).

Підготовку спеціалістів у різних фітнес-центах, фітнес-клубах здійснюють з огляду на отримання прибутку, а сертифікат про закінчення курсів не відповідає існуючій національній системі кваліфікації.

Зауважимо і те, що вимогливість споживачів фітнес-послуг та роботодавців до компетентностей фітнес-персоналу щороку зростає. У країнах Євросоюзу та США для оцінювання фаховості персоналу в цілому [221] і фітнес-персоналу зокрема є професійні стандарти. На жаль, в Україні такі документи відсутні.

Наразі провідним для впровадження професійних стандартів фітнес-тренера є досвід Європейського Союзу. Під егідою Європейської асоціації здоров'я та фітнесу («EuropeActive») з 2010 року професійні стандарти EuropeActive, які прийнято в оздоровчому фітнесі, узгоджують з Європейською рамкою кваліфікацій (The European Qualifications Framework – EQF). У 2015 році

створено Комітет із розроблення професійних стандартів в оздоровчому фітнесі, в результаті діяльності якого прийнято 13 професійних стандартів:

- Fitness Assistant (EQF level 2);
- Fitness Instructor (EQF level 3);
- Group Fitness Instructor (EQF level 3);
- Personal Trainer (EQF level 4);
- Youth Fitness Instructor (EQF level 4);
- Active Ageing Trainer (EQF level 4);
- Exercise for Health Specialist (EQF level 5);
- Pilates Teacher (EQF Level 4);
- Pre-Diabetes Exercise Specialist (EQF Level 5);
- Weight Management Exercise Specialist (EQF level 5) ;
- Pregnancy and Postnatal Exercise Specialist (EQF level 5);
- Anti-Doping Standards;
- Advanced Exercise for Health Specialist (EQF level 6) [469].

Основою EQF є вісім його еталонних рівнів, які містять опис того, що вчитель / педагог / тренер знає, розуміє та вміє робити – їхні «результати навчання». У стандартах «EuroActive» застосовано підхід, який орієнтований на результати навчання. Отже, фахівцями організації було розроблено кваліфікаційну структуру для системи оздоровчого фітнесу (SQF), яка співвідноситься з Європейською рамкою кваліфікацій (EQF). Загалом науковці пропонують узгодити ступені вищої освіти в різних регіонах світу на основі навчання, орієнтованого на студентів та компетентності [466].

Кожній професії в системі оздоровчого фітнесу відповідає певний рівень кваліфікації EQF, який визначає умови допуску до діяльності за професією, як наприклад, вища спеціальна освіта, кваліфікаційні характеристики, трудові функції, трудові дії тощо. Кваліфікаційні рівні для професій відповідно до EQF (рівні 2–6) подано у табл. 1. 6.

Отже, окремо класифіковано посади фітнес-персоналу, який працює з різними групами населення та клієнтами з особливими потребами.

**Відповідність посад фітнес-персоналу Європейській рамці
кваліфікацій [469]**

Рівні Європейської рамки кваліфікацій	Посади фітнес-персоналу, який працює з різними групами населення	Посади фітнес-персоналу, який працює із клієнтами з особливими потребами
7 і 8	-	-
6	Провідний спеціаліст зі здоров'я та фізичних вправ	
5		Фахівець з фізичних вправ для здоров'я Фахівець з фізичних вправ для діабетиків Фахівець із корекції ваги Фахівець з фізичних вправ для вагітних та жінок після пологів
4	Персональний тренер Тренер із пілатесу	Фітнес-тренер для молоді (12–17 рр.) Фітнес-тренер для дітей (6–11 рр.) Тренер для осіб старшого віку (тренер з активного старіння)
3	Фітнес-інструктор Інструктор групових фітнес-програм Інструктор групових програм під музику Інструктор з аква-фітнесу	
2	Асистент тренера з фітнесу	

Так професії першої групи представлено такими як: «Fitness assistant» (2 рівень); «Fitness instructor», «Group fitness instructor», «Group exercise to music»

«Aqua fitness instructor» (усі 3 рівень); «Personal trainer» та «Pilates trainer» (усі 4 рівень). Професії другої групи представлено такими як: «Youth fitness trainer (12-17 years)», «Childrens fitness trainer (6-11 years)», «Active ageing trainer» (усі 4 рівень); «Weight-management exercise specialist», «Pre-diabetes exercise specialist», «Exercise for health specialist» (усі 5 рівень) та «Health and fitness advanced specialist» (6 рівень) [469].

Варто відзначити, що серед представлених «EuropeActive» професійних стандартів оздоровчого фітнесу є звичні нам професії, такі як персональний фітнес-тренер або фітнес-тренер групових програм, а також такі, які тільки набирають популярності на вітчизняних теренах, наприклад тренер з активного старіння (Active Ageing Trainer) або фахівець з фізичних вправ для здоров'я (Exercise for Health Specialist) [469].

В Україні не існує єдиної сертифікації фітнес-тренерів. Разом з тим, здійснюються спроби уніфікації відповідних вимог шляхом створення Українською Фітнес Асоціацією Відкритої незалежної сертифікації тренерів «Український Тренерський Реєстр Об'єднаний (УТРО)». Метою цього проекту є створення єдиних стандартів для кожного напрямку системи оздоровчого фітнесу; організація незалежної сертифікації знань та навичок фітнес-тренерів; зберігання інформації про сертифікованих тренерів на публічних ресурсах. На сьогодні цей процес є не обов'язковий і знаходиться на етапі становлення тощо [80].

Зазначимо, що в Україні не досліджено і не описано зміст професійної діяльності фітнес-персоналу, а саме визначення переліку його основних трудових функцій та дій, функціональних обов'язків, професійних компетентностей, умов допуску до роботи за професією, основних форм і методів взаємодії фахівця та клієнта, критеріїв оцінки ефективності професійної діяльності.

Окрім цього, у більшості країн категоризовано професійну діяльність фітнес-тренера. Зокрема, у Латвії існує розподіл фітнес-тренерів на категорії А, В, С, які можна отримати після складання сертифікаційного іспиту в Раді

спортивних федерацій Латвії (Latvijas Sporta federāciju padome (LSFP)) [45]. В Україні лише тренери з виду спорту можуть мати I, II та вищу категорії; інструкторів-методистів тренажерного залу розподіляють за посадами: інструктор-методист тренажерного залу та старший інструктор-методист тренажерного залу (кваліфікаційні рівні також відсутні).

Для фахової професійної діяльності необхідно постійно вдосконалювати свої компетентності. Більшість фітнес-персоналу вдосконалює їх через участь у майстер-класах, фітнес-конвнцій тощо. Нажаль, на сьогодні невизначені організаційні умови впровадження в Україні сучасної системи безперервного професійного розвитку фітнес-персоналу.

Віддаючи належне напрацюванням вітчизняних і зарубіжних науковців, слід наголосити, що комплексна та багатоаспектна проблема організаційного забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні ще не є предметом ґрунтовного наукового дослідження.

Завдяки системному аналізу опублікованих матеріалів можна стверджувати, що за останні роки зросла увага як вітчизняних, так і зарубіжних науковців до кадрової проблематики досліджень у сфері фізичної культури і спорту (табл.1. 7).

Таблиця 1.7

**Проблематика кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту
у дослідженнях науковців**

№	Тематика публікацій	Автори та рік опублікування
1	кадрове забезпечення фізичної культури і спорту в Україні, підготовка кадрів для: – соціальної сфери; – спорту вищих досягнень	І. Л. Гасюк, 2010; Н. М. Куліш, 2016; М. Дутчак, Ю. Шкретій та ін., 2010
2	механізми державного управління розвитком фізичної культури і спорту у вищих закладах освіти України	С. А. Вавренюк, 2015

3	теоретичні засади професійної підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту	Р. П. Карпюк, 2008; С. А. Хазова, 2011; О. Ю. Матросова, 2011; Л. П. Сущенко, 2003, 2015, 2017; О. Ю. Ажиппо, 2013; Є. А. Захаріна, 2013; Н. О. Белікова, 2012, 2017; О. В. Андрєєва, О. Л. Благій, 2015; О. А. Атамась, 2015; В. П. Сущенко, 2016; Н. І. Степанченко, 2017; Н. І. Кузнецов, 2017; В. І. Бондін, Т. А. Путіліна, 2017; М. В. Данилевич, 2019; І. Ю. Сазонов, О. В. Ломовцева та ін., 2018; М. М. Василенко, 2018
4	концептуальні основи професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту	В. С. Курило, 2006
5	функціонування та розвиток сфери фізичної культури та спорту в умовах ринку	Ю. П. Мічуда, 2008
6	проблеми державної кадрової політики у сфері фізичної культури та спорту	В. М. Олуйко, 2006; М. А. Журба, 2017; О. А. Мельниченко, 2016
7	місце та значення професійної орієнтації у процесі кадрового забезпечення сфери фізичної культури та спорту	І. Золотухіна, 2007
8	внутрішній ресурс розвитку сфери фізичної культури і спорту	Я. В. Леонов, І. І. Приходько та ін., 2013

Більшість проведених досліджень стосується професійної підготовки майбутніх фахівців:

- з фізичного виховання та спорту (Л. П. Сущенко) [342];
- з адаптивного фізичного виховання (Р. П. Карпюк);
- з фізичної рекреації (О. В. Андрєєва, Т. Ю. Круцевич) [8,10];
- з оздоровчого фітнесу (М. М. Василенко, Е.Г.Сайкіна) [40, 311];
- менеджерів з фізичної культури і спорту (І. Ю. Сазонов, О. В. Ломовцева, А. М. Кузьмін).

Вчений С. І. Баландін наголошує на важливості використання

міждисциплінарного підходу при підготовці майбутніх фахівців, а вчені В. І. Бондін, Т. А. Путіліна - на підвищенні її якості.

Низка науковців висвітлюють також підготовленість фахівців з фізичної культури і спорту до:

- рекреаційно-оздоровчої діяльності (М. В. Данилевич) [83]; [391];
- впровадження у школі технологій оздоровчого фітнесу (О.А.Атамась) [12];
- проведення уроків (з використанням оздоровчого фітнесу) (А.І.Альошина; О. Г. Сайкіна, М. Р. Батіщева, В. У. Кренделева) [312];
- використання технологій оздоровчого фітнесу (Є. А. Захаріна);
- конкурентоспроможності (С. А. Хазова).

Досліджуючи питання кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу, ми також керувалися розробками вітчизняних та іноземних науковців, які обговорювали у своїх дослідженнях різні їхні аспекти (табл.1. 8).

Таблиця 1.8

Дослідження проблематики кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу вітчизняними та іноземними науковцями

№	Сутність проблеми	Автори, рік
1	технологія управління фізкультурними кадрами в організаціях фітнес-спрямованості	С. Демеха, В. Гаєвий, 2013 [85];
2	кадрове забезпечення оздоровчого фітнесу у зарубіжних країнах	В. Левицький, 2011 [193]; Д. Червінський (J. Czerwiński), 2001; М. Березанська, 2013 [21]; О. Жданова, Л. Чеховська, У. Шевців, 2016 [128]
3	оцінювання конкурентоспроможності закладів фітнес-індустрії	В. М. Гаптар, 2010 [63]; С. А. Стадник Н. В. Серeda, 2016 [333]; Є. Приступа, Л. Чеховська, 2018 [278];
4	управління, маркетинг на вітчизняному ринку спортивно-оздоровчих послуг	І. П. Потапюк, 2013; В. Смірнова, 2015; І. Г. Черданцева, Л. С. Ібрагімова, Є. Ю.Ібрагімов, 2018 [385]; Г.С. Пригода [270]
5	нормативно-правові аспекти діяльності фітнес-тренера	М. Дутчак, 2010 [97]; М. Дутчак, М. Василенко, 2013 [102]
6	кадрове забезпечення фітнес-клубів	М. Приймак, 2016 [272]
7	система підготовки фітнес-тренера	В. В. Левицький, 2005 [194]; О. В.Корх-Черба, 2015 [178]; Є. Приступа, Ф. Музика, О. Жданова, Л. Чеховська, 2017 [278]; М. Василенко, 2018 [44]

8	формування професійних компетентностей фітнес-тренера та підвищення їхнього рівня	К. Д.Волков, 2009 [53]; Ю. В. Мілова, Т.В.Вольф, 2016 [211]; П. А. Слобожанінов, 2017 [322], М. Приймак, 2017 [273], Т. В. Левченкова, 2018 [195]
9	підвищення кваліфікації фітнес-тренера, рівень знань	Д. Стейсі, М. Хопкінс, К. Адамо, Р. Шор Д. Прадхон, 2010 [553]; М. Приймак, 2017 [273]
10	професійна підготовка: – тренера-викладача;	А. В. Свасьєв, 2013; Є. О.Павлюк, 2017
	– фітнес-тренера в Україні;	А. Б. Мірошников, П. В. Нестеров, 2010 [213]; О. О.Берест, 2015, 2016 [22, 23]; Д. В. Пятницька, 2016 [296]; О. К. Корносенко, 2015 [174]; М. М. Василенко, 2018 [46];
	– фітнес-тренера в зарубіжних країнах;	М. М. Василенко, 2013 [45]; О.Г.Сайкіна, 2015 [3165, 316]; А. Пріма, 2017 [274]; О. Твердохліб, Н. Кузьменко, О. Лускань, 2010 [345]; Т. Е. Круглова, 2011 [163]
	– інструктора з атлетичної гімнастики	В. О. Пономарьов, 2010; С. М. Булах, 2015;
11	специфіка і функції професійної діяльності фітнес-тренера	О. К. Корносенко, 2017 [174]; М. М. Василенко, 2018 [46]
12	надання фітнес-тренерами фітнес - послуг з огляду на – якість;	Г. Е. Аронов, 2008; С. І. Смірнов, 2013 [323]; М. Дутчак, Д. Малкова, 2017 [106]
	– емоційний аспект (задоволення);	М. Андерсон, Д. Трейл, 2009 [519]
	– управлінський аспект	С. І. Смірнов, 2013 [323]; К. С. Кабановська, 2008; Т. Круцевич, Т. Імас, 2012 [180]
13	сертифікація / ліцензування фітнес-тренера	І. Мелтон, Дж. Катула, К. Мустан, 2011 [518]; Р. Халворсон, 2009 [486]; Я. Фейто, 2018 [477]; Є. В. Шестакова, 2017 [420]
14	оцінка діяльності фітнес-тренера;	І. Мелтон, Дж. Катула, К. Мустан, 2011 [496]; В. Чай, Я. Лі, Т. Ліп, 2010 [457];
15	рівень педагогічної майстерності фітнес-тренера;	Д. Бенні, Г. Веснер, М. Уфілен, Д. Хервей, І. Байдле, 2017 [446]; О. Афтімічук, 2012 [13, 14];
16	«професійне вигорання»	Є. Б. Волосатова, 2010 [55];
17	адаптація до фізичних навантажень;	А. Е. Кутузова, Калинина Е.Н., 2012 [190];
18	мотивація персоналу	Т. М. Федоренко, Ю. С. Авершина, 2016 [365];
19	роль фахівців фітнесу та їхній вплив на здоров'я споживачів	А. Ліонуон, Р. Невіллі, К. Армур, 2016 [462]
20	особливості діяльності фітнес-менеджерів	І. Мелтон, Дж. Катула, К. Мустан, 2010 [517]; С. Стадник, 2017 [332]

У зазначених наукових працях більше висвітлено різноманітний спектр питань кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу, зокрема професійної діяльності фітнес-тренера [22, 23, 44, 279]. Однак, не достатньо

висвітлені питання щодо системи подальшого професійного зростання фітнес-персоналу, оцінки його підготовленості та сертифікації, якості надання послуг тощо. Зауважимо також недостатнє вивчення проблем організаційного забезпечення, зокрема уніфікації основних дефініцій; державного партнерства із суб'єктами системи оздоровчого фітнесу; галузевої системи кваліфікацій; необхідності функціонування незалежного органу для сертифікації фітнес-персоналу; невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного розвитку фітнес-персоналу в Україні; стратегічних напрямів розвитку суб'єктів системи оздоровчого фітнесу тощо.

Зазначимо, що якість життя різних груп населення залежить від використання оздоровчо-рекреаційних технологій [253], зокрема оздоровчого фітнесу. Саме тому наголошено на попиті та необхідності впровадження оздоровчого фітнесу в заклади освіти різного типу: дошкільні установи, загальноосвітні школи, ЗВО тощо [278, 305]. Отже, існує певний соціальний запит на відповідних фахівців, на що мала би своєчасно і адекватно відреагувати система освіти. В Україні триває формування системи підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу.

За результатами аналізу наукової літератури можна стверджувати, що наявна значна увага вітчизняних науковців до проблем професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у ЗВО, яку у своїх роботах ґрунтовно висвітлює М. М. Василенко [46]. Науковець наголошує, що необхідно забезпечити ринок праці конкурентоспроможними фахівцями, оскільки у професійному середовищі обговорюють проблему нестачі кваліфікованих фітнес-тренерів та невідповідність компетентностей фізкультурних кадрів реаліям практики. Автор також вважає, що доцільно конкретизувати вимоги роботодавців до майбутніх фітнес-тренерів [44]. Саме тому, на нашу думку, необхідна співпраця освітян і представників бізнесу, яка сприятиме поліпшенню системи підготовки фахівців, якості надання фітнес-послуг і конкурентоспроможності фітнес-клубів загалом.

Погоджуємося і підтримуємо думку про те, що фаховість фітнес-тренера має вплив на споживача і його здоров'я [462]. Саме тому необхідно регулярно

оцінювати його діяльність [517] і рівень майстерності [13, 14; 517], бо «професійне вигорання» [55] названих фахівців може негативно впливати на якість фітнес-послуг.

На особливу увагу заслуговують праці іноземних фахівців щодо оцінювання діяльності фітнес-тренера [517, 518] та його сертифікації [436, 445, 477, 486, 577]. Ці аспекти взаємопов'язані і є обов'язковими у професійній діяльності фітнес-тренера. На жаль, вітчизняні науковці не здійснюють аналогічних досліджень, оскільки зазначені аспекти недостатньо впроваджені у практику оздоровчого фітнесу України.

Ми погоджуємося із думкою Д.Червінського (J. Czerwiński) (2001), що ефективність професійної діяльності фахівця залежить від якості його підготовки, рівня професійних знань, умінь і навичок застосування отриманих знань на практиці, рівня готовності здійснювати професійну діяльність у сучасних ринкових умовах, оскільки з'являються нові напрями фітнесу.

Однак В. В. Ковальчук наголошує, що необхідно не тільки володіти знаннями і навичками, які є основою професії і визначають кваліфікацію, а й уміти реалізувати набутий фаховий потенціал, творчо впливати на розвиток виробничої ситуації [164]. Ми поділяємо цю думку і вважаємо її важливою для нашого дослідження.

Як уже зазначено, у системі оздоровчого фітнесу момент виробництва і споживання продукту збігаються в часі. У зв'язку з цим, виробник послуги одночасно є її продавцем, тому успішність діяльності фітнес-центрів, імідж і репутація залежать від ставлення персоналу до споживачів, їхнього задоволення [437, 519], вміння надати фітнес-послугу, якість якої слід оцінювати [106]. Очевидним є те, що від зазначених аспектів та сильних сторін внутрішнього середовища фітнес-клубу залежатиме його конкурентоспроможність [63, 277, 333]. У цілому все це сприятиме збільшенню кількості споживачів.

Система підготовка фітнес-тренерів в Україні здійснюється в рамках загальносвітових тенденцій двома шляхами: у ЗВО фізкультурного спрямування (описано у підрозділі 1.4) і в «школах фітнесу» (неформальна освіта) [175]. Так,

паралельно існує система фахової вищої освіти, спеціалізована підготовка на курсах, з'являються online курси. На сьогодні, визнаними лідерами з проведення різноманітних тренінгів та семінарів для фітнес-персоналу є Академія фітнесу України, Fitnessservice та SFC. Це пов'язано з їх багаторічним досвідом, сформованим брендом, практичністю контенту, оптимальною структурою та високою емоційністю занять.

Потреба у фахівцях з оздоровчого фітнесу і дефіцит часу на їхню підготовку, відсутність сертифікації фітнес-персоналу та невимогливість до рівня їхньої освіченості спонукали до того, що в різних містах України відкрилися так звані школи фітнесу, які здійснюють підготовку на комерційній основі. Отримані знання, уміння та навички є недостатніми для фахового рівня підготовленості сучасного фітнес-тренера через свою фрагментарність, частковість, короткотривалість навчання, тому є недостатніми для якісного здійснення професійних обов'язків. Це призвело до того, що люди без спеціальної фахової освіти, а часто взагалі без освіти працюють у системі оздоровчого фітнесу.

Отже, проблема організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу потребує, на нашу думку, нагального розв'язання, базуючись на обґрунтованій концепції.

Висновки до розділу 1

Представлено послідовність розвитку оздоровчого фітнесу: від заснування «виразної гімнастики», «ритму і гармонії рухів, гнучкості та спритності», «ритмічної гімнастики», «жіночої функціональної гімнастики», «джаз-гімнастики», «циклічних аеробних вправ» до «аеробних танців», «зумби» та інших сучасних напрямів тощо.

Уточнено сутність основних дефініцій системи оздоровчого фітнесу. Запропоновано тлумачення поняття «система оздоровчого фітнесу», яке слід розуміти як єдність взаємопов'язаних та взаємодіючих суб'єктів, діяльність яких спрямована на залучення особи до рухової активності/фізичних навантажень

тренувального характеру з метою підвищення функціональних можливостей організму і рівня фізичного стану, зменшення ризику розвитку хронічних захворювань, оптимізації фізичної підготовленості, активного дозвілля та покращення якості життя.

Вважаємо, що систему оздоровчого фітнесу можна розглядати як самостійний напрям наукових досліджень.

Нами встановлено такі проблеми організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу:

- відсутність участі держави у функціонуванні системи оздоровчого фітнесу;
- організаційна роз'єднаність процесу підготовки кадрів для фітнес-клубів;
- невідповідність документів, які видають суб'єкти системи оздоровчого фітнесу про підготовку/підвищення кваліфікації персоналу існуючій національній системі кваліфікації;
- відсутність основних дефініцій системи оздоровчого фітнесу у нормативно-правових документах;
- невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного розвитку фітнес-персоналу в Україні;
- відсутність незалежного органу сертифікації фітнес-персоналу;
- недостатність висвітлення стратегічних напрямів розвитку суб'єктів системи оздоровчого фітнесу, відсутність податкових пільг для них.
- відсутність затвердженої кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера та менеджера фітнес-сервісу, а отже – конкретних вимог до рівня їх теоретичної та практичної підготовленості й чітких ознак необхідної професійної кваліфікації;
- відсутність зовнішнього оцінювання професійних компетентностей фітнес-персоналу.

Системний аналіз світового масиву наукових знань та міжнародного досвіду розвитку системи оздоровчого фітнесу свідчить про певне опрацювання його теоретико-методичних засад, однак потребують врегулювання особливості формування та реалізації відповідної державної політики щодо нормативно-правових, соціальних та економічних аспектів функціонування системи.

Отже, потреба наукового обґрунтування організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні є актуальна для подолання виявлених суперечностей між практикою та вимогами сьогодення.

Основні положення, викладені у першому розділі дисертаційного дослідження, представлено у наукових працях автора [20, 111, 112, 124, 125, 128, 129, 130, 276, 390, 391, 392, 402, 405, 411, 412, 456, 541].

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Достовірність результатів нашого дослідження забезпечена коректним застосуванням та узгодженим поєднанням комплексу методів наукового пізнання, відповідної методологічної бази, якісною обробкою та узагальненням отриманих наукових даних.

2.1. Методологія дослідження

Питання, пов'язані з вивченням оздоровчого фітнесу в Україні сформувалися як наукова проблема порівняно нещодавно. Тому методологія дисертаційного дослідження, на якій побудовано аналіз проблеми, з огляду на складність та багатоаспектність в межах сфери фізичної культури та спорту базувалася та ґрунтувалася на:

- загальній методології наукового дослідження (Б. А. Ашмарін, Ю. В. Верхошанський, В. Є. Виноградов, В. Н. Голованов, В. М. Костюкевич, В. І. Воронова, О. А. Шинкарук, О. В. Борисова, Д.В.Чернілевський та ін.) [179, 389, 421];

- фундаментальних положеннях теорії та методики фізичного виховання (Б. М. Шиян, Є. Н. Приступа, Т. Ю. Круцевич, Н. В. Москаленко та ін.) [180, 181, 220, 221, 222];

- теоретико-методологічних засадах рекреаційно-оздоровчої діяльності різних груп населення, спорту для всіх (М. В. Дутчак, Є. Н. Приступа, Т. Ю. Круцевич, О. В. Андрєєва, О. Ю. Ажиппо, О. М. Жданова та ін.) [1, 2, 3, 8, 9, 10, 98, 99, 181, 276];

- теоретичних основах управління сферою фізичної культури і спорту (Є. В. Імас, Ю. П. Мічуда, І. І. Приходько, І. І. Переверзін, О. М. Жданова та ін.) [129, 130, 148, 257, 258];

•теоретико-методичних основах системи оздоровчого фітнесу (Т. Ю. Круцевич, М. М. Булатова, Л. Я. Іващенко, О. Л. Благий та ін.) [25, 32, 180].

У процесі дослідження оздоровчий фітнес розглядався нами як складна цілісна система і як підсистема оздоровчо-рекреаційної рухової активності, що дозволило встановити організаційні засади його кадрового забезпечення.

На підставі цього, відбувалося обґрунтування необхідності застосування того чи іншого методу дослідження для розв'язання конкретизованих завдань дисертаційного дослідження.

2.2. Методи дослідження

Для досягнення мети дослідження, вирішення поставлених завдань було використано комплекс взаємодоповнюючих методів.

- методи дослідження теоретичного рівня: аналіз та синтез; аналогія; екстраполяція; ретроспективний; системний та структурно-функціональний аналіз;
- методи дослідження емпіричного рівня: документальний метод, опитування (анкетування), контент-аналіз, педагогічне спостереження, експертне оцінювання; PEST-аналіз, SWOT-аналіз;
- методи математичної статистики.

2.2.1. Методи дослідження теоретичного рівня

У процесі аналізу науково-методичної літератури наша увага була приділена джерелам, які присвячені питанням організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Це дало можливість визначити наукову розробленість досліджуваної проблеми, конкретизувати об'єкт і предмет, сформулювати мету і завдання. Використання теоретичних методів дозволило охарактеризувати генезу оздоровчого фітнесу у світі та в Україні, сучасного стану функціонування системи оздоровчого фітнесу і зокрема його кадрового забезпечення; дослідити функціонування системи оздоровчого

фітнесу зарубіжних країн; використовуючи герменевтичний підхід науково обґрунтувати основні дефініції системи оздоровчого фітнесу: «фітнес», «оздоровчий фітнес», «фітнес-індустрія», «фітнес-центр», «фітнес-клуб», «фітнес-студія», «фітнес-персонал», «фітнес-технологія», «фітнес-послуга», «фітнес-програма», «споживач фітнес-послуг» тощо; охарактеризувати соціальне значення професійної діяльності фахівців системи оздоровчого фітнесу.

Основними методами отримання первинних інформаційних даних були аналіз та узагальнення науково-методичної літератури; інформаційних ресурсів мережі інтернет; відомостей офіційних сайтів міжнародних організацій: Американської ради з фізичних вправ (ACE), Національної академії спортивної медицини (NASM), Американського коледжу спортивної медицини (ACSM), Національної асоціації сили та кондицій (NSCA), Національної федерації професійних тренерів (NFPT), Національної ради з питань сили і фітнесу (NCSF), Міжнародної асоціації фахівців з фітнесу (IFPA), Американського (USREPS) та Європейського (EREPS) реєстрів фахівців з фізичних вправ щодо кадрового забезпечення сфери оздоровчого фітнесу; відомостей офіційних сайтів найбільш популярних мережевих фітнес-клубів України щодо їх діяльності та стану кадрового забезпечення.

Нами було використані бази даних PubMed, Cyberleninka, Theses Canada Portal, NARCIS, Dissertation&Theses Global, Dissercat, Google Академія, eLibrary.ru, а також ресурси Національної бібліотеки України ім.В. І. Вернадського, репозитарії електронних бібліотек.

Окремо було приділено увагу законодавчим та програмно-нормативним документам, які визначають державну політику щодо розвитку сфери фізичної культури і спорту, освіти і науки і є доступними на урядовому порталі України www.gov.ua/

У результаті наукового пошуку було опрацьовано і включено до списку використаної літератури 579 джерел.

Аналіз та узагальнення наукової літератури проводився впродовж усього періоду роботи над докторською дисертацією, однак основна увага даному методу була приділена на першому та другому етапах організації дослідження.

Метод аналогії дав змогу встановити відповідність і схожість між двома системами, що розглядалися, а саме оздоровчим фітнесом як підсистеми оздоровчо-рекреаційної рухової активності зокрема і фізичної культури вцілому; розширив можливості їх вивчення.

Інформацію про розвиток фізичної культури і спорту, її організаційні засади метод аналогій дозволив використати при вивченні та описі історичного розвитку оздоровчого фітнесу в Україні. Цей метод також застосовувався при здійсненні змістовно-інформаційного наповнення професійних компетентностей, необхідних для виконання відповідної трудової функції персонального фітнес-тренера, тренера групових фітнес-програм і менеджера фітнес-сервісу; також для вивчення і використання міжнародного досвіду.

Метод екстраполяції за своєю суттю полягає у вивченні сформованих у минулому і сьогоденні стійких тенденцій розвитку явища або суб'єкту і перенесення їх у майбутнє [214]. Отже, зазначений метод використовувався нами з метою виявлення тенденцій розвитку оздоровчого фітнесу та його кадрового забезпечення на сучасному етапі в Україні та найбільш розвинутих країнах світу.

Ретроспективний метод – (від лат. Retro – «назад» і лат. specto – «дивлюся») сукупність засобів пізнання, що використовуються для конкретизації соціальних явищ і фактів минулого [214]. Доцільність використання методу ґрунтувалася на аналізі історії розвитку оздоровчого фітнесу від своєї появи до сьогоднішніх днів.

Системний аналіз – науковий метод пізнання, що являє собою послідовність дій із встановлення структурних зв'язків між елементами досліджуваної системи.

Особливість методу системного аналізу є в тому, що він дозволяє розкласти складну проблему на компоненти, а з іншого боку, зберігає цілісність цієї проблеми. Системний аналіз, переважно, застосовується для розв'язання

проблем, що пов'язані з діяльністю людей. Він є доцільним у тих випадках, коли необхідно відобразити результати системного аналізу реального стану справ та реальних шляхів розв'язання проблем, наявність ресурсів, аналіз можливого впливу сторонніх факторів тощо [69, 214].

Сутність системного підходу полягає в реалізації вимог загальної теорії систем, відповідно до якої кожен об'єкт у процесі його дослідження розглядається як велика і складна система й одночасно як елемент ще більшої системи [129, 130]. Зазначимо, що поняття «система» є базовим для всієї теорії управління та існує безліч тлумачень цього поняття (детально описано у підрозділі 1.1). Ми дотримуємося твердження, що це пов'язані один із одним взаємозалежні елементи, що складають цілісне утворення і діяльність їх спрямована до спільної мети.

Системний аналіз включає здатність до аналізу, прогнозування, проектування прийняття рішень на основі системної методології; дозволяє структурувати визначену проблему на основі аналізу наявної інформації, у тому числі – отриманої експертним шляхом [69].

Нами було використано названий метод з метою:

- розгляду системи оздоровчого фітнесу як підсистеми фізичної культури вцілому та оздоровчо-рекреаційної рухової активності зокрема (згідно теорії систем). Це дало можливість ґрунтовно дослідити як організаційне, так і кадрове забезпечення системи оздоровчого фітнесу;
- розроблення необхідної послідовності взаємопов'язаних цілей, завдань та шляхів досягнення мети концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Структурно-функціональний метод є одним із важливих у дослідженні управлінських аспектів і процесів, тому доповнив системний аналіз. Це підхід до опису та пояснення системи, при якому досліджуються її елементи і залежності між ними в рамках єдиного цілого [69].

Сутність його полягає у розділенні складного об'єкта на складові частини, вивченні зв'язків між ними та визначенні притаманних їм специфічних функцій,

з урахуванням цілісності взаємодії із зовнішнім середовищем. У нашому дослідженні цей метод використовувався для визначення характеристики діяльності фітнес-клубу як складної соціальної системи (організаційна структура, внутрішнє середовище; зовнішнє середовище і вплив його складових на діяльність організації тощо).

Структурно-функціональний аналіз дозволив:

- встановити особливості функціонування системи оздоровчого фітнесу в Україні;
- здійснити та описати ієрархію трудових функцій в рамках професійної діяльності персонального фітнес-тренера, тренера групових фітнес-програм, менеджера фітнес-сервісу;
- встановити вимоги до працівників певного виду професійної діяльності чи професії щодо рівня кваліфікації (згідно Національної рамки кваліфікацій [281]), медичних протипоказань для роботи, досвіду роботи, рівня освіти тощо) [57].

Отже, за результатами дослідження із використанням методів теоретичного рівня було виявлено відсутність цілісного наукового обґрунтування системи оздоровчого фітнесу в Україні, виявлено протиріччя між зростаючими темпами розвитку вітчизняної системи оздоровчого фітнесу та недостатньою обґрунтованістю її організаційного та кадрового забезпечення.

2.2.2. Методи дослідження емпіричного рівня

Документальний метод. У ході дослідження аналізувалися документи організаційного регламентування діяльності міжнародних організацій: Американської ради з фізичних вправ (ACE), Національної академії спортивної медицини (NASM), Американського коледжу спортивної медицини (ACSM), Національної асоціації сили та кондицій (NSCA), Національної федерації професійних тренерів (NFPT), Національної ради з питань сили і фітнесу (NCSF), Міжнародної асоціації фахівців з фітнесу (IFPA), Американського (USREPS) та Європейського (EREPS) реєстрів фахівців з фізичних вправ та вітчизняних

мереж фітнес-клубів «Sport Life» та «Fitcurves» тощо; документи звітності за 2014-2019рр. Європейської асоціації фізичної активності (Europe Active Association) та Міжнародної асоціації спортивно-оздоровчих клубів (IHRSA); резюме фітнес-персоналу найбільшої мережі фітнес-клубів «Sport Life».

У ході дослідження аналізувалися документи адміністративного регламентування релакс-клубу «Джорджія», спортивного клубу «Олімп», фітнес-клубів: «Малібу», «Sport Life», «Форевер», «Котигорошко», «Екофітнес», «Ліга», «Кристал», «Ківі Фітнес», студії «Пілатес Львів», «Фітнес студії Вікторії Торської», а саме посадова інструкція персонального фітнес-тренера (n=12); фітнес-тренера групових програм (n= 12) та менеджера з фітнес сервісу (n=12).

Вивчалися і аналізувалися документи звітності Міністерства молоді та спорту України за формою: №2-фк (річна) «Звіт з фізичної культури і спорту» за 2015-2017 роки [143].

Контент-аналіз – метод збору кількісних даних про досліджуване явище або процес для подальшої інтерпретації результатів з метою оцінки і прогнозування дій. Характеризується об'єктивністю висновків і строгістю процедури та полягає у квантифікаційній обробці тексту з подальшою інтерпретацією результатів. Виділяють два основних типи контент-аналізу: кількісний і якісний. Кількісний аналіз націлений на виявлення частоти окремих тем, що містяться у тексті, а якісний – пов'язаний із фіксуванням змісту повідомлення [179].

Для вивчення кадрових потреб у фітнес-персоналі нами було проведено контент-аналіз одного із популярних в українському сегменті інтернет сайтів міжнародного кадрового порталу HeadHunter (hh.ua) [488].

Група компаній HeadHunter (hh.ua) працює на ринку інтернет-рекрутменту з 2000 року. На даний момент сайт hh.ua визнано одним із кращих, оскільки він має якісну базу резюме потенційних працівників і вакансій роботи. Його послугами користуються більше 70 тисяч українських і міжнародних компаній, є більше 1,6 млн. відвідувачів щомісяця цього сайту [488, 550]. Нами проаналізовано запити роботодавців на фітнес-персонал (з серпня 2015 року по

20 листопада 2018 року), які було класифіковано за окремими професіями. Так, у 2015 році надійшло 230 запитів, у 2016 році – 494 запити, у 2017 році – 502 запити та у 2018 році – 509. Опрацьовані були лише придатні запити, у яких пропонувалися вакансії фітнес-персоналу у різних містах України.

Опитування проводилося у вигляді анкетування:

- з метою вивчення сучасного стану підготовки фахівців для оздоровчого фітнесу у ЗВО в рамках II етапу Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності «фітнес та рекреація» (березень 2017р.). Опитано її всіх учасників-студентів (n=52) (Додаток Д.1) з 19 ЗВО, науково-педагогічних працівників ЗВО (супроводжуючих) і членів журі (n=13) (Додаток Д.2). Анкета учасників-студентів містила 9 запитань, а викладачів/журі 14 запитань (відкритих та закритих) щодо попиту на спеціальність/освітню програму у ЗВО і перспектив розвитку оздоровчого фітнесу; підготовки фахівців;

- для вивчення змісту професійної діяльності опитано 120 тренерів (Додаток Е.1) та 586 клієнтів (Додаток Е.2) з 12 клубів м. Львова. Анкета тренерів містила 17 питань, а клієнтів – 21 питання (відкритих та закритих) щодо матеріально-технічного забезпечення фітнес-клубу, наявного асортименту фітнес-послуг, режиму роботи тощо.

Педагогічне спостереження. Педагогічне спостереження – це цілеспрямоване, планомірне сприйняття тренувального процесу та його оцінювання [72]. Цей метод застосовувався відповідно до загальноприйнятих рекомендацій [11, 162]. Педагогічне спостереження відрізняється від побутового наявністю специфічних прийомів, реєстрацією дій, за якими спостерігали та подальшою перевіркою результатів спостереження.

Педагогічне спостереження проводилося впродовж 2018–2019 рр. у 16 клубах, які надають фітнес-послуги мешканцям м. Львова.

Використання педагогічного спостереження зумовлене потребою встановлення змісту професійної діяльності фітнес-персоналу (персональний фітнес-тренер, тренер групових фітнес-програм), а саме:

- перелік та сутність трудових дій (трудовах операцій), які здійснюються

для виконання окремої трудової функції;

- перелік предметів та засобів праці, обладнання, устаткування, які необхідні для професійної діяльності.

За своєю типологією педагогічне спостереження було:

- за обсягом: тематичне, оскільки фіксувалися лише трудові дії фітнес-тренера;
- за програмою спостереження: основне, оскільки фіксувався перелік побачених трудових дій;
- за поінформованістю: відкрите, оскільки фітнес-тренер був попереджений;
- за стилем: спостереження збоку, оскільки автор був свідком проведення різних фітнес-програм;
- за тривалістю: безперервне, оскільки фіксувалися трудові дії впродовж усього заняття.

Отже, нами фіксувалися/описувалися побачені професійні дії фітнес-тренера під час заняття (групового та персонального) у спеціально розроблених протоколах (Додаток Ж) та оцінювалися експертами у спеціально підготовлених таблицях (Додаток 3.1, Додаток 3.2, Додаток 3.3). Результати педагогічного спостереження були враховані при розробленні проєктів професійних стандартів.

Педагогічне спостереження проведено під час занять з групових фітнес-програм (n=69) та під час проведення персональних занять (n=35) із подальшим їх узагальненням з метою різнобічного та об'єктивного вивчення трудових дій.

Педагогічне спостереження стало провідним методом вивчення змісту професії, розуміння її особливостей, ґрунтуючись на аналізі досвіду фітнес-персоналу, його стилю взаємодії з клієнтами.

PEST-аналіз, SWOT-аналіз. Сутність PEST-аналізу полягає у виявленні й оцінці впливу факторів макросередовища на розвиток системи оздоровчого фітнесу. Ця методика є доцільною, оскільки є частиною управління ризиками і розробки стратегії розвитку системи оздоровчого фітнесу [168] .

Отже, PEST-аналіз – це стратегічний аналіз соціальних (S - social), технологічних (T - technological), економічних (E - economic) і політичних (P - political) факторів віддаленого зовнішнього середовища організації. Оскільки на нього безпосередньо впливають політичні чинники, то в результаті аналізу визначаються фактори впливу політичної ситуації на ділову активність, інвестиційний клімат, стабільність і перспективи розвитку.

Економічний фактор вивчався як основний для визначення перспектив розвитку ринку фітнес-послуг, платоспроможності населення та ін.

Соціальний фактор визначає попит на фітнес-послуги, вплив на нього засобів масової інформації (ЗМІ), вимоги до підготовки та підготовленості кадрів системи оздоровчого фітнесу і відповідно рівня сервісу, якості надання фітнес-послуг тощо.

Технологічний фактор дозволяє оцінити появу нових напрямів оздоровчого фітнесу, фітнес-програм і обладнання, які часто є причинами змін і втрат позицій на ринку фітнес-послуг.

Саме тому було важливим, щоб у проведенні PEST-аналізу брали участь експерти (n=15). В якості критерія обрано систему оздоровчого фітнесу. Результати PEST-аналізу дозволяють оцінити зовнішню економічну ситуацію, що складається у сфері фізичної культури вцілому та системі оздоровчого фітнесу зокрема [16].

Можна виділити наступні етапи проведення PEST-аналізу:

1. Розроблявся перелік зовнішніх чинників, що мають високу ймовірність реалізації й впливу на функціонування системи оздоровчого фітнесу. Чиники, які зовсім не впливають на її діяльність не включалися в таблицю.

2. Оцінювався ступінь впливу кожного чинника на діяльність системи оздоровчого фітнесу шляхом присвоєння йому певної ваги (вагового коефіцієнта) від одиниці (найважливіша) до нуля (незначна). Сума значень вагових коефіцієнтів кожного чинника повинна дорівнювати одиниці. Оцінка сили впливу чинника (ваговий коефіцієнт) - це суб'єктивна експертна оцінка.

3. За допомогою експертного оцінювання визначалася ймовірність впливу кожного чинника на стратегію організації за п'ятибальною системою оцінок: «п'ять» – сильний вплив, серйозна небезпека; «одиниця» – відсутність впливу, загрози.

4. Визначалися зважені оцінки шляхом множення вагових коефіцієнтів фактора на силу його впливу (середню оцінку ймовірного впливу), і підраховувалася сумарна зважена оцінка для фітнес-клубу.

5. Завершальним кроком аналізу було приведення всіх розрахунків у матричний вигляд. Всі фактори подано в порядку зниження своєї важливості. Сумарна оцінка вказує на ступінь готовності системи оздоровчого фітнесу реагувати на поточні й прогнозовані фактори зовнішнього середовища.

Чим вище реальна значущість фактору (стовпець «зважена оцінка»), тим більший вплив чинника на діяльність.

Нами проаналізовано вплив чинників на систему оздоровчого фітнесу і визначено її загальну ситуацію у зовнішньому середовищі.

На підставі отриманої інформації про ринок формуються комплекс цілей, завдань і стратегія розвитку системи оздоровчого фітнесу.

Для того щоб PEST-аналіз дійсно був цінним та дієвим, то його ми використали у поєднанні зі SWOT-аналізом.

SWOT-аналіз. Кожна організація має на ринку певні переваги своєї діяльності і наділена недоліками. Аббревіатура цього терміну включає перші літери елементів аналізу і розшифровується як:

- Strengths (сильні сторони);
- Weaknesses (слабкі сторони);
- Opportunities (можливості);
- Threats (загрози).

Отже, методом досліджуються 4 ключові елементи: сильні та слабкі сторони, можливості та загрози. Задля зручності названі елементи зображують у вигляді таблиці з 4-х стовпців. Найважливіше завдання SWOT-аналізу –

допомогти організації побачити та оцінити всі чинники, що впливають на прийняття рішень, а також визначити можливості розвитку.

Методологія SWOT-аналізу передбачає спочатку виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз, після цього встановлення зв'язків між ними, які у подальшому можуть бути використані для формулювання стратегії організації [16, 168]. Задля можливості використання цього методу нами було визначено зовнішні та внутрішні чинники впливу на діяльність фітнес-клубу.

Внутрішні чинники визначаються ресурсами, які є у розпорядженні фітнес-клубу, а також процесами, на які організація має безпосередній вплив. До них віднесено: соціальну значущість; кваліфікований персонал; види надання фітнес-послуг; рекламу фітнес-послуг; стан матеріально-технічного забезпечення; соціальну відповідальність діяльності фітнес-клубу; проведення фітнес-конвенцій; проведення майстер-класів новітніх фітнес-програм; вартість абонементів [16] (Додаток К).

Після розгляду та оцінки внутрішніх чинників, аналізувались можливості (О) і загрози (Т), що прямо чи опосередковано впливають на бізнес фітнес-клубу. Організація не здатна контролювати ці процеси, однак повинна їх знати та враховувати під час розробки своєї стратегії. Отже, до зовнішніх чинників було віднесено: економічний стан країни; вільний час; купівельну спроможність населення; законодавче поле діяльності системи; інформаційне забезпечення клієнтів; фізкультурну грамотність/освіченість населення; інтерес до фітнес-послуг; насиченість ринку фітнес-клубами.

Визначення усіх чинників дасть змогу керівництву приймати ефективні рішення: посилити слабкі сторони клубу завдяки наявним ресурсам чи відмовитися від ризикованого напрямку розвитку, зменшивши потенційні зовнішні загрози. Загалом стратегія має бути сфокусована на акумуляції сил та використанні можливостей, що дозволить уникнути чи подолати загрози.

SWOT-аналіз допоміг зрозуміти, які чинники заважають розвитку фітнес-клубу, зменшують його прибутки та становлять загрозу в майбутньому [168].

Його результати сприяють виробленню обґрунтованих управлінських рішень стратегічного характеру.

Відмінність SWOT-аналізу від PEST-аналізу полягає в наступному:

- PEST-аналіз досліджує весь ринок фітнес-послуг у системі оздоровчого фітнесу;
- SWOT-аналіз вивчає становище фітнес-клубу як одиниці на ринку фітнес-послуг.

Формування і зіставлення таблиць PEST-аналізу та SWOT-аналізу – один із найефективніших методів стратегічного планування з метою залучення різних груп населення до занять, де організаційне та кадрове забезпечення займають пріоритетні місця.

Метод експертної оцінки. Для прийняття обґрунтованих рішень у будь-якій галузі діяльності, зокрема і у сфері фізичної культури і спорту, часто потрібно використовувати знання, досвід та інтуїцію фахівців [240, 306]. Саме метод експертних оцінок є обґрунтованим і доцільним. Він дозволив отримати об'єктивну оцінку на основі певної сукупності індивідуальних думок експертів [66, 239, 240], вивчити досліджувану проблему з різних точок зору, з різних сторін і прийняти обґрунтоване рішення [424].

Експертна оцінка розглядалася нами як:

1) експертне судження, що було виражене в кількісній або якісній формі. Використовувалися індивідуальні, групові та колективні експертні оцінки [264];

2) метод отримання соціологічної інформації через проведення експертного опитування і результати експертного оцінювання [84, 171];

3) метод оцінювання та прогнозування соціального явища або процесу, що дає змогу отримати необхідну інформацію від компетентних осіб (експертів) [240].

Правильний вибір кваліфікованих фахівців є дуже важливим, тому що зроблена ними оцінка і пропозиції значною мірою визначають результат.

Загалом нами було сформовано 2 групи експертів, перша з яких відповідала вимогам щодо рівня обізнаності в питаннях функціонування фітнес-

клубу, чинників його зовнішнього та внутрішнього середовища. Опитування застосовувалося для отримання необхідної інформації та перевірки її надійності. Результати опитування – це узагальнена думка експертів, яка приймалася як раціональне вирішення проблеми.

До першої групи в якості експертів були залучені 15 фахівців, які працюють в оздоровчому фітнесі, були обрані методом взаємного відбору. Усі дали згоду приймати участь в опитуванні. З них двоє – засновники освітніх шкіл для фітнес-тренерів (неформальна освіта), дванадцять – фітнес-тренерів, завідувач кафедрою ЗВО (кандидат наук). Стаж їхньої роботи більше 7 років, усі мають вищу фахову освіту. Узгодженість їх думок оцінювалася за допомогою коефіцієнта конкордації Кендалла за формулою 2.1 і становила $W=0,914$ [66, 239, 240]. Визначення статистичної значимості ($p<0,05$) встановленого ступеня узгодженості думок експертів здійснювалось за χ^2 -критерієм (формула 2.2): $\chi^2_{\text{розрах}}=110$

Після цього експерти відповідали на питання анкети (Додаток Л), яка була сформована з трьох частин:

I – ввідна, у якій є звернення до експертів з описом мети дослідження та основні правила заповнення;

II – зазначено відомості про експертів.

III – основна, з переліком питань до експертів;

Основна частина анкети складалася з двох розділів, які стосувалися: чинників внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності фітнес-клубів.

Експерти оцінювали кожен з чинників за такими критеріями:

- вплив чинника на діяльність фітнес-клубу;
- вплив чинника на якість надання фітнес-послуг;
- спрямованість впливу.

Перший та другий критерії експерти оцінювали за наступною школою – дуже важливий (3 бала), важливий (2 бала) та не важливий (1 бал). Спрямованість впливу оцінювали як позитивну (+1 бал) або негативну (–1 бал).

У сукупності відповіді експертів дали змогу визначити сильні і слабкі сторони внутрішнього середовища за ступенем впливу на якість надання фітнес-послуг.

Зазначена група експертів також здійснювала оцінку за 10-бальною шкалою варіантів/напрямів дій з точки зору організаційного та кадрового вдосконалення системи оздоровчого фітнесу для їх врахування при розробленні концепції. Були враховані ті дії, середня експертна оцінка яких була вищою 7,5 бала [171], а коефіцієнт варіації – менше 10%, що засвідчує високий рівень однорідності та незначну мінливість експертної думки з відповідного питання.

Експертна група визначала проєктну ефективність розробленої нами концепції.

Друга група експертів відповідала вимогам щодо рівня обізнаності в питаннях трудової діяльності фітнес-персоналу. У нашому дослідженні вони були залучені для фахової допомоги в оцінюванні змісту проєктів розроблених професійних стандартів діяльності фахівців у системі оздоровчого фітнесу з таких професій: «Персональний фітнес-тренер», «Фітнес-тренер групових програм» та «Менеджер фітнес-сервісу». Зауважимо, що розроблення професійних стандартів – це складна аналітична робота, яка має ґрунтуватися на фундаментальних наукових знаннях і практичному досвіді. Тому надзвичайно важливим було формування експертних груп, яке відбувалося у два етапи.

Перший етап стосувався розповсюдження інформації про можливість взяти участь в роботі 3 експертних груп, які будуть працювати над проєктами професійних стандартів відповідно для трьох професій: «Персональний фітнес-тренер», «Фітнес-тренер групових програм» та «Менеджер фітнес-сервісу». Інформація була розміщена в соціальних мережах, розіслана як керівництву мережевих і немережевих фітнес-клубів України, так і науковим працівникам, що займаються дослідженнями у сфері оздоровчого фітнесу.

Претенденти залишали заявку на участь у відповідній експертній групі за спеціальним посиланням <https://goo.gl/JpboFp>. Так, до експертної групи, яка мала працювати над проєктом професійного стандарту «Персональний фітнес-

тренер» було зібрано 185 анкет. До експертної групи, яка мала працювати над проектом професійного стандарту «Фітнес-тренер групових програм» було зібрано 125 анкет і до експертної групи, яка мала працювати над проектом професійного стандарту «Менеджер фітнес-сервісу» було зібрано 143 анкети.

Другий етап передбачав остаточне формування експертних груп, тобто визначення найбільш компетентних з числа тих, які виявили бажання у них працювати. Використовувався метод взаємного відбору експертів [239, 240.]. Шляхом голосування експерти обрали з числа всіх зареєстрованих 50 найбільш авторитетних претендентів для роботи над професійним стандартом «Персональний фітнес-тренер» і по 30 найбільш авторитетних для роботи над професійними стандартами «Фітнес-тренер групових програм» і «Менеджер фітнес-сервісу». Використання даного підходу дозволяє констатувати об'єктивність при формуванні групи експертів.

Отже, висунуті професійним середовищем фахівці і були включені до складу трьох експертних груп для роботи над кожним із професійних стандартів. До їх складу увійшли найбільш досвідчені фахівці оздоровчого фітнесу: тренери, власники клубів, управлінці, науковці тощо. Їх думка мала визначальний характер.

До групи експертів, які працювали над проектом професійного стандарту «Персональний фітнес-тренер», були залучені 50 фітнес-тренерів з різних міст України, усі мали вищу спеціальну освіту, стаж роботи 7-15 років. Також у цій групі два завідувача кафедрами у ЗВО, засновник освітнього центру з підготовки фітнес-тренерів (стаж – 25р.), віце-президент Української Фітнес Асоціації, президент федерації стронгмену України (к.фіз.вих, керівник фітнес-клубу), один доктор наук, професор; чотири керівники фітнес-клубів.

До групи експертів, які аналізували і оцінювали проєкт професійного стандарту «Фітнес-тренер групових програм», були залучені 30 фітнес-тренерів групових програм із різних міст України, усі мали вищу спеціальну освіту, стаж роботи 7-20 років. До цієї групи були залучені також два засновники освітнього центру з підготовки фітнес-тренерів (стаж 25р.), президент Української фітнес

Асоціації, один директор міського департаменту фізичної культури, один керівник фітнес-клубу, один викладач ЗВО.

До групи експертів, які аналізували і оцінювали проєкт професійного стандарту «Менеджер фітнес-сервісу», були залучені 6 адміністраторів рецепції фітнес-клубу, 10 керівників відділу сервісу, 5 директорів фітнес-клубів, президенти Федерації стронгмену України (к.фіз.вих, керівник фітнес-клубу) та Української Фітнес Асоціації, три керівники відділу супроводу клієнтів фітнес-клубів, керівник тренінгового центру «Академія фітнесу - Україна», один - д.пед.наук, професор та два викладачі ЗВО.

Поіменний склад експертів є за посиланнями:

- група експертів, які працювали над проєктом професійного стандарту «Персонального фітнес-тренера» – <https://uastandard.fitness/ekspertna-hrupa-profesiinoho-standartu-personalnyi-fitness-trener>;
- група експертів, які аналізували і оцінювали проєкт професійного стандарту «Фітнес-тренера групових програм» – <https://uastandard.fitness/ekspertna-hrupa-profesiinoho-standartu-fitness-trener-hrupovykh-prohram>;
- група експертів, які аналізували і оцінювали проєкт професійного стандарту «Менеджера фітнес-сервісу» – <https://uastandard.fitness/ekspertna-hrupa-profesiinoho-standartu-menedzher-fitness-servisu>.

Робота трьох експертних груп була організована дистанційно через сайт www.uastandard.fitness. Кожен із учасників експертної групи отримав безкоштовну підписку на дайджест FitnessConnectUA, а також реєстрацію на експертному розділі сайту www.fitnessconnect.com.ua

Усі експертні групи працювали за методикою розробки єдиних професійних стандартів, яку у січні 2018 р. затвердило Міністерство соціальної політики України наказом №74 від 22.01.2018 року [280].

Кожна експертна група повинна була дослідити та проаналізувати поточну ефективну трудову діяльність однієї з професій: «Персональний фітнес-

тренер», «Фітнес-тренер групових програм» та «Менеджер фітнес-сервісу». Якість інформаційного наповнення проєкту професійного стандарту, зокрема забезпечення повноти та актуальності інформації, полягала в неупередженому ставленні експертів до трудових функцій певного виду трудової діяльності, чіткому та зрозумілому тлумаченні основних термінів і понять.

Були підготовлені таблиці для експертного оцінювання варіантів трудових дій та професійних функцій найбільш популярних видів робіт кожної із професій (табл.2.1.)

Таблиця 2.1

Формуляр для експертного оцінювання трудових функцій і трудових дій/операцій

№ з/п	Трудові функції	Трудові дії/операції
1		

Опитування експертів щодо оцінювання частоти застосування та важливості кожної трудової функції з метою можливого доповнення цього переліку відбувалося згідно шкали, представленої у табл.2.2.

Таблиця 2.2

Шкала оцінювання трудових функцій

Частота використання	Важливість трудової функції		
	не дуже важлива	важлива	дуже важлива
Ніколи	0	0	0
Орієнтовно раз на місяць або рідше	1	4	7
Орієнтовно раз на тиждень	2	5	8
Щоденно або майже щоденно	3	6	9

Результати оцінювання трудових функцій експерти зазначали у табл. 2.3.

За всіма оцінками експертів по кожній трудовій функції було розраховано середній бал як середнє арифметичне.

Таблиця 2.3

Формуляр оцінювання трудових функцій

№ з/п	Трудові функції	Трудові дії/операції	Оцінка значущості трудової функції (бал за шкалою оцінювання трудових функцій)
1			

Усі трудові функції, які були оцінені 0-3 балами вважалися для проекту професійного стандарту несуттєвими та нами не включалися до нього.

Враховуючи важливість та частоту виконання тих чи інших трудових дій, їх значення для реалізації функціональних обов'язків було з'ясовано, які саме компетентності необхідні для виконання визначених дій та функцій. У подальшому було зазначено знання, уміння та навички, необхідні для виконання відповідної трудової функції. Вони також були оцінені експертами, які могли погоджуватися, спростовувати або доповнювати зазначену інформацію (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Формуляр вимог для виконання відповідної трудової функції

№ з/п	Трудові функції	Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)	Необхідні знання	Необхідні уміння та навички
1				
2				

Після узагальнення результатів було сформовано перелік знань, умінь та навичок за певною компетентністю, необхідних для виконання відповідної трудової функції.

Отримана в результаті обробки узагальнена експертна думка трактувалася як раціональне вирішення проблеми [66, 239, 240]. У результаті нами розроблено проекти професійних стандартів, які були представлені на сайті інформаційно-комунікаційної платформи «FitnessConnectUA» для «Персонального фітнес-тренера» (<https://uastandard.fitness/profesiinyi-standart-personalny-fitness-trener>) (рис.2.1), «Фітнес-тренера групових програм» (<https://uastandard.fitness/profesiinyi-standart-fitness-trener-hrupovykh-prohram>) та «Менеджера фітнес-сервісу» (<https://uastandard.fitness/profesiinyi-standart-menedzher-fitness-servisu>).

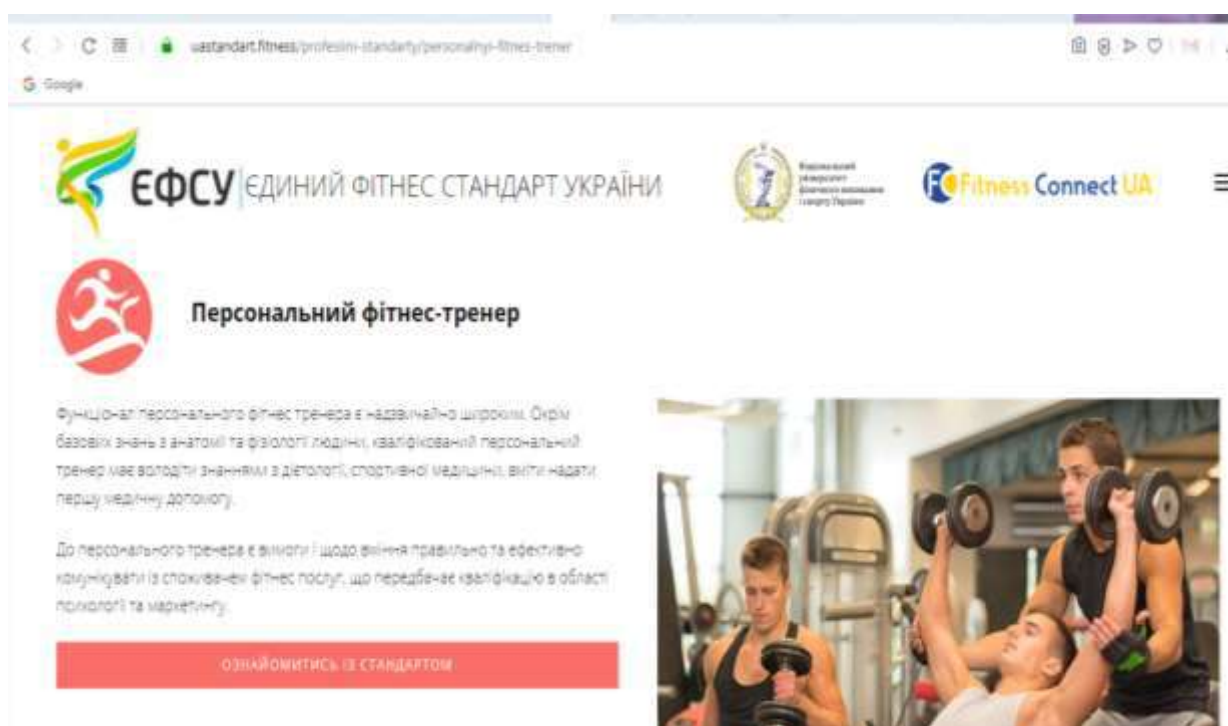

Рис.2.1. Скріншот сторінки на сайті платформи «FitnessConnectUA» проекту професійного стандарту «Персонального фітнес-тренера»

Отже, усі зацікавлені фахівці могли долучитися до громадського обговорення зазначених проектів професійних стандартів.

2.2.3. Математико-статистичні методи обробки одержаних даних

Математично-статистична обробка фактичного матеріалу проводилася з метою інтерпретації отриманих нами результатів.

У дисертаційному дослідженні використовувалися загальновідомі способи статистичної обробки матеріалів. Методи включають обробку отриманих даних, визначення окремих показників.

Так узгодженість думок експертів оцінювалася за допомогою коефіцієнта конкордації Кендалла W [139, 254] за формулою 2.1:

$$W = \frac{12S}{m^2 (n^3 - n)}, \quad (2.1)$$

де: S – сума квадратів відхилень суми рангів;

m – кількість експертів;

n – кількість чинників, що досліджувалась.

За методикою І. Заневського, П. Русіло, С. Ярошко [139] визначалося значення коефіцієнта конкордації W . Значення W змінюється від 0 до 1. $W=1$ свідчить про повне співпадіння думок експертів, $W=0$ свідчить про те, що зв'язок відсутній. Шкала оцінки коефіцієнта конкордації Кендалла подана у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Шкала оцінки коефіцієнта конкордації

Значення коефіцієнта, W	Надійність (узгодженість)
0,95 - 1,00	Відмінна
0,90 - 0,94	Добра
0,80 - 0,89	Середня
0,70 - 0,79	Задовільна
0,60 - 0,69	Низька
< 0,59	Погана

Проведена оцінка узгодженості думок експертів дозволила визнати результати експертної оцінки достовірними, що підтверджувалося відповідним коефіцієнтом конкордації $W=0,914$.

Визначення статистичної значимості ($p<0,05$) встановленого ступеня узгодженості думок експертів здійснювалось за χ^2 -критерієм, що розраховувався за формулою 2.2 [154]:

$$\chi^2 = m(n - 1) \times W, \quad (2.2)$$

де: W – коефіцієнт конкордації Кенделла;

m – кількість експертів;

n – кількість чинників, що досліджувалась.

Далі знаходили кількість ступенів свободи за формулою 2.3 [154]:

$$C = n - 1, \quad (2.3)$$

де n – кількість чинників, що досліджувалась.

Після цього порівнювався отриманий показник χ^2 -критерія з його критичними значеннями для різних рівнів значущості, що подані в спеціальній таблиці [141]. Отже, $\chi^2_{\text{розрах}} = 109,7$; $\chi^2_{\text{табл}} = 29,1$ при $\alpha=0,01$; $\chi^2_{\text{табл}} = 23,7$ при $\alpha=0,05$.

Оцінка рівня статистичної значущості отриманих показників проводилася з урахуванням такої градації [154]:

- високо значима узгодженість – при χ^2 , що дорівнює чи більше значення, яке відповідає рівню статистичної значимості $p \leq 0,01$;
- значуща узгодженість – при χ^2 , що дорівнює чи більше значення, яке відповідає рівню статистичної значимості $p \leq 0,05$;
- відсутність узгодженості – при χ^2 , що не досягає рівня статистичної значущості (табл.2.6)

Градація параметрів χ^2

Значення	Тлумачення
Якщо $\chi^2_{\text{розр}} \geq \chi^2_{\text{табл}}(p \leq 0,01)$	високо значуща узгодженість
Якщо $\chi^2_{\text{розр}} \geq \chi^2_{\text{табл}}(p \leq 0,05)$	значуща узгодженість
Якщо $\chi^2_{\text{розр}} \leq \chi^2_{\text{табл}}$	відсутність узгодженості

Для визначення проектної ефективності концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу ми застосовували такі розрахунки:

– середнє арифметичне (\bar{X}) являє собою таке значення ознаки, сума відхилень від якої вибіркових значень ознаки дорівнює нулю (з урахуванням знака відхилень). Для визначення середнього арифметичного ми користувалися наступною формулою 2.4:

$$\bar{X} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i \quad (2.4)$$

x_i - варіанти вибірки,

$\sum_{i=1}^n x_i$ - сума n чисел x_i , де i порядковий номер чисел, що сумуються від

1 до n ;

- дисперсія – це середнє значення квадратів відхилень кожного елемента ряду вимірів від середнього арифметичного за формулою 2.5.

$$D = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2. \quad (2.5)$$

Середнє квадратичне відхилення (стандартне відхилення) – це арифметичний квадратний корінь із дисперсії за формулою 2.6:

$$\sigma = \sqrt{D}. \quad (2.6)$$

Розмірність стандартного відхилення збігається з одиницями вимірювання змінної ознаки та характеризує ступінь відхилення результатів від середнього арифметичного значення в абсолютних одиницях.

Стандартне відхилення є абсолютною мірою розсіяння визначали за формулою 2.7:

$$\overline{X} \pm \sigma \quad (2.7)$$

Для порівняння двох і більше сукупностей, які мають різні одиниці вимірів, використовують коефіцієнт варіації [154].

Коефіцієнт варіації знаходиться як відношення середнього квадратичного відхилення до середнього арифметичного і виражається у відсотках (формула 2.8):

$$V = \frac{\sigma}{\bar{x}} 100\% \quad (2.8)$$

Коефіцієнт варіації є відносною мірою розсіяння ознаки та показує варіативність вибірки:

від 0 % до 10 % – варіація мала, вибірка однорідна;

від 10 % до 20 % – варіація середня, вибірка середньої однорідності;

більше 20 % – варіація велика, вибірка неоднорідна [85, 154, 306].

2.3. Організація дослідження

Дисертаційну роботу виконано у Львівському державному університеті фізичної культури імені Івана Боберського. Дослідження проведено у період із 2012 по 2020 р.р. декількома етапами із послідовним і паралельним розв'язанням дослідницьких завдань.

Перший етап (2012–2013 рр.) був спрямований на інформаційний пошук наукових і методичних джерел педагогічного, психологічного, соціологічного, юридичного, управлінського спрямування, документальних матеріалів за проблематикою дослідження формування системи оздоровчого фітнесу загалом та кадрового забезпечення зокрема. На цьому етапі визначено наукову

розробленість досліджуваної проблеми, сформульовано категоріальний апарат, визначено об'єкт, предмет дослідження, сформульовано мету та основні завдання. Складено алгоритм виконання дисертаційного дослідження. На основі теоретичного аналізу наукових та методичних джерел проведено попередній добір засобів і методів подальшого дослідження. Проаналізовано історичні передумови становлення оздоровчого фітнесу та його нормативно-правове забезпечення.

На *другому етапі* (2014–2015 рр.) досліджено функціонування системи оздоровчого фітнесу в Україні та світі. Вивчено досвід кадрового забезпечення цієї системи у зарубіжних країнах. Здійснено теоретичний аналіз основних дефініцій дослідження. Вивчено діяльність міжнародних організацій, які розвивають оздоровчий фітнес. Взято участь у Форумі вчителів фізичної культури.

На *третьому етапі* (2016–2019 рр.) проведено контент-аналіз одного із популярних в українському сегменті інтернет-сайтів кадрового порталу HeadHunter (hh.ua) для встановлення затребуваності на професії фітнес-індустрії; здійснено добір експертів; досліджено узгодженість їхніх думок; встановлено сильні та слабкі сторони, загрози і можливості у діяльності фітнес-клубів мережі «Sport Life», проведено анкетування учасників II етапу Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності «Фітнес та рекреація» (березень 2017р.) (n=52) із 19 ЗВО, науково-педагогічних працівників ЗВО і членів журі (n=13). Проаналізовано і узагальнено зміст документів адміністративного регламентування діяльності персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу. Організовано анкетування фітнес-тренерів та клієнтів. Проведено педагогічне спостереження змісту професійної діяльності персонального тренера та фітнес-тренера групових програм.

На *четвертому етапі* (2018–2020 рр.) обґрунтовано концепцію кадрового забезпечення оздоровчого фітнесу в Україні; встановлено передумови її розроблення, узагальнено теоретичні та емпіричні дані, розроблено проекти професійних стандартів найпоширеніших професій: «Персональний фітнес-

тренер», «Фітнес-тренер групових програм» та «Менеджер фітнес-сервісу». Підготовлено текст і сформульовано висновки дисертаційної роботи. За отриманими результатами дослідження підготовлено та опубліковано монографію. Здійснено впровадження результатів в освітній процес здобувачів вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура та спорт» різних ЗВО України та у діяльність суб'єктів системи оздоровчого фітнесу.

Автореферат і дисертаційну роботу подано для попереднього обговорення на спільному засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури і кафедри фітнесу та рекреації Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

Апробація основних результатів дослідження та їх оприлюднення відбувалися на всіх етапах виконання дисертаційної роботи.

РОЗДІЛ 3

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ

3.1. Діяльність міжнародних організацій, які розвивають оздоровчий фітнес

Міжнародний спортивний рух зародився наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття. Упродовж свого існування він постійно перебував у центрі уваги світової спільноти та засобів масової інформації. І це не випадково, бо за вікову історію було утворено і функціонує більше ніж 300 міжнародних організацій [130], які забезпечують функціонування усіх його складових частин: фізичного виховання, «спорту для всіх», олімпійського, професійного та адаптивного спорту, оздоровчого фітнесу. Жоден вид людської діяльності не має такої великої кількості міжнародних організацій, що свідчить про поширеність та популярність занять спортом, фізичним вихованням, оздоровчим фітнесом, рекреацією в країнах світу [268]. Діяльність окремих міжнародних спортивних організацій висвітлювали у своїх роботах Ю. А. Бріскін (2005, 2007), В. М. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка (2009), М. В. Дутчак (2007, 2010), Н. Г. Долбишева (2012, 2015), А. В. Передерій (2013), М. С. Розторгуй (2013, 2019), О. М. Жданова, Л. Я. Чеховська (2009, 2017). З огляду на це вбачаємо недостатнім висвітлення діяльності міжнародних організацій щодо їхньої участі у розвитку одного із популярних видів рухової активності, яким є оздоровчий фітнес.

Діяльність міжнародних спортивних організацій сьогодні є органічною частиною міждержавних відносин загалом. Слід зазначити, що, незважаючи на таку велику кількість міжнародних організацій, у міжнародному спортивному русі відсутній єдиний, об'єднувальний та керівний центр. Міжнародні спортивні об'єднання працюють переважно автономно, не підпорядковуючись будь-якому всесвітньому органу [129, 130]. Усі міжнародні спортивні організації належать до категорії неурядових, тобто громадських і неприбуткових [99, 129, 130].

З поміж усіх міжнародних спортивних організацій ми обрали для аналізу діяльність тих, які беруть участь у розвитку рухової активності різних верств населення під час їхнього дозвілля для зміцнення здоров'я, тобто оздоровчого фітнесу.

Зазначені організації виконують багато функцій, однак усі вони так чи інакше опікуються розвитком оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Для ліпшого сприйняття і розуміння сутності аспектів досліджуваної діяльності ми поділили міжнародні спортивні організації на три умовні групи:

– *перша група* – міжнародні організації, які передусім сприяють розвиткові фізичного виховання, однак у їхній діяльності є аспекти, пов'язані з розвитком оздоровчої рухової активності. До цієї групи ми зарахували такі: Міжурядовий комітет спорту і фізичного виховання при ЮНЕСКО (CIGEPS); Міжнародну федерацію фізичного виховання (FIEP); Міжнародну католицьку федерацію фізичного виховання і спорту (FICEPS); Міжнародну раду спортивних наук і фізичного виховання (комітет «Спорт і дозвілля») (ICSSPE); Європейську мережу спортивної освіти (Європейська мережа спортивної науки у вищій освіті (ENSE)); Міжнародну асоціацію фізичного виховання дівчат і жінок (IAPESGW); Міжнародну коаліцію з проблем старіння та фізичної активності (ICAPA); Міжнародне товариство фізичної активності та здоров'я (ISPAN) тощо;

– *друга група* – міжнародні організації, зосереджені на розвитку професійного, олімпійського, адаптивного спорту, однак приділяють увагу і розвиткові оздоровчої рухової активності. До цієї групи належать такі: Міжнародний олімпійський комітет (IOC); Міжнародна асамблея національних спортивних організацій (IANOS); Міжнародний робітничий спортивний комітет (CSIT); Міжнародна федерація спортивної медицини (FIMS); Міжнародна федерація університетського спорту (FISU); Міжнародні спортивні федерації, зокрема Міжнародна федерацію бодибілдінгу та фітнесу (IFBB) тощо;

– *третья група* – спеціалізовані міжнародні організації, що розвивають як спорт для всіх, так і оздоровчий фітнес. Їх можна поділити на такі дві підгрупи:

а) організації, які розвивають спорт для всіх: Міжнародна асоціація «Спорт для всіх» (TAFISA); Міжнародна федерація «Спорт для всіх» (FISpT); Європейський Союз «Спорт для всіх» (UESpT) тощо [99];

б) організації, які розвивають оздоровчий фітнес: Всесвітня організація дозвілля (WLO); Міжнародна асоціація рухової активності та танців (IDEA); Всесвітня організація фітнесу (WFO); Міжнародна асоціація оздоровчих, тенісних та спортивних (фітнес) клубів (IHSRA); Європейська асоціація здоров'я і фітнесу (EuropeActive); Міжнародна рада здоров'я, фізичного виховання, рекреації і спортивних танців (ICHPER-SD); Міжнародна асоціація фітнесу (IFA); Міжнародна асоціація фахівців із фітнесу (IFPA); Міжнародне товариство фізичної активності та здоров'я (ISPAH) тощо [396, 560].

Для встановлення змісту та особливостей діяльності міжнародних спортивних організацій ми проаналізували документи їхнього організаційного регламентування – статuti. Це дало змогу охарактеризувати аспекти діяльності окремих організацій, що належать до умовних груп.

Розглянемо організації, які представляють першу групу запропонованої класифікації:

- *Комітет «Спорт і дозвілля» Міжнародної ради спортивних наук і фізичного виховання* сприяє проведенню досліджень у галузі спорту та фізкультури, інтегрує дослідження проблем фізичної активності та спорту, сприяє політиці активного способу життя, людської діяльності та належного управління фізичними навантаженнями та спортом; проводить діяльність щодо пропаганди рухової активності для поліпшення якості життя і здоров'я всіх людей, співпрацює стосовно питань спорту і фізичної культури із державними, економічними та адміністративними партнерами тощо [497];

- *Європейська мережа спортивної освіти (ENSE)* втілює проекти, спрямовані на розвиток та просування сектора спорту і спортивної науки на європейському рівні; сприяє розвитку фізичної культури, здоров'я та фізичної активності. У результаті діяльності створюють нові проекти: Erasmus + SPEACH (спорт, фізичне виховання та тренінги в галузі охорони здоров'я) та Tempus JEP

SPEED (спортивні професії: освіта, зайнятість і розвиток – розроблення нових професій) тощо [473];

- *Міжнародна асоціація фізичного виховання дівчат і жінок (IAPESGW)* об'єднує зацікавлених учених та практиків багатьох країн, які працюють над поліпшенням фізичного виховання дівчат та жінок, спорту та фізичної активності; представляє інтереси дівчат та жінок на всіх рівнях фізичного виховання, спорту та фізичної активності; сприяє дослідженням фізичного виховання, спорту та фізичної активності; співпрацює з іншими асоціаціями та установами, що заохочують дівчат та жінок до фізичної активності [494, 495].

Зміст статутної діяльності організацій, віднесених до другої умовної групи, розглянемо на прикладі таких:

- *Комітет із розвитку спорту Ради Європи.* Його основними завданнями слід вважати такі: координацію зусиль у спортивній політиці Європи; зміцнення контактів із міжнародними і національними неурядовими організаціями; проведення Європейської конференції міністрів, які відповідають за спорт і контролюють виконання її рішень; проведення моніторингу застосування спортивної хартії Європи і Кодексу спортивної етики тощо; полегшення соціальної інтеграції та сприяння соціальній єдності. У результаті діяльності прийнято Європейську хартію «Спорт для всіх», резолюцію з європейського спортивного співробітництва; «Європейський статут руху: Спорт для всіх для людей з особливими потребами», рекомендації «Молодь і спорт», створено програму «Спорт та навколишнє середовище» та ініційовано довгострокову спортивну програму масового руху «Спорт для всіх» тощо [105, 460];

- *«Комісія з питань спорту та активного суспільства» (колишня Комісія «Спорт для всіх») Міжнародного олімпійського комітету* сприяє і підтримує зусилля та заходи, підкреслюючи соціальні переваги здорового способу життя, регулярної рухової активності. Серед основних завдань слід зазначити сприяння розвитку та діяльності всіх організацій, які пропагують спорт і рухову активність; розвиток інформаційної бази для такої пропаганди. У

результаті комісія виділяє кошти на проведення трьох масових фізкультурно-оздоровчих заходів на кожному континенті, проводить всесвітні конгреси і конференції щодо обміну знаннями та найліпшими практичними методами для активізації фізичної активності громадян, зокрема молоді [467, 473];

- *Міжнародна асоціація спорту та культури (ISCA)* підтримує транскордонне співробітництво через спорт та культуру; просуває спорт як носія культурної ідентичності; заохочує участь у спортивних і культурних заходах усіх членів. Проводить конференції, спортивні форуми; а також MOVE Week [501].

Результатами діяльності зазначених організацій є розроблення і впровадження різноманітних програмних документів: Міжнародної хартії фізичного виховання і спорту; Європейської хартії «Спорт для всіх»; «Європейського статуту: Спорт для всіх для людей з особливими потребами» тощо.

Третю групу міжнародних організацій можна назвати спеціалізованими з огляду на розвиток оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Названу групу поділено на підгрупи, перша з яких розвиває спорт для всіх. Прикладом організацій цієї підгрупи є такі:

- *Міжнародна асоціація «Спорт для всіх» (TAFISA)* підтримує і популяризує розвиток традиційних видів спорту та ігор; здійснює обмін та передавання досвіду, програм занять, навчання лідерів руху і поширює взірцеві проекти в усіх країнах; проводить та координує програми і заходи; надає послуги з практичної діяльності для членів асоціації і відновлює фізичну активність у повсякденному житті для соціальної взаємодії, інтеграції та розвитку громадянам у всьому світі; проводить Всесвітній день бігуна та Всесвітні ігри «Спорт для всіх», Всесвітній конгрес та форум; проводить сертифіковані курси для керівних працівників; здійснює програму «Активне місто – Активне суспільство – Активний громадянин»; розробляє та впроваджує програму спортивного клубу для здоров'я у співпраці з ВООЗ [453, 535, 536, 537, 556, 464];

• *Європейський союз «Спорт для всіх» (UESpT)* стимулює будівництво спортивних об'єктів для відпочинку; посилює вплив засобів масової інформації для сприяння діяльності «Спорту для всіх» та «Культури завдяки спорту»; проводить Всесвітні ігри «World Senior Games» («SOPHIA»); упроваджує разом із МОК освітні програми: клініка «спортивний маркетинг», «волонтери спорту», «спорт і здоровий спосіб життя»; здійснює проєкт «Один тиждень, масовий спорт» [474].

Детальну інформацію про особливості діяльності спеціалізованих організацій другої підгрупи, які розвивають оздоровчий фітнес, представлено у табл. 3. 1.

Таблиця 3.1

Особливості діяльності міжнародних організацій, які розвивають оздоровчий фітнес

№	Організація	Завдання	Особливості діяльності
1	Всесвітня організація дозвілля (до 2006 р. Всесвітня асоціація дозвілля і рекреації) (WLO) [576]	<ul style="list-style-type: none"> • сприяє вивченню проблем дозвілля; • залучає учасників до змістовного відпочинку через туризм, рекреацію, мистецтво, спорт, фітнес 	<ul style="list-style-type: none"> • здійснює наукові дослідження та підвищує кваліфікацію фахівців; • проводить Світовий конгрес дозвілля, World Leisure EXPO та Всесвітні ігри дозвілля; • здійснює волонтерські програми та стажування; • видає науковий журнал «World leisure journal»
2	Міжнародна асоціація рухової активності та танців (IDEA) [498]	<ul style="list-style-type: none"> • надає послуги з танцювальної освіти і захищає її репутацію; • встановлює високі стандарти безпечної практики 	<ul style="list-style-type: none"> • проводить регіональні семінари з розвитку бізнесу, конференції та регулярні вебінари для продовження освіти та підтримки бізнесу
3	Всесвітня організація фітнесу (WFO) [575]	<ul style="list-style-type: none"> • проводить практичні навчання персональних тренерів; • надає допомогу у працевлаштуванні своїм учням 	<ul style="list-style-type: none"> • здійснює атестацію фітнес-тренерів; • видає свідоцтва сертифікованих персональних тренерів
4	Європейська асоціація здоров'я і фітнесу фізичної активності («Europe Active») [470]	<ul style="list-style-type: none"> • розробляє нормативну базу для розвитку фітнес-індустрії; • спонукає людей до здорового способу життя; • забезпечує високі стандарти якості послуг, що є підґрунтям для безпечних та ефективних занять; 	<ul style="list-style-type: none"> • розробила систему забезпечення якості для провайдерів навчання;

Продовження таблиці 3.1

5	Міжнародна асоціація оздоровчих, тенісних та спортивних (фітнес) клубів (IHSRA) [495]	<ul style="list-style-type: none"> • пропагує здоровий спосіб життя та регулярні тренування; • підтримує розвиток фітнес та велнес-індустрії в різних країнах світу 	<ul style="list-style-type: none"> • об'єднує фітнес-клуби, постачальників спортивного обладнання та консалтингові компанії в усьому світі; • проводить міжнародні конвенції та виставки, Європейський конгрес; • у межах освітніх заходів та виставок надає можливості професіоналам для об'єднання, навчання та вдосконалення бізнесу; • призначає у різних країнах своїх уповноважених представників для надання допомоги у розвитку фітнес-індустрії; • видає глобальний каталог постачальників розділу «База даних асоційованих членів IHSRA»
6	Європейський реєстр професійних вправ (EREPS) [470]	<ul style="list-style-type: none"> • здійснює європейську незалежну реєстрацію інструкторів і викладачів, які працюють у фітнесі 	<ul style="list-style-type: none"> • зареєстровані фахівці з фітнесу працюють у 32 європейських країнах; • видає «ліцензією на практику» для професіоналів у Європі
7	Міжнародна рада здоров'я, фізичного виховання, рекреації і спортивних танців (ICHPER-SD) [496]	<ul style="list-style-type: none"> • пропагує здоровий спосіб життя; танці як вид дозвілля; • розробляє стандарти освітніх програм з фітнесу; • сприяє розробленню фітнес-програм по всьому світу; 	<ul style="list-style-type: none"> • упроваджує спільний проект міжнародного стандарту: «Проведення якісної фізичної культури в школі дітям та молоді в усьому світі»; • ЛДУФК імені Івана Боберського є колективним членом ICHPER-SD
8	Міжнародна асоціація фітнесу (IFA) [499]	<ul style="list-style-type: none"> • надає базові знання з фітнесу та оновленої філософії навчання для всіх 	<ul style="list-style-type: none"> • здійснює сертифіковані семінари та онлайн-курси для підготовки фітнес-інструкторів; • втілює триступеневу комплексну програму здорового харчування, силових та аеробних тренувань; • видає сертифікати тим, хто, склав тестування; • сформулювала «Моральний кодекс», «Рекомендації інструктора з фітнесу», «Принципи сертифікації фітнес-тренерів»
9	Міжнародна асоціація фахівців з фітнесу (IFPA) [500]	<ul style="list-style-type: none"> • здійснює сертифікацію персональних тренерів та фітнес-професіоналів у світі 	<ul style="list-style-type: none"> • сертифіковано понад 300 000 осіб; • пропонує понад 70 різних курсів сертифікації та підвищення кваліфікації

Згідно з даними, які отримано під час аналізу, міжнародні організації *першої групи* сприяють проведенню різноманітних досліджень, втіленню

політики активного способу життя різних соціально-вікових груп населення, пропагують рухову активність, розвивають співробітництво. Також вони вивчають проблеми освіти, підготовки кваліфікованих кадрів.

Організації *другої групи*, які формують міжнародну спортивну політику, не залишають поза увагою спорт для всіх та оздоровчий фітнес. У їхніх правових документах – хартіях, резолюціях, рекомендаціях, програмах – йдеться про розвиток спорту для всіх, необхідність міжнародного співробітництва, переваги здорового способу життя, розвиток інформаційної бази і пропаганди. Організації, які представляють названу групу, проводять всесвітні конгреси і конференції для обміну знаннями та практичними методами стосовно підвищення фізичної активності громадян, зокрема молоді. Деякі з них, наприклад МОК (комісія з питань спорту та активного суспільства), фінансово підтримують проведення в країнах різних континентів заходів оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Організації першої підгрупи *третьої групи* розвивають спорт для всіх як головний аспект своєї діяльності. Вони популяризують оздоровчі заняття, поширюючи різні проєкти та програми в усіх країнах, започаткували та традиційно підтримують міжнародні заходи рекреаційно-оздоровчого змісту. Важливою складовою частиною діяльності цих організацій є підготовка кадрів, втілення освітніх програм, активізація участі засобів масової інформації у висвітленні проблем спорту для всіх.

У другій підгрупі є організації, профільна діяльність яких – це оздоровчий фітнес. Вони підтримують проведення досліджень, видають тематичну друковану продукцію, втілюють волонтерські програми, проводять міжнародні заходи з рухової активності людей на дозвіллі для зміцнення здоров'я. У більшості з них є відділи, що відповідають за формування, відповідний рівень і безпечність фітнес-програм.

Значну увагу приділено підготовці кадрів, підвищенню їхньої кваліфікації, атестації, сертифікації та ліцензуванню. Вони розробили систему забезпечення якості для провайдерів навчання, проводять сертифіковані семінари та онлайн-

курси для підготовки фітнес-інструкторів. Розроблено та оприлюднено рекомендації для інструкторів із фітнесу, принципи сертифікації тренерів. Міжнародні організації з розвитку фітнесу співпрацюють із виробниками спортивного обладнання. Важливим аспектом їхньої діяльності є вдосконалення бізнесу та розвиток фітнес-індустрії в країнах світу.

Результати аналізу змісту діяльності міжнародних спортивних організацій, які розвивають спорт для всіх і оздоровчий фітнес, свідчать про те, що, виконуючи свої статутні завдання, кожна з них у своїй функціональній частині робить вагомий внесок у їхній міжнародний розвиток.

3.2. Стан функціонування системи оздоровчого фітнесу у світі

Сьогодні за рівнем конкурентоспроможності економіки перші місця у світі займають саме ті країни, які встановлюють високі соціальні стандарти і сприяють всебічному розвитку людини. Відбувається зміна акцентів – зі споживання з матеріальних благ на нематеріальні (послуги) [294]. Саме тому загальносвітовою тенденцією сьогодні є зацікавлення здоровим способом життя, а фітнес стає щоразу популярнішим у всьому світі [560, 561, 562]. Завдяки стабільно високим темпам розвитку, фітнес-індустрія має велику інвестиційну привабливість, обсяг її ринку щороку збільшується.

Ринкові перетворення, комерціалізація інфраструктури оздоровчого фітнесу у світі отримують нові імпульси розвитку і часто мають не тільки позитивні, а й негативні результати. Отож вважаємо актуальним та необхідним дослідження сучасного стану, прогнозування перспектив розвитку міжнародної фітнес-індустрії для використання її досвіду для розвитку потенціалу ринку фітнес-послуг в Україні.

У багатьох державах зменшення витрат на охорону здоров'я і розв'язання демографічних проблем пов'язують із заняттями руховою активністю, тому фітнес набуває популярності в усьому світі [573].

Міжнародна фітнес-індустрія щоразу більше розвивається і зміцнюється на світовій арені. Саме вона була найбільш стабільною впродовж 2012–2018 рр.

порівняно з іншими галузями. Саме у фітнес-індустрії укладено найбільш вдалі угоди за останні кілька років [113, 114, 115, 481].

Для виконання завдань дослідження проаналізовано документи звітності за 2014–2018 рр. Європейської асоціації фізичної активності (Europe Active Association) та Міжнародної асоціації спортивно-оздоровчих клубів (IHRSA) [490, 560, 561, 562]. Вони є найбільш авторитетними у системі оздоровчого фітнесу, тому достовірність їхніх даних не підлягає сумніву.

Розглянемо основні характеристики розвитку фітнес-індустрії у світі. Отже, за 2013 рік світова фітнес-індустрія в цілому мала близько 75,5 млрд доларів прибутку, нараховувала 150 000 фітнес-клубів, у яких тренувалися майже 132 млн осіб [560]. Кількісні характеристики ринків фітнес-індустрії найбільших країн представлено у табл. 3. 2.

Зокрема, фітнес-індустрія Сполучених Штатів Америки збільшила свій прибуток до 21,8 млрд доларів, маючи 30 500 клубів, які відвідували понад 50 млн клієнтів. Дохід зріс на 8,1 % порівняно із попереднім роком, а кількість клієнтів збільшилася на 6,7 %. Продажі додаткових послуг також зросли на 2,5 % [560].

Таблиця 3.2

Характеристики фітнес-ринку різних країн (за IHRSA, 2014 р.)

Ринок	Дохід, доларів	Кількість клубів	Кількість членів
США	21 828 000 000	30 500	50 249 000
Великобританія	6 235 173 800	5 900	7 600 000
Німеччина	5 348 110 500	7 566	7 890 000
Італія	4 251 494 521	6 000	4 160 000
Іспанія	4 210 859 842	4 640	6 384 000
Росія	1 622 707 832	3 300	1 700 000

У 2016 році дохід світової фітнес-індустрії вже оцінено у 81 млрд доларів, що забезпечили 187 тис. клубів, у яких займалися 151 млн осіб у світі [560, 561]. Загальний дохід фітнес-індустрії за 2017 рік оцінено у 87,2 млрд доларів, а за

2018 рік – 94 млрд доларів, що забезпечили 210 тис. клубів, у яких займалися 183 млн осіб. З огляду на доходи, темпи розвитку фітнес-індустрії в усьому світі становлять 8,7 % [562]. Якщо оздоровчий фітнес розвиватиметься так і надалі, то дохід у 2019 році становитиме 99,9 млрд доларів та 106 млрд доларів у 2020 році [562].

Станом на 2015 р., у Сполучених Штатах Америки дохід збільшився з 24,2 млрд доларів у 2014 році до 25,8 млрд доларів. Кількість членів фітнес-клубів зросла з 54,1 млн до 55,3 млн осіб за відповідний часовий інтервал. У 2016 році в США зросла кількість фітнес-клубів з 34 400 до 36 180, відповідно кількість відвідувачів – до 57,2 млн [560].

За 2017 рік на світовому ринку фітнес-послуг США мали понад 35 % усіх клієнтів, 32 % всього обсягу цього ринку і близько 20% усіх фітнес-клубів. Великобританія мала 8 %, Німеччина – 7 %, Японія – 6 % від світового обороту. Крім того, чотири найбільші за кількістю власників клубних карт фітнес-мереж планети розташовані саме у США, що в сукупності становить близько 10 % усіх членів клубів [561]. У 2017 році США задекларували свої доходи від фітнес-індустрії у розмірі 30,0 млрд доларів та значне підвищення рівня проникнення названої індустрії на ринок США – до 17,5% [561].

Більш детальний аналіз інформації дає змогу представити динаміку зростання і прибутковості фітнес-індустрії у цій країні (табл. 3. 3).

Таблиця 3.3

Характеристика фітнес-ринку США [460, 467, 560, 561,562]

Рік	Дохід (млрд доларів)	Кількість клубів (тис)	Кількість членів (млн)
2014	24,2	34,460	54,1
2015	25,8	36,180	55,3
2016	27,8	36,540	57,3
2017	30,0	38,477	60,9
12.2018	35,0	40,300	62,1

Відповідно до звіту IBISWorld 2012 року в США було 267 000 фітнес-тренерів, 2018 року їхня кількість зросла до 599 992 осіб. На нашу думку, таке зростання відбулося завдяки збільшенню кількості населення, підвищенню зацікавлення до оздоровчого фітнесу, популяризації і розвитку спорту у закладах освіти (школах, коледжах, університетах) [578], розвитку рекреаційного і аматорського спорту. Згідно з даними Бюро статистики праці (грудень, 2018) на 2019 рік буде потреба у 299 200 персональних тренерах [451].

Аналіз документів звітності допоміг також встановити п'ять штатів США з найбільшою кількістю клубів, зокрема: Каліфорнію, Техас, Флориду, Нью-Йорк, Пенсильванію. До штатів, де найбільше клієнтів фітнес-клубів, належать: Масачусетс, Колорадо, Нью Джерсі, Іллінойс, Каліфорнія. Найбільш популярні мережі у США: «LA Fitness», «Life Time Fitness», «Planet Fitness and CrossFit», «Anytime Fitness», а також фітнес-клуби: «Equinox», «24 Hour Fitness», «Curves», «The Sports Club/LA», «Crunch», «Gold's Gym», «YMCA», «David Barton Gym». Щодо дохідності фітнес-клубів, то найкращі представлено у табл. 3. 4.

Таблиця 3.4

Десять найкращих мереж фітнес-клубів за доходами [506, 562]

№	Фітнес-клуб	2017р (млн, доларів)	2018р (млн, доларів)
1	«LA Fitness»	1912	2093
2	«24 hour fitness»	1418	1510
3	«Life Time Fitness»	1354	1750
4	«Anytime Fitness»	1100	1329
5	«Club corp»	1100	1110
6	«Equinox»	1070	1430

Щодо кількості об'єктів, то лідером є мережа «Anytime Fitness», яка має понад 3000 залів. За даними «Forbes», ця мережа стала найшвидшою із зростання франшизи 2014 року [516], а у 2015 році журнал «Entrepreneur» визнав її першою у списку франчайзингів у світі [563]. У 2017 році мережа «Anytime Fitness» стала першою у США, яка отримала ліцензію на франчайзинг у Китаї. Станом на

2018 р. мережа має більше ніж 4000 філій та 3 млн клієнтів у понад 30 країнах світу [520, 579].

З огляду на збільшення членів і розміру доходів у фітнес-індустрії найбільш вдалою була діяльність компанії є «Planet Fitness». У 2015 році вона надавала фітнес-послуги більше 7 мільйонам споживачів, а у 2018 році – 10,5 мільйонам споживачів. Це на 3,5 мільйона перевищує показник фітнес-клубу «24-Hour Fitness USA», який є на другому місці за дохідністю. У 2018 році дохід компанії був 527,9 млн доларів. На нашу думку, це пов'язано із вдалою франчайзинговою діяльністю, оскільки «Planet Fitness» у 2018 році був на 7 місці (у ТОП-100) за її результатами. Зазначимо, що у подальшому тенденція зростання є. Так за третій квартал 2019 року загальний дохід збільшився на 41,1 млн доларів або на 29,3% до 181,7 млн доларів. У 2019 році мережа «Planet Fitness» мала 1899 клубів та 11 млн клієнтів у США. Також зауважимо, що керівництво компанії дбає про зручні умови та якісні послуги для клієнтів. На офіційному сайті мережі «Planet Fitness» є інформація, що за порушення «Правил і розпорядку» (голосна розмова, коментарі тренувань інших, кидання гантель або іншого обладнання тощо) вмикається сигнал тривоги (Lunk Alarm). За такі вчинки, згідно з правилами, позбавляють членства [548].

Документи звітності IHRSA свідчать про зміцнення фітнес-індустрії у 15 країнах Латинської Америки. Це підтверджується тим, що прибутки їхніх фітнес-ринків становили близько 5,5 млрд доларів у 2013 р., при наявності 46 000 клубів. Одним із лідерів є Бразилія – 2,4 % млрд доходу, 23398 клубів, 7 млн клієнтів. Мексика і Аргентина посіли друге і третє місця відповідно. У 2015 році показники розвитку фітнес-індустрії поліпшилися. Зокрема, у Бразилії функціонували 31000 фітнес-клубів, у яких займалися близько 8 млн клієнтів. Загалом у Латинській Америці залучено майже 16 млн споживачів, які займаються у 55 000 клубах. Оздоровчий фітнес у Латинській Америці з кожним роком зростає. Зокрема, за 2017 рік 18 латиноамериканських ринків отримали дохід 6 млрд доларів від понад 65 000 фітнес-клубів, членами яких є майже 20 млн латиноамериканців. Тільки на Бразилію припадає більше половини фітнес-

клубів Латинської Америки з 34 509 споруд. Аргентина має найвищий рівень проникнення серед усіх латиноамериканських ринків, оскільки 6,8 % аргентинців займаються у фітнес-клубах. Бразилія та Мексика мають рівень проникнення відповідно 4,6 % та 3,2 % [560, 561, 562].

Отже, наявні достатні можливості для зростання показників фітнес-індустрії у цьому регіоні.

Щодо Європи загалом, то її фітнес-індустрія за 2013 р. отримала близько 22 млрд доларів прибутків, маючи 45000 клубів із 41,9 млн клієнтів. Згідно зі звітами у Німеччині за 2013 рік було зафіксовано майже 7,9 млн клієнтів у більше ніж 7000 клубів (див. табл. 2. 2) [471, 472, 560].

За даними звіту «EuropeActive» [269, 467], у 2014 році лідерами європейського ринку за прибутковістю фітнес-послуг були Великобританія (5,6 млрд євро) і Німеччина (4,8 млрд євро) (рис. 3.1).

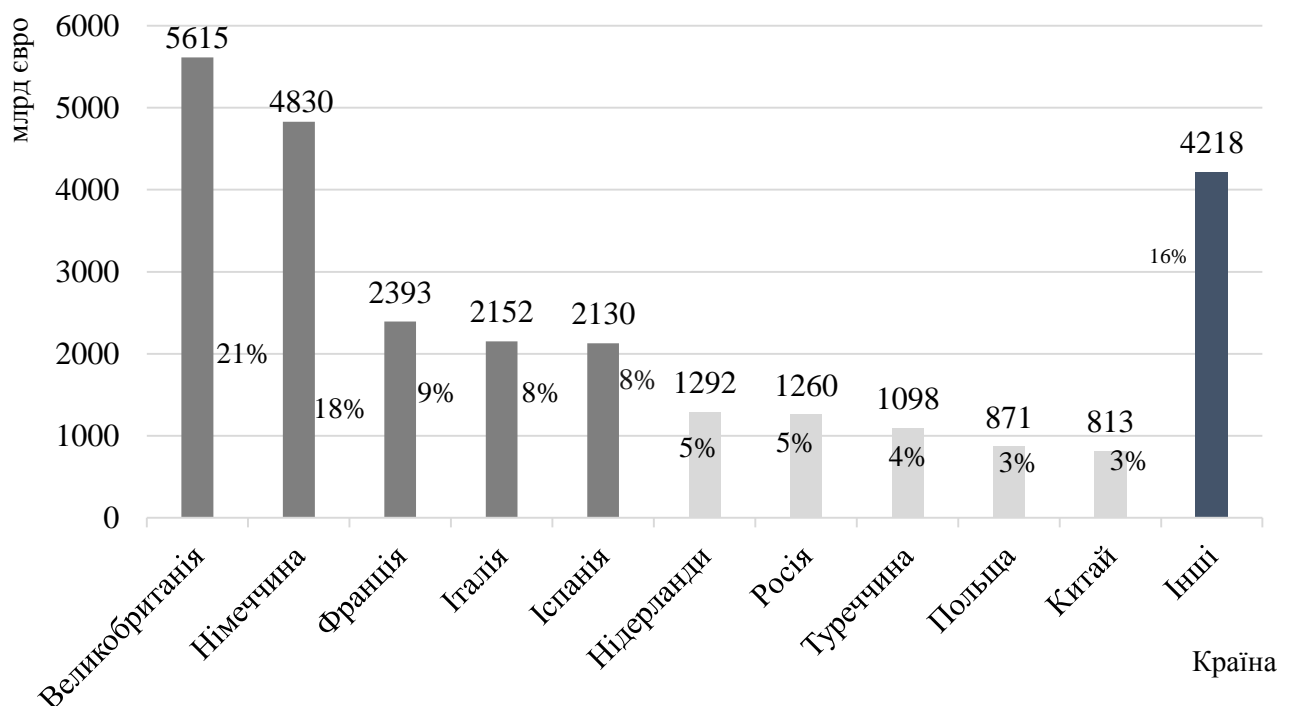

Рис. 3.1. Десять найкращих європейських фітнес-ринків (млн євро, 2015) [467].

На нашу думку, це зумовлено, передусім, добре розвиненою економікою і відповідно високим рівнем життя у цих країнах. Також слід зазначити, що у сукупності на перші 5 країн (Великобританія, Німеччина, Франція, Італія та

Іспанія) припадає 64 % від загального європейського ринку фітнесу (див. рис. 2. 1).

Слід зазначити, що за 2014 рік Німеччина була найбільшим фітнес-ринком у Європі із 9,5 млн споживачів, далі – Великобританія (8,8 млн клієнтів), Франція (5,2 млн), Італія (5,1 млн) та Іспанія (4,9 млн). Найбільш популярні фітнес-мережі світу представлено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Двадцять найбільш популярних фітнес-мереж світу [269, 539, 560]

Ранг	Оператор	Кількість споживачів
1	«McFIT»	1 204 000
2	«HealthCity/Basic-Fit»	780 000
3	«Virgin Active»	598 000
4	«Health&Fitness Nordic»	565 000
5	«Fitness First»	454 000
6	«David Loyd Leisure»	450 000
7	«Fitness World»	400 000
8	«Sport City/Fit For Free»	350 000
9	«Pure Gym»	300 000
10	«Nuffield Health»	297 000
11	«Alex Fitness»	290 000
12	«Kieser Training»	269 000
13	«DW Sports»	265 000
14	«Clever Fit»	252 000
15	«Curves»	242 000
16	«Injoy»	239 000
17	«The Gym Group»	225 000
18	«Holmes Plase Group»	211 000
19	«Mrs. Sporty»	209 000
20	«ACTIC»	205 000

Щодо інших країн, то 2013 року виявлено зменшення на 20 % кількості фітнес-клубів та кількості клієнтів відповідно в Іспанії, Італії та Португалії. Це пов'язано з кризовою ситуацією в цих країнах, хоча фінансові показники Італії та Іспанії, на нашу думку, не є критичними, оскільки країни змогли отримати прибутки з фітнес-індустрії у 4,25 млрд і 4,21 млрд доларів відповідно. У 2016 році в Іспанії функціонувало майже 4350 фітнес-клубів із середньою площею 3859 м². Їх відвідало 3,037 млн членів, середній вік яких 36,5 років. Іспанські фітнес-клуби дещо більше відвідують жінки (50,6 %), ніж чоловіки (49,4 %) [484, 560, 564, 565, 566].

Наприкінці 2017 року в Іспанії було близько 4500 фітнес-центрів, тренажерних залів. Тепер понад 10 % дорослого населення країни регулярно відвідують фітнес-центри і клуби [484, 560, 561]. За статистичними даними, на кінець 2017 року в Іспанії функціонували десять мереж фітнес-клубів, які мали понад 20 відділень на території країни. Лідером у сегменті «лоукост», де ціни варіюють у межах 20–35 євро на місяць, стала компанія «Curves» (66 клубів; -9 клубів за 2018 рік). Наступні позиції були в таких фітнес-клубів: «Altafit» (42 клуби; +14 клубів у 2018р.), «Supera Group» (36 клубів), «McFIT Group» (32 клуби; + 4 клуби у 2018р.) і «Basic-Fit» (31 клуб; + 2 клуби за 2018 р.). Середня ціна місячного абонементу становить 39,3 євро, середня кількість членів клубу (незалежно від частоти відвідувань) – 1141 особу, а сумарний обсяг доходу офіційно зареєстрованих центрів – 2,17 млрд євро на рік [484, 560, 561, 562].

У 2018 році уже функціонувало 4650 фітнес-клубів, у яких займалися 5 330 000 осіб (проникнення - 11,4% від загальної кількості населення.).

Зазначимо, що специфічною особливістю іспанського ринку є так звані концесійні оператори, які спільно експлуатують великі спортивні об'єкти з органами державної влади. Так чотири найбільші концесійні оператори - Serviocio / BeOne, Supera, Forus і GO fit - нараховують майже 680 000 членів, з яких 205 000 відвідують GO fit. Це найвищі показники з усіх 17 іспанських установ на кінець 2018 року. Стандартна ставка ПДВ в Іспанії становить 21%, що також стосується фітнесу.

У Греції та Ірландії фітнес-ринок зменшився на 10 % [560], що пов'язано з їх економічними негараздами.

Європа залишається найбільшим світовим ринком здоров'я та фітнесу у 2016 році з загальним доходом 26,3 млрд євро та 56,4 млн споживачів, а 2017 року отримано вже близько 27 млрд доларів прибутку. Зазначені результати були досягнуті завдяки фаховій професійній діяльності фітнес-персоналу.

Кількість фітнес-персоналу у країнах Європи представлено на рис. 3.2.

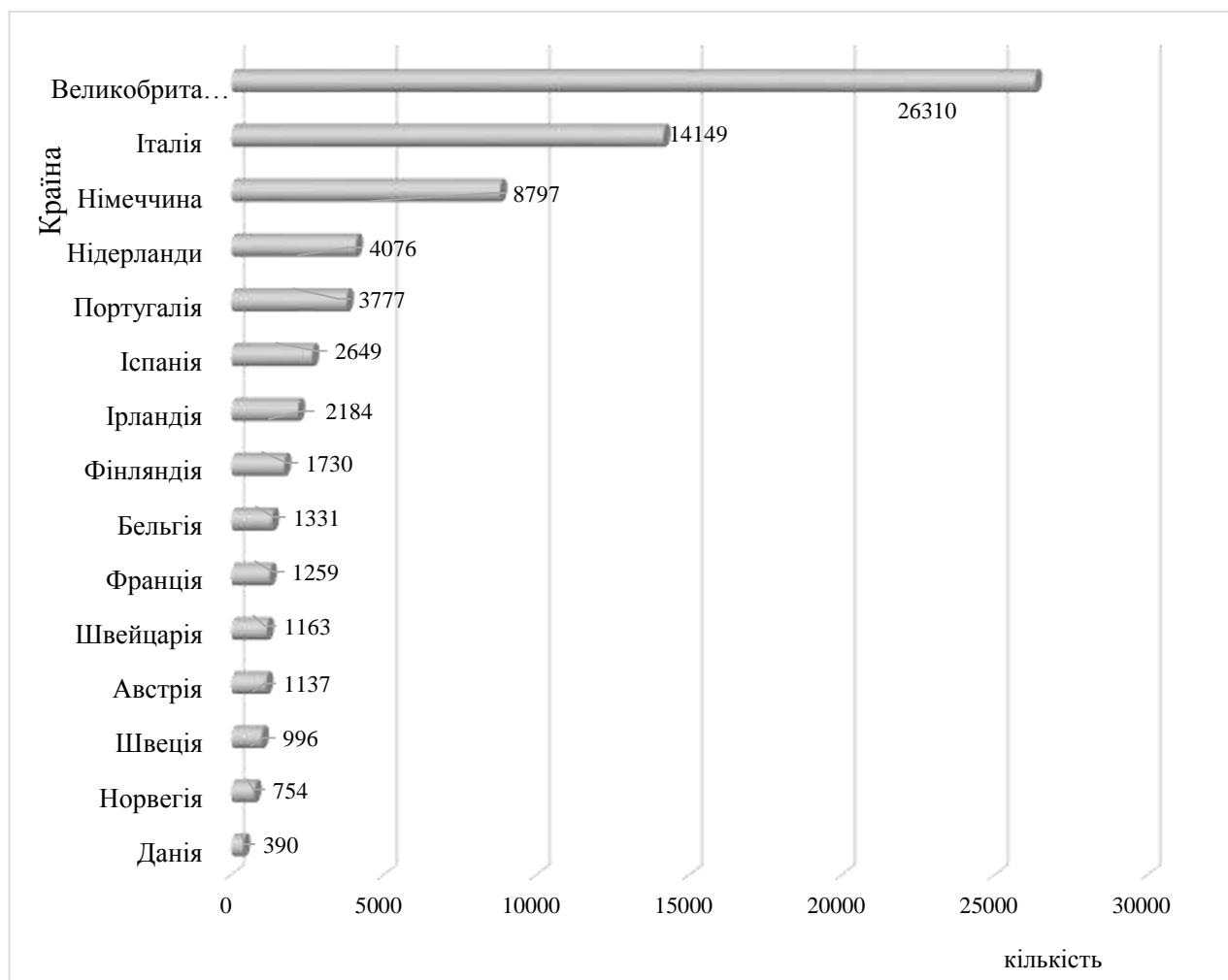

Рис. 3. 2. Загальна кількість фітнес-персоналу в Європі (2017 р.) [467]

Отже, загальна кількість фітнес-тренерів у всіх країнах становить 70 700 осіб. Зазначимо, що найбільша їх кількість у цей час була у Великій Британії (понад 26 000 осіб) [554].

Зауважимо, що в більшості країн Європи фітнес-тренери – чоловіки. Винятком є Фінляндія та Норвегія, де фітнес-тренерами працюють також жінки (59,7 % та 51,5 % відповідно).

Одне персональне тренування в середньому коштує 53 долари. Найнижчу вартість персонального тренування (35 євро) зафіксовано в Італії, Іспанії, Португалії та Ірландії. Найдорожче персональне тренування (119 євро) – у Швейцарії [467].

Прибутки країн Азії на ринку фітнес-індустрії у 2013 р. становили близько 11,5 млрд доларів за наявності 18 000 клубів із 14,6 млн клієнтів. Австралія і Нова Зеландія нараховували майже 3000 клубів разом із 2,3 млн клієнтів, обидва ринки мали прибутки близько 2,1 млрд доларів [560].

В Азіатсько-Тихоокеанському регіоні 14 ринків отримали 2017 року дохід у розмірі 16,8 млрд доларів від діяльності більше ніж 25 000 клубів, до яких залучено 22 млн осіб. Однак є ще значний потенціал для подальшого зростання. Лише два ринки регіону динамічно розвиваються – Австралія та Нова Зеландія, оскільки мають найвищі показники проникнення: відповідно 15,3 % та 13,6 %. Хоча ринок фітнесу демонструє ознаки швидкого зростання та професіоналізації, що підтверджує Гонконг (5,85 %), Сингапур (5,8 %) та Японія (3,3 %), можливості для зростання залишаються на Філіппінах (0,53 %), у Таїланді (0,5 %), в Індонезії (0,18 %) та Індії (0,15 %) [441, 560, 561, 562].

Так в Японії зростання відбулося за рахунок збільшення фітнес-центрів / клубів (встановлення фітнес-обладнання на відкритому повітрі тощо) і підвищення освіченості населення щодо здорового робочого середовища. Прогноз ринку фітнес-індустрії в Японії до 2024 р. – 333 млн. доларів [441].

Матеріали звіту свідчать, що прибутки ринку Австралії 2013 року становили понад 1,8 млрд доларів, ще більше ніж 1,4 млрд доларів у структурі внутрішнього валового продукту (ВВП) країни належить до фітнес-індустрії [446, 560, 561, 562]. За останні 5–6 років кількість фітнес-клубів у країні зросла (рис. 3. 3).

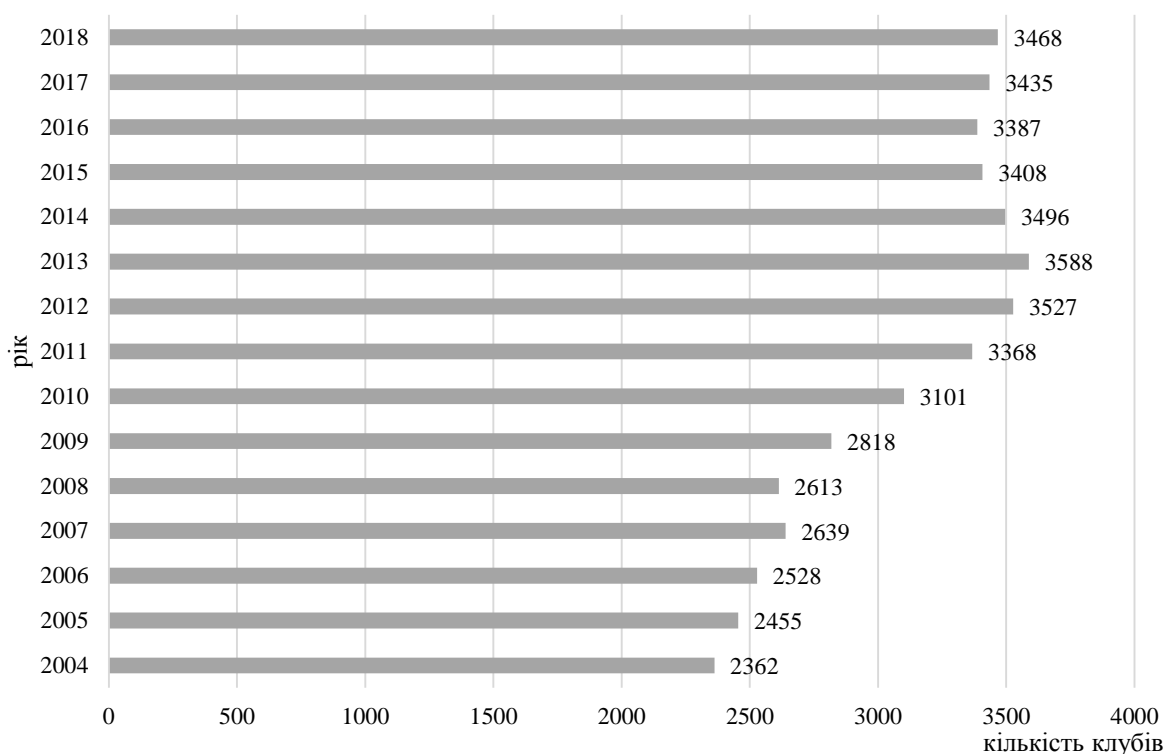

Рис. 3. 3. Динаміка збільшення кількості фітнес-клубів в Австралії [443, 446, 579]

У 2017 році дохід від оздоровчого фітнесу у цій країні становив 2,2 млрд доларів від діяльності 3435 клубів, до яких залучено 4,6 млн осіб [443]. Зокрема, 2018 року фітнес-індустрія Австралії нараховувала 3468 фітнес-центрів та тренажерних залів, розташованих по всій країні. Найбільш вагомим чинником такого зростання кількості клубів було їхнє цілодобове функціонування, підвищення рівня свідомості населення щодо власного здоров'я, зручність та оптимальна ціна [443]. Відповідно зріс попит на кваліфікований фітнес-персонал, зокрема персональних фітнес-тренерів, фітнес-тренерів групових програм, фітнес-тренерів аквазони тощо [443, 579].

Аналіз документів звітності IHRSА допоміг встановити, що ринки країн Східної Європи (Росії, Туреччини і Польщі) увійшли до десятки найбільш перспективних об'єктів фітнес-індустрії [155, 263, 560, 561, 562]. Варто зазначити, що саме вони мають сприятливий потенціал для зростання кількості клієнтів фітнес-клубів, ніж зрілі ринки Західної Європи. Також Туреччина і Росія

мають значний потенціал фітнес-ринку з рівнем проникнення (розвинутості) 2,4 % і 1,9 % відповідно (рис. 3. 4) [186, 244, 263].

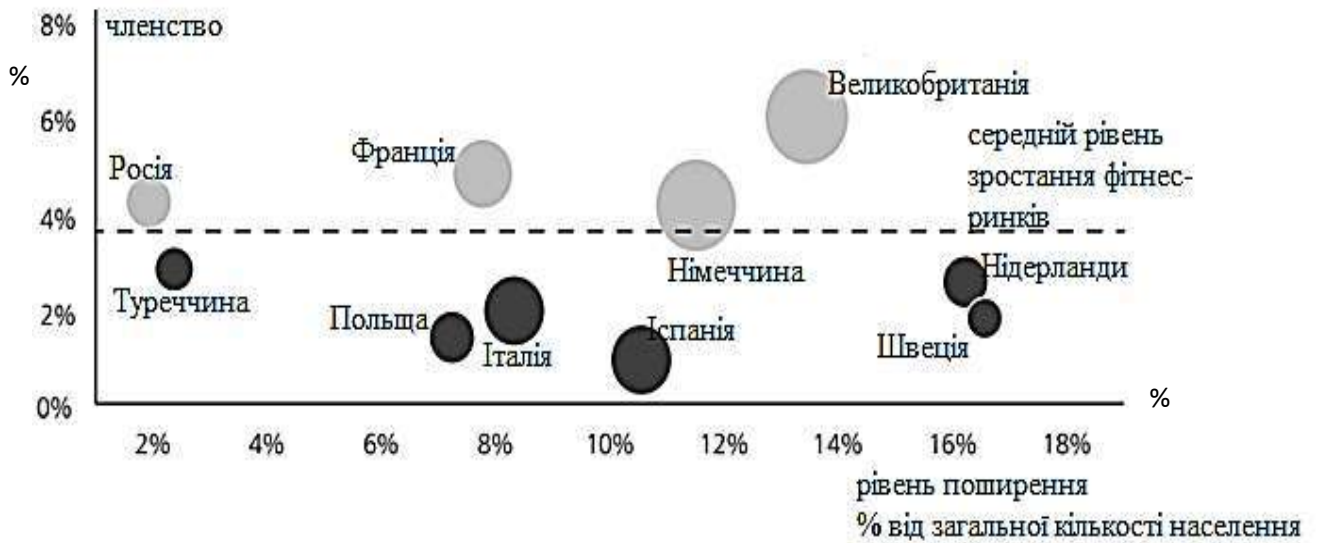

Рис. 3. 4. Рівень поширення та збільшення кількості членів найкращих десяти європейських фітнес-ринків на 2016 р.: загальна кількість членів (розмір бульбашок)

Серед 10 країн Швеція і Нідерланди були найбільш зрілими фітнес-ринками з рівнем поширення 16,7 % і 16,4 % відповідно [467, 470].

Тепер розглянемо зміни, які відбулися 2017 року (рис. 3. 5).

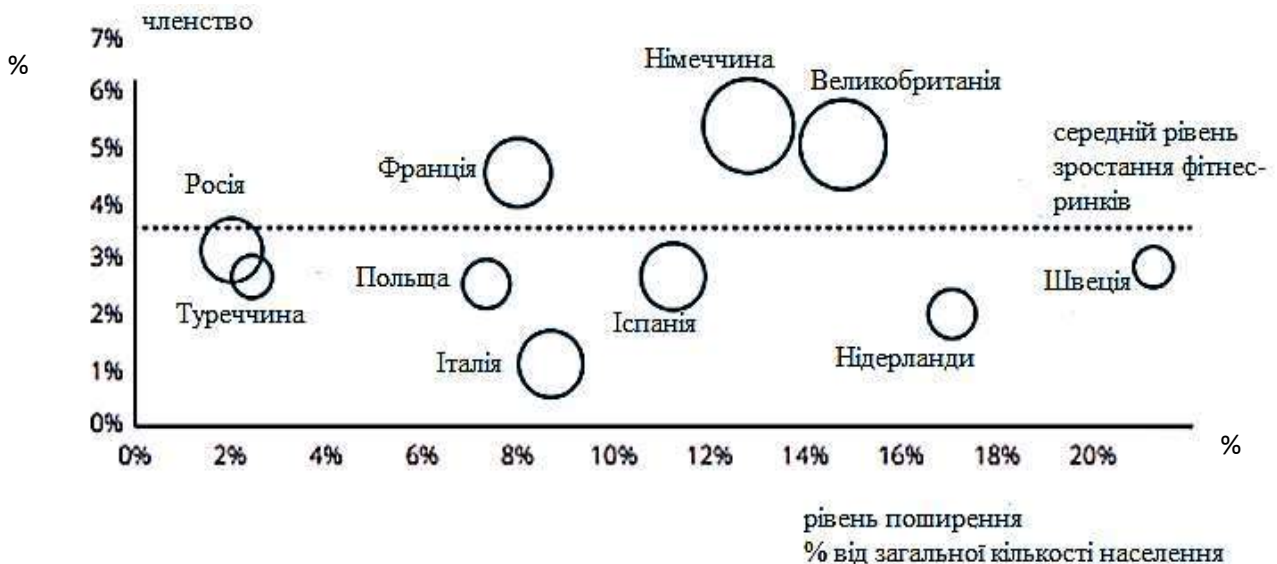

Рис. 3.5. Рівень поширення та збільшення кількості членів десяти найкращих європейських фітнес-ринків на 2017 р.: загальна кількість членів (розмір бульбашок)

Загалом усі країни підвищили свій рівень поширення фітнес-послуг. Значно поліпшили свої позиції Великобританія, Швеція і Німеччина. У Польщі, Іспанії та Швеції зросла кількість членів / споживачів [471]. Зміни, які відбулися 2018 року, представлено на рис. 3.6.

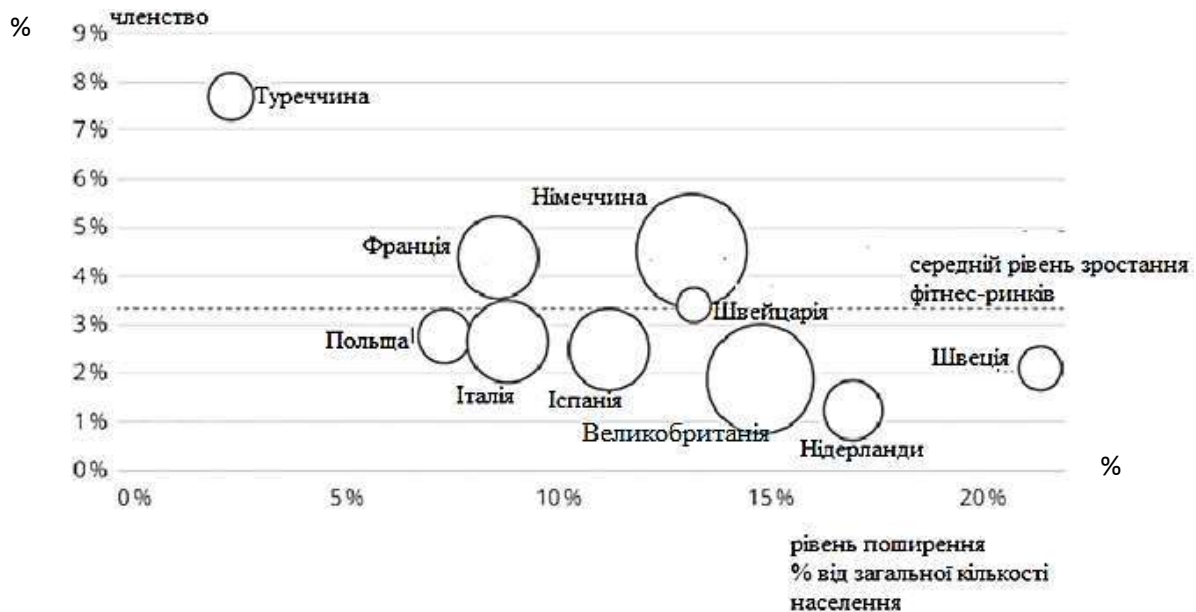

Рис. 3.6. Рівень поширення та збільшення кількості членів десяти найкращих європейських фітнес-ринків у 2018 р.: загальна кількість членів (розмір бульбашок) [472]

Отож, у 2018 році найкраще підвищили свій рівень поширення фітнес-послуг Туреччина, Польща, Італія та Іспанія. Провідні позиції утримують Швеція та Нідерланди, де рівень поширення фітнес-послуг є 21,6% та 17,1% відповідно.

Згідно з результатами аналізу звіту IHRSA, загальний світовий дохід фітнес-індустрії на січень 2016 р. становив вже 81 млрд доларів, функціонувало 187 000 клубів, які відвідували 151 млн клієнтів.

На рис. 3.7 представлено країни, на які припадає 71% від загального доходу фітнес-індустрії.

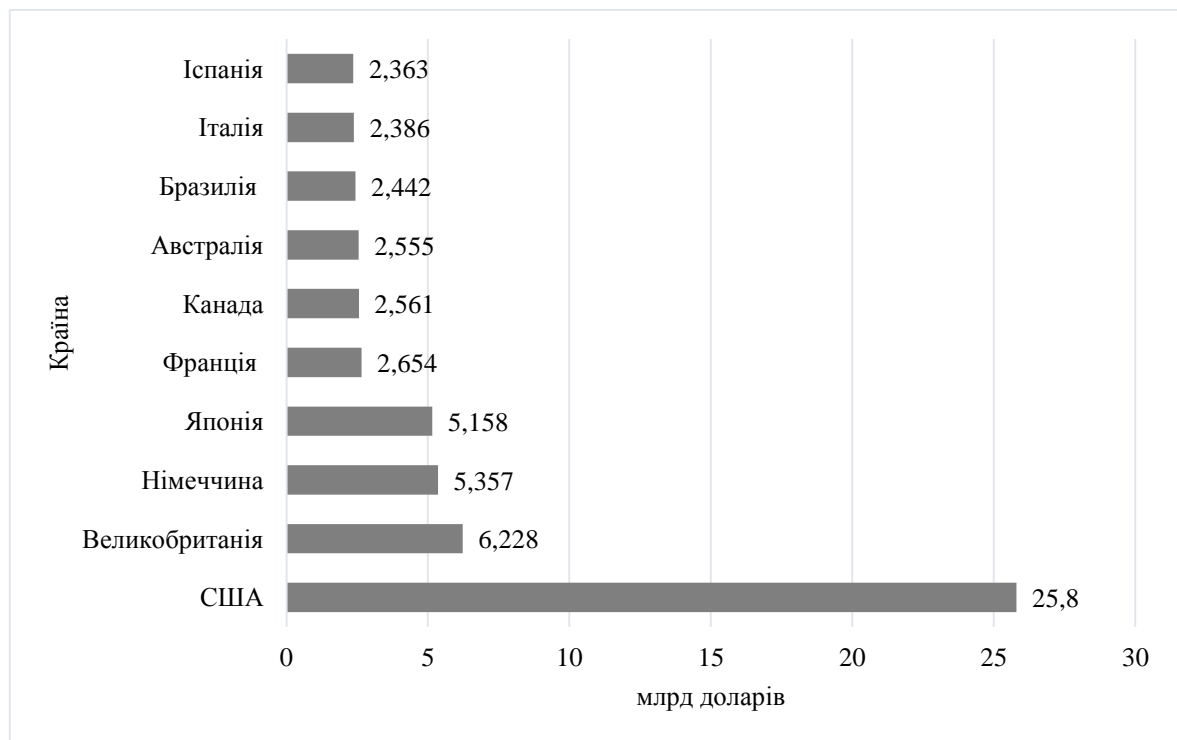

Рис. 3.7. Десять країн, на які припадає 71 % від загального доходу оздоровчого фітнесу (за звітом IHRSA, 2016 р.) [560]

Країни, у яких зосереджено найбільше фітнес-клубів (тис.), представлено на рис. 3.8.

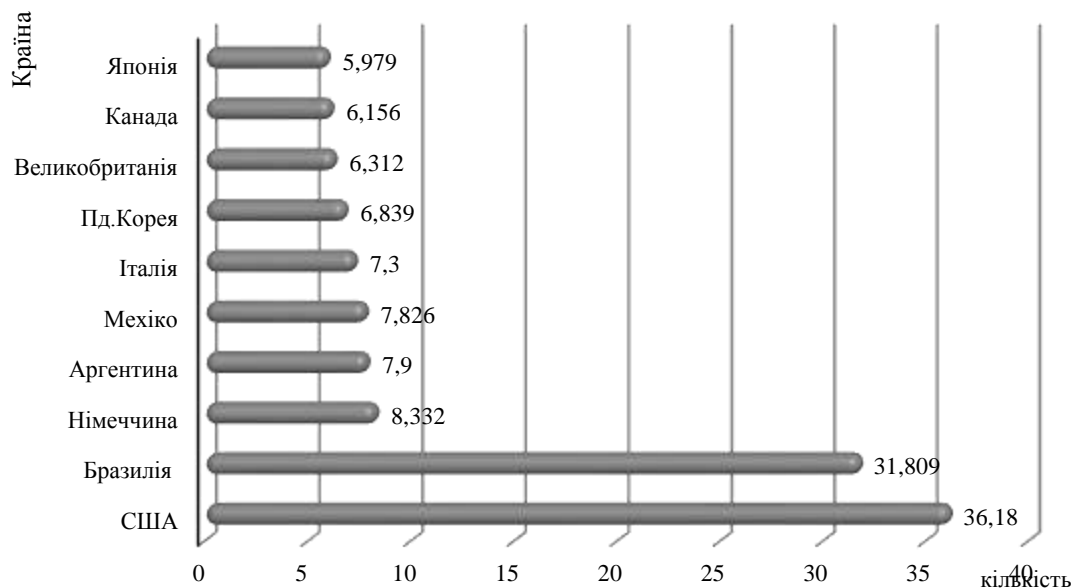

Рис. 3.8. Десять країн, на які припадає 67 % світових фітнес-клубів (за звітом IHRSA, 2016 р.) [560]

Порівнюючи два рисунки, зазначимо, що є розбіжності в показниках. Зокрема, Великобританія займає друге місце серед країн, які приносять дохід галузі і є на восьмому місці серед країн за кількістю фітнес-клубів [574].

Лідером за наведеними показниками (див. рис.3. 6., рис. 3. 7) є США.

У більшості східних країн оздоровчий фітнес лише розвивається, що зумовлено національними і культурними традиціями. Однак популярність фітнес-клубів зростає. Зокрема, дослідження, проведені у фітнес-клубах, розміщених у дорогих готелях Об'єднаних Арабських Еміратів, виявило, що кількість арабів серед клієнтів становить до 50 %. Метою їх відвідування є зміцнення здоров'я та зняття стресу [467].

Більшість європейських операторів фітнес-клубів очікували зростання прибутків 2018 року. Як свідчать дані на рис. 3.9 та рис.3.10, Польщу в цьому сенсі розглянуто як найбільш оптимістичну країну [471, 472, 490] .

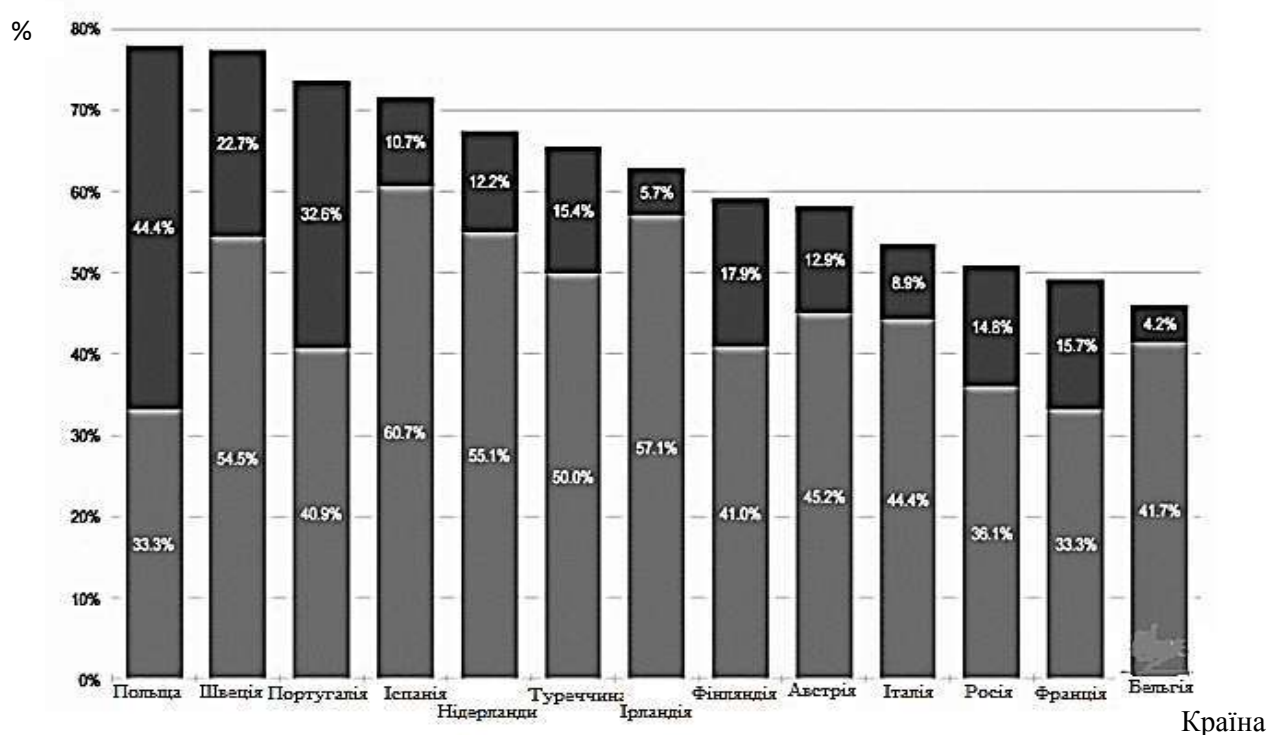

Рис. 3.9. Очікувані прибутки країн від фітнес-індустрії у 2018 р. (%):

■ збільшення 2,5—7,5 %; ■ збільшення >7,5 %

Так стан функціонування фітнес-індустрії Польщі на початок 2018 року представлено на рис.3.10.

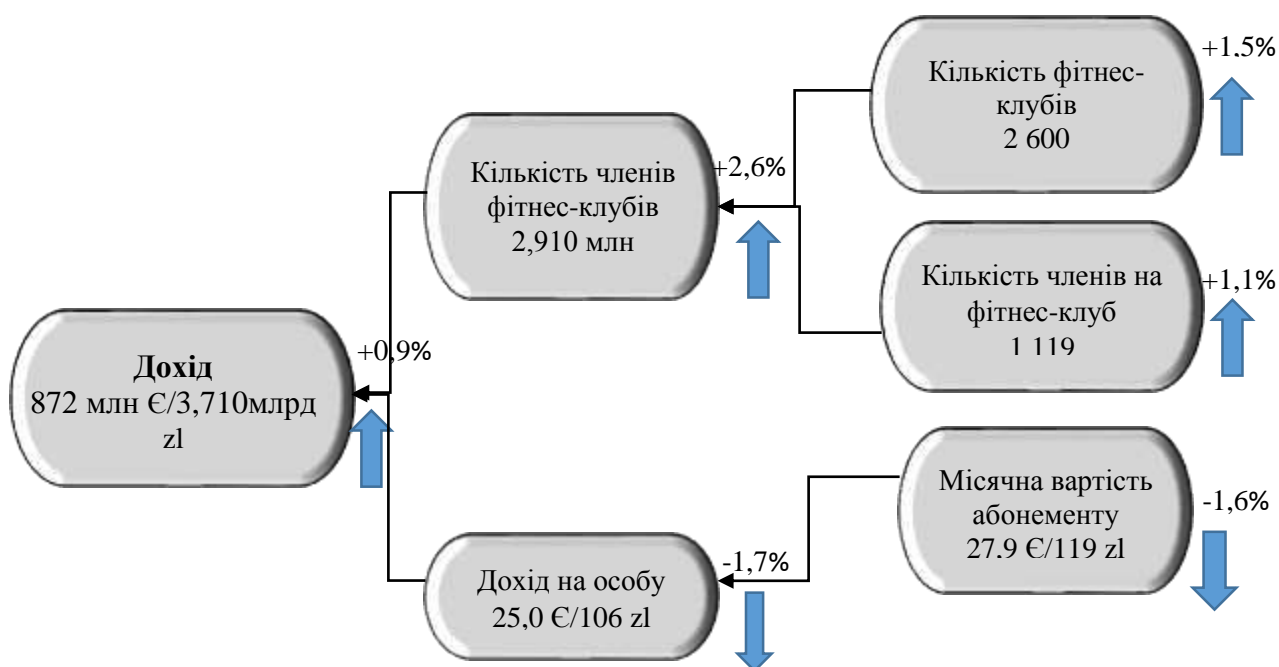

Рис. 3.10 Характеристика фітнес-індустрії Польщі [330, 471,472, 505]

Зазначимо, що на кінець 2018 року у Польщі нараховувалося близько 2,7 тис фітнес-клубів, а сума їх доходів становила 985 мільйонів євро, тобто близько 4,2 мільярда злотих. Середньомісячний членський внесок у клубі зменшився на 3,4 % порівняно з 2017 роком і становив 27 євро, що значно менше середнього по Європі (40 євро) [330, 471,472, 505].

Отже, характерним для фітнес-індустрії Польщі та різних країн світу є розвиток та зміцнення позицій на світовій арені. Система надання фітнесу-послуг у різних країнах Європейського Союзу є аналогічною. Загалом населення європейських країн активно займається руховою активністю. Це дає змогу прогнозувати подальше зростання показників залучення населення до рухової активності.

Фітнес-індустрія активно розвивається і в Китаї. Звіт IBIS World Research свідчить, що фітнес-індустрія за останні п'ять років зросла на 11,6 %, а 2016 року спортивні клуби заробили близько 5,8 млрд доларів. Зокрема минулого року

продажі спортивних товарів у країні зросли на 11 %, до 27 млрд доларів [50, 115]. Станом на травень 2019 року кількість щомісячних активних користувачів фітнес-послуг у Китаї зросла на 1,7% у річному обчисленні до 64,22 млн осіб. Окрім цього 60 млн китайців використовують мобільні додатки для заняття спортом і фітнесом [579].

Основні показники розвитку оздоровчого фітнесу в регіонах світу (2017 р.) представлено у табл. 3. 6.

Таблиця 3.6

Основні характеристики фітнес-індустрії основних регіонів [471,472]

Регіони Характеристики	Європа	Азіатсько-Тихоокеанський регіон	Америка	Країни Близького Сходу та Північної Африки
Приватні фітнес-клуби	55 000	31 000	108 560	5 660
Члени, млн	56,9	17,4	82,8	3,4
Дохід, млрд доларів	29,6	14,4	36,2	2,0
Країни-лідери в регіоні	Великобританія Німеччина	Австралія Нова Зеландія	США	Саудівська Аравія Єгипет
Найбільш потенційні для розвитку	Росія Туреччина Польща Україна	Китай Індія	Латинська Америка	Весь регіон

У 2017 році членство у фітнес-клубах перевищило 174 млн споживачів по всьому світу, згідно з глобальним звітом IHRSA за 2018 рік [562]. Дохід від індустрії фітнесу 2017 року становив приблизно 87,2 млрд доларів, а кількість клубів перевищила 200 000 об'єктів. Оскільки провідні ринки зазначали високу

ефективність, то ринки, що розвиваються, особливо в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, мають потенціал для подальшого зростання.

У 2018 році до країн з найбільшою кількістю членів віднесено скандинавські. За рівнем проникнення оздоровчого фітнесу Швеція займає найвище місце з 21,6% від загальної кількості населення. Наступними є - Норвегія (21,4%), Данія (18,6%), Нідерланди (17,1%), Фінляндія (17,0%) та Великобританія (14,9%).

Таким чином, високі показники проникнення у більшості країн Північної та Центральної Європи частково компенсувались меншим проникненням на ринки Південної та Східної Європи.

Встановлено такі п'ять найбільш чисельні європейські оператори фітнес-клубів: «McFIT Global group» з 1,95 мільйонами членами, «Basic-Fit» - 1,84 мільйона (+316 000 у 2018р.), а також «Pure Gym» (1,01 мільйона), «The Gym Group» (0,72 мільйона) та «Clever fit» (0,72 мільйона) [562].

Статистичний аналіз дав змогу встановити, що на 10 найкращих ринків по всьому світу припадає 67 % загального доходу галузі (2017 р.) (рис. 3.11).

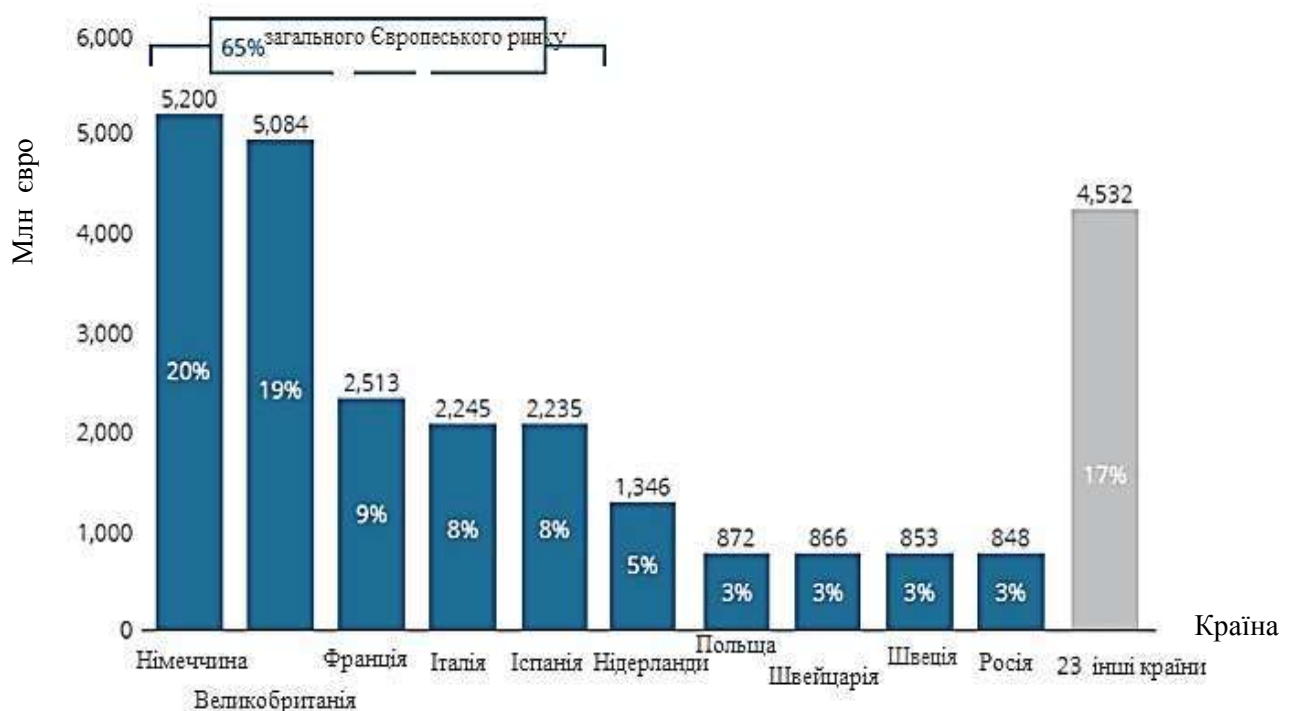

Рис.3.11. Десять найкращих європейських ринків оздоровчого фітнесу за показниками доходів (млн євро) [471]

У той час як США лідирують на всіх ринках за кількістю та членством у клубах на рівні 60,9 млн та 38 477 відповідно (2017р.), Бразилія посіла друге місце за кількістю фітнес-клубів (34 509), а Німеччина – друге місце за кількістю членів у 10,6 млн. Сполучені штати Америки повністю лідирують на всіх ринках доходу у 30 млрд доларів, Німеччина – на другому (5,6 млрд доларів), а Великобританія – на третьому місці (5,5 млрд доларів).

Отже, зафіксовано зростання дохідності у 2018 році на ключових ринках світу. Згідно документів звітності EuropeActive за 2018 рік, європейський фітнес-сектор надав послуги 62 млн споживачів і мав дохід 27,2 млрд євро, а 750 тис. персоналу працює у 62 тис. фітнес-клубах. У 2018 році європейський ринок зріс на 3,5 % і за 10 років кількість користувачів фітнесу збільшилася на 72 %, а 9,4 % громадян Європи (віком від 15 років) користуються фітнес-послугами [472]. Щодо членства у 2018 році, то Німеччина залишається найбільшим ринком у Європі із загальним обсягом 11,1 млн. членів (+4,5%), далі Великобританія (9,9 млн), Франція (6,0 млн), Італія (5,5 млн) та Іспанія (5,3 млн).

Статистичний аналіз дав змогу встановити, що на 10 найкращих ринків по всьому світу припадає 65 % загального доходу (млн євро) галузі (січень 2019 р.) (рис. 3.12).

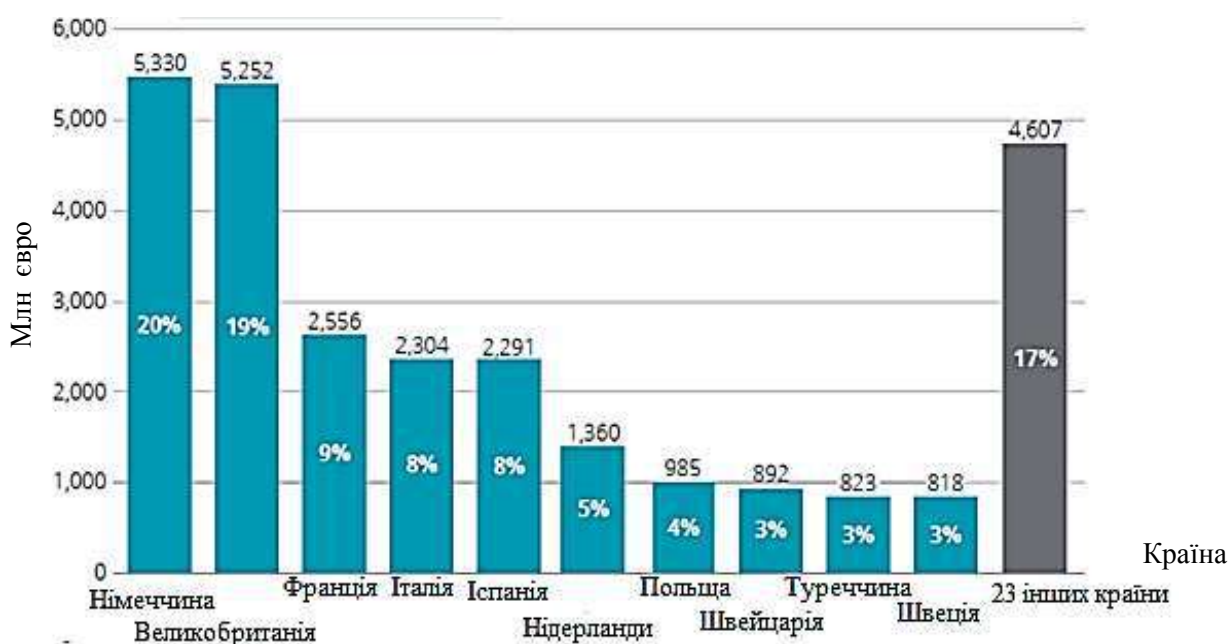

Рис.3.12. Десять найкращих європейських ринків оздоровчого фітнесу за показниками доходів (млн євро)

Зазначимо, що до трійки європейських лідерів з отримання доходу є британський оператор преміум-класу «David Lloyd Leisure» (545 млн. євро), недорогий оператор «Basic-Fit» (402 млн. євро) та швейцарський оператор «Migros Group» (383 млн. євро).

Оздоровчий фітнес стрімко розвивається і, на погляд «EuropeActive» до 2030 року досягне своєї мети – 230 млн членів фітнес-клубів у всьому світі [472, 562], однак для цього фітнес-індустрія повинна запропонувати кращий сервіс і більш високу якість надання фітнес-послуг [472].

3. 2. 1. Стан і особливості розвитку оздоровчого фітнесу в країнах Європи (на матеріалі Німеччини)

Найвищі темпи зростання прибутків із фітнесу в Європі продемонстрували такі ринки: Швейцарія (+5,8 %), Німеччина (+4,6 %), Фінляндія (+4,0 %), Швеція (+3,9 %) та Туреччина (+3,4 %) [121, 448, 467, 568].

Щодо показників членства і доходів майже дві третини всього європейського ринку становлять такі 5 країн: Німеччина (11,1 млн членів, 6,0 млрд євро доходу), Великобританія (9,9 млн членів, 5,8 млрд євро доходів), Франція (5,96 млн членів, 3,01 млрд євро доходів), Італія (5,46 млн членів, 2,72 млрд євро доходів) та Іспанія (5,3 млн членів, 2,27 млрд євро доходів) [467, 470, 520].

Отже, Німеччина є лідером розвитку фітнес-індустрії серед країн Європи, саме тому заслуговує вивчення її детальна характеристика з метою використання досвіду країни для розвитку потенціалу ринку фітнес-послуг в Україні. Зауважимо, що 46,7 % фітнес-клубів Німеччини функціонують більше ніж 10 років.

Як бачимо, Німеччина входила до трійки лідерів як за отриманням прибутку (5,357 млн доларів – 2016 р.), так і за кількістю фітнес-клубів – 8332 у 2016 році (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Десять країн, на які припадає 67 % кількості фітнес-клубів [561]

№	Країна	Кількість фітнес-клубів
1	США	36180
2	Бразилія	31809
3	Німеччина	8332
4	Аргентина	7900
5	Мексика	7826
6	Італія	7300
7	Південна Корея	6839
8	Великобританія	6312
9	Канада	6156
10	Японія	5979

Німецька фітнес-індустрія далі зростала і станом на січень 2018 року посіла 1 місце в Європі та 2 місце у світі за усіма показниками (табл. 3. 8).

Таблиця 3.8

Характеристики фітнес-ринків різних країн [472, 562]

Показники Об'єкт послілження	Дохід, млрд доларів		Кількість клубів		Кількість млн членів	
	01.2018	01.2019	01.2018	01.2019	01.2018	01.2019
США	30	35	38 477	40300	60, 9	62,1
Німеччина	5, 6	6,0	8 988	9300	10,6	11,1
Великобританія	5,5	5,8	6 728	7005	9,7	9,9

Зі зростанням членства на 4,5 % до 11,1 млн осіб на початок 2019 року Німеччина зміцнила свої позиції як країна із найбільшою кількістю клієнтів попереду Великобританії (9,9 млн), Франції (6,0 млн), Італії (5,5 млн) та Іспанії (5,3 млн) [471, 472].

Як видно з рис. 3.13, загальна кількість фітнес-клубів щорічно збільшується, незважаючи на зміни кількості видів фітнес-клубів [122, 231, 232].

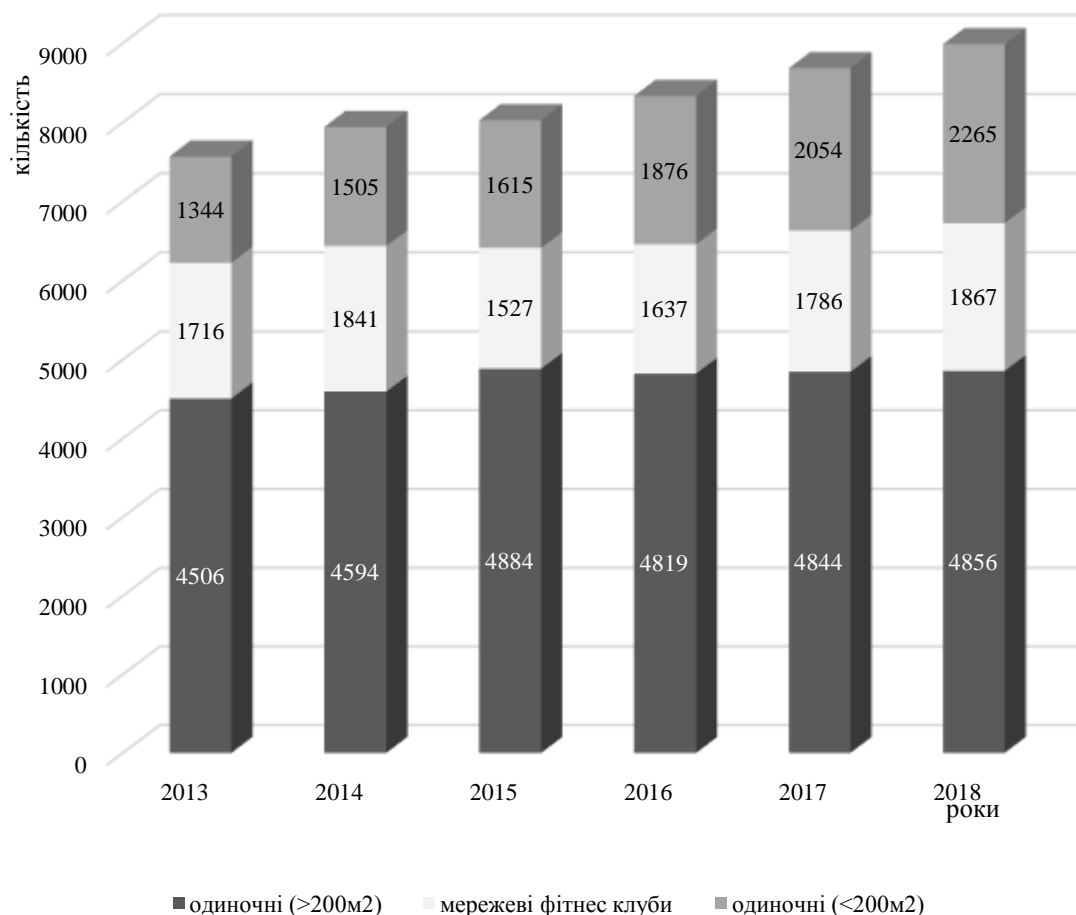

Рис. 3. 13. Кількість різних видів фітнес-клубів у Німеччині

На початок 2016 року функціонували 8332 фітнес-клуби, на початок 2017 – 8684, а на початок 2018 року – 8988. Із них 4856 фітнес-клубів (54,02 %) були одиночними, 1867 (20,7 %) працювали за франшизою, а 2265 (25,2 %) – є мікроклубами (площа менше ніж 200 м²). Однак їхнє поширення та розміщення є нерівномірним і різним.

Очевидно, що ті регіони Німеччини, які мають найбільшу кількість мешканців, водночас мають і найбільшу кількість фітнес-клубів. Зокрема, у найбільш населеному регіоні – Північному Рейн-Вестфалії проживає 18 млн осіб і працюють 1903 фітнес-клуби (22 %). Друге місце посідає Баварія із загальною

кількістю 1635 фітнес-клубів (16,5 %), а третє місце – Баден-Вюртемберг із 1251 клубом (14,4 %) [397, 403, 520].

Слід зазначити, що роль мережевих компаній на німецькому ринку фітнес-послуг неухильно зростає, хоча кількісно на ньому, як і колись, домінують підприємства малого бізнесу (на них припадає 75,6 % усіх діючих фітнес-клубів). Однак понад третину всіх німецьких шанувальників фітнесу (37,7 %) тренуються у великих клубах, що входять до тієї чи іншої мережі [369, 397, 403].

Як було зазначено, забезпечення фітнес-клубами міст Німеччини є нерівномірним. Це підтверджує статистика щодо середньої кількості фітнес-клубів на 100 тис. населення у різних містах (10,6 по всій Німеччині) (табл. 3. 9).

Таблиця 3.9

Середня кількість фітнес-клубів на 100 тис. населення [227, 397]

Регіони	Кількість фітнес-клубів
Гамбург/Hamburg	16,4
Саар/ Saarland	13,0
Берлін /Berlin	11,7
Баден-Вюртенберг/Baden-Württemberg	11,5
Бремен/ Bremen	11,5
Баварія/ Bayern	11,2
Рейнланд-Пфальц/ Rheiland-Pfalz	11,1
Гессен/ Hessen	11,1
Північний Рейн-Вестфалія/ Nordrhein Westfalen	10,7
Шлезвік-Гольштейн/ Schleswig-Holstein	10,1
Нижня Саксонія/Niedersachsen	9,7
Бранденбург/ Brandenburg	8,6
Саксонія/ Sachsen	8,3
Тюрінгія / Thüringen	7,8

Передня Померанія/ Mecklenburg-Vorpommern	7,3
Саксонія-Анхальт/Sachsen-Anhalt	6,7

Логічною причиною збільшення кількості фітнес-клубів є зростання кількості споживачів фітнес-послуг (рис. 3. 14).

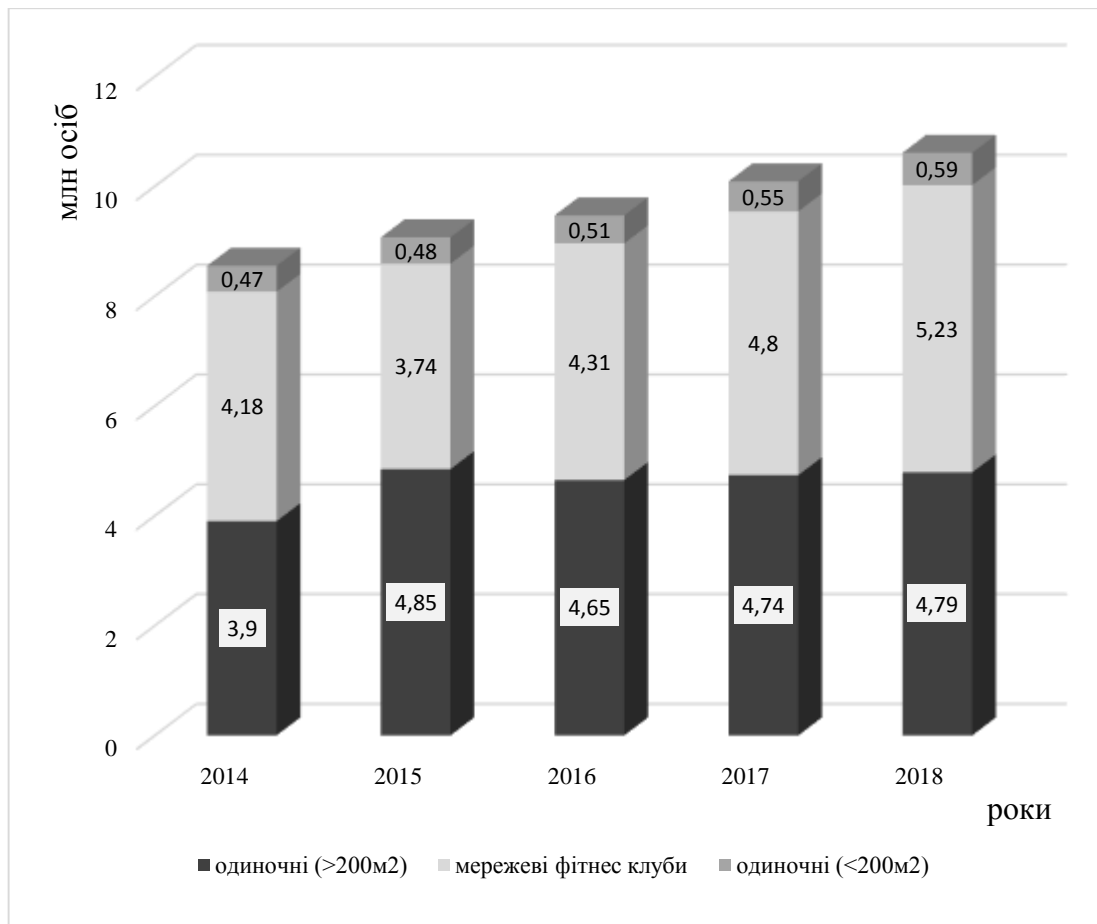

Рис. 3.14. Динаміка зростання кількості клієнтів фітнес-клубів у Німеччині [227, 397]

Отже, на початку 2017 р. в країні було близько 10,08 млн споживачів фітнес-послуг. Приблизно однакова їхня кількість займалася як в одиночних клубах (площею понад 200м²) – 4,74 млн осіб, так і в мережевих – 4,80 млн.

Значно менше споживачів фітнес-послуг (550 тис.) є у малих клубах площею менше ніж 200 м², хоча один із таких клубів («Mrs. Sporty») має найбільшу поширеність по всій Німеччині. У 2018 році кількість споживачів збільшилася до 10,61 млн, а у 2019 – до 11,1млн [471, 472].

Міста Німеччини з найбільшою часткою активного населення щодо оздоровчого фітнесу представлено на рис. 3. 15 [507].

За прогнозами у 2020 році фітнесом займатиметься вже понад 12 млн жителів Німеччини [227, 231, 232, 369].

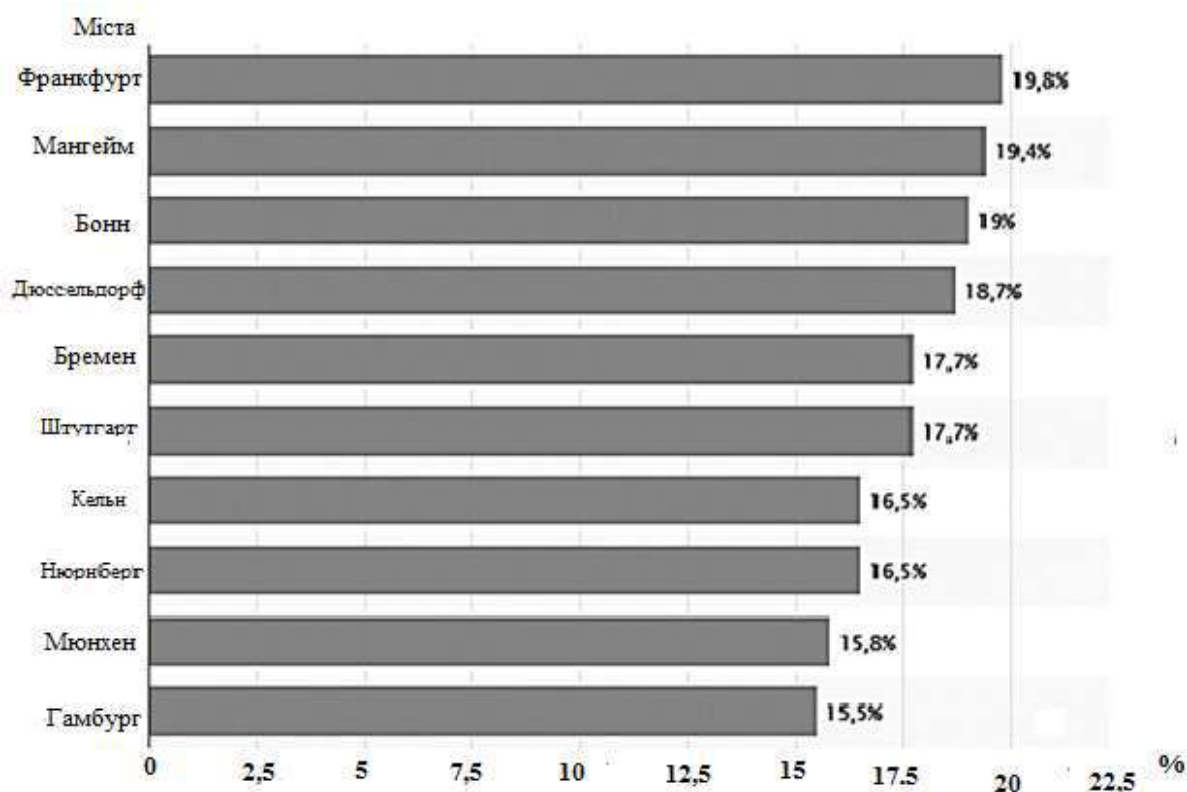

Рис. 3.15. Частка населення міст Німеччини, яка займається оздоровчим фітнесом [231, 232]

Розглянемо також ефективність діяльності фітнес-клубів Німеччини, тобто з'ясуємо, яким був дохід різних видів клубів (рис. 3.16).

Наприклад, за 2016 рік (початок 2017р.) грошовий оборот німецької фітнес-індустрії збільшився і становив 5,05 млрд євро, на початок 2018 р. – 5,20 млрд євро і на початок 2019 року – 6,0 млрд євро.

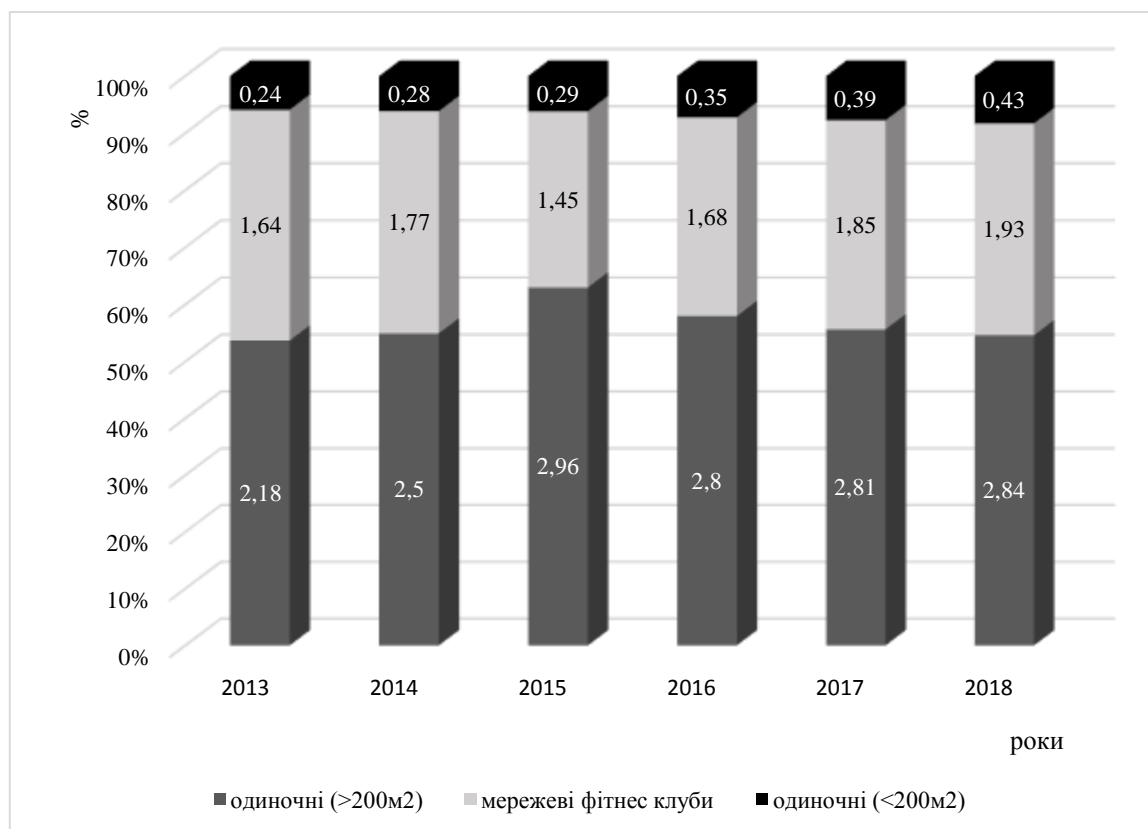

Рис. 3.16. Доходи різних видів фітнес-клубів Німеччини [397, 403]

Отже, одиначні клуби заробляють більшу частину грошового обороту, а прибуток мережевих клубів значно зріс порівняно з іншими видами клубів.

Серед поширених у Німеччині мережевих фітнес-клубів, позиції лідерів за кількістю членів займають дискаунт-клуби «McFit» (1,1 млн членів), «Clever Fit» (515 тис. членів) та «Fit X» (340 тис. членів). Інформацію про найпопулярніші фітнес-клуби Німеччини представлено у табл. 3. 10.

Таблиця 3.10

Десять провідних мереж фітнес-клубів Німеччини [231, 232]

Назва мережі фітнес-клубів	Кількість фітнес-центрів на території країни
«Mrs. Sporty (Mikro)» виключно для жінок	385
«Clever fit»	286
«Bodystreet (Mikro)» пропонує виключно EMS-тренування	217

«McFit»	181
«Injoy»	164
«Kieser Training»	113
«Easyfitness»	100
«Körperperformen»	88
«Fitness First»	83
«FitX»	49
«Pfitzenmeier»	40

Провідною мережею бюджетних фітнес-клубів є німецька компанія «McFit Group», загальне членство у 181 клубі якої становить 1,1 млн осіб та 1,7 млн осіб на європейському ринку («McFit Group» продемонструвала зростання членства на 130 тис. осіб за 2016 рік) [122, 231, 232, 241, 560, 561, 562].

Також заслуговує на увагу дієвість за останні роки мережі фітнес-клубів «Bodystreet», де пропонують тренування із використанням EMS-технологій (Electrical Muscle Stimulation). Зазначимо, що Україна з 2018 року також почала застосовувати дану програму у фітнес-клубах. Відбулося зростання цього сегмента фітнес-індустрії, і на сьогодні зазначена мережа володіє 217 студіями. Середня кількість клієнтів одного клубу «Bodystreet» у Німеччині – приблизно 150 осіб. Річний оборот перших клубів «Bodystreet» становить близько 150–180 тис. євро, однак найбільш прогресивні клуби демонструють продаж EMS-тренування на рівні 240 тис. євро. Мережа «Bodystreet» має більше клубів у Німеччині, ніж її конкуренти. Перспективою діяльності мережі «Bodystreet» є відкриття 200 клубів у найближчі 5 років в Італії. Ще одним великим мережевим конкурентом після «Bodystreet» є компанія «Körperperformen» (88 клубів) [122, 231, 232, 241, 560, 561].

Слід зазначити, що для можливості занять у клубі з клієнтом неодмінно укладають договір, переважно на 1 рік. Зазначимо, що ціни на абонементи – від 19 до 80 євро на місяць. У фітнес-клубах преміум-класу найчастіше до вартості

місячного обслуговування додано щомісячне складання тренером індивідуальної програми (харчування, виміри, зважування та діагностування, детальне пояснення кожної вправи). Вважаємо, що це професійно і правильно. Також, на нашу думку, заслуговує на увагу дотримання санітарно-гігієнічних норм у клубі. Персонал залу дезінфікує кардіотренажери після тренування.

У формуванні ринку фітнес-послуг характерною для Німеччини є роль держави, де особливу увагу приділяють підготовці кваліфікованих кадрів для фітнес-клубів через законодавчо закріплену систему навчання та сертифікацію фахівців [378]. Зокрема, на початку 2018 року загальна кількість працівників, задіяних у фітнес-індустрії Німеччини, становила 209,9 тис. осіб (рис. 3. 17).

Порівняно з минулим роком ця кількість зросла на 1,7 %. Безперечним лідером є фітнес-клуби (одиначні, площа яких більше 200 м²), де працюють понад 146 тис. фахівців.

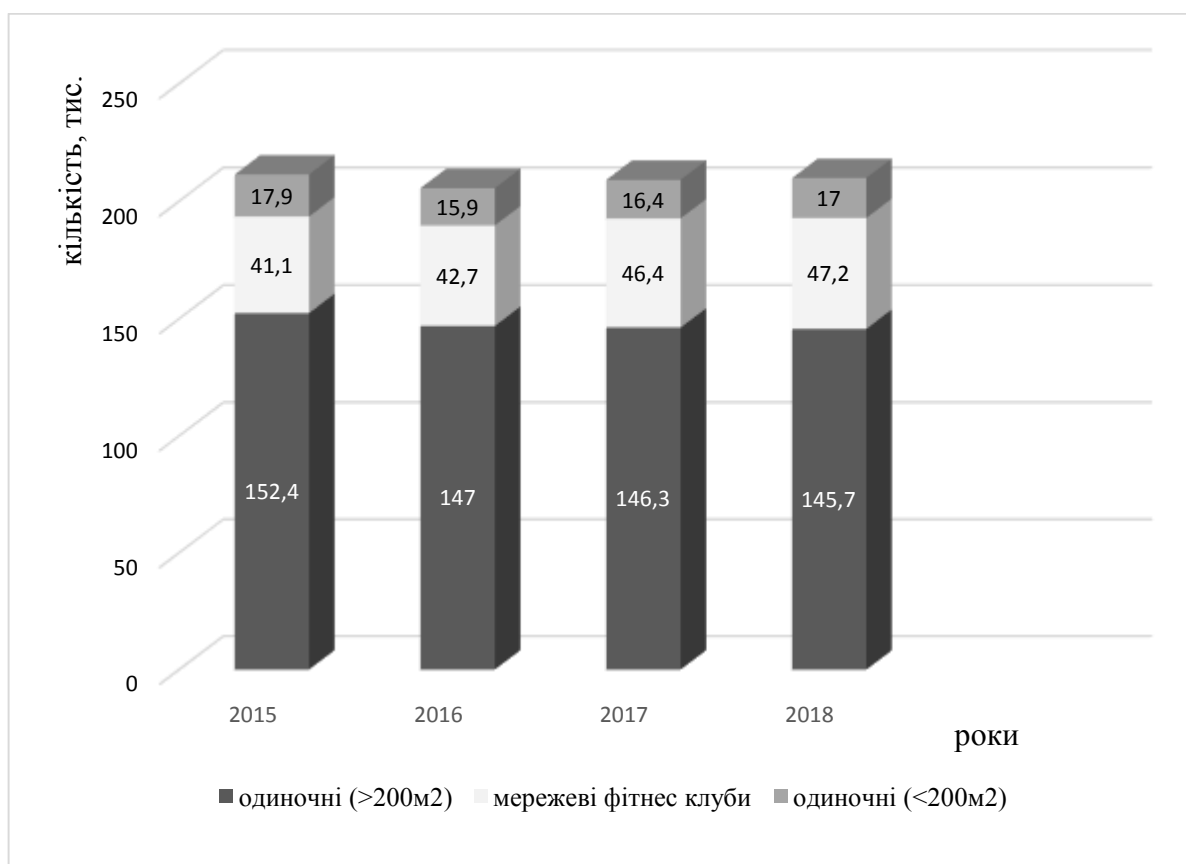

Рис. 3.17. Кількість фітнес-персоналу у клубах Німеччини

Загалом середня кількість працівників в одному фітнес-клубі Німеччини становить приблизно 24 особи.

У Німеччині також є ринок віртуальних фітнес-клубів. Нажаль, в Україні таких прикладів ще немає. У цей час на німецьких сайтах, що пропонують різні тренувальні програми у режимі онлайн, зареєстровано 358 тисяч осіб. Із них 64,2 тис. є активними користувачами, які щомісяця сплачують за надані послуги від 5 до 15 євро, тобто існує економ-варіант для малозабезпечених клієнтів.

У Німеччині стають популярними заняття під час обідньої перерви: плавання, фітнес тощо. Таку можливість почали пропонувати багато фірм.

Власники німецьких фітнес-клубів, вважають, що найбільші перспективи мають дитячий фітнес і фітнес з особами, старшими за 50 років. Також акцент роблять на індивідуальне обслуговування клієнтів. Саме тому дедалі більш важливу роль відіграє добір персоналу.

Отже, дослідження вказують на такі характеристики німецького фітнес-ринку:

- по-перше, триває швидке зростання кількості преміум-клубів із найвищими цінами і клубів із найнижчими тарифами;
- по-друге, поряд з універсальними клубами з'являється щоразу більше спеціалізованих, наприклад для жінок, або клубів, які пропонують електростимуляцію м'язів тощо.

Зауважимо, що Німеччина є першою країною, яка має офіційний єдиний стандарт для фітнес-клубів: DIN-стандарт 33961 («ZerFit») [506]. Наявність сертифіката якості DIN-Norm 33961 свідчить про: відповідність обладнання вимогам експлуатації; дотримання санітарно-гігієнічних умов (використання якісних засобів для дезінфікації, відповідність освітлення залу тощо); наявність інформації щодо кожного тренера і його кваліфікації (сертифікат), дотримання пропускнуго потенціалу; наявність засобів надання першої медичної допомоги та протипожежного захисту тощо. Відповідно такий документ підвищує довіру клієнтів та партнерів, має особливий маркетинговий ефект і сприяє продажу послуг у фітнес-клубі [506]. Саме тому 56 % усіх німецьких фітнес-клубів мають

такий сертифікат, а 67 % із них – це одиночні фітнес-клуби, площею понад 200 м². Зазначимо, що страхові та медичні страхові компанії вимагають наявності такого сертифікату. На нашу думку, Україні варто перейняти такий досвід. Важливим є і те, що DIN-Norm 33961 служить допоміжним у рішеннях суду в разі виникнення суперечки. Нажаль, але детально ознайомитися зі стандартом не вдалося, оскільки авторські права на нього має Німецький інститут стандартизації.

На нашу думку, досвід розвитку і функціонування фітнес-індустрії Німеччини для України є необхідним і доцільним.

3.3. Інновації та сучасні пріоритетні напрями функціонування оздоровчого фітнесу у світовому контексті

Сучасні інновації змінюють наше життя, без них важко / неможливо обходитися. Їхнє проникнення в усі сфери життя і діяльності людини є основною рушійною силою сучасних соціальних трансформацій. Сьогодні у сфері фізичної культури розробляють велику кількість інновацій, оскільки фітнес-індустрія продовжує інтенсивно розвиватися: з'являються нові види тренувань, обладнання, тренажери і різноманітні додатки тощо [49, 124, 125, 141, 392, 393, 540].

Для забезпечення ефективного розвитку та функціонування сучасних фітнес-клубів важливе значення має активізація внутрішніх інноваційних процесів. Орієнтуючись на розвиток ринку, фітнес-клуби ставлять перед собою нові завдання, важливість яких пов'язана із підвищенням конкурентоспроможності, забезпеченням відповідності цінності продукції, персоналу та потреб споживача тощо. Саме тому слід бути обізнаними у щорічній появі нових інноваційних трендів у фітнес-індустрії. Головна мета інновацій в оздоровчому фітнесі – це створення найбільш комфортних умов для занять руховою активністю. Найбільше застосування на практиці мають інновації технологічного характеру – продукт інновації у вигляді нових пристроїв і процес введення нових технологій, обладнання та матеріалів.

Останні досягнення науково-технічного прогресу у фітнес-індустрії були представлені на виставці «Consumer Electronics Show» (CES) (м. Лас-Вегас, січень 2018 р.). Особливу увагу було приділено інноваціям, що дають змогу поліпшити тренування, а отже, показники здоров'я, зовнішній вигляд. Ми систематизували зазначену інформацію і здійснили розподіл за групами, певними класифікаційними ознаками та їхніми характеристиками (табл. 3. 11): «smart simulators» (розумні тренажери), «smartdevices» (розумні пристрої), «smartclothes» (розумні речі) [542].

Таблиця 3.11

Класифікація інноваційного обладнання

Група	Обладнання
«розумні пристрої»	<ul style="list-style-type: none"> • фітнес-годинник (пульсомір, індикатор рівня фізичної підготовки, будує семиденний графік тренувань, вбудовані спортивні режими для бігу, плавання, тренування в спортзалі, їзди на велосипеді тощо); • навушники-вкладки (runfreeprobio) для бігунів з аналізом руху (кількість кроків, їхня довжина);
«розумні тренажери»	<ul style="list-style-type: none"> • бігова доріжка «Pelotoni» з плоским 32-дюймовим екраном (споживач може використовувати різні режими, запускає програми «Total body», «Floor» та ін.); • «WaterWalker» (бігова доріжка у воді, змінює швидкість руху дна: від 2,5 до 6,5 км/год, температуру і ступінь опору води, імітуючи зустрічні потоки); • віртуальний тренажер; • дзеркало від компанії «Mirror» (в активованому стані працює як персональний фітнес-інструктор; підтримує різні види рухової активності: йогу, бокс, пілатес тощо)

«розумні речі»	<ul style="list-style-type: none"> • «розумний купальник» (spire swim tracker) (швидкість, довжина); «розумні 3.10i кросівки» (краща амортизація, мінімум впливу на суглоби, електроніка: акселерометр і гіроскоп); • «костюм, що дихає» (клітинно-латексні клапани, які реагують на піт і температуру тіла спортсмена); • гаджет для контролювання постави (вібрує, коли людина сутулиться або перебуває у неправильному положенні)
----------------	--

Отже, інноваційні пристрої стали невід’ємною частиною світової фітнес-індустрії [542, 543].

Окрім інновацій, слід розглянути і пріоритетні напрями оздоровчого фітнесу. Зокрема, Американський коледж спортивної медицини (ACSM) щорічно (13 років поспіль) проводить опитування більше ніж тисячі експертів / професіоналів з оздоровчого фітнесу у світі, результатами якого є не оцінювання, а формування списку найбільш пріоритетних напрямів.

Таке опитування проводять, щоб допомогти фітнес-індустрії загалом та фітнес-клубам зокрема ухвалити важливі інвестиційні рішення для свого майбутнього зростання та розвитку.

ACSM отримав 2038 відповідей зі всього світу (Великобританії, Австралії, Канади, Китаю, Франції, Німеччини, Японії, Індії, Італії, Росії, Сінгапуру, Тайваню та США) [559]. Серед експертів (65 % – жінок), 60 % – мають більше ніж 10 років досвіду роботи в галузі і 33 % – мають досвід понад 20 років, 33 % є віком 22–34 роки та 45 % – 35-54 роки. Респондентам запропоновано оцінити 39 можливих тенденцій, 25 із яких були пріоритетними у попередні роки за шкалою від 1 (найменш імовірна тенденція) до 10 (найбільш імовірна тенденція) [559]. Ми зробили аналіз популярності фітнес-трендів за останні роки (табл. 3. 12).

Популярні фітнес-тренди останніх років

Ранг	2017	2018	2019
1	Персональні / переносні фітнес-гаджети	Високо інтенсивний інтервальний тренінг	Персональні / переносні фітнес-гаджети
2	Тренування із використанням власної ваги	Групові тренування (кросфіт, TRX)	Групові тренування (групові онлайн-тренування)
3	Високоінтенсивні інтервальні тренування	Персональні / переносні фітнес-гаджети	Високоінтенсивні інтервальні тренування
4	Попит на досвідчених і дипломованих фахівців	Тренування із використанням власної ваги	Фітнес-програми для літніх людей
5	Силові тренінги із використанням обтяжень (гирі, штанги, гантелі)	Силові тренінги з використанням обтяжень (гирі, штанги, гантелі)	Тренування з використанням власної ваги
6	Групові тренування	Попит на досвідчених і дипломованих фахівців	Залучення до роботи сертифікованих фахівців з оздоровчого фітнесу
7	Вправи як ліки	Йога	Йога
8	Йога	Персональні тренування	Персональні тренування
9	Персональні тренування	Фітнес для літніх людей	Функціональний фітнес-тренінг
10	Вправи для схуднення	Функціональний фітнес-тренінг	Вправи як ліки

Отже, встановлено, що у 2019 році, порівняно із попередніми роками, популярності не втрачають 3 напрями фітнесу, однак їхня пріоритетність дещо

змінилася: високоінтервальні тренування з першого місця перемістились на третє, а «розумні технології» – з третього на перше.

Очолюють перелік популярності персональні / переносні фітнес-гаджети, які з 2016 року щорічно входять до трійки найкращих спортивних тенденцій від ACSM.

Використання ІТ-технологій (персональних фітнес-гаджетів) в оздоровчому фітнесі стало одним із інноваційних способів відслідковувати і контролювати фізичну активність. Саме фітнес-трекери, «розумні годинники», GPS-навігатори, давачі серцевого ритму тощо сприяють продуктивності тренування.

Друге місце посідають групові тренування, які є популярними серед молоді. Це ефективний метод мотивації людей різного рівня підготовленості. Уперше вони з'явилися серед 20 найкращих тенденцій 2017 року, а інновації в індустрії, такі як групові онлайн-тренування, допомагають утримувати їх лідерами.

Високоінтенсивний інтервальний тренінг (чергування інтервалів високої інтенсивності та коротких періодів відпочинку), який був третім у 2017 році і першим у 2014 та 2018 роках, незважаючи на втрату лідерської позиції, відіграватиме важливу роль і у 2019 році, на думку експертів, посяде третє місце.

Наступні позиції рейтингу:

- фітнес для літніх людей (для зміцнення здоров'я і підвищення життєвого тону); з 2007 року (2 місце) є у переліку десяти найкращих. Із 2018 року піднявся з 9 на 4 місце;

- фітнес-програми з використанням власної ваги (воркаут, TRX і т. д.); у 2013 році посідали 3 місце та у 2018 році – 5 місце;

- залучення до роботи сертифікованих фахівців з оздоровчого фітнесу; ACSM прогнозував, що 2019 року буде приділено пріоритетну увагу найму професіоналів, які акредитовані через «освітні програми та програми сертифікації», створені спеціально для навчання професіоналів в оздоровчому фітнесі – 6 місце. Тобто значний акцент є на сертифікацію та ліцензування

фітнес-професіоналів практично у всьому світі, хоча в Україні зараз лише починається процес становлення «Єдиного фітнес стандарту». Це свідчить про актуальність проведення наших наукових досліджень у даному напрямі.

- йога (йога-латес, пауер-йога, бікрам-йога) є у списку з 2008 року;
- персональні тренування; є з 2006 року в переліку десяти найкращих; ACSM визначає персональні тренування як «фітнес-тестування і постановку цілей з тренером, який працює один на один з клієнтом». Персональні тренінги були однією з десяти провідних тенденцій з самого початку створення списку, 13 років тому, але інновації, такі як онлайн-тренування, зробили їх ще доступнішими;
- функціональний тренінг (на розвиток сили, швидкості, витривалості, балансу, координації, реабілітаційне спрямування) є з 2007 року у переліку десяти найкращих; за даними ACSM, цей напрям утримується завдяки збільшенню фітнес-програм, призначених для літніх людей;
- вправи як ліки є з 2017 року у переліку десяти найкращих і сприяють використанню фізичних вправ як засобу лікування та аналізу фізичної активності в межах регулярних обстежень [559].

Отже, ACSM передбачає важливість фаховості кадрового забезпечення оздоровчого фітнесу, оскільки брати на роботу мають лише фахівців, акредитованих через спеціальні «освітні програми та програми сертифікації». Цей тренд є для нас доволі актуальним. Незважаючи на розвиток ринку фітнес-послуг в Україні, дотепер відсутні єдині професійні стандарти в оздоровчому фітнесі, які є у більшості розвинених країн світу.

Зазначимо, що деякі професії у США та в усьому світі регулює ліцензування (лікар, медсестра, фізичний терапевт тощо). Ця тенденція у фітнес-індустрії робить необхідним для фітнес-фахівців наявність дозволу на відповідну діяльність. Ліцензування для них уперше з'явилося як тренд у 2018 року (16 місце).

Американський коледж спортивної медицини (ACSM) пояснює, що не усі напрями потрапили у перелік десяти найкращих, однак це не робить їх менш

важливими і корисними. Другу десятку пріоритетних напрямів оздоровчого фітнесу представлено у табл. 3. 13.

Таблиця 3.13

Подальший рейтинг напрямів оздоровчого фітнесу 2019 року

Ранг	Пріоритетні напрями
11	Тренер зі здорового способу життя
12	Програми для схуднення
13	Мобільні фітнес-додатки
14	Мобільність / міофасціальні пристрої (валики тощо)
15	Програми для зміцнення здоров'я на робочому місці та програми добробуту на робочому місці.
16	Моніторинг / вимірювання результатів
17	Заходи на свіжому повітрі (походи в гори, групові прогулянки, екскурсії тощо)
18	Ліцензія для фахівців фітнесу
19	Особисте навчання в малій групі
20	Реабілітаційний фітнес (програми фізичних вправ для пацієнтів із серцево-судинними захворюваннями, хворобою Паркінсона, відновлення після інсульту тощо)

Отож увійшли до пріоритетних двадцяти напрямів три, які представлено серед трендів 2017 року, але вони не були популярними 2018 року: мобільні фітнес додатки (13 місце), програми оздоровлення на робочих місцях (15 місце) та моніторинг результатів (16 місце). Новим напрямом 2019 року буде реабілітаційний фітнес (20 місце).

Американський коледж спортивної медицини (ACSM) звертає увагу на те, що зазначений список двадцяти пріоритетних напрямів оздоровчого фітнесу відображає загальні тенденції, тому в ньому можуть бути відсутні ті, які характерні для певного регіону. Саме тому є необхідність проведення подібних

досліджень у нашій країні із залученням провідних фахівців з різних регіонів України [56].

Зауважимо і те, що фахівці фітнес-індустрії повинні розуміти, що для успішної професійної діяльності не можливо вивчити один напрямок і тільки його використовувати на тренуваннях, адже клієнти також стають більш освіченими та вимогливими, а тому не хочуть одноманітності.

Саме тому фітнес-тренер повинен постійно підвищувати свою кваліфікацію, оскільки оздоровчий фітнес є достатньо динамічною системою.

3. 4. Кадрове забезпечення системи оздоровчого фітнесу в окремих зарубіжних країнах

Система підготовки та сертифікації фахівців з оздоровчого фітнесу за кордоном (США, країни Європи, Японія тощо) є різною, однак має спільні риси. Зокрема, існує диференціація за видами діяльності (організаторська, управлінська, консультативно-методична, викладацька тощо), яка відповідає змісту професії того чи іншого фахівця. Водночас простежується чітка ієрархічність професій, зумовлена освітнім рівнем фахівців, яка стимулює їх до постійного підвищення своєї кваліфікації [152, 194]. В Україні диференціація функціональних обов'язків фахівців та ієрархічність професій тільки розвиваються, тому для нас дуже важливий досвід зарубіжних країн.

Очевидним є те, що провідне місце в системі підготовки фахівців із оздоровчого фітнесу посідають США [43, 128, 344]. Із 70-х років ХХ ст. демографічні зміни та вплив засобів масової інформації були спрямовані на формування здорового способу життя. Саме тоді Кеннет Купер розробив науково-практичні основи аеробіки, спрямованої на зміцнення здоров'я за допомогою використання рухової активності середньої інтенсивності [458, 459]. Згодом виникла потреба у кадрах нового типу для фітнес-клубів. Через велику різноманітність університетських програм підготовки фахівців оздоровчого профілю 1988 року Національна асоціація спорту та фізичного виховання у співробітництві з американським «Союзом здоров'я, фізичного виховання і

танців» розробили академічні стандарти для навчання студентів. На їхній основі додатково було введено спеціальність «фітнес». Понад 30 років тому в галузі фізичного виховання сформовано альтернативні сертифікаційні програми професійної підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу, а саме: консультант зі здорового способу життя та контролю маси тіла; технолог із тестування; фахівець із тестування; фахівець із рухової активності (реабілітолог); керівник занять; інструктор оздоровчого фітнесу; персональний тренер із фітнесу; директор фітнес-програм. Перші професіонали з оздоровчого фітнесу отримали освіту на факультетах фізичного виховання, переважно як учителі фізичного виховання. Підготовку фахівців з оздоровчого фітнесу здійснюють у США не тільки в університетах та коледжах. У країні нараховують понад 250 організацій: федерацій, асоціацій, компаній, котрі поза державною системою освіти проводять підготовку фахівців для надання фітнес-послуг [43]. У США наявність профільної освіти для роботи фітнес-тренером не є обов'язковою. Однак значна кількість роботодавців вимагає наявності освітнього ступеня бакалавра / магістра за спорідненою до оздоровчого фітнесу спеціальністю. Працювати фітнес-тренером може особа, яка пройшла відповідну сертифікацію своєї компетентності. Окрім підготовки, велику увагу керівники фітнес-клубів приділяють обов'язковій сертифікації / атестації персоналу (переважно кожні 2 роки) та постійному підвищенню кваліфікації фітнес-персоналу, ініціюють відвідування фітнес-конвенцій, сертифікацію за різними фітнес-програмами.

На сьогодні, Американський коледж спортивної медицини для виконання професійної діяльності персонального тренера та інструктора групових програм вимагає: бути старше 18 років, мати диплом середньої освіти або його еквівалент, сертифікат про вміння надати першу медичну допомогу (CPR- серцево-легенева реанімація), наявність їхнього сертифікату з підтвердженням здачі 45 освітніх кредити. Це дає персональному тренеру право працювати із практично здоровими клієнтами, розробляти для них програми фізичних навантажень. Інструктор групових програм може вести лише групові заняття з практично здоровими та особами з інвалідністю/хворобою, які можуть займатися

фізичними вправами самостійно. Повинен володіти знаннями жестової мови, методів групових занять, проектування [451].

Згідно з прогнозами Бюро статистики праці США, потреба у фітнес-тренерах до 2026 року збільшиться на 24 % порівняно з іншими професіями. Це професія, попит якої зростає «швидше, ніж у середня» [451].

У Франції підготовка інструкторів з фітнесу відбувалася з середини 90-х років завдяки співпраці між об'єднаннями роботодавців, Національним об'єднанням робочих місць Syndicat (SNEISS) та провайдерами освіти [510]. Кадри з фізичного виховання та спорту здійснюють сьогодні різні заклади освіти, зокрема: Національний інститут фізичного виховання та спорту, який готує тренерів та керівників фізичного виховання. У 19 університетах створено спеціалізовані факультети з фізичного виховання та спорту, які готують викладача фізичного виховання, тренера, педагога-організатора фізкультурно-масової роботи, фахівця з роботи з інвалідами, спортивного менеджера тощо. Сучасний кваліфікований фахівець у Франції обов'язково має володіти професіоналізмом, ініціативністю, бути творчим, адаптивним, динамічним тощо [128, 346]. Фітнес-тренери повинні мати визнану кваліфікацію, яка регулюється Міністерством спорту і повинна включати 600 годин навчання та 350-500 годин практики. Для отримання вищої кваліфікації необхідно 1200 годин навчання та 400 годин практики [510].

У фітнес-індустрії на сьогоднішній день не проводиться оцінювання роботи інструктора з врахуванням рівня травматизму або страхових претензій клієнтів [510].

Фінляндія утримує незаперечне лідерство на європейському континенті за кількістю населення, котре займається різними видами рухової активності. У країні готують фахівців таких профілів: викладач фізичного виховання, фізіотерапевт (реабілітолог), викладач наук про здоров'я. У країні поширена також спільна підготовка фахівців. Модель такої спільної підготовки кадрів із фізичного виховання та спорту окремих профілів або на окремих рівнях навчання базується на кількох основних підходах: участь у підготовці фахівців

різних факультетів одного вишу; участь у підготовці фахівців кількох закладів вищої освіти одного або різних профілів; участь у підготовці фахівців закладів освіти різних країн світу (використання міжнародних освітніх програм). Підготовку фахівців здійснюють на основі «формули якостей». Базовою основою цієї моделі є положення про те, що саме університетська освіта дає змогу керувати процесом оздоровлення, розвиває здатності швидко і гнучко реагувати на потреби мінливого ринку фізкультурно-оздоровчих послуг.

Процес отримання вищої академічної освіти на факультеті спорту і здоров'я складається з двох етапів. Перший етап триває 3–4 роки, і випускник отримує ступінь бакалавра. Для отримання вищого ступеня майстра (магістра) необхідно вчитися 5–7 років.

У закладах вищої освіти (державних: академіях фізичного виховання; факультетах у класичних університетах; факультетах у технічних університетах; приватних) Польщі, які готують фізкультурних кадрів, є такі напрями освіти: фізичне виховання, фізіотерапія (фізична реабілітація), туризм і рекреація. Навчання за вказаними напрямками є ступеневим, складається зі студій першого ступеня: ліцензійних (бакалаврських) і другого ступеня – магістерських. Навчання на ліцензійних студіях триває 3 роки, на магістерських – 2 роки. Спеціальності для магістрів заклад освіти визначає самостійно, зважаючи на вимоги ринку праці та наявні можливості для підготовки [128, 131].

Вивчивши досвід підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу за кордоном [128, 193], для порівняння ми проаналізували підготовку кадрів для оздоровчого фітнесу Польщі [434, 435]. Установлено, що польські заклади вищої освіти фізкультурного профілю, а також факультети інших вишів (Жешувський університет (Uniwersytet Rzeszowski), Академія фізичного виховання ім. Єжи Кукучка в Катовіце (Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach), Академія фізичного виховання та спорту у Гданську (Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdansk), Академія фізичного виховання у Вроцлаві (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu), Державне професійне училище ім. Станіслава Пігонія в Кросно (Panstwowa Wyższa Szkoła

Zawodowa im. Stanisława Pigonia w Krosnie), Академія фізичного виховання в Познані (Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu) готують фахівців із напрямку «фізичне виховання» (бакалаврів, термін навчання 3 роки: 43 ECTS обов'язкових, 75 ECTS фахових, 53 ECTS на вибір) за спеціалізаціями: «інструктор із фітнесу», «інструктор персонального тренінгу», «персональний тренер». Переважно у ЗВО спеціалізацію студенти обирають на другому році навчання. Спеціальності для магістрів навчальний заклад визначає самостійно, враховуючи вимоги ринку праці та наявні можливості для підготовки [128, 131]. На другому освітньому рівні з напрямку «фізичне виховання» здійснюють підготовку магістрів (термін навчання 2 роки: 76 ECTS обов'язкових, 44 ECTS фахових) за спеціалізаціями: «інструктор з персонального тренінгу», «фітнес», «персональний тренер». У ЗВО, які готують студентів за напрямом «туризм і рекреація», є такі спеціалізації на другому освітньому рівні (магістр): «методи релаксації в рекреації», «персональний тренер», «рекреація рухова», «оздоровчий туризм і SPA» тощо. Спеціалізації пропонують і затверджують ЗВО залежно від попиту на ринку тих чи тих фахівців [83, 131, 434, 435].

Освітній процес ЗВО Польщі передбачає вивчення таких фахових дисциплін, як «Харчування і добавки», «Формування іміджу персонального тренера», «Юридичні аспекти роботи персональних тренерів», «SPA і Welnes», «Методологія роботи з клієнтом», «Анімація вільного часу та рекреації», «Планування, програмування і обслуговування заходів рекреації», «Профілактика здоров'я», «Фітнес у фізичній терапії» тощо. [434, 435].

Підготовку фітнес-тренерів у Німеччині здійснюють громадські та приватні організації академічного та неакадемічного профілю. Формальна освіта – це 5 років навчання в університетах на факультеті фізичної культури та спорту, а неформальна освіта (курси при фітнес-клубах / студіях) – 24–36 місяців, після закінчення яких і позитивного складання іспиту надається ліцензія для роботи фітнес-тренером (ліцензія В – «фітнес-тренер»; ліцензія В – «менеджер із відділу продажів», ліцензія В – «фахівець зі спортивного харчування»; ліцензія А – «фахівець медичного фітнес-тренування»; сертифікат «консультанта»).

Отже, попри високу якість університетської освіти в країнах Європи обов'язковим є тренерське ліцензування, яке повсякчасно підтверджує рівень професійної кваліфікації.

Згідно з дослідженнями [131, 432, 435], кожен десятий житель країни (9,3 %) відвідує фітнес-клуб, а у 2020 році оздоровчим фітнесом займатимуться 12 млн жителів Німеччини. Зауважимо і те, що в Німеччині є організація технічного контролю, яка здійснює перевірку якості послуг, розробляє єдину класифікацію тренерів із фітнесу та розподіляє їхні кваліфікації відповідно до рівнів Європейської системи кваліфікацій.

Цікавим є досвід підготовки тренерів із фітнесу і в країнах Балтії, зокрема у Латвії. Згідно з законодавством, для отримання роботи фітнес-тренера необхідно мати офіційний дозвіл Ради спортивних федерацій Латвії (*Latvijas Sporta federāciju padome (LSFP)*), яка не займається навчанням, а лише проводить сертифікаційний іспит. Підтверджувати кваліфікацію необхідно кожні 5 років, що передбачає складання тестів на професійну придатність [364]. За законодавством Латвійської республіки, фітнес-персонал класифікують за такими категоріями:

– категорія «А» передбачає наявність вищої фахової освіти, досвіду роботи впродовж 5 років на посаді тренера або документу про закінчення фахових курсів обсягом не менше ніж 60 год;

– категорія «В» передбачає наявність вищої фахової освіти, досвід роботи протягом 2 років або документу про закінчення фахових курсів обсягом не менше ніж 60 год за останні 5 років;

– категорія «С» передбачає наявність середньої освіти, нагород спортивної федерації або документу про закінчення фахових курсів обсягом не менше ніж 320 год за останні 5 років;

– категорія «D» передбачає наявність середньої освіти, документу про закінчення спеціалізованих курсів обсягом не менше ніж 40 год за останні 5 років [364].

Зауважимо, що дві останні категорії надають комерційні та некомерційні організації, які мають ліцензію Міністерства освіти Латвії та акредитовані фаховими асоціаціями. Отже, зазначений розподіл категорій та вимоги до них є відмінними від положень Європейської системи кваліфікацій.

Основою для професійного просування є результативна робота за фахом, підвищення ступеня кваліфікації завдяки курсам підвищення кваліфікації та постійному самовдосконаленню й додатковому навчанню [45].

На відміну від попередніх, заклади вищої освіти Литви не тільки надають освітні послуги, а ще й присвоюють відповідні кваліфікації, підтвердження яких сертифікатом не вимагають [40]. Зазначимо, що станом на 2018 р. в Європейському реєстрі фахівців з фізичних вправ (EREPS) офіційно зареєстровано 147 литовських фітнес-тренерів, які є випускниками приватної литовської школи фітнесу Active Training [502].

Активно готують фахівців-організаторів оздоровчого відпочинку і дозвілля в Японії [54, 441]. Їхня система підготовки майже не відрізняється від американської. У країні розвиток оздоровчого фітнесу відбувається в межах національної програми «Здорова Японія – XXI століття», що передбачає не тільки збільшення кількості тих, хто займається руховою активністю, й створює організаційно-методичні умови для підготовки фахівців фізкультурно-оздоровчого спрямування [54]. Державну систему підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу проводить Міністерство освіти, науки та культури, яке розробило вимоги до сертифікації знань та умінь як інструкторів зі спорту, так і інструкторів із рекреаційних та оздоровчих занять за такими напрямками:

- інструктори з видів спорту: регіональні інструктори зі спорту; інструктори зі спорту вищих досягнень; інструктори фітнес-клубів;
- інструктори зі спорту для різних верств населення: методисти зі спорту; інструктори з рекреації; інструктори для роботи з дітьми та молоддю.

Освітні програми за цими напрямками реалізують переважно спортивні федерації (Асоціація аматорського спорту Японії), а підготовку фахівців фізкультурно-оздоровчого профілю – громадські організації Японії (організація

зі зміцнення здоров'я та фітнесу Японії, спортивна організація «Сасакава», Японська аматорська спортивна асоціація, Національна асоціація рекреації Японії) [54]. Фізкультурно-оздоровчі організації готують фахівців з оздоровчого фітнесу через систему курсів за трьома рівнями: I рівень – інструктор фітнес-клубу або персональний тренер (навчання триває 7 днів по 8 год); II рівень – інструктор корекційних (реабілітаційних) занять (навчання триває 7 днів по 8 год за наявності диплома I рівня); III рівень – фахівець із силового та кондиційного тренування (навчання триває 7 днів по 8 год за наявності диплома II рівня). У Японії розташовано штаб-квартиру Міжнародної ради досліджень рухової активності та фізичної підготовленості (International Council for Physical Activity and Fitness Research (ICPAFR)). Ця організація займається розробленням та стандартизацією тестів з оцінювання фізичної підготовленості, що є одним із найважливіших елементів професійної діяльності фахівців із оздоровчого фітнесу.

У Великобританії функціонують професійні стандарти у фітнес-індустрії близько 15 років. У 2001 році Асоціація фітнес-індустрії (Fitness Industry Association) разом з організацією SPRITO та групою провідних роботодавців розробили Реєстр професіоналів фізичних вправ (REPs). Реєстр є формою галузевого саморегулювання, щоб перевірити, чи відповідає кваліфікація інструкторів національним професійним стандартам. Інструктор може зареєструватися за ціною 40 фунтів стерлінгів (52 євро) на рік на різних рівнях залежно від кваліфікації при наявності адекватного страхового покриття. Це сприяє регулярному професійному розвитку [510].

Отже, в країнах Європи та США, професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів може здійснюватися у закладах вищої освіти та у комерційних організаціях – «школах фітнесу». Категорії фахівців оздоровчого фітнесу у країнах Євросоюзу, США і Японії є багатoproфільними, але більшість країн забезпечують підготовку і підготовленість фахівців з оздоровчого фітнесу. В Україні, згідно з нормативно-правовими документами, є значно менше професій для оздоровчого фітнесу.

3. 5. Міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу

Фітнес-індустрія у світі має велику інвестиційну привабливість [462, 511, 515, 519, 523, 560, 562]. За даними Національної академії спортивної медицини (NASM), її дохід до 2020 року зросте більше ніж на 16 % [523, 524]. Вивчення міжнародного досвіду сертифікації фітнес-персоналу є актуальним, і його врахування є необхідне для створення єдиного стандартизованого підходу до оцінювання професійного рівня фітнес-персоналу в Україні.

Оздоровчий фітнес у світі успішно функціонує завдяки кваліфікованому персоналу, фаховий рівень якого відповідає професійним стандартам та зумовлює надання фітнес-тренерам відповідних сертифікатів [469] (рис. 3.18).

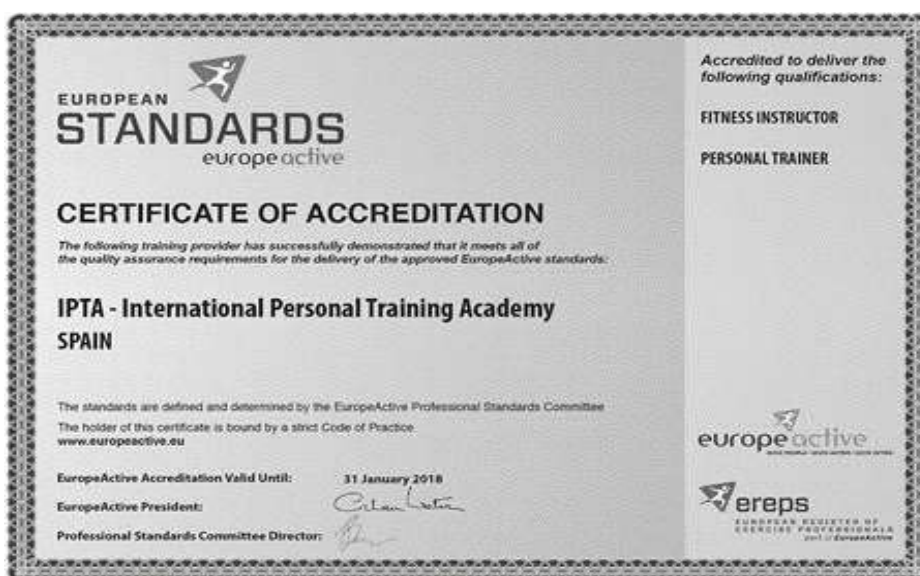

Рис. 3.18. Взірець сертифіката персонального фітнес-тренера

Зазначимо, що Комітет із питань стандартів «EuropeActive» (Європейська асоціація здоров'я та фітнесу) затвердив 13 професійних стандартів і встановив вимоги для організацій, які можуть стати акредитованими провайдерами для сертифікації фітнес-персоналу [469]. Комітет акредитує освітні програми установ, де навчають та сертифікують фітнес-персонал європейських країн, а також здійснюють моніторинг відповідності змісту освітніх програм основним положенням стандартів. Зазначимо, що процес, який забезпечує сертифікацію компетентностей фітнес-персоналу відрізняється між країнами.

Стосовно ринку фітнес-послуг США, то як і в усьому світі сертифікацію

фітнес фахівців здійснюють недержавні організації. Держава займається ліцензуванням. У США сертифікація досить складна і передбачає серйозний іспит із фізіології, анатомії, теорії викладання і т.д. Однак в умовах стрімкого розвитку фітнес-послуг та появи великої кількості нових фітнес-технологій майже щороку, прямопропорційно збільшується і кількість установ, які здійснюють відповідну сертифікацію. На сьогодні їх кількість становить понад 400. Одні вважають, що причиною цього є недостатність державного регулювання фітнес-індустрії, а інші навпаки вважають, що немає необхідності втручання уряду. У таких умовах стає очевидним, що не може бути якогось єдиного стандартизованого підходу до визначення професійних компетентностей фахівців. Однак дослідження Malek MH, Nalbone DP, Berger DE, Coburn JW. [513] та Malek MH., Coburn T. [514] доводять, що тренери з фаховою освітою демонструють кращі знання під час сертифікації, ніж тренери без такої освіти, або випускники курсів. Зазначимо, що фітнес-клуби не приймуть тренера на роботу без сертифікації, а страхові компанії не дадуть страховку.

Сертифікований фахівець у даному випадку служить роботодавцям і клієнтам гарантом того, що фітнес-тренер знайомий зі стандартами, що прийняті у фітнес-індустрії. Тренери, які отримали сертифікацію у відповідних акредитованих організаціях мають право реєструватися в американському реєстрі професіоналів фітнесу USREPs.

Зазначимо, що у 2012 року Американська рада з фізичних вправ (ACE) стала першою в США постачальницею послуг сертифікованого фітнесу [431].

У Великобританії отримання кваліфікації фітнес-тренером відбувається через акредитовані програми таких організацій як: CYQ (Центральні кваліфікації YMCA), Active IQ (Активні міжнародні кваліфікації) тощо. Після успішного їх проходження фітнес-тренери отримують певний рівень (є 2, 3 та 4 категорії), що відповідає Національним стандартам професійної діяльності (NOS)) Реєстру професіоналів з оздоровчого фітнесу (Register of Exercise Professionals). Він регулює ринок послуг професійних фітнес-тренерів, забезпечує відповідність

національним стандартам і кодексу професійної етики, здійснює юридичний захист фахівців і населення.

Випускники університету, які мають фахову освіту (отримали свій рівень згідно рамки кваліфікацій), також можуть подати заявку на затвердження у Реєстрі своєї кваліфікації та отримання відповідної категорії.

У Німеччині (на відміну від США) існує Об'єднання техконтролю (Technischen Überwachungsvereins – TÜV), яке здійснює контроль за якістю продуктів і послуг, розробляє єдину класифікацію фітнес-тренерів та розподіляє кваліфікації тренерів за рівнями Європейської системи кваліфікації (Europäisches Qualifizierungssystem-EQSF): від II до V [397, 506].

В Австралії персональний тренер повинен мати дозвіл від певної організації: Fitness Australia або Physical Activity Australia з присвоєнням кваліфікаційних рівнів: рівень 1 - сертифікат III з фітнесу, рівень 2 - сертифікат IV з фітнесу та 3 рівень - диплом про придатність. Їх можна отримати в національно акредитованих організаціях (Австралійський коледж спорту та фітнесу, Австралійський інститут фітнесу, Австралійська фітнес-академія тощо) [480].

Зазначимо, що у країнах Європи та США функціонує багато організацій, які здійснюють сертифікацію фітнес-тренерів. Як стверджують науковці Zenko Z, Ekkekakis P. [577] програмам сертифікації з нижчими фінансовими витратами не вистачає суворості та обґрунтованості на відміну від акредитованих (дорожчих) програм від ACSM, ACE тощо. Саме тому дотримання їх рекомендацій під час тестування є бажаним [447].

До найбільш авторитетних організацій належать ті, які акредитовані Національною комісією сертифікаційних агентств (NCCA) і побудовані на основі моделі «Integrated Fitness Training» [493, 530]. Цю модель, яка має клієнто-орієнтований підхід, розроблено, щоб допомогти фахівцям у галузі охорони здоров'я та фітнесу надавати кожному клієнтові індивідуальну програму фізичних вправ. До таких організацій належать Американська рада з фізичних вправ (ACE) [431, 527, 462], Національна академія спортивної медицини (NASM)

[524, 525, 526], Американський коледж спортивної медицини (ACSM) [432, 558], Національна асоціація сили та кондицій (NSCA) [512, 532, 533], Національна федерація професійних тренерів (NFPT) [529], Національна рада з питань сили і фітнесу (NCSF) [528], Міжнародна асоціація фахівців із фітнесу (IFPA) [492] та інші: Альянс пілатесу – (Pilates Method Alliance), Альянс йоги (Yoga Alliance), Міжнародна асоціація спортивних наук (International Sports Sciences Association (ISSA)). Процес експертизи, який проводить Національна комісія сертифікаційних агентств, є неупередженим, що дає змогу об'єктивно оцінити професійні компетентності претендентів [493, 527]. Акредитація NCCA гарантує, що програми відповідають прийнятим стандартам, які визнають як лідери фітнесу, так і роботодавці, медична спільнота. Із документом, що засвідчує акредитацію, можна вносити резюме сертифікованого тренера до Американського (USREPS) і Європейського (EREPS) незалежних реєстрів фахівців із фізичних вправ [430]. Введення до основних ресурсів із найму персоналу є визнанням зареєстрованих осіб як кваліфікованих фахівців оздоровчого фітнесу, що виконали вимоги та мають необхідні знання, уміння та навички відповідно до акредитованої програми. Також вони мають можливість зареєструватися у міжнародній конфедерації реєстрів професіоналів з фітнесу (ICREP), яка працює на чотирьох континентах та в десяти країнах, має зареєстрованих майже 1/4 мільйона фітнес-тренерів [445].

Далі розглянемо інформацію щодо програм сертифікації різних організацій (табл. 3. 14).

Окрім того, підготовку спеціаліста з силового та кондиційного функціонування (CSCS) здійснюють такі організації, як NSCA, NCSF та IFPA; інструктора-реабітолога / за спеціалізацією (CEP/ CCEP) – ACSM; тренера спеціальних груп населення (CSPS), спеціаліста з силового та кондиційного функціонування (CSCS) і фахівця з тактичної сили та кондиціонування (TSACF) – NSCA; тренера з харчування / спортивного харчування – NFPT, NCSF та IFPA.

Таблиця 3.14

Міжнародні організації, які здійснюють сертифікацію фітнес-персоналу

Організації Програма сертифікації	ACE [431, 462]	NASM [524,525,526]	ACSM [432]	NSCA [532]	NFPT [530]	NCSF [527]	IFPA [492]
персональний тренер (CPT)	3 навчальні програми: «Pro Advantage», «Pro Plus», «Pro Essentials». Для сертифікованих тренерів є 12 спеціалізованих програм: «Senior Fitness», «Weight Management», «Functional Training» та ін.	4 навчальні програми: «Self-Study», «Premium Self-Study», «Guided-study», «All-Inclusive» (гарантує роботу або повернення коштів)	Для сертифікованих тренерів є 3 спеціалізовані програми: «Cancer Exercise Trainer», «Certified Inclusive Fitness Trainer», «Physical Activity in Public Health Specialist»	+	2 навчальні програми: «Standard», «Premier»	+	2 навчальні програми: «Platinum package», «Gold package», «Silver package», «Bronze package»
інструктор групових фітнес-програм (GFI)	3 навчальні програми: «Pro Advantage», «Pro Plus», «Pro Essentials». Для сертифікованих тренерів є 5 спеціалізованих програм: «CrossFit», «Pilates», «Indoor Cycling», «Zumba», «TRX»	3 навчальні програми: «Self-Study», «Premium Self-Study», «All-Inclusive» (гарантує роботу або повернення коштів). Для сертифікованих тренерів є 3 спеціалізовані програми: «Indoor Cycling», «Practical Pilates», «Yoga Instructor Training»	Для сертифікованих тренерів є 3 спеціалізовані програми: «Cancer Exercise Trainer», «Certified Inclusive Fitness Trainer», «Physical Activity in Public Health Specialist»	-	-	-	Для сертифікованих тренерів є 41 спеціалізована програма: «Pilates instructor», «Yoga», «Kick boxing», «Step training», «Stationary indoor cycling», «Sport conditioning and bootcamp», «Water exercise»
тренер зі здорового способу життя (CHC)	2 навчальні програми: «Plus», «Basic»	—	+	—	—	—	+
фахівець із медичних вправ (MES)	2 навчальні програми: «Premium», «Standart»	—	+	—	—	—	+
спеціаліст із корекційних вправ (CES)	—	3 навчальні програми: «Self-Study», «Premium Self-Study», «All-Inclusive»	—	—	—	—	—
спеціаліст із фізичного вдосконалення (PES)	—	3 навчальні програми: «Self-Study», «Premium Self-Study», «All-Inclusive»	—	—	—	—	+
фітнес-менеджер	—	—	—	—	—	—	+

Однак найбільш популярними програмами сертифікації є «персональний тренер (CPT)» та «інструктор групових фітнес-програм (GFI)». Зауважимо, що часто організації пропонують для сертифікованого фітнес-персоналу спеціалізовані програми подальшого навчання. Наприклад, для сертифікованих тренерів Американського коледжу спортивної медицини є 3 спеціалізовані програми для роботи з клієнтами з інвалідністю (тренер з фізичної активності проти раку (ACSM / ACS), сертифікований інклюзивний тренер із фітнесу (ACSM / CIFT) та тренер з фізичної активності у сфері охорони здоров'я (ACSM / PAPHIS)) [432, 433, 439]. Для сертифікованих тренерів NASM є такі спеціалізовані програми: «Indoor Cycling», «Practical Pilates», «Yoga Instructor Training» тощо [524, 526]. Проаналізуємо більш детально вимоги до реєстрації та складання іспиту з метою отримання сертифіката фітнес-тренера та інструктора групових фітнес-програм у різних міжнародних організаціях (табл. 3. 15).

Отже, усі охочі скласти іспит повинні оплатити його, бути старше ніж 18 років і мати вищу або середню освіту. Усі організації проводять іспит англійською мовою (NSCA дозволяє ще чотирма мовами) [524, 526, 533]. Необхідно попередньо прослухати курс і скласти іспит із серцево-легеневої реанімації із використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора акредитованого провайдера, що підтверджує наявність відповідного свідоцтва. Доволі важливими, на нашу думку, є згода і визнання «Етичних рекомендацій». У них прописано правила, яких слід дотримуватися: поводитися з повагою та гідністю з колегами та клієнтами, використовувати відповідне професійне спілкування, не робити помилкових або зневажливих припущень щодо колег та клієнтів, не здійснювати фізичного / емоційного насильства.

Також не можна здійснювати несанкціонованого розголошення конфіденційної інформації, необхідно дотримуватися правил безпеки тощо. Відмінним є зміст самого іспиту (кількість питань із різних тем, залежно від програми сертифікації) [475, 486 517].

Таблиця 3.15

Вимоги міжнародних організацій до іспиту з сертифікації персонального фітнес-тренера, інструктора групових фітнес-програм

Організації Вимоги	ACE [431]	NASM [524]	ACSM [432]	NSCA [532]	NCSF [528]	IFPA [492]	NFPT [529]
паспорт, карта ID	+	+	+	+	+	+	+
оплата CPT/ GFI, дол.	399/ 249	899/ 399	349/299	435/–	299/–	349/449	379/–
освіта	середня	середня	вища	вища	середня	середня	вища
іспит із серцево-легеневої реанімації (CPR) із використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора (AED)	показ або міжнародне свідоцтво акредитованого провайдера курсу CPR/AED, який визнає ACE	міжнародне свідоцтво про складання іспиту	свідоцтво про складання іспиту з практичним компонентом	міжнародне свідоцтво про складання іспиту акредитованого провайдера, який визнає ACE	міжнародне свідоцтво про складання іспиту	міжнародне свідоцтво про складання іспиту	Міжнародне свідоцтво про складання іспиту
термінологія з анатомії та фізіології	знати (англійською мовою)	знати (англійською мовою)	знати (англійською мовою)	знати (англійською, корейською, італійською, іспанською, китайською мовами)	знати (англійською мовою)	знати (англійською мовою)	знати (англійською мовою)
етичні рекомендації	згода і визнання	згода і визнання	згода і визнання	згода і визнання	згода і визнання	згода і визнання	згода і визнання
теоретична підготовка	є рекомендовані посібники для персонального тренера та для інструктора з групового фітнесу; самостійна підготовка або 80–100 год навчання впродовж 3–4 місяців	є рекомендовані посібники; навчання 10–12 тижнів	є рекомендовані посібники; участь у семінарі або вебінарі; самостійна підготовка або навчання впродовж 3–6 місяців	є рекомендовані посібники; самостійна підготовка або організовані курси з різних тем для підготовки	самостійна підготовка або навчання на курсах з різних тем, відео-уроки	самостійна підготовка або навчання на курсах організації	самостійна підготовка або навчання на курсах організації

Саме тому кожна організація уточнює «теоретичну підготовку», за якими навчальними посібниками і матеріалами слід готуватися. Деякі організації пропонують навчання для підготовки до іспиту (курси, відео-уроки, інструктажі з різних тем тощо) [431, 432, 457, 477, 492, 524, 528, 529, 532]. Після реєстрації на адресу претендента впродовж 2–3 робочих днів надходить електронний лист з інструкцією щодо складання іспиту в центрах тестування (наприклад, Pearson VUE для ACE) [431]. Слід обрати дату, час та місце, де відбудуватиметься іспит. Його необхідно скласти впродовж 120 днів після реєстрації. Тривалість іспиту – 3 год (лише у NASM – 2 год [431, 524]).

Результат іспиту стає відомим одразу після його завершення. Узагальнену інформацію про зміст іспитів окремих організацій представлено у табл. 3.16.

Зауважимо, що на іспиті слід відповісти на різну кількість запитань, які можуть бути у вигляді тесту, фото чи відео. Зокрема, ACE формує приблизно 80 % запитань, що містять інформацію про конкретного клієнта і ситуацію, яку потрібно проаналізувати й обрати оптимальний варіант вирішення. Решта 20% питань – це перевірка знань термінів, основних формул і загальних принципів теорії та методики оздоровчого тренування [431, 462]. Наприклад, NSCA на іспиті використовує 155 запитань із декількома варіантами відповідей, 15 із них не перевіряють, а використовують для апробації [512, 533]. Такі запитання є в усіх розділах, їхні результати не враховують і тому вони не впливають на загальну оцінку. На іспиті застосовують 25–35 елементів відео- та / або зображень, які також оцінюють компетентності претендента. Загалом претенденти повинні мати знання з анатомії, фізіології, біомеханіки, основ харчування, психологічної роботи з клієнтом, розроблення програми тренувань тощо. Зауважимо, що відсоток претендентів, які складають іспит з першого разу, є різним у різних організаціях [477, 486, 517, 560, 561, 562].

Таблиця 3.16

Зміст іспиту для отримання сертифіката в різних організаціях

№	Вид сертифікованої програми	ACE (150 запитань) [431]	ACSM (150 запитань) [433, 439]	NASM (120 запитань) [526]	NSCA (155 запитань) [532]	NCSF (150 запитань) [531]	IFPA (200 запитань) [492]	NFPT (120 запитань) [529]
1	Персональний тренер (СРТ)	23 % – тестування і оцінювання клієнта; 31 % – розроблення програми тренувань; 26 % – розвиток і модифікація програми тренувань; 20 % – безпека тренувань і оцінка ризиків	25 % – початкова консультація та оцінювання клієнта; 45 % – програмування та впровадження навчальних програм; 20 % – лідерство в навчанні та освіта для клієнтів; 10 % – правові та професійні обов'язки	17% – основи анатомії, фізіології, правильного харчування; 18% – оцінювання стану різних систем організму, фізичного стану клієнта; 21% – розроблення фітнес-програми; 22% – методика навчання; 12% – відносини з клієнтами та поведінковий коучинг; 10% – професійний розвиток та відповідальність	25 % – консультація клієнта / оцінювання фізичної готовності; 31 % – планування / складання програми; 31 % – техніка вправ; 13 % – безпека / надзвичайні проблеми (25 – 35 відео-запитань)	19 % – розроблення програми тренувань; 16 % – методика тренування; 15 % – функціональна анатомія; 11 % – основи харчування; 11 % – моніторинг, оцінювання і професійна практика; 10 % – фізіологія фізичної вправи; 7 % – управління вагою; 6 % – фізична активність і здоров'я	– основи анатомії, фізіології, правильного харчування; – розроблення і проведення програми тренувань; – методика тренування; – діагностування клієнта; – бізнес фітнесу: маркетинг, право, фінанси	20 % – принципи анатомії; 19 % – принципи фізіології людини; 23 % – компоненти фітнесу; 33 % – розроблення, реалізація та модифікація програми підготовки навчання; 5 % – професіоналізм та комунікації
2	Інструктор групових фітнес-програм (GFI)	32 % – планування групи, розміщення; 49 % – лідерство та інструктаж у групі; 19 % – безпека тренувань і оцінка ризиків	(115 запитань) 30 % – дизайн / розміщення групи; 25 % – лідерство; 30 % – інструкція; 15 % – професійні обов'язки		–	–		–

Пропускний бал у NSCA становив 76% для кандидатів, які вперше у 2017 році склали іспит NSCA-CPT [532, 533], а за даними ACE [431, 440] іспит із першого разу складають лише 62% та 65% претендентів (табл. 3.17).

Таблиця 3.17

**Результати складання іспиту в ACE для сертифікації
фітнес-персоналу**

Календарний рік	Персональний тренер		Інструктор групових фітнес-програм	
	Кількість кандидатів	Прохідний показник (%)	Кількість кандидатів	Прохідний показник (%)
2015	13103	65	2913	79
2016	16070	68	4452	63
2017	20129	65	5727	62

Після складання іспиту видають електронний, а згодом паперовий сертифікат і пластикову карту «Персонального фітнес-тренера» («Certified Personal Trainer» – CPT) або «Інструктора групових фітнес-програм» («Group Fitness Instructor» – GFI), який є чинним 2 або 3 роки [431, 433, 440, 492, 526, 507, 9, 532]. Особи, які отримали сертифікат, мають право використовувати логотипи відповідних організацій. Наприклад, якщо сертифікат видала ACE, тоді сертифікований персональний тренер використовує логотип «ACE-CPT»; сертифікований інструктор групових фітнес-програм – «ACE-GFI» [431, 440] тощо. Кількість сертифікованого фітнес-персоналу Американської ради з фізичних вправ (ACE) представлено у табл. 3.18.

За 90 та 30 днів до закінчення терміну придатності сертифіката організація інформує про те, як продовжити його дію [431, 440].

Слід зазначити, що кожен програму сертифікації регулярно оцінюють, щоб гарантувати її відповідність результатам сучасних досліджень та стандартам.

Критерії оцінювання для кожної програми сертифікації також оновлюють та засвідчують мінімальний рівень компетентності кандидата для безпечної практики в межах зазначеної сертифікації.

Таблиця 3.18

Сертифікований фітнес-персонал (ACE станом на 01. 01. 2018 р.)
[431, 440]

№	Вид сертифіката	Кількість
1	Персональний тренер (Certified Personal Trainer)	55,954
2	Інструктор з групового фітнесу (Group Fitness Instructor)	18,795
3	Тренер зі здоров'я (Health Coach)	6,004
4	Фахівець із медичних вправ (Medical exercise specialist, formerly known as ACE Advanced health & fitness specialist)	889

Наприклад, у структурі Американської ради з фізичних вправ (ACE) функціонує відділ обстеження, який розробляє вимоги для участі в сертифікації та проведення іспиту, видає сертифікати тощо [431, 440]. Також є відділ обліку, який підтримує встановлені правила відповідно до стандартів акредитації NCCA [431, 440, 527]. Сертифікати ACE надають лише тим особам, які відповідають вимогам до сертифікації, а потім демонструють, пройшовши сертифікаційну експертизу, встановлений або вищий рівень професійної компетентності [431, 440]. Відділ співпрацює із організацією «Castle Worldwide», яка є постачальником послуг із тестування. Саме ця організація розробляє питання для іспиту. У цій організації є експерти-фахівці з різних предметів, що визнані ACE [431, 440, 486]. Експерт формулює запитання і варіанти вибору відповідей, які переглядають і підтверджують ще щонайменше три експерти для переконання, що кожне запитання зрозуміле, чітке, коректне та відображає зміст і обсяг предмета, має лише одну правильну і три неправильних відповіді.

Слід зазначити, що Американська рада з фізичних вправ (ACE) є однією з найбільших організацій, яка здійснює сертифікацію фітнес-тренерів у США,

встановлює й удосконалює професійні стандарти у фітнесі. Ця організація проводить методичні семінари за актуальними темами: «Психологічні аспекти програмування здоров'я та фітнесу», «Харчування в спорті і фітнесі», «Принципи фітнесу та здоров'я», «Анатомія і фізіологія людини», «Фітнес і фізіологія вправ», «Персональне тренування», «Стратегія менеджменту в спорті і фітнесі» тощо [68].

Сертифікація фітнес-персоналу, як процес незалежної оцінки відповідності рівня підготовленості фахівців встановленим стандартам, безумовно, необхідна для забезпечення належної якості фітнес-послуг та підвищення конкурентоспроможності фахівців на ринку праці, диференціації їх матеріального та морального заохочення.

Висновки до розділу 3

Встановлено, що оздоровчий фітнес є предметом уваги в діяльності міжнародних організацій, які розвивають фізичне виховання, спорт вищих досягнень, адаптивний спорт і оздоровчо-рекреаційну рухову активність. Порівняння змісту їх статутної діяльності свідчить про однотипні аспекти розвитку оздоровчого фітнесу: формування міжнародної політики, проведення міжнародних заходів, підтримка розвитку наукових досліджень, формування якісних кадрових ресурсів та ін.

Встановлено, що діяльність міжнародних спеціалізованих організацій, які розвивають оздоровчий фітнес, вирізняється значною увагою до практичної роботи, заходами, які формують ресурсну базу, обмін досвідом на міжнародному рівні. Саме вони розробляють вимоги до змісту та якості програм підготовки та постійного підвищення кваліфікації кадрів, розробляють і впроваджують міжнародні фітнес-програми тощо.

Встановлено, що сучасна фітнес-індустрія різних країн у 2012–2018 рр. вирізнялася динамічним розвитком та зміцненням позицій на світовій арені.

У 2017 році світова фітнес-індустрія отримала прибутки у 87,2 млрд доларів, зокрема Європа – близько 26,6 мільярдів доларів. Членство у фітнес-

клубах перевищило 174 мільйони споживачів по всьому світу (Європа – 62,2млн.), а кількість клубів перевищила 200 000 об'єктів (Європа – 62000 клубів). Загальний дохід фітнес-клубів становив 27,2 млрд євро (+ 3,4% у постійній валюті). У 2018 році дохід фітнес-індустрії зріс до 94 млрд доларів, кількість фітнес-клубів збільшилася до 210 тис., а кількість клієнтів – до 183 млн.

Встановлено лідерів європейського ринку фітнес-послуг 2018 р. До їх числа належать Німеччина і Великобританія. Німеччина посідає перше за отриманням прибутку (6,0 млрд євро), кількістю фітнес-клубів (9300) і споживачів (11 100 000) у Європі. У Німеччині особливу увагу приділяють підготовці кваліфікованих кадрів для фітнес-клубів шляхом законодавчо закріпленої системи навчання і сертифікації спеціалістів. Станом на кінець 2018 року їх було 8797.

Встановлено пріоритетні напрями функціонування оздоровчого фітнесу в 2017-2019рр., які не втрачають своєї популярності: персональні / переносні фітнес-гаджети, групові тренування (групові онлайн-тренування) та високоінтенсивні інтервальні тренування. Одним із важливих напрямів зазначено і фаховість фітнес-персоналу, оскільки найму на роботу повинен передувати дозвіл на відповідну діяльність лише акредитованих спеціалістів.

Встановлено, що система підготовки та сертифікації фахівців з оздоровчого фітнесу за кордоном (США, країни Європи, Японія тощо) є різною, однак має спільні риси. Для роботи фітнес-тренером обов'язковою є сертифікація компетентностей, а для більшості країн Європи - обов'язкове тренерське ліцензування. Для отримання сертифікату встановлено такі вимоги: диплом середньої школи або його еквівалент; іспит із серцево-легеневої реанімації, теоретична підготовка (знання з анатомії та фізіології), дотримання етичних рекомендацій тощо. Оцінювання фахового рівня фітнес-тренера відбувається згідно 13 професійних стандартів Комітету з питань стандартів «EuropeActive», яке можуть здійснювати організації - акредитовані провайдери.. Найбільш популярними сертифікованими програмами є «Персональний тренер (CPT)» та «Інструктор групових фітнес-програм (GFI)».

Зауважимо, що міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу нами врахований при формуванні змісту проектів професійних стандартів фітнес-персоналу України.

Основні положення, викладені у третьому розділі дисертаційного дослідження, представлено у наукових працях [108, 124, 125, 128, 279, 319, 392, 393, 396, 397, 403, 405, 412, 444, 445, 446].

РОЗДІЛ 4

ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ

4.1. Організаційне забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні

Наша держава переймає культ здорового способу життя услід за європейським світом, однак український ринок фітнес-послуг ще відстає від західного. Перші фітнес-заклади в країні почали відкривати (у 90-ті роки) на базі інфраструктури, яка залишилася від радянської системи. На початку 2000-х років конкуренції між фітнес-клубами практично не було. Від 2005 р. ринок фітнесу почав активно зростати на 15–20 % на рік. До 2007-го року в Україні було понад 200 фітнес-клубів [7, 146]. Щороку їхня кількість збільшувалася. Отож з'явилася величезна кількість фітнес-клубів і мереж фітнес-центрів – важливого сегмента у розвитку оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Вони були і залишаються найбільш привабливими для великої кількості населення. Саме тому вважаємо актуальним дослідити сучасний стан і перспективи розвитку системи оздоровчого фітнесу в Україні.

Останніми роками активно проводять наукові дослідження з проблем фітнесу. Зокрема, історію, ідеологію та методичні принципи фітнесу представлено у роботах Ю. В. Менхіна, А. В. Менхіна (2002); Т. А. Кудри (2002); В. Є. Борілкевича (2003); В. І. Григор'єва, В. С. Сімонова (2006). Частину робіт присвячено впровадженню фітнесу в умовах ЗВО (К. К. Гильфанова, 2011, О. В. Трофімова, 2010, Т. В. Василістова, 2011) і школи (О. Г. Сайкіна, 2009, Н. В. Єгорова, 2012). Питаннями змісту, методики і організації занять із оздоровчої аеробіки займалися Т. С. Лісіцька, О. А. Іванова, Є. Б. Мякінченко, Є. С. Крючек, Л. В. Сіднева, Т. В. Нестерова, Є. С. Дегтярьова, О. Я. Кібальник та ін. Програмування занять з оздоровчого фітнесу висвітлено у роботах Л. Я. Іващенко, О. Л. Благій, Ю. А. Усачова (2008); класифікацію та методичні особливості засобів оздоровчого фітнесу аналізувала Ю. І. Беляк (2015). Однак в

Україні організаційні аспекти оздоровчого фітнесу недостатньо вивчені і потребують дослідження.

Загалом ринок фітнес-послуг у нашій країні впродовж 2013–2018 рр. балансує між попитом і пропозицією. У цей момент він переживає не найкращі часи. Під час аналізу обсягу фітнес-ринку України встановлено, що на кінець 2012 року отримано 675 млн доларів прибутку, а на кінець 2015 року – лише 156,8 млн доларів. Зважаючи на світовий досвід розвитку системи оздоровчого фітнесу, її сьогоdnішній стан функціонування [7, 146, 307] та на думку експертів компанії «Pro-Consulting», потенційну ємність фітнес-ринку України оцінюють у 2 млрд доларів [215], тобто існує відкладений попит на послуги і він достатньо великий.

Ми проаналізували дані Державного комітету статистики України та аналітичної компанії «Pro-Consulting» [51, 89, 233, 540]. Встановлено, що 2015 року заклади сфери послуг надали споживачам на 433,2 млрд грн більше послуг, ніж 2014 року (+20 %). Однак витрати українців на послуги «спорт, розваги» скоротилися з 14,3 млрд грн до 3,79 млрд грн (-73,5 %) [75].

Сьогодні ситуація змінилася. Зокрема, дані Держстату свідчать, що найбільш привабливими для інвестицій 2018 року була секція «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок». Тут зростання зафіксоване на 85,8 % (зміна у відсотках до 2017 р.) та на 122,1% (зміна у відсотках до 2018 р.) [89].

Важливим сегментом у розвитку оздоровчої рухової активності, зокрема оздоровчого фітнесу, є суб'єкти фізичної культури і спорту – фізкультурно-оздоровчі організації (фітнес-центри, фітнес-клуби, тренажерні зали тощо), які забезпечують залучення громадян до рухової активності [307, 377].

Служби статистики країни розробили і впровадили єдині форми обліку роботи фізкультурних організацій. Тільки зібрану у єдиних формах інформацію можна проаналізувати, узагальнити, обчислити.

Матеріали обліку, який проводять в організаціях сфери фізичної культури і спорту, є основою їхньої звітності. Зокрема, для фізкультурно-спортивних організацій різних типів органи статистики розробили форми річних

статистичних звітів. Комплекс показників, які містяться в усіх статистичних формах звітності, свідчить про результати діяльності організацій різних типів, районів, міст, областей і характеризують кількість залучених до рухової активності, а також стан розвитку сфери фізичної культури і спорту в Україні.

Однак є фізкультурно-оздоровчі клуби (фітнес-центри, об'єднання громадян, акціонерні товариства, приватні підприємства, ФОП тощо), які не подають статистичної інформації у державні керівні органи управління сфери фізичної культури і спорту [394]. Вони подають лише фінансові звіти у податкову службу. Отже, виникає невідповідність між реальною практикою та звітною інформацією для державних органів. Саме тому необхідно продумати шляхи залучення усіх закладів фізичної культури різної форми власності правового статусу до статистичної звітності. Так буде змога налагоджувати і підсилювати зв'язок / партнерство між державою та приватним сектором, отримувати достовірну інформацію щодо відповідної інфраструктури, кадрового забезпечення та системи моніторингу рівня охоплення населення оздоровчо-рекреаційною руховою активністю.

З грудня 2019 року в Російській Федерації законодавчо затвердили права і обов'язки фітнес-клубів у законі «Про фізичну культуру і спорт». У фітнес-центрах з'явиться нова можливість - укладати договори на проведення офіційних фізкультурних заходів і на підготовку до ГПО. Поправки також дадуть змогу надавати підтримку в рамках державного приватного партнерства. Зазначимо, що з 2018 року фітнес-клуби здають річну форму федерального статистичного спостереження № 1-ФК органам місцевого самоврядування в галузі фізичної культури і спорту.

Ми вивчили статистичні звіти Міністерства молоді та спорту України про наявну фізкультурно-оздоровчу інфраструктуру (з 01. 01. 2014 до 01. 01. 2018 рр.), зробили їх аналіз та порівняння (табл. 4.1) [143, 402].

Слід зазначити, що 2016 року зменшилася кількість майже усіх видів спортивних споруд (окрім майданчиків із тренажерним і нестандартним

тренажерним обладнанням (+4%), плавальних басейнів відкритих та критих (відповідно по +13,6% та ін.).

Таблиця 4.1

Кількість закладів фізичної культури і спорту (2014–2019 рр.) в Україні

№ з/п	Перелік спортивних споруд	01. 2014	01. 2015	01. 2016	01. 2018	01. 2019
1	Спортивні споруди (разом)	106754	94062	93961	95880	96678
2	Площинні спортивні споруди (разом):	65827	58901	59031	61027	61913
2.1	майданчики з тренажерним і нестандартним тренажерним обладнанням	11655	11951	12115	13208	13726
2.2	тенісні корти	1372	1153	1127	1136	1150
2.3	інші майданчики	41142	34916	34938	35548	35940
3	Організації, які здійснюють фізкультурно-оздоровчу діяльність	-	3993	3823	3 845	3 899
3.1	із них фізкультурно-оздоровчі клуби	-	-	-	2 680	2 330
4	Спортзали площею не менше ніж 162 м ²	17161	14823	14772	14791	14771
5	Плавальні басейни (разом):	552	498	492	557	549
5.1	50-метрові	52	45	44	47	46
5.2	25-метрові	434	381	373	386	386
5.3	інші	66	72	75	124	117
6	Із загальної кількості плавальних басейнів (криті):	467	423	419	492	471
6.1	50-метрові	24	20	20	23	21
6.2	25-метрові	398	352	345	355	352
6.3	інші	45	51	54	114	98

Загалом на початок 2016 р. кількість закладів зменшилася на 0,2 % порівняно з 2015 р. і майже на 12 % – порівняно з 2014 р. [307, 402]. Такі негативні тенденції не сприяють виконанню завдань Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя- здорова нація» та Концепції державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту до 2020 року [285, 288].

Зазначимо, що тільки з 2017 року почали фіксувати наявність організацій, які здійснюють фізкультурно-оздоровчу діяльність. У 2018 році була тенденція до зростання їхньої кількості. Статистична інформація свідчить про позитивні тенденції (збільшення кількості спортивних клубів від 0,6 до 20 %) щодо забезпечення населення фізкультурно-оздоровчими закладами у таких областях: Львівській (1,8 тис. од.), Хмельницькій (733 од.), Сумській (571 од.), Житомирській (556 од.) та Рівненській (551 од.) [198]. Однак існує проблема нерівномірності забезпечення населення фізкультурно-оздоровчими клубами.

У 2017 році в нашій країні функціонували 1569 фітнес-об'єктів, серед них більшу частку (56 %) становили фітнес-клуби, 10 % – фітнес-студії, по 9 % – клуби бойових мистецтв та студії пілатесу, 7 % – жіночі фітнес-клуби, по 3 % – студії йоги та танців, 2 % – басейни [93, 94]. Зазначимо, що забезпеченість площами басейнів в Україні не змінилася порівняно із 2017 роком і за 2018 рік становить лише 19 % від нормативних показників, у Києві – 31 %, Харкові – 24 %, Одесі – 22 %, Дніпрі – 13 %, Запоріжжі – 24 %. Найвищий показник забезпеченості басейнами у Львові – 40 %. Більшість міст України забезпечені площами басейнів менш ніж на 10 % [93, 94].

За статистичними даними Міністерства молоді та спорту [143] зменшення кількості закладів фізкультурно-оздоровчого спрямування, їхнє непристосування до потреб осіб з інвалідністю, нерівномірність їх забезпечення вплинули і на кількість залучених загалом до фізичної культури та спорту [123, 126, 127, 134, 142, 318, 454, 456]. Отже, враховуючи зменшення кількості населення у 2015 р. на 0,42 %, відсоток залучених до занять руховою активністю

збільшився на 0,4, проте, кількість залучених зменшилася на 0,004% (216 осіб). Розглянемо показники залучення населення до рухової активності за областями (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Інформація про чисельність залучених до занять фізичною культурою та спортом в областях та м.Києві

№ з/п	Область	Загальна чисельність населення		Загальна кількість осіб, залучених до занять фізкультурою та спортом			
		2017	2018	2017	%	2018	%
1	Вінницька	1 575 808	1 560 394	307 673	19,5	289 970	18,5
2	Волинська	1 038 457	1 035 330	145 621	14,02	115 479	11,15
3	Дніпропетровська	3 231 140	3 206 477	579 556	17,9	622 354	19,4
4	Донецька	4 200 461	4 165 901	217 482	5,17	233 659	5,6
5	Житомирська	1 231 239	1 220 193	96 058	7,8	100 450	8,2
6	Закарпатська	1 258 155	1 256 802	186 465	14,8	173 236	13,7
7	Запорізька	1 723 171	1 705 836	229 615	13,3	237 978	13,9
8	Ів.о-Франківська	1 377 496	1 373 252	98 192	7,1	140 287	10,2
9	Київська	1 754 284	1 767 940	204 095	11,6	204 208	11,5
10	Кіровоградська	956 250	945 549	55 943	5,8	59 551	6,2
11	Луганська	2 167 802	2 151 833	48 416	2,2	58 239	2,7
12	Львівська	2 529 608	2 522 021	310 905	12,3	316 893	12,4
13	Миколаївська	1 141 324	1 131 096	129 785	11,4	131 374	11,6
14	Одеська	2 383 075	2 380 308	665 284	27,9	667 763	28
15	Полтавська	1 413 829	1 400 439	120 009	8,5	123 644	8,8
16	Рівненська	1 160 647	1 157 301	96 481	8,3	102 695	8,8
17	Сумська	1 094 284	1 081 418	156 875	14,3	166 102	15,3
18	Тернопільська	1 052 312	1 045 879	42 756	4,1	43 070	4,1
19	Харківська	2 694 007	2 675 598	293 225	10,8	326 539	12,5
20	Херсонська	1 046 981	1 037 640	215 343	20,5	216 042	20,8
21	Хмельницька	1 274 409	1 264 705	101 002	7,9	101 002	7,9
22	Черкаська	1 220 363	1 206 351	109 719	8,9	145 467	12,1
23	Чернівецька	906 701	904 374	104 120	11,5	104 372	11,5
24	Чернігівська	1 020 078	1 005 745	64 744	6,3	63 929	6,3
25	м. Київ	2 934 522	2 950 819	284 831	9,7	302 035	10,2
	Разом	42386 403	42153 201	4 864 195	11,5	5046338	12

Отже, статистичні дані свідчать про зменшення загальної кількості населення України у всіх областях. Зазначимо, що Львівська область посідає 8 місце з 19 місць усіх областей.

Відсоток залучених до занять фізичною культурою і спортом 2018 року зменшився у Вінницькій, Волинській і Закарпатській областях. Загалом по Україні показник дещо поліпшився: з 11,5 % до 12 %, однак він зменшився порівняно з 2015 роком на 0,56 % (рис. 4.1).

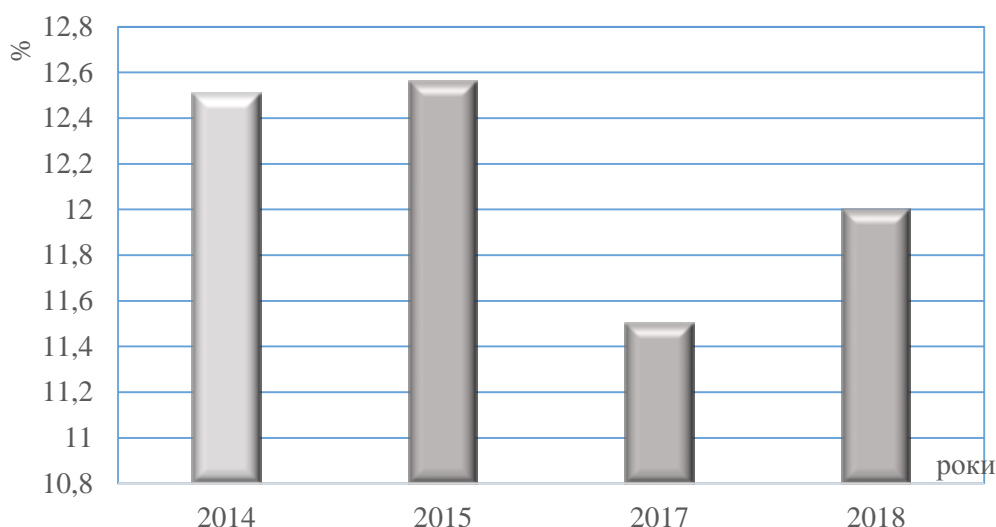

Рис. 4.1. Динаміка зміни кількості залучених осіб до занять фізичною культурою в Україні

Аналізуючи ринок фізкультурно-оздоровчих послуг, слід зазначити, що за темпами розвитку в Україні домінує оздоровчий фітнес. Причину цього насамперед вбачаємо в інноваційному підході та у світовій моді на здоровий спосіб життя [35, 36, 124, 125, 162, 491].

За даними аналітичної компанії «Pro-Consulting» щодо залучення населення до занять оздоровчим фітнесом станом на 2014 рік 9 % населення (близько 3,8 млн осіб) відвідувало фітнес-клуби [233]. Однак початок військових дій відобразився на фітнес-індустрії. Так на початку 2016 року клієнтами фітнес-клубів були лише 1,02 млн українців, що становило 2,4 % населення нашої держави [93].

Установлено, що річний оборот фітнес-послуг в Україні 2016 року був 201,8 млн доларів [93], а маркетингова агенція «Smart» зазначає, що близько 19,7 млрд грн українці витрачають протягом року «на заняття для свого тіла» [291].

Попри воєнні дії та економічну кризу, щороку збільшується кількість фітнес-клубів, фітнес-центрів та споживачів фітнес-послуг в українських містах. Зокрема, 2017 року займалися оздоровчим фітнесом 1,09 млн осіб (2,6 %), а 2018 року – 1,2 млн осіб (2,9%) [95]. Відповідно це збільшило річний оборот фітнес-послуг в Україні 2017 року до 251,4 млн доларів [94], а 2018 року – до 266,6 млн доларів [95]. На нашу думку, така різниця (у відсотках та кількості залучених) порівнянно з 2014 роком пов'язана з такими причинами: погіршенням фінансового і соціального становища громадян; умов їхньої праці, навчання і відпочинку; збільшенням надмірних стресових навантажень, відсутністю сталої мотивації до занять руховою активністю та ін. Крім економічних факторів, свій вплив на падіння фітнес-ринку має і окупація Росією Криму та частини Донбасу, оскільки східні регіони були лідерами щодо надання фітнес-послуг. Зокрема, Донецьк посідав друге місце після Києва за кількістю клубів (М. В. Дутчак, 2015). Частка Луганської області у загальному обсязі ринку фітнес-послуг 2014 року становила 3,2 %, Донецької – 10,5 %. Втрата Криму також стала причиною того, що загальний обсяг ринку скоротився ще на 3,9 % [302]. Саме тому наприкінці 2015 року центром фітнес-послуг країни став Київ [302].

Незважаючи на сказане, можемо стверджувати, що ринок фітнес-послуг дуже перспективний і прогнози потенційної ємності у 2 млрд доларів є реальними, тобто через 5–6 років за сприятливого макросередовища ринок зможе досягти вказаного показника [215, 291, 404]. Завдяки стабільно швидким темпам розвитку, система оздоровчого фітнесу має високу інвестиційну привабливість, обсяг ринку якої щороку збільшується.

У 2018 році було визначено потенційне місце нашої країни в європейських рейтингах. Зазначимо, що Україну вперше згадано у міжнародному звіті «European Health&Fitness Market – 2019» про ринок фітнесу у Європі, який охопив країни-члени ЄС, а також Швейцарію, Норвегію, Туреччину, Росію [471,

472]. Зокрема, наша держава входить до двадцяти європейських країн як за кількістю фітнес-клубів, так і за кількістю їхніх відвідувачів [94, 95]. Сьогодні на ринку фітнес-послуг України представлено мережеві центри та одиничні немережеві заклади. Фітнес-клуби розташовано в торгових центрах, бізнес-центрах, готелях, спортивних комплексах та ін. Розподіл фітнес-клубів по містах України представлено на рис. 4.2.

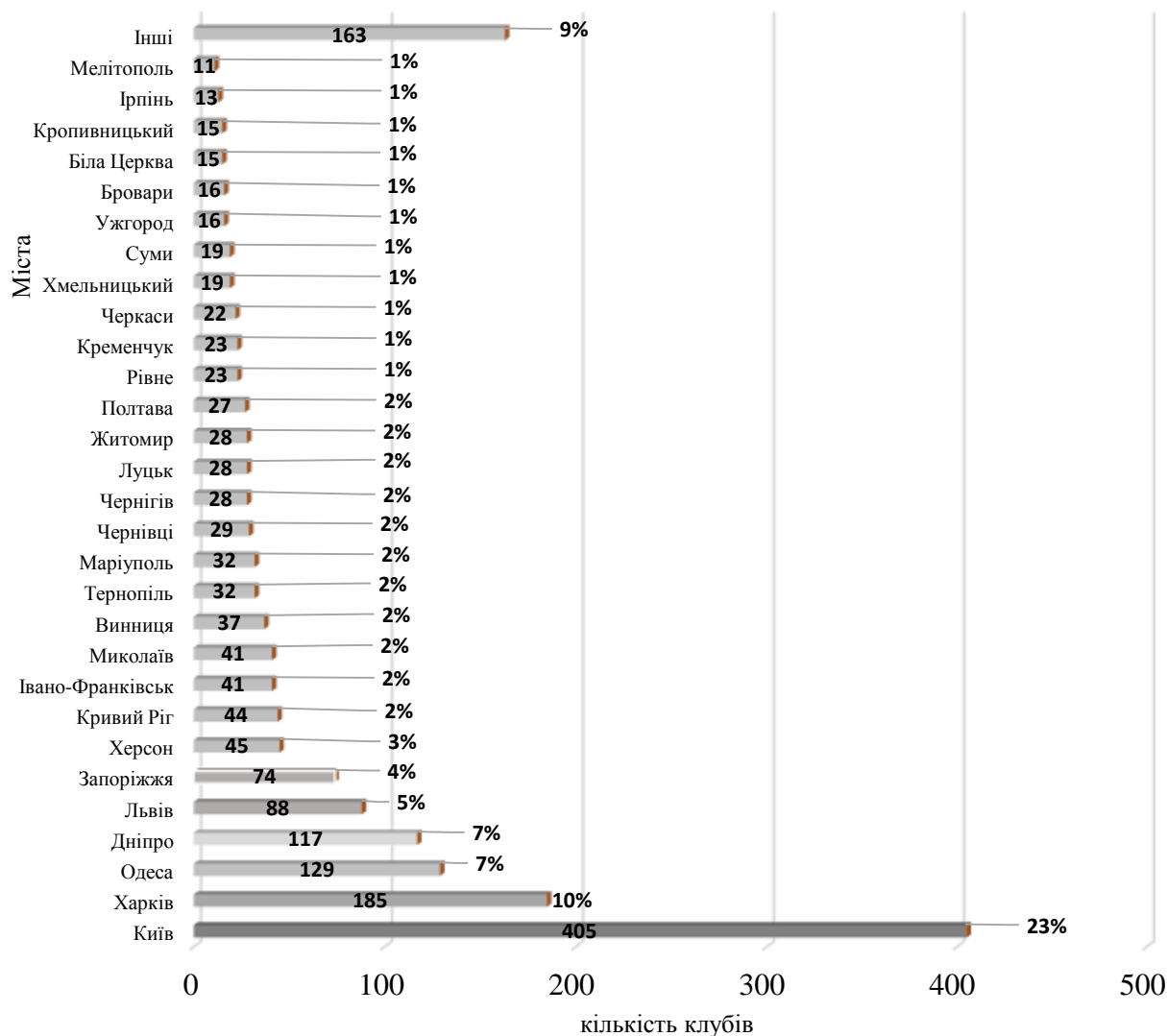

Рис. 4.2. Кількість фітнес-клубів у містах України [95]

Отже, насиченість ринку фітнес-клубами у великих і малих містах є різною. Це переважно зумовлено купівельною спроможністю населення.

Як уже зазначено, загалом в Україні функціонувало більше ніж 1569 (2017 р.) та 1765 (2018 р.) фітнес-клубів. Їхній розподіл за ознакою мережевий / немережевий порівняно з минулим роком не змінився (рис. 4.3) [95].

Поодинокі фітнес-клуби з труднощами утримують свій відсоток у ніші економ-сегмента мережевих клубів (дороге імпортне обладнання, яке необхідно оновлювати й обслуговувати; зростання комунальних тарифів, різке коливання валютного курсу та ін.).

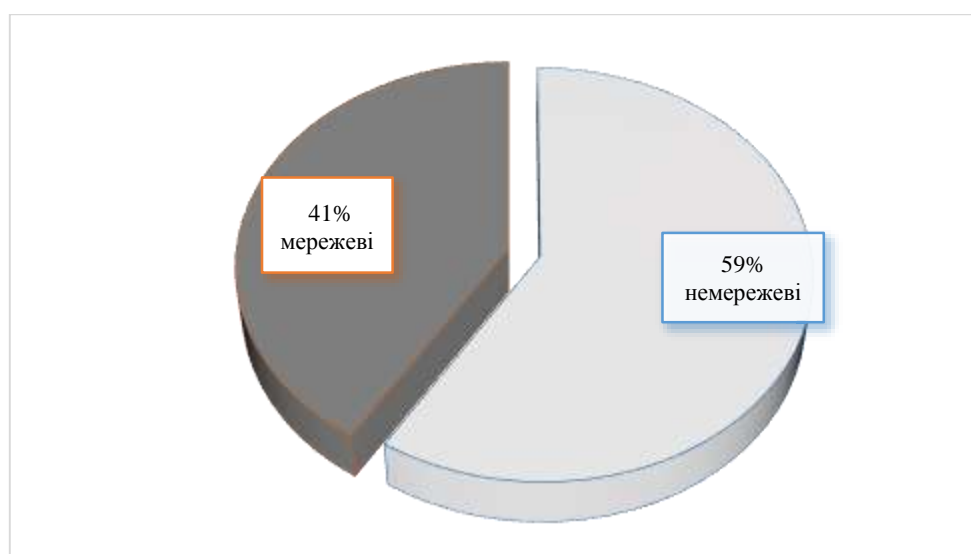

Рис. 4.3. Розподіл фітнес-клубів в Україні

Загалом менше ніж 30 % закладів можна назвати повноцінними фітнес-клубами з усіма необхідними допоміжними приміщеннями (роздягальнями, душовими та ін.). Лідерами є мережеві клуби, що пропонують широкий спектр послуг за помірними цінами. Зокрема, мережеві клуби 2015 року демонстрували зростання – 30 % за рік (наприклад, «SportLife» (+9 клубів), «FitCurves» (+4 клуби) [246, 247, 248].

Основними лідерами на ринку оздоровчого фітнесу 2018 року були мережі фітнес-центрів середнього цінового сегмента: «FitCurves» (понад 105 залів у 38 містах), «Sport Life» (67 спортклубів у 18 містах), «Малібу» (28 клубів в 11 містах), «АтлетіКо» (24 клуби), «Pulse Gym» (14 клубів) і «Сафарі» (11 клубів). Є мережі і з меншою кількістю клубів: від 3 до 8 – «Спортленд», «MyFit»,

«InterFit», «Планета Фітнес», «Спортклуб Дії», «FitnessLife», «Вертикаль», «Домінант», «Ківі Фітнес» тощо. Серед компаній, які працюють у преміум-сегменті, найвідомішими є «Гран-прі», «Tsarsky», «Акваріум», «Подільський», «Sky Fitness» та ін. [95, 246, 247, 248].

Однак розподіл пропозицій щодо фітнес-послуг на окремих територіях країни нерівномірний. Фітнес-послуги сконцентровано насамперед у великих містах.

Стосовно ціноутворення дані «Pro-Consulting» свідчать, що річний абонемент у фітнес-клуб 2015 року в середньому коштував 4200 грн. [540]. Збільшення кількості операторів на фітнес-ринку України посприяло зростанню конкуренції і відповідно посиленню боротьби за клієнта, та не вплинуло на зменшення ціни на абонемент. Сьогодні річна вартість абонементу залежить від міста, кількості його населення, формату абонементу, класу обраного клубу, району та його місцезонашування. Зокрема, середня ціна річного відвідування (2018 р.) фітнес-клубу у Києві становила 8425 грн (310 доларів), у містах з кількістю населення понад 700 тис. осіб. – 5682 грн (210 доларів), а в містах із населенням від 250 тис. до 700 тис. – 4915 грн (181 долар), а в містах із населенням менше ніж 250 тис. осіб – 4868 грн. (179 доларів) [95]. Встановлено, що понад 81 % цінового сегмента ринку фітнес-послуг потрапляє в діапазон середньорічних цін від 3 000 до 15 000 грн, а близько 27 % ринку – нижче ніж 120 доларів і близько 4 % ринку перебуває в діапазоні цін понад 27 тис. грн [95].

Водночас, зважаючи на економічні обставини в нашій країні та платоспроможність населення, фітнес-клуби постійно проводять різноманітні акції щодо зменшення ціни на абонемент, оплати його на виплат або надають можливість щомісячної оплати тощо. Наприклад, станом на вересень 2019 року фітнес-клуб «Sport Life» пропонував акційну ціну мережевого абонементу «Classik» – 4400 грн (доступ до всіх тренажерних залів та студій групових занять у клубах формату «Бізнес»). Зауважимо, що у преміум-сегменті ціни також стабільно зростають, оскільки конкуренція тут мала (річний абонемент коштує від 15 тис. грн) [248].

Отже, вищі показники рентабельності демонструють клуби преміум-сегмента – близько 70 %. У інших сегментах прибуток значно менший: бізнес-сегмент – майже 25 %, економ-сегмент – близько 10 % [35, 36].

Від 2016 року на ринку фітнес-послуг України з'явився новий оператор – міжнародна компанія «GoFit». Клієнти цієї онлайн-платформи можуть придбати єдиний абонемент майже в усі спортивні клуби країни. Завдяки об'єднанню локальних клубів в одну мережу, клієнт має можливість відвідувати будь-який клуб у зручний час незалежно від місця або графіка. Сьогодні компанія працює з 508 фітнес-клубами у Києві, Дніпрі, Одесі, Харкові, Львові та Чернігові. Щомісячна вартість послуг залежить від абонементу. Зокрема, абонемент «Classic» вартістю 499 грн дає змогу відвідувати 62 фітнес-студії, 44 тренажерні зали, 18 залів для єдиноборств, 11 соляріїв, 11 стретчинг-студій, 9 студій йоги, 7 шкіл танців, 1 басейн (2019 р.) [249]. Зазначимо, що в умовах динамічного розвитку оздоровчого фітнесу рівень підготовленості кадрів має пріоритетне значення для ефективної конкуренції на ринку праці.

4.2. Функціонування установ оздоровчого фітнесу (на матеріалі м. Львова)

Останнім часом в Україні спостерігаємо позитивну тенденцію зростання кількості осіб, які займаються різними видами оздоровчої рухової активності [94, 95, 99, 101, 285, 288, 407]. Саме тому, на нашу думку, слід зберегти наявну і формувати сучасну інфраструктуру спортивних споруд за місцем проживання, навчання, праці, у місцях масового відпочинку громадян та ін.

Створення умов населенню для занять оздоровчою руховою активністю – одне з важливих завдань державної політики у сфері фізичної культури і спорту [285]. Наявність спортивної інфраструктури – закладів фізичної культури і спорту – сприятиме задоволенню потреб населення у щоденних заняттях і збільшенню кількості тих, які мають високий рівень оздоровчої рухової активності [285]. Сьогодні фітнес-послуги мають попит серед населення України

[291]. Адже зовнішній вигляд і добре самопочуття є ознаками успіху будь-якої людини, тому формується прагнення знайти час для занять фітнесом.

Сьогодні фітнес-клуби пропонують широкий спектр послуг і кількість самих клубів зростає. Як уже зазначено, заклади системи оздоровчого фітнесу зосереджені в Україні здебільшого у великих містах.

Львів є середньостатистичним містом України як за кількістю закладів фізичної культури, так і за показниками кількості залученого населення до рухової активності [94, 95].

Заклади фізичної культури і спорту м. Львова сприяють залученню населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Загалом в області розміщено 56 стадіонів (їх немає лише у Бродівському та Перемишлянському районах), 2009 спортивних майданчиків, 768 спортивних залів. Найбільша асиметрія властива розміщенню 21 плавального басейну, 13 із них – у Львові, а в 11 районах області їх узагалі немає. Найбільше спортивних споруд функціонує у Львові (1170) та у Жидачівському і Сокальському районах, де зафіксовано 349 та 328 спортивних об'єктів відповідно.

Стан фізкультурної інфраструктури Львова [250] представлено у табл. 4. 3.

Таблиця 4.3

Характеристика спортивної інфраструктури Львова

Об'єкти	Кількість		
	2016р.	2017р.	2018р.
Фізкультурно-спортивні клуби	64	89	89
Фітнес-клуби	78	84	88
Танцювальні клуби	45	49	55
Стадіони	10	10	10
Тенісні корти	6	6	6
Басейни (відкриті / закриті)	3/13	4/17	4/18

Загалом кількість усіх об'єктів спортивної інфраструктури збільшилася. Для аналізу обрано ті, дані яких є у доступних джерелах.

Збільшення кількості фітнес-клубів свідчить як про позитивну тенденцію для розвитку оздоровчого фітнесу, так і про посилення конкурентності.

Очевидним є те, що фітнес-клуби конкурують між собою, щоб залучити клієнтів. Більшість керівників розуміють, що успіх організації залежить від ефективності їхньої роботи, прийняття оптимальних управлінських рішень, вивчення ринку і добору персоналу [363, 444]. Функціонування фітнес-клубу буде ефективним тоді, коли всі види його діяльності базуватимуться на обізнаності у споживчому попиті, прогнозуванні майбутніх змін [219, 476]. Фітнес-клуби, які реалізують свій специфічний товар (фітнес-послуги), зацікавлені у його успішному просуванні. Для їхньої ефективною реалізації необхідно сформуванню і дотримуватися грамотної маркетингової стратегії [444, 476, 509]. Слід зазначити, що за кількістю пропозицій фітнес-послуг Україна істотно поступається США і країнам Європи, однак темпи зростання вітчизняного ринку – стрімкі [219].

Нині систему оздоровчого фітнесу визнано пріоритетною і впливовою на економіку України, для її подальшого розвитку важливого значення набуває проблема досягнення конкурентоздатності її об'єктів (фітнес-клубів) на ринку завдяки підвищенню якості надання фітнес-послуг [219, 407, 483]. У науковій літературі розглянуто питання оцінювання товару [33], значно менше – організації [52, 64, 199].

Отже, конкурентоспроможність – це здатність фітнес-клубу витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними клубами на цьому ринку [60, 61]. Конкурентоспроможність фітнес-клубу є комплексною характеристикою його відмінностей від інших клубів за ступенем задоволення товарами/послугами потреб споживачів та ефективністю діяльності [59, 442]. Конкурентоспроможність фітнес-клубу, яка базується на його відмінностях від інших на ринку, може бути оцінено в довгостроковому періоді, тоді як конкурентоспроможність послуги визначають у будь-який, навіть незначний відрізок часу [59, 201, 203].

Необхідність оцінювання результативності діяльності фітнес-клубу або послуги зумовлюють потреби самої організації з огляду на аналіз власної діяльності, ідентифікацію резервів її поліпшення і потреби клієнтів, посередників, конкурентів у процесі планування діяльності. Фітнес-клуби вимушені докладати щоразу більше зусиль у боротьбі за клієнта, адже лише конкурентні дії дадуть змогу фітнес-клубу продовжити свою діяльність в під час погіршення макроекономічної ситуації. Отже, сьогодні актуальним є вивчення інновацій [392] та дій, що входять до конкурентної тактики і стратегії фітнес-клубу. Саме це забезпечить зростання та успіх організації.

У своїй повсякденній діяльності фітнес-клуб повинен бути стабільним і рентабельним, щоб приносити дохід. Намагаючись залучити якомога більшу кількість клієнтів, усі фітнес-клуби вступають у конкурентні відносини, які стають неодмінним супутником їхньої щоденної роботи [219, 363]. Водночас усі альтернативні види дозвілля створюють конкуренцію системі оздоровчого фітнесу.

Саме тому необхідно удосконалити організацію системи оздоровчого фітнесу та забезпечити її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг.

Досліджуючи стан системи оздоровчого фітнесу м. Львова, ми брали до уваги основні чинники, які впливають на конкурентну боротьбу, зокрема на якість надання фітнес-послуг: доступність, асортимент послуг та їхня ціна, кваліфікацію фітнес-персоналу, турботу про клієнта тощо. Отже, встановлено функціонування у м. Львові 88 фітнес-клубів (5 % від усіх в Україні) [94, 95]. Насиченість ринку фітнес-клубами у місті є нерівномірною. Лише 7,7 % з них мають понад одну філію. Заклади з одним офісом становлять більшість у Львівській системі оздоровчого фітнесу [275, 277]. Ці клуби орієнтуються, передусім, на людей із нижчим за середній достатком. Споживачами фітнес-послуг у Львові було 57 520 осіб (7,9% – 2018р.) [94, 95, 275, 277]. Загалом м. Львів посідає п'яте з дев'яти місць (5 %) серед 24 міст країни (див. рис. 4.3) щодо забезпеченості фітнес-клубами та кількістю залучених до занять

оздоровчим фітнесом. Отже, його можна вважати середньостатистичним, тому ми більш детально дослідили саме стан системи оздоровчого фітнесу Львова. Проаналізувавши діяльність фітнес-закладів, слід зазначити наявність двох міжнародних мереж: «FitCurves» (поширена у 80 країнах світу) та «Sport Life» (заснована венчурним фондом «Київ-Капітал» у Меріленді, США). Найбільшою за кількістю клубів є мережа «FitCurves» – 9 клубів (зі 105 клубів України) – фітнес-клуби для жінок, далі «Sport Life» – 4 клуби (із 67 клубів), «Ківі Фітнес» – 4 (із 5 клубів), «Олімп» – 4, «Forever» – 3, «Малібу» – 2 (із 28 клубів) «Ліга» – 2 та ін. (табл. 4.4).

Таблиця 4.4

Класифікація мережевих фітнес-клубів Львова

Тип мережі	Опис мережі	Фітнес клуби
Міжнародна	Працюють на ринку декількох країн	«Sport Life» «FitCurves»
Всеукраїнська	Працюють на українському ринку	«Олімп» «Малібу» «Ківі Фітнес»
Регіональна (місцева)	Працюють на ринку одного регіону (міста)	«Forever» «Санте» «Ліга» «Формула краси» «Позитив» «Unity» та ін.

Ми проаналізували офіційні сайти найбільш популярних фітнес-мереж м.Львова, які мають понад один клуб [246, 247, 248, 251, 252, 399].

На сайтах представлено загальну інформацію про діяльність фітнес-клубу і його місію; фітнес-тренерів, які ведуть персональні та групові заняття; акції та новини, розклад занять та ціни. Розглянемо характеристику фітнес-клубів міжнародної мережі (табл. 4.5).

**Характеристика міжнародної мережі фітнес-клубів «Sport Life» та
«FitCurves» м.Львова**

Фітнес-клуби, адреси	Площа	Категорія карток / ціна	Фітнес послуги (різновиди фітнес-програм)
«FitCurves» 9 клубів	218 м ²	від 350 до 450 грн / міс.	30хвилинне колове тренування
«Sport Life» вул.Героїв УПА,72	4000м ²	Lux&SPA, Premium – 9500грн/рік	«Basic Yoga», «Міофасціальний реліз», «TABS», «Aqua Strong», «Супер Тіло», «Пружні сіднички», «Step 1», «Aqua ноги + прес», «Basic cycle», «Тай Бо», «TRX», «Basic Step», «Step Головоломка», «Pilates Matwork», «Dance Mix», «90-60-90», «Upper Body», «Stretching 45», «ABS», «Power Stre-tch+», «Body Sculpt», «Tabata», «Функціональна сила», «Aqua Noodles», «Сквош», «Aerobic Dance», «TBW», «Beginner Swimmers», «АВТ», «Бокс», «Bosu Interval», «Функціональний тренінг», «Aqua Freestyle», «Fly Yoga», «Basic low», «Double йога», «Wellness Yoga», «Power Pump», «Power Stretch»; тренажерний зал, дитяча фітнес-академія; спа-зона: сауна, масаж
вул.Зубрівська, 38	5500 м ²	Classic+b – 7200грн/рік	
пр.Чорновола, 67б	3000 м ²	Classic – 4400 грн/рік	
вул. Гетьмана Мазепи, 1б	7000 м ²		

Розглянемо характеристику окремих фітнес-клубів Всеукраїнської мережі (табл. 4.6).

Таблиця 4.6

Характеристика фітнес-клубів Всеукраїнської мережі м.Львова

Фітнес-клуби, адреси	Площа	Категорія карток / ціна	Фітнес послуги (різновиди фітнес-програм)
«Олімп» вул. Щирецька, 36	1700м ²	Ранкова–390грн/міс. 1640грн / 6 міс.;	«Степ-аеробіка», «90-60-90», «Йога Pilates», «Zumba», «Crossfit», «Силова степ- аеробіка», «Експрес схуднення», «Бодішейпінг», «FitnessMix», «Функціональний тренінг», «Денс-аеробіка», тренажерний зал спа-зона: зона: сауна, масаж
пл. Старий Ринок, 8	400 м ²	Денна – 340грн / міс. 1390 грн / 6 міс.;	
вул. Хуторівка, 26	400 м ²	2290 грн / рік	
вул. Б.Хмельницько- го, 176		Безлімітна –490 грн /міс. 2090 грн /6 міс.;	
		3390 грн / рік Універсальна- 4900 грн/рік	

«Малібу» вул.Сахарова, 45 вул. В.Великого, 123	500 м ²	VIP-карта на рік – 4200 грн VIP-Карта на пів року – 2400 грн Фітнес+тренажерний зал – 250-500грн / міс.	«Cardio action», «АВТ», «Functional train», «Pilates», «Power&stretch», «Fit Flex», «Тай-бо», «Fit Advanced», «Yoga», «Avtorskuj fitness», «Здорова спина»; «Просунутий курс»
«Ківі Фітнес» вул. Масарика, 2 вул. Наукова,43б вул. Бандери,18 вул. Стефаника, 21	180 м ² – 260 м ²	Universal – 600 грн / міс; 3100 грн /6 міс. Kids – 590грн / міс. Students – знижка 15%	«Body Shape», «Pilates», «Каланетика, STEP», «Стретчинг», «Sky Jumping», «FLT», «Prenatal», Pole Junior, «Pole dance», «Хатха Йога», «Стрип-пластика», «Zumba», Програма схуднення «8 тижнів», Антицелюлітна програма спа-зона: масаж, фітобочка

Розглянемо характеристику фітнес-клубів регіональної мережі (табл. 4.7).

Таблиця 4.7

Характеристика регіональної мережі фітнес-клубів м.Львова

Фітнес-клуби, адреси	Площа	Категорія карток / ціна	Фітнес послуги (різновиди фітнес- програм)
«Forever» вул. О.Степанівни, 45 вул.Зелена,20 вул.Чорновола, 63	235 м ²	600 - 1200 грн /міс. 5760- 9990 грн / рік	«Йога.Пранаяма», «Йога Він'яса» «Dance mix», «Спінбайк-fit», «Струнка фігура», «Джампінг воркаут», «Step fit», «Стретчинг», «Pilates + Fitball», «Ваау-ефект», Східні танці, дитяча група «TeenS», «Струнка фігура», «Спінбайк-аеробіка», «Yoga Fit», «Стретчинг + міофасциальний реліз», «Джаз фенк, хіп-хоп» Тренажерний зал, настільний теніс
«Ліга» вул. Шафарика, 16а вул. Калнишевсь кого, 16	500 м ²	групові студії – 450 грн / міс., 4000 грн / рік; авторські студії – 500 грн / міс. 4800 грн / рік	«Body Sculpt», «Інтенсивне схуднення», «Струнке тіло», «Струнка та рельєфна з TRX», «Fit shape», «Strech intensive», « Арт фітнес» Тренажерний зал, дитяча секція «Кіокушинкай карате», дитячий танцювальний колектив «Dance Fit» спа-зона: сауна, масаж, солярій

«Формула краси» вул. Левицького вул. Драгана вул. Стрийська вул. Шевченка	2360м ²	від 360грн/ 8 занять	«Йогабаланс», «Пілатес», «Йогаінт», «Фітбол», «90-60-90», «Каланетика», «Кардіо АВТ», «Leg Lifting», «Боді шейп», «Тіло мрії», «Шейпінг», «Табата», «Body Sculpt», «Плоский живіт», «Пружні сідниці», «Інтенсивне схуднення», «Фітмікс», «Пілатес для вагітних», «Pump Fit», «Стретчінг», «Стрип денс» Тренажерний зал, сквош спа-зона: сауна, масаж, солярій, лазня
---	--------------------	-------------------------	--

Дані таблиць свідчать про наявність різноманітного асортименту фітнес-послуг в усіх клубах, що вимагає фахового фітнес-персоналу. Слід зазначити популярність занять, які вони пропонують: «Pilates», «Йога», «TRX», «90-60-90» ін. Лише 2 фітнес-клуби («Forever» та «Ківі Фітнес») пропонують заняття із джампінгу, а 4 клуби («Малібу», «Sport Life», «Ліга» і «Forever») – заняття для дітей, «Формула краси» та «Ківі фітнес» – «Стрип денс» і «Стрип пластику» відповідно.

На жаль, лише фітнес-клуби «Sport Life» та «Формула краси» (вул.Стрийська) мають басейн і можливість пропонувати відповідні послуги. Специфічним є і фітнес-клуб «FitCurves», оскільки надає послуги лише жінкам. Фітнес-клуб «Олімп» – єдиний, що пропонує послуги з ліцензованої фітнес-програми «Crossfit». Більшість клубів надають супутні послуги для відновлення організму (сауна, масаж тощо) [246, 247, 248, 251, 252, 275, 277, 399].

Аналіз сайтів закладів оздоровчого фітнесу виявив деякі особливості змісту поданої інформації. Зокрема, фітнес-клуб «Ліга» на своєму сайті подає додаткову інформацію: правила поведінки, права, обов'язки, заборони. Фітнес-клуб «Малібу» інформує про єдину карту членства, що дає змогу відвідувати відповідні клуби у всіх містах України. Клуб також інформує про запровадження безкоштовних абонементів для пенсіонерів, надання послуг із підготовки тренерів у своїй школі. Фітнес-клуб «Ківі Фітнес» має аналогічну школу з

підготовки інструкторів групових занять і є навчальним центром «Jumping» для тренерів України за ліцензійною програмою. На сайті клубу також можна ознайомитися з корисною науковою інформацією щодо харчування, калорійності продуктів, користі від рухової активності та ін. [275, 277].

Слід зазначити, що одним із найважливіших принципів роботи мережі фітнес-клубів «Sport Life» є соціальна відповідальність (детальніше див. підрозділ 4. 3).

Цінова політика, якої дотримуються фітнес-клуби, – різна, що визначає вартість абонементів. Це є одним із чинників вибору споживачами фітнес-клубу. Зокрема, «Sport Life» пропонує лише річні картки, які не для всіх фінансово можливі, хоча – це зручно. Інші клуби пропонують одноразові заняття, що, на нашу думку, дає змогу отримати різні види послуг упродовж місяця, півріччя та року. Ціни коливаються від 350 до 600 грн/міс. Позитивними у діяльності усіх фітнес-клубів є акційні пропозиції, які надаються клієнтам [248].

Слід зазначити, що не усі фітнес-клуби вчасно оновлюють інформацію на своїх сайтах, що гальмує ознайомлення потенційних та сьогоденних клієнтів з акціями, новинками та ін.

4. 3. Особливості діяльності мережі фітнес-клубів «Sport Life»

Мережу «Sport Life» представляють в Україні 67 клубів у 18 найбільших містах країни, і вона розвивається на українському ринку за франчайзинговими договорами [408, 449]. Усі клуби мають єдину бізнес-модель і єдину стратегію реалізації послуг.

Мережа фітнес-клубів «Sport Life», яка пропонує і надає населенню міста різноманітний асортимент фітнес-послуг, є найбільш популярною серед мешканців Львова [210, 247, 277]. На офіційному сайті можна знайти багато інформації про фітнес-клуби мережі «Sport Life» у різних містах України: про компанію, персонал, партнерів мережі, соціальну відповідальність, наявність клубних карток (ціна не вказана, є тільки акційні ціни), додаткові послуги, розклад занять тощо. Його аналіз та документу організаційного регламентування

(статуту) дали змогу охарактеризувати аспекти діяльності, що впливають на конкурентоспроможність [210, 247]. Отже товариство з обмеженою відповідальністю «Спорт Лайф Україна» (розмір статутного капіталу – 54 500,00 грн) здійснює різні види діяльності, з яких основний – 93.11 «Діяльність спортивних об'єктів». Іншими є: 86.90 «Інша діяльність у сфері охорони здоров'я»; 93.12 «Діяльність спортивних клубів»; 96.04 «Фізкультурно-оздоровча діяльність»; 47.29 «Інші види роздрібної торгівлі продуктами харчування в спеціалізованих магазинах»; 47.64 «Роздрібна торгівля спортивним обладнанням у спеціалізованих магазинах»; 68.20 «Оренда і управління власною або орендованою нерухомістю».

Завдяки співпраці ЛДУФК та фітнес-клубів мережі «Sport Life» м. Львова, нами вивчено їх діяльність (Додаток М). Клуби працюють у великому часовому діапазоні – від 7.00 до 23.00 год (у робочі дні) та від 9.00 до 22.00 год (у вихідні), що є зручним для вибору часу занять. Ми узагальнили інформацію про матеріально-технічне забезпечення мережі і подали її у табл. 4.8.

Таблиця 4.8

Матеріально-технічне забезпечення мережі «Sport Life»

№	Види послуг	Кількісні характеристики	Особливості обслуговування та обладнання
1	заняття у басейні	110 великих басейнів, 60 дитячих (для немовлят)	5 етапів очищення води 70 дитячих басейнів
2	заняття у тренажерному залі	150 залів (55 000 м ²)	6 тис. професійних тренажерів (світових марок: «Precor», «Life Fitness», «Star Track», «Hammer», «TechnoGym»)
3	групові заняття	190 багатофункціональних студій	350 видів фітнес-програм
4	дитячий фітнес	45 дитячих фітнес-академій «Спортлайфік»	80 видів занять (аеробіка, сквош, бойові мистецтва, сайкл, танці, TRX та ін.), дитяча академія сквошу
5	сквош	30 сквош-кортів	групові та персональні тренування

6	додаткові послуги: спа-процедури	155 лазень (50 російських) та саун (48 фінських, 45 римських і 12 парних із різних куточків світу), 100 масажних кабінетів, 35 лаунж-барів, 20 салонів краси, 120 соляріїв, гідромасажні крісла	пропарювання, масаж, гідротерапія, апаратна косметологія, послуги перукарів та візажистів
6	корпоративний фітнес	існує при всіх клубах	перевага перед конкурентами на ринку праці; ефективний спосіб додаткової мотивації персоналу; зменшення кількості днів непрацездатності співробітників і значне покращення продуктивності праці; поліпшення на членів сімей співробітників

Саме такий широкий спектр послуг забезпечує популярність фітнес-клубів мережі «Sport Life» серед населення України. Вигідним і зручним для клієнтів є те, що вони мають змогу відвідувати фітнес-клуби цієї мережі у своєму та у різних містах за наявності карток категорії «Lux&SPA», «Lux&SPA ultra», «Premium&SPA», «Premium», «Classic+b&SPA», «Classic+b», «Classic&SPA», «Classic».

Перші чотири картки дають змогу отримання усіх послуг фітнес-клубу, а їх ціна – від 25000 грн/ рік. Ціна клубних карток «Premium» та «Classic» – у межах від 16 000грн до 25000 грн на рік (від 4400 грн до 7990 грн за рік відповідно акційних цін).

Незалежно від придбаної клубної картки, усі клієнти отримують початковий інструктаж у тренажерному залі, можливість його відвідування та участі у групових заняттях. Слід зазначити також наявність клубних карток для дітей. При вході в клуб магнітну картку зчитує енкодер і персонал на рецепції фіксує її тип, що визначає перелік послуг, які можуть бути надані власникові

картки [210, 247, 277]. Розглянемо характеристику функціонування фітнес-клубів вказаної мережі (табл. 4.9).

Таблиця 4.9

Характеристика фітнес-клубів «Sport Life» (м. Львів)

Адреса	Площа	Спектр послуг, характеристика обладнання
вул. Героїв УПА, 72	4000 м ²	Сквош: 2 професійні сквош-корт; Аквазона: дорослий басейн 25x12,6 м; 12-метровий басейн для дітей; Тренажерний зал: кардіотеатр, вантажно-блочні тренажери, вільні ваги, преміум-зал, зона бойових програм; енерджі-бар; 3 фітнес-студії: сайкл, групові та танцювальні програми; Дитяча фітнес-академія: розвивальні та навчальні програми, танці, плавання, дитячий фітнес, навчальний клас; Спа-зона: банний лаунж (російська лазня, фінська сауна, римська парна); 2 масажні кабінети, лаунж-зона; салон краси; солярій
вул. Зубрівська, 38	5500 м ²	Сквош: 2 корти з панорамним видом на тренажерний зал; Аквазона: спортивний басейн на 8 доріжок, дитячий басейн: 15x3 м (максимальна глибина 1,2 м), басейн для немовлят; Тренажерний зал: кардіотеатр, вільні ваги, вантажно-блочні тренажери, преміум-зал; 4 фітнес-студії: сайкл, бойові програми та 2 фітнес-студії; Дитяча фітнес-академія: програми для розвитку, танці, плавання, дитячий фітнес; Спа-зона: банний лаунж (російська лазня, фінська сауна, римська парна); 3 масажні кабінети; солярій; простора лаунж-зона з баром
пр. Чорновола, 67б	3000 м ²	Аквазона: басейн для плавання, аквааеробіки, дитячий басейн, басейн для немовлят, джакузі, аквабар; Тренажерний зал: кардіотеатр, вантажно-блочні тренажери, вільні ваги, стретчинг та преміум-зал; 3 фітнес-студії: сайкл, універсальна та преміум-студія; Дитяча фітнес-академія: спортивні секції, навчання, фітнес та творчі заняття; Спа-зона: банний лаунж (російська лазня, фінська сауна, римська парна), холодний басейн, масажний кабінет, солярій, соляні кімната і печера

вул. Гетьмана Мазепи, 1б	7000 м ²	Аквазона: басейн для плавання, аквааеробіки, дитячий басейн, басейн для немовлят, джакузі; Зал ігрових видів спорту: зал для ігор у міні-футбол, баскетбол і гандбол; Сквош: 3 ультрасучасні сквош-корти; Тренажерний зал: кардіотеатр, вантажно-блочні тренажери, вільні ваги, преміум-зал і енерджі-бар; Дитяча фітнес-академія: програми для розвитку, танці, плавання, дитячий фітнес; 3 студії групових програм: сайкл, 2 універсальні студії; SPA: комплекс із російською лазнею, із російською лазнею з вініком, фінською сауною і римською парною, масажний кабінет, солярій, лаундж-бар
--------------------------	---------------------	--

Загалом клуби «Sport Life» пропонують львів'янам близько 30 фітнес-програм, однак кожен із них має свій перелік. Зокрема, у фітнес-клубі по вул. Героїв УПА пропонують «Double йогу» і «Power Stretch»; у клубі по пр. Чорновола – «Aqua Freestyle» та «TRX intensive», «Міофасціальне розслаблення»; у клубі на Сихові (вул. Зубрівська) – «Tabata», «Bosu», «Стрип пластика» і «Step головоломка»; у клубі по вул. Мазепи – «Bosu», «Welles yoga», «Aqua Double Tempo» тощо.

Отже, усі клуби мають велику площу, що дає змогу запропонувати споживачеві різноманітний арсенал послуг. Зокрема, усі клуби пропонують заняття у тренажерному залі та фітнес студіях (для групових і танцювальних занять).

Більшість клубів мають аквазону, зону тренажерів, фітнес-студії для проведення групових занять, спа і дитячу зони. Лише найменший за площею клуб (1000 м²), що був розташований в офісному приміщенні «Оптіма-Плаза», мав тільки дві зони: для занять на тренажерах та групових занять. Попри найменшу площу, розташування клубу в бізнес-центрі мало свої переваги щодо залучення до занять співробітників офісів, які мають можливість займатися

поряд із місцем роботи (економія часу на добирання). На жаль, але з вересня 2019 року клуб припинив функціонувати.

Так, 4 фітнес-клуби мають басейни, а 3 з них – для немовлят, 3 клуби пропонують населенню корти для сквошу. У чотирьох клубах є дитяча фітнес-академія, яка пропонує розвивальні та навчальні програми, танці, плавання, дитячий фітнес. У фітнес-клубах є спа-зона для відновлення.

Діяльність мережі клубів забезпечують 183 співробітники, 44,2 % з яких мають вищу фахову освіту. Більшість фахівців (54,1 %) працюють інструкторами тренажерного залу, 18 % – персональними тренерами басейну, 16,4 % – тренерами групових занять, 9,3 % – ведуть заняття з дітьми, а 2,2 % – заняття зі сквошу. Отже, значна частина персоналу немає фахової вищої освіти, а пройшла лише короткочасні курси й фітнес-конвенції; це обмежує їх здатність розв'язувати спеціалізовані задачі і практичні проблеми.

Щодо контингенту клієнтів клубів, то проаналізовано денну відвідуваність фітнес-клубу і встановлено, що 55 % споживачів – чоловіки, 45 % – жінки (рис. 4.4).

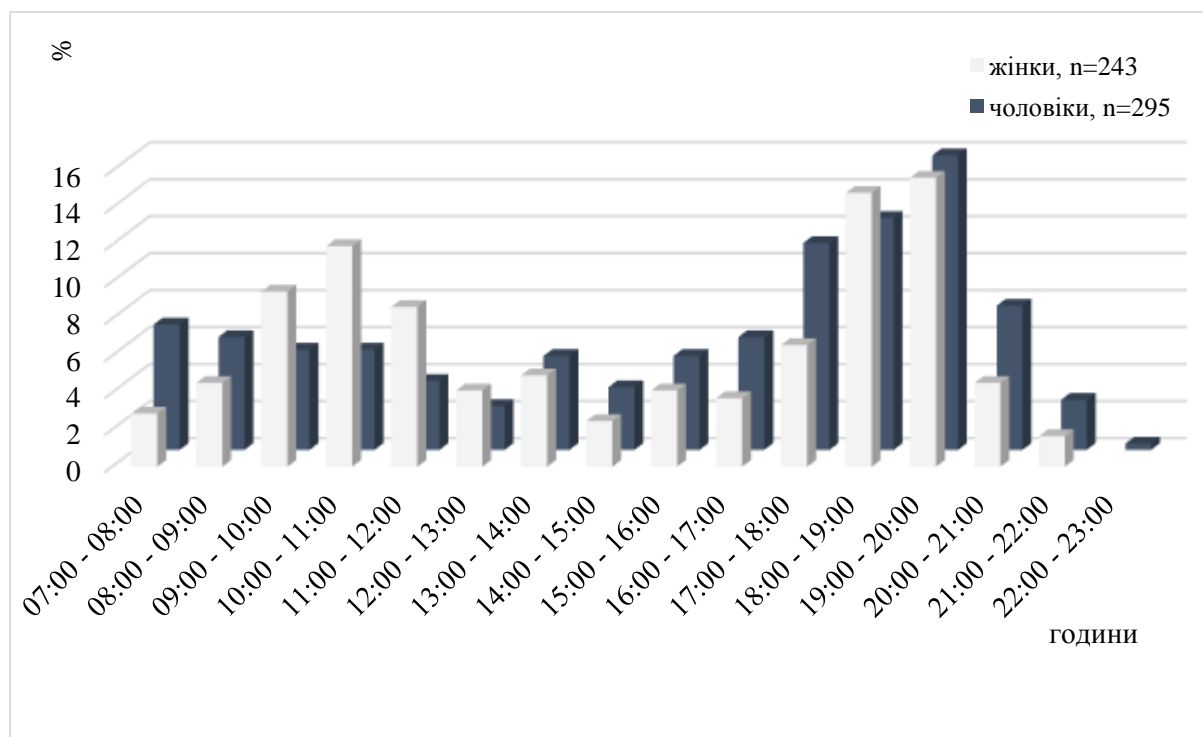

Рис. 4.4. Денна відвідуваність фітнес-клубу «Sport Life» (пр. Чорновола)

У тренажерному залі проводять 110–130 персональних тренувань щодня. Ми проаналізували денну відвідуваність клієнтами усіх фітнес-клубів мережі «Sport Life» м. Львова залежно від часу занять (табл. 4.10).

Таблиця 4.10

Денна відвідуваність клієнтами мережі фітнес-клубів «Sport Life» (у %)

Години	вул. Мазепи (n=901)	вул. Героїв УПА (n=1237)	вул.Зубрівська (n=1268)	пр.Чорновола (n=447)
6.00–7.00	–	–	0,47	–
7.00–8.00	5,22	6,79	6,39	4,47
8.00–9.00	4,99	6,79	5,05	4,92
9.00–10.00	7,7	8,41	9,31	8,95
10.00–11.00	5,44	6,39	5,76	8,28
11.00–12.00	4,44	5,5	7,18	6,49
12.00–13.00	4,44	4,93	3,55	5,59
13.00–14.00	3,44	4,61	4,81	5,37
14.00–15.00	4,33	4,37	3,94	5,37
15.00–16.00	4,55	4,2	5,36	3,36
16.00–17.00	5,55	6,47	4,97	6,04
17.00–18.00	11,32	9,3	9,7	5,82
18.00–19.00	11,54	11,88	11,12	12,98
19.00–20.00	15,21	10,35	11,99	11,41
20.00–21.00	9,32	6,22	7,02	8,05
21.00–22.00	2,33	3,23	3,08	2,68
22.00–23.00	0,1	0,16	0,32	0,22

Отже, позиції лідирів мають 2 клуби: на Сихові та по вул. Героїв УПА, які за площею посідають друге і третє місце.

Найбільший (майже у двічі) клуб по вул. Гетьмана Мазепи працює з кінця березня 2019 р. і ще недостатньо сформував базу своїх клієнтів, тому вважаємо доцільним клубу пропонувати акційні пропозиції (мережеві абонементи, нижчі

ціни на них тощо). Отож у середньому за день усі фітнес-клуби «Sport Life» відвідують 3853 клієнти, а найбільш популярний час такий: 9–10 години (7,7 % – 9,31 %) та 18–20 години (11,12 % – 15,21 %), а також 17–18 години лише у трьох клубах (крім клубу по пр.Чорновола – 5,82 %). Найменш відвідуваними є 21–23 години (2,23 % – 3,08 %).

Розглянемо місячну відвідуваність усіх фітнес-клубів (табл. 4.11).

Таблиця 4.11

Місячна відвідуваність клієнтів мережі фітнес-клубів «Sport Life» (у%)

Години	вул. Мазепи (n=26939)	вул. Героїв УПА (n=36177)	вул.Зубрівська (n=37878)	пр. Чорновола (n=13549)
6.00–7.00	–	–	0,07	0,28
7.00–8.00	5,1	6,23	4,73	4,81
8.00–9.00	3,32	6,34	4,92	4,47
9.00–10.00	7,53	8,58	8,52	8,62
10.00–11.00	6,8	7,77	7,91	7,73
11.00–12.00	6,36	6,77	6,79	6,88
12.00–13.00	5,58	5,58	6,16	6,66
13.00–14.00	4,68	6,11	5,25	5,09
14.00–15.00	5,04	4,78	4,88	4,7
15.00–16.00	5,82	5,07	5,48	5,38
16.00–17.00	6,31	5,86	6,27	5,92
17.00–18.00	9,63	7,46	7,81	7,35
18.00–19.00	11,93	11,1	10,05	9,71
19.00–20.00	11,78	9,59	10,73	11,88
20.00–21.00	7,39	6,02	7,53	7,64
21.00–22.00	2,49	2,39	2,71	2,74
22.00–23.00	0,24	0,23	0,19	0,16

Отже, тенденція щодо «робочих годин» не змінилася. У середньому за місяць у фітнес-клубах «Sport Life» займаються 114543 особи, а найбільш

популярними є 9.00–11.00 та 17.00–21.00 години. Найменше відвідувачів з 21 до 23 години.

Слід зазначити, що у період з 14 до 17 години клуби відвідує незначна кількість споживачів фітнес-послуг (у середньому 4–5 % за год). На нашу думку, поясненням є те, що для більшості цей час є робочим і тому у розкладі практично немає групових занять. Для залучення споживачів у «непопулярний» час адміністрації доцільно надавати різноманітні акційні пропозиції: наприклад, спеціальну пільгову картку відвідування фітнес-клубу з 14 до 17 години тощо.

Ефективність функціонування організації – найважливіша якісна характеристика господарювання на всіх її рівнях. Діяльність і успішність роботи будь-якої організації залежить від обраної стратегії, що здатна сприяти зростанню та успіху [325, 336, 347]. Для розроблення стратегії розвитку і конкурентного середовища на ринку мережі фітнес-клубів «Sport Life» ми використали і застосували PEST-аналіз та SWOT-аналіз [16]. Ці методи полягають у виявленні чинників зовнішнього (віддаленого і найближчого) та внутрішнього середовищ мережі фітнес-клубів, поділі їх на 2 категорії: політичних (P - political), економічних (E - economic), соціальних (S - social) та технологічних (T - technological); сильні сторони (strengths), слабкі сторони (weaknesses), можливості (opportunities) і загрози (threats). Сильні (S) і слабкі (W) сторони є чинниками внутрішнього середовища фітнес-клубу (тобто тим, на що сам об'єкт здатний вплинути). Сильні сторони – це переваги мережі щодо її конкурентів; те, що дасть змогу їй досягти встановлених стратегічних цілей. Слабкі сторони – те, у чому програє мережа своїм конкурентам, що заважає їй у досягненні стратегічних цілей. Сторони можливості і загрози є чинниками найближчого зовнішнього середовища (тобто тими, що можуть вплинути на об'єкт ззовні, при цьому об'єкт їх не контролює). Можливості – це сприятливі зовнішні чинники для роботи, а загрози – негативні зовнішні чинники, які мають потенційну небезпеку. Застосування SWOT-аналізу дає змогу систематизувати всю зазначену інформацію, яку представлено у табл. 4.12.

**Результати SWOT-аналізу внутрішнього середовища діяльності
мережі фітнес-клубів «Sport Life»**

Середовище	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішнє	<ul style="list-style-type: none"> • вдалий режим роботи, велика площа клубів, достатній рівень обслуговування; • наявність кваліфікованого персоналу; • фітнес-програми відповідають світовим стандартам; • наявність додаткових послуг (SPA-процедури, масаж); • акції на клубні картки; їх «заморожування» на певний період; • підтримка соціальних фізкультурно-спортивних заходів; • дитячі фітнес-послуги; • наявність атестації, вимог до обов'язкового підвищення кваліфікації тренерів; • відкриття філії по франшизі; • великі роздягальні з шафкою під ключ; • наявність басейну, душу; • наявність фітнес-кафе / спортивного бару; • можливість тренування у клубах мережі; • наявність корпоративного фітнесу; • наявність програми «Оплата частинами»; • наявність страхування 	<ul style="list-style-type: none"> • високі ціни; • наявність лише річного абонементу; • відсутність умов для тренування осіб з інвалідністю (відсутність пандусів та ін.); • недостатня різноманітність фітнес-програм; • відсутність у більшості тренерів фахової освіти; • відсутність пробних одноразових відвідувань; • відсутність дезінфекції спортивного обладнання; • додаткові платні послуги (теніс, сквош), які не входять у жодну клубну картку
Зовнішнє	Можливості	Загрози
	<ul style="list-style-type: none"> • відкриття нових клубів у місті; • розширення/збільшення асортименту фіт-нес-послуг; видів абонементу; • залучення нових споживачів за допомогою реклами, акцій, упровадження нових фітнес-програм; • покращення якості надання послуг; • лідерство на ринку фітнес-послуг; • відкриття нових напрямів фітнесу для вагітних, осіб з інвалідністю та людей похилого віку; • регулярне навчання, підвищення кваліфікації персоналу 	<ul style="list-style-type: none"> • конкуренція, поява нових фітнес-клубів; • низька споживча активність (зацікавленість) населення; • економічна нестабільність (високий рівень інфляції); • низька платоспроможність населення; • підвищення цін на абонементи

Враховуючи баланс інтересів клієнтів і фітнес клубу, аналізуючи його зовнішнє і внутрішнє середовище діяльності та здійснюючи певні комбінації їхніх категорій, можна спрогнозувати стратегію функціонування.

Зокрема комбінація «сильні сторони – можливості» (Поле СіМ) дає змогу побачити конкурентні переваги і сприятливі чинники, на яких базуватиметься стратегія розвитку / удосконалення мережі фітнес-клубів; «слабкі сторони – можливості» (Поле СлМ) допомагають виявити внутрішні чинники, які необхідно підсилити, щоб надалі скористатися сприятливими можливостями зовнішнього середовища.

«Слабкі сторони – загрози» (Поле СлЗ) допомагає побачити фактори обмеження стратегічного розвитку / удосконалення; «сильні сторони – загрози» (Поле СіЗ) – використовують як стратегію потенційних переваг діяльності фітнес-клубів.

Враховуючи баланс інтересів клієнтів і фітнес клубу, аналізуючи його зовнішнє і внутрішнє середовище діяльності та здійснюючи певні комбінації їхніх категорій, можна спрогнозувати стратегію функціонування.

Зокрема комбінація «сильні сторони – можливості» (Поле СіМ) дає змогу побачити конкурентні переваги і сприятливі чинники, на яких базуватиметься стратегія розвитку / удосконалення мережі фітнес-клубів; «слабкі сторони – можливості» (Поле СлМ) допомагають виявити внутрішні чинники, які необхідно підсилити, щоб надалі скористатися сприятливими можливостями зовнішнього середовища.

«Слабкі сторони – загрози» (Поле СлЗ) допомагає побачити фактори обмеження стратегічного розвитку / удосконалення; «сильні сторони – загрози» (Поле СіЗ) – використовують як стратегію потенційних переваг діяльності фітнес-клубів.

Простежити співвідношення чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, що трактується в категоріях SWOT-аналізу, можна за допомогою спеціальної матриці (табл. 4.13).

SWOT-аналіз дає змогу формувати загальний перелік аспектів стратегії фітнес-клубу з урахуванням його особливостей: відповідно до змісту стратегії – адаптації до середовища чи формування впливу на нього.

Матриця SWOT-аналізу діяльності мережі фітнес клубів «Sport Life»

<p style="text-align: center;">Зовнішнє середовище</p> <p style="text-align: center;">Внутрішнє середовище</p>	<p style="text-align: center;"><i>Можливості</i></p> <p>Лідерство на ринку, відкриття нових клубів у місті. Залучення нових споживачів. Упровадження нових фітнес-програм, зокрема для вагітних, осіб з інвалідністю. Регулярне навчання і підвищення кваліфікації персоналу. Страхування життя і здоров'я від нещасних випадків</p>	<p style="text-align: center;"><i>Загрози</i></p> <p>Конкуренція, поява нових фітнес-клубів. Низька споживча активність (зацікавленість) населення. Економічна нестабільність (високий рівень інфляції). Підвищення цін на абонементи</p>
<p style="text-align: center;"><i>Сильні сторони</i></p> <p>Вигідне розташування і режим роботи клубів, їхня велика площа, кваліфікований персонал, підвищення кваліфікації фітнес-тренерів та їх клубна атестація. Різноманіття фітнес-послуг: дитячі, SPA-послуги, корпоративний фітнес. Фітнес-програми відповідають світовим стандартам. Акції на клубні картки та їх «заморожування» на певний період; відкриття філій за франшизою. Підтримка соціальних фізкультурно-спортивних заходів. Наявність фітнес-кафе / спортивного бару, басейну</p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле СiМ</i></p> <p>Відкривати нові клуби, враховуючи нові напрями фітнесу для вагітних, осіб з інвалідністю тощо. Запроваджувати реабілітаційний фітнес Запровадити діагностування клієнтів Надавати якісні фітнес-послуги Співпрацювати із ЗВО, ЗСО, спортивними командами Надавати оренду (зал, басейн)</p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле СiЗ</i></p> <p>Доносити регулярно/систематично інформацію до потенційних споживачів про наявні місця та фітнес-програми. Проводити клубні фітнес-конвенції Підвищити рівень фізкультурної освіченості. Підвищувати рівень зацікавленості населення фітнес послугами. Залучати нових клієнтів за допомогою пропаганди, реклами, акцій на абонементи та різні види (місячний абонемент, квартальний, піврічний тощо)</p>
<p style="text-align: center;"><i>Слабкі сторони</i></p> <p>Високі ціни і купівля лише річного абонементу. Відсутність умов для тренування осіб з інвалідністю (відсутність пандусів та ін.). Відсутність у більшості тренерів фахової освіти. Відсутність мотивації споживачів клубу. Відсутність інформації про стан здоров'я споживача. Немає пробних одноразових відвідувань. Додаткові платні послуги (теніс, сквош), які не передбачені клубною картою</p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле СлМ</i></p> <p>Забезпечити умови для тренування осіб з інвалідністю. Сприяти мотивації споживачів клубу (для регулярних споживачів – знижки, безкоштовний збір інформації про їхнє здоров'я). Оновлювати спортивний інвентар</p>	<p style="text-align: center;"><i>Поле СлЗ</i></p> <p>Розробити нові ідеї і технології, які випереджають дії конкурентів Залучити споживачів за рахунок нового / інноваційного інвентарю. Аналізувати найкращі практики бізнесу фітнес-послуг</p>

Отже, аналіз аспектів діяльності мережі фітнес-клубів «Sport Life» виявив, що вони формують середовище конкурентоспроможності, однак мають потенціал для подальшого розвитку. Щодо предмету нашого дослідження, то мережа має можливості залучення нових споживачів за допомогою реклами, акцій, упровадження нових фітнес-програм (зокрема для вагітних, осіб з особливими потребами); розширення/збільшення асортименту фітнес-послуг та поліпшення якості їх надання. Відповідно це вимагає регулярного навчання та підвищення кваліфікації фітнес-персоналу.

У сучасному світі соціальна відповідальна діяльність бізнесу є загальноприйнятим правилом, якого дотримуються більшість організацій у всьому світі [67, 183, 184, 455].

Адже соціальна відповідальність – це концепція, що заохочує організації враховувати інтереси суспільства, усвідомлення впливу діяльності на споживачів, працівників, громади та довкілля в усіх аспектах своєї діяльності [129, 130, 237, 468]. Бізнес не тільки відповідальний за дотримання законів, виробництво якісних послуг, але і добровільно бере на себе зобов'язання перед суспільством щодо підвищення якості життя людей. Приймаючи таку стратегію, організації демонструють, що досягли у своєму розвитку відповідного рівня зрілості. Отож, що цивілізованіший бізнес, то більшою стає його участь у соціальному житті міста, регіону, держави [504]. Турбота про здоров'я людини повинна стати місією кожної організації, зокрема закладів фізкультурно-спортивного спрямування. Слід зазначити, що соціальна відповідальність бізнесу в Україні перебуває на стадії становлення.

Найактивнішими у цій сфері є насамперед представництва іноземних компаній, які адаптують свій досвід до нашого суспільства. Однак цей процес потребує координації та стимулювання, а отже – участі в ньому держави, яка повинна визначити соціальну відповідальність як бажану поведінку для бізнесу та розробити комплекс відповідних стимулів [177]. В Україні соціально відповідальним бізнес буде тільки тоді, якщо власники фітнес-клубів, відкривши свої соціальні програми, відчують, що їм це вигідно.

Ми проаналізували мережу фітнес-клубів «SportLife» також стосовно соціальної відповідальності. Це найбільша спеціалізована корпорація України, в якій діє 17 власних підприємств. У 2017 році членами мережі стали 350 тис. осіб. Установлено, що соціальна відповідальність є одним із важливих напрямів її роботи [210, 277, 398, 552]. Значну частину свого прибутку мережа спрямовує на фінансування різноманітних фізкультурно-спортивних заходів. Зокрема, проведено і підтримано 22 (2016 р.) та 40 (2017 р.) фізкультурно-спортивних заходів, у яких взяли участь від 80 до 9 тис. осіб [210, 277, 552].

Інформацію про підтримку регулярних фізкультурно-спортивних заходів мережею «Sport Life» представлено у табл. 4.14.

Таблиця 4.14

**Регулярні заходи соціального спрямування мережі фітнес-клубів
«Sport Life»**

№	Заходи	Учасники	
		2016 р.	2017 р.
1	Чемпіонат м.Києва з сімейного спорту	62 родини	понад 500 київських сімей
6	Зимовий пробіг «KMRC SNOW RUN»	200 учасників	310 учасників, 1500 глядачів
2	«Гонка нації: пишайся собою!» – украї́нці підкорили надважкий забіг «Snow Race» від «Гонки Нації»: пробігти 7+ км і 15+ км із подоланням перешкод	300 учасників	1200 любителів екстремального відпочинку
3	VI-й Київський міжнародний півмарафон «Nova Poshta Kyiv Half Marathon»	7100 спортсменів із 43 країн світу	понад 9 тис. спортсменів різного віку із 50 країн світу
4	Фестиваль сім'ї (волейбол, футбол, дитячі анімації, мистецькі майстер-класи, сімейні спортивні змагання, квести, наукові експерименти, армрест-лінг)	близько 100 родин	близько 150 родин
5	Традиційний турнір з плавання серед плавців-аматорів «Ліга ФІТ-3»	150 учасників	280 учасників (Одеса, Рівне, Херсон, Запоріжжя, Львів, Київ)

Як свідчить інформація в таблиці, одним із масштабних заходів є Київський міжнародний півмарафон «Nova Poshta Kyiv Half Marathon», який залучив понад 9 тисяч спортсменів різних вікових категорій із 50 країн світу (2017 р.). Окрім зазначених регулярних заходів, компанія «Sport Life» провела інші не менш вагомі фізкультурно-спортивні заходи з великою кількістю учасників як у 2016, так і в 2017 роках (табл. 4.15).

Таблиця 4.15

Фізкультурно-спортивні заходи мережі фітнес-клубів «Sport Life»

№	Фізкультурно-спортивні заходи	Учасники
2016р.		
1	«INTERPIPE Dnipro Half Marathon»	понад 1400 учасників із 9 країн, серед яких майже 250 дітей
2	Міжнародний юніорський чемпіонат зі сквошу «Barakat Squash Junior Open 2016»	близько 80 дітей (11-19 рр.) з України, Росії та Білорусі
3	Нічний забіг «Samsung Galaxy S7 Night Run»	понад 2000 осіб
4	Відкритий марафонський заплив «Aquaman 3.8»	понад 200 осіб
5	Всеукраїнський фестиваль здорового способу життя «Odesa stan Workout Fest 2016»	понад 250 осіб
6	Аматорський турнір із міні-футболу «Libertad»	56 колективів
7	Міжнародний півмарафон «Grand Prix Iviv half marathon 2016»	720 учасників, з яких 12 – іноземці
8	«Гонка нації» – забіги з перешкодами	більше 1000 осіб
9	Всеукраїнська мережева фітнес-конвенція «Sport Life Convention»	понад 100 учасників з усіх регіонів
2017 р.		
1	Міжнародний турнір «Kyiv Battle 2017»	60 професійних атлетів та 60 любителів
2	Забіг «Ladies Run»	500 чоловіків 400 жінок
3	Турнір зі змішаних єдиноборств «MMA Road to WWFC»	40 учасників
4	Напівмарафон «CrossHill» 2017	2000 учасників

5	Міжкорпоративні дитячі спортивні змагання «Ми – чемпіони»	38 дитячих команд
6	Одеський міжнародний півмарафон	понад 2000 учасників із 25 країн світу

Окрім підтримки зазначених заходів, ми встановили, що мережа «Sport Life» усвідомлює важливість меценатства та спонсорства для розвитку спорту.

Це проявляється у наданні матеріальної підтримки спортивним командам різного рівня – від дворових до національних збірних (чемпіонат України з бодибілдінгу, фітнесу та бодифітнесу за версією УФББ / ВАББА, матчі збірної з баскетболу, міжнародний турнір із художньої гімнастики «Кришталеві булави» та ін.) [210, 277, 552].

Отже, мережа «Sport Life» активно підтримує різноманітні заходи соціального спрямування.

4.4. Особливості діяльності мережі фітнес-клубів «FitCurves»

Аналіз офіційного сайту мережі фітнес-клубів «FitCurves» дав змогу отримати інформацію про те, що функціонує загалом 12 тис. клубів на п'яти континентах у 88 країнах світу [246, 399, 479]. Понад 20 млн доларів було вкладено в наукові дослідження для створення цієї ідеальної фітнес-програми [246, 399, 479], за якою займаються близько 10 млн жінок у світі. «FitCurves», або «Curves International», за 25 років розвитку перетворилася в міжнародну фітнес-франшизу і лідера фітнес-послуг для жінок, оскільки була 10 разів визнана найкращою франшизою за рейтингами США; 350 клубів «FitCurves» діють у країнах СНД і Східної Європи; 500 тис. її клієнток у Східній Європі поліпшили своє здоров'я (скинули зайву вагу) [246, 399, 479].

У 2007 році міжнародна компанія «Curves» увійшла в Україну під торговою маркою «FitCurves», яка очолює п'ять найкращих мережевих клубів України і займає 50 % ринку. В Україні функціонує 300 фітнес-клубів. Однією із найчисельніших за кількістю фітнес-клубів м. Львова є мережа «FitCurves»

(n=9). Клуби працюють у такому часовому діапазоні: з 8.00 до 20.00 год із перервою з 12.30 до 15 год (у робочі дні); у суботу час роботи обмежений: з 10.00 по 14.00 год., у неділю – вихідний. Клуби пропонують програму «FitCurves», яка складається з трьох компонентів: 30-хвилинний фітнес (колове тренування містить: розминку, кардіонавантаження, силове навантаження, заминку, розтяжку); трифазну програму управління вагою; супровід фітнес-експертів. Тренажерне устаткування, яке використовують, побудовано за принципом гідравлічного опору (аналогічно до аквааеробіки), який створюється шляхом тиску рідини в циліндрі, на відміну від стандартних блокових тренажерів. Таке обладнання вимагає зусиль у двох напрямках, тому під час тренування задіяні всі групи м'язів. Це дає змогу плавно змінювати діапазон навантаження та уникати ударних навантажень на суглоби й сухожилля, а також можливість безпечно тренуватися жінкам різного рівня підготовленості. Результати SWOT-аналізу діяльності мережі фітнес клубів «FitCurves» подано у табл. 4.16.

Таблиця 4.16

Результати SWOT-аналізу діяльності мережі фітнес-клубів «FitCurves»

Середо-вище	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішнє	<ul style="list-style-type: none"> • вигідне розташування клубів; • фітнес-програма відповідає світовим стандартам; тривалість - 30 хв. • 8 видів абонементів (сімейний, соціальний, акційний та ін.) • акції на абонементи для студенток, людей пенсійного віку тощо; • «заморожування» абонементів; • підтримка соціальних заходів; • відкриття філії за франшизою; • наявність роздягальні (шапка з ключем); • можливість тренування у клубах мережі (наявність відповідної картки); • безкоштовне одноразове заняття; • додаткова платна продукція компанії (коктейль «Fit balans»; каші та супи «Смакуй здорово!»); • індивідуальний підхід до клієнта, щомісячне діагностування; • наявність програми харчування; 	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність умов для тренування осіб з особливими потребами (відсутність пандусів та ін.), • мала площа клубів; • відсутність у більшості тренерів фахової освіти; • відсутність душі (у більшості клубів); • відсутність страхування; • відсутність можливості приходити з дітьми; • відсутність фітнес-кафе / спортивного бару і додаткових послуг (спа-процедур, масажу); • відсутність чіткої години початку занять; • платні шапки для постійного зберігання речей; • відсутність дієвої пропаганди, реклами; • тривала обідня перерва тренерів

	Можливості	Загрози
Зовнішнє	<ul style="list-style-type: none"> • відкриття нових фітнес-клубів у місті; • залучення нових споживачів за допомогою реклами, акцій; • лідерство на ринку фітнес-послуг; • регулярне навчання персоналу, підвищення його кваліфікації, підвищення якості надання послуг; • поліпшення якості надання послуг; • страхування життя і здоров'я від нещасних випадків • надання необхідних гігієнічних умов (наявність душу) • різноманітність програм 	<ul style="list-style-type: none"> • конкуренція, поява нових фітнес-програм у клубах, поява нових фітнес-клубів; • низька споживча активність (зацікавленість) населення; • економічна нестабільність (високий рівень інфляції); • низька платоспроможність населення; • підвищення цін на абонементи

Отже, для успішного функціонування на ринку фітнес-клуб повинен знати свої сильні і слабкі сторони, а також розуміти, з якого боку є загрози і як їм можна запобігти за допомогою можливостей. Встановлення зв'язків між ними повинно здійснювати керівництво, обираючи стратегію розвитку фітнес-клубу та її реалізацію.

На основі вказаних вище фактів можна зробити висновок, що мережа фітнес-клубів «FitCurves» має багато сильних сторін. Вигідно відмінними перевагами є такі: доступна вартість послуги, тривалість тренування, щомісячне діагностування тощо. Однак головною слабкою стороною є як недостатньо дієва маркетингова діяльність, так і кадрове забезпечення. На нашу думку, це й пояснює зменшення кількості клубів в Україні зі 130 (у 2017 році) до 105 (у 2018 році). З огляду на ці чинники внутрішнього і зовнішнього середовища ми побудували SWOT-матрицю (табл. 4.17). На кожному з чотирьох полів розглянуто можливі парні комбінації. Виокремлено ті з них, які, на нашу думку, повинні бути враховані у стратегії розвитку фітнес-клубу. Отже, аналіз конкурентоспроможності мережі фітнес-клубів «FitCurves» у Львові встановив, що у них є великий потенціал розвитку, для використання якого необхідно змінити режим роботи клубу, оновлювати спортивний інвентар, облаштувати дитячу кімнату, страхувати здоров'я споживачів від нещасних випадків тощо.

Матриця SWOT-аналізу діяльності мережі фітнес-клубів «FitCurves»

<p>Зовнішнє середовище</p> <p>Внутрішнє середовище</p>	<p>Можливості</p> <p>Стати лідером на ринку фітнес-послуг. Відкриття нових клубів у місті. Залучення нових споживачів. Регулярне навчання і підвищення кваліфікації персоналу. Пропаганда здорового способу життя. Страховання здоров'я від нещасних випадків</p>	<p>Загрози</p> <p>Конкуренція, поява нових фітнес-клубів. Низька споживча активність (зацікавленість) населення. Економічна нестабільність (високий рівень інфляції). Підвищення цін на абонементи</p>
<p>Сильні сторони</p> <p>Фітнес-програма відповідає світовим стандартам. Відкриття філій за франшизою. Акції на клубні абонементи та «заморожування» на певний термін. Підтримка соціальних заходів і щомісячне діагностування. Вигідне розміщення клубів і їхнє цілорічне функціонування. Пробне безкоштовне одноразове заняття. Наявність сформувати програму харчування</p>	<p>Поле СіМ</p> <p>Відкрити нові фітнес-клуби. Забезпечити регулярне підвищення кваліфікації фітнес тренерів</p>	<p>Поле СіЗ</p> <p>Донести інформацію до потенційних споживачів про місця розташування клубів. Підняти рівень зацікавленості населення фітнес-послугами. Залучити нових клієнтів за допомогою реклами, акцій, соціальних заходів</p>
<p>Слабкі сторони</p> <p>Відсутність умов для тренування осіб із інвалідністю (пандусів та ін.) та фахової освіти у більшості тренерів. Відсутність мотивації споживачів клубу та інформації про стан їхнього здоров'я. Відсутність можливості приходити з дітьми. Відсутність години початку занять, яке триває 30 хв</p>	<p>Поле СлМ</p> <p>Забезпечити умови для тренування осіб із інвалідністю, для вагітних та ін. Сприяти мотивації споживачів клубу (для регулярних споживачів – знижки, безкоштовний збір інформації про їхнє здоров'я). Оновлювати спортивний інвентар. Обладнати дитячу кімнату. Страхувати здоров'я споживачів від нещасних випадків. Надавати перевагу персоналові з фаховою освітою</p>	<p>Поле СлЗ</p> <p>Залучити споживачів завдяки новому інвентарю, дієвої реклами. Змінити режим роботи клубу: скоротити обідню перерву тренерів для збільшення годин тренувань і в неділю працювати за графіком суботи</p>

Наявні також переваги перед конкурентами, до яких можна зарахувати тривалість заняття, спрямованість лише на жіночий контингент, щомісячне діагностування, зручність розташування (близько від дому) та ін. Однак важливою проблемою, на нашу думку, є якість роботи персоналу, яка залежить від їхньої фаховості та мотивації. Слід також брати до уваги відкриття конкурентами нових клубів і пропонування потенційним клієнтам більшого арсеналу фітнес-послуг.

Отже, знаючи результати SWOT-аналізу, керівництво мережі фітнес-клубів має змогу правильно розставити пріоритети та спрямувати зусилля на усунення слабких і підсилення сильних сторін, щоб зайняти сприятливу конкурентну позицію на ринку.

В умовах жорсткої конкуренції фітнес-клуби, щоби зберегти свої провідні позиції на ринку, повинні мати стійку репутацію. Для цього слід формувати свій позитивний імідж [230, 504]. Саме він дає змогу досягти того, щоб фітнес-клуб сприймали партнери, споживачі й усе суспільство.

Зокрема, компанія «FitCurves» у своїй діяльності регулярно здійснює заходи соціального та благодійного спрямування, тобто повною мірою розуміє свою соціальну відповідальність [248, 399, 479]. Соціальні проекти «FitCurves» розвиваються у п'яти напрямках: жінка, сім'я, здоров'я, довкілля та благодійність. Окрім цього, працівники компанії відвідують дитячі будинки і онкоцентри, допомагають людям похилого віку та людям із інвалідністю, проводять безкоштовні тренування на вулиці для домогосподарок. Слід зазначити, що впродовж 2016–2018 років було підтримано низку таких проектів, заходів. Найбільш значущі ми узагальнили та подали у табл. 4.18.

Як бачимо, кількість заходів та його учасників збільшується, що свідчить про соціальну позицію і стратегію розвитку компанії. Так, у 2016 році до соціально-благодійного заходу щодо привернення уваги до проблеми раку молочної залози було залучено учасників з 12 міст. У 2017 році також учасників із 12 міст було залучено до популяризації здорового способу життя серед жінок, формування нової культури здоров'я і нових здорових сімейних традицій.

Соціальні заходи мережі фітнес-клубів «FitCurves»

№	Захід	Зміст / спрямування	Учасники
2016 рік			
1	«Мистецтво бути щасливою»	привернення уваги до поліпшення самооцінки у різних сферах життя, яка впливає на успіх, взаємовідносини та рішення	25
2	Благодійний фестиваль «Charity Weekend. Здоровий день з Машею Єфросиніною!» для придбання унікального рентген-апарата для дитячої реанімації Інституту педіатрії, акушерства та гінекології	тренування просто неба з професійними інструкторами; медичні консультації від найкращих спеціалістів; фуд-корт з здоровою їжею; особисті тренування з М. Єфросиніною; танцювальні флешмоби зі знаменитостями; концерт Д. Мона-тіКа; обстеження, консультація дітей у 8 лікарів: педіатра, гастроентеролога, імунолога, орто-педа, офтальмолога тощо	понад 800
3	Соціально-благодійний захід «PinkParty» (частина Всеукраїнського соціального проєкту «Здоров'я – це просто»)	привернення уваги до проблеми раку молочної залози	12 міст України
4	«Інформування про відновлення грудей» (Breast Reconstruction Awareness Day)	відверті розмови про рак, щоб ті, хто зіткнувся з цим діагнозом, знали, що вони не одні, що з цим захворюванням можна жити і потрібно боротися	понад 500
2017 рік			
1	День подяки	пропаганда здорового способу життя: проведення дитячих ігор, силового шоу, спортивних зма-гань, конкурсів, розіграшів з пода-рунками для всієї родини, розваг, вуличний кінотеатр; фінал Всеук-раїнського двотижневого автопро-бігу; концерт	Понад 500 1 тис. осіб

2	Масштабний міжнародний рух «Ми – за якісне, здорове і локальне!»	пропаганда здорового способу життя: проведення зарядки, обстеження на медичному обладнанні «Омрон»	працівники мережі гіпермаркетів «Ашан» (5 міст); 1,5 тис. учасників пройшли обстеження; 1,4 тис. отримали консультацію фітнес-тренера та фахівця щодо корегування маси тіла
3	Соціальна акція «Жити краще»	пропаганда здорового способу життя	1 тис. осіб
4	«Зробимо Україну чистою»	турбота про екологію середовища: прибирання території біля офісу	працівники
5	Соціально-просвітницький фітнес-тур «Живи танцюючи»	популяризація здорового способу життя серед жінок, формування нової культури здоров'я і нових здорових сімейних традицій	12 міст України
6	Проект «Активуй здоров'я»	періодичне проведення ранкової зарядки – 30 хв фізичних вправ	більше ніж 1 тис. осіб
2018 рік			
1	Соціальний проєкт «Рожевий жовтень»	– інформування та допомога жінкам у боротьбі з раком молочної залози; – передача медичних інструментів відділенню пухлин грудної залози та її реконструктивної хірургії	100 клубів 22 міст України (проінформовано 53 тис. жінок про профілактику хвороби, пільгове обстеження пройшли 1,2 тис. жінок на суму 430 тис. грн)
2	Соціально-благодійний захід «PinkParty» (частина Всеукраїнського соціального проєкту «Здоров'я – це просто»)	привернення уваги до проблеми раку молочної залози	12 міст України

У 2018 році в рамках соціального проєкту «Рожевий жовтень» взяли участь 22 міста, у яких проінформовано 53 тис. жінок про профілактику хвороби раку молочної залози. Саме таку діяльність компанія «FitCurves» і визнало суспільство.

Мережа фітнес-клубів «FitCurves» отримала статусний знак «Знак соціальної відповідальності» регіонального рівня в межах унікального проєкту «Social Responsibility Mark» (SRM). Сертифікат засвідчує вагомий внесок компанії у соціальну сферу та активну підтримку важливих благодійних ініціатив. Отриманий знак доводить виконання вимог щодо такого статусу (сумарні відрахування на благодійність у розмірі 10 тис. доларів упродовж року, створення ефективного процесу благодійності, дії, що доводять порятунок людей тощо). В Україні «FitCurves» неухильно дотримується принципів соціально відповідального ведення своєї діяльності.

4.5. Зміст професійної діяльності фітнес-персоналу

Професійна діяльність – діяльність за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує фахівець. Досліджень щодо встановлення змісту професійної діяльності фітнес-тренера нами не виявлено. У посібнику з професійного прогнозу Міністерства праці США зазначено, що завдання професіонала з оздоровчого фітнесу полягає у програмуванні фізичних навантажень після проведення консультацій з клієнтами, враховуючи стан здоров'я; мотивація клієнта до індивідуальних або групових занять[433]. Частково інформація зазначена у вимогах відповідного професійного стандарту [469], де описані роль і основні навички фітнес-тренера. Разом з тим, науковці Alves S., Franco S., Castañer M., Camerino O., Rodrigues J., Hileno R. [438] зазначають про важливість і вміння спілкуватися фітнес-персоналу з клієнтами, оскільки це сприяє покращенню мотивації до занять оздоровчим фітнесом різні верстви населення.

Для вивчення змісту професійної діяльності фітнес-персоналу нами було проаналізовано документи адміністративного регламентування діяльності та проведено педагогічне спостереження (див.розділ 2) у клубах м. Львова: релакс-

клубі «Джорджія», спортивному клубі «Олімп» (n=3), фітнес-клубах: «Малібу» (n=2), «Sport Life» (n=4), «Форевер» (n=2), «Котигорошко», «Ліга» (n=2), «Кристал», «Екофітнес», «Ківі Фітнес» (n=3), студія «Пілатес Львів», «Фітнес студії Вікторії Торської».

Аналіз і узагальнення змісту посадових інструкцій менеджерів фітнес-сервісу (n=12) дозволив встановити, що вони містять такі обов'язки:

- забезпечення безперебійної роботи клубу (налаштування комунікацій між суміжними підрозділами закладу та відвідувачами);
- опрацювання скарг та пропозицій клієнтів (кваліфікована та оперативна допомога);
- надання консультативної інформації щодо послуг та їхньої вартості;
- збереження клієнтської бази та підвищення якості надання послуг;
- аудит та нагляд за приміщенням закладу;
- формування грошових звітів, ведення документообігу.

Проаналізовані посадові інструкції персональних фітнес-тренерів (n=12) передбачають такі обов'язки:

- слідкування за справністю матеріально-технічної бази;
- проведення тестування, первинних інструктажів;
- складання тренувальних програм (планування тренувального процесу);
- проведення індивідуальних тренувань;
- ознайомлення клієнтів зі спортивним обладнанням та інвентарем;
- збереження документів, що є комерційною таємницею та конфіденційною інформацією клубу від їх розголошення, передачі будь-яким третім особам без дозволу директора;
- неформальне професійне навчання у клубі зі щорічним підтвердженням здобутих знань;
- забезпечення безпеки клієнтів під час заняття;
- продаж персонального тренінгу.

Аналіз посадових інструкцій тренерів групових програм (n=12) виявив, що всі вони передбачають такі обов'язки:

- проведення групових програм за розкладом згідно кваліфікації;
- володіння методиками проведення занять за базовими програмами (аеробіка, степ-аеробіка, силові програми, функціональний тренінг, інтервальне тренування, йога);
- збереження документів, що є комерційною таємницею та конфіденційною інформацією клубу від їх розголошення, передачі будь-яким третім особам без дозволу директора;
- неформальне професійне навчання у клубі зі щорічним підтвердженням здобутих знань;
- забезпечення безпеки клієнтів під час заняття;
- продаж персонального тренінгу.

Педагогічні спостереження проводилося у 16 клубах, які надають послуги мешканцям м. Львова. Метою спостереження були професійні дії тренерів під час проведення групових (n=69) занять. Зокрема, у фітнес-клубі «Ліга» спостереження проводилося на таких групових заняттях: «Body Sculpt», «FitShape», «Stretch Intensive», «Струнке тіло». У фітнес-клубі «Sport Life» по вул.Героїв УПА, 72 спостереження проводилося на наступних групових заняттях: «Dance mix», «Cycle», «Total Body Workout», «Basic step», «Stretch 45», «Low», «Basic Low», «АВТ», «Pilates Matwork», «Upper Body», «Body Sculpt», «Step 1», «Тай-бо». У фітнес-клубі по вул.Зубрівській, 38 дії тренерів спостерігалися під час проведенням фітнес-тренування за програмами: «Basic Cycle», «Pilates Matwork», «Total Body Workout», «Zumba», «Stretch 45», «АВТ», «Basic Step», «Body Sculpt». У фітнес-клубі «Sport Life» по вул.Чорновола, 67б спостереження відбувалося за проведенням тренерами таких фітнес-програм: «Step 1», «Тай-бо», «Body Sculpt», «Total Body Workout», «Basic step», «Stretch 45», «АВТ», «АВС». У фітнес-клубі «Sport Life» по вул.Науковій, 7д спостерігалось проведенням фітнес-програм: «Тай-бо», «Stretch», «АВТ», «Cycle», «Upper Body», «Total Body Workout», «Step 1», «Pilates Matwork» (результати враховані, однак клуб на початку вересня 2019 року закrywся). У фітнес-клубі «Sport Life» по вул. Гетьмана Мазепи, 1б спостерігалась діяльність тренерів під час

проведенням фітнес-тренувань за програми: «Dance mix», «Функціональна сила», «Cycle», «Total Body Workout», «Basic step», «TABS», «Low», «Basic Low», «АВТ», «Pilates Matwork», «Upper Body», «Step 1», «Basic Low», «Тай-бо».

У спортивному клубі «Олімп» спостерігалось проведення тренерами групових фітнес-програм: «Бодішейпінг», «Фітнес мікс», «Йога», а у фітнес-клубі «Форевер» – «Спінбайк аеробіка», у «Фітнес студії Вікторії Торської» – «TRX». У клубі «Ківі Фітнес» спостереження відбувалося за діями тренерів, які проводили наступні фітнес-програми: «Zumba», «Step», «Sky Jumping», «Колове тренування», а у студії «Пілатес Львів» – «Mat Work».

Під час проведення спостережень фіксувалися всі трудові дії фітнес-тренерів групових програм, які в узагальненому вигляді складають наступний перелік:

- перевірка стану залу і роботи вентиляції;
- надання рекомендацій щодо облаштування місця для заняття клієнта, підбору інвентаря;
- підготовка музичного супроводу заняття (USB-носій з музикою);
- ознайомлення клієнтів із правилами відвідування групових занять;
- дотримання порядку розташування інвентарю для проведення групових фітнес-програм у визначених та спеціально обладнаних місцях;
- проведення підготовчої частини (розминка);
- демонстрація досконалого технічного виконання фізичних вправ;
- проведення основної частини: навчання клієнтів правильній техніці виконання фізичних вправ, рухів, зв'язок та їх поєднання з музикою, використовуючи адекватні методи;
- використання вербальних та невербальних команд (мови жестів) у процесі проведення занять;
- надання методичних рекомендацій/вказівок щодо вірного дихання під час виконання вправ;
- надання рекомендацій щодо збільшення або зменшення фізичного навантаження;

- проведення заключної частини: забезпечення зниження навантаження відповідними фізичними вправами, відновлення організму.

Спостереження виявило, що фітнес-тренери зазвичай спеціалізуються на декількох видах фітнес-програм і проводять групові заняття у різних фітнес-клубах однієї мережі.

У вище зазначених клубах також було проведено педагогічне спостереження за змістом трудових дій тренерів під час проведення персональних занять (n=35) із подальшим їх узагальненням. Перелік трудових дій персонального фітнес-тренера включає:

- первинну співбесіду з клієнтом, збір та аналіз інформації стосовно мети занять, потреб, мотивів, очікуваних результатів, рухового досвіду, способу життя;
- інструктаж з правил безпечного користування обладнанням, технічних особливостей роботи тренажерних пристроїв;
- розробку персональної програми занять, спрямованої на досягнення мети клієнта;
- організацію, проведення заняття у відповідності до розробленої програми;
- використання різних засобів та способів проведення заняття залежно від спрямованості та індивідуальних особливостей клієнта;
- навчання клієнта правильній техніці виконання фізичних вправ із використанням відповідних методів навчання;
- здійснення контролю за технікою виконання вправ, виправлення помилок;
- надання методичних рекомендацій/вказівок щодо вірного дихання під час виконання фізичних вправ.

Кількість занять, що проводять тренери в день (тиждень), може варіювати залежно від місця розташування і оснащення клубу, популярності конкретного тренера.

Результати педагогічного спостереження свідчать, що професійна діяльність фітнес-тренера складається з підготовки і проведення занять із клієнтами відповідно до розкладу. Тренери групових фітнес-програм можуть мати персональні тренування, а персональний тренер – групові заняття зазвичай не проводить.

Аналіз професійних дій фітнес-тренера, свідчить про необхідність його фізичної та методичної підготовленості, наявність знань з основ анатомії, фізіології, біохімії, психології, педагогіки; техніки танцювальних елементів; алгоритму навчання складно-координованим вправам для кожної зв'язки тощо. Тренер повинен демонструвати відмінне виконання вправ, які входять до програми, чітко їх пояснювати; вміти навчати клієнтів різного віку і статі, рівня фізичної підготовленості; підбирати вправи, музику, грамотно розподіляти фізичне навантаження тощо.

Персональний фітнес-тренер у своїй професійній діяльності повинен вміти підготувати індивідуальну ефективну програму занять, враховуючи побажання клієнта (стати струнким, розвинути мускулатуру, корегувати масу тіла тощо), стан його здоров'я, використовуючи різноманітні засоби (тренажери, обладнання, ін.). Фітнес-тренеру слід брати до уваги також емоційний фон заняття, його відповідність настрою клієнта, моді на ті чи інші види тренування.

Оскільки система оздоровчого фітнесу динамічно розвивається тренерам слід постійно підвищувати свою фаховість, бо з'являються нові види тренувань, інноваційне обладнання і тренажери, які активно використовують в оздоровчому фітнесі.

Зарплата персонального тренера та тренера групових програм безпосередньо залежить від кількості занять, які вони проводять, і, зрозуміло, від статусу фітнес-клубу. У хорошого спеціаліста з часом формується відповідний імідж, власна клієнтська база, яка забезпечує його фінансове благополуччя.

Спостереження засвідчили важливість вміння тренера тактовно спілкуватися із клієнтами, «заряджати» їх енергією і хорошим настроєм. Для

формування такого вміння потрібні: приваблива зовнішність, хороша постава, треноване тіло, впевненість у собі, комунікативні якості тощо.

Окрім аналізу документів адміністративного регламентування та проведеного педагогічного спостереження, для детального вивчення змісту професійної діяльності, нами було проведено опитування 120 тренерів та 586 клієнтів таких клубів: релакс-клубу «Джорджія», спортивного клубу «Олімп», фітнес-клубів: «Малібу», «Sport Life», «Форевер», «Котигорошко», «Екофітнес», «Ліга», «Кристал», «Ківі Фітнес», студії «Пілатес Львів», «Фітнес студії Вікторії Торської».

Результати обробки анкет виявили, що в усіх клубах фітнес-тренери є молодими: середній вік – 27 років, з них 59% – жінки і 40% – мають фахову освіту. Щодо віку клієнтів, то найбільший їх відсоток (34,4%) складають особи I зрілого віку, 30,7% – II зрілого віку, 18,7% – молодь до 22 років, 15,3% – особи похилого і 1,1% – старечого віку. Клієнти, відповідаючи на запитання анкети, зазначили, що дізналися про можливість занять у фітнес-клубі через зовнішню рекламу (42,6%), від знайомих (34,1%), через інтернет (8,5%), отримали SMS-повідомлення (5,1%) та з інших джерел (9,5%) [407].

Розпочати оздоровчі заняття у фітнес-клубах клієнтів спонукали різні причини: прагнення покращити здоров'я (97,6% відповідей), бажання позбутися зайвої маси тіла (83,4%) і удосконалити фігуру (59,9%), можливість цікаво провести дозвілля (37,7%), спілкування та можливість бути серед однодумців зазначили 34,3%, а приклад друзів і знайомих – 34,1% респондентів.

З'ясовано, що 78% фітнес-тренерів влаштовує режим їх роботи і 53% – працюють більше 10 годин на тиждень. Більшість клієнтів (76,8% відповідей) також задоволена розкладом занять, який запропонований клубом. Більшість опитаних тренерів (83%) проводять інструктаж з техніки безпеки для клієнтів перед початком занять, разом з тим – 13,7% клієнтів зазначили його відсутність.

Підготовка фітнес-тренерів до заняття, за свідченням опитаних, включає наступне: 53% – добирають програму на кожне заняття, 46,6% – приходять

завчасно і готують місце до занять; 19,1% – спонтанно проводять заняття і лише 5,3% вважають, що немає потреби готуватися (рис. 4.5)

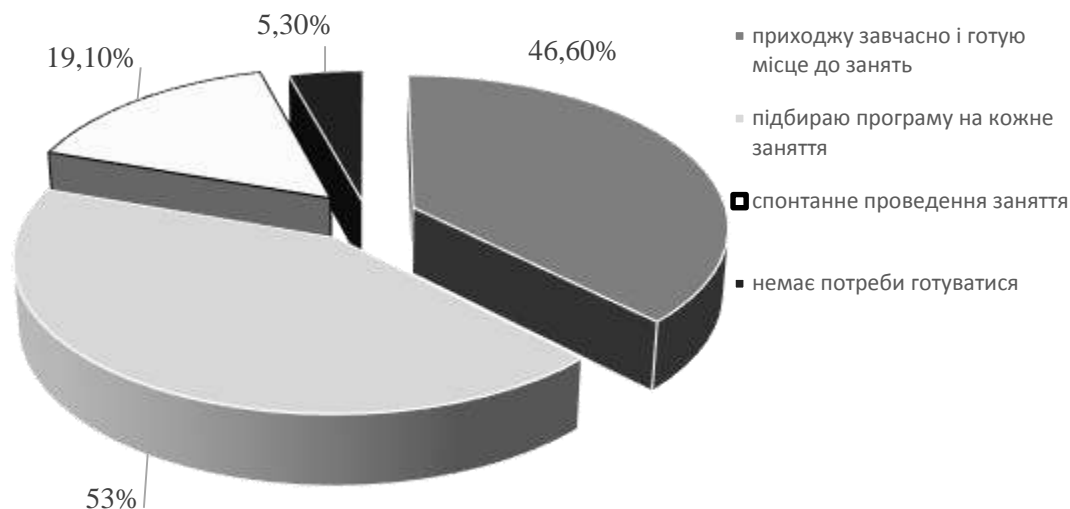

Рис. 4.5. Варіанти відповідей фітнес-тренерів щодо підготовки до заняття

Загалом 75% опитаних фітнес-тренерів прагнуть до збільшення кількості клієнтів, бо від цього залежить їхня зарплата. Імідж тренера, який приваблює клієнтів, потребує володіння сучасними знаннями. Саме тому 61,6% керівників фітнес-клубів, як зазначили респонденти-тренери, спонукають їх до підвищення кваліфікації. Це пов'язано з тим, що система оздоровчого фітнесу доволі швидко розвивається, з'являється нове сучасне обладнання, фітнес-програми тощо. Більшість фітнес-тренерів (62,5%) для цього відвідують фітнес-конвенції, 12,5% – обирають самостійне навчання та 25% – інші форми. Отже рівень вмотивованості фітнес-тренерів до самовдосконалення та професійного зростання бажає бути кращим.

Для підвищення ефективності роботи, за свідченням 41,6% опитаних фітнес-тренерів, необхідно збільшення площі залу, 20,8% респондентів наголосили на важливості сучасного обладнання, по 16,7% опитаних відзначили необхідність професійних знань та збільшення зарплати, 4,2% – назвали інше. Такі відповіді респондентів обумовлені тим, що більшість немережевих клубів мають малі площі для проведення занять (через неможливість значних витрат на

утримання), не завжди спроможні закупати сучасне обладнання, яке є коштовним і також потребує значної площі.

Анкетування виявило, що на думку фітнес-тренерів доцільним є надання клієнтам таких додаткових послуг у фітнес-клубах: визначення рівня здоров'я та фізичного стану (вкрай необхідними вважають 53,3% опитаних та потрібними - 29,1% респондентів). Визначення впливу фізичного навантаження на організм вкрай необхідним назвали 56,6% учасників анкетування, а потрібними - 34,1%. Надання консультацій з питань самостійних занять вважають потрібним 37,5%, а бажаними 34,1% респондентів. Разом з тим, майже третина опитаних назвали такі консультації не потрібними (рис. 4.6)

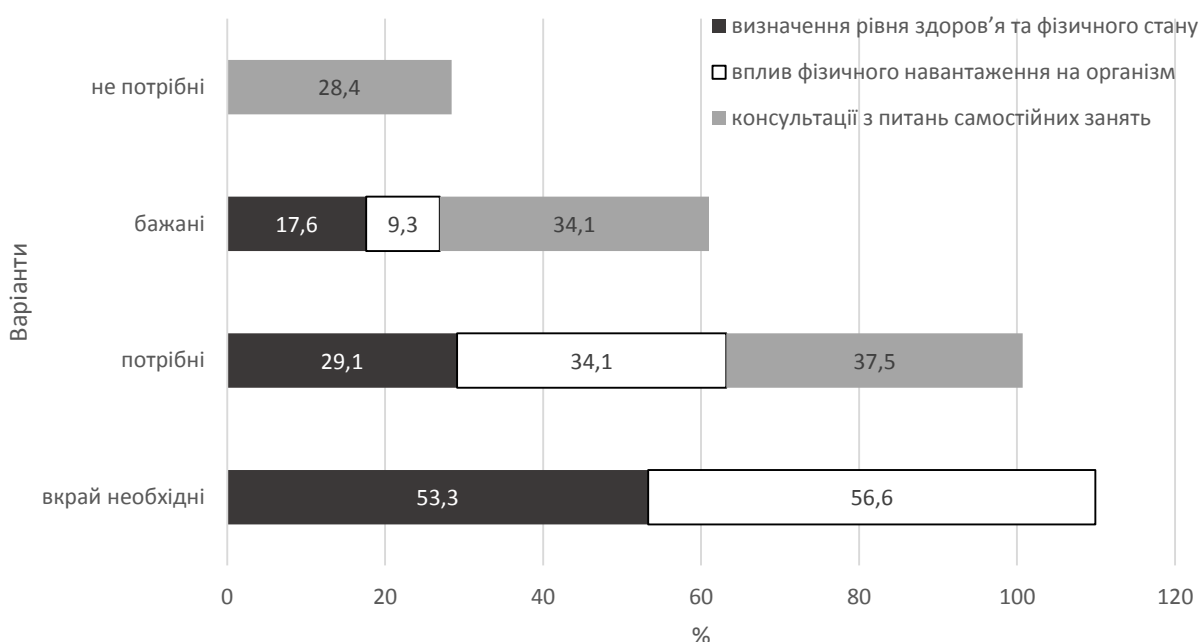

Рис. 4.6. Відповіді фітнес-тренерів про надання додаткових послуг у клубах

Відповіді клієнтів на аналогічні питання анкети засвідчили наступне. Визначення рівня здоров'я та фізичного стану є вкрай необхідними – вважають 83,9% респондентів та потрібними – 9,9%; визначення впливу фізичного навантаження на організм також вкрай необхідне для 60,7% та потрібне для 22,2% клієнтів, а надання консультацій з питань самостійних занять назвали вкрай необхідним 35,7%, потрібним – 32,6% та бажаним – 31,7% клієнтів.

Жоден респондент із числа клієнтів не зазначив, що вище названі послуги не потрібні. Однак їх додатково оплачувати готові лише 12,3 % опитаних, а 54,6 % – не погоджуються на оплату, 17,7 % клієнтів зазначили, що їх готовність платити залежить від вартості додаткових послуг та 15,4% – було важко відповісти.

Більшість клієнтів фітнес-клубів (42,7%) зазначила, що тренуються під керівництвом тренера групових програм, по 25,6% – під керівництвом персонального тренера і самостійно, лише 17,6% – тренуються самостійно або поєднують заняття під керівництвом тренера (персонального чи групових програм).

Нами також з'ясована думка клієнтів щодо якості роботи фітнес-тренерів. Так респонденти, заняття яких проводить тренер (n=436) у більшості (73,8% відповідей) оцінили його роботу на «добре», 16,3% – на «відмінно», 8,5% – на «задовільно» і 1,4% – назвали оцінку не задовільною.

Майже половина (46,7%) клієнтів, відповідаючи на питання анкети, засвідчили відсутність недоліків у роботі тренера, однак решта – основними недоліками у проведенні занять назвали: переповненість групи (87% відповідей), недостатність інвентаря та обладнання під час заняття (45,3%), відсутність належних умов для його проведення (42,6%), недостатня увага тренера (22,4%) і відсутність індивідуального підходу при визначенні навантажень (15,1%) під час групових занять. Недостатнім рівень професійної підготовки тренера назвали 12,5% респондентів.

Питання анкети також передбачали з'ясування оцінки тренерами та клієнтами показників переконаності населення України у необхідності оздоровчих занять та можливих шляхів їх активізації. Обробка анкет тренерів виявила наступне: 45,8% респондентів вважають, що приблизно половина населення має таке переконання, 25% – відповіли, що лише незначна кількість переконана і 29,2% зазначили про те, що більшість населення не має такого переконання.

Більшість клієнтів (48,8%) також вважають, що переважна половина населення переконана у необхідності оздоровчих занять, 17,1% – що незначна кількість переконана, а 34,2% зазначили про відсутність у більшості такого переконання.

Однаковою є думка більшості тренерів (60,8%) і клієнтів (51,2%) про те, що більш активною має бути пропаганда користі оздоровчих занять у ЗМІ для переконання населення у їх необхідності [401].

Разом з тим 30,8% тренерів та 28,3% клієнтів вважають, що роботодавці повинні бути зацікавлені також у доброму здоров'ї своїх підлеглих і тому могли би сплачувати для них абонемент у фітнес-клуб. Зазначимо, що в сучасних умовах для успішного розвитку бізнесу значущим чинником є якість та ефективність роботи персоналу, а це залежить не лише від правильно вибудованої системи мотивації, але й від фізичних та психологічних можливостей співробітників, зокрема від рівня їхнього здоров'я (так званий health management). Тим паче є клуби, що пропонують корпоративні програми.

Отримані результати аналізу посадових інструкцій, проведених педагогічних спостережень та анкетування тренерів і учасників фітнес-тренувань дозволили детально дослідити зміст професійної діяльності фітнес-персоналу і були використані при розробці проектів відповідних професійних стандартів.

4.6. Кадрові потреби системи оздоровчого фітнесу України

Однією з найперспективніших галузей у сфері послуг можна вважати систему оздоровчого фітнесу. Її розвиток стає частиною формування культури здорового способу життя в Україні, тому важливим є її кадрове забезпечення. Один із компонентів успіху фітнес-центру – кваліфікований персонал. Проблеми удосконалення управління сферою фізичної культури і спорту щодо визначення кадрових потреб, підготовки та підвищення кваліфікації кадрів розглянуто у працях М. М. Баки, М. В. Дутчака, М. М. Василенко, О. М. Жданової, Т. Ю. Круцевич, Т. М. Курчаби, Ю. П. Мічуди, В. І. Мудрика, М. О. Олійника,

І. І. Приходька, О. В. Горбенка та інших [44, 147, 148, 217, 219]. Однак кадрові потреби сучасного оздоровчого фітнесу на ринку праці України вивчено недостатньо.

В Україні щороку зростає потреба у кваліфікованому фітнес-персоналі. Її вивчено завдяки аналізу інформації Державної служби статистики щодо «Діяльності підприємств сфери послуг» (доступна для аналізу за період 2017 р. – червень 2018 р.) [89, 91].

Ми проаналізували дані за видом економічної діяльності (КВЕД ДК 009:2010) секції R «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок» [91, 322], до якої належить фітнес-персонал. Розуміємо, що не зовсім коректно аналізувати дані, які охоплюють повністю всю сферу, однак вирахувати частку саме фітнес-персоналу неможливо. Інформація дає загальне бачення потреби у працівниках. Встановлено, що у секції R зайнято 199,8 тис. осіб [319]. Потреба роботодавців у працівниках за відповідним видом економічної діяльності за даними державної служби зайнятості на кінець 2016 року склала 0,4 тис. осіб, на кінець 2017 року склала 0,5 тис. осіб і на кінець 2018 року - 0,6 тис. осіб. [91, 92]. Розглянемо наявні вакансії у досліджуваному виді економічної діяльності (табл. 4.19).

Таблиця 4.19

Кількість вакансій та зареєстрованих безробітних за видом економічної діяльності [91]

Вид економічної діяльності	Кількість зареєстрованих безробітних, тис.		Кількість вакансій, тис.		Навантаження на одну вакансію, осіб	
	2016 р.	2017 р.	2016р.	2017р.	2016р.	2017р.
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1,6	1,6	0,4	0,5	4	3

Як свідчить інформація таблиці, професії, що входять до зазначеного виду економічної діяльності, далі популярні. Вважаємо, що у подальшому ця

тенденція збережеться, а професія фітнес-тренера стане однією з найбільш потрібних [110].

Підтвердженням є те, що Державна служба статистики України оприлюднила остаточні дані щодо капітальних інвестицій у 2018 році. Найбільш привабливими для інвестицій були такі галузі як «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок», де вони зросли більш ніж у два рази – на 122,1 %) (у 2017 році – 1,6 млрд грн, а у 2018 – 3,7 млрд грн) [89].

Для подальшого вивчення кадрових потреб у фітнес-персоналі ми провели контент-аналіз одного з популярних в українському сегменті інтернет-сайтів міжнародного кадрового порталу «HeadHunter» (hh.ua) [488]. Група компаній «HeadHunter» працює на ринку інтернет-рекрутмента з 2000 року. Сьогодні сайт hh.ua визнано одним із найкращих, оскільки він має якісну базу резюме потенційних працівників і вакансій роботи. Його послугами користуються понад 70 тис. українських і міжнародних компаній, щомісяця є більше ніж 1,6 млн відвідувачів цього сайту [488]. Ми проаналізували запити роботодавців на фітнес-персонал (із серпня 2015 року до 20 листопада 2018 року), які було класифіковано за окремими професіями [109]. Зокрема, 2015 року надійшло 230 запитів, 2016 року – 494, у 2017 року – 502 запити та 2018 року – 509. Опрацьовано лише придатні запити, у яких пропонувалися вакансії фітнес-персоналу в різних містах України (табл. 4.20).

Таблиця 4.20

Вакансії фітнес-персоналу в Україні (%)

Професія (посада)	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.
Персональний фітнес-тренер	15,9	21,2	30,7	16,7
Інструктор тренажерного залу	5,9	8,2	13,7	12,5
Фітнес-тренер (інструктор) групових програм	36	43,2	42,6	42,5
Тренер аква-фітнесу	3,7	5,8	4,2	11,1
Тренер дитячого фітнесу	1,6	3,5	1,3	2,4
Фітнес-консультант	0,5	0,2	–	–

Менеджер (адміністратор) фітнес-сервісу	11,1	3,9	4,4	3,8
Фізичний реабілітолог	4,2	2,7	0,2	0,3
Інший фітнес-персонал	21,1	11,3	2,9	10,7
Разом / додатні	230/189	494/453	502/465	509/368

Наявність вакансій зумовлена різними причинами: вимогами роботодавців до претендентів на посади, недостатньою кількістю підготовлених фахівців, вилученням спеціальності «Фітнес та рекреація» із переліку тих, за якими готували здобувачів вищої освіти, відкриттям нових фітнес-центрів та збільшенням кількості осіб, залучених до оздоровчого фітнесу тощо.

Отже, останнім часом найбільша потреба роботодавців є у фітнес-тренерах групових програм, зокрема у тих, хто проводить заняття з пілатесу, мілітарі-фітнесу, йоги («fly-йоги»), танцювальних напрямів («zumba», «twerk», «strip dance»), «ski-jumping» тощо.

На нашу думку, цю потребу зумовлює поява нових видів фітнес-програм, які здатні сприяти залученню нових споживачів / клієнтів до фітнес-клубів. Також є потреба у персональних фітнес-тренерах (16,7%), обов'язки яких можуть виконувати інструктори тренажерних залів або фізичні реабілітологи. На третьому місці є потреба у тренерах аквазони, адже невід'ємною частиною фітнес-клубу має бути басейн (саме заради нього значна кількість українців купують абонементи у фітнес-клуби) [94, 95]. Вважаємо, що у майбутньому ця тенденція збережеться і посилиться.

Роботодавці у своїх запитах також зазначали вимоги до кожної вакансії. Слід сказати, що часто вони прагнули до поєднання професій (фітнес-тренер / адміністратор; персональний тренер, який здатний проводити і групові заняття тощо). На нашу думку, це зумовлено тим, що у «Класифікаторі професій» [159] зазначено лише 3 посади фітнес-персоналу (фітнес-тренер, інструктор з аеробіки та інструктор-методист тренажерного комплексу) і лише

до останньої із названих професій у «Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників» [93] подано кваліфікаційну характеристику (вимоги до змісту професійної діяльності: «завдання та обов'язки», «повинен знати», «кваліфікаційні вимоги»). Слід зазначити, що для посади «фітнес-тренера» науковці також розробили відповідні вимоги [102], які необхідно впровадити.

Половина роботодавців вимагають наявності у претендентів досвіду роботи (від 1 року до 3 років, залежно від посади) та спеціальної (фізкультурної) освіти тощо. Ми узагальнили вимоги до претендентів і представили їх у табл. 4.21.

Таблиця 4.21

Вимоги роботодавців до претендентів на вакансії фітнес-персоналу

Професія (посада)	Вимоги	Обов'язки
Фітнес-тренер	комунікативність, відповідальність, пунктуальність, працездатність, комунікабельність, наявність особистих досягнень, відкритість	проводити діагностування, складати програми індивідуальних занять, консультувати з питань здорового способу життя
Фітнес-консультант	відповідальність, пунктуальність, працездатність, комунікабельність	надавати консультації щодо харчування; проводити тренування
Інструктор тренажерного залу	комунікативність, відповідальність, пунктуальність	розробляти професійні, безпечні, ефективні програми для клієнтів клубу; проводити інструктаж, проводити групові та персональні заняття; координувати та організовувати тренування
Фітнес-тренер групових програм	наявність особистих досягнень; комунікабельність, відповідальність, пунктуальність, працездатність, уміння працювати в команді і уникати конфліктів, ведення бази даних	проводити тренування, складати програми групових занять; мати добру фізичну підготовленість, консультувати з питань здорового способу життя; залучати нових клієнтів

Тренер аква-фітнесу	наявність особистих досягнень, відповідальність, пунктуальність, працездатність, комунікабельність, уміння уникати конфліктів	мати навички надання першої медичної допомоги; проводити персональні й групові заняття у воді
Тренер дитячого фітнесу	уміння спілкуватися і працювати з дітьми; відповідальність, пунктуальність, працездатність, комунікабельність, толерантність, артистичність	проводити тренування; скласти програми групових занять; мати добру фізичну підготовленість
Менеджер (адміністратор) фітнес-сервісу	орієнтованість на результат, лідерство, упевненість у собі; структурність мислення; стресостійкість, рішучість, уміння переконувати, володіння ком-п'ютером, здатність до навчання	професійний досвід; вища освіта, обізнаність в економіці, менеджменті, управлінні персоналом, знання стандартів сервісу, реалізація абонементів
Фізичний реабілітолог	орієнтованість на результат, відповідальність, пунктуальність, працездатність, комунікабельність	проводити діагностування; скласти персональну програму залежно від захворювання / діагнозу; проводити персональне тренування залежно від захворювання / діагнозу

Отже, для всіх професій вимоги майже збігаються, є розбіжності лише в обов'язках, деякі з них є дискусійні. Однак фітнес-клубам потрібні фахівці з високим рівнем кваліфікації, яка відповідає міжнародним стандартам. Як свідчать дані проведеного аналізу, є потреба у фахівцях, які постійно

підвищують свою майстерність, мають знання з анатомії, розуміють фізіологічні процеси, вирізняються високим рівнем розвитку організаційних здібностей тощо. Це пояснюється тим, що рівень якості фітнес-послуг залежить від кваліфікації фітнес-тренерів.

Згодом для вивчення наявної потреби у фітнес-персоналі було проаналізовано також офіційні сайти п'яти найкращих мереж фітнес-клубів України: «FitCurves», «Sport Life», «Малібу», «АтлетіКо», «Сафарі» [210, 246, 247, 248, 375, 376]. Зауважимо, що на сайті «Sport Life» [210, 248] у розділі «Вакансії клубу» постійною є потреба у фітнес-персоналі (табл. 4.22).

Таблиця 4.22

Вимоги керівництва мережі «Sport Life» до претендентів на вакантні посади фітнес-персоналу

Посада	Вимоги	Обов'язки
інструктор групових програм	<ul style="list-style-type: none"> • досвід проведення групових занять із різних напрямів аеробіки; • готовність до навчання; • презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення групових занять за розкладом; • проведення персональних тренувань
інструктор танцювальних напрямів	<ul style="list-style-type: none"> • досвід проведення індивідуальних і групових занять ; • готовність до навчання; • презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення групових занять за розкладом; • проведення персональних тренувань
інструктор із пілатесу	<ul style="list-style-type: none"> • досвід проведення індивідуальних і групових занять із різних видів системи пілатесу; • готовність до навчання; • презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення групових занять за розкладом; • проведення персональних тренувань
інструктор з йоги	<ul style="list-style-type: none"> • досвід проведення індивідуальних і групових занять із різних напрямів йоги; • готовність до навчання і презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення групових занять за розкладом; • проведення персональних тренувань

інструктор тренажерного залу	<ul style="list-style-type: none"> • досвід проведення персональних тренувань на силових тренажерах; • високий рівень теоретичних і практичних знань; • презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення інструктажу; • проведення персональних тренувань з клієнтами клубу; • чергування в тренажерному залі; • постійний розвиток і професійне зростання
інструктор бойових програм	<ul style="list-style-type: none"> • досвід проведення індивідуальних і групових занять із різних напрямів бойових програм; • готовність до навчання і презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення групових занять за розкладом; • проведення персональних тренувань
інструктор з плавання для немовлят	<ul style="list-style-type: none"> • досвід навчання плаванню грудних дітей (від 0 до 1,5 року); • готовність до навчання і презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення персональних тренувань; • проведення групових тренувань і чергування в басейні
інструктор з плавання	<ul style="list-style-type: none"> • наявність спортивного розряду з одного з водних видів спорту; • досвід навчання плаванню дорослих та дітей; • готовність до навчання і презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення персональних тренувань для дорослих і дітей; • проведення групових занять; • чергування в басейні
інструктор з аквааеробіки	<ul style="list-style-type: none"> • досвід проведення групових занять з аквааеробіки; • готовність до навчання і презентабельний зовнішній вигляд 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення персональних тренувань для клієнтів клубу; • проведення групових занять; • чергування в басейні
інструктор дитячого фітнесу	<ul style="list-style-type: none"> • педагогічна або фахова освіта; • досвід роботи з дітьми щонайменше 1 рік, бажано мати тренерський досвід роботи з дітьми від 3 до 13 рр. 	<ul style="list-style-type: none"> • проведення персональних тренувань з дітьми; • проведення групових занять з дітьми (3–13 рр.); • чергування у дитячому клубі

Виявлено 300 вакансій у нових клубах мережі і тих, які вже працюють.

Зазначимо, що для більшості (перших 5 посад, див. табл.4.20) обов'язки та вимоги є однаковими і передбачають як проведення групових занять за розкладом, так і персональні тренування. Іншими є обов'язки та вимоги до інструктора тренажерного залу та персоналу аквазони. Зауважимо також і про поєднання обов'язків персонального тренера і тренера групових занять, що на нашу думку, вимагає постійного вдосконалення їх компетентностей через упровадження сучасної системи безперервного професійного розвитку фітнес-персоналу [210, 248].

Завдяки аналізу офіційного сайту мережі фітнес-клубів «АтлетіКо» [375] встановлено наявність вакансій на такі посади:

– інструктор групових програм (обов'язки: проведення групових занять за розкладом; залучення нових клієнтів; вимоги: профільна освіта, досвід, привітність, бажання працювати);

– тренер-інструктор тренажерного залу (обов'язки: проведення персональних тренувань; проведення ознайомчих інструктажів; чергування за графіком; вимоги: добра фізична підготовленість, комунікабельність, уміння знаходити спільну мову з клієнтами, доброзичливість і лояльність, знання анатомії і фізіології, вміння складати тренувальні програми залежно від можливостей і бажань відвідувачів) [14].

На офіційних сайтах інших фітнес-клубів інформація щодо вакансій є відсутня. Зауважимо, що мережі фітнес-клубів «Малібу» та «Сафарі» мають свої школи для підготовки фітнес-персоналу, після завершення яких можливе працевлаштування [247, 376].

Доволі важливим показником роботи є зарплатня, інформація про яку згруповано, проаналізовано і подано в табл. 4.23.

Отже, прослідковується досить позитивна тенденція зростання і високий відсоток середньомісячної номінальної заробітної плати порівняно зі середнім рівнем в економіці.

Під час аналізу кадрового порталу «work.ua» встановлено, що у сфері діяльності «Краса, фітнес, спорт» середня зарплата за вакансіями – 11087 грн

(кількість вакансій 999), а середня зарплата за резюме – 10 932 грн (кількість резюме 62321) [320, 334].

Таблиця 4.23

Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників за видом економічної діяльності (грн) [14]

Вид економічної діяльності	2010	2014	2015	2016	2017		2018 січень – вересень	
					разом	% до		
						середнього рівня з економіки		2016
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1928	3626	4134	4844	6608	93,0	136,4	6 916,26

Розрахунки проведено за методом середньозваженого арифметичного значення, що дає змогу зводити до мінімуму вплив деяких вакансій та резюме з неправдоподібними зарплатами [320, 334]. Резюме та вакансії без вказування заробітної плати ми не враховували. У розрахунку є дані за резюме та вакансіями за 8 днів (20–27. 12. 2018 р.).

4.7. Сучасний стан кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні

Кількість фітнес-клубів щороку зростає [95, 400]. Це свідчить про те, що серед населення України є попит на запропоновані види рухової активності. Очевидним і важливим чинником надання якісних фітнес-послуг є фаховість фітнес-тренера [102, 135, 490, 549]. Слід зазначити, що оздоровчий фітнес впроваджують і в заклади освіти: дошкільних установах, загальноосвітніх школах, ЗВО та ін. Отож можна стверджувати, що є соціальний запит на відповідних фахівців, і на це мала б своєчасно та адекватно відреагувати система

освіти. На жаль, в Україні відсутня чітко визначена (єдина) система підготовки фахівців для оздоровчого фітнесу [278]. Така ситуація вимагає створення умов, щоб підготувати фахівців для економічно вигідної [560, 561, 562] і необхідної суспільству сфери відновлення і збереження здоров'я.

В Україні лише незначний відсоток фітнес-тренерів здобувають освіту у ЗВО. Це зумовлюють такі чинники, як тривалість навчання у ЗВО; відсутність ліцензії у фітнес-клубу на надання оздоровчих послуг і відповідальність за свою роботу; невимогливість багатьох фітнес-закладів до рівня освіченості тренерів і персоналу; урахування лише вузької професійної майстерності тренера (переважно рухової) та ін. Це призводить до того, що люди без фахової освіти, а часто взагалі без неї працюють у системі оздоровчого фітнесу.

Сучасні тенденції розвитку системи оздоровчого фітнесу ставлять високі вимоги до особистості фахівця [102, 461]. Його професійна діяльність вимагає фундаментальної підготовки, наявності спеціальних умінь та навичок роботи з різними верствами населення [15]. У 2010 році у переліку спеціальностей, за якими готують кадри ЗВО, з'явилася магістерська спеціальність «Фітнес та рекреація». Однак підготовка фахівців цієї спеціальності відбувалася лише у двох ЗВО України: Національному університеті фізичного виховання і спорту України [10] та Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, а у 2014 р. ЛДУФК була надана ліцензія на підготовку магістрів з фітнесу та рекреації (8.01020303) галузі знань 0102 – фізичне виховання, спорт і здоров'я людини.

Відкриття нових фітнес-клубів сприяло подальшому працевлаштуванню випускників, створювало соціальний запит і передумови для організації підготовки фахівців зі спеціальності «Фітнес та рекреація». Зважаючи на це, Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики додав до класифікатора професій (ДК 003:2010) професію «фітнес-тренер» [159, 229], а ЗВО «активізувалися» щодо відкриття спеціальності «Фітнес та рекреація» для забезпечення фахівцями рекреаційно-оздоровчої діяльності населення регіонів країни.

Однак 2015 року, згідно з Постановою КМУ № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», відбулися зміни щодо нових галузей знань та спеціальностей. Водночас здобувачі вищої освіти, які вступили до ЗВО до того, як постанова набула чинності, продовжували навчання відповідно до обраних напрямів підготовки та спеціальностей. Зокрема, ЗВО України в межах галузі «Освіта / педагогіка» спеціальностей 014 «Середня освіта (фізична культура)» і 017 «Фізична культура і спорт» можуть здійснювати підготовку фахівців за спеціалізацією / освітньою програмою «фітнес та рекреація». Під час аналізу офіційних сайтів ЗВО України ми встановили, що підготовку фахівців з оздоровчого фітнесу здійснюють університети / академії фізкультурного профілю, педагогічні та класичні університети, технічні університети тощо (разом 47 закладів). Аналізуючи «Умови прийому» ЗВО фізкультурного профілю на 2018 рік встановлено, що набір на I курс за спеціалізацією / освітньою програмою «фітнес та рекреація» здійснювали НУФВіС та ХДАФК. Придніпровська ДАФК здійснювала набір на перший курс за спеціалізацію «Методика спортивно-масової роботи», яка і забезпечує підготовку студентів до роботи у фітнес-клубах. ЛДУФК готував зазначених фахівців лише на другому рівні вищої освіти (магістратура) [133]. У 2019 / 2020 н. р. у ЛДУФК імені Івана Боберського вперше здійснено набір на підготовку фахівців-бакалаврів зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» за спеціалізацією / освітньою програмою «фітнес та рекреація».

Для вивчення сучасного стану підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу у ЗВО ми, в межах II етапу Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності «фітнес та рекреація» (березень 2017р.), провели анкетування всіх її учасників: студентів (n=52) із 19 ЗВО, науково-педагогічних працівників (викладачів) ЗВО і членів журі (n=13). Результати анкетування студентів і викладачів підтверджують літературні дані [461] про те, що розвиток оздоровчого фітнесу в Україні є перспективним (по 100% відповідей), тим паче, що 46,1 % викладачів вважають, що половина населення України переконана у необхідності фізкультурно-

оздоровчих занять. Однак до занять оздоровчим фітнесом залучено 2,9 % населення, а це близько 1,2 млн осіб [94, 95]. Для збільшення кількості залучених до систематичних занять руховою активністю 92, 3% викладачів ефективним вважають проплату роботодавцями абонементів у фітнес-клуб, 69,2 % – здійснення дієвої пропаганди у ЗМІ, а 53, 8% – рекомендації лікарів. Отже, у сукупності зазначені методи будуть більш дієвими. Завдяки анкетуванню встановлено, що 61,5 % студентів і 53,8 % викладачів зазначили попит на «фітнес і рекреацію» у їхньому ЗВО. Як стверджують викладачі, навчання за названою спеціалізацією / освітньою програмою здебільшого відбувається з першого курсу – 38,5 % та з п'ятого курсу (магістр) – у 15, 4% ЗВО. Зазначено, що вивчення фахових дисциплін відбувається як з третього (15,4 %), так і з четвертого курсів (30,8 %) ЗВО. Викладачі підтверджують інформацію щодо того, що НУФВС та ХДАФК здійснюють підготовку фахівців із «фітнесу і рекреації» з першого курсу бакалаврату і продовжують її на другому освітньому рівні вищої освіти «магістр».

Серед найбільш популярних фітнес-клубів України студенти і експерти зазначили «Sport Life», «Ківі Фітнес», «ІнтерАтлетику», «FirCurves» та ін., що також підтверджують проведені дослідження [400]. Зважаючи на це, ми проаналізували офіційний сайт мережі «Sport Life» у містах, де є ЗВО сфери фізичної культури і спорту (рис.4.7).

Встановлено, що у м.Києві функціонує 25 фітнес-клубів «Sport Life», у яких працює 919 тренерів. Із них фахову (фізкультурну) освіту мають 44 %. У 4 клубах м.Львова працюють 183 тренери, з них 44,2 % – із фізкультурною освітою, а 55,7 % мають іншу освіту або є колишніми спортсменами або закінчили курси з тих чи інших видів оздоровчого фітнесу. У м.Дніпрі функціонують 3 клуби цієї мережі, в яких працює 95 тренерів, з яких фізкультурну освіту мають лише 30,5 % фахівців. У м.Харкові фітнес-клуб мережі «Sport Life» будують.

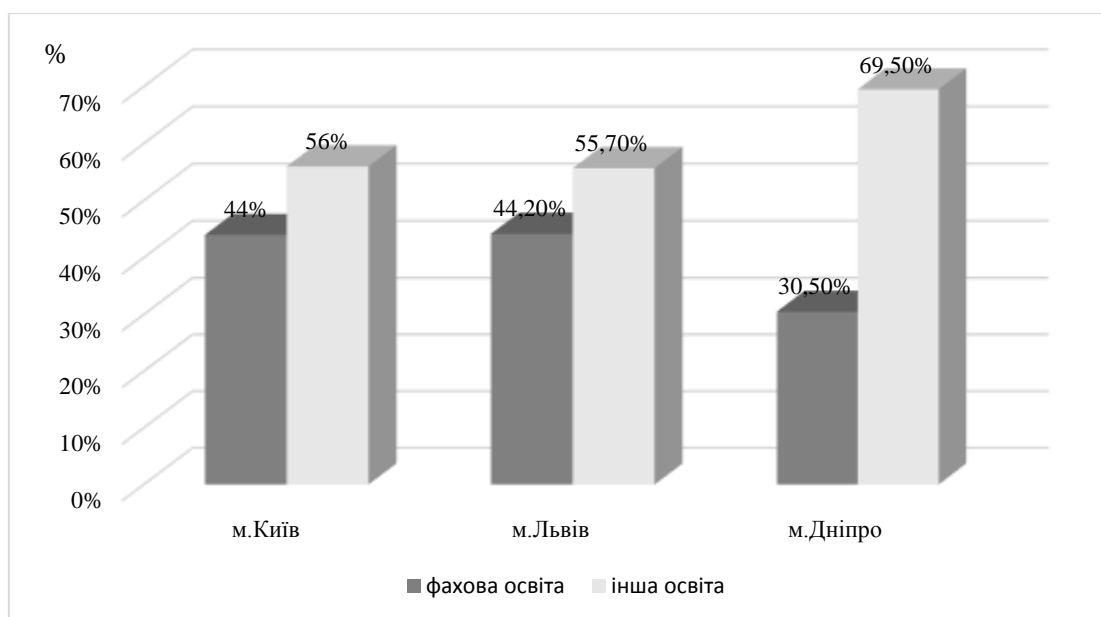

Рис.4.7. Кількісні показники фітнес-персоналу з фаховою та іншою освітою клубів мережі «Sport Life»

На нашу думку, така тенденція щодо кадрового забезпечення, швидше за все, є і в інших містах, де функціонує мережа фітнес-клубів «Sport Life». Найбільш необхідними та вагомими дисциплінами для підготовки фахівців із «фітнесу та рекреації» викладачі закладів вищої освіти вважають такі: «Оздоровчий фітнес», «Фітнес-технології», «Теоретичні основи фізичної рекреації», «Оздоровчо-рекреаційні технології», «Програмування занять оздоровчим фітнесом», «Оздоровчу фізичну культуру», «Персональний тренінг», «Харчування в оздоровчому тренуванні» тощо [132, 133, 262, 393, 406, 414].

Узагальненою метою викладання навчальних дисциплін у цих закладах вищої освіти є формування, в першу чергу, системного уявлення про інтегральне інди-відуальне здоров'я людини [207], а також оволодіння студентами професійними компетентностями в галузі оздоровлення та відновлення людини засобами оздоровчого фітнесу, зокрема конструктивно-проектувальною, методично-технологічною, професійно-руховою, здоров'язберігальною, психолого-комунікативною, організаційно-управлінською, аналітико-діагностичною компетентностями [266, 551]. Також усі викладачі зазначили

необхідність підготовки фахівців для роботи у фітнес-клубах саме у ЗВО, а 23,1 % – додатково вказали курси при фітнес-клубі та фітнес-конвенції. На нашу думку, останні можуть бути формами підвищення кваліфікації у професійній діяльності. Тим паче, навчальний процес 53, 8% ЗВО, які були представлені на Всеукраїнській олімпіаді, передбачає співпрацю з фітнес-клубами міста для проходження практики, проведення практичних занять і подальшого працевлаштування. Це, на нашу думку, дає змогу студентіві «зсередини» побачити усі особливості професії, понад 80,8 % з них, згідно з відповідями, планують працювати за спеціальністю.

Основною метою діяльності фітнес-клубів, на думку 61,5 % експертів, є отримання прибутку, а потім досягнення бажаних для учасників занять показників стану здоров'я – I та II місця відповідно. Очевидним є і той факт, що для систематичного залучення споживачів до занять фітнес-клубу є його пропозиція щодо різноманітності фітнес-програм (фітнес-напрямів), які ніхто не контролює і не затверджує. Саме тому наступне запитання запропонованої анкети було присвячено з'ясуванню необхідності затвердження змісту фітнес-програм. Зокрема, 84,6 % викладачів дали ствердну відповідь і більшість з них (53,8 %) зазначили, що програми повинні затверджувати ЗВО фізкультурного профілю. Отже, слід, на нашу думку, встановлювати більш тісну співпрацю закладів освіти з фітнес-клубами, щоб розв'язати цю проблему.

Система підготовки фітнес-тренерів в Україні наслідує загальноосвітні тенденції. Зокрема, паралельно існує система фахової вищої освіти, спеціалізована підготовка на курсах, з'являються онлайн-курси. Чимало суб'єктів системи оздоровчого фітнесу самостійно готують та підвищують кваліфікацію свого персоналу. Серед них школи фітнеса «Pro fit», «Smart Fitness Academy», школа тренерів «Dog» тощо.

Одним із таких суб'єктів є освітній центр «Smart Fitness Academy», який працює понад 25 років і забезпечив навчання та підготовку більше ніж 50000 тренерів і керівників. Навчання відбувається за такими курсами: фітнес-тренер групових програм, інструктор тренажерного залу, персональний тренерів, тренер

за системою «Пілатес», інструктор з дитячого фітнесу, керівник вищої та середньої ланки, менеджер із продажу, адміністратор-консультант. Після закінчення навчання видається сертифікат «Smart Fitness Academy» міжнародного взірця.

Висновки до розділу 4

Встановлено стан функціонування вітчизняної системи оздоровчого фітнесу. Так, згідно Державної служби статистики привабливими для інвестицій 2018 року була секція «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок», де зростання зафіксоване на 122,1% (зміна у відсотках до 2018 р.).

Визначено потенційне місце нашої країни в європейських рейтингах ринку фітнес-послуг: Україна входить до двадцяти європейських країн як за кількістю фітнес-клубів (1756 од.), так і за кількістю їхніх відвідувачів (1,2 млн осіб.). Відношення кількості осіб, залучених в оздоровчий фітнес, до населення країни збільшилося з 2,4% (2016 р.) до 2,9% (2018р.). Річний оборот ринку фітнес-послуг України у 2018 році становив 266,6 млн доларів.

Відбулися позитивні тенденції щодо забезпечення населення фізкультурно-оздоровчими закладами у Львівській (1,8 тис. од.), Хмельницькій (733 од.), Сумській (571 од.), Житомирській (556 од.) та Рівненській (551 од.) областях. Однак, існує проблема їх нерівномірного забезпечення. Вони сконцентровані, насамперед, у великих містах. Саме тому є потенціал для подальшого розвитку оздоровчого фітнесу в невеликих містах, необхідно створювати привабливі умови для інвесторів, прийняти низку законодавчих актів, які передбачатимуть податкові преференції для закладів оздоровчого фітнесу, інші пільги.

Основними лідерами на ринку оздоровчого фітнесу є мережі фітнес-центрів преміум-сегмента: «Гран-прі», «Tsarsky», «Акваріум», «Подільський», «Sky Fitness» та ін.; середнього цінового сегмента: «FitCurves» (понад 105 залів у 38 містах), «Sport Life» (67 спортклубів у 18 містах), «Малібу» (28 клубів в 11 містах), «АтлетіКо» (24 клуби), «Pulse Gym» (14 клубів) і «Сафарі» (11 клубів)

тощо. Встановлено, що понад 81 % цінового сегмента ринку фітнес-послуг потрапляє в діапазон середньорічних цін від 3 000 до 15 000 грн.

Встановлено функціонування у Львові 88 фітнес-клубів (5% від усіх в Україні), споживачами яких є 57 520 осіб (7,9% – 2018р.). Досліджено і охарактеризовано діяльність найбільш популярних серед мешканців міста мереж фітнес-клубів «Sport Life» (4 клуби) і «FitCurves» (9 клубів).

Розроблено стратегію розвитку діяльності мережі фітнес клубів «Sport Life» та «FitCurves», у яких враховано сильні та слабкі сторони діяльності, розкрито їх можливості та загрози.

Розвиток системи оздоровчого фітнесу обумовлює необхідність професійних кадрів з оздоровчого фітнесу. Встановлено, що у 25 фітнес-клубах мережі «Sport Life» м.Києва, у 4 клубах м.Львова та у 3 клубах м.Дніпра працює в середньому 39,6% фітнес- тренерів з фаховою освітою, а інші навчалися на короткочасних курсах або брали участь у фітнес-конвенціях (неформальна освіта). Це, на нашу думку, обмежує здатність фітнес-персоналу розв'язувати спеціалізовані завдання і практичні проблеми. Зауважимо, що у названих містах функціонують профільні заклади вищої освіти.

Встановлено затребуваність фітнес-персоналу в Україні. Так, кількість вакансій збільшується, а навантаження на одну вакансію становить 3-4 особи. Є потреба у фітнес-тренерах групових програм (заняття з пілатесу, йоги, танцювальних напрямів тощо) – 42,5%; персональних фітнес-тренерах – 16,7%; інструкторів тренажерного залу – 12,5% та тренерах аквазони – 11,1%. З'ясовано що серед роботодавців на сьогодні не існує єдиних критеріїв підбору фітнес-персоналу, немає чіткого розуміння трудових функцій та дій, які повинен виконувати фітнес-тренер тієї чи іншої спеціалізації, а відповідно і невизначеним залишається перелік його професійних компетентностей. Разом з тим, динамічний розвиток системи оздоровчого фітнесу вимагає від фітнес-клубів постійного впровадження інноваційних фітнес-програм для своєї конкурентоспроможності, а це - відповідної підготовки кадрів і регулярне підвищення його кваліфікації. Саме тому, керівникам ЗВО слід враховувати

зростаючий попит на фітнес-послуги та активізувати підготовку кадрів зі спеціалізації/освітньої програми «фітнес та рекреація».

Встановлено зміст професійної діяльності персонального фітнес-тренера (первинна співбесіда з клієнтом, збір та аналіз інформації стосовно мети занять, потреб, мотивів, очікуваних результатів, розробка персональної програми занять тощо), фітнес-тренера групових програм (перевірка стану залу; надання рекомендацій щодо облаштування місця для заняття клієнта, використання вербальних та невербальних команд (мови жестів) у процесі проведення занять; надання рекомендацій щодо збільшення або зменшення фізичного навантаження для різних клієнтів під час групового заняття; розроблення і проведення програм групових занять аеробної, функціональної, силової, ментальної спрямованості тощо), менеджера фітнес-сервісу (забезпечення сервісу надання послуг у фітнес-клубі; здійснення маркетингової діяльності).

Отже, встановлений фактичний стан функціонування та кадрові потреби системи оздоровчого фітнесу; перспективи трудової діяльності фітнес-персоналу і вимоги роботодавців до рівня його професійної підготовленості, невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного зростання фітнес-персоналу, формування та дотримання вимог до його професійних компетентностей, зростання ролі неформальної освіти - стали передумовами для розроблення концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Основні положення, викладені у четвертому розділі дисертаційного дослідження, представлено у наукових працях [109, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 132, 133, 134, 275, 277, 278, 318, 392, 393, 394, 398, 399, 400, 401, 402, 404, 405, 406, 407, 408, 412, 414, 454, 455, 456, 542, 543, 578].

РОЗДІЛ 5

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ В УКРАЇНІ

5.1. Характеристика напрямів удосконалення організаційного забезпечення системи оздоровчого фітнесу

Для організаційного забезпечення системи оздоровчого фітнесу необхідно визначити чинники зовнішнього середовища, які впливають на її функціонування. Нами визначені чинники мікросередовища та макросередовища, тобто прямого і непрямого впливу, які представлені на рис. 5.1 [430].

Рис. 5.1. Чинники впливу на середовище функціонування системи оздоровчого фітнесу

Для вивчення впливу чинників віддаленого зовнішнього середовища на розвиток системи оздоровчого фітнесу використано PEST-аналіз. Його результати дали змогу виокремити чинники впливу, які представлено в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

**Чинники впливу віддаленого зовнішнього середовища
на розвиток системи оздоровчого фітнесу**

Чинники	Характеристика
Соціальні	Фізкультурна поінформованість населення
	Пропаганда і реклама занять оздоровчим фітнесом у ЗМІ
	Попит на фітнес-послуги
	Сервіс та надання фітнес-послуг
	Підготовка кадрів для системи оздоровчого фітнесу (формальна освіта, неформальна освіта)
	Підготовленість кадрів у системі оздоровчого фітнесу
	Атестація кадрів у системі оздоровчого фітнесу
	Співпраця організацій, які розвивають оздоровчий фітнес
Технологічні	Інноваційні технології в оздоровчому фітнесі (нові напрями, фітнес-програми, нове обладнання тощо)
	Розвиток і проникнення інтернету, розвиток мобільних додатків тощо
Економічні	Підтримка державою закладів оздоровчого фітнесу
	Нормативно-правове забезпечення системи оздоровчого фітнесу
	Утримання фітнес-клубів
	Платоспроможність населення
	Рівень конкуренції
Політичні	Політична стабільність
	Безпека

Також результати застосування PEST-аналізу дали змогу побачити можливості та загрози впливу чинників зовнішнього середовища [58, 74], а також оцінити ступінь вірогідності їх наявності та значущості для функціонування системи оздоровчого фітнесу. Кожна зміна окремого чинника викликає певний вплив на систему оздоровчого фітнесу. PEST-аналіз дозволяє відстежити такі зміни, на які ринок фітнес-послуг зможе адекватно відреагувати.

Використовуючи методику PEST-аналізу, експерти (n=15) оцінили вагомість впливу чинників зовнішнього середовища на розвиток системи оздоровчого фітнесу [424] (табл.5.2).

Таблиця 5.2

Вагомість впливу чинників зовнішнього середовища на розвиток системи оздоровчого фітнесу

Політичні		Економічні	
Чинники	Зважена оцінка	Чинники	Зважена оцінка
Політична стабільність	0,7	Платоспроможність населення	0,37
Безпека	0,21	Рівень конкуренції	0,24
		Підтримка державою закладів оздоровчого фітнесу	0,2
		Утримання фітнес-клубу	0,09
		Нормативно-правове забезпечення системи оздоровчого фітнесу	0,03
Разом	0,91	Разом	0,93
Соціальні		Технологічні	
Чинники	Зважена оцінка	Чинники	Зважена оцінка
Атестація кадрів системи оздоровчого фітнесу	0,25	Розвиток і проникнення інтернету, розвиток мобільних додатків	0,48

Підготовка кадрів системи оздоровчого фітнесу	0,25	Інноваційні технології оздоровчого фітнесу	0,4
Підготовленість кадрів системи оздоровчого фітнесу	0,24		
Сервіс та надання фітнес-послуг	0,12		
Попит на фітнес-послуги	0,12		
Пропаганда і реклама занять оздоровчим фітнесом у ЗМІ	0,06		
Співпраця організацій, які розвивають оздоровчий фітнес	0,06		
Фізкультурна поінформованість населення	0,03		
Разом	1,13	Разом	0,88

Отже, соціальні чинники (зважена оцінка=1,13) є найбільш впливовими на розвиток системи оздоровчого фітнесу в Україні. Однак, політична стабільність, на думку експертів, має найвищу реальну значущість (зважена оцінка=0,7). Це доводить її вплив на ділову активність, інвестиційний клімат і стабільність функціонування системи оздоровчого фітнесу. Основне завдання політики – це благополуччя і здоров'я громадян. Саме тому популяризація здорового та активного способу життя на державному рівні і створення умов для доступного оздоровчого фітнесу мають бути в пріоритеті у держави. Реальність спонукає до більш активних дій з боку представників влади, тому необхідна підтримка державою суб'єктів оздоровчого фітнесу (зважена оцінка = 0,2). Зараз, на жаль, державні та громадські органи управління не взаємодіють із суб'єктами системи оздоровчого фітнесу. Саме тому, на нашу думку, для державно-приватного партнерства доцільними є: включення оздоровчого фітнесу до компетенції

одного із підрозділів Міністерстві молоді та спорту; стандартизація вимог до посади фітнес-тренера; податкові пільги тощо.

Нажаль, політична нестабільність стримує розвиток системи оздоровчого фітнесу України.

Розвиток і проникнення інтернету та мобільних додатків (зважена оцінка=0,48) у систему оздоровчого фітнесу також є значущими, оскільки створюють їй додаткову популярність та конкуренцію. До перспективних технологічних чинників слід віднести інноваційні технології (нові напрями, фітнес-програми, нове обладнання тощо), впровадження яких буде сприяти залученню різних груп населення до рухової активності.

Економічні чинники впливають на інвестиційні перспективи та купівельну спроможність та ін. Зазначимо, що економічна криза негативно впливає на впровадження інноваційних технологій в оздоровчому фітнесі. Зокрема недостатня платоспроможність населення та значні витрати на утримання фітнес-клубу не сприяють реалізації стратегії розвитку системи оздоровчого фітнесу. Для того, щоб мінімізувати вплив даних чинників слід переглянути асортимент абонементів і ввести нові економічні пропозиції тощо (абонемент на місяць, на півроку тощо). Технологічні досягнення, які створюють фітнес-клубам додаткову конкуренцію, загалом сприяють розвитку системи оздоровчого фітнесу. Їх можна «нейтралізувати» соціальними чинниками, які забезпечують якість надання фітнес-послуг (підготовка та якість підготовленості кадрів у системі оздоровчого фітнесу, їхня атестація, сучасне обладнання тощо). Саме тому українські ЗВО повинні працювати за новою/сучасною програмою навчання, яка відповідає останнім тенденціям у сфері освіти. Сучасний ринок праці потребує спеціалістів, що розуміються на нових/інноваційних трендах оздоровчого фітнесу. Зазначимо, що даючи чинникам оцінку необхідно враховувати не тільки їх фактичний стан, а й прогнозувати можливі зміни кожного з них на кілька років вперед. Аналіз зовнішнього середовища дозволяє своєчасно дати прогноз появи загроз і можливостей; розробити ситуаційні плани на випадок виникнення непередбачуваних обставин; розробити стратегію для

досягнення цілей і перетворити потенційні загрози на вигідні можливості. Отже є чинники, які гальмують або відкривають нові можливості для розвитку системи оздоровчого фітнесу. Саме тому для її удосконалення слід забезпечити підвищення якості надання фітнес-послуг за допомогою фахового персоналу.

Результати PEST-аналізу та SWOT-аналізу діяльності фітнес-клубів нами використані для формування варіантів дій, необхідних для удосконалення організаційного і кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Отож експерти здійснили їх аналіз і вибір найкращого дієвого варіанту для удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу та забезпечення її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг. З цією метою вони оцінювали за 10-бальною системою (1 бал – найнижча оцінка, а 10 – найвища) запропоновані варіанти дій за критерієм оптимальності – основним показником якості роботи системи. Тобто ознакою, на підставі якої виробляється порівняльна оцінка можливих альтернатив і вибір найкращої – це комплексне врахування доцільності, рентабельності та результативності. Оптимальним, тобто найкращим, вважалася дія, середня арифметична експертна оцінка якої була вище 7,5 бала (найвища одна четверта шкали оцінювання, що відповідає рекомендаціям науковців [171], а коефіцієнт варіації – менше 10%, що засвідчує високий рівень однорідності та незначну мінливість експертної думки з відповідного питання [86, 154, 306].

Усі дії були згруповані у завдання. Отож розглянемо значущість дій для розвитку системи оздоровчого фітнесу зазначену експертами (табл. 5.3).

Таблиця 5.3

Експертна оцінка значущості дій, які сприяють розвитку системи оздоровчого фітнесу

Дії	$\bar{x} \pm S_x$	V, %
Проведення клубних фітнес-конвенцій	6,0±0,1	6,3
Використання новітніх засобів оздоровчого фітнесу у професійній діяльності	6,1±0,13	8,4

Пропаганда здорового способу життя	6,2±0,17	10,9
Покращення спортивної інфраструктури	7,0±0,17	9,4
Залучення населення до рухової активності	7,9±0,12	5,8
Контроль за якісними та кількісними показниками реалізації заходів, спрямованих на розвиток локальних фітнес-ініціатив тощо	8,1±0,18	8,7
Популяризація оздоровчого фітнесу	9,4±0,24	9,7

Отже, на думку експертів оптимальними діями для розвитку системи оздоровчого фітнесу є його популяризація (9,4±0,24; 9,7%), залучення населення до рухової активності (7,9±0,12; 5,8%), покращення спортивної інфраструктури (7,0±0,17; 9,4%) та контроль за якісними та кількісними показниками реалізації заходів, спрямованих на розвиток локальних фітнес-ініціатив (8,1±0,18; 8,7%) тощо. Інші варіанти дій виявилися, на думку експертів, недостатньо дієвими (див. табл. 5.3)

Розглянемо оцінені експертами дії для виконання завдання оптимізації стратегії розвитку системи оздоровчого фітнесу(табл.5.4).

Таблиця 5.4

Експертна оцінка значущості дій для оптимізації стратегії розвитку оздоровчого фітнесу

Дії	$\bar{x} \pm S_x$	V, %
Аналіз та оцінка діяльності конкурентних фітнес-клубів	4,1±0,15	14,6
Проведення пропаганди щодо занять оздоровчим фітнесом	5,1±0,21	15,8
Співпраця з закладами середньої освіти	5,2±0,22	16,6

Оцінка ефективності різних форм і видів реклами	6,2±0,20	12,5
Удосконалення кадрової політики	7,3±0,13	6,7
Активізація видів і форм реклами	7,3±0,18	9,7
Впровадження нових форм і видів оздоровчого фітнесу	8,0±0,2	9,4
Взаємодія підрозділів клубу	8,1±0,18	8,7
Створення умов для занять	9,2±0,22	9,4
Проведення оптимальної цінової політики	9,1±0,21	8,8
Підвищення соціальної відповідальності	9,2±0,22	9,4
Співпраця із ЗВО	9,4±0,24	9,7

Як свідчить інформація таблиці, на думку експертів, найкращими діями для виконання цього завдання є співпраця із ЗВО (9,4±0,24; 9,7%), підвищення соціальної відповідальності та створення умов для занять (9,2±0,22; 9,4%), проведення оптимальної цінової політики (9,1±0,21; 8,8%) та створення умов для занять. Також для оптимізації стратегії розвитку оздоровчого фітнесу має значення впровадження нових форм і видів оздоровчого фітнесу (8,0±0,2; 9,4%), удосконалення кадрової політики (7,3±0,13; 6,7%) та активізація різних видів і форм реклами (7,3±0,18; 9,7%). Інші варіанти дій виявилися, на думку експертів, недостатньо дієвими (див. табл.5.4).

Експерти оцінили також перелік дій, необхідних для якісного надання фітнес-послуг. Результати оцінки представлено у табл.5.5

Таблиця 5.5

Експертна оцінка значущості дій для організації якісного надання послуг

Дії	$\bar{x} \pm S_x$	V, %
Вивчення оцінки якості фітнес-послуг клієнтами	5,1±0,19	14,5

Штрафні санкції для фітнес-персоналу за неякісні послуги	6,0±0,1	6,3
Підвищення кваліфікації за місцем роботи	6,1±0,13	8,4
Тестування підготовленості фітнес-персоналу за місцем роботи	6,2±0,17	10,9
Дотримання вимог клієнтоорієнтованості	7,0±0,17	9,4
Створення комфортного мікроклімату	7,3±0,19	9,9
Запровадження системи оцінювання якості фітнес-послуг	8,0±0,2	9,4
Інтеграція зусиль персоналу у формуванні іміджу фітнес-клубу	8,1±0,18	8,7
Дотримання вимог безпеки спортивного обладнання	8,1±0,18	8,7
Підвищення кваліфікації	9,3±0,19	7,8
Створення умов для професійного розвитку	9,4±0,24	9,7
Сертифікація персоналу	9,9±0,07	2,6

На думку експертів якісне надання фітнес-послуг може забезпечити: сертифікація персоналу (9,9±0,1; 2,6% – найвищий показник), створення для нього умов професійного розвитку (9,4±0,24; 9,7%) та підвищення кваліфікації (9,3±0,19; 7,8%). Достатньо важливою є інтеграція зусиль персоналу у формуванні іміджу фітнес-клубу (8,1±0,18; 8,7%), створення комфортного мікроклімату (7,3±0,19; 9,9%), дотримання вимог клієнтоорієнтованості (7,0±0,17; 9,4%). Інші дії експерти оцінили як не оптимальні.

Оцінка експертами переліку дій для узгодженості документів регламентування діяльності системи подано у табл.5.6.

**Експертна оцінка значущості дій для узгодженості документів
регламентування діяльності системи**

Дії	$\bar{x} \pm S_x$	V, %
Формування документів нормативного регламентування діяльності фітнес-клубів	3,1±0,09	11,2
Формування єдиного переліку документів адміністративного регламентування діяльності фітнес-клубів	4,1±0,15	14,6
Прийняття фітнес-клубами документів стратегічного планування	4,3±0,12	10,7
Сертифікація фітнес-персоналу за місцем роботи	5,1±0,21	15,8
Розроблення і затвердження кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера	7,1±0,15	8,4
Розроблення і присвоєння категорій фітнес-клубам	7,3±0,19	9,9
Створення галузевої системи кваліфікацій	7,4±0,13	6,9
Утворення Центру сертифікації фітнес-персоналу	8,0±0,2	9,4
Розроблення і затвердження професійного стандарту	9,1±0,13	5,7

Отже, для якісного функціонування системи оздоровчого фітнесу, на думку експертів, необхідно розробити і затвердити професійні стандарти для фітнес-персоналу (9,1±0,13; 5,7%). Доцільним є утворення Центру сертифікації (8,0±0,2; 9,4%), який незалежно оцінюватиме реальний стан їхньої професійної підготовленості.

На нашу думку метою створення і діяльності центру буде організація та забезпечення сертифікації фітнес-персоналу та здійснення передсертифікаційної підготовки.

Центр виконуватиме такі завдання:

1) задоволення потреб фізичних та юридичних осіб щодо підвищення рівня професійної підготовленості фітнес-персоналу;

На нашу думку це дозволить фітнес-клубам звільнитися від невластивих функцій з підвищення кваліфікації фітнес-персоналу та її оцінки, а сконцентруватись на отриманні прибутків від надання якісних фітнес-послуг клієнтам.

2) надання послуг із сертифікації (оцінки відповідності) фахівців оздоровчого фітнесу (попередньо за шістьма базовими професійними стандартами), присвоєння визначеної категорії їх професійної майстерності (чотирма категоріями), додатковими фітнес-технологіями) та освітніх програм з їхньої підготовки. Здійснення оцінки (сертифікації) якісного рівня фітнес-персонала та присвоєння визначеної категорії професійної майстерності;

3) підготовка зацікавлених осіб до сертифікації професійної діяльності в системі оздоровчого фітнесу;

4) встановлення вимог суб'єктам системи оздоровчого фітнесу, які в установленому порядку надають послуги з неформальної освіти для працюючих фахівців з оздоровчого фітнесу з оволодінням ними інноваційними технологіями (короткочасні курси, тренінги, конвенції тощо).

Задля реалізації мети діяльності центр працюватиме у таких напрямках:

– організація та забезпечення процесу підвищення кваліфікації фахівців оздоровчого фітнесу завдяки організації курсів, лекцій, семінарів, практичних занять;

– проведення сертифікації фітнес-персоналу за програмами, що відповідають міжнародним стандартам;

– створення єдиного електронного реєстру сертифікованого фітнес-персоналу;

– методичне забезпечення процесу навчання та підвищення кваліфікації фахівців системи оздоровчого фітнесу;

– розроблення (удосконалення) професійних стандартів для фахівців оздоровчого фітнесу;

– налагодження взаємодії та партнерства з міжнародними організаціями щодо навчання та сертифікації фітнес-персоналу;

- забезпечення системи відповідності сертифікації фітнес-персоналу стандартам Євросоюзу і США;
- забезпечення представництва центру в регіонах України (в перспективі);
- здійснення видавничої діяльності;
- співпраця закладів вищої освіти фізичного виховання і спорту з лідерами вітчизняної системи оздоровчого фітнесу для забезпечення високої якості освітнього процесу та спільного проведення наукових досліджень. Заклади вищої освіти здійснюють підготовку фахівців для системи оздоровчого фітнесу за освітніми програмами, сертифікованими центром сертифікації фітнес-персоналу; це забезпечить професійну спрямованість і відповідність освітніх програм запитам системи оздоровчого фітнесу;
- організація і проведення заходів, необхідних для досягнення мети та реалізації завдань центру.

Таким чином, створення «Центру сертифікації фітнес-персоналу України» є жоцільним і буде вигідним як для роботодавців (не здійснювати не властиві для них види робіт), так і фітнес-персоналу (об'єктивне оцінювання кваліфікації потенційних співробітників фітнес-клубів).

Для вдосконалення правового регулювання питань оцінювання професійної діяльності, експерти зазначають необхідність створення галузевої системи кваліфікацій (7,4±0,13; 6,9%). Доречним було б зробити таке подання до проекту закону України «Про Національну систему кваліфікацій». Достатньо важливим є також розроблення і присвоєння категорій фітнес-клубам (7,3±0,19; 9,9%). Вимоги до професійних якостей, знань і умінь фітнес-персоналу, які слід дотримуватися при виконанні завдань професійної діяльності згідно з потребами ринку праці, слід викласти у розробленій і затвердженій кваліфікаційній характеристиці (7,1±0,15; 8,4%). Все це у комплексі допоможе оцінити професійну придатність фахівця, сприятиме безпечності та якості надання фітнес-послуг.

5.2. Характеристика напрямів удосконалення кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні

Результати попередніх розділів дисертаційного дослідження свідчать про необхідність реформування системи оздоровчого фітнесу в Україні відповідно до міжнародних стандартів, яке неможливе без ефективного кадрового забезпечення.

Зазначимо, що кадрове забезпечення системи оздоровчого фітнесу має ґрунтуватися на засадах професіоналізму, компетентності та відданості справі.

Окрім відповідного організаційного забезпечення на якість надання споживачам фітнес-послуг безпосередньо впливає якість та кваліфікація фітнес-персоналу. Нами було запропоновано експертам оцінити прогнозну ефективність дій, скерованих на вдосконалення кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Експерти також оцінили дії, що сприяють удосконаленню системи підготовки кадрів (табл.5.7)

Таблиця 5.7

Експертна оцінка значущості дій для удосконалення системи підготовки кадрів

Дії	$\bar{x} \pm S_x$	V, %
Впровадження випробувального терміну роботи для претендентів на посади у фітнес-клубах	4,1±0,18	11,9
Проведення у фітнес-клубах практик студентів зі спеціалізації «фітнес та рекреація»	4,1±0,14	9,7
Сприяння впровадженню модуля з оздоровчого фітнесу у ЗСО, ЗВО	7,3±0,13	6,7
Розвиток профільної і непрофільної освіти	7,6±0,13	6,7
Співпраця ЗВО із фітнес-клубами	8,5±0,22	9,8
Ліцензування/акредитація освітньої програми «фітнес та рекреація»	8,9±0,13	5,8

Модернізація змісту і структури підготовки, професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів	9,1±0,15	6,5
Затвердження освітньої програми «фітнес та рекреація» у ЗВО	9,2±0,14	6,1

На думку експертів затвердження освітньої програми «фітнес та рекреація» у ЗВО (9,2±0,15; 6,1%) повинно відбуватися разом із модернізацією змісту і структури підготовки, професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів (9,1±0,15; 6,1%) та у співпраці з фітнес-клубами (8,5±0,15; 9,8%). Навчання (профільна і непрофільна освіти) слід здійснювати за акредитованими програмами (8,9±0,13; 5,8%). Для підвищення інтересу учнів та студентів до рухової активності слід сприяти впровадженню модуля з оздоровчого фітнесу у ЗСО та ЗВО (7,3±0,15; 6,7%).

Впровадження випробувального терміну роботи для претендентів на посади у фітнес-клубах та проведення практик для студентів експерти вважають недостатньо ефективними.

Розглянемо дії, які оцінили експерти щодо запровадження обліку фітнес-персоналу (табл.5.8).

Таблиця 5.8

**Експертна оцінка значущості дій для запровадження обліку
фітнес-персоналу**

Дії	$\bar{x} \pm S_x$	V, %
Подання до центрів зайнятості вакансій фітнес-клубів	4,1±0,15	14,6
Рекомендація фітнес-клубу для формування реєстру	4,2±0,17	16,1

Подання до відповідних підрозділів ЗВО фітнес-клубами інформації про можливість працевлаштування випускників	4,3±0,16	14,2
Створення регіональних реєстрів фахівців	6,2±0,2	12,5
Міжнародне визнання зареєстрованих професіоналів в оздоровчому фітнесі	9,2±0,14	6,1
Формування реєстру фахівців	9,4±0,24	9,7

Отже, створення регіональних реєстрів фахівців, подання фітнес-клубами рекомендацій для їх формування, подання до центрів зайнятості та ЗВО переліку вакансій, на думку експертів, є недійсними. Однак, експерти вважають за необхідне формування реєстру фахівців з оздоровчого фітнесу (9,4±0,24; 9,7), що зробить ефективним пошук кандидатів. У подальшому слід виконувати усі вимоги для міжнародного визнання зареєстрованих професіоналів оздоровчого фітнесу (9,2±0,14; 6,1%).

Таким чином, до основних напрямів удосконалення діяльності з кадрового забезпечення, на думку експертів, слід віднести наступні:

- система підготовки кадрів потребує вдосконалення, адже профільна і непрофільна освіти повинні адаптуватися до сучасних змін, вимог роботодавців, до професійної діяльності фітнес-тренера, розвитку і врахування інноваційних фітнес-технологій. Оскільки значна частина фітнес-персоналу немає фахової вищої освіти, а пройшла лише короткочасні курси (фітнес-конвенції тощо) – це обмежує їх здатність розв'язувати спеціалізовані завдання і практичні проблеми клієнтів, що передбачає знання і застосування певних теорій та методів, проведення досліджень і характеризується комплексністю;
- розроблення та прийняття кваліфікаційної характеристики фітнес-тренерів конкретизує вимоги до рівня їхньої теоретичної та практичної підготовленості, надасть чіткі ознаки необхідної професійної кваліфікації;

- мотивованість фітнес-тренерів до самовдосконалення та професійного зростання потребує активізації (працюють за алгоритмом, який засвоїли раніше під час занять в якості клієнта чи на курсах);
- зовнішнє оцінювання професійних компетентностей фітнес-персоналу для його категоризації потребує визнання шляхом незалежного тестування, вивчення практичного досвіду роботи.

5.3. Формування професійних стандартів для фахівців системи оздоровчого фітнесу

Для якісного функціонування будь-якої сфери діяльності необхідні конкурентоспроможні фахівці, тож система оздоровчого фітнесу не є винятком [44, 109, 219]. Підтверджуючи актуальність впровадження професійних стандартів у вітчизняній системі оздоровчого фітнесу доцільно згадати, що у «Міжнародній хартії фізичного виховання, рухової активності і спорту» ЮНЕСКО зазначено, що весь персонал, на який покладено професійну відповідальність за рухову активність, повинен мати відповідну кваліфікацію, підготовку і можливість постійно підвищувати професійний рівень. Кадри, які пройшли таку підготовку, мають отримувати професійне визнання відповідно до своїх обов'язків [216].

Сьогодні в Україні активізувався процес визначення чітких характеристик здатності особи виконувати завдання й обов'язки певного виду професійної діяльності. За 2019 рік у Міністерстві соціальної політики України затверджено 22 професійних стандарти для різних професій (у 2018 р. – 5 професійних стандартів), незважаючи на тривалу процедуру їх представлення.

Сьогодні ринок фітнес-послуг України динамічно розвивається, збільшується кількість організацій, які надають оздоровчі послуги населенню [44, 94, 95, 219]. Відповідно ефективність їхньої діяльності залежить від кадрового забезпечення, до якості якого є високі вимоги як споживачів, так і роботодавців [3, 44, 109, 238]. Саме тому вказані вимоги до компетентностей фітнес-персоналу, що є основою для формування професійних кваліфікацій, та

забезпечують виконання трудових функцій із надання фітнес-послуг різним категоріям населення, повинні бути відображені у професійному стандарті [286].

Професійну кваліфікацію тлумачимо як сукупність здобутих особою компетентностей, що дають змогу виконувати певний вид роботи чи здійснювати професійну діяльність [286], а компетентність – як динамічну комбінацію набутих знань, умінь та практичних навичок, що необхідні для успішної професійної діяльності [297]. Тобто, компетентність передбачає взаємопов'язані між собою такі компоненти: знання і розуміння; навички й здібності; поведінку та ставлення.

Професійний стандарт – документ, який визначатиме загальні та трудові функції, кваліфікаційний рівень, дії, що мають виконувати працівники в межах своєї професійної діяльності, а також необхідні знання і вміння. Тож професійний стандарт деталізовано описує діяльність фахівця, пов'язуючи з її змістом вимог тих чи інших знань і умінь.

Розроблення професійного стандарту враховує потреби роботодавців у кваліфікованому персоналі, форм зайнятості та умов праці окремої професії. Завдяки цьому, абітурієнти зможуть більш усвідомлено підходити до вибору майбутньої професії, а студенти будуть розуміти, які знання і навички вони повинні опанувати, а роботодавець зможе підбирати найбільш підготовленого фахівця. При цьому, зекономлені кошти, які роботодавці витрачають на перенавчання випускників, можна спрямувати на поліпшення умов праці і підвищення кваліфікації співробітників тощо. Маючи професійний стандарт, система освіти буде відповідати сучасним вимогам ринку праці, тому що професійні стандарти є основою освітніх стандартів, підготовки випускників, престижності професії.

На сьогодні загальнонаціональні професійні стандарти в системі оздоровчого фітнесу відсутні. Незважаючи на достатньо врегульовану з боку держави процедуру затвердження професійних стандартів, жодна із профільних структур не здійснила таку роботу. Відомо, що великі фітнес-мережі мають свої внутрішні вимоги щодо тренерів різних програм та категорій, однак вони

вирішують виключно корпоративні питання, такі як оцінка компетентностей, кадрове зростання, тощо. А базуються такі мережеві вимоги виключно на практиці тренерів конкретних клубів чи мереж. Тому професійні стандарти для фахівців системи оздоровчого фітнесу є питанням нагальним, адже їх наявність суттєво вплине на розвиток кадрового ринку системи оздоровчого фітнесу. На нашу думку, буде встановлено професійний мінімум, який дасть можливість відсіяти «випадковий» персонал у системі оздоровчого фітнесу. Відповідно, це сприятиме зростанню якості фітнес-послуг, до збільшення кількості клієнтів.

В зазначеному контексті абсолютно необхідною була консолідація зусиль як теоретиків, так і практиків для того, щоб професійні стандарти з одного боку відображали сучасні тенденції, відповідали вимогам розвитку ринку послуг, а з іншого – мали прикладний характер і могли широко використовуватися як персоналом, так і клієнтами.

Професійні стандарти для системи оздоровчого фітнесу необхідні, зважаючи на перспективність і запити трудової (професійної) діяльності фітнес-персоналу, який користуються попитом на ринку праці, що досліджено і подані у розділі 4.

Ще однією потребою, на нашу думку, введення профстандарту в систему оздоровчого фітнесу є співвіднесення українських спеціальностей і міжнародних вимог. Профстандарт визначає набір необхідних і достатніх вимог до кваліфікації, потрібної для здійснення конкретної професійної діяльності в посадовій ієрархії. Описуючи вимоги до трудових функцій і якості їх виконання, він дає змогу структурувати професійну діяльність працівника, не допустити дублювання трудових функцій за посадами. Отож профстандарт повинен стати ефективним інструментом управління персоналом [238, 379].

Структурування змісту професійного стандарту базувалося на компетентнісному підході, який передбачав формування вимог до знань, умінь і навичок працівника, що забезпечують якісне виконання основних трудових функцій.

Розроблений проект професійного стандарту має такі складові частини:

- загальні відомості професійного стандарту;
- нормативно-правові акти та нормативно-технічні документи з питань професійної діяльності;
- загальні компетентності;
- перелік трудових функцій (умовні позначення трудових функцій);
- опис трудових функцій (трудова функція, предмети і засоби праці, професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), знання, уміння та навички);
- дані щодо розроблення та затвердження професійного стандарту (рис.5.2).

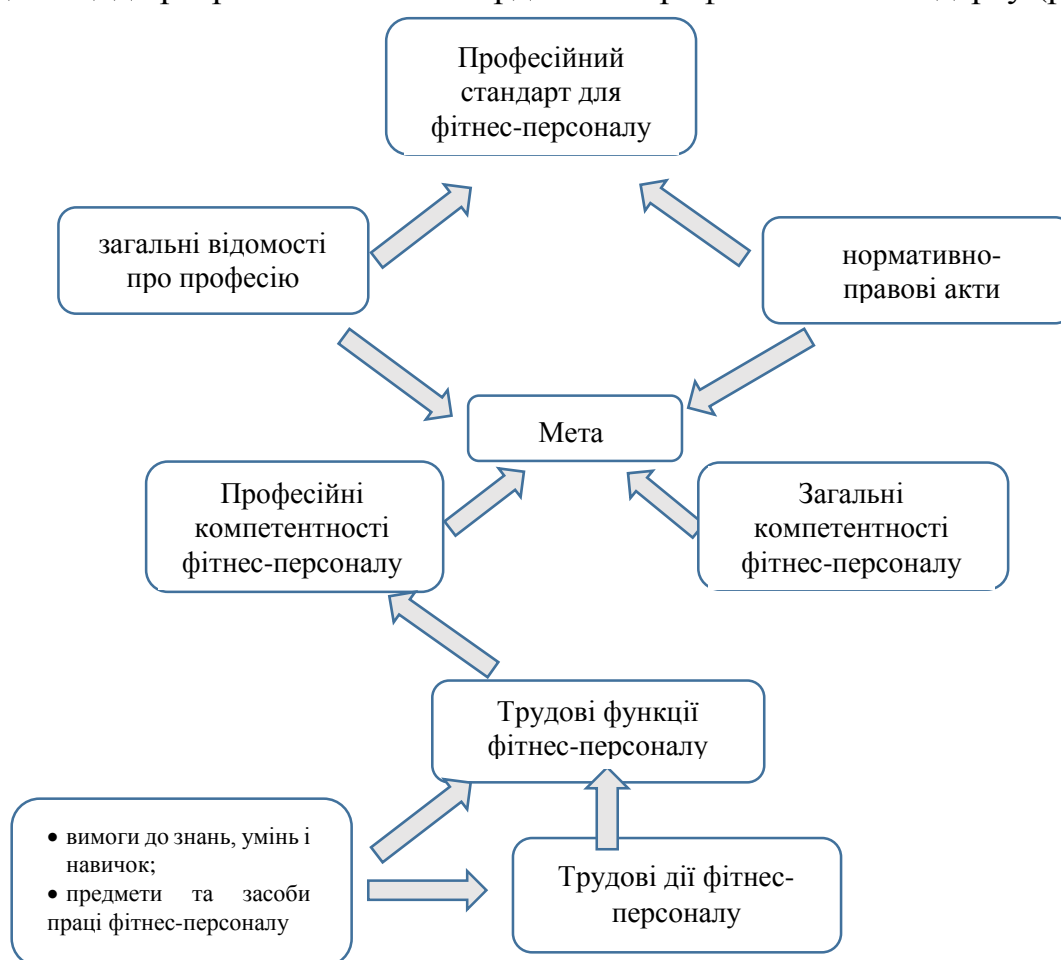

Рис. 5.2. Складові частини професійного стандарту для фітнес-персоналу

Професійний стандарт для фітнес-персоналу безпосередньо пов'язаний з якістю і безпекою виконання роботи, оскільки містить обов'язкові вимоги до професії за кваліфікаційними рівнями. Отже, роботодавці отримують якісні

критерії оцінювання персоналу, за допомогою яких вони зможуть контролювати професіоналізм працівників, підвищувати якість їхньої роботи, її ефективність і безпеку.

Зазначимо, що крім загальних відомостей (назви і основної мети виду професійної діяльності), профстандарт містить характеристику (можливі найменування посад, вимоги до їх освіти (кваліфікація фахівця визначається рівнем освіти та спеціалізацією), досвіду роботи, умови допуску до роботи), опис трудових функцій та трудових дій для їх виконання, а також необхідні вміння та знання тощо.

Для опису трудових функцій, вимог до освіти та навчання працівників вбачаємо необхідним і доцільним застосувати рівні кваліфікації, які затверджені Постановою КМУ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [281], але на сьогодні відсутні для фітнес-персоналу. На думку Пуховської Л.П [295] і ми її підтримуємо, ринок потребує єдиної кваліфікації персоналу, тому рівні кваліфікації повинні узгоджуватися з Європейською рамкою кваліфікацій.

Такий професійний стандарт сприятиме також визначенню змісту різних форм підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу і слугуватиме, зокрема, основою для галузевого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю [107]. Це сприятиме імплементації професійних стандартів в освіту та зменшенню розриву між вимогами роботодавців та рівнем професійної підготовки персоналу.

Для формування професійних стандартів ми дотримувалися наступних принципів:

- оцінювання вимог до загальних і професійних компетентностей певних трудових функцій та використання єдиних критеріїв їхнього формування;
- об'єктивність визначення назв, змісту та обсягу трудових функцій;
- можливість вертикального та горизонтального розміщення кваліфікацій, присвоєних на підставі відповідності результатів навчання особи вимогам освітніх програм / стандартів, розроблених із урахуванням положень професійного стандарту, на всіх рівнях Національної рамки кваліфікації;

- урахування успішного міжнародного досвіду країн [280, 284].

Розроблення професійних стандартів дає змогу описати вимоги до виконання фітнес-персоналом своїх трудових функцій (завдання професійної діяльності) та необхідні для цього здатності (компетентності) [107]. У розробленні професійних стандартів для системи оздоровчого фітнесу зацікавлені усі сторони цього процесу: роботодавці, споживачі та фітнес-персонал. Це зумовлено такими чинниками:

- роботодавці отримають чіткі критерії добору та оцінювання роботи фітнес-персоналу; запобігання недбалості і ризиків у тренувальному процесі з боку персоналу; юридичний захист;
- фітнес-персонал отримає:
 - спрощення у працевлаштуванні (зокрема, мешканців інших міст тощо);
 - приріст кількості клієнтів;
 - потенційне збільшення доходів тренера; орієнтир для професійного зростання та належної самооцінки;
- клієнти матимуть:
 - підвищений рівень безпеки тренувань;
 - потенційне збільшення вартості послуг фітнес-тренера. Це дасть змогу обирати фітнес-тренерів на основі професійної оцінки їхньої готовності до надання фітнес-послуг належної якості;
- освітні заклади отримають: освітні стандарти, програми та навчальні дисципліни тощо;
- державні органи отримають:
 - зайнятість населення, його працевлаштування,
 - прогнозування потреб на ринку праці,
 - планування соціального розвитку.

Зазначимо, що в Україні керівництво окремих фітнес-клубів проводить оцінювання підготовленості свого фітнес-персоналу, однак таке оцінювання здебільшого потребує удосконалення через формування повноцінної системи стандартизації вимог [3].

Отже, уперше в Україні розпочато розробку професійних стандартів для фахівців системи оздоровчого фітнесу. Створення професійних стандартів – це етап, без якого подальший розвиток вітчизняної системи оздоровчого фітнесу є навряд чи можливий. Саме тому Національний університет фізичного виховання і спорту України та інформаційно-аналітична платформа «FitnessConnectUA» стали ініціаторами розроблення професійних стандартів у системі оздоровчого фітнесу [107] і було створено спеціальну платформу для реалізації (рис. 5.3).

Рис. 5.3. Скріншот сторінки на платформі «FitnessConnectUA» щодо розроблення професійних стандартів

Така ініціатива відповідає загальнонаціональному тренду та має законодавче підґрунтя [107].

Для цього було створено робочу групу, до якої увійшли фахівці закладів вищої освіти з фізичного виховання і спорту та практики системи оздоровчого фітнесу. Робоча група напрацювала першу групу основних фітнес-стандартів: «Персональний фітнес-тренер», «Фітнес-тренер групових програм», «Тренер аквафітнесу», «Фітнес-консультант», «Тренер дитячого фітнесу» та «Менеджер фітнес-сервісу». Автор дослідження є співголовою зазначеної вище робочої групи і відповідала за розроблення професійних стандартів для персонального

тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу. Організаційне забезпечення здійснювала інформаційно-аналітична компанія «FitnessConnectUA». Інтеграція зусиль усіх ініціаторів була необхідна для того, щоб у професійних стандартах були відображені як сучасні тенденції, відповідність вимогам розвитку ринку фітнес-послуг, так і прикладний характер.

Робоча група, враховуючи нормативно-правові рекомендації [280], у своїх діях керувалася сформованим алгоритмом формування проєкту професійного стандарту для системи оздоровчого фітнесу, що поданий на рис. 5.4 [410].

Професійний стандарт має містити як обов'язкові складові частини, так і такі, що визначаються потребою конкретної професії. Саме тому нами було проведено аналіз галузевого ринку праці: вивчено сучасний стан та перспективи вдосконалення діяльності фітнес-персоналу України з використанням інформації Державної служби статистики [91, 92], здійснено контент-аналіз кадрового порталу «HeadHunter» і проаналізовано базу вакансій фітнес-персоналу в Україні за останні три роки [109], вивчено міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу [405].

Особливу увагу приділено питанням унормування професійних стандартів у країнах Євроспільноти, адже Україна йде шляхом євроінтеграції. тому слід створювати стандарти, які адаптовані до європейських норм, зокрема законодавчих [469, 527, 545].

Враховуючи результати педагогічного спостереження нами було сформовано перелік трудових дій персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу. Згодом робоча група за допомогою функціонального аналізу (поетапного виявлення й послідовного опису ієрархії трудових функцій і їхній аналіз) визначила перелік професійних компетентностей фітнес-тренера, які забезпечують реалізацію трудових функцій через виконання визначених трудових дій.

Сформований перелік оцінили експерти, які дали остаточну оцінку як якісних, як і кількісних критеріїв профстандартів [66, 239].

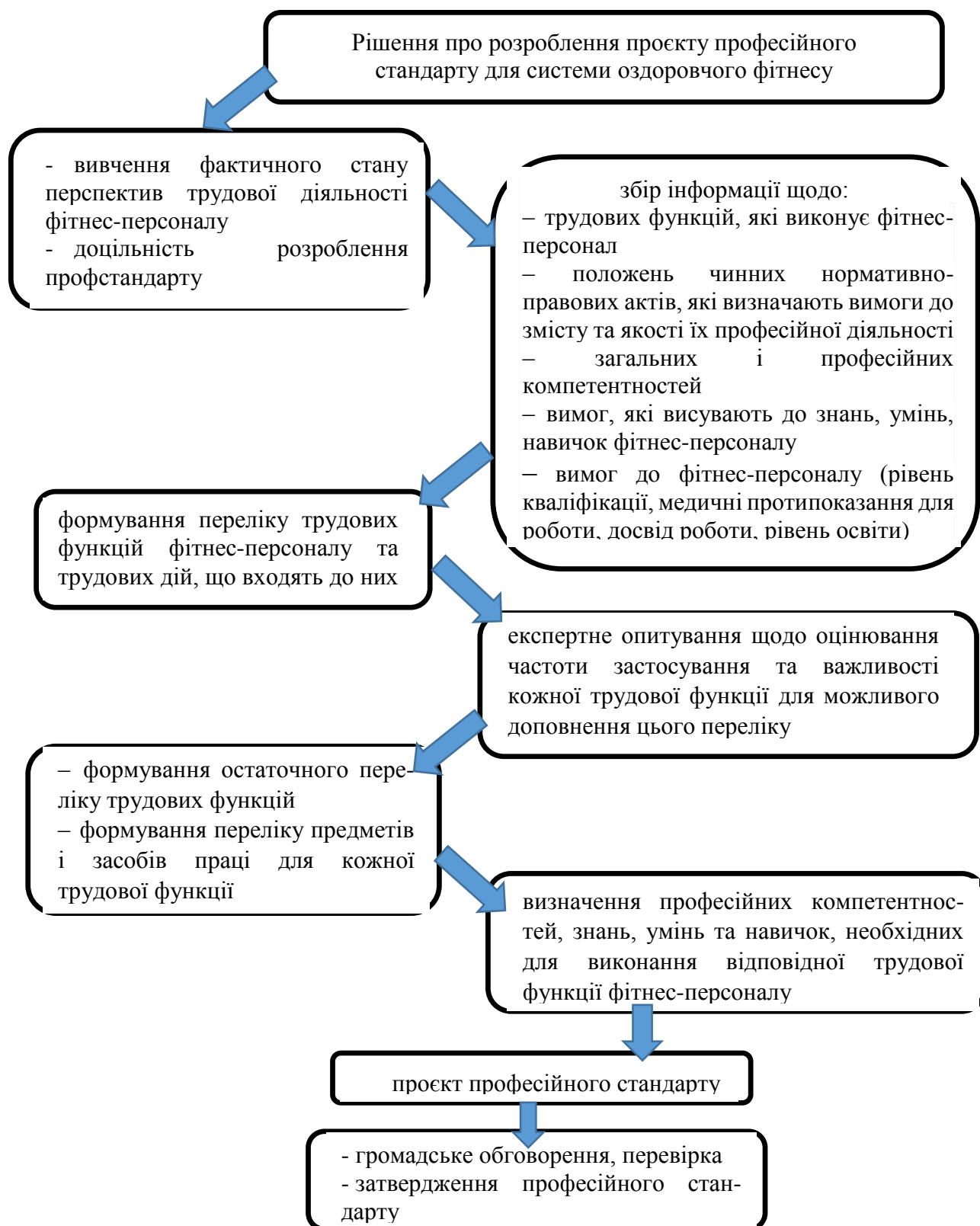

Рис. 5.4. Алгоритм формування проекту професійного стандарту для системи оздоровчого фітнесу

Згідно представленого алгоритму нами підготовлені проекти зазначених професійних стандартів для оприлюднення і фахового обговорення зацікавленими сторонами.

Згідно представленого алгоритму нами підготовлені проекти зазначених професійних стандартів для оприлюднення і фахового обговорення зацікавленими сторонами. У професійних стандартах у межах системи оздоровчого фітнесу визначаються вимоги до:

- змісту трудової діяльності та умов її здійснення;
- кваліфікації працівника (тренера чи менеджера);
- професійної освіти та навчання, необхідні для відповідності цій кваліфікації.

Отже, у такий спосіб, розроблення професійних стандартів, дасть змогу, встановлювати та підтримувати єдині вимоги до якості роботи в межах процедур надання фітнес-послуг; погоджувати та уніфікувати найменування видів трудової діяльності та посад у межах визначеної професійної діяльності; виявляти нові різновиди трудової діяльності та зміни в змісті та організації роботи; здійснювати сертифікацію/атестацію працівників.

Розроблені проекти професійного стандарту є складовою частиною реалізації «Глобального плану дій щодо підвищення рівня рухової активності на 2018–2030 рр: активне населення для здорового світу» Всесвітньої організації охорони здоров'я, а також державної політики України.

Нормативно-правовою базою, що регулює професійну діяльність фітнес-персоналу, зокрема персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм і менеджера фітнес-сервісу, є такі документи:

- ✓ Конституція України;
- ✓ Кодекс законів про працю України;
- ✓ Закон України «Про фізичну культуру та спорт»;
- ✓ Закон України «Про освіту»;
- ✓ Закон України «Про вищу освіту»;
- ✓ Указ Президента України від 9 лютого 2016 р. № 42/2016 «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація»;

✓ Наказ Міністерства молоді та спорту України від 4 жовтня 2018 р. № 4607 «Про затвердження тестів і нормативів для осіб, щорічне оцінювання фізичної підготовленості яких проводиться на добровільних засадах, Інструкції про організацію його проведення та форми Звіту про результати його проведення», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 24 жовтня 2018 р. за № 1207/32659;

✓ Наказ Міністерства освіти і науки України від 24 квітня 2019 р. № 567 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»;

✓ Наказ Держспоживстандарту України 28.07.2010 № 327 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій: ДК 003:2010»;

✓ Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій».

Зазначимо, що стандарти професійної діяльності повинні виконати такі завдання:

- ✓ •розвиток конкретних професій та професіоналізму фахівців;
- ✓ •визначення критеріїв оцінки результатів їх праці;
- ✓ •підвищення якості праці;
- ✓ •покращення кадрового менеджменту системи оздоровчого фітнесу;
- ✓ •створення механізмів стимулювання професійного росту;
- ✓ •визначення вимог до вихідних (базових) компетенцій випускників ЗВО за різними рівнями вищої освіти та спеціальностями підготовки для певної сфери економічної діяльності (за професіями).

Для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності фітнес-тренера та фітнес-тренера групових програм, їх особистісного розвитку необхідні загальні компетентності, які не залежать від предметної області. Тобто це здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості. Загальні компетентності повинні відповідати вимогам ринку праці і бути враховані стандартом вищої освіти. Враховуючи аналіз та узагальнення накових праць,

нормативно-правових документів, результати педагогічного спостереження, експертне оцінювання змісту професійної діяльності фітнес-персоналу та вимоги стандарту вищої освіти зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт», нами сформовано такі загальні компетентності:

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
2. Здатність планувати та розподіляти час.
3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
4. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
5. Здатність працювати в команді.
6. Навички міжособистісної взаємодії.
7. Навички здійснення безпечної діяльності.
8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
11. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації.
12. Уміння виявляти, формулювати та розв'язувати проблеми.
13. Здатність мотивувати людей та йти до спільної мети.
14. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (із експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).
15. Здатність працювати в міжнародному контексті.
16. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
17. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
18. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
19. Здатність розробляти та керувати проектами.

Орієнтація на європейський та світовий досвід підготовки і сертифікації фітнес-персоналу країн, що демонструють високий рівень розвитку ринку фітнес-послуг, зокрема Сполучених Штатів Америки (American College of Sports Medicine, National Strength and Conditioning Association, American Council on

Exercise, National Academy of Sports Medicine, National Federation of Personal Trainers), дасть змогу персональним фітнес-тренерам, фітнес-тренерам групових програм і менеджерам фітнес-сервісу перейти на новий, більш фаховий рівень професійної компетентності та створить передумови й можливості для їхньої професійної мобільності.

Необхідність розроблення професійних стандартів зумовлена відсутністю єдиного стандартизованого підходу щодо визначення переліку трудових функцій, загальних та спеціальних компетентностей, необхідного обсягу знань, умінь та практичних навичок зазначених професій.

Розвиток системи оздоровчого фітнесу вимагає постійної мобільності, зміни щодо якості знань, умінь фахівців, тому у професійних стандартах віддзеркалено вимоги постійного підвищення кваліфікації фітнес-персоналу.

Розроблені професійні стандарти стануть важливим критерієм оцінювання кваліфікації та сертифікації фітнес-персоналу, основою для формування вимог до освітніх програм підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу та їх професійного зростання впродовж усієї кар'єри.

Професійні стандарти сприятимуть здійсненню ефективної кадрової політики в організаціях системи оздоровчого фітнесу та підвищенню кваліфікації фахівців, що впливатиме на якість надання фітнес-послуг різним верствам населення.

Роботу такого масштабу в Україні організовано вперше. Однак з огляду на актуальність проблеми створення професійних фітнес стандартів – це етап, без якого подальший розвиток вітчизняної системи оздоровчого фітнесу навряд чи можливий.

5.4. Обґрунтування змісту проєкту професійного стандарту «Персональний фітнес-тренер»

Професійну компетентність фітнес-тренера, на думку М. Василенко, з якою погоджуємося, розглянуто як складне багатокomпонентне утворення, що містить сформовані знання та уміння, необхідні для ефективної професійної

діяльності фахівця у визначеній сфері [40]. Сьогодні для роботодавця достатньо важливою є відповідність професійним вимогам претендента на посаду фітнес-тренера (персонального чи групових програм). Зазначимо, що у структурі його професійних компетентностей, які забезпечують успішність професійної діяльності є предметно-професійний, комунікативний, комерційний, аналітико-рефлексивний, іміджево-презентативний компоненти, а також індивідуально-особистісні якості [15, 18, 31, 40, 44]. Єдність цих компонентів переважає в діяльності фітнес-тренера.

Роботу фітнес-тренера в сучасних умовах визначають за новим статусом: затребуваність має соціальний масштаб у межах програм оздоровлення населення, організації здорового дозвілля молоді, формування нових цінностей і життєвих пріоритетів молодого покоління. Сучасний фітнес-тренер повинен володіти творчим потенціалом, здатністю до саморозвитку та самовдосконалення, створення і передачі цінностей здорового способу життя. Цю потребу слід зафіксувати в усіх державних нормативно-правових документах.

Проект професійного стандарту «Персональний фітнес-тренер» є основним документом, у якому зазначено трудові функції, необхідний рівень знань, умінь та навичок, вимоги до професійних компетентностей фахівця. Імплементация положень розробленого стандарту дасть змогу сформувати єдині стандарти та критерії оцінювання компетентностей персонального фітнес-тренера. Професійний стандарт розроблено для контролювання якості у сфері надання фітнес-послуг, що водночас сприятиме залученню населення до оздоровчої рухової активності.

Професійна діяльність персонального фітнес-тренера досліджена анкетуванням тренерів та клієнтів, аналізом документів адміністративного регламентування та під час педагогічного спостереження. В результаті були запропоновані трудові дії. Експертна група їх оцінила за двома критеріями: ступінь значущості та частоти використання. У ході дослідження було встановлено, що одні дії виконуються дуже рідко, але вони мають значний вплив,

а інші функції можуть виконуватися часто, але мають обмежену критичність. Результати співвідносилися з рейтинговою шкалою і кожній дії присвоювали відповідний бал. Експертами було визначено 60 необхідних трудових дій, які забезпечують виконання 9 трудових функцій. Загалом, професійна діяльність передбачає розроблення та впровадження персональної фітнес-програми з урахуванням індивідуальних потреб та особливостей клієнта (віку, статі, схильності до певних захворювань тощо), контролю за ефективністю реалізації програми, мотивації клієнтів, орієнтації на здоровий спосіб життя тощо.

Розроблений проєкт професійного стандарту, узгоджений з Європейською рамкою кваліфікацій («The European Qualifications Framework» (EQF)), відповідає європейському стандарту «Персональний тренер EQF level 4», який затвердив Комітет професійних стандартів «EuropeActive».

Проєкт професійного стандарту «Персональний фітнес-тренер» складається з 6 розділів, в яких викладено основні вимоги до необхідного рівня знань, навичок і компетентностей персонального фітнес-тренера.

Основною метою професійної діяльності персонального фітнес-тренера – надання фітнес-послуг різним верствам населення.

Згідно з «Національним класифікатором України» (ДК 009:2010) та КВЕД-2010 встановлено, що професійна діяльність фітнес-тренера відповідає Секції R «Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок» (табл. 5.9).

Таблиця 5.9

Назва виду економічної діяльності фітнес-тренера

Секція R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Розділ 93	Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг	Група:	Діяльність у сфері спорту
				93.1	
				клас 93.13	Діяльність фітнес- центрів

Зазначений вид робіт, згідно з Класифікатором професій (ДК 003:2010) [159, 229], належить до розділу «фахівці» (табл. 5.10).

Таблиця 5.10

Назва виду професійної діяльності фітнес-тренера

Розділ	Підрозділ	Підклас
3	347	3475
Фахівці	Декоратори, артисти, спортсмени та організатори у сфері культури та мистецтва	Спортивні тренери, інструктори-методисти та професійні спортсмени

Професійна назва роботи та код також відповідає «Класифікатору професій» (ДК 003:2010): 3475 – Фітнес-тренер.

Робота персонального тренера передбачає зайнятість у відповідно обладнаних тренажерних залах, залах для персональних тренувань, які є у фітнес-центрах, фітнес-клубах, фітнес-студіях тощо.

Посада персонального тренера підпорядковується менеджеріві відповідного підрозділу або директору (керівникові) закладу.

Запропоновано такі умови допуску до роботи за професією:

- ✓ фахова підготовка та незалежне підтвердження компетентностей фахівця, необхідних для успішного виконання трудових функцій відповідно до посади;
- ✓ наявність щорічних медичних оглядів (підтверджує медична книжка);
- ✓ уміння надавати долікарську допомогу (підтверджує сертифікат).

Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію та її відповідність до рівня «Національної рамки кваліфікацій» (НРК):

- ✓ для посади інструктора оздоровчого фітнесу (першої та вищої категорії) – документи, що підтверджують здобуття професійної освіти на третьому рівні (що відповідає 4 рівню НРК), фахової передвищої освіти (що

відповідає 5 рівню НРК), початкового рівня вищої освіти (що відповідає 6 рівню НРК), та / або документи відповідно до встановленого порядку, які підтверджують достатній рівень компетентностей фахівця, необхідних для виконання трудових функцій відповідно до посади;

✓ для посади персонального фітнес-тренера (першої та вищої категорії) – диплом бакалавра (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, що відповідає 7 рівню НРК) або диплом магістра (другий (магістерський) рівень вищої освіти, що відповідає 8 рівню НРК) зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» (табл. 5.11).

Таблиця 5.11

Відповідність рівня освіти, Національної рамки кваліфікацій та трудових функцій посадам персонального фітнес-тренера

№	Назви типових посад	Рівень НРК	Рівень освіти	Трудові функції
1	Інструктор оздоровчого фітнесу першої та вищої категорії категорії	4	Третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти.	В, Г, Д, Є, Ж, З
		5	Фахова передвища освіта.	
		6	Початковий рівень вищої освіти	
2	Персональний фітнес-тренер першої та вищої категорії категорії	7	Перший рівень вищої освіти (бакалавр).	А, Б, В, Г, Д, Е, Є, Ж, З
		8	Другий рівень вищої освіти (магістр)	

Враховуючи алгоритм професійної діяльності персонального фітнес-тренера та експертне оцінювання трудових дій (частоти застосування та

важливості – див.розділ 2) нами описано 9 трудових функцій і трудові дії для їх виконання.

Зокрема, для виконання трудової функції «Програмування занять для різних категорій населення з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей» необхідні такі трудові дії:

- розроблення персоналізованої програми занять, спрямованих на досягнення завдань із урахуванням показників функціональної діагностики, індивідуальних особливостей клієнта, принципів періодизації тренувального процесу (визначення алгоритму щодо етапів, мети, загальних та спеціальних завдань, засобів, раціональних параметрів навантаження, форм організації, методів контролю, критеріїв ефективності занять);

- урахування індивідуальних особливостей клієнтів, дотримання принципів клієнтоорієнтованості під час розроблення програми занять;

- прогнозування змін функціональних показників у процесі занять;

- програмування занять фізичними вправами для осіб, які мають чинники ризику виникнення або наявні захворювання опорно-рухового апарату (порушення постави, захворювання суглобів тощо), серцево-судинної системи, обміну речовин, дихальної системи, нервової системи тощо;

- програмування занять фізичними вправами для осіб із інвалідністю, зважаючи на їхні індивідуальні особливості;

- програмування занять фізичними вправами для дітей та підлітків з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей;

- програмування занять фізичними вправами для вагітних жінок та жінок у післяпологовий період, беручи до уваги їхні індивідуальні особливості;

- програмування занять фізичними вправами для людей похилого віку, зважаючи на їхні індивідуальні особливості (вікові, статеві тощо);

- програмування занять фізичними вправами з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів (фаз менструального циклу, типу тілобудови, постави тощо);

– проведення аналізу харчової поведінки клієнта. Здійснення розрахунків та оцінювання енергетичної вартості раціону харчування клієнтів. Розроблення рекомендацій щодо раціонального харчування відповідно до харчової піраміди Євросоюзу.

Для виконання трудової функції «Проведення первинних досліджень, діагностування функціонального стану клієнта, показників здоров'я» необхідні такі трудові дії:

– проведення первинної співбесіди з клієнтом, збір та аналіз інформації стосовно мети занять, потреб, мотивів та інтересів в оздоровчому фітнесі, очікуваних результатів, рухового досвіду, способу життя тощо;

– узагальнення та аналіз результатів проведення первинної співбесіди з клієнтом;

– розроблення документів обліку функціональних показників клієнтів (анкет, опитувальників, карт реєстрації тощо);

– розроблення програми функціональної діагностики;

– проведення збору відомостей про клієнта (антропометричні дані, функціональне тестування, фізична підготовленість, психоемоційний стан, оцінювання показників здоров'я, виявлення чинників ризику розвитку захворювань, рухового досвіду тощо) із використанням сучасних методів діагностування, тестів;

– проведення аналізу та узагальнення результатів дослідження показників функціональної діагностики, формулювання висновків щодо стану клієнта;

– використання під час розроблення програми занять результатів дослідження показників функціональної діагностики для обґрунтування засобів оздоровчого фітнесу та особливостей їхнього застосування, параметрів навантаження;

– інформування клієнта про результати тестування та обговорення мети, короткострокових та довгострокових завдань тренувального процесу.

Для виконання трудової функції «Проведення персонального тренування» необхідні такі трудові дії:

- організація, проведення заняття відповідно до розробленої програми;
- використання відповідних засобів і способів проведення розминки та заключної частини залежно від спрямованості заняття та індивідуальних особливостей клієнта;
- надання рекомендацій щодо параметрів фізичних навантажень, характеру та способів відновлення під час заняття;
- навчання клієнта правильної техніки виконання фізичних вправ із використанням відповідних методів навчання;
- здійснення контролю за технікою виконання вправ, виправлення помилок;
- демонстрація досконалого технічного виконання фізичних вправ.

Для виконання трудової функції «Здійснення педагогічного контролю в процесі занять» необхідні такі трудові дії:

- моніторинг інтенсивності виконання фізичних вправ;
- проведення візуальних спостережень та аналізу ознак перевтоми, перенапруження, надання відповідних методичних рекомендацій. Контролювання суб'єктивних ознак невідповідності фізичного навантаження під час заняття;
- проведення обстежень функціонального стану клієнта (експрес-контроль, поточний та етапний), здійснення аналізу отриманих результатів, корекція змісту програми;
- здійснення контролю за ефективністю розробленої програми занять на основі динаміки різноманітних показників;
- встановлення зворотного зв'язку щодо ефективності впровадження розробленої програми заходів.

Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової діяльності» необхідні такі трудові дії:

- продаж персональних тренувань;

- продаж додаткових послуг фітнес-клубу;
- проведення персональним тренером презентації програми / послуги, яку пропонує;
- застосування стандартів обслуговування клієнта, дотримання етичної поведінки;
- здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької діяльності у засобах масової інформації, соціальних мережах тощо;
- залучення потенційних клієнтів до споживання фізкультурно-оздоровчих послуг на базі фітнес-клубу;
- здійснення аналізу причин, через які клієнт припинив відвідування занять;
- планування та застосовування практики тайм-менеджменту, яка сприятиме ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.

Для виконання трудової функції «Мотивація клієнтів на зміну поведінкових стратегій та створення здоров'яформувального середовища» необхідні такі трудові дії:

- здійснення мотиваційної діяльності щодо залучення клієнта до систематичної участі в руховій активності, дотримання здорового способу життя тощо;
- проведення консультацій для різних категорій населення щодо значення і доцільності фізичних вправ та їх впливу на організм, чинників здорового способу життя, методики організації самостійних занять тощо; проведення майстер-класів, лекцій та семінарів.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційних взаємодій» необхідні такі трудові дії:

- використання сучасної та коректної професійної термінології при спілкуванні з клієнтом та під час проведення заняття;
- створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами;

- взаємодія із суміжними підрозділами клубу (дитячого клубу, басейну, масажу, спа-зони, адміністрації тощо);
- участь у зборах колективу в межах підрозділу та фітнес-клубу;
- дотримання субординації у спілкуванні з клієнтами, керівництвом та співробітниками;
- комунікація з використанням іноземної мови у процесі спілкування.

Для виконання трудової функції «Підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку» необхідні такі трудові дії:

- моніторинг і вивчення змісту нормативних документів, методичних та інформаційних матеріалів, що потрібні для здійснення якісної професійної діяльності;
- пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел щодо професійної діяльності фітнес-тренера;
- удосконалення власних рухових навичок, техніки виконання вправ, фізичної підготовленості;
- підвищення рівня своєї конкурентоспроможності (відвідування курсів підвищення кваліфікації, самоосвіта і самовдосконалення, оволодіння сучасними знаннями для успішної професіоналізації, коригування власної професійної діяльності з урахуванням рекомендацій керівництва клубу та колег);
- регулярне підтвердження (підвищення) кваліфікації у вигляді проходження атестації;
- формування власного професійного іміджу (діяльність у соціальних мережах, презентація занять на конвенціях, різного роду заходах тощо);
- участь у навчанні та стажуванні нових фітнес-тренерів у межах клубу;
- участь у семінарах, фітнес-конвенціях, лекціях, майстер-класах, наукових конференціях, де обговорюють актуальні проблеми функціонування оздоровчого фітнесу.

Для виконання трудової функції «Дотримання вимог та безпеки охорони праці в процесі професійної діяльності» необхідні такі трудові дії:

- дотримання техніки безпеки, вимог особистої гігієни і санітарії, зокрема до зовнішнього вигляду;
- забезпечення та контролювання відповідності обладнання правилам техніки безпеки (справність, чистота тощо) та гігієнічних норм функціонування приміщення, залу (чистота, тепло, кондиціонування повітря, наявність питної води, якісна робота обслуговуючого персоналу тощо);
- дотримання порядку розташування спеціального обладнання у визначених та спеціально облаштованих місцях;
- навчання правил безпечного користування обладнанням, проведення інструктажу щодо технічних особливостей роботи тренажерних пристроїв та спеціального обладнання (назва тренажера, цільове використання, технічні особливості та характеристики тощо);
- проведення інструктажу щодо особливостей виконання фізичних вправ із використанням вантажно-блочних тренажерів, кардіотренажерів, у зоні вільної ваги, із додатковим обладнанням тощо;
- проведення інструктажу, дотримання правил техніки безпеки під час роботи зі спеціальним обладнанням, технічними пристроями, а також та санітарно-гігієнічних вимог на заняттях у тренажерному залі;
- надання першої долікарської допомоги (виконання штучного дихання, перев'язки, непрямого масажу серця, накладання джгута тощо).

Для виконання на оптимальному / високому рівні трудових функцій необхідні професійні компетентності (сукупність знань, умінь і навичок, професійно значущих якостей особистості). Розглянемо їхній зміст детальніше. Зокрема, для трудової функції «Програмування занять для різних категорій населення з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей» необхідні такі професійні компетентності (рис. 5.5):

- здатність до проектування та розроблення персональної програми занять з урахуванням теоретико-методичних основ кондиційного тренування;

– здатність до проектування та розроблення персональної програми занять для осіб, що мають хронічні захворювання у стадії ремісії, різних вікових груп та особливих категорій населення;

– здатність розробляти рекомендації для клієнтів щодо режиму харчування, характеру відпочинку та відновлення після занять, рекреаційної діяльності на дозвіллі.

Рис. 5.5. Професійні компетентності для виконання трудової функції «Програмування занять для різних категорій населення з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей»

Отже, для набуття професійної компетентності «Здатність до проектування та розроблення персональної програми занять з урахуванням теоретико-методичних основ кондиційного тренування» необхідно знати:

– основи програмування занять різними видами оздоровчого фітнесу (визначення алгоритму, етапів, мети, загальних і спеціальних завдань, засобів, раціональних параметрів навантаження, нормування навантаження та

відпочинку, форм організації, методів контролю, критеріїв ефективності програми занять) для різних соціально-вікових груп населення (дітей, молоді, чоловіків, жінок, вагітних, осіб з інвалідністю тощо);

- теорію та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- теоретико-методичні основи кондиційного тренування (структуру заняття, періодизацію тренувального процесу, методи (безперервний, повторний, інтервальний, коловий тощо) та принципи побудови занять, методику розвитку рухових якостей (сили, витривалості, гнучкості, координаційних здібностей, спритності), основи адаптації до фізичних навантажень, відпочинку та відновлення в процесі занять);

- фізіологічні механізми м'язової діяльності (функціональні та структурні зміни в організмі під час м'язової діяльності, адаптацію організму до фізичних навантажень, обмін речовин та енергії при м'язовій діяльності, фізіологічні основи процесів втоми та відновлення);

- теоретико-методичні основи силового, аеробного, функціонального тренування, засоби (фізичні вправи та спеціальне обладнання) і методи, що використовують для різного віку, статі, фізичного стану тощо;

- теоретичні основи силового тренування (методичні основи силової підготовки, види вправ силової спрямованості для розвитку окремих м'язових груп, особливості їх виконання, основні методичні прийоми, особливості побудови програм силового тренування для різних категорій населення (вікових, гендерних, початківців тощо);

- індивідуальний підхід при розробленні програми занять, показань та протипоказань до виконання фізичних вправ.

Для формування професійної компетентності «Здатність до проектування та розроблення персональної програми занять з урахуванням теоретико-методичних основ кондиційного тренування» у персонального фітнес-тренера повинні бути такі уміння та навички:

- уміння розробляти персоналізовані програми занять (визначати етапи, мету, загальні та спеціальні завдання, засоби, методи, параметри навантаження,

форми організації, терміни та методи контролю, критерії ефективності програми занять);

- уміння застосовувати принципи клієнтоорієнтованості та індивідуального підходу при розробленні програми занять;

- уміння прогнозувати результати впливу програми занять на фізичний стан клієнтів;

- уміння складати та заповнювати документи планування та обліку в процесі занять (плани-конспекти занять, протоколи, журнал відвідування, програми тощо).

Для набуття професійної компетентності «Здатність до проєктування та розроблення персональної програми занять для осіб, що мають хронічні захворювання у стадії ремісії, різних вікових груп та особливих категорій населення» необхідно знати:

- учення про етіологію та патологічну фізіологію, механізми перебігу захворювань;

- показання та протипоказання до занять або обмеження у виконанні окремих вправ з урахуванням захворювань та особливостей їхнього перебігу;

- ознаки та симптоми прогресування захворювань, особливості перебігу супутніх захворювань та ускладнень;

- основи програмування рухової активності для осіб, які мають захворювання у стадії ремісії, зокрема серцево-судинної, дихальної та ендокринної систем, розладів харчування і порушень обміну речовин (діабет, ожиріння тощо), хребта (порушення постави, остеохондроз, кила тощо), суглобів (артрит, артроз, ревматизм тощо), кісток (остеопороз та ін.), нервової системи, м'язової системи, для осіб, які перенесли захворювання травматичного характеру (вивихи, розриви, розтягнення, переломи, після операційних втручань тощо);

- особливості організації рухової активності для осіб, які мають захворювання в стадії ремісії;

- принципи соціальної інтеграції осіб із інвалідністю;

- особливості програмування та організації занять для людей з інвалідністю з урахуванням нозології;
- морфофункціональні та психологічні особливості дітей різного віку, синсетивних періодів розвитку рухових якостей;
- теоретико-методичні основи програмування та організації занять для дітей;
- фізіологічні механізми та особливості перебігу вагітності та пологів, післяпологового періоду;
- теоретико-методичні основи програмування та організації занять для жінок під час вагітності та у післяпологовий період;
- морфофункціональні особливості організму осіб похилого віку;
- теоретико-методичні основи програмування та організації занять для людей похилого віку;
- особливості організації рухової активності в різні фази менструального циклу;
- основи біомеханічного аналізу постави;
- теоретико-методичні основи програмування та організації занять, спрямованих на корекцію постави та інших поширених захворювань опорно-рухового апарату;
- морфофункціональні особливості осіб із різними типами тілобудови, надмірною вагою тіла та її дефіцитом;
- теоретико-методичні основи програмування та організації занять, спрямованих на корекцію маси тіла, типу тілобудови.

Для формування професійної компетентності «Здатність до проєктування та розроблення персональної програми занять для осіб, що мають хронічні захворювання у стадії ремісії, різних вікових груп та особливих категорій населення» у персонального фітнес-тренера повинні бути такі уміння та навички:

- уміння проєктувати та розробляти програми занять фізичними вправами для осіб, які мають чинники ризику виникнення або наявні захворювання;

- навички здійснення контролю у процесі занять з особами, які мають чинники підвищення ризику хронічних захворювань;
- уміння інтерпретувати результати медичних висновків, взаємодіяти з профільними фахівцями щодо особливостей рухової активності осіб, які мають захворювання у стадії ремісії;
- уміння проектувати та розробляти програми занять фізичними вправами для осіб із інвалідністю з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей;
- уміння проектувати та розробляти програми занять для дітей та підлітків з урахування вікових особливостей контингенту;
- уміння проектувати та розробляти програми занять для жінок під час вагітності з урахуванням фізіологічних особливостей у кожному триместрі вагітності та в післяпологовий період;
- уміння проектувати та розробляти програми занять для осіб похилого віку із урахування вікових особливостей контингенту;
- уміння проектувати та розробляти програми занять для жінок з урахуванням фаз менструального циклу;
- уміння проектувати та розробляти програми занять, спрямовані на корекцію постави та інших поширених захворювань опорно-рухового апарату;
- уміння проектувати та розробляти програми занять, спрямовані на корекцію маси тіла, типу тілобудови.

Для набуття професійної компетентності «Здатність розробляти рекомендації для клієнтів щодо режиму харчування, характеру відпочинку та відновлення після занять, рекреаційної діяльності на дозвіллі» необхідно знати:

- фізіологічні механізми процесів втоми та відновлення під час фізичних навантажень;
- засоби та методи підвищення ефективності процесів відновлення та відпочинку після навантаження;
- теорію та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- основи теорії здоров'я;

– основні принципи харчування і гідrataції під час фізичних навантажень, організацію харчування щодо корекції маси тіла.

Для формування професійної компетентності «Здатність розробляти рекомендації для клієнтів щодо режиму харчування, характеру відпочинку та відновлення після занять, рекреаційної діяльності на дозвіллі» необхідні такі уміння та навички:

– уміння розробляти та надавати рекомендації для різних категорій населення щодо характеру відпочинку та засобів відновлення після занять, організації самостійної рухової активності з урахуванням спрямованості тренувального процесу;

– уміння здійснювати аналіз харчової поведінки клієнтів та надавати рекомендації щодо організації харчування у процесі занять;

– уміння оцінювати рухову активність клієнтів та надавати рекомендації щодо її організації на дозвіллі.

Для виконання трудової функції «Проведення первинних досліджень, діагностування функціонального стану клієнта, показників здоров'я» необхідні такі професійні компетентності:

– здатність до організації та проведення діагностики функціональних показників та здоров'я людини;

– здатність до розроблення програми діагностування з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб клієнта;

– здатність аналізувати та узагальнювати результати функціональної діагностики, опитування, тестування клієнта.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до організації та проведення досліджень з діагностування функціональних показників та здоров'я людини» необхідно знати:

– методи збирання первинної інформації (бесіда, інтерв'ю, анкетування), соціологічні методи дослідження;

– методика проведення досліджень щодо визначення мотивів та потреб, інтересів в оздоровчому фітнесі, очікуваних результатів, рухового досвіду,

способу життя, особливостей професійної діяльності, чинників ризику виникнення захворювань тощо;

- основні терміни та поняття (анатомічні, фізіологічні, біомеханічні тощо);

- сучасні методи дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної працездатності, фізичної підготовленості клієнтів, діагностування порушень постави, біомеханічного аналізу рухових дій (функціональні тести рухових дій), психоемоційного стану, біологічного віку тощо та особливостей їх проведення;

- метрологічні вимоги до проведення вимірів;

- норми та вікові стандарти основних антропометричних та функціональних показників;

- сучасне обладнання, що використовують під час дослідження.

Для формування професійної компетентності «Здатність до організації та проведення досліджень з діагностування функціональних показників та здоров'я людини» необхідні такі уміння та навички:

- навички проведення соціологічних досліджень (опитування, тестування, бесіда, інтерв'ю, анкетування) та аналізу їх результатів, формулювання висновків;

- уміння розробляти та використовувати анкети, опитувальники, протоколи збирання первинної інформації;

- комунікативні навички;

- уміння організовувати та проводити дослідження з визначення функціональних показників та здоров'я людини з використанням сучасних науково обґрунтованих методів дослідження;

- навички проведення тестування або інших форм контролювання індивідуальних результатів (вимірювання, візуальний огляд, функціональні проби тощо);

- навички використання сучасного обладнання під час проведення первинного функціонального діагностування.

Для отримання професійної компетентності «Здатність до розроблення програми діагностуванням з урахуванням особливостей та потреб клієнта» необхідно знати:

- алгоритм розроблення програми функціональної діагностики з урахуванням індивідуальних особливостей клієнтів (вік, стать, руховий досвід, наявні захворювання тощо);
- документи обліку функціональних показників клієнтів (протоколи дослідження, картки реєстрації тощо);
- модифікації рухових тестів, функціональних проб та інших форм контролювання для особливих категорій населення (дітей, людей похилого віку, осіб, які мають хронічні захворювання, тощо).

Для формування професійної компетентності «Здатність до розроблення програми діагностики з урахуванням особливостей та потреб клієнта» необхідні такі уміння та навички:

- уміння розробляти та використовувати документи обліку функціональних показників клієнтів (протоколів дослідження, карток реєстрації тощо);
- уміння обирати коректні методи та складати програми первинного функціонального діагностування з урахуванням особливостей та потреб клієнта.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність аналізувати та узагальнювати результати функціональної діагностики, опитування, тестування клієнта» необхідно знати:

- основи теорії здоров'я;
- основи медичних знань;
- теорію та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- норм та вікових стандартів основних антропометричних та функціональних показників.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність аналізувати та узагальнювати результати функціональної діагностики, опитування, тестування клієнта» необхідні такі уміння та навички:

- уміння аналізувати, порівнювати, інтерпретувати та узагальнювати результати збирання первинної інформації;

- навички використання результатів первинної діагностики при складанні програми занять, орієнтації на потреби та індивідуальні особливості стану клієнтів;

- уміння інформувати клієнта про результати тестування, ставити мету, обговорювати завдання, терміни реалізації тощо;

- навички взаємодії з фахівцями різних напрямів (медиками, психологом, спа-персоналом, адміністраторами тощо).

Для виконання трудової функції «Проведення персонального тренування» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність організовувати та проводити заняття відповідно до розробленої програми;

- здатність до навчання та контролю за технікою виконання фізичних вправ.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність організовувати та проводити заняття відповідно до розробленої програми» необхідно знати:

- теоретико-методичні основи оздоровчого тренування;
- організацію та проведення тренувального заняття;
- індивідуалізацію тренувального процесу;
- характеристики та параметри тренувального навантаження;
- методичні прийоми та способи дозування навантаження в процесі занять;

- загальну характеристику розминки та заключної частини заняття (мети, видів, принципів);

- методику проведення розминки та заключної частини заняття;
- фізіологічні механізми залучення до тренувальної діяльності, втоми та відновлення організму з урахуванням характеру й параметрів навантаження.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність організувати та проводити заняття відповідно до розробленої програми» необхідні такі уміння та навички:

- уміння організувати та проводити заняття згідно розробленої програми з використанням засобів силової, аеробної, функціональної спрямованості;
- уміння оптимізувати (корегувати) фізичне навантаження в процесі заняття;
- уміння обирати параметри навантаження, які відповідають особливостям клієнта;
- уміння застосовувати індивідуальний підхід під час організації та проведення занять;
- навички використання методів мотивації та стимулювання активності клієнта в процесі заняття;
- уміння добирати відповідні засоби та способи проведення розминки й заключної частини залежно від спрямованості, мети заняття та особливостей клієнта.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до навчання та контролю за технікою виконання фізичних вправ» необхідно знати:

- основи анатомії (первинні та вторинні групи м'язів, що беруть участь у кожній вправі);
- біомеханічні основи рухової діяльності;
- основи фізіології фізичних вправ;
- класифікацію та основні види фізичних вправ, варіанти їхніх модифікацій;
- вправи, заборонені у фітнес-тренуванні;
- методи навчання і виконання фізичних вправ;
- техніку фізичних вправ та її характеристики;
- принципи безпечної роботи з обладнанням;
- контроль за засвоєнням техніки;

– типові помилки під час виконання фізичних вправ, способи та методи їх корекції.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до навчання та контролю за технікою виконання фізичних вправ» необхідні:

- уміння навчати клієнта правильної техніки виконання фізичних вправ із використанням відповідних методів навчання;
- уміння модифікувати техніку виконання фізичних вправ з урахуванням індивідуальних особливостей клієнта;
- уміння пояснювати і демонструвати технічно правильне виконання фізичної вправи;
- уміння пояснювати та доносити до клієнта інформацію у доступному та зрозумілому форматі (використання прикладів, візуалізація);
- навчати правильного дихання під час фізичного навантаження;
- дотримуватися логічної послідовності у вивченні й виконанні вправ.

Для виконання трудової функції «Здійснення педагогічного контролю в процесі занять» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до здійснення оперативного контролю за адекватністю фізичних навантажень у процесі заняття;
- здатність до здійснення контролю за ефективністю розробленої програми занять на основі динаміки різноманітних показників ефективності реалізації програми (оцінювання результатів, контроль та корекція управлінських рішень);
- здатність вести документи обліку, звітності та контролю (комп'ютерну базу клієнтів, програми занять, план-конспекти, журнали відвідуваності, абонементи тощо).

Для формування професійної компетентності «Здатність до здійснення оперативного контролю за адекватністю фізичних навантажень у процесі заняття» необхідно знати:

- принципи, види і зміст контролю, самоконтролю за впливом навантаження на організм під час заняття;

- реакції організму на фізичне навантаження;
 - характеристику фізичного навантаження;
 - пульсові режими фізичного навантаження різної спрямованості;
 - суб'єктивні та об'єктивні ознаки невідповідності фізичних навантажень;
- методи та способи дозування фізичних навантажень з урахуванням термінових реакцій організму.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до здійснення оперативного контролю за адекватністю фізичних навантажень у процесі заняття» необхідні:

- навички здійснення контролю за відповідністю фізичних навантажень під час заняття (проведення візуальних спостережень та аналізу ознак перевтоми, перенапруження, суб'єктивних ознак невідповідності фізичного навантаження), надання відповідних методичних рекомендацій;
- уміння визначати та контролювати пульсові режими фізичних навантажень різної спрямованості;
- уміння дозувати фізичне навантаження з урахуванням термінових реакцій організму.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до здійснення контролю за ефективністю розробленої програми занять на основі динаміки різноманітних показників реалізації програми (оцінювання результатів, контролю та корегування управлінських рішень)» потрібно знати:

- методи контролю у процесі фізичних навантажень (види, мета, завдання, принципи);
- функціональні та структурні зміни у процесі фізичних навантажень різної спрямованості;
- критерії оцінювання ефективності програми занять на основі динаміки показників.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до здійснення контролю за ефективністю розробленої програми занять на основі динаміки

різноманітних показників реалізації програми (оцінювання результатів, контролю та корегування управлінських рішень)» необхідні такі уміння та навички:

- навички проведення вторинних обстежень функціонального стану клієнта;
- уміння оцінювати ефективність розробленої програми занять на основі динаміки різноманітних показників, здійснювати корегування змісту програми;
- уміння організовувати зворотний зв'язок із клієнтами для оцінювання ефективності розробленої програми.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність вести документи обліку, звітності та контролю (комп'ютерну базу клієнтів, програми занять, план-конспекти, журнали відвідуваності, абонементи тощо)» необхідно знати:

- основи програмного забезпечення («Excel», «Word»);
- основи діловодства (ведення документів планування, обліку та звітності).

Для формування професійної компетентності «Здатність вести документи обліку, звітності та контролю (комп'ютерну базу клієнтів, програми занять, план-конспекти, журнали відвідуваності, абонементи тощо)» необхідні такі уміння та навички:

- навички формування і ведення поточної бази клієнтів, документів звітності та контролю;
- уміння працювати з програмним забезпеченням («Excel», «Word»);
- навички ведення документів обліку, звітності та контролю.

Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової діяльності (продажу персональних тренувань та інших послуг)» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу в системі оздоровчого фітнесу;
- здатність до здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької

діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

- здатність планувати та управляти часом до професійних та особистих потреб.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу у системі оздоровчого фітнесу» необхідно знати:

- основи менеджменту та маркетингу у системі оздоровчого фітнесу;
- теорії та технології продажу фітнес-послуг;
- стандарти сервісу в роботі персонального тренера;
- методи вербальної та невербальної комунікацій;
- методи переконання, аргументації, встановлення контакту з клієнтом;
- основи проведення маркетингових досліджень.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу у системі оздоровчого фітнесу» необхідні такі уміння та навички:

- навички проведення персональним тренером презентації програми / послуги, яку він пропонує;
- навички продажу персональних тренувань та додаткових послуг фітнес-клубу;
- уміння проводити маркетингове дослідження ринку, визначати конкурентоспроможність послуг;
- навички формування та ведення бази даних клієнтів;
- здійснення аналізу причин, за якими клієнт завершив відвідування занять;
- комунікативні навички.

Для формування професійної компетентності «Здатність до здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій» необхідно знати:

- основи управлінської діяльності;
- види реклами, пропаганди;

- сучасні інформаційно-комунікаційні технології;
- SMM-технології;
- комунікативні бар'єри та чинники, що можуть впливати на залучення особи до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, методи переконання.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій» необхідні уміння та навички:

- уміння здійснювати рекламну, агітаційну та просвітницьку діяльність із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (соціальних мереж, інформаційних каналів, ЗМІ тощо);
- навички залучення потенційних клієнтів до споживання оздоровчих послуг;
- навички залучення населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, здорового способу життя;
- уміння переконувати клієнта.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність планувати та розподіляти час відповідно до професійних та особистих потреб» необхідні знання основ тайм-менеджменту.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність планувати та управляти часом до професійних та особистих потреб» необхідні такі навички:

- навички самоорганізації, планування часу відповідно до особистісних та професійних потреб;
- навички складання розкладу тренувань клієнтів та умов його дотримання.

Для виконання трудової функції «Мотивація клієнтів до зміни поведінкових стратегій та створення здоров'яформувального середовища» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність дотримуватися принципів мотиваційної діяльності та формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості;
- здатність ініціювати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи для

популяризації здорового способу життя.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність дотримуватися принципів мотиваційної діяльності та формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості» необхідно знати:

- теорії мотивації; чинники, що спонукають до занять оздоровчим фітнесом;
- методичні прийоми формування мотивації до регулярної рухової активності.

Для формування професійної компетентності «Здатність дотримуватися принципів мотиваційної діяльності та формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості» необхідні такі уміння:

- уміння визначити індивідуальні мотиви;
- уміння мотивувати клієнта до систематичних занять для досягнення поставленої мети;
- уміння сприяти формуванню здорового способу життя клієнтів.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність ініціювати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи для популяризації здорового способу життя» необхідно знати:

- основи здорового способу життя, форми і методи його пропаганди;
- основи раціонального харчування, харчову піраміду Євросоюзу;
- міжнародний досвід залучення населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- теоретичні основи системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- профілактичні заходи щодо виникнення хронічних неінфекційних захворювань;
- вплив оздоровчо-рекреаційної рухової активності на організм людини.

Для формування професійної компетентності «Здатність ініціювати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи для популяризації здорового способу життя» необхідні навички організації та проведення заходів, проведення консультацій для різних категорій населення щодо значення і доцільності

фізичних вправ та їхнього впливу на організм, чинників здорового способу життя, раціонального харчування, управління стресом, профілактики захворювань.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційних взаємодій» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність встановлювати контакт із клієнтами та працівниками суміжних підрозділів фітнес-клубу;
- здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості, зокрема і у іншомовному середовищі;
- здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом;
- здатність діяти на основі етичних міркувань та застосовувати стандарти обслуговування клієнта.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність встановлювати контакт із клієнтами та працівниками суміжних підрозділів фітнес-клубу» необхідно знати:

- основи загальної та соціальної психології, міжособистісних комунікацій;
- моделі спілкування;
- види комунікативних бар'єрів та методи і способи їх усунення;
- особливості спілкування з особами різних психотипів, особливості сприйняття тощо;
- особливості спілкування з особами, які мають різні захворювання, інвалідність.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність встановлювати контакт із клієнтами та працівниками суміжних підрозділів фітнес-клубу» необхідні такі уміння:

- уміння визначати індивідуальні особливості психотипу клієнта, психологічні якості, тип сприйняття інформації тощо;

- уміння обирати та застосовувати відповідні моделі спілкування;
- уміння будувати комунікаційні взаємодії, проявляти делікатність та тактовність у спілкуванні, комунікабельність, креативність, уміння слухати, проявляти емпатію.

Для набуття професійної компетентності «Здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості, зокрема в іншомовному середовищі» необхідно знати:

- професійну термінологію;
- іноземні мови професійної спрямованості.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості, зокрема в іншомовному середовищі» необхідні:

- уміння відтворювати загальноприйняту термінологію та понятійний апарат у сфері оздоровчого фітнесу;
- навички спілкування іноземною мовою професійної спрямованості.

Для формування професійної компетентності «Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом» необхідно знати:

- інформаційно-комунікаційні технології;
- особливості комунікації з використанням різних засобів та форм.

Для отримання професійної компетентності «Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом» необхідні:

- уміння використовувати різні засоби та форми комунікації з клієнтом, інформаційні технології, онлайн-комунікації тощо;
- навички організації процесів взаємодії з клієнтами з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність діяти на основі етичних міркувань та застосовувати стандарти обслуговування клієнта» необхідно знати:

- етичні норми професійної діяльності фахівців у сфері оздоровчого фітнесу;
- етику ділового спілкування;
- стандарти обслуговування клієнтів.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність діяти на основі етичних міркувань та застосовувати стандарти обслуговування клієнта» необхідно таке:

- дотримуватися етики професійного спілкування та стандартів обслуговування клієнтів;
- дотримуватися субординації у спілкуванні з клієнтами, керівництвом та співробітниками;
- мати навички взаємодії із працівниками суміжних підрозділів клубу (тренерами тренажерної зали, дитячого клубу, басейну; масажистами, спа-персоналом, адміністраторами тощо).

Для виконання трудової функції «Підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до пошуку, аналізу та узагальнення інформації з різних джерел для здійснення якісної професійної діяльності;
- здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації, підвищення рівня своєї конкурентоспроможності;
- здатність до формування власного професійного іміджу (діяльність у соціальних мережах, презентація занять на конвенціях, різних заходах тощо);
- здатність до проведення наукових досліджень з проблем оздоровчого фітнесу та врахування їхніх результатів у практичній діяльності.

Для набуття професійної компетентності «Здатність діяти на основі етичних міркувань та застосовувати стандарти обслуговування клієнта» необхідно знати:

- нормативно-правові документи системи оздоровчого фітнесу;
- сучасні тенденції оздоровчого фітнесу;
- сучасні напрями наукових досліджень у системі оздоровчого фітнесу;
- інноваційні прийоми, засоби та методи проведення занять, що використовуються в оздоровчому фітнесі;
- методи та принципи пошуку інформації.

Для формування професійної компетентності «Здатність діяти на основі етичних міркувань та застосовувати стандарти обслуговування клієнта» необхідно уміти:

- здійснювати пошук, аналіз та узагальнення інформації професійного спрямування з різних джерел;
- систематизувати та узагальнити дані з використанням сучасних інформаційних технологій.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації, підвищення рівня своєї конкурентоспроможності» необхідно знати:

- компетентності, які забезпечують успішну професійну діяльність фітнес-тренера;
- можливості для розвитку кар'єри фітнес-тренера;
- вимоги щодо рівня фізичної підготовленості фітнес-тренера.

Для формування професійної компетентності «Здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації, підвищення рівня своєї конкурентоспроможності» необхідні такі уміння та навички:

- уміння реалізовувати можливості для професійного зростання (курси, навчання, фітнес-конвенції, майстер-класи тощо);
- навички поглиблення базових знань завдяки самоосвіті;
- навички вдосконалення власних рухових дій, техніки виконання вправ, фізичної підготовленості;
- навички саморефлексії;
- уміння аналізувати та застосовувати досвід колег.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до формування власного професійного іміджу (діяльність у соціальних мережах, презентації занять на конвенціях, різних заходах тощо)» необхідні знання з комунікативних технологій, а також такі навички:

- навички публічних виступів, проведення майстер-класів, презентації фітнес-програм;
- навички проведення фізкультурно-оздоровчих заходів із різними групами населення.

Для отримання професійної компетентності «Здатність до проведення наукових досліджень із проблем оздоровчого фітнесу та врахування їхніх результатів у практичній діяльності» необхідно знати:

- напрями наукових досліджень;
- методи проведення наукових досліджень;
- методи математичної статистики.

Для професійної компетентності «Здатність до проведення наукових досліджень із проблем оздоровчого фітнесу та врахування їхніх результатів у практичній діяльності» необхідно уміти:

- уміти обирати напрям дослідження;
- вивчати сучасний стан для розв'язання проблеми;
- знаходити потрібну інформацію;
- аналізувати, виокремлювати головне, узагальнювати підходи різних авторів, порівнювати їх, робити висновки;
- вибирати методи для проведення наукових досліджень;
- оцінювати результати дослідження;
- застосовувати методи математичної статистики.

Для виконання трудової функції «Дотримання вимог безпеки та охорони праці в процесі професійної діяльності» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність дотримуватися нормативно-правових актів із питань охорони праці;

- здатність дотримуватися правил експлуатації тренажерів, спортивного обладнання, інвентарю;
- здатність надавати першу долікарську допомогу особам під час виникнення у них невідкладних станів.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність дотримуватися нормативно-правових актів із питань охорони праці» необхідно знати:

- права і обов'язки (посадову інструкцію) персонального фітнес-тренера;
- основи діловодства (підзвітність, документи звітності персонального фітнес-тренера);
- локальні нормативні акти організації;
- основні правила та норми з охорони праці;
- основні правила пожежної та електробезпеки;
- санітарно-гігієнічні вимоги, вимоги до особистої гігієни (зокрема до зовнішнього вигляду).

Для формування професійної компетентності «Здатність дотримуватися нормативно-правових актів із питань охорони праці» необхідні такі навички та уміння:

- навички проведення інструктажу з техніки безпеки, користування засобами протипожежного захисту;
- уміння здійснювати контроль за відповідністю обладнання правилам техніки безпеки (справністю, чистотою тощо) та гігієнічним нормам функціонування приміщення, залу (чистотою, теплом, кондиціонуванням повітря, наявністю питної води, якісною роботою обслуговуючого персоналу тощо), гігієною, своїм зовнішнім виглядом та клієнтів.

Для набуття професійної компетентності «Здатність дотримуватися правил експлуатації тренажерів, спортивного обладнання, інвентарю» потрібно знати:

- назви спортивного обладнання, інвентарю, їхнє цільове призначення, методичні і технічні особливості експлуатації спортивного обладнання, інвентарю;

- умови ефективного та безпечного використання спортивного обладнання (тренажерів);

- основи травматології та профілактики травматизму.

Для професійної компетентності «Здатність дотримуватися правил експлуатації тренажерів, спортивного обладнання, інвентарю» необхідні такі уміння та навички:

- уміння навчати правил безпечного користування обладнанням;
- уміння дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного проведення заняття / тренування;

- навички страхування клієнта під час виконання вправ (за потреби);

- уміння перевіряти безпечність робочого місця для проведення заняття;

- уміння забезпечувати дотримання дисципліни клієнтом під час тренування;

- здійснювати контроль щодо порядку експлуатації спортивного обладнання після закінчення заняття.

Для формування професійної компетентності «Здатність надавати першу долікарську допомогу особам під час виникнення у них невідкладних станів» необхідно знати:

- невідкладні стани та особливості протікання патологічних процесів;

- загальні принципи та правила надання першої долікарської допомоги клієнтові при травмуванні, нещасному випадку чи раптовому критичному стані.

Для набуття професійної компетентності «Здатність надавати першу долікарську допомогу особам під час виникнення у них невідкладних станів» необхідні такі уміння:

- уміння надавати першу долікарську допомогу постраждалому залежно від характеру та виду травми, нещасного випадку або раптового критичного стану (зупинення кровотечі, накладання пов'язки на рану, непрямий масаж серця, штучне дихання, накладання джгута тощо);

- уміння організувати негайне доставлення (транспортування) постраждалого у медичний заклад.

Заборони у професійній діяльності персонального фітнес-тренера:

- ✓ призначення програм реабілітації;
- ✓ призначення будь-яких лікарських засобів чи харчових добавок;
- ✓ призначення програм харчування;
- ✓ діагностування будь-яких психологічних розладів або станів психічного здоров'я;
- ✓ здійснення психологічного консультування;
- ✓ діагностування захворювань, інвалідності тощо.

5. 5. Обґрунтування змісту проєкту професійного стандарту «Фітнес-тренер групових програм»

Професійний стандарт (проєкт) «Фітнес-тренер групових програм» є основним документом, у якому зазначено трудові функції, необхідний рівень знань, умінь та навичок, вимоги до професійних компетентностей фахівця. Імплементация положень розробленого стандарту дасть можливість формування єдиних стандартів та критеріїв оцінювання компетентностей фітнес-тренера групових програм. Професійний стандарт розроблено для встановлення контролю якості надання фітнес-послуг, що водночас сприятиме залученню населення до оздоровчої рухової активності.

Професійна діяльність фітнес-тренера групових програм була досліджена за допомогою педагогічного спостереження. Експертами визначено 58 трудових дій, які забезпечують виконання 9 трудових функцій. Професійна діяльність передбачає проведення фітнес-програми з урахуванням особливостей клієнтів (віку, статі, схильності до певних захворювань тощо), контролю за ефективністю реалізації програми, мотивації клієнтів, їхньої орієнтації на здоровий спосіб життя тощо.

Розроблений професійний стандарт, узгоджений із Європейською рамкою кваліфікацій («The European Qualifications Framework» (EQF)), відповідає європейському стандарту «Fitness Instructor (EQF Level 3)», «Group Fitness

Instructor (EQF Level 3)», які затверджені Комітетом професійних стандартів «EuropeActive».

Професійний стандарт «Персональний фітнес-тренер» складається з 6 розділів, у яких викладено основні вимоги до необхідного рівня знань, навичок і компетентності фітнес-тренера групових програм.

Основною метою професійної діяльності є проведення групових фітнес-тренувань для різних верств населення.

Згідно з «Національним класифікатором України» (ДК 003:2010) [162, 229], професійна діяльність тренера групових фітнес-програм відповідає зазначеному виду економічної діяльності (табл. 5.12).

Таблиця 5.12

Назва виду економічної діяльності фітнес-тренера групових програм

Секція R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Розділ 93	Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг	Група:	Діяльність у сфері спорту
				93.1	
				клас 93.13	Діяльність фітнес- центрів

Назва та код професійної діяльності згідно з «Класифікатором професій» (ДК 003:2010) [162] представлено у табл. 5.13.

Таблиця 5.13

Назва виду професійної діяльності фітнес-тренера групових програм

Розділ	Підрозділ	Підклас
3	347	3475
Фахівці	Декоратори, артисти, спортсмени та організатори у сфері культури та мистецтва	Спортивні тренери, інструктори-методисти та професійні спортсмени

Професійна назва роботи та код також відповідає «Класифікатору професій» (ДК 003:2010): 3475 «Фітнес-тренер».

Робота фітнес-тренера групових програм передбачає зайнятість у відповідно обладнаних спортивних залах, аквазонах для групових тренувань, які є у фітнес-центрах, фітнес-клубах, фітнес-студіях тощо.

Фітнес-тренер групових програм підпорядковується менеджеру відповідного підрозділу або директору (керівникові) закладу.

Запропоновано такі умови допуску до роботи за професією:

✓ фахова підготовка та незалежне підтвердження компетентностей фахівця, необхідних для успішного виконання трудових функцій відповідно до посади;

✓ наявність щорічних медичних оглядів (підтверджує медична книжка);

✓ уміння надавати долікарську допомогу (підтверджує сертифікат).

Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію, відповідність рівню НРК:

✓ для посади інструктора групових програм (першої та вищої категорії) – документи, що підтверджують здобуття професійної освіти на третьому рівні (що відповідає 4 рівню НРК), фахової передвищої освіти (що відповідає 5 рівню НРК), початкового рівня вищої освіти (що відповідає 6 рівню НРК), та / або документи відповідно до встановленого порядку, які підтверджують достатній рівень компетентностей фахівця, необхідних для виконання трудових функцій відповідно до посади;

✓ для посади фітнес-тренера групових програм (першої та вищої категорії) – диплом бакалавра (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, що відповідає 7 рівню НРК) або диплом магістра (другий (магістерський) рівень вищої освіти, що відповідає 8 рівню НРК) за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» (табл.5.14).

Враховуючи алгоритм професійної діяльності фітнес-тренера групових програм та експертне оцінювання трудових дій (частоти застосування та

важливості – див.розділ 2) ми описали 9 трудових функцій і відповідні трудові дії для їх виконання.

Таблиця 5.14

Відповідність рівня освіти, Національної рамки кваліфікацій та трудових функцій посадам тренера групових програм

№	Назви типових посад	Рівень Національної рамки кваліфікацій	Рівень вищої освіти	Трудові функції
1	Інструктор групових програм першої та вищої категорії	4	Третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти.	В, Г, Д, Є, Ж, З
		5	Фахова передвища освіта.	
		6	Початковий рівень вищої освіти	
2	Фітнес-тренер групових програм першої та вищої категорії	7	Перший рівень (бакалавр).	А, Б, В, Г, Д, Е, Є, Ж, З
		8	Другий рівень (магістр)	

Отже, для виконання трудової функції «Програмування занять для різних категорій населення» необхідні такі трудові дії:

– розроблення програми групових занять, спрямованої на виконання завдань із урахуванням показників функціональної діагностики, рівня фізичного стану клієнтів, принципів періодизації тренувального процесу (визначення алгоритму щодо етапів, мети, загальних та спеціальних завдань, засобів, раціональних параметрів навантаження, форм організації, методів контролю, критеріїв ефективності занять);

- урахування та дотримання принципів клієнтоорієнтованості під час розроблення програми занять;
- прогнозування змін функціональних показників у результаті занять;
- оцінювання ефективності фітнес-програми, її корекція;
- надання рекомендацій для клієнтів щодо характеру відпочинку та засобів відновлення після занять, організації самостійної рухової активності та харчування тощо.

Для виконання трудової функції «Проведення первинних досліджень, діагностики функціонального стану клієнтів, показників їхнього здоров'я» необхідні такі трудові дії:

- проведення збору даних про клієнта (антропометричних, функціональних, фізичної підготовленості, психоемоційного стану, оцінювання показників здоров'я, виявлення чинників ризику розвитку захворювань, рухового досвіду тощо) із використанням сучасних методів діагностики, тестів;
- проведення аналізу та узагальнення результатів дослідження показників функціональної діагностики, формулювання висновків щодо стану клієнта;
- інформування клієнта про результати тестування та обговорення мети, короткострокових та довгострокових завдань тренувального процесу;
- розроблення документів обліку функціональних показників клієнтів (анкет, опитувальників, карток реєстрації тощо);
- проведення аналізу показників впливу фітнес-програми (тренувань) на організм, відстеження прогресу клієнтів та адаптація змісту фітнес-програми (за потреби), проведення наукових досліджень;
- врахування отриманих результатів у практичній діяльності, перспективному плануванні, оцінювання якості навчально-тренувального процесу.

Для виконання трудової функції «Проведення групових фітнес програм» необхідні такі трудові дії:

- організація, проведення групових занять із різних напрямів фітнесу (силової, аеробної, функціональної та ментальної спрямованості) для груп населення різної статі, віку, фізичного стану, для вагітних жінок, осіб із інвалідністю тощо) із урахуванням методичних принципів побудови занять, їхнього регламенту;
- надання рекомендацій щодо облаштування місця для заняття клієнта, добору інвентарю (ваги гантелей, бодибарів та ін., діаметра м'яча, висоти степ-платформи тощо);
- здійснення добору музичного супроводу, його монтаж (форматування, «нарізування» тощо) із урахуванням методичних вимог і особливостей формату заняття (його частини) тощо;
- урахування індивідуального підходу під час проведення занять завдяки використанню модифікації вправ і відповідного добору обладнання залежно від рівня фізичної підготовленості клієнтів;
- демонстрація досконалого технічного виконання фізичних вправ;
- навчання клієнтів правильної техніки виконання фізичних вправ, рухів, зв'язок та їх поєднання з музикою, використовуючи відповідні методи;
- здійснення контролю за технікою виконання вправ / рухів / зв'язок, виправлення помилок;
- використання вербальних та невербальних команд (мови жестів) у процесі проведення заняття (дотримання методичних принципів щодо подавання команд у груповому занятті, коректності, чіткості тощо);
- надання рекомендацій щодо засобів відновлення організму клієнтів після занять.

Для виконання трудової функції «Здійснення педагогічного контролю в процесі занять» необхідні такі трудові дії:

- моніторинг інтенсивності виконання фізичних вправ. Надання методичних рекомендацій / вказівок щодо правильного дихання;
- проведення візуальних спостережень та аналізу ознак перевтоми, перенапруження клієнтів, надання відповідних методичних рекомендацій;

- контроль суб'єктивних ознак невідповідності фізичного навантаження в процесі заняття;
- проведення обстежень функціонального стану клієнта (експрес-контроль, поточний та етапний), здійснення аналізу отриманих результатів;
- установлення зворотного зв'язку щодо ефективності впровадження розробленої програми заходів;
- знання діловодства (уміння вести документообіг).

Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової діяльності» необхідні такі трудові дії:

- здійснення продажу послуг фітнес-клубу. Інформування клієнтів щодо наявних акційних пропозицій і запланованих заходів;
- проведення презентації запропонованої фітнес-програми;
- дотримання стандартів обслуговування клієнта, дотримання етичної поведінки;
- здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької діяльності у засобах масової інформації, соціальних мережах тощо;
- залучення потенційних клієнтів до споживання фізкультурно-оздоровчих послуг на базі фітнес-клубу;
- здійснення аналізу причин, через які клієнт припинив відвідування занять;
- планування та застосовування практики тайм-менеджменту, яка сприятиме ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.

Для виконання трудової функції «Мотивація клієнтів та створення здоров'яформувального середовища» необхідні такі трудові дії:

- здійснення мотиваційної діяльності щодо залучення клієнтів до систематичної участі в руховій активності, дотримання здорового способу життя тощо;
- проведення консультацій для різних категорій населення щодо значення і доцільності фізичних вправ та їхнього впливу на організм, чинників

здорового способу життя, методики організації самостійних занять тощо. Проведення майстер-класів, лекцій та семінарів (також онлайн тощо);

- надання рекомендацій з раціонального харчування відповідно до харчової піраміди Євросоюзу;

- надання рекомендацій з вибору фітнес-програм, параметрів навантаження та спрямованості рухової активності з урахуванням рівня фізичної підготовленості, рухового досвіду, інтересів клієнтів, моди.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційних взаємодій» необхідні такі трудові дії:

- використання сучасної та коректної професійної термінології при спілкуванні з клієнтами у процесі проведенні занять (визначення особливостей психотипу клієнта, психологічних якостей, типу сприйняття інформації) під час проведення заняття;

- створення психологічно-комфортної атмосфери у спілкуванні з клієнтами;

- дотримання субординації у спілкуванні з клієнтами, керівництвом та співробітниками;

- взаємодія із суміжними підрозділами клубу (тренерами тренажерної зали, дитячого клубу, басейну, спа-зоною, адміністрацією, медичною частиною тощо);

- участь у зборах колективу в межах підрозділу та фітнес-клубу;

- ознайомлення клієнтів із правилами відвідування групових занять (рекомендації щодо одягу, особливостей використання інвентарю, відповідності формату заняття рівню підготовленості клієнтів, заборони допуску до занять через запізнення тощо);

- комунікація з використанням іноземної мови під час спілкування.

Для виконання трудової функції «Підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку» необхідні такі трудові дії:

- моніторинг і вивчення змісту нормативних документів, методичних та інформаційних матеріалів необхідних для здійснення якісної професійної діяльності;
- пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел щодо професійної діяльності фітнес-тренера групових програм;
- удосконалення власних рухових навичок, техніки виконання вправ, фізичної підготовленості;
- підвищення рівня своєї конкурентоспроможності (відвідування курсів підвищення кваліфікації, самоосвіта і самовдосконалення, оволодіння сучасними знаннями для успішної професіоналізації, коригування власної професійної діяльності з урахуванням рекомендацій керівництва клубу та колег);
- регулярне підтвердження кваліфікації завдяки атестації в клубі або поза його межами;
- формування власного професійного іміджу (розміщення інформації у соціальних мережах, презентація занять на конвенціях, проведення відкритих тренувань, різноманітних заходів тощо);
- участь у проведенні навчання та стажування нових фітнес-тренерів у межах клубу;
- участь у семінарах, фітнес-конвенціях, лекціях, майстер-класах, наукових конференціях, де розглядають актуальні проблеми функціонування сфери оздоровчого фітнесу;
- організація та проведення для клієнтів клубу соціально-просвітницьких проєктів, благодійної / волонтерської діяльності, змагань, челенджів, показових виступів із різних видів рухової активності, тематичних зустрічей із провідними фахівцями сфери, презентерами фітнес-конвенцій, лікарями, журналістами.

Для виконання трудової функції «Дотримання вимог безпеки та охорони праці в процесі професійної діяльності» необхідні такі трудові дії:

- дотримання техніки безпеки, вимог особистої гігієни і санітарії, зокрема до зовнішнього вигляду;

- забезпечення та контроль за відповідністю обладнання правилам техніки безпеки (справності, чистоти тощо) та гігієнічних норм функціонування приміщення, залу (чистоти, тепла, кондиціонування повітря, наявності питної води, якісної роботи обслуговуючого персоналу тощо);

- дотримання порядку розташування інвентарю для проведення групових фітнес-програм у визначених та спеціально облаштованих місцях;

- проведення інструктажу та дотримання вимог техніки безпеки при використанні спортивного інвентарю та санітарно-гігієнічних вимог під час групових фітнес-програм;

- проведення інструктажу щодо особливостей виконання фізичних вправ з використанням спортивного інвентарю під час групових фітнес-програм;

- надання першої долікарської допомоги (зупинення кровотечі, штучне дихання, перев'язки, непрямий масаж серця, накладання джгута тощо).

Для виконання трудової функції «Програмування занять для різних категорій населення» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до проектування та розроблення групових програм;
- здатність розробляти рекомендації для клієнтів щодо режиму харчування, способу відпочинку та відновлення після занять, рекреаційної діяльності на дозвіллі.

Для формування професійної компетентності «Здатність до проектування та розроблення групових програм» необхідно знати:

- основи програмування занять різними видами оздоровчого фітнесу (визначення алгоритму, етапів, мети, загальних і спеціальних завдань, засобів, раціональних параметрів навантаження, нормування навантаження та відпочинку, форм організації, методів контролю, критеріїв ефективності програми занять) для різних соціально-вікових груп населення (дітей, молоді, чоловіків, жінок, вагітних, осіб з інвалідністю тощо);

- теорію та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- теоретико-методичні основи кондиційного тренування (структуру заняття, періодизацію тренувального процесу, методи (безперервний,

повторний, інтервальний, коловий тощо) та принципи побудови занять, методику розвитку рухових якостей (сили, витривалості, гнучкості, координаційних здібностей, спритності), основи адаптації до фізичних навантажень, відпочинку та відновлення в процесі занять);

- фізіологічні механізми м'язової діяльності (функціональні та структурні зміни в організмі під час м'язової діяльності, адаптацію організму до фізичних навантажень, обмін речовин та енергії при м'язовій діяльності, фізіологічні основи процесів утоми та відновлення);

- теоретико-методичні основи силового, аеробного, функціонального тренування, засоби (фізичні вправи та спеціальне обладнання) і методи, що використовують для різного віку, статі, фізичного стану тощо;

- показання та протипоказання до занять або обмежень у виконанні окремих вправ для різних категорій населення;

- критерії ефективності програми занять;

- методику складання комбінацій з окремих рухових дій у різних частинах заняття.

Для формування професійної компетентності «Здатність до проектування та розроблення групових програм» необхідні:

- уміння розробляти програми групових занять, враховуючи особливості різних груп клієнтів;

- уміння застосовувати принципи клієнтоорієнтованості під час розроблення програми групових занять;

- уміння здійснювати методичний супровід виконання програми клієнтами окремих вікових і нозологічних груп (зокрема вагітними жінками, жінками в післяпологовому періоді, особами похилого віку, особами із захворюваннями серцево-судинної системи і опорно-рухового апарату, надлишковою масою тіла тощо);

- уміння прогнозувати результати впливу програми занять на фізичний стан клієнтів;

- навички корегування програми у процесі занять залежно від рівня підготовленості клієнтів;

- уміння оцінювати ефективність програми за антропометричними, функціональними показниками, досягнутим рівнем фізичного стану та підготовленості.

Для наявності професійної компетентності «Здатність розробляти рекомендації для клієнтів щодо режиму харчування, характеру відпочинку та відновлення після занять, рекреаційної діяльності на дозвіллі» потрібно знати:

- фізіологічні механізми процесів утоми та відновлення;
- засоби та методи підвищення ефективності процесів відновлення та відпочинку після навантаження;

- феномен активного відпочинку;
- теорію та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- основи теорії здоров'я;
- основні принципів харчування і гідратацію під час фізичних навантажень.

Для набуття професійної компетентності «Здатність розробляти рекомендації для клієнтів щодо режиму харчування, характеру відпочинку та відновлення після занять, рекреаційної діяльності на дозвіллі» необхідними є:

- уміння розробляти та надавати рекомендації для різних категорій населення щодо характеру відпочинку й засобів відновлення після занять, організації самостійної рухової активності з урахуванням спрямованості тренувального процесу;

- уміння здійснювати аналіз харчової поведінки клієнтів та надавати рекомендації щодо організації харчування;

- уміння здійснювати оцінювання рухової активності клієнтів та надавати рекомендації щодо її організації на дозвіллі.

Для отримання трудової функції «Проведення первинних досліджень, діагностики функціонального стану клієнтів, показників їхнього здоров'я» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до організації та проведення досліджень із діагностування функціонального стану клієнтів, показників їхнього здоров'я;
- здатність до розроблення програми функціонального діагностування з урахуванням особливостей та потреби клієнта;
- здатність аналізувати та узагальнювати результати дослідження.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до організації та проведення досліджень з діагностики функціонального стану клієнтів, показників їхнього здоров'я» необхідно знати:

- методи збирання первинної інформації (бесіди, інтерв'ю, анкетування), соціологічні методи дослідження;
- методики проведення аналізу рухового досвіду, способу життя, особливості професійної діяльності, наявність чинників ризику виникнення захворювань тощо;
- будову тіла людини, механізми життєдіяльності, фізіологічні і біомеханічні основи функціонування організму, основи теорії здоров'я;
- основні терміни та поняття (анатомічні, фізіологічні, біомеханічні тощо);
- сучасні методи дослідження антропометричних, функціональних показників, фізичної роботоздатності та підготовленості клієнтів, діагностування порушень постави, біомеханічного аналізу рухових дій (функціональні тести рухових дій), психоемоційного стану, біологічного віку тощо та особливостей їхнього застосування;
- метрологічні вимоги до проведення вимірів;
- норми та вікові стандарти основних антропометричних та функціональних показників;
- сучасне обладнання, що використовують у процесі дослідження;
- сучасні напрями наукових досліджень проблем оздоровчого фітнесу.

Для формування професійної компетентності «Здатність до організації та проведення досліджень з діагностики функціонального стану клієнтів, показників їхнього здоров'я» необхідними є:

- уміння розробляти та використовувати анкети, опитувальники, протоколи збирання первинної інформації;
- навички проведення соціологічних досліджень (опитування, тестування, бесіди, інтерв'ю, анкетування) та аналізу їхніх результатів, формулювання висновків;
- комунікативні навички;
- уміння організовувати та проводити дослідження щодо визначення функціональних показників та стану здоров'я клієнтів із використанням сучасних методів дослідження;
- навички проведення тестування або інших форм контролю індивідуальних результатів (вимірювання, візуального огляду, функціональних проб тощо) споживачів / клієнтів фітнес-послуг при освоєнні групової фітнес-програми;
- навички використання сучасного обладнання під час проведення первинного функціонального діагностування.

Для професійної компетентності «Здатність до розроблення програми функціонального діагностування з урахуванням особливостей та потреб клієнта» необхідно знати:

- алгоритм розроблення програми з огляду на вік, стать, руховий досвід, наявність захворювання клієнтів тощо);
- документи обліку функціональних показників клієнтів (протоколи дослідження, картки реєстрації тощо);
- модифікації рухових тестів, функціональних проб та інших форм контролю для різних категорій клієнтів (дітей, осіб похилого віку та з хронічними захворюваннями тощо).

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до розроблення програми функціонального діагностування з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб клієнта» необхідними є:

- навички проведення функціонального діагностування, визначення рівня фізичного стану клієнтів;

- уміння розробляти та вести документи обліку функціональних показників клієнтів (протоколи дослідження, картки реєстрації тощо);

- уміння обирати коректні / відповідні методи та складати програми первинної функціонального діагностування з урахуванням індивідуальних особливостей та потреб клієнта.

Для володіння професійною компетентністю «Здатність аналізувати та узагальнювати результати дослідження» необхідно знати:

- основи теорії здоров'я;
- основи медичних знань;
- теорії та технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- норми та вікові стандарти основних антропометричних і функціональних показників.

Для професійної компетентності «Здатність аналізувати та узагальнювати результати дослідження» необхідними є:

- уміння аналізувати, порівнювати, інтерпретувати та узагальнювати результати збирання первинної інформації;

- навички використання результатів первинного діагностування під час складання програми занять, орієнтації на потреби та індивідуальні особливості клієнтів;

- уміння інформувати клієнта про результати тестування, обговорювати мету, ставити цілі, визначати терміни реалізації тощо;

- навички взаємодії з фахівцями різних напрямів (медиками, психологами, персоналом спа-зони, адміністраторами).

Для виконання трудової функції «Проведення групових фітнес-програм» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність дотримуватися методики у проведенні групових фітнес-програм;

- здатність до навчання та контролю за технікою виконання фізичних вправ;

– здатність дотримуватися правил і методів добору музичного супроводу.

Для формування професійної компетентності «Здатність дотримуватися методики у проведенні групових фітнес-програм» потрібно знати:

- теоретико-методичні основи проведення групових фітнес-програм;
- сутність різних напрямів оздоровчого фітнесу;
- характеристику та параметри фізичного навантаження;
- основи розвитку фізичних якостей людини;
- методичні прийоми та способи дозування навантаження в процесі занять;
- протипоказання до участі у заняттях або обмежень у виконанні окремих вправ;
- зміст, послідовність і комбінацію рухів у програмі тренування;
- загальну характеристику і методику проведення розминки та заключної частини залежно від спрямування фітнес-програми (мета, види, принципи);
- фізіологічні механізми введення у тренувальну діяльність;
- фізіологічні механізми втоми та відновлення організму, зважаючи на характер та параметри навантаження;
- методику складання комбінацій (зв'язок) із окремих рухових дій у різних частинах заняття.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність дотримуватися методики у проведенні групових фітнес-програм» необхідні:

- уміння організовувати та проводити групові фітнес-програми, враховуючи особливості її учасників;
- уміння використовувати засоби силової, аеробної, функціональної спрямованості на групових заняттях різних фітнес-програм;
- уміння обирати параметри фізичного навантаження, його оптимізувати (корегувати) під час заняття залежно від рівня підготовленості учасників
- уміння пропонувати оригінальність і доступність виконання комбінацій / зв'язок;

- уміння дотримуватися логічної послідовності у вивченні й виконанні вправ / рухів / зв'язок, послідовно навантажуючи різні групи м'язів;
- уміння навчити виконувати комбінації / зв'язки, рухаючись у різних площинах та зі зміною напрямку;
- уміння підбирати відповідні засоби та способи проведення розминки та заключної частини залежно від спрямованості фітнес-програми;
- навички використання методів мотивації та стимулювання активності клієнтів у процесі заняття;
- уміння користуватися інструментарієм групової комунікації в різних ситуаціях;
- навички використання невербальних засобів (жестів, міміки), професійної термінології для керування групою;
- уміння надавати рекомендації щодо засобів відновлення організму клієнтів після заняття залежно від впливу навантаження на організм.

Для отримання професійної компетентності «Здатність до навчання та контролю за технікою виконання фізичних вправ» необхідно знати:

- основи анатомії (групи м'язів, що беруть участь у виконанні кожної вправи тощо);
- біомеханічні основи рухової діяльності;
- основи фізіології фізичних вправ;
- класифікацію та основні види фізичних вправ, варіантів модифікації фізичних вправ;
- вправи, заборонені у фітнес-тренуванні;
- методи навчання і виконання фізичних вправ;
- основи техніки фізичних вправ та її характеристики;
- принципи безпечної роботи з обладнанням;
- основи контролю за засвоєнням техніки;
- типові помилки під час виконання фізичних вправ, способів та методів їхньої корекції.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до навчання та контролю за технікою виконання фізичних вправ» необхідні такі уміння:

- навчити правильної техніки виконання фізичних вправ із використанням відповідних методів, враховуючи вік та фізичну підготовленість клієнтів; контроль за технікою виконання;
- модифікувати техніку виконання фізичних вправ, зважаючи на індивідуальні особливості клієнта;
- пояснювати у доступному та зрозумілому форматі (використання прикладів, візуалізацій) і демонструвати технічно правильне виконання фізичної вправи / рухів / зв'язок;
- знаходити, пояснювати та виправляти помилки під час виконання фізичних вправ учасниками групових занять.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність дотримуватися правил і методів добору музичного супроводу» необхідно знати:

- основи хореографії;
- основи музичної грамоти (музичний такт, музична фраза, музичне речення, темп (кількість акцентів на хвилину тощо));
- принципи проведення групових занять під музичний супровід;
- правила і методи добирання музичного супроводу до фізичних вправ / зв'язок.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність дотримуватися правил і методів добирання музичного супроводу» необхідні:

- уміння використовувати сучасну і популярну музику для мотивації групи;
- навички з техніки поєднання різних рухів із музикою, уміння органічно включати їх до комплексу / зв'язки (закінчення однієї вправи має бути початком іншої);
- уміння подавати команди, правильно вести рахунок виконання фізичної вправи згідно з ритмом музики, використовувати мову жестів;

– уміння здійснювати монтаж музики (її форматування, «нарізування» тощо) із урахуванням методичних вимог і особливостей формату заняття (його частин) тощо.

Для виконання трудової функції «Здійснення педагогічного контролю під час занять» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до здійснення оперативного контролю за відповідністю фізичного навантаження під час заняття;
- здатність вести документи (діловодство).

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до здійснення оперативного контролю за адекватністю фізичного навантаження під час заняття» необхідно знати:

- принципи, види і зміст контролю, самоконтролю за впливом навантаження на організм під час заняття;
- характеристику фізичного навантаження і його впливу на організм (реакції організму);
- пульсові режими фізичних навантажень різної спрямованості;
- суб'єктивні та об'єктивні ознаки невідповідності фізичного навантаження;
- методи та способи дозування фізичного навантаження, беручи до уваги термінові реакції організму;
- методи контролю за впливом навантаження на організм під час тренування.

Для формування професійної компетентності «Здатність до здійснення оперативного контролю за адекватністю фізичного навантаження під час заняття» необхідні:

- навички здійснення контролю за відповідністю фізичного навантаження під час заняття (візуальне спостереження, ознаки перевтоми, перенапруження, суб'єктивні ознаки невідповідності фізичного навантаження, експрес-контроль тощо);

- уміння визначати та контролювати пульсові режими при фізичних навантаженнях різної спрямованості;
- уміння дозувати фізичне навантаження з урахуванням термінових реакції організму;
- уміння організовувати зворотний зв'язок із клієнтами для оцінювання ефективності запропонованої програми.

Для наявності професійної компетентності «Здатність вести документи діловодства» необхідно знати:

- основи програмного забезпечення («Excel», «Word» тощо);
- основи діловодства (види документів планування та обліку, звітності, контролю).

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність вести документи діловодства» необхідні:

- навички формування і ведення комп'ютерної бази клієнтів, документів звітності та контролю (програми занять, плани-конспекти, журнали відвідуваності тощо);
- уміння та навички працювати з програмним забезпеченням («Excel», «Word» тощо).

Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової діяльності» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність використовувати інновації менеджменту та маркетингу у сфері оздоровчого фітнесу;
- здатність проводити рекламну, агітаційну та просвітницьку діяльність;
- здатність планувати час та розподіляти його на занятті.

Для отримання професійної компетентності «Здатність використовувати інновації менеджменту та маркетингу у сфері оздоровчого фітнесу» потрібно знати:

- основи менеджменту та маркетингу у сфері оздоровчого фітнесу;
- теорію та технології продажу фітнес-послуг;
- стандарти сервісу в роботі фітнес-тренера групових програм;

- методи вербальної та невербальної комунікації;
- методи переконання, аргументації, встановлення контакту з клієнтом;
- основ проведення маркетингових досліджень.

Для професійної компетентності «Здатність використовувати інновації менеджменту та маркетингу у сфері оздоровчого фітнесу» необхідні:

- навички проведення презентації групових фітнес-програми;
- навички продажу послуг фітнес-клубу;
- уміння проводити маркетингове дослідження ринку, визначати конкурентоспроможність послуг;
- навички формування та ведення бази клієнтів;
- уміння аналізувати причини, за якими клієнт завершив відвідування занять;
- комунікативні навички.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність проводити рекламну, агітаційну та просвітницьку діяльність» необхідно знати:

- основи управлінської діяльності;
- види реклами, пропаганди;
- сучасні інформаційно-комунікаційні технології;
- SMM-технології;
- комунікативні бар'єри і чинники залучення особи до оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- методи переконання.

Для формування професійної компетентності «Здатність проводити рекламну, агітаційну та просвітницьку діяльність» необхідні:

- уміння здійснювати рекламну, агітаційну та просвітницьку діяльність;
- навички використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (соціальних мереж, інформаційних каналів, ЗМІ тощо);
- навички залучення потенційних клієнтів до споживання фітнес- послуг;
- навички залучення населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, здорового способу життя;

- уміння аналізувати причини плинності контингенту клієнтів;
- уміння презентувати нові фітнес-програми, рекламувати групові інноваційні заняття.

Для професійної компетентності «Здатність планувати та управляти часом на занятті» необхідно знати основи тайм-менеджменту та мати такі уміння та навички:

- навички самоорганізації, планування часу відповідно до особистісних та професійних потреб;
- навички складання розкладу групових занять;
- уміння завчасно підготувати робоче місце, обладнання, інвентар та музичний супровід для тренування.

Для виконання трудової функції «Мотивація клієнтів та створення здоров'яформувального середовища» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність дотримуватися принципів мотиваційної діяльності та формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості;
- здатність ініціювати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи для популяризації здорового способу життя.

Для набуття професійної компетентності «Здатність дотримуватися принципів мотиваційної діяльності та формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості» необхідно знати:

- теорії мотивації;
- чинники, що спонукають до занять оздоровчим фітнесом;
- методичні прийоми формування мотивації до регулярної рухової активності.

Для отримання професійної компетентності «Здатність дотримуватися принципів мотиваційної діяльності та формувати мотиваційно-ціннісні орієнтації особистості» необхідні:

- уміння визначити мотиви та потреби, інтереси клієнтів;
- уміння мотивувати клієнтів до систематичних занять для досягнення поставленої мети;

- навички проведення агітаційної та просвітницької діяльності;
- уміння сприяти формуванню здорового способу життя клієнтів.

Для формування професійної компетентності «Здатність ініціювати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи для популяризації здорового способу життя» необхідно знати:

- основи здорового способу життя, форм і методів пропаганди;
- основи раціонального харчування, харчової піраміди Євросоюзу;
- міжнародний досвід залучення населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- теоретичні основи системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності;
- алгоритм проведення фізкультурно-оздоровчих заходів;
- профілактичні заходи щодо виникнення хронічних неінфекційних захворювань;
- вплив оздоровчо-рекреаційної рухової активності на організм людини.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність ініціювати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи для популяризації здорового способу життя» необхідні:

- навички організації та проведення фізкультурно-оздоровчих заходів;
- навички організації та проведення консультацій для різних категорій населення щодо:
 - значення і доцільності фізичних вправ та їх впливу на організм;
 - значення чинників здорового способу життя, раціонального харчування, управління стресом, профілактики захворювань;
 - вибору фітнес-програми, параметрів навантаження та спрямованості рухової активності.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційних взаємодій» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність встановлювати контакт із клієнтами та працівниками суміжних підрозділів фітнес клубу;

- здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості, зокрема в іншомовному середовищі;
- здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом;
- здатність діяти згідно з етичними міркуваннями та стандартами обслуговування клієнтів.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність встановлювати контакт із клієнтами та працівниками суміжних підрозділів фітнес-клубу» необхідно знати:

- основи психології, соціальної психології, міжособистісних комунікацій;
- моделі спілкування;
- види комунікативних бар'єрів, методів і способів їх усунення ;
- методів переконання, аргументації і встановлення контакту з клієнтами різного віку;
- особливостей спілкування із особами різних психотипів, з інвалідністю та захворюваннями;
- етику ділового спілкування.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність встановлювати контакт із клієнтами та працівниками суміжних підрозділів фітнес-клубу» необхідні:

- уміння визначати індивідуальні особливості психотипу клієнта, психологічні якості, тип / спосіб сприйняття інформації тощо;
- уміння обирати та застосовувати відповідні моделі спілкування, будувати комунікаційні взаємодії, проявляти креативність у спілкуванні з клієнтом, персоналом та керівництвом;
- уміння слухати, проявляти емпатію;
- дотримуватися конфіденційності щодо даних про клієнта.

Для формування професійної компетентності «Здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості, зокрема в іншомовному середовищі» необхідно знати:

- професійну термінологію;
- іноземну мову професійної спрямованості.

Для наявності професійної компетентності «Здатність реалізовувати комунікативні наміри професійної спрямованості, зокрема в іншомовному середовищі» необхідні:

- уміння визначати індивідуальні особливості психотипу клієнта, психологічні якості, тип / спосіб сприйняття інформації тощо;
- уміння обирати та застосовувати відповідні моделі спілкування, будувати комунікаційні взаємодії, проявляти креативність у спілкуванні з клієнтом, персоналом та керівництвом;
- уміння слухати, проявляти емпатію;
- дотримуватися конфіденційності щодо даних про клієнта.

Для професійної компетентності «Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом» необхідно знати:

- інформаційно-комунікаційні технології;
- особливості комунікації з використанням різних засобів та форм.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом» необхідні уміння використовувати різні засоби та форми комунікації з клієнтом, інформаційні технології, онлайн-комунікації тощо.

Для отримання професійної компетентності «Здатність діяти згідно з етичними міркуваннями та стандартами обслуговування клієнтів» необхідно знати:

- етичні норми професійної діяльності фахівців у сфері оздоровчого фітнесу, етику ділового спілкування;

- стандарти обслуговування клієнтів.

Для професійної компетентності «Здатність діяти згідно з етичними міркуваннями та стандартами обслуговування клієнтів» необхідні:

- уміння етично поводитися, професійно спілкуватися відповідно до стандартів обслуговування клієнтів;
- уміння дотримуватися субординації у спілкуванні з клієнтами, керівництвом та співробітниками;
- навички взаємодії із суміжними підрозділами клубу (тренажерною залю, дитячим клубом, аквазоною, спа-зоною, адміністрацією, медичною частиною тощо).

Для виконання трудової функції «Підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до пошуку, аналізу та узагальнення інформації з різних джерел для здійснення якісної професійної діяльності;
- здатність до безперервного навчання, самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації, підвищення рівня своєї конкурентоспроможності;
- здатність до формування власного професійного іміджу;
- здатність до проведення наукових досліджень з проблем оздоровчого фітнесу та використання їхніх результатів у практичній діяльності.

Для формування професійної компетентності «Здатність до пошуку, аналізу та узагальнення інформації з різних джерел для здійснення якісної професійної діяльності» необхідно знати:

- методи та принципи пошуку інформації;
- нормативно-правові документи сфери оздоровчого фітнесу;
- сучасні тенденції у сфері оздоровчого фітнесу;
- інноваційні прийоми, засоби та методи проведення групових занять, що використовують в оздоровчому фітнесі.

Для професійної компетентності «Здатність до пошуку, аналізу та узагальнення інформації з різних джерел для здійснення якісної професійної діяльності» необхідні:

- пошук, аналіз та узагальнення інформації професійного спрямування з різних джерел;
- уміння систематизувати та узагальнити дані з використанням сучасних інформаційних технологій.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до безперервного навчання, самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації, підвищення рівня своєї конкурентоспроможності» потрібно знати:

- компетентності, які забезпечують успішну професійну діяльність фітнес-тренера групових занять;
- можливості для розвитку кар'єри фітнес-тренера групових занять;
- вимоги щодо рівня фізичної підготовленості фітнес-тренера групових занять.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до безперервного навчання, самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації, підвищення рівня своєї конкурентоспроможності» необхідні:

- уміння реалізовувати можливості для професійного зростання (завдяки самоосвіті, курсам, навчанню, фітнес-конвенціям, майстер-класам тощо);
- навички поглиблення базових знань завдяки самоосвіті;
- навички вдосконалення власних рухових дій, техніки виконання фізичних вправ, фізичної підготовленості;
- уміння використовувати інноваційне обладнання;
- навички саморефлексії;
- уміння аналізувати та застосовувати досвід колег;
- уміння навчати нових фітнес-тренерів у межах клубу.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до формування власного професійного іміджу» необхідно знати:

- комунікативні технології;
- етапи і правила формування іміджу.

Для професійної компетентності «Здатність до формування власного професійного іміджу» необхідні:

- навички публічних виступів, проведення майстер-класів, презентації фітнес-програм;
- навички проведення презентацій соціально-просвітницьких проєктів, благодійної / волонтерської діяльності;
- уміння бути соціально відповідальним за здоров'я клієнтів.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до проведення наукових досліджень із проблем оздоровчого фітнесу та врахування їхніх результатів у практичній діяльності» необхідно знати:

- напрями наукових досліджень;
- методи проведення наукових досліджень;
- методи математичної статистики.

Для наявності професійної компетентності «Здатність до проведення наукових досліджень з проблем оздоровчого фітнесу та врахування їхніх результатів у практичній діяльності» необхідно вміти:

- обирати напрям дослідження;
- вивчати сучасний стан розв'язання проблеми;
- знаходити потрібну інформацію;
- аналізувати, виокремлювати головне, узагальнювати підходи різних авторів, порівнювати їх, робити висновки;
- вибирати методи проведення наукових досліджень;
- оцінювати результати дослідження або наукового пошуку;
- застосовувати методи математичної статистики.

Для виконання трудової функції «Дотримання вимог безпеки та охорони праці в процесі професійної діяльності» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність дотримуватися положень нормативно-правових актів із питань охорони праці;
- здатність дотримуватися правил експлуатації спортивного обладнання, інвентарю;
- здатність надавати першу долікарську допомогу.

Для формування професійної компетентності «Здатність дотримуватися положень нормативно-правових актів із питань охорони праці» необхідно знати:

- права і обов'язки (посадову інструкцію) фітнес-тренера групових занять;
- документи підзвітності, звітності фітнес-тренера групових занять;
- локальні нормативні акти організації;
- основні правила та норми з охорони праці;
- основні правила електро- та протипожежної безпеки;
- санітарно-гігієнічні вимоги;
- вимоги до особистої гігієни (зокрема зовнішнього вигляду).

Для професійної компетентності «Здатність дотримуватися положень нормативно-правових актів із питань охорони праці» необхідні:

- навички проведення інструктажу з техніки безпеки, користування засобами протипожежного захисту;
- уміння здійснювати контроль за відповідністю обладнання правилам техніки безпеки (справністю, чистотою тощо) та гігієнічним нормам функціонування залу (чистота, тепло, кондиціонування повітря, наявність питної води, якісна робота обслуговуючого персоналу тощо), за гігієною, зовнішнім виглядом.

Для набуття професійної компетентності «Здатність дотримуватися правил експлуатації спортивного обладнання, інвентаря» необхідно знати:

- назви спортивного обладнання, інвентарю, їхнього цільового призначення та методичні, технічні особливості експлуатації;
- умови ефективного та безпечного використання спортивного обладнання;
- основи травматології та профілактики травматизму.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність дотримуватися правил експлуатації спортивного обладнання, інвентарю» необхідно уміти таке:

- навчати правил безпечного користування обладнанням;
- дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного проведення заняття / тренування;
- страхувати клієнта під час виконання фізичних вправ (за потреби);
- перевіряти безпечність робочої зони (розташування клієнтів, їхнє обладнання, відповідність спортивного одягу тощо) для проведення групового заняття;
- забезпечувати дотримання дисципліни клієнтами під час тренування;
- контролювати порядок розташування спортивного обладнання після закінчення заняття.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність надавати першу долікарську допомогу» необхідно знати:

- суть невідкладних станів та особливостей перебігу патологічних процесів;
- загальні принципи та правила надання першої долікарської допомоги клієнтові при травмуванні, нещасному випадкові чи раптовому критичному стані.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність надавати першу долікарську допомогу» необхідно уміти:

- надавати першу долікарську допомогу постраждалому залежно від характеру та виду травми, нещасного випадку або раптового критичного стану (зупинка кровотечі, накладання пов'язки на рану, непрямий масаж серця, штучне дихання тощо);

– організувати негайне доправлення (транспортування) постраждалого у медичний заклад.

Заборони у професійній діяльності фітнес-тренера групових програм:

- ✓ призначення програм реабілітації;
- ✓ призначення будь-яких лікарських засобів чи харчових добавок;
- ✓ призначення програм харчування;
- ✓ діагностування будь-яких психологічних розладів або станів психічного здоров'я;
- ✓ здійснення психологічного консультування;
- ✓ діагностування захворювань, інвалідності тощо.

5.6. Обґрунтування змісту проєкту професійного стандарту «Менеджер фітнес-сервісу»

Необхідність розроблення професійного стандарту «Менеджер фітнес-сервісу» зумовлена відсутністю єдиного стандартизованого підходу до визначення переліку трудових функцій, загальних та спеціальних компетентностей, необхідного обсягу знань, умінь та практичних навичок.

Професійний стандарт (проєкт) «Менеджера фітнес-сервісу» є основним документом, у якому зазначено трудові функції, необхідний рівень знань і навичок, вимоги до професійних компетентностей відповідного фахівця. Імплементация положень розробленого стандарту дасть змогу сформувавши єдині стандарти та критерії оцінювання компетентностей менеджера фітнес-сервісу.

Педагогічне спостереження дозволило встановити зміст професійної діяльності менеджера фітнес-сервісу. Експертами враховано 38 трудових дій, які забезпечують виконання 6 трудових функцій. До професійної діяльності менеджера фітнес-сервісу входить забезпечення пропускнув здатності фітнес-клубу та якісного обслуговування клієнтів, налаштування комунікацій між суміжними підрозділами, збереження клієнтської бази, супровід клієнта та миттєве розв'язання конфліктних питань, аудит та нагляд за приміщенням закладу, формування фінансових звітів, ведення документообігу тощо.

Менеджер фітнес-сервісу повинен уміти опрацьовувати скарги та пропозиції клієнтів, кваліфіковано та оперативно допомагати у розв'язанні питань, надавати інформацію щодо послуг та їхньої вартості.

Професійний стандарт розроблено для забезпечення сервісу надання фітнес-послуг, що також сприятиме залученню населення до оздоровчої рухової активності.

Розроблений стандарт узгоджується з Європейською рамкою кваліфікацій («The European Qualifications Framework» (EQF)) та відповідає європейському стандарту «EuropeActive».

Проект професійного стандарту «Менеджер фітнес-сервісу» складається з 6 розділів, у яких викладено основні вимоги до необхідного рівня знань, навичок і компетентностей менеджера.

Основна мета професійної діяльності – забезпечити сервіс надання фітнес-послуг різним верствам населення.

Нормативно-правовою базою, що регулює професійну діяльність менеджера фітнес-сервісу є вище зазначений перелік (див. підрозділ 5.3.1), який доповнюють такі накази:

✓ Наказ Міністерства освіти і науки України від 29 жовтня 2018 р. № 1165 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»;

✓ Наказ Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 р. № 959 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент для другого (магістерського) рівня вищої освіти».

Згідно з «Національним класифікатором України» (ДК 003:2010) та КВЕД-2010 [162, 229] професійна діяльність менеджера фітнес-сервісу відповідає зазначеному видові економічної діяльності (табл. 5.15).

Професійна назва роботи та код також відповідає «Класифікатору професій» (ДК 003:2010) [162, 229]: 1492 «Менеджери (управителі) у сфері культури, відпочинку та спорту».

Назва виду економічної діяльності менеджера фітнес-сервісу

Секція R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	Розділ 93	Діяльність у сфері спорту, організування відпочинку та розваг	Група:	Діяльність у сфері спорту
				93.1	
				клас 93.13	Діяльність фітнес- центрів

Назва та код виду професійної діяльності представлено у табл. 5.16.

Таблиця 5.16

Назва виду професійної діяльності менеджера фітнес-сервісу

Розділ	Підрозділ	Підклас
1	149	1492
Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі)	Менеджери (управителі) в інших видах економічної діяльності	Менеджери (управителі) у сфері культури, відпочинку та спорту

Робота менеджера фітнес-сервісу передбачає зайнятість у фітнес-центрах, фітнес-клубах, фітнес-студіях.

Посада менеджера фітнес-сервісу підпорядковується директорові (керівнику) закладу.

Запропоновано такі умови допуску до роботи за професією:

✓ вища освіта на початковому, бакалаврському, магістерському рівнях зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт»;

✓ вища освіта на початковому, бакалаврському, магістерському рівнях зі спеціальності 073 «Менеджмент»

✓ проходження щорічних медичних оглядів, які підтверджує медична книжка.

Документи, що підтверджують професійну та освітню кваліфікацію та її віднесення до рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК):

✓ для посади менеджера фітнес-сервісу (першої та вищої категорії) – диплом бакалавра (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, що відповідає 7 рівню НРК) або диплом магістра (другий (магістерський) рівень вищої освіти, що відповідає 8 рівню НРК) зі спеціальності 073 «Менеджмент» або 017 «Фізична культура і спорт» (табл. 5.17).

Таблиця 5.17

Відповідність рівня освіти, Національної рамки кваліфікацій та трудових функцій посадам менеджера фітнес-сервісу

№	Назви типових посад	Рівень національної рамки кваліфікацій	Рівень вищої освіти	Трудові функції
1	менеджера фітнес-сервісу (перша категорія)	7	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	В, Г, Д, Е
2	менеджера фітнес-сервісу (вища категорія)	8	другий (магістерський) рівень вищої освіти	А, В, Г, Д, Е

Рівень професіоналізму та особистісного розвитку визначається наявністю загальних компетентностей, які не залежать від предметної області. Враховуючи аналіз та узагальнення наукових праць, нормативно-правових документів, результати педагогічного спостереження, експертне оцінювання змісту професійної діяльності фітнес-персоналу та вимоги стандарту вищої

освіти зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» та 073 «Менеджмент» нами сформовано такі загальні компетентності:

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
2. Здатність організовувати та мотивувати людей працювати до спільної мети, працювати в команді.
3. Здатність планувати та раціонально використовувати робочий час.
4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дій у новій ситуації.
9. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
10. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
11. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
12. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості й поведінкові навички.
13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).
14. Здатність працювати з міжнародними організаціями, які розвивають оздоровчий фітнес.
15. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
16. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, генерувати нові ідеї (креативність).
17. Здатність розробляти та керувати проектами.
18. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

Зважаючи на алгоритм професійної діяльності менеджера фітнес-сервісу та експертне оцінювання трудових дій (частоти застосування та важливості –

див.розділ 2) ми описали 6 трудових функцій і відповідні трудові дії для їх виконання.

Отже, для виконання трудової функції «Забезпечення сервісу надання послуг у фітнес-клубі» необхідні такі трудові дії:

- дотримання стандартів обслуговування клієнтів;
- робота з клієнтською базою та постійне її оновлення (зокрема аналіз відгуків); ведення документообігу, складання звітів;
- вибір пріоритетних аспектів обслуговування клієнтів, соціальна відповідальність;
- консультування і проведення переговорів із клієнтами про послуги, комерційні пропозиції та їхню вартість;
- створення умов для занять клієнтів з інвалідністю, різними захворюваннями тощо;
- забезпечення функціонування й комфорту різних робочих зон;
- здійснення аналізу причин припинення відвідування занять клієнтами;
- забезпечення і контроль якості послуг (основних і додаткових), які надає фітнес-клуб;
- вивчення потреб клієнтів і добір послуг, які забезпечать їх задоволення;
- оперативний аналіз скарг і пропозицій клієнтів, кваліфіковане їх урахування при наданні послуг;
- сприяння підвищенню кваліфікації фітнес-персоналу.

Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової діяльності» необхідні такі трудові дії:

- здійснення активних і пасивних продажів послуг фітнес-клубу, забезпечення клієнтам бонусної системи їх оплати;
- рекламування послуг фітнес-клубу в ЗМІ, соціальних мережах тощо;
- організація заходів фітнес-клубу та інформування про їхній зміст (презентація товарів, послуг, їхніх переваг тощо) для залучення та утримання клієнтів.

Так, для виконання трудової функції «Управління персоналом» необхідні такі трудові дії:

- забезпечення безперебійної, якісної роботи кадрового складу підрозділу;
- керування колективом, установадження ділових стосунків із персоналом;
- формування стратегічних планів діяльності підрозділу;
- створення умов для професійного розвитку і підвищення кваліфікації персоналу підрозділу;
- проведення аналізу причин плинності персоналу;
- інтегрування зусиль персоналу у формуванні іміджу фітнес-клубу;
- забезпечення / створення позитивного, комфортного мікроклімату у підрозділі;
- організація і проведення зборів колективу в межах підрозділу;
- планування та застосування практики тайм-менеджменту для ефективної організації робочого часу.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційних взаємодій» необхідні такі трудові дії:

- створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами;
- встановлення контакту з клієнтом з огляду на його особливості (психотип, захворювання тощо);
- взаємодія із суміжними підрозділами / зонами клубу (дитячим клубом, аквазоною, спа-зоною, адміністрацією, медичною частиною тощо);
- дотримання норм професійної етики при спілкуванні з клієнтами, персоналом клубу, керівництвом;
- використання іноземної мови у спілкуванні (за потреби).

Для виконання трудової функції «Підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку» потрібні такі трудові дії:

- моніторинг і вивчення змісту нормативних документів, методичних та інформаційних матеріалів, необхідних для здійснення якісної професійної діяльності;

- підвищення рівня своєї конкурентоспроможності (відвідування курсів підвищення кваліфікації, самоосвіта і самовдосконалення, оволодіння сучасними знаннями для успішної професіоналізації, коригування власної професійної діяльності з урахуванням рекомендацій керівництва клубу та колег);

- регулярне підвищення кваліфікації;

- участь у семінарах, фітнес-конвенціях, лекціях, наукових конференціях з актуальних проблем управління функціонуванням системи оздоровчого фітнесу;

- пошук, аналіз та використання інформації, досліджень провідних тенденцій розвитку сфери оздоровчого фітнесу тощо у практичній діяльності.

Для виконання трудової функції «Дотримання вимог та безпеки охорони праці професійній діяльності» необхідні такі трудові дії:

- дотримання техніки безпеки, вимог особистої гігієни і санітарії, зокрема до зовнішнього вигляду;

- дотримання нормативно-правових актів із питань охорони праці;

- забезпечення та контроль безпеки робочих місць та різних робочих зон (аква-, спа-, тренажерної, групової, персональної) фітнес-клубу;

- організація інструктажу з техніки безпеки для кожного клієнта;

- забезпечення надання клієнтові / персоналу першої долікарської допомоги, організація доправлення у медичний заклад.

Для виконання трудової функції «Забезпечення сервісу надання послуг у фітнес-клубі» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до дотримання стандартів обслуговування клієнтів;

- здатність до забезпечення комфортних умов функціонування різних робочих зон клубу;

- здатність до забезпечення якісного надання послуг.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до дотримання стандартів обслуговування клієнтів» необхідно знати:

- загальні стандарти поведінки;
- стандарти обслуговування;
- етичні норми професійної діяльності фахівців оздоровчого фітнесу, етику ділового спілкування;
- методів вербальної та невербальної комунікації;
- методи переконання, аргументації, встановлення контактів з клієнтами.

Для формування професійної компетентності «Здатність до дотримання стандартів обслуговування клієнтів» необхідні такі уміння та навички:

- навички прояву загальноприйнятих стандартів поведінки;
- уміння дотримуватись єдиних принципів обслуговування;
- уміння дотримуватися етики професійного спілкування та стандартів обслуговування клієнтів;
- уміння дотримуватися субординації у спілкуванні з клієнтами, керівництвом та співробітниками;
- уміння правильно діяти у разі виникненні конфліктної ситуації або невдоволенні клієнта;
- навички формування та ведення бази клієнтів;
- здійснення аналізу причин, за якими клієнт завершив відвідування занять;
- уміння нести соціальну відповідальність за клієнта.

Для професійної компетентності «Здатність до забезпечення комфортних умов функціонування різних робочих зон клубу» необхідно знати санітарно-гігієнічні норми функціонування різних робочих зон фітнес-клубу.

Для набуття професійної компетентності «Здатність до забезпечення комфортних умов функціонування різних робочих зон клубу» необхідно таке:

- уміти забезпечувати ергономічність і комфортність (чистоту, тепло, умови в роздягальні та душі, кондиціонування повітря, якісну роботу обслуговуючого персоналу тощо) функціонування різних робочих зон;

– здійснювати організацію придбання, ремонту, технічного обслуговування спортивного обладнання, інвентарю тощо.

Для наявності професійної компетентності «Здатність до забезпечення якісного надання послуг» необхідно знати:

- специфіку управлінської діяльності щодо надання послуг;
- стандарти обслуговування;
- загальні стандарти поведінки.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до забезпечення якісного надання послуг» необхідно таке:

- уміння будувати діалог із клієнтом, виявляти його потреби, надавати кваліфіковану допомогу в розв'язанні різних питань;
- інформувати клієнта про зміни в розкладі надання фітнес-послуг, забезпечувати їх відображення на офіційному сайті фітнес-клубу;
- навички створення сприятливого психологічного клімату спілкування з клієнтом;
- отримувати інформацію про якість послуг, рівень задоволеності клієнтів через персонал рецепції;
- створення умов фітнес-персоналу для підвищення кваліфікації.

Для виконання трудової функції «Здійснення маркетингової діяльності» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу в системі оздоровчого фітнесу;
- здатність до здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Для професійної компетентності «Здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу в системі оздоровчого фітнесу» необхідно знати:

- основи менеджменту та маркетингу системи оздоровчого фітнесу;
- стандарти сервісу;
- теорію та технології продажу послуг;

- методи ведення перемовин у продажах;
- методи вербальної та невербальної комунікації;
- методи переконання, аргументації, встановлення контакту з клієнтом;
- основи проведення маркетингових досліджень.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до використання у професійній діяльності інноваційних засад менеджменту та маркетингу у системі оздоровчого фітнесу» необхідні такі уміння та навички:

- уміння продавати послуги фітнес-клубу, застосувати техніку «SPIN-продажу»;
- уміння забезпечити проведення заходів фітнес-клубу (презентація товарів, послуг, їхніх переваг тощо) для залучення та утримання клієнтів;
- уміння пропонувати бонусну систему оплати послуг для клієнта за залучення до занять інших клієнтів, тривале і систематичне користування фітнес-послугами тощо;
- уміння проводити маркетингове дослідження ринку, визначати конкурентоспроможність послуг;
- комунікативні навички.

Для придбання професійної компетентності «Здатність до здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій» необхідно знати:

- основи управлінської діяльності;
- види реклами, пропаганди;
- сучасні інформаційно-комунікаційні технології;
- SMM-технології;
- комунікативні бар'єри та чинники, що можуть впливати на залучення особи до оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Для формування професійної компетентності «Здатність до здійснення рекламної, агітаційної та просвітницької діяльності з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій» необхідні такі уміння та навички:

- уміння здійснювати рекламну, агітаційну та просвітницьку діяльність з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (соціальні мережі, інформаційні канали, ЗМІ тощо);
- навички залучення населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності, здорового способу життя;
- навички залучення потенційних клієнтів до споживання фітнес-послуг;
- уміння переконувати клієнта.

Для виконання трудової функції «Управління персоналом» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність забезпечувати безперебійність якісної роботи кадрового складу підрозділу сервісу;
- здатність здійснювати стратегічне планування функціонування і розвитку підрозділу сервісу;
- здатність мотивувати фітнес-персонал до якісної роботи та контролювати його діяльність;
- здатність планувати та розподіляти час для ефективної організації робочого дня.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність забезпечувати безперебійність якісної роботи кадрового складу підрозділу сервісу» необхідно знати:

- основи управлінської діяльності;
- технології управління персоналом;
- види ділових нарад та методики їх раціонального проведення.

Для професійної компетентності «Здатність забезпечувати безперебійність якісної роботи кадрового складу підрозділу сервісу» необхідні такі навички:

- організувати та координувати роботу персоналу, проводити збори та ділові наради;
- щодо узгодженості дій працівників підрозділу (графік роботи та відпусток персоналу тощо);

- щодо збереження, підтримання і вдосконалення режиму роботи підрозділу, іміджу клубу;

- застосування дисциплінарних заходів.

Для набуття професійної компетентності «Здатність здійснювати стратегічне планування функціонування і розвитку підрозділу сервісу» потрібно знати:

- етапи стратегічного планування;
- стратегічні шляхи розвитку організації;
- причини внесення змін у стратегічні плани.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність здійснювати стратегічне планування функціонування і розвитку підрозділу сервісу» необхідно вміти:

- вносити корективи відповідно до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищах діяльності;
- креативно мислити, готувати пропозиції і встановлювати критерії виконання, за якими підрозділ визначає подальші напрями розвитку;
- розробляти й реалізовувати стратегічні плани діяльності підрозділу / фітнес-клубу;
- генерувати нові ідеї для ефективної діяльності підрозділу / фітнес-клубу;
- прогнозувати результати стратегічного планування.

Для набуття професійної компетентності «Здатність мотивувати фітнес-персонал до якісної роботи та контролювати його діяльність» необхідно знати:

- теорії мотивації;
- типи конфліктів і методи їх розв'язання.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність мотивувати фітнес-персонал до якісної роботи та здійснювати контроль його діяльності» необхідні такі уміння та навички:

- уміння застосовувати різні стилі керівництва;

- уміння забезпечити професійну орієнтацію та соціальну адаптацію персоналу, його професійний розвиток;
- уміння створити сприятливе робоче середовища (режиму роботи);
- навички застосування різних (інноваційних) засобів і методів мотивації персоналу;
- навички розв'язання конфліктних ситуацій.

Для формування професійної компетентності «Здатність планувати та розподіляти час для ефективної організації робочого дня» необхідні знання з основ тайм-менеджменту, а також навички самоорганізації, планування часу відповідно до особистісних та професійних потреб.

Для виконання трудової функції «Встановлення комунікаційних взаємодій» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність встановлювати контакт з клієнтами та працівниками суміжних підрозділів / зон фітнес-клубу;
- здатність реалізовувати комунікативні наміри;
- здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом.

Для професійної компетентності «Здатність встановлювати контакт з клієнтами та працівниками суміжних підрозділів / зон фітнес-клубу» необхідно знати:

- основи психології, соціальної психології, міжособистісних комунікацій;
- моделі спілкування;
- види комунікативних бар'єрів, методів і способів їх усунення;
- особливості спілкування з особами:
 - різних психотипів;
 - які мають різні захворювання;
 - які мають інвалідність.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність установлювати контакт із клієнтами та працівниками суміжних підрозділів / зон фітнес-клубу» необхідні такі уміння та навички:

- навички встановлення взаємодії із працівниками суміжних підрозділів / зон фітнес-клубу (аква-зони, спа-зони, дитячого клубу, адміністрацією, медичною частиною тощо);
- уміння визначати індивідуальні особливості психотипу клієнта, психологічні якості, тип / спосіб сприйняття інформації тощо;
- уміння обирати та застосовувати відповідні моделі спілкування;
- комунікативні навички;
- уміння будувати комунікаційні взаємодії, проявляти делікатність та тактовність у спілкуванні, комунікабельність, креативність, уміння слухати, проявляти емпатію.

Для професійної компетентності «Здатність реалізовувати комунікативні наміри» необхідно знати:

- основи професійної термінології;
- іноземну мову професійної спрямованості.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність реалізовувати комунікативні наміри» необхідні:

- уміння відтворювати загальноприйнятту термінологію та понятійний апарат у системі оздоровчого фітнесу;
- навички спілкування іноземною мовою професійної спрямованості.

Для формування професійної компетентності «Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом» необхідно знати:

- інформаційно-комунікаційні технології;
- особливості комунікації з використанням різних засобів та форм.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до використання сучасного прикладного програмного забезпечення та

інформаційно-комунікаційних технологій, різних засобів та форм комунікації з клієнтом» необхідні такі уміння та навички:

- уміння використовувати різні засоби та форми комунікації з клієнтом та персоналом, інформаційні технології, онлайн-комунікації тощо;
- навички організації процесів взаємодії з клієнтами та персоналом з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Для виконання трудової функції «Підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність до пошуку, аналізу та використання інформації з різних джерел для здійснення якісної професійної діяльності;
- здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації;
- здатність до формування власного професійного іміджу;
- здатність до проведення наукових досліджень та врахування їхніх результатів у практичній діяльності.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до пошуку, аналізу та використання інформації з різних джерел для здійснення якісної професійної діяльності» необхідно знати:

- нормативно-правові документи щодо оздоровчого фітнесу;
- методи та принципи пошуку інформації;
- сучасні тенденції розвитку щодо оздоровчого фітнесу;
- сучасні напрями наукових досліджень проблем оздоровчого фітнесу;
- основи менеджменту та маркетингу в оздоровчому фітнесі.

Для професійної компетентності «Здатність до пошуку, аналізу та використання інформації з різних джерел для здійснення якісної професійної діяльності» необхідні такі уміння:

- уміння здійснювати пошук, аналіз та узагальнення інформації професійного спрямування з різних джерел;
- уміння систематизувати та узагальнити дані з використанням сучасних інформаційних технологій;

– уміння сприяти впровадженню інноваційних фітнес послуг у тренувальний процес.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації» необхідно знати:

– компетентності, які забезпечують успішну професійну діяльність менеджера;

– можливості для розвитку кар'єри.

Для професійної компетентності «Здатність до самоосвіти, самовдосконалення і саморефлексії для успішної професіоналізації» необхідні такі уміння та навички:

– уміння реалізовувати можливості для професійного зростання (курси, конвенції, майстер-класи тощо);

– навички самоосвіти, поглиблення базових знань;

– навички саморефлексії;

– уміння аналізувати та застосовувати досвід колег.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до формування власного професійного іміджу» необхідно знати:

– комунікативні технології;

– основи ділового спілкування;

– засади професійної риторики;

– етапи і правила формування іміджу.

Для професійної компетентності «Здатність до формування власного професійного іміджу» необхідні такі навички та уміння:

– навички ділового спілкування, публічних виступів, проведення майстер-класів;

– уміння забезпечити проведення різних заходів в організації;

– навички етикету.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність до проведення наукових досліджень та врахування їхніх результатів у практичній діяльності» необхідно знати:

- напрями наукових досліджень;
- методи проведення наукових досліджень;
- методи математичної статистики.

Для наявності професійної компетентності «Здатність до проведення наукових досліджень та врахування їхніх результатів у практичній діяльності» необхідно таке:

- обирати напрям дослідження;
- вивчати сучасний стан розв'язання проблеми;
- знаходити потрібну інформацію;
- аналізувати, виокремлювати головне, узагальнювати підходи різних авторів, порівнювати їх, робити висновки;
- вибирати методи проведення наукових досліджень;
- оцінювати результати дослідження;
- застосовувати методи математичної статистики.

Для виконання трудової функції «Дотримання вимог безпеки та охорони праці під час професійної діяльності» необхідні такі професійні компетентності:

- здатність дотримуватися нормативно-правових актів із питань охорони праці;
- здатність убезпечити робочі місця персоналу підрозділу та різних робочих зон фітнес-клубу;
- здатність забезпечити надання першої долікарської допомоги особам під час виникнення у них невідкладних станів.

Для отримання професійної компетентності «Здатність дотримуватися нормативно-правових актів з питань охорони праці» необхідно знати:

- права і обов'язки (посадову інструкцію) менеджера фітнес-сервісу;
- документи звітності, підзвітності підрозділу;
- локальні нормативні акти організації;

- основні правила та норми з охорони праці;
- основні правила електро- та пожежної безпеки.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність дотримуватися нормативно-правових актів із питань охорони праці» необхідні такі уміння та навички:

- навички проведення інструктажу з техніки безпеки, користуватися засобами протипожежного захисту;
- уміння забезпечити:
 - відповідність обладнання правилам техніки безпеки (справність, чистота тощо);
 - гігієнічні норми функціонування різних робочих зон (чистота, тепло, кондиціонування повітря, наявність питної води, якісна робота обслуговуючого персоналу тощо);
- навички обліку проходження фітнес-персоналом щорічного медогляду.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність забезпечити безпеку робочих місць персоналу підрозділу та різних робочих зон фітнес-клубу» необхідно знати:

- умови безпечного використання спортивного обладнання;
- правила експлуатації спортивного обладнання, інвентарю та догляду за ним.

Для професійної компетентності «Здатність забезпечити безпеку робочих місць персоналу підрозділу та різних робочих зон фітнес-клубу» необхідні такі уміння та навички :

- навички здійснення контролю щодо правил експлуатації спортивного обладнання;
- уміння визначати справність спортивного обладнання, інвентарю, усунення їхніх дрібних неполадок.

Для наявності професійної компетентності «Здатність забезпечити надання першої долікарської допомоги особам під час виникнення у них невідкладних станів» необхідні знання загальних принципів та правил надання

першої долікарської допомоги особам при травмуванні, нещасному випадкові чи раптовому критичному стані.

Для забезпечення професійної компетентності «Здатність забезпечити надання першої долікарської допомоги особам під час виникнення у них невідкладних станів» необхідно уміти:

- забезпечити першу долікарську допомогу;
- організувати негайне доправлення (транспортування) постраждалого у медичний заклад (за потреби).

Заборони у професійній діяльності менеджера фітнес-сервісу є:

- ✓ порушувати стандарти обслуговування клієнтів;
- ✓ розголошувати персональні дані клієнтів;
- ✓ ухвалювати управлінські рішення за межами своїх повноважень;
- ✓ надавати неправдиву інформацію щодо послуг, комерційних пропозицій та їх вартості;
- ✓ необ'єктивно оцінювати роботу персоналу.

Отже, вбачаємо розробку професійних стандартів для персоналу системи оздоровчого фітнесу та створення єдиного Центру сертифікації фітнес-персоналу України доцільними та необхідними.

Висновки до розділу 5

Вагомість чинників віддаленого середовища, які мають вплив на функціонування системи оздоровчого фітнесу, експертами встановлена наступна: соціальні (зважена оцінка=1,13), економічні (зважена оцінка=0,93), політичні (зважена оцінка=0,91) та технологічні (зважена оцінка=0,88). Отримані результати дають уявлення про попит і значущість професійної діяльності фітнес-персоналу, економічні можливості розвитку та споживання послуг системи оздоровчого фітнесу (платоспроможність населення), політичну стабільність і наміри влади відносно розвитку суспільства (сьогодні, нажаль, система оздоровчого фітнесу не взаємодіє із державними та громадськими органами управління тощо). Чинники віддаленого середовища дозволяють також

передбачити можливості розвитку науки й техніки, вчасно переорієнтовуватися на перспективні/інноваційні фітнес-технології. Саме тому система оздоровчого фітнесу повинна їх враховувати, вчасно реагувати і адаптуватися до відповідних змін.

Виявлено 54 чинники впливу зовнішнього середовища на розвиток системи оздоровчого фітнесу в рамках PEST-аналізу. Встановлено 32 варіанти дій за критерієм оптимальності (вище 7,5 бала, коефіцієнт варіації – менше 10%) організаційного та кадрового забезпечення для удосконалення системи оздоровчого фітнесу, які нами у подальшому згруповані у завдання:

- сприяння розвитку системи оздоровчого фітнесу: покращення спортивної інфраструктури ($7,0 \pm 0,17$; 9,4%); контроль за якісними та кількісними показниками реалізації заходів, спрямованих на розвиток локальних фітнес-ініціатив ($8,1 \pm 0,18$; 8,7%) тощо; залучення населення до рухової активності ($7,9 \pm 0,12$; 5,8%); популяризація оздоровчого фітнесу ($9,4 \pm 0,24$; 9,7%);

- оптимізація стратегії розвитку: удосконалення кадрової політики ($7,3 \pm 0,13$; 6,7%), активізація видів і форм реклами ($7,3 \pm 0,18$; 9,7%), впровадження нових форм і видів оздоровчого фітнесу ($8,0 \pm 0,20$; 9,4%), створення умов для занять ($9,2 \pm 0,22$; 9,4%), підвищення соціальної відповідальності ($9,2 \pm 0,22$; 9,4%), співпраця із ЗВО ($9,4 \pm 0,24$; 9,7%), взаємодія підрозділів фітнес-клубу ($8,1 \pm 0,18$; 8,7%), проведення оптимальної цінової політики ($9,1 \pm 0,21$; 8,8%);

- організація якісного надання фітнес-послуг: створення умов для професійного розвитку ($9,4 \pm 0,24$; 9,7%), підвищення кваліфікації ($9,3 \pm 0,19$; 7,8%), сертифікація персоналу ($9,9 \pm 0,1$; 2,6% – найвищий показник), інтеграція зусиль персоналу у формуванні іміджу фітнес-клубу ($8,1 \pm 0,18$; 8,7%), створення комфортного мікроклімату ($7,3 \pm 0,19$; 9,9%), дотримання вимог клієнтоорієнтованості ($7,0 \pm 0,17$; 9,4%), запровадження системи оцінювання якості фітнес-послуг ($8,0 \pm 0,20$; 9,4%), дотримання вимог безпеки спортивного обладнання ($8,1 \pm 0,18$; 8,7%);

- узгодження документів регламентування щодо: розроблення і

затвердження професійного стандарту ($9,1 \pm 0,13$; 5,7%), розроблення і затвердження кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера ($7,1 \pm 0,15$; 8,4%), визначення категорійності фітнес-клубів ($7,3 \pm 0,19$; 9,9%), утворення Центру сертифікації фітнес-персоналу ($8,0 \pm 0,2$; 9,4%), створення галузевої системи кваліфікацій ($7,4 \pm 0,13$; 6,9%);

– удосконалення системи підготовки кадрів: профільна і непрофільна освіта ($7,6 \pm 0,13$; 5,8%), затвердження освітньої програми «фітнес та рекреація» ($9,2 \pm 0,15$; 6,1%), акредитація програм підготовки ($8,9 \pm 0,13$; 5,8%), модернізація змісту і структури підготовки, професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів ($9,1 \pm 0,15$; 6,1%), сприяння впровадженню модуля з оздоровчого фітнесу у ЗСО, ЗВО ($7,3 \pm 0,15$; 6,7%).;

– здійснення обліку фітнес-персоналу, міжнародне співробітництво: формування реєстру фахівців ($9,4 \pm 0,24$; 9,7), міжнародне визнання зареєстрованих профе-сіоналів в оздоровчому фітнесі ($9,2 \pm 0,14$; 6,1%).

Завдання та дії для їх реалізації враховані для удосконалення організаційного та кадрового забезпечення при розробленні концепції системи оздоровчого фітнесу.

Алгоритм формування професійних стандартів адаптовано до системи оздоровчого фітнесу, що дало змогу розробити їх для фітнес-персоналу. Алгоритм передбачає вивчення фактичного стану та перспективи застосування трудової діяльності фітнес-персоналу; вимоги до змісту та якості професійної діяльності у нормативно-правових актах; формування загальних компетентностей; перелік вимог до знань, умінь, навичок фітнес-персоналу; вимоги до рівня кваліфікації, медичних протипоказань до роботи, досвіду роботи, рівня освіти фітнес-персоналу; формування переліку трудових функцій та трудових дій; експертне оцінювання їх частоти застосування та важливості; формування переліку предметів і засобів праці та визначення професійних компетентностей, знань, умінь та навичок, необхідних для виконання трудової функції.

Розроблено проекти професійних стандартів для персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу.

Актуалізувалася потреба наукового обґрунтування концепції кадрового забезпечення в системі оздоровчого фітнесу України для подолання виявлених суперечностей між існуючою практикою та вимогами сьогодення.

Основні положення, викладені у п'ятому розділі дисертаційного дослідження, представлено у наукових працях [107, 109, 405, 410, 412].

РОЗДІЛ 6

ОБГРУНТУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ТА КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧОГО ФІТНЕСУ В УКРАЇНІ

6.1. Методологічні основи побудови концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу

Пріоритетом реалізації державної політики є впровадження в Україні європейських стандартів життя. На жаль, сьогодні залишаються актуальними проблеми депопуляції, погіршення стану здоров'я населення, обмеження рухової активності, організаційної взаємодії між суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, невідповідності вимогам сучасності та світовим стандартам її ресурсного забезпечення, зокрема організаційного, кадрового, науково-методичного тощо [38, 108, 148, 218, 219]. Подолання зазначених негативних тенденцій та виконання завдання формувати здоровий спосіб життя громадян України потребує нагальних ефективних заходів. Для цього необхідно впровадити таку систему фізкультурної просвіти населення, яка б сприяла:

- створенню розуміння і умов щодо формування здорового способу життя, престижу здоров'я;
- залученню населення до оздоровчої рухової активності;
- виконанню завдань Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [285]. Зазначене потребує якісно підготовленого кадрового складу, який постійно підвищує свою кваліфікацію.

Теоретико-методологічне розроблення концепції базувалося на таких засадах:

- нормативно-правові та законодавчі акти України: Конституція України, Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Стратегії сталого розвитку «Україна–2020» (Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5), Закони України «Про фізичну культуру і спорт» та «Про вищу

освіту», «Про освіту» [286], Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [285], постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року» [288], Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010 [229], «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [281] тощо;

- фундаментальні положення теорії та методики фізичного виховання (Б. М. Шиян, Є. Н. Приступа, Т. Ю. Круцевич, В. Москаленко та ін.);

- теоретико-методичні основи оздоровчого фітнесу (Т. Ю. Круцевич, Л. Я. Іващенко, О. Л. Благій, А.І.Альошина та ін.);

- теорія інформації та моделювання у фізичному вихованні (С. С. Єрмаков, В. А. Кашуба, Б.А.Виноградський та ін.);

- підготовка фахівців з фізичної культури і спорту (Л. П. Сущенко, Ю. М. Шкретій, М. М. Василенко, Н. О. Белікова, О.Ю.Ажиппо, М. В. Данилевич та ін.);

- теоретичні основи управління сферою фізичної культури і спорту (Є. В. Імас, Ю. П. Мічуда, І. І. Приходько, І. І. Переверзін, О. М. Жданова та ін.).

Методологічним підґрунтям концепції визначено (через аналіз можливостей застосування в реалізації нашої концепції) нижче подані методологічні підходи:

– діяльнісний (специфічна професійна форма активності людини, у якій вона досягає свідомо поставлених цілей, що формуються внаслідок виникнення певних потреб). Визначає організацію професійної діяльності, оскільки фітнес-тренер виконує певну послідовність різного роду дій.

– діалектичний (подолання наявних суперечностей: між формуванням в національній системі кваліфікацій та її відсутністю її в оздоровчому фітнесі; між вимогами споживачів і роботодавців до компетентностей фітнес-персоналу та відсутністю відповідних професійних стандартів; між вдосконаленням

компетентностей фітнес-персоналу та невизначеністю системи його безперервного професійного розвитку);

- екзистенціальний (формування у фітнес-персоналу пріоритетних цінностей професійної діяльності);

- системний (дає підстави тлумачити оздоровчий фітнес як підсистему оздоровчо-рекреаційної рухової активності або як самостійну систему. Специфіка системи оздоровчого фітнесу не вичерпується особливостями її складових, а пов'язана з характером взаємодії між ними, механізмом зв'язків і відносин, що забезпечують загалом її цілісність і функціонування);

- акмеологічний (вдосконалення і корекція професійної діяльності, здійснення професійного і особистісного розвитку фахівців на кожному етапі у процесі неперервної освіти; формування професійної самореалізації, саморегуляції і самоорганізації);

- компетентнісний (засвоєння різних знань та способів практичної діяльності для формування професійних компетентностей фітнес-персоналу; зорієнтованість на соціалізацію і професіоналізацію, постійний розвиток компетентностей в умовах неперервної освіти. Компетентність допомагає фахівцеві бути соціально самостійним, мобільним, кваліфікованим, ефективно вирішувати різноманітні завдання, які стосуються його професійної діяльності. Компетентний фітнес-тренер реалізовує у своїй роботі професійні знання, уміння та навички. Він завжди саморозвивається та вважає свою професію великою цінністю);

- професіографічний (обґрунтування норм і вимог професії до видів професійної діяльності та якостей особистості фітнес-тренера, які дозволяють йому ефективно виконувати вимоги професії, створюють умови для його розвитку).

Сукупність зазначених методологічних підходів, їх взаємодоповнення та коригування дали можливість вивчити різні аспекти організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу, виявити резерви її подальшого удосконалення та результативності функціонування.

В основу концепції також покладено розробки вітчизняних (О. В. Корх-Черба, 2015; М. М. Приймак, 2016; П. А. Слобожанінов, 2017; М. М. Василенко, 2018 та ін.) та іноземних (Д. Червінський, 2001; Д. Стейсі, М. Хопкінс, К. Адамо, Р. Шор Д. Прадхон, 2010 та ін.) науковців щодо кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

6.2. Зміст концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу

Сьогодні політика України спрямована на входження до європейської співдружності. Інтеграційні та економічні процеси створюють необхідні передумови для формування ефективної концепції вітчизняної системи оздоровчого фітнесу. Зауважимо, що інтеграція до європейського співтовариства потребує, на нашу думку, перебудови окремих соціальних інституцій та процесів на нових і демократичних принципах.

Успішна професійна діяльність вимагає сьогодні від фахівця з фізичної культури і спорту високого професіоналізму, активності, творчості, глибоких знань, умінь і навичок як предметно-професійного, так і специфічного характеру, пов'язаних із особливостями змісту діяльності. Зазначені вимоги до сучасного фахівця повною мірою стосуються і фахівців з оздоровчого фітнесу, оскільки динамічний розвиток вітчизняної системи оздоровчого фітнесу зумовлює постійну потребу у кваліфікованих кадрах [108, 109]. Зауважимо, що розвиток системи оздоровчого фітнесу і поява нових професій (зокрема 3475 «фітнес-тренер») сприяють розв'язанню наявних проблем [102] і докорінним змінам у структурі ринку праці, змінюють пріоритетні вимоги до компетентностей працівників тощо. Саме тому в сучасних умовах система оздоровчого фітнесу потребує фахівців, які пройшли відповідну підготовку та забезпечують своє подальше професійне зростання для належної конкурентоспроможності на ринку праці та задоволення нових запитів споживачів їхніх послуг.

Отже, проблемою, яка потребує розв'язання, є дисбаланс між запитами суспільства на висококваліфікований фітнес-персонал та результатами

діяльності закладів вищої освіти, професійною готовністю випускників до інтенсивного розвитку системи оздоровчого фітнесу. Для цього слід обґрунтувати концептуальні вимоги щодо організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Система оздоровчо-рекреаційної рухової активності є сукупністю компонентів (підсистем): оздоровчого фітнесу, спорту для всіх і фізичної рекреації [97, 130]. Оздоровчий фітнес – це відкрита соціальна система, яка взаємодіє із довкіллям і має здатність пристосовуватися до його змін [20, 130]. Поінформованість населення щодо фізкультурно-оздоровчої діяльності [395], зростання його запитів на зміцнення здоров'я, фізичне вдосконалення та активний відпочинок, попиту на якісні фітнес-послуги ставлять нові вимоги як до змісту занять оздоровчим фітнесом, так і до професійних компетентностей фахівців. Саме тому фактичний стан функціонування системи оздоровчого фітнесу та її кадрових потреб [40, 108, 109], перспективи застосування трудової діяльності фітнес-персоналу [107, 108, 110], вимоги ринку праці (роботодавців) до рівня професійної підготовленості фітнес-персоналу [44], реформування вищої освіти і зростання ролі неформальної освіти (необхідна узгодженість їх змісту) з вимогами роботодавців, невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного зростання фітнес-персоналу [278], міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу [405], формування та дотримання вимог до професійних компетентностей фітнес-персоналу [107] та ін., що були досліджені та обґрунтовані у попередніх розділах роботи, стали передумовами необхідності розроблення концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Згідно «Термінологічного словника з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів» [388], концепція – це система, основний задум будь-яких трансформацій, які дають загальне уявлення про стан або запропоновані зміни явища (об'єкта), що розглядається. Формування концепції – один із найбільш важливих етапів у будь-якому проектуванні нових креативних

підходів для практичної їх реалізації, адже на цьому етапі визначаються та закладаються методологічні підходи та технологія впровадження.

Концепцію трактуємо як сукупність наукових підходів до формування стратегічного розвитку системи оздоровчого фітнесу, що регламентується на управлінському рівні, а саме – реалізації окремих положень на регіональному, загальнодержавному, європейському та міжнародному рівнях [208]. Це управлінська конструкція, що містить загальне системне уявлення шляхів переходу від поточного положення об'єкта управління до бажаного [200]. Головне призначення концепції полягає в інтеграції певної системи поглядів і отриманні результатів, що розширяють уявлення про об'єкт у теоретичному і практичному планах [428]. Професійно розроблена концепція відіграє важливу роль для реалізації стратегічного управління розвитком будь-якого об'єкта. У ній повинні бути представлені найбільш пріоритетні напрями його розвитку [200].

Ми сформували концепцію, яка є складною, цілеспрямованою і динамічною системою. Вона є авторським баченням сутності, змісту та особливостей організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу і не суперечать чинному законодавству. Побудова концепції базувалася на методології наукової діяльності і сукупності теоретичних положень [389], методологічних підходах [428], що відображають загальні положення; теоретико-методологічні основи; змістовне наповнення; верифікацію.

Загальні положення концепції відображають мету, нормативно-правові та теоретико-методологічні основи, межі її застосування, уточнення поняттєвого апарату (див. підрозділ 1.1.), умови ефективного функціонування та розвитку системи оздоровчого фітнесу. Це дало змогу окреслити призначення концепції, обґрунтувати правомірність її основних положень, розкрити можливості її реалізації та межі ефективного використання.

Концепція базується на виконанні також загальних функцій управління: планування, організації, мотивації та контролю, які забезпечують процес її функціонування і подальшого впровадження [130].

Концепція ґрунтується на таких принципах:

- комплексності – урахування всіх чинників (організаційних, правових, соціально-психологічних, економічних), що регламентують і впливають на стан системи оздоровчого фітнесу;

- адаптації – пристосування до змін зовнішнього середовища, яке повинно забезпечити досягнення максимальної вигоди від використання впливу позитивних факторів, коригування ухвалених управлінських рішень і заходів впливу, а також створення механізмів захисту від прояву негативних факторів і тенденцій;

- стратегічної гнучкості – забезпечує виділення пріоритетних цілей і напрямів діяльності, їхніх підцілей і завдань [200, 265, 328].

Окрім цього, нами враховані специфічні принципи, викладені Ю.С. Залозною [141]:

- державно-приватне і соціальне партнерство – дасть змогу гармонізувати інтереси держави і приватного сектору для оптимізації системи оздоровчого фітнесу, а також персоналу в частині створення і розвитку виробничої та соціальної інфраструктури;

- орієнтація на збалансованість інтересів роботодавця та працівників (ефективний розвиток працівників відповідно до сучасних вимог сфери надання послуг);

- професійної компетентності – виконання функціональних обов'язків/посадових інструкцій, враховуючи рівень освіти, кваліфікації, рівень інтелектуального і фізичного розвитку працівника, загальної і професійної культури, наявність чіткої продуманої системи дисциплінарної практики в організації та послідовне і неухильне дотримання її основних положень. Заохочення і покарання мають здійснюватися у строгій адекватності з кількістю та якістю виконаної роботи, або з характером провини; розуміння відповідальності персоналу за якість та результативність праці);

- транспарентності – дає змогу отримувати достовірну і повну інформацію про суб'єкти системи оздоровчого фітнесу;

- страхування ризиків – забезпечення та захист інтересів персоналу;

- інноваційності – розвиток сфери послуг та персоналу тощо.

Підкреслимо, що саме на етапі розроблення концепції було визначено і закладено зазначені вимоги з метою її практичної реалізації.

Отже, метою концепції є удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу та забезпечення її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг.

Мету концепції ми деталізували у цілі, сукупність яких зумовлює її досягнення через відповідні завдання:

- координація діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту: узгодження документів регламентування щодо взаємодії органів державної влади, місцевого самоврядування, суб'єктів освітньої діяльності та системи оздоровчого фітнесу, наукових і науково-технічних організацій в інтересах кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу і сприяння її розвитку;
- формування системи моніторингу фітнес-персоналу: вдосконалення системи підготовки кадрів та здійснення обліку фітнес-персоналу, міжнародне співробітництво;
- удосконалення функціонування фітнес-клубу: оптимізація стратегії розвитку та організація якісного надання фітнес-послуг.

Виконання сформованих завдань буде здійснюватися через варіанти дій (їх дієвість оцінена експертами – див. підрозділ 5.1, 5.2) і сприятиме забезпеченню умов для реалізації концепції, включаючи внесення доповнень і змін у чинну нормативно-правову базу.

Концепція передбачає максимальне використання сильних сторін та мінімізацію слабких у діяльності всіх суб'єктів фізичної культури і спорту. Для цього, на нашу думку, слід передбачити побудову взаємовідносин між органами державної влади, громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості та суб'єктами системи оздоровчого фітнесу, враховуючи їхнє внутрішнє і зовнішнє середовище. Авторське бачення співпраці представлено на рис. 6. 1.

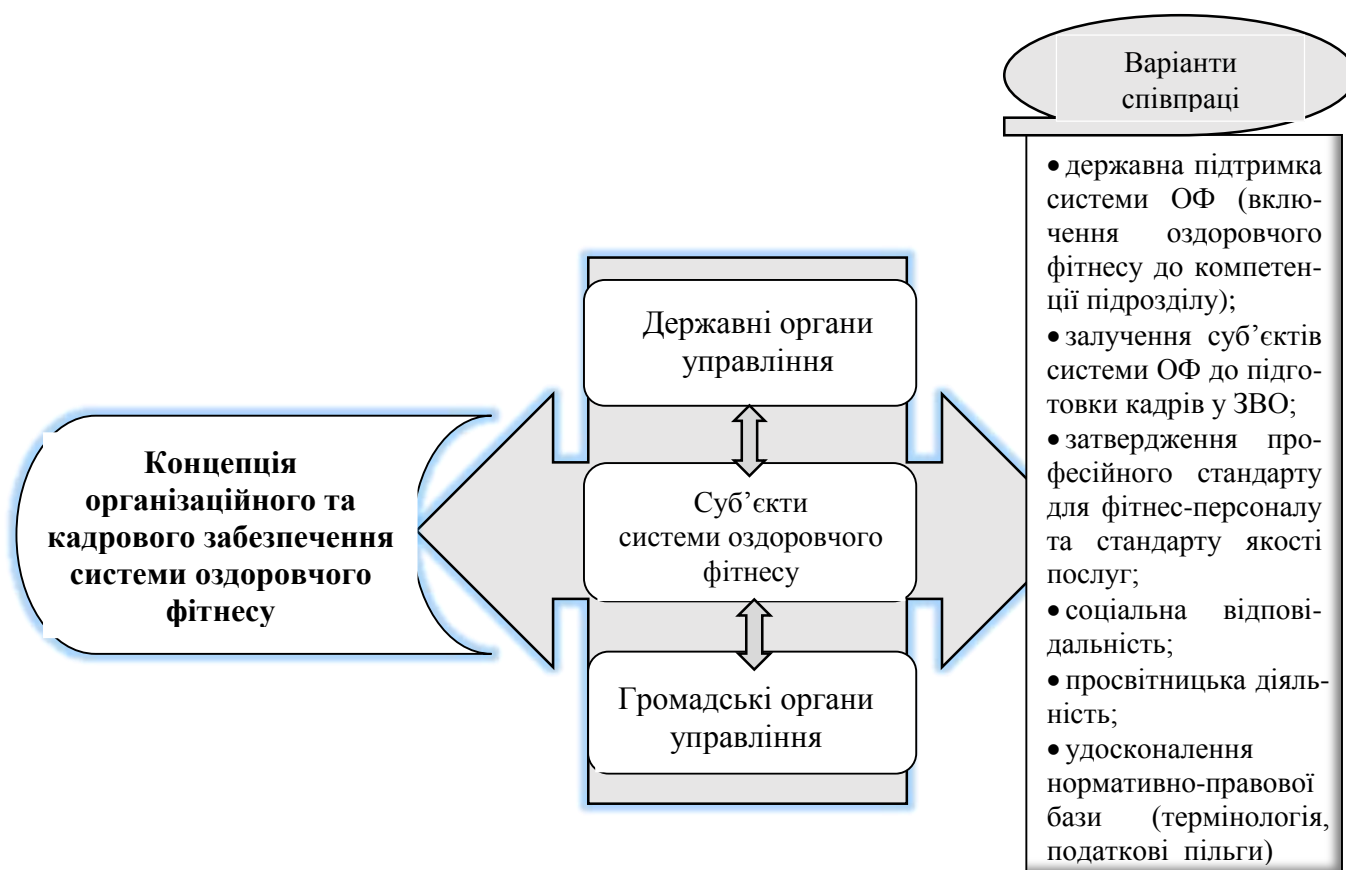

Рис. 6. 1. Схема співпраці суб'єктів сфери фізичної культури і спорту для впровадження концепції

Має бути встановлено партнерство між державою і фізкультурно-спортивним рухом, що й дасть змогу сформувати й реалізувати загальний курс національної політики. Річ у тому, що сучасна система управління сферою фізичної культури і спорту не повинна обмежуватися лише взаємодією структур державного і громадського секторів та об'єднанням їхніх зусиль. Слід неодмінно зважити на те, що під час становлення і розвитку ринкової економіки діє чинник приватно-підприємницької діяльності [301], що дає змогу забезпечити координацію дій усіх зацікавлених суб'єктів. Система оздоровчого фітнесу у своїй сукупності складається з фітнес-клубів (фітнес-центри, фітнес-студії тощо) різної організаційно-правової форми власності. Позитивним є той факт, що усі зацікавлені сторони готові до взаємодії. Про це свідчить круглий стіл «Перспективи розвитку оздоровчої рухової активності в Україні» (25. 10. 2017 р.), всеукраїнські дослідження ринку фітнес-послуг (2017 р., 2018 р.,

2019 р.), розроблення «Єдиного фітнес-стандарту України» (17. 01. 2019 р.) тощо. Така співпраця повинна бути відображена у правових документах. Для цього, на нашу думку, слід урегулювати відносини всередині індустрії фітнесу, визначити стимулювальну та гарантуючу роль держави, захистити бізнес та права споживачів. Це дасть змогу визначити повноваження органів виконавчої влади у взаємовідносинах із суб'єктами індустрії фітнесу між собою та з владою. Бажаним є і прийняття державної програми підтримки та розвитку оздоровчого фітнесу, яка сприятиме встановленню його ролі та місця в системі оздоровчо-рекреаційної рухової активності.

Вважаємо, що успішне функціонування сфери фізичної культури і спорту в сучасних умовах вимагає використання принципово нових форм і методів управління, відповідних суті ринкових соціально-економічних вимог. Нашу думку підтримує І. Є. Рибчич [301].

Слід зазначити, що концепцію буде ефективно впроваджено тоді, коли будуть враховані потреби усіх сторін щодо кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Саме тому необхідно опрацювати механізми регулювання рівня професійної відповідності фітнес-персоналу через розроблення, затвердження та імплементацію професійних стандартів (узгодивши їх із Національною рамкою кваліфікацій), які відображатимуть вимоги ринку праці, роботодавців та споживачів до професійної діяльності. Роботодавцям вони необхідні для захисту і прозорості бізнесу, визначення рівня якості послуг і самоідентифікації співробітників.

Необхідність упровадження єдиних (обов'язкових) стандартів в оздоровчому фітнесі давно назріла [107]. У цей час керівники фітнес-клубів у роботі з персоналом дотримуються власних принципів і підходів. Здебільшого фітнес-тренери надають послуги як індивідуальні підприємці, із кожним укладено договори згідно з законодавчими нормами. Оскільки йдеться про здоров'я людей (споживачів), професійну підприємницьку діяльність фахівців сфери потрібно чітко регламентувати. Це допоможе оцінити професійну придатність фахівця, сприятиме безпечності та якості надання фітнес-послуг.

З огляду на відсутність незалежної системи оцінювання професійних компетентностей фітнес-персоналу, на нашу думку, необхідно створити, як уже наголошувалося, «Центр сертифікації фітнес-персоналу», який незалежно оцінюватиме реальний стан їхньої професійної підготовленості.

Професійний стандарт у системі оздоровчого фітнесу також закладе основу для прикладного компонента – освітнього стандарту за відповідною спеціальністю, сприятиме розробленню і затвердженню кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера тощо.

Отже, у змісті концепції закладено основні принципи захисту від непрофесіоналізму, який є небезпечним для суспільства і здоров'я людини як споживача фітнес-послуг.

Не менш важливим є формування системи моніторингу підготовки та підготовленості фітнес-персоналу. Здійснення обліку фітнес-персоналу забезпечить формування відповідного реєстру фахівців. Власне підготовка кадрів у ЗВО (профільна освіта) повинна відбуватися відповідно до сучасних вимог і змін у системі оздоровчого фітнесу. Необхідно адаптувати до них усі освітні програми. Освітній процес повинен сформувати навички та компетентності, що відповідатимуть міжнародним стандартам, очікуванням роботодавців і споживачів фітнес-послуг [430, 439, 462, 493]. Оскільки заклади формальної освіти дещо втрачають монополію єдиних центрів забезпечення ринку праці кваліфікованими працівниками, стає щоразу більш актуальним визнання державними інституціями та ринком праці необхідних компетентностей, здобутих особою від провайдерів неформальних освітніх послуг. Саме тому підготовку кадрів іншими організаціями (непрофільна освіта) також потрібно здійснювати за акредитованими програмами і відповідно до аналогічних вимог. Підготовка фахівця у профільних ЗВО повинна забезпечити готовність майбутнього вчителя до проведення занять при введенні до програми з фізичної культури закладів середньої освіти модуля «Оздоровчий фітнес» [83, 391, 406, 418].

Концепція дає змогу обрати провідний вектор діяльності фітнес-клубу; передбачає, який шлях дасть можливість набути конкурентних переваг на ринку, вистояти у боротьбі за споживача. Саме тому вдосконалення функціонування фітнес-клубу допоможе забезпечувати оптимізація стратегії його розвитку. Керівництву слід формувати правильну кадрову політику щодо чисельності персоналу, його кваліфікації і ефективного використання. Необхідно активізувати різноманітні види і форми реклами, впровадження нових фітнес-програм і створення для занять комфортних умов, підвищувати рівень соціальної відповідальності, налагоджувати співпрацю із закладами освіти тощо. Організацію якісного надання фітнес-послуг потрібно забезпечувати створенням комфортного мікроклімату та інтеграцією зусиль персоналу у формуванні іміджу фітнес-клубу і дотриманням вимог клієнторієнтованості. Важливо створити умови для професійного розвитку фітнес-персоналу: професійна перепідготовка, підвищення кваліфікації тощо. Підвищення професійного рівня фахівця забезпечується створенням системи сертифікації, заснованої на розробленні професійних стандартів. Сертифікація персоналу, що впливає на якість надання фітнес-послуг, повинна відповідати європейським стандартам, її проводять добровільно, демократично і прозоро. Отож постійне підвищення кваліфікаційного рівня фахівців системи оздоровчого фітнесу є невід'ємною частиною підвищення якості послуг, які надаються [106].

Розроблення і затвердження вітчизняних професійних стандартів дасть змогу пройти європейську (EuropeActive) і американську (NCCA) акредитації. Це зробить можливим міжнародне визнання зареєстрованих вітчизняних професіоналів оздоровчого фітнесу в USREPS (Американський реєстр фахівців із фізичних вправ) та EREPS (Європейський реєстр фахівців із фізичних вправ), а також сприятиме забезпеченню професійної мобільності фахівця під час переїзду в іншу країну [430, 469]. Доцільно запровадити як систему оцінювання якості фітнес-послуг, так і сертифікації безпечності спортивного обладнання. Загалом це сприятиме надійності персоналу та розвитку фітнес-клубу.

Підсумовуючи вище зазначене, подаємо схему концепції (рис.6.2.) [409].

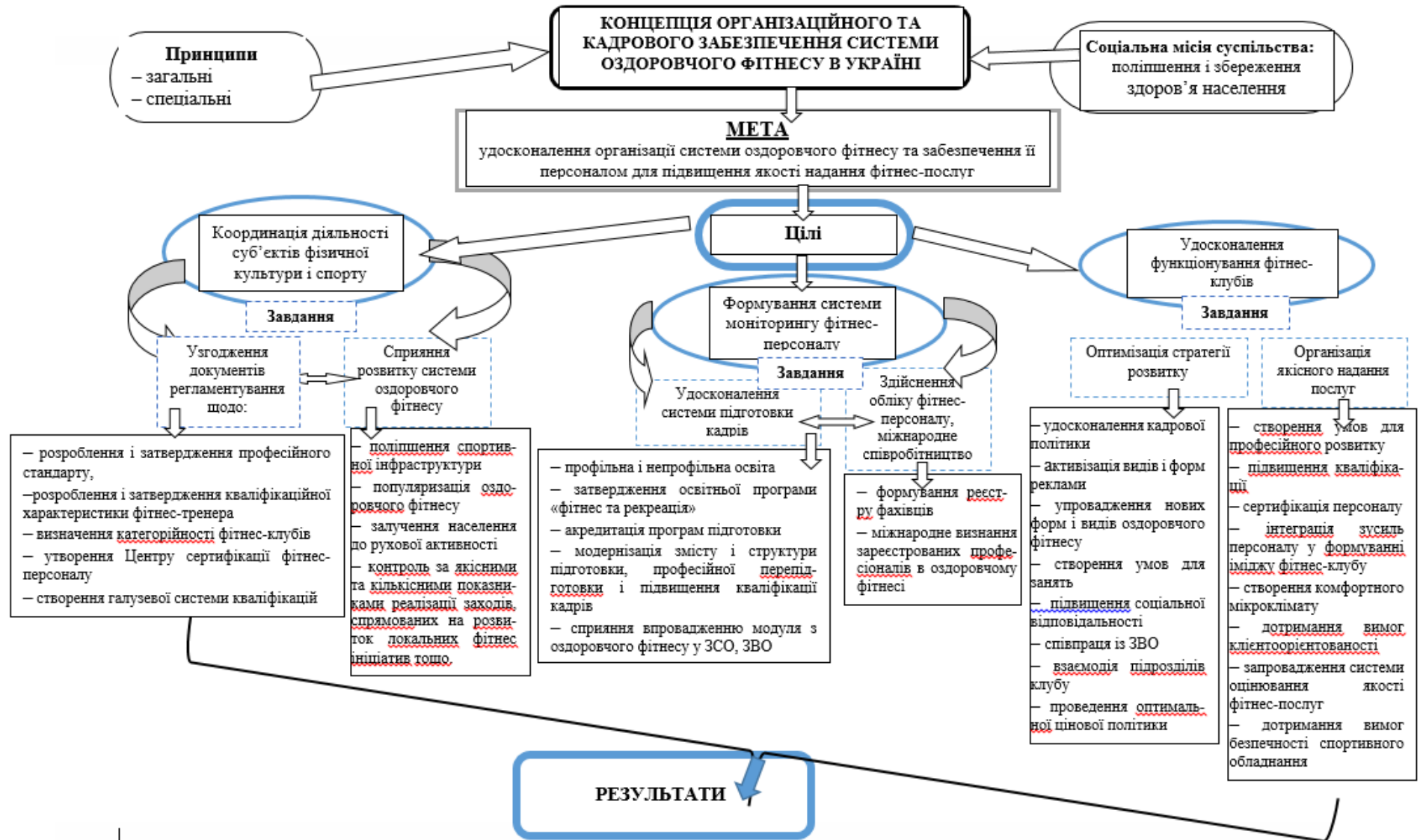

Рис. 6.2. Схема концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні

Не менш важливими концептуальними основами є врахування комплексу заходів щодо реалізації встановлених цілей, їхня своєчасність і необхідність: економічних, соціально-психологічних, технологічних, адміністративних та дисциплінарних.

Верифікацію концепції буде підтверджено через реалізацію:

- взаємодії суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, зокрема оздоровчого фітнесу (соціальне партнерство, соціальна відповідальність);
- співпрацю суб'єктів системи оздоровчого фітнесу із закладами освіти (впровадження до програми модуля з оздоровчого фітнесу; використання фітнес-програм в освітньому процесі);
- удосконалення правових основ діяльності в системі оздоровчого фітнесу;
- розроблення й реалізація програм, спрямованих на формування сприятливого бізнес-середовища та інвестиційного клімату для розвитку оздоровчого фітнесу;
- створення незалежного центру для акредитації освітніх програм, сертифікації фітнес-персоналу;
- створення галузевої системи кваліфікацій, розроблення і впровадження професійних стандартів для фітнес-персоналу;
- гарантування достатнього рівня знань і навичок для якісної роботи фітнес-персоналу;
- запровадження системи оцінювання якості фітнес-послуг, що надають суб'єкти системи оздоровчого фітнесу;
- інтеграція зусиль персоналу у формуванні іміджу фітнес-клубу та дотриманні принципу клієнтоорієнтованості; незалежна сертифікація фахівців системи оздоровчого фітнесу;
- можливість для вітчизняних професійних стандартів отримати європейську (EuropeActive) і американську (NCCA) акредитації;
- підвищення якості освіти, фахова підготовка фітнес-персоналу;

- акредитація програм для підготовки фахівців системи оздоровчого фітнесу (непрофільна освіта);

- професійне навчання, систематичне вдосконалення професійної діяльності, підвищення кваліфікації у форматі інформальної освіти, використання сучасних її методів, самовдосконалення та саморефлексії, конкурентоспроможність;

- наявність сертифікації забезпечить професійну мобільність фітнес-персоналу під час переїзду в інші міста, країни;

Концепцію розроблено на перспективу, вона має довгостроковий термін впровадження, її реалізація повинна забезпечувати створення конкурентоспроможного середовища для залучення й утримання висококваліфікованих фахівців. Для встановлення прогностичної ефективності концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні нами проведено експертне оцінювання (n=15). Експертам було запропоновано оцінити за 4-рівневою шкалою ступінь відповідності реаліям сьогодення поданих положень Концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Зокрема необхідно було вибрати один із таких варіантів відповіді: «не відповідає»; «майже відповідає»; «відповідає»; «повністю відповідає». Встановлено, що абсолютна більшість експертів (66,7 %) оцінили розроблену нами Концепцію як таку, що повністю відповідає наявному стану справ у суспільстві (рис.6.3).

В якості критеріїв оцінювання ефективності концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу використано визначення рівнів.

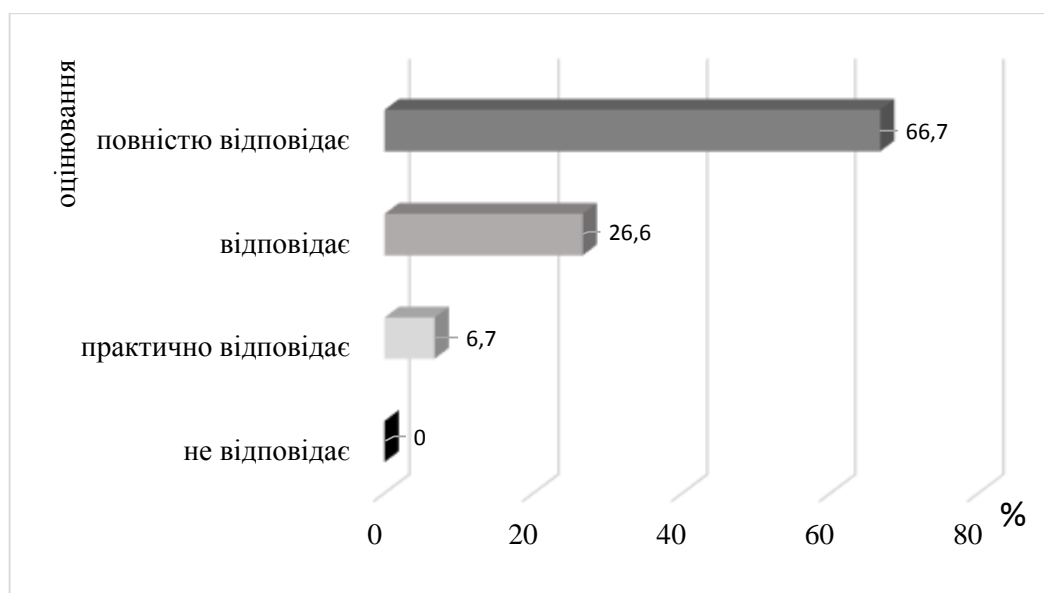

Рис. 6.3. Експертне оцінювання відповідності Концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу наявному стану справ, n=15, %

До них відносимо: обґрунтованість об'єкту прогнозування (аргументованість наведених характеристик, а також баланс між точністю та повнотою опису); узгодженості об'єкта із зовнішнім середовищем; ймовірності реалізації до встановленого горизонту прогнозування (табл.6.1).

Таблиця 6.1

Відносна верифікація прогнозу реалізації концепції організаційного та кадрового забезпечення шляхом експертного оцінювання (n=15), бали

Критерії оцінювання	$\bar{x} \pm m$	V, %
Рівень узгодженості концепції із зовнішнім середовищем (відповідність сучасним вимогам професійного сегмента ринку)	8,3±0,2	9,8%
Рівень обґрунтованості концепції (аргументованість наведених цілей і завдань, а також баланс між точністю та повнотою опису)	9,1±0,2	6,5%

Продовження табл.6.1

Рівень ймовірності реалізації концепції до 2030 року	9,2±0,1	6,1%
--	---------	------

Найвищу оцінку (9,2 бала) з незначною варіацією (6,1%) отримав рівень ймовірності реалізації концепції до 2030 року, оскільки аргументованими є наведені цілі й завдання щодо їхнього виконання (баланс між точністю та повнотою опису (9,1 бала; 6,2%)). Експерти відзначили й високий рівень обґрунтованості Концепції із зовнішнім середовищем (8,3±0,2; 9,8%). На нашу думку, це пояснюється взаємодією вчених, роботодавців та фахівців системи оздоровчого фітнесу, які входили до експертів.

Проведена експертами проєктна ефективність вказала на високу істинність зазначеної концепції.

Таким чином результати доводять, що розроблена Концепція сприятиме подоланню суперечностей між наявною практикою та вимогами сьогодення щодо удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу та забезпечення її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг.

Висновки до розділу 6

Теоретико-методологічне розроблення концепції базувалося на нормативно-правових та законодавчих актах України; фундаментальних положеннях теорії та методики фізичного виховання, зокрема теоретико-методичних основах оздоровчого фітнесу; системі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту; теоретичних основах управління сферою фізичної культури і спорту, враховуючи діяльнісний, діалектичний, екзистенціальний, системний, компетентнісний, акмеологічний та професіографічний методологічні підходи.

Передумовами розроблення концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу стали встановлені нами: фактичний

стан функціонування системи оздоровчого фітнесу та її кадрові потреби, перспективи трудової діяльності фітнес-персоналу, вимоги роботодавців до рівня його професійної підготовленості, невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного зростання фітнес-персоналу, формування та дотримання вимог до його професійних компетентностей, міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу, в також реформування вищої освіти і зростання ролі неформальної освіти.

Концепція базується на виконанні як загальних (комплексності, адаптації, стратегічної гнучкості), так і специфічних (державно-приватне і соціальне партнерство, збалансованість інтересів роботодавця та працівників, професійної компетентності, транспарентності, страхування ризиків, інноваційності) принципів та функцій управління, які забезпечують процес її впровадження і подальшого функціонування.

Реалізація мети концепції досягається координацією діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту; формуванням системи моніторингу фітнес-персоналу; вдосконаленням функціонування фітнес-клубів, а також виконанням відповідних завдань, які залежать від рівня управління і взаємопов'язані між собою.

Експертами доведена проєктна ефективність концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Експертне оцінювання здійснювалось за такими критеріями визначення рівня: обґрунтованості концепції прогнозування (аргументованість наведених характеристик, а також баланс між точністю та повнотою опису) ($9,1 \pm 0,2$; 6,5%); узгодженості концепції із зовнішнім середовищем ($8,3 \pm 0,2$; 9,8%); ймовірності реалізації концепції для встановленого горизонту прогнозування ($9,2 \pm 0,1$; 6,1%). Саме тому, її реалізація дасть можливість вдосконалити правове регламентування, оптимізувати діяльність фітнес-клубів, забезпечити якісну систему підготовки кадрів та їх сертифікацію.

Основні положення, викладені у шостому розділі дисертаційного дослідження, представлено у наукових працях [20, 108, 109, 110, 391, 395, 405, 406, 409, 412, 418].

РОЗДІЛ 7

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Рівень залучення громадян до оздоровчо-рекреаційної рухової активності – один із показників ефективності функціонування сфери фізичної культури і спорту. Фізкультурно-оздоровчі заклади, зокрема фітнес-клуби, фітнес-центри, студії та ін., які проводять заняття з оздоровчого фітнесу, є основними суб'єктами з виробництва відповідних послуг для представників різних груп населення.

Нагальна потреба в активізації участі населення в оздоровчих заняттях, конкуренція на сучасному ринку фітнес-послуг зумовлює високі вимоги до кадрового забезпечення фітнес-клубів. Саме тому оздоровчий фітнес потребує фахівців, які пройшли відповідну підготовку та дбають про своє подальше професійне зростання для належної конкурентоспроможності та задоволення нових запитів споживачів послуг. Згідно з Законом України “Про фізичну культуру і спорт” [290], підготовку та перепідготовку кадрів у сфері фізичної культури і спорту забезпечує держава (формальна освіта). Однак роботодавці не завжди вимагають наявності такої освіти у фітнес-персоналу і пропонують власні програми навчання (неформальна освіта) для формування професійних компетентностей фітнес-тренерів.

Комплексна та багатоаспектна проблема організаційного та кадрового забезпечення оздоровчого фітнесу в Україні лише починає бути предметом наукового дослідження, тож у роботі зроблено спробу визначити окремі шляхи її розв'язання.

Аналіз численних джерел інформації, поданий у роботі, свідчить про підтвердження значущості досліджень кадрової проблематики у сфері фізичної культури і спорту, зокрема у системі оздоровчого фітнесу. Підтвердженням є роботи щодо теоретичних засад професійної підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту (Л. П. Сущенко, 2003, 2015, 2017 [342]; О. Ю. Ажиппо, 2013 [1, 2, 3]; Є. А. Захаріна, 2013; Н. І. Степанченко, 2017; М. В. Данилевич, 2019 [83] та

ін.). Професійну підготовку фітнес-тренера в Україні досліджували А. Б. Мірошников, П. В. Нестеров, 2010 [213]; О. О. Берест, 2015, 2016 [22, 23]; Д. В. Пятницька, 2016 [296]; О. К. Корносенко, 2015 [174]; М. М. Василенко, 2018 [46]. Ми погоджуємося із думкою Я. Червінського (J. Czerwiński) (2001), що ефективність професійної діяльності фахівця залежить від якості його підготовки, рівня професійних знань, рівня готовності її здійснювати у сучасних ринкових умовах, оскільки з'являються нові напрями фітнесу. Однак, важливим є і вміння реалізувати набутий фаховий потенціал і творчо впливати на розвиток виробничої ситуації [164].

Погоджуємося з думкою фахівців De Lyon, T. C. Alexander, D. Neville Ross, M. A. Kathleen про те, що фаховість фітнес-тренера має вплив на споживача і його здоров'я [462, 463], якість надання фітнес-послуг [56]. Тому потрібно регулярно оцінювати його діяльність [517] і рівень майстерності [13, 14, 517].

Результати доводять і те, що у професійному середовищі обговорюються проблеми нестачі кваліфікованого фітнес-персоналу та невідповідність компетентностей цих кадрів сучасним вимогам. Отже, процеси трансформації, глобалізації та інтеграції, що відбуваються нині у системі оздоровчого фітнесу України, вимагають удосконалення її організаційного та кадрового забезпечення.

Набули подальшого розвитку положення про стан інфраструктури оздоровчо-рекреаційної рухової активності та залучення населення до оздоровчого фітнесу. Встановлено, що кількість майже усіх видів спортивних споруд в Україні від 2016 року почала зменшуватися. Однак, прослідковується позитивна тенденція щодо забезпечення населення фізкультурно-оздоровчими закладами.

Вивчення фактичного сучасного стану вітчизняної системи оздоровчого фітнесу дає змогу констатувати зростаючі темпи її розвитку: збільшення кількості фітнес-клубів та зростання потреби у професійних кадрах, які б забезпечували якість і безпечність надання фітнес-послуг.

Так, послугами фітнес-клубів у 2016 році скористалися 1,02 млн, у 2017 році – близько 1,09 млн населення, а 2018 року – 1,2 млн осіб. Зазначимо, що у 2017 році в нашій країні функціонували 1569 фітнес-об'єктів, а у 2018 р. зафіксовано їх збільшення до 1765 об'єктів. Відношення кількості осіб, залучених в оздоровчий фітнес, до населення країни збільшилося з 2,4% (2016 р.) до 2,6% (2017 р.) та до 2,9% (2018р.). Річний оборот ринку фітнес-послуг України у 2018 році становив 266,6 млн доларів.

Набули подальшого розвитку дані про вплив чинників зовнішнього середовища на систему оздоровчого фітнесу та внутрішнє середовище організацій, які її утворюють, а саме:

- соціальних (фізкультурна поінформованість населення; пропаганда і реклама занять оздоровчим фітнесом у ЗМІ; попит на фітнес-послуги; вимоги до рівня сервісу та надання фітнес-послуг; підготовка, підготовленість і атестація кадрів системи оздоровчого фітнесу; співпраця організацій, які розвивають оздоровчий фітнес);
- технологічних (рівень інноваційних технологій: нові напрями, фітнес-програми; розвиток і проникнення інтернету, розвиток мобільних додатків).

Набула подальшого розвитку та систематизації інформація стосовно міжнародного досвіду сертифікації фітнес-персоналу організаціями: ACE [431, 440], NASM [517, 524], ACSM [432], NSCA [529], NFPT [531], NCSF [527], IFPA [492] за різними найбільш популярними програмами, враховуючи їх вимоги до змісту іспиту.

Оздоровчий фітнес є предметом уваги міжнародних організацій, які розвивають фізичне виховання, спорт вищих досягнень, адаптивний спорт і оздоровчо-рекреаційну рухову активність. Установлено, що міжнародні організації оздоровчо-рекреаційного спрямування найбільш активно впливають на розвиток системи оздоровчого фітнесу в країнах світу, розробляють і впроваджують міжнародні фітнес-програми, вимоги до підготовки та постійного підвищення кваліфікації кадрів, їх атестації тощо.

У дисертаційній роботі *удосконалено* інформаційну базу знань щодо становлення та розвитку системи оздоровчого фітнесу у світі та в Україні. Оздоровчий фітнес має давню історію, тому в роботі описано та подано різні версії його виникнення та розвитку. Подано хронологію виникнення тих чи інших видів оздоровчого фітнесу.

Результати дослідження дозволили *удосконалити* зміст основних дефініцій системи оздоровчого фітнесу: «фітнес» [26, 28, 293, 327, 352, 381, 382, 458, 459 та ін.], «оздоровчий фітнес» [100, 103, 104, 381, 382], «фітнес-індустрія» [24, 138, 259, 355], «фітнес-центр» [314, 339, 359], «фітнес-клуб» [119, 372, 560, 561, 562, 572], «фітнес-студія» [373], «фітнес-персонал» [561, 562], «фітнес-технологія» [78, 245, 260, 312, 313, 314, 339, 368, 374], «фітнес-послуга» [40, 41, 118, 144, 145, 162, 176, 290, 362], «фітнес-програма» [25, 388, 374], «споживач фітнес-послуг» [40], «система оздоровчого фітнесу» [411, 412] тощо. Різні версії їх тлумачення мають право на існування та доповнюють / конкретизують одна одну. Автор зробила висновок про необхідність тлумачення спеціальних дефініцій системи оздоровчого фітнесу у нормативно-правових документах.

Також нами подано інформацію про спільні і розбіжні характеристики професійної діяльності тренера з виду спорту та фітнес-тренера на підставі ознак: мета, контингент, знання, уміння, засоби і методи, час занять, вимоги, співпраця, емоційний стан, критерії нарахування зарплати [111]. Виявлено спільні та розбіжні характеристики.

Удосконалено та адаптовано алгоритм розроблення професійного стандарту до системи оздоровчого фітнесу, який передбачав виконання певних послідовних дій: вивчення фактичного стану та перспективи застосування трудової діяльності фітнес-персоналу; вимог до змісту та якості професійної діяльності у нормативно-правових актах; формування загальних компетентностей; переліку вимог до знань, умінь, навичок фітнес-персоналу; вимог до рівня кваліфікації, медичних протипоказань до роботи, досвіду роботи, рівня освіти фітнес-персоналу; формування переліку трудових функцій та трудових дій; експертне оцінювання їх частоти застосування та важливості;

формування переліку предметів і засобів праці та визначення професійних компетентностей, знань, умінь та навичок, необхідних для виконання трудової функції [107, 410].

Характерним для сучасної системи оздоровчого фітнесу різних країн світу є розвиток та зміцнення позицій на світовій арені, найбільша стабільність упродовж 2012–2018 рр., укладання та реалізація в названий період найбільш вдалих угод. Сьогодні з'являються нові види тренувань, інноваційне обладнання, тренажери і різноманітні додатки, що сприяє дієвості та конкурентоспроможності фітнес-клубів. Також встановлено пріоритетні напрями розвитку оздоровчого фітнесу впродовж 2017–2019рр., до яких віднесено «розумні технології», групові та високо-інтервальні тренування тощо [49, 125, 392, 393, 540, 542, 543, 556, 559].

За прибутковістю фітнес-індустрія посідає у світовій економіці друге місце після інформаційних технологій. Зокрема, загальний дохід фітнес-індустрії у 2018 році становив 94 млрд доларів, який забезпечили 210 тис. клубів і 183 млн їх клієнтів. З огляду на доходи, темпи зростання фітнес-індустрії в усьому світі становлять 8,7 % .

У 2017 році США задекларували свої доходи від фітнес-індустрії у розмірі 30,0 млрд доларів, а країни Європи – близько 26,6 млрд доларів, 18 латиноамериканських ринків отримали дохід у 6 млрд доларів.

Аналіз європейського ринку фітнес-послуг 2018 року дав змогу встановити, що його лідером є Німеччина, яка також посідає друге місце у світі за показниками отримання прибутку (5,6 млрд євро), кількості фітнес-клубів (8988) та споживачів (10 млн 600тис.) [232, 241, 378, 397]. У Німеччині особливу увагу приділяють підготовці кваліфікованих кадрів для фітнес-клубів завдяки законодавчо затвердженій системі навчання і сертифікації спеціалістів [40, 128, 193, 194].

Отже, міжнародний досвід функціонування світової та європейської системи оздоровчого фітнесу свідчить про загальні тенденції її розвитку, однак кожна країна має певні особливості. Саме тому ми здійснили аналіз розвитку

оздоровчого фітнесу в Україні, урахуваючи його нормативно-правове, організаційне та кадрове забезпечення, стан економіки, ментальність тощо.

Ринок фітнес-послуг в Україні (впродовж 2013–2018 рр.) балансує між попитом і пропозицією. Попри воєнні дії та економічну кризу, в українських містах відкривається щороку більше фітнес-клубів, фітнес-центрів та ін. Установлено, що річний оборот фітнес-послуг в Україні у 2017 році становив 251,4 млн доларів, а 2018 року – до 266,6 млн доларів. Кількість споживачів збільшилася з 1,09 млн осіб до 1,2 млн осіб відповідно [94, 95, 96].

У роботі наведено дані міжнародного звіту «European Health&Fitness Market – 2018» про стан ринку фітнесу в Європі, згідно яких наша держава є серед двадцяти європейських країн, як за кількістю фітнес-клубів, так і за кількістю їхніх відвідувачів. Отож ринок фітнес-послуг України перспективний, і прогнози потенційної ємності у 2 млрд доларів є цілком реальні [233]. Лідерами ринку фітнес-послуг України є мережеві клуби, які пропонують населенню широкий спектр послуг за помірними цінами: «Sport Life» (67 спортклубів у 18 містах) та «FitCurves» (більше ніж 105 залів у 38 містах) [94, 95].

У роботі розглянуто організаційне та кадрове забезпечення системи оздоровчого фітнесу у Львові, що є середньостатистичним містом України за кількістю закладів фізичної культури (зокрема фітнес-клубів) і за показниками кількості населення, залученого до рухової активності. У місті функціонують 88 фітнес-клубів, а споживачами їх послуг є 57520 осіб. Аналіз офіційних сайтів найбільш популярних фітнес-мереж Львова дав змогу сформулювати їхні характеристики, вивчити інформацію про різноманітний асортимент фітнес послуг, потреби у фаховому фітнес-персоналі. Зокрема, 4 клуби «Sport Life» пропонують львів'янам близько 30 фітнес-програм, однак кожен із них має свій їхній перелік. Діяльність мережі клубів забезпечують 183 співробітники, з яких 44,2 % - мають вищу фахову освіту. У середньому за день усі фітнес-клуби «Sport Life» відвідують 3853 клієнти, найбільш популярні годинами занять є ранкові та вечірні.

Мережа фітнес-клубів «FitCurves» займає 50 % ринку мережевих клубів України. У Львові функціонує 9 таких клубів. Програма «FitCurves» дає можливість безпечно тренуватися жінкам різного рівня підготовленості.

Враховуючи особливості їх функціонування *уперше* сформовано стратегічні напрями розвитку суб'єктів системи оздоровчого фітнесу (мереж фітнес-клубів «Sport Life» та «FitCurves») на середньострокову перспективу шляхом вивчення їх сильних і слабких сторін, можливостей та загроз. Завдяки побудованим SWOT-матрицям вдалося визначити, що необхідно виконати, щоб розвинути сильні сторони діяльності і підвищити показники, які виявилися нижчими, ніж у конкурентів.

Попри те, що соціально відповідальна діяльність бізнесу в Україні перебуває у стадії становлення, під час дослідження було встановлено, що мережі фітнес-клубів «Sport Life» і «FitCurves» у своїй діяльності регулярно здійснюють заходи соціального та благодійного спрямування, тобто розуміють свою соціальну відповідальність і формують свій позитивний вдосконалення діяльності фітнес-персоналу.

Уперше встановлено затребуваність фахівців системи оздоровчого фітнесу на вітчизняному ринку праці та визначено зміст професійної діяльності персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм та менеджера фітнес-сервісу з детальною характеристикою трудових функцій та трудових дій з їх реалізації. Вивчено сучасний стан та перспективи працевлаштування та подальшого вдосконалення діяльності фітнес-персоналу України з використанням інформації Державної служби статистики [89], здійснено контент-аналіз кадрового порталу «HeadHunter» (hh.ua) [488] і бази вакансій фітнес-персоналу за останні три роки, вивчено міжнародний досвід сертифікації (оцінювання професійного рівня) фітнес-персоналу із урахуванням думки експертів, проведено педагогічне спостереження професійної діяльності фітнес-персоналу (професійні дії тренерів під час проведення групових (n=69) і персональних занять (n=35)) у 16 фітнес-клубах. Зазначені результати дали можливість *уперше науково* обґрунтувати зміст проєктів професійних стандартів

«Персонального фітнес-тренера», «Фітнес-тренера групових програм» та «Менеджера фітнес-сервісу», де, зокрема, систематизовано професійні компетентності, необхідні для виконання трудових дій з реалізації визначених трудових функцій. Алгоритм їх побудови відповідає методиці розроблення професійних стандартів [280].

Під час розроблення професійного стандарту було досліджено та проаналізовано трудову (професійну) діяльність зазначеного фітнес-персоналу, яка підтверджена експертним опитуванням досвідчених фахівців системи оздоровчого фітнесу. Якість інформаційного наповнення професійного стандарту, зокрема забезпечення повноти та актуальності інформації, полягала в неупередженому ставленні експертів до трудових функцій певного виду трудової діяльності. Професійні стандарти відображають вимоги ринку праці, роботодавців та споживачів до професійної діяльності фітнес-персоналу. Їх необхідно використовувати під час розроблення освітніх стандартів, під час атестації та сертифікації персоналу, оцінювання та присвоєння професійних кваліфікацій.

Надалі необхідно опрацювати механізми регулювання рівня професійної відповідності фітнес-персоналу через затвердження і імплементацію професійних стандартів (узгодивши їх із Національною рамкою кваліфікацій). Затвердження вітчизняних професійних стандартів дасть змогу пройти європейську («EuropeActive») і американську (NCCA) акредитації.

Вимоги сьогодення актуалізували потребу розроблення професійних стандартів для системи оздоровчого фітнесу, галузевого стандарту вищої освіти та введення обов'язкової сертифікації фітнес-тренерів, що підвищить рівень якості обслуговування споживачів фітнес-послуг.

Саме тому в роботі наголошено на необхідності створення «Центру сертифікації фітнес-персоналу», який зможе дати незалежну оцінку реального стану його професійної підготовленості, зокрема професійних компетентностей.

Проведений аналіз засвідчив, що проблемою, яка потребує розв'язання, є дисбаланс між запитами суспільства на висококваліфікований фітнес-персонал

та результатами діяльності закладів вищої освіти, професійною готовністю випускників до інтенсивного розвитку системи оздоровчого фітнесу.

Для усунення цього дисбалансу *уперше* обґрунтовано концепцію організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, яка базується на відповідних методологічних підходах і спрямована на удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу та забезпечення її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг [409, 412]. Структурними елементами концепції є: загальні та спеціальні принципи; мета та цілі; завдання та основні заходи з їх виконання; результати діяльності. Її передумовами також були: аналіз фактичного стану функціонування системи оздоровчого фітнесу та її кадрових потреб [40, 108, 109, 110], перспективи застосування трудової діяльності фітнес-персоналу [107], вимог ринку праці (роботодавців) до їхньої професійної готовності [44], реформування вищої освіти [286], зростання ролі неформальної освіти, невизначеність організаційних умов впровадження сучасної системи безперервного професійного зростання фітнес-персоналу [10, 278], вивчення міжнародного досвіду [405] тощо.

Розроблена концепція є складною, цілеспрямованою і динамічною системою та авторським баченням удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу й забезпечення її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг.

Експертами доведена проєктна ефективність концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Динамічний розвиток вітчизняної системи оздоровчого фітнесу зумовлює зростання потреби у кваліфікованих кадрах, які мали б відповідну підготовку та забезпечили подальше підвищення кваліфікації (професійне зростання) для належної конкурентоспроможності на ринку праці та задоволення нових запитів споживачів їхніх послуг.

Проведений аналіз свідчить про наявний потенціал для зростання системи оздоровчого фітнесу України, необхідність створення привабливих умов для

інвесторів, передбачення у законодавстві податкових преференцій для закладів сфери фізичної культури і спорту та інших пільг.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі подано наукові положення та науково обґрунтовано результати у галузі науки з фізичного виховання і спорту, які розв'язують важливу науково-прикладну проблему удосконалення організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, що виявляється в розроблених теоретико-методичних основах цього процесу (відповідна концепція; проекти професійних стандартів фітнес-персоналу; характеристика змісту діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу; стратегічні напрями розвитку суб'єктів системи оздоровчого фітнесу; особливості сучасного стану функціонування досліджуваної соціальної системи на міжнародному та національному рівнях).

1. У галузі науки з фізичного виховання і спорту та низці суміжних галузей досліджено актуальні питання з різних аспектів організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу. Зокрема, виявлено історичні передумови становлення та подальшого розвитку оздоровчого фітнесу у світі та в Україні, уточнено сутність спеціальних дефініцій, розкрито специфіку підготовки кадрів для цієї системи, досліджено питання якості послуг у контексті удосконалення управління фітнес-клубами тощо.

Водночас, недостатня вивченість комплексної проблеми організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу призводить до суперечностей та нереалізованих потенційних можливостей вказаної системи стосовно моніторингу рівня готовності кадрів до виконання посадових обов'язків та безперервного їх професійного розвитку, а також належного управління суб'єктами системи оздоровчого фітнесу в Україні. Проблемне поле теоретико-методичних основ цієї системи актуалізує дослідження: розроблення професійних стандартів на основі вивчення змісту діяльності фахівців, використання сучасного технологічного алгоритму та врахування вимог Національної рамки кваліфікацій; визначення стратегічних напрямів розвитку суб'єктів системи оздоровчого фітнесу шляхом вивчення їх сильних і слабких сторін, можливостей та загроз. У зазначених умовах суттєвого значення для

науки і практики набуває обґрунтування концепції організаційного й кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.

2. Характерними ознаками сучасної міжнародної системи оздоровчого фітнесу у досліджуваний період 2012–2018 років є: стабільне економічне зростання (зокрема, за узагальненими даними різних інформаційних джерел 2018 року ця система отримала прибутки у 94 млрд доларів США, а в Європі – близько 27,2 млрд доларів США); збільшення клієнтів у фітнес-клубах (у 2018 році – понад 183 млн осіб у всьому світі, в Європі – 62,2 млн); збільшення кількості суб'єктів системи оздоровчого фітнесу (у 2018 році – понад 210 тис. одиниць на міжнародному рівні, на європейському континенті – 62 тис.); формування світових трендів (у 2017-2019 роках: застосування технологій, придатних для носіння (фітнес-трекерів; «розумних годинників», GPS пристрої стеження); групові тренування (групові онлайн-тренування); високоінтенсивні інтервальні тренування; на шостій позиції – залучення до роботи сертифікованого персоналу); зростання авторитетності закладів фахової освіти, науки та громадських організацій (Американська рада з фізичних вправ (ACE), Національна академія спортивної медицини (NASM), Американський коледж спортивної медицини (ACSM), Міжнародна асоціація фахівців із фітнесу (IFPA), EuropeActive тощо).

3. Міжнародний досвід кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу передбачає необхідність підготовки та сертифікації відповідного персоналу. У зарубіжних країнах (США, країни Європи, Японія тощо) цей процес характеризується наявністю національних особливостей та низкою спільних характеристик. Для професійної діяльності фітнес-тренера необхідна обов'язкова сертифікація компетентностей або тренерське ліцензування. В Європі оцінювання фахового рівня фітнес-тренера здійснюють організації – акредитовані провайдери за 13 професійними стандартами «EuropeActive» (комітет із питань стандартів). Найбільш популярними сертифікованими програмами є «Персональний тренер (СРТ)» та «Інструктор групових фітнес-програм (GFI)». Водночас звернено увагу на необхідність врахувати специфіку

національного законодавства та особливості розвитку оздоровчого фітнесу у державі.

4. Формування сучасної системи оздоровчого фітнесу в Україні відбувається впродовж останніх 20 років і демонструє стійку тенденцію до зростання основних показників. Річний оборот ринку фітнес-послуг України 2018 року становив 266,6 млн доларів США (на 15,2 млн. доларів США більше, ніж у 2017 р.), відбулося збільшення кількості суб'єктів системи оздоровчого фітнесу майже на 200 одиниць, їх кількість становила 1765. Однак, існує проблема нерівномірності забезпечення ними населення, бо вони сконцентровані, насамперед, у великих містах.

Установлено зростання кількості споживачів фітнес-послуг, якими 2016 року скористалися 1,02 млн, 2017 року – близько 1,09, а 2018 року – 1,2 млн осіб. Основними лідерами на ринку оздоровчого фітнесу 2018 року були мережі фітнес-центрів середнього цінового сегмента: «FitCurves», «Sport Life», «Малібу», «АтлетіКо», «Pulse Gym» і «Сафарі». Узагальнення вітчизняної практики оздоровчого фітнесу свідчить про доцільність удосконалення організаційного забезпечення цієї системи для поліпшення управління окремими її суб'єктами.

5. Визначено стратегічні напрями розвитку вітчизняних суб'єктів системи оздоровчого фітнесу найбільш популярних в Україні мереж фітнес-клубів «Sport Life» та «FitCurves» (на матеріалі міста Львова) на середньострокову перспективу: впровадження клієнтоорієнтованості в організації роботи; утримання наявних клієнтів шляхом забезпечення відповідності та перевершення їх очікувань; залучення нових споживачів та певних категорій населення (вагітні, особи з інвалідністю тощо) за допомогою пропаганди, реклами, акцій на різні види абонементів (місячний, кварталний, піврічний, вихідного дня тощо); використання недорогих пакетів фітнес-послуг; упровадження інноваційних фітнес-програми, зокрема реабілітаційного фітнесу; налагодження співпраці із закладами вищої освіти, закладами середньої освіти, спортивними командами; розширення асортименту фітнес-послуг; оцінювання

та управління якістю фітнес-послуг; оптимізація витрат на утримання й розвиток матеріально-технічної бази та команди персоналу; залучення фахівців, які пройшли акредитацію у спеціалізованих центрах; стимулювання професійного зростання персоналу.

6. Найбільш затребуваними на ринку фітнес-послуг в Україні, згідно з вакансіями за професійною групою «фітнес» на кадровому порталі «HeadHunter» за 2015–2018 роки, є фітнес-тренери групових програм (заняття з пілатесу, йоги, танцювальних напрямів тощо) – 42,5% від усіх запитів; персональні фітнес-тренери – 16,7%; інструктори тренажерного залу – 12,5%, тренери аквазони – 11,1%, менеджери фітнес-сервісу – 3,8%, інший фітнес-персонал – 13,4%. Аналогічні тенденції підтверджено й результатами аналізу інформації Державної служби статистики України та наявної потреби у персоналі (за відкритими даними в інтернеті) у п'яти популярних мережах фітнес-клубів України.

Окрім цього, виявлено, що роботодавці не мають єдиних критеріїв добору фітнес-персоналу, відсутнє чітке розуміння трудових функцій та дій, які повинен виконувати фітнес-тренер тієї чи іншої спеціалізації, а відповідно й невизначеним залишається перелік професійних компетентностей фітнес-тренера, що забезпечать реалізацію трудових функцій шляхом виконання визначених трудових дій.

7. Охарактеризовано зміст професійної діяльності фітнес-персоналу. Установлено, що основними трудовими діями персонального фітнес-тренера є: первинна співбесіда з клієнтом, збір та аналіз інформації стосовно мети занять, потреб, мотивів, очікуваних результатів, рухового досвіду, способу життя; проведення тестування; розроблення персональної програми занять; проведення індивідуального тренування (навчання клієнта правильної техніки виконання фізичних вправ із використанням відповідних методів навчання, визначення оптимальних параметрів фізичного навантаження, способи відновлення в процесі заняття тощо); здійснення педагогічного контролю в процесі занять; продаж персональних тренувань; мотивація клієнтів на зміну поведінкових

стратегій та створення здоров'яформувального середовища; підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку тощо.

Основні трудові дії фітнес-тренера групових програм є: перевірка стану залу; надання рекомендацій щодо облаштування місця для заняття клієнта, добору інвентарю; ознайомлення клієнтів із правилами відвідування групових занять; дотримання порядку розташування інвентарю; використання вербальних та невербальних команд (мови жестів) у процесі проведення занять; надання рекомендацій щодо збільшення або зменшення фізичного навантаження для різних клієнтів під час групового заняття; розроблення і проведення програм групових занять аеробної, функціональної, силової, ментальної спрямованості; гарантування безпеки клієнтів під час групового заняття тощо.

Установлено, що до основних трудових дій менеджера фітнес-сервісу віднесено: забезпечення сервісу надання послуг у фітнес-клубі; здійснення маркетингової діяльності (рекламування послуг фітнес-клубу в ЗМІ, соціальних мережах; надання консультативної інформації щодо послуг та їхньої вартості); збереження клієнтської бази та підвищення якості надання послуг; управління персоналом; аудит та нагляд за приміщенням закладу; формування фінансових звітів, ведення документообігу тощо.

8. Проєкти професійних стандартів сформовано з використанням спеціального алгоритму адаптованого до системи оздоровчого фітнесу, що передбачав: вивчення фактичного стану та перспектив застосування виду трудової діяльності; збір інформації щодо: положень чинних нормативно-правових актів, які визначають вимоги до змісту та якості професійної діяльності; загальних і професійних компетентностей; вимоги, які висувають до знань, умінь, навичок фітнес-персоналу; вимоги до фітнес-персоналу (рівень кваліфікації, медичні протипоказання для роботи, досвід роботи, рівень освіти; формування переліку трудових функцій та трудових дій, що входять до них; їх експертне оцінювання щодо частоти застосування та важливості; формування переліку предметів і засобів праці для кожної трудової функції; визначення

професійних компетентностей, знань, умінь та навичок, необхідних для виконання відповідної трудової функції.

9. Розроблено проекти професійних стандартів для персонального фітнес-тренера, фітнес-тренера групових програм, менеджера фітнес-сервісу, що узгоджуються з Національною рамкою кваліфікації України та Європейською рамкою кваліфікацій (The European Qualifications Framework, EQF).

Для персонального фітнес-тренера експерти визначили 60 необхідних трудових дій, які забезпечують виконання 9 трудових функцій із надання фітнес-послуг різним групам населення. Загалом, професійна діяльність передбачає розроблення та впровадження персональної фітнес-програми з урахуванням індивідуальних потреб та особливостей клієнта (віку, статі, схильності до певних захворювань тощо), діагностування функціонального стану, контролю за ефективністю реалізації програми, мотивацію клієнта, орієнтацію на здоровий спосіб життя, підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку, дотримання вимог безпеки та охорони праці тощо.

Для фітнес-тренера групових програм експерти визначили 58 трудових дій, які забезпечують виконання 9 трудових функцій. Професійна діяльність передбачає: проведення групових фітнес-програм різного спрямування, добір музичного супроводу з урахуванням методичних вимог і особливостей формату заняття, рекомендації щодо модифікації вправ і адекватного підбору обладнання залежно від рівня фізичної підготовленості клієнтів, дотримання методичних принципів щодо подання команд у груповому занятті, мотивацію клієнтів та створення здоров'яформувального середовища, установлення комунікаційних взаємодій, підвищення кваліфікації відповідно до вимог і потреб фітнес-ринку, дотримання вимог безпеки та охорони праці.

Для менеджера фітнес-сервісу експерти визначили 38 трудових дій, які забезпечують виконання 6 трудових функцій для забезпечення сервісу надання фітнес-послуг різним верствам населення. До професійної діяльності менеджера фітнес-сервісу входить забезпечення пропускнуої здатності фітнес-клубу та якісного обслуговування клієнтів, налаштування комунікацій між суміжними

підрозділами, збереження клієнтської бази, супровід клієнта та миттєве розв'язання конфліктних питань, аудит та нагляд за приміщенням закладу, формування фінансових звітів, ведення документообігу тощо.

Розроблені проекти професійних стандартів відповідають визначеним вимогам до таких матеріалів і в установленому порядку можуть бути затверджені та внесені до Реєстру професійних стандартів України. Вони стануть валідним інструментом для незалежного оцінювання рівня відповідності фітнес-персоналу та його сертифікації для забезпечення належної якості фітнес-послуг та підвищення конкурентоспроможності відповідних фахівців на ринку праці, диференціації їхнього матеріального та морального заохочення; основою для формування вимог до освітніх програм підготовки фахівців з оздоровчого фітнесу та їх професійного зростання впродовж усієї кар'єри.

10. Обґрунтовано концепцію організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Передумовами її розроблення стали: фактичний стан функціонування системи оздоровчого фітнесу та її кадрових потреб; перспективи застосування трудової діяльності фітнес-персоналу; вимоги роботодавців до рівня їхніх професійної підготовленості; невизначеність організаційних умов упровадження сучасної системи безперервного професійного зростання фітнес-персоналу; формування та дотримання вимог до їх професійних компетентностей; міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу, а також реформування вищої освіти і зростання ролі неформальної освіти.

Розроблена концепція має теоретико-методологічне обґрунтування з урахуванням діяльнісного, діалектичного, екзистенціального, системного, компетентнісного, акмеологічного та професіографічного методологічних підходи. Концепція базується на дотриманні як загальних (комплексності, адаптації, стратегічної гнучкості), так і специфічних (державно-приватне і соціальне партнерство, збалансованість інтересів роботодавця та працівників, професійної компетентності, транспарентності, страхування ризиків, інноваційності) принципів та функцій управління, які забезпечують процес її

функціонування і подальшого впровадження. Реалізація мети концепції (удосконалення організації системи оздоровчого фітнесу та забезпечення її персоналом для підвищення якості надання фітнес-послуг) досягається координацією діяльності суб'єктів фізичної культури і спорту, формуванням системи моніторингу фітнес-персоналу та вдосконаленням функціонування фітнес-клубів, а також виконанням відповідних завдань, що залежать від рівня управління і взаємопов'язані між собою. Концепція сприятиме суспільству у виконанні його соціальної місії – збереження та поліпшення здоров'я населення, підвищення якості життя.

Доведено проєктну ефективність розробленої концепції за такими критеріями: обґрунтованість концепції (аргументованість наведених характеристик, а також баланс між точністю та повнотою опису) – 9,1 бала, з незначним коефіцієнтом варіації – 6,5%; узгодженість концепції із зовнішнім середовищем (8,3 бала; 9,8%); імовірність успішної реалізації концепції (9,2 бала; 6,1%). Використання концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу дасть можливість удосконалити нормативно-правове регламентування, оптимізувати діяльність фітнес-клубів, забезпечити якісну систему підготовки кадрів та їх сертифікацію.

11. Сформовано цілісну систему знань про теоретико-методологічні основи організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні, що може бути використана для розв'язання актуальних проблем залучення різних груп населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності як важливого компонента здорового способу життя. Перспективи подальших досліджень полягають у використанні розробленої концепції для обґрунтування окремих технологій ефективного управління в системі оздоровчого фітнесу, досягнення синергії формальної, неформальної та інформальної фахової освіти, сертифікації фітнес-персоналу.

ПОСИЛАННЯ

1. Ажиппо О, Путятіна Г. Діалектичний підхід до структурно-функціонального менеджменту в системі оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017; 6(62):7–10.
2. Ажиппо О, Путятіна Г. Нормативні аспекти розвитку оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення. Спортивна наука України. [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Груд. 2];5(87):3–9. Доступно: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/21954/1/782-1581-1-SM.pdf>
3. Ажиппо О, Путятіна Г. Аналіз сучасного стану реалізації кадрової політики фітнес-клубів. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;6(68):5–9.
4. Академічний тлумачний словник української мови [Інтернет]. 1980 [цитовано 2018 Груд. 12]. Доступно: <http://sum.in.ua>
5. Альошина АІ. Організаційні аспекти функціонування фітнес-індустрії Польщі. Молодіжний науковий вісник. 2019; 5(35)
6. Альошина АІ. Діяльність фітнес-клубу для залучення клієнтів засобами сучасної реклами. Молодіжний науковий вісник. 2019; 6(36)
7. Анализ рынка фитнес услуг в России и Украине. Фитнес-аналитика 2 [Інтернет]. 2016 [цитировано 2018 Июнь 14]. Доступно: <http://consultingforfitness.ru/analiz-fitness-rynka-rossii-ukrainy/>
8. Андреева ОВ. Теоретико-методологічні засади рекреаційної діяльності різних груп населення [автореферат]. Київ: НУФВСУ; 2014. 39 с.
9. Андреева О. Історичні, теоретико-методологічні засади рекреаційної діяльності різних груп населення. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2015;2(46):19–23.
10. Андреева О, Благій О. Система підготовки та підвищення кваліфікації фахівців із фізичної рекреації. В: Цьось АВ, редактор. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2015;3(31), с. 5–10.

11. Антонюк ВС, Полонський ЛГ, Аверченков ВІ, Малахов ЮА. *Методологія наукових досліджень: навч. посіб.* Київ: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут"; 2015. 276 с.

12. Атамась ОА. Теоретичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до впровадження технологій оздоровчого фітнесу. В: *Актуальні проблеми формування здоров'я учнівської молоді в сучасних навчальних закладах. Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф.* Черкаси: ПП Гордієнко Є.І; 2011, с. 96–9.

13. Афтимичук О. Уровень сформованості педагогического мастерства фітнес-тренера в системі оздоровительних занять. *Спортивний вісник Придніпров'я.* 2012;2:46–9.

14. Афтимичук О. Образовательные технологии подготовки специалистов по фитнесу. В: *Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали ІХ Всеукр. наук. прак. конф. з міжнар. участю.* Львів: ЛДУФК; 2012, с. 305–10.

15. Байденко ВІ. Компетентностный подход к проектированию государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (методологические и методические вопросы) : метод. пособие. Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов; 2005. 114 с.

16. Балабанова ЛВ. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій: навч. посіб. Київ: Знання; 2005. 185 с.

17. Бардіна Л, Шепелюк В. Про упорядкування термінологічної системи на матеріалах спортивної лексики. В: *Проблеми української термінології. Матеріали VI Міжнар. наук. конф.* Львів; 2000, с. 402.

18. Безручко П, Бриткина Т, Солодов В. Профессиональные компетенции. *Журнал HRTimes.* 2010;16:5–10.

19. Беляк ЮІ. Класифікація та методичні особливості засобів оздоровчого фітнесу. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2014;11:3–7. doi:10.15561/18189172.2014.1101.

20. Бемяк Ю, Грибовська І, Музика Ф, Іваночко В, Чеховська Л. Теоретико-методичні основи оздоровчого фітнесу: навч. посіб. Львів: ЛДУФК; 2018. 208 с.
21. Березанская М. Порівняльна характеристика професій фахівців із рухової активності та здорового способу життя у США й Україні. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів: ЛДУФК; 2013;17(4), с. 10–6.
22. Берест ОО. Підготовка майбутніх фітнес-тренерів до рекреаційно-оздоровчої діяльності. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту імені Т. Г. Шевченка. Зб. наук. пр. Чернігів; 2015;129(2), с. 101–4.
23. Берест ОО. Сучасний стан проблеми підготовки фітнес-тренерів. В: Вісник Глухів. нац. пед. ун-ту імені О. Довженка. Серія: Педагогічні науки. Зб. наук. пр. Глухів; 2016;31, с. 113–5.
24. Бесташишвили ТГ. Разумный фитнес: книга для тренера. Спб.: Нестор-История;2012. 328с.
25. Благій О, Лисакова Н. Тенденції розвитку групових фітнес-програм. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2013;2:54–8.
26. Бондаренко В, Корносенко О. Періодизація становлення професійної освіти фітнес-тренерів як системи. Педагогічні науки. 2018;73:109–6.
27. Боляк АА, Боляк НЛ, Корх-Черба ОВ, Кизім ПМ. Системний підхід у професійній діяльності тренера з фітнесу: навч. посібник. Харків: ХДАФК; 2012. 130 с.
28. Борилкевич ВЕ. Об идентификации понятия «фитнес». Теория и практика физической культуры. 2003;2:45–7.
29. Борилкевич ВЕ. Фитнес – современное понятие в мировом оздоровительном движении. В: Термины и понятия в сфере физической культуры. Материалы I Междунар. конгр. Санкт-Петербург. гос. ун-та физ. культуры им. П. Ф. Лесгафта. Санкт-Петербург; 2006, с. 33–5.

30. Боровська ОВ. Співвідношення національних та інтернаціональних термінів в українській термінології галузі фізичної культури та спорту [автореферат]. Львів: ЛДУФК; 2003. 20 с.
31. Бояцис Р. Компетентный менеджер: модель эффективной работы. Москва: Гипо; 2008. 352 с.
32. Булатова ММ, Усачев КА. Физкультурно-оздоровительные технологии в физическом воспитании. В: Круцевич ТЮ, редактор. Теория и методика физического воспитания: учебник. Киев: Олимпийская література; 2003. Том 2, с. 342–71.
33. Бурцева ТА, Бурцева ТА, Сизов ВС, Цень ОА. Управление маркетингом: учеб. пособие. Москва: Экономистъ; 2005. 271 с.
34. Бусел ВТ. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, Ірпінь: Перун; 2005. 1728 с.
35. Вавилов В. Основы менеджмента в фитнес-индустрии. Киев: Саммит-Книга; 2015. 168 с.
36. Вавилов В. Фитнес индустрия [Интернет]. 2019 [цитировано 2019 Июнь 3]. Доступно : <http://vavilov.com.ua/index.php/stati/42-fitnes/197-fitnes-industriya>
37. Вавренюк СА. Механізми державного управління розвитком фізичної культури і спорту у вищих навчальних закладах України [дисертація]. Харків; 2015. 205 с.
38. Вареник ОМ. Організаційна взаємодія між суб'єктами спорту для всіх на місцевому рівні [автореферат]. Київ: НУФВСУ; 2014. 19 с.
39. Варламова ТП, Васильева НА, Неганова ЛМ. Большая экономическая энциклопедия. Москва: Эксмо; 2007. 816 с.
40. Василенко ММ. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти : [дисертація] Київ: Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; 2018. 544 с.

41. Василенко ММ. Тезаурус дослідження професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищому навчальному закладі. *ScienceRise. Pedagogical Education*. 2016;8(4):4–10.

42. Василенко М. Практика професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищих навчальних закладах Польщі. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів; 2016, с. 369–74.

43. Василенко М. Сучасний стан та проблеми підготовки фітнес-тренерів в США. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2012;11:186–8.

44. Василенко ММ. Сучасні вимоги роботодавців до формування готовності майбутніх фітнес-тренерів до професійної діяльності. В: Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Зб. наук. пр. Запоріжжя: Класичний приватний університет; 2014; 38(91), с. 119–25.

45. Василенко ММ. Досвід підготовки тренерів з фітнесу в країнах Балтії. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту імені Т. Г. Шевченка. Зб. наук. пр. Чернігів; 2013;107(1), с. 85–9.

46. Василенко ММ, Дутчак МВ. Історичні передумови формування системи професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у закладах вищої освіти. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2018;3К(97)18, с. 103–7.

47. Ващук Л. Алгоритм побудови індивідуальних фітнес-програм для самостійних занять. В: Цьось АВ, редактор. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк, 2016;2(34), с. 20–5.

48. Ващук Л. Передумови розвитку та становлення фітнесу в Україні В: Цьось АВ, редактор. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2013;3(23), с. 7–9.

49. Виес ЮБ. Фитнес для всех. Минск: Книжный дом; 2006. 512 с.
50. Вин Юй Лань, Ван Сюэ Мань Отношение жителей провинции Хэбэй (Китай) к физкультурно-оздоровительной деятельности [Интернет]. 2018 [цитировано 2018 Сентябрь 15]. Доступно: // lib. sportedu.ru/Press/ FVS / 2010N2 / p28-30htm
51. Вернер ІЄ, редактор. Україна у цифрах 2017: стат. зб. Київ: Консультант; 2018. 241 с.
52. Войчак АВ, Камишніков РВ. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація. Маркетинг в Україні. 2005;2(30):50–3.
53. Волков КД. Формирование у будущих специалистов по физической культуре и спорту специальных профессиональных компетенций для работы в оздоровительном фитнесе [автореферат]. Москва: Рос. ГУФКСиТ; 2009. 24 с.
54. Воловик Н. Основи оздоровчого фітнесу: навч. посіб. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова; 2010. 240 с.
55. Волосатова ЕБ. Проблемы «профессионального выгорания» в фитнес-индустрии» [Интернет]. 2010 [цитировано 2018 Июль 31]. Доступно: <http://sportfiction.ru/articles/problemy-professionalnogo-vygoraniya-v-fitness-industrii>
56. Воробйова А. Світові та національні фітнес-тренди 2019. Спортивна наука та здоров'я людини. 2019; 1(1): 10-17
57. Воронкова ВГ, Беличенко А, Попов ОМ, Рєзанова Н. Управління людськими ресурсами: філософські засади: навч. посіб. для вузів. Київ: Професіонал; 2006. 567 с.
58. Гаврилюк М, Іванечко Н. Формування елементів комплексу маркетингу послуг у сфері фітнесу. В: Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід. Зб. тез доп. ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених і студентів. Тернопіль: ТНЕУ; 2016, с. 61–2.

59. Газнюк ЛМ, Розумовський СО. Маркетингова діяльність у сфері фізичної культури та спорту як об'єкт соціального пізнання. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014;1(39):12–6.

60. Галкин ВВ. Фитнес как бизнес: учеб. пособие [Интернет]. 2013 [цитировано 2018 Апр. 4]. Доступно: <http://vadim-galkin.ru/articles/books/fitness-kakbiznes-3/>.

61. Галкин ВВ. Экономика спорта и спортивный бизнес: учеб. пособие. Москва: Кнорус; 2006. 320 с.

62. Ганін ВІ, Ганіна НВ, Гурова КД. Методологія соціально-економічного дослідження. Київ: Центр учбової літератури; 2008. 224 с.

63. Гаптарь ВМ. Методика оценки конкурентоспособности физкультурно-оздоровительных организаций. В: Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре, спорту и туризму. Материалы XI Междунар. науч. сессии по итогам НИР за 2009 год : молодежь – науке. Минск; 2010, с. 67–70.

64. Гасюк ЛМ. Сутність, роль і зміст кадрової політики підприємства в ринкових умовах. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2011;5:155–9.

65. Глебова АО. Головка СА. Кадрова політика підприємства: особливості формування у сучасних соціально-економічних реаліях. Молодий вчений. 2015;12(27):159–64.

66. Гнатієнко ГМ. Снитюк ВС. Експертні технології прийняття рішень. Київ: Маклаут; 2008. 444 с.

67. Головінов ОМ. Соціальна відповідальність бізнесу: українські реалії і проблеми. Економічний вісник Донбасу. 2014;2(36):187–92.

68. Голубева СЕ. Немного о фитнесе: история возникновения и развития. Новая наука: от идеи к результату. 2016;4(2):49–51.

69. Гондюл В. Системний аналіз. В: Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х т. Київ: Знання України; 2004. Том 2, с. 812.

70. Гончаров С, Кушнір Н. Тлумачний словник економіста. Київ: ЦУЛ; 2009. 264 с.
71. Гончарова ЛО, Вольська ОМ, Букіашвілі ВО. Сутність механізму кадрового забезпечення економіки та його місце в економічній системі суспільства [Інтернет]. 2006 [цитовано 2018 Бер. 3]. Доступно: http://donnasa.org/publish_house/journals/esgh/2006-1/06_goncharova_pdf.
72. Гончаренко СУ. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям. Київ-Вінниця. ДОВ «Вінниця»; 2008. 278с.
73. Городяненко ВГ. Соціологічна енциклопедія. Київ: Академвидав; 2008. 456 с.
74. Гравшина ИН, Никишина ОЕ. Конкурентная оценка регионального рынка фитнес-индустрии: особенности и тенденции развития. Молодой ученый. 2016;9:530–4.
75. Гребен И. Обзор сферы услуг Украины 2015 года [Інтернет]. 2015 [цитировано 2017 Апр. 18]. Доступно: <http://www.marketing-ua.com/articles.php?articleId=4793/>
76. Григорьев В. И. Методологические аспекты технологизации фитнес-индустрии. В: Фитнес в инновационных процессах современной физической культуры. Сб. материалов Всерос. науч.-практ. конф. Санкт-Петербург; 2008, с. 17–24.
77. Григорьев ВИ. Проблема развития сферы фитнес-услуг в системе высшего образования. В: Пути модернизации физической культуры студентов. Сб. науч.-метод. работ. Санкт-Петербург; 2005, с. 106–26.
78. Григорьев ВИ, Давиденко ДН, Малинина СВ. Фитнес-культура студентов: теория и практика: учеб. пособие. Санкт-Петербург: Изд-во СПб. ГУ-ЭФ; 2010. 228 с.
79. Григорьев ВИ. Динамика развития рынка фитнес-услуг. В: Актуальные проблемы развития фитнеса в России. Сб. материалов Всерос. науч.-практ. конф. Санкт-Петербург: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена; 2010, с. 7–16.

80. Гуменюк В. Тенденції розвитку ринку фітнес-послуг. [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Квіт. 4] Доступно: <https://www.youtube.com/watch?v=ZaHlSP2dI7I>.
81. Давыдов ВЮ, Шамардин АИ, Краснова ГО. Новые фитнес-системы: учеб. пособие. Волгоград: ВГАФК; 2005. 287 с.
82. Давыдов ВЮ, Шамардин АИ, Краснова ГО. Новые фитнес системы: новые направления, методики, оборудование и инвентар: учеб. пособие. Волгоград: ВГАФК; 2005. 284 с.
83. Данилевич М. Теоретичні в методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності: [дисертація]. Київ: Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; 2019. 533 с.
84. Данилова АН, редактор. Социологическая энциклопедия. Минск: Беларуская энцыклапедыя; 2003. 384 с.
85. Демеха С, Гаєвий В. Технологія управління фізкультурними кадрами в організаціях фітнес-спрямованості. В: Цьось АВ, редактор. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк, 2013;1(21), с. 9–12.
86. Демченко ПП. Математическо-аналитические методы в структуре педагогических исследований физической культуры: учеб. пособ. Кишинёв, 2009. 518 с.
87. Демченко ГВ. Развитие теоретических засад організаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. Економічний аналіз, 2015;21:63–8.
88. Державні будівельні норми України. Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди . ДБН В.2.2-13-2003, Державні Будівельні норми. Київ; 2004. 5 с.
89. Державний комітет статистики України [Інтернет]. 1998 [цитовано 2019 Квіт. 4]. Доступно: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

90. Дженстер П, Хасси Д. Анализ сильных и слабых сторон компании: определение стратегических возможностей. Москва: Вильямс; 2004. 368 с.
91. Діяльність підприємств сфери нефінансових послуг у I та II кварталі 2018 р. [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Серп. 23]. Доступно: https://ukrstat.org/uk/express/expres_u.html
92. Діяльність підприємств сфери послуг. Обсяг реалізованих послуг підприємствами сфери послуг різним споживачам за видами економічної діяльності [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Черв. 3]. Доступно: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/posl/arh_dpssp_.html
93. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Вип. 85 "Спортивна діяльність": наказ Міністерства молоді та спорту України [Інтернет]. 2016 [цитовано 2017 Трав. 2]. Доступно: http://cct.com.ua/2017/28.10.2016_4080.htm
94. Дослідження ринку фітнес-послуг України 2017 [Інтернет]. 2017 [цитовано 2017 Жовт. 30]. Доступно: <http://fitnessconnect.com.ua/vkhid>
95. Дослідження ринку фітнес-послуг України 2018 [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Бер. 2]. Доступно: <http://fitnessconnect.com.ua/vkhid>
96. Дослідження ринку фітнес-послуг України 2019 [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Груд. 12]. Доступно: <http://fitnessconnect.com.ua/vkhid>
97. Дутчак МВ. Класифікація професій у сфері фізичної культури і спорту України: стан та перспективи. Спортивна наука України [Інтернет]. 2010 [цитовано 2019 Груд. 12];2:25–41. Доступно: <http://www.nbu.gov.ua/>
98. Дутчак МВ. Соціальний моніторинг в системі спортивного менеджменту (на прикладі спорту для всіх). В: Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні. Зб. наук. пр. Міжнар. ун-ту "РЕГІ" ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне; 2001;2, с. 30–40.
99. Дутчак МВ. Теоретико-методологічні засади формування системи спорту для всіх в Україні : [дисертація]. Київ: НУФВіС; 2009. 457 с.
100. Дутчак М. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні: передумови, методологічні засади та основні завдання. В: Здоровий

спосіб життя, фізична культура, спорт. Актуальні питання спортивної медицини. Реабілітація: фізична, медична, психологічна. Матеріали I установчої наук.-практ. конф. Київ; 2014, с. 48–53.

101. Дутчак МВ. Теоретико-методологічні засади формування системи спорту для всіх в Україні [автореферат]. Київ: НУФВСУ; 2009. 39 с.

102. Дутчак МВ, Василенко ММ. Теоретичне обґрунтування кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013;2:17–21.

103. Дутчак М. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015;2:44–52.

104. Дутчак М, Баженов Є. Теоретичний аналіз дефініції «оздоровчо-рекреаційна рухова активність». Спортивна наука України [Інтернет]. 2015 [цитовано 2019 Груд. 22];5:56–63. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/SNU_2015_5_11

105. Дутчак МВ. Спорт для всіх у світовому контексті: монографія Київ: Олімпійська літ.; 2007. 114 с.

106. Дутчак М, Малкова А. Актуалізація дослідження проблеми оцінювання якості фітнес-послуг. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017; 3:37–42.

107. Дутчак МВ, Катерина УМ, Чеховська ЛЯ. Професійний стандарт – запорука якісного функціонування фітнес-індустрії України. В: Молодь та олімпійський рух. Тези доп. XII Міжнар. конф. мол. вчених. Київ; 2019, с. 301–3.

108. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрове забезпечення як актуальна проблема сучасної фітнес-індустрії. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;6(68):31–8.

109. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрові потреби сфери оздоровчого фітнесу в Україні В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія

15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019;2(108), с. 46–52.

110. Дутчак МВ, Чеховська ЛЯ. Сучасний стан та перспективи удосконалення діяльності фітнес-персоналу України. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2018;2(32): 70-77

111. Дутчак МВ, Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ, Чеховська МЯ. Аспекти подготовки и содержания профессиональной деятельности фитнес-тренеров в Украине. In: "Problemele acmeologice în domeniul culturii fizice": Conferința științifică internațională. Chișinău; 2019, s. 60–69.

112. Дутчак М, Жданова О, Чеховська Л, Чеховська М. Оздоровчий фітнес як підсистема оздоровчо-рекреаційної рухової активності. В: Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи. 2019; 134-136

113. Енченко ИВ. Анализ привлекательности услуг сферы физической культуры и спорта среди населения. Физическая культура, спорт – наука и практика. 2013;2:33–8.

114. Енченко ИВ. Значение услуг физической культуры и спорта в жизни общества. В: Формирование и развитие инновационного потенциала на рынке труда региона. Сб. тр. Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургск. гос. эконом. ун-та; 2014, с. 245–50.

115. Енченко ИВ. Особенности развития услуг физической культуры и спорта в Китае. В: Актуальные проблемы технико-технологического и социально-экономического обеспечения сферы сервиса. Сб. науч. ст. аспирантов, докторантов и молодых ученых. Санкт-Петербург: СПбГУСЭ; 2013;4, с. 44–7.

116. Енченко ИВ. Развитие услуг физической культуры и спорта в Европейском Союзе. In: Tends of moderns science – 2014. Materials of XI international research and practice conference. Physical culture and sport. Music and life. Science and Education Ltd. Sheffield UK; 2014, p. 46–52.

117. Енченко ИВ. Услуги физической культуры и спорта в Российской Федерации. Санкт-Петербург: РИО СПбГУСЭ; 2013. 174 с.

118. Есаулова АГ. Проблемы развития спортивного предпринимательства. В: Научное обоснование физического воспитания, спортивной тренировки и подготовки кадров по физической культуре и спорту. Материалы VII Междунар. науч. сессии БГУФК и НИИФК и СРБ по итогам науч.-исслед. работы за 2003 г. Минск: Белорус. гос. ун-т физ. культуры; 2004, с. 352–3.

119. Ефремова МВ, Чкалова ОВ, Бошман ТК. Анализ российского рынка фитнес-услуг. Экономический анализ: теория и практика. 2015; 21(420):25–37.

120. Ефремова ТФ. Современный словарь русского языка три в одном: орфографический, словообразовательный, морфемный: около 20 000 слов, около 1200 словообразовательных единиц. Москва: АСТ; 2010. 699 с.

121. Європа залишається найбільшим фітнес-ринком у світі [Інтернет]. 2017 [цитовано 2018 Бер. 18] Доступно: <http://www.fitnessconnect.com.ua/bloh/1257-yevropa-zalyshaietsia-naibilshym-fitnessryнком-u-sviti>

122. Європейський ринок фітнес-послуг став найбільшим у світі [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Груд. 12] Доступно: <http://www.fitnessconnect.com.ua/bloh/917-yevropeiskyi-rynok-fitnessposluh-stav-naibilshym-u-sviti>

123. Жданова О, Чеховська Л. Заходи залучення школярів до організованої рухової активності на дозвіллі. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2014;18;4, с. 53–8.

124. Жданова О, Чеховська Л, Цибики І. Мілітарі фітнес за версією ICIPS: історія формування та сучасний зміст. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2016, с. 232–6.

125. Жданова О, Чеховська Л, Баховський І. Нові тенденції розвитку фітнесу. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2016,

с. 204–12.

126. Жданова О, Чеховська Л. Форми залучення населення до рухової активності. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2014, с. 356–61.

127. Жданова О, Чеховська Л, Грибовська І. Порівняння змісту діяльності фізкультурних фахівців щодо залучення населення до систематичних занять руховою активністю В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2013;17; 4, с. 53–7.

128. Жданова О, Чеховська Л, Шевців У. Підготовка фахівців з фітнесу за кордоном. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. 2016;3:85–90.

129. Жданова О, Чеховська Л. Управління сферою фізичного виховання і спорту: навч. посіб. Дрогобич: Коло; 2009. 224 с.

130. Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ. Основи управління сферою фізичної культури і спорту: навч. посіб. Львів: Українські технології; 2017. 224 с.

131. Жданова ОН. Подготовка кадров для сферы оздоровительной физической культуры и туризма в Украине и Польше. В: Университетский спорт в современном образовательном социуме. Материалы Междунар. науч.-практ. конф. Минск; 2015;1, с. 187–90.

132. Жданова О, Данилевич М, Грибовська І, Чеховская Л. Зміст підготовки магістрів зі спеціальності «фітнес і рекреація». Фізична активність, здоров'я і спорт. 2014;1(15):62–9.

133. Жданова О, Грибовская И, Данилевич М, Чеховская Л. Концепция подготовки магистров специальности «Фитнес и рекреация» во Львовском государственном университете физической культуры. In: Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conferința științifică internațională. Chișinău; 2014, s. 299–302.

134. Жданова О, Данилевич М, Грибовська І, Чеховська Л. Оптимізація діяльності фахівців щодо залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2012;16;2, с. 81–7.

135. Желяков ДА, Гониянц СА. Когнитивный и деятельностный компоненты правовой компетентности кадров – специалистов индустрии фитнес. В: Наука, фитнес, рекреация – 2017. Материалы Всерос. конф. с межд. участием. Москва: РГУФКСМиТ; 2017, с. 56–60.

136. Жолдак ВИ, Сейранов СГ. Менеджмент. Москва : Физкультура и спорт; 2006. 372 с.

137. Жолдак ВИ, Сейранов СГ. Социология менеджмента физической культуры и спорта. Москва: Советский спорт; 2003. 384 с.

138. Завальнюк ОВ. Філософська інтерпретація фітнесу як складової здоров'я та благополуччя людини. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2016;3(2), с. 127–30.

139. Заневський ІП, Русіло ПО, Ярошко СА. Спортивна метрологія. Основи теорії спортивних тестів і оцінок. Львів: ЛДФК;1994.72 с.

140. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2017 році: стат. зб. Київ: Державна служба статистики України; 2018. 95 с.

141. Залознова ЮС. Економічні та соціальні проблеми розвитку промисловості: монографія. Київ: НАН України, Ін-т економіки пром-сті; 2017. 288 с.

142. Золотов МИ, Кузин ВВ, Кутепов МЕ, Сейранов СГ. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: учеб. пособие. Москва: Академия; 2001. 432 с.

143. Звіт за результатами соціологічного дослідження на тему «Моніторинг рівня залучення населення до спорту для всіх» [Інтернет]. 2015

[цитовано 2015 Бер. 29] Доступно:
<http://sportforall.gov.ua/articles.php?archive=0&cat=29>

144. Звіт з фізичної культури і спорту за 2017 рік [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Вер. 2]. Доступно: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/38668>

145. Золотов МИ. Менеджмент и экономика физической культуры и спорта: учеб. пособие. Москва: Академия; 2004. 432 с.

146. Зыкова В. Маркетинговые исследования «Анализ рынка фитнес услуг в Киеве и Украине» [Інтернет]. 2017 [цитировано 2018 Дек. 22]. Доступно: http://fair-biz.com/articles/view_article/107

147. Имас ЕВ, Мичуда ЮП, Ярмолюк ЕВ. Маркетинг в спорте: теория и практика: монография. Киев: Олимпийская литература; 2015. 228 с.

148. Имас Є, Мічуда Ю. Тенденції розвитку сфери фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015;2:142–9.

149. Кагановська ТЄ. Кадрове забезпечення державного управління в Україні: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна; 2010. 330 с.

150. Кагановська ТЄ. Сутність та завдання кадрового забезпечення як засобу сприяння функціонуванню держави та її органів. Форум права. 2008; 1:215–20.

151. Калашник ВС, редактор. Тлумачний словник української мови : понад 12 500 статей (близько 40 000 слів). Харків: Прапор; 2005. 992 с.

152. Калашников ДГ. Построение учебных программ повышения квалификации специалистов фитнес-клубов [диссертация]. Волгоград; 2005. 125 с.

153. Карпей Э. Энциклопедия фитнеса. Москва: ФАИР-ПРЕСС; 2003. 368 с.

154. Кашуба ВО, Денисова ЛВ, Усиченко ВВ, Харченко ЛА, Хлевна ЮЛ, Вишневецька ВП, Караватська МВ, Бойко АМ. Комп'ютерна техніка та методи математичної статистики: навч. посіб. Київ: Олімпійська література; 2015. 231 с.

155. Кельбах ЕИ, Плотников ПА. Анализ рынка фитнес-услуг: тенденции и перспективы развития. Контентус [Интернет]. 2014 [цитировано 2018 Груд. 2]. Доступно: <http://kontentus.ru/?p=947>

156. Кембриджский словарь английского языка [Интернет]. 2018 [цитировано 2018 Сент. 3]. Доступно: <https://dictionary.cambridge.org/ru/>

157. Кибанов АЯ, редактор. Управление персоналом организации: учебник. 2-е изд., доп. и перераб. Москва: ИНФРА-М; 2002. 638 с.

158. Кириленко ОН. Фитнес-культура как фактор развития глобальной культуры здоровья. Вісник Одеського нац. ун-ту. 2011; 16;10:263–71.

159. Класифікатор професій ДК 003:2010: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі [Интернет]. 2010 [цитовано 2018 Груд. 12]. Доступно: <http://buhgalter911.com/Res/Spravochniki/Klassifik>

160. Козловець МА, редактор. Соціологія: словник термінів і понять. Житомир: Волинь; 2003. 236 с.

161. Кремень ВГ, головний редактор. Енциклопедія освіти. Київ: Юрінком Інтер; 2008. 1036 с.

162. Круглова ТЭ, Смирнов СИ. К вопросу о проблемах управления сферой фитнес-услуг. В: Фитнес в модернизации физкультурного образования и его роль в оздоровлении населения России. Сб. материалов междунар. науч.-практ. конф. Санкт-Петербург: Рос. гос. пед. ун-т им. А. И. Герцена; 2011, с. 111–7.

163. Круглова ТЭ, Смирнов СИ. Подготовка специалистов для сферы фитнес-услуг. В: Традиции и инновации Российского высшего образования в сфере физической культуры опыт транскультурного ориентирования: монография. Санкт-Петербург: Нац. гос. ун-т физ. культуры, спорта и здоровья им. П. Ф. Лесгафта; 2011, с. 218–49.

164. Ковальчук ВВ. Сутнісно-змістовна характеристика категорії «Професійна компетентність» як показника рівня фахової підготовки студентів. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2017;18/19:84–8.

165. Ковшура ЭА, Власова ЗН, Ковшура ТЕ. Фитнес и здоровый образ жизни. Наука и современное общество: взаимодействие и развитие. 2017;2; 1(4):23–6.

166. Когут ИА, Маринич ВЛ. Организационное обеспечение физкультурно-оздоровительной работы со студенческой молодежью во внешкольных учебных заведениях. Физическое воспитание студентов. 2016; 4;12–23.

167. Козар ОВ. Кадрове забезпечення підприємства: сутність, структура та фактори впливу [Інтернет].2015. [цитировано 2013 Апр. 20] Доступно:http://mev.khnu.km.ua/load/studentska_naukovo_praktichna_konferencija/5_mekhanizmi_upravlinnja_ta_rozvitku_ekonomichnogo_potencialu_vitchiznjanih_pidpriemstv_u_zabezpechenni_p/kadrove_zabezpechennja_pidpriemstva_sutnist_struktura_ta_faktori_vplivu/67-1-0-425.

168. Коленько СГ. Менеджмент в сфере культуры и искусства: учебник. Москва: Юрайт; 2017. 370 с.

169. Колісник І. Неолімпійський спорт в системі фітнес-індустрії на території України. В: Фізична культура, спорт та здоров'я нації. Зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. Вінниця; 2014, с. 388–93.

170. Конакова МН, Москаленко НВ. Організаційно-методичні умови залучення жінок другого зрілого віку до занять оздоровчим фітнесом. Спортивний вісник Придніпров'я. 2018;1:148–51.

171. Кондрук НЕ. Розробка системи обробки нечіткої експертної інформації. В: Управління розвитком складних систем. Зб. наук. пр.;2014;18, с. 173–6. Доступно: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2014_18_30

172. Конкуренция на рынке физкультурно-спортивных услуг: виды, особенности, стратегии [Интернет]. 2013 [цитировано 2013 Апр. 20] Доступно: <http://bmsi.ru/doc/5e55d642-38db-43b1-a2ff-76662d6ed9ad>

173. Корносенко ОК. Роль фітнесу в системі оздоровчої фізичної культури. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту імені Т. Г. Шевченка. Серія:

Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Зб. наук. пр. Чернігів; 2013;112(3), с. 228–32.

174. Корносенко ОК. Специфіка й функції професійної діяльності фітнес-тренера. В: Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Зб. наук. пр. Чернігів; 2015;29(2), с. 173–7.

175. Корносенко ОК. Професійна підготовка майбутніх фітнес-тренерів: наукові основи і досвід: монографія. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка; 2017. 396 с.

176. Король АН, Хлынов СА. Услуги: определение и классификация. Ученые записки ТОГУ. 2014;5;4:1323–8.

177. Король СЯ. Нормативные документы по социальной ответственности бизнеса. Экономика Украины. 2013;9(614):85–96.

178. Корх-Черба ОВ. Основні напрями реалізації системного підходу у професійній діяльності майбутнього фітнес-тренера. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2015;3К1(56)18, с. 192–5.

179. Костюкевич ВМ, Воронова ВІ, Шинкарук ОА, Борисова ОВ. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах (спеціальність: 017 „Фізична культура і спорт”): навч. посіб. Вінниця: Нілан-ЛТД; 2016. 554 с.

180. Круцевич Т, Имас Т. Организационное обеспечение реализации физкультурно-оздоровительных услуг в Украине. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2012;2:53–7.

181. Круцевич ТЮ, редактор. Теорія і методика фізичного виховання. Київ: Олімпійська література; 2008. Том 2. 368 с.

182. Крушельницька ОВ, Мельничук ДП. Управління персоналом: навч. посіб. Київ: Кондор; 2003. 296 с.

183. Кузьмін ОЄ, Мельник ОТ. Основи менеджменту: підручник. Київ: Академвидав; 2003. 416 с.

184. Кузьмін ОЄ, Пирог ОВ, Чернобай ЛІ, Романишин СБ, Вацик НО. Соціальна відповідальність: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки; 2016. 326 с.

185. Кузьмичев ЕВ, редактор. Экономика физической культуры и спорта: учеб. пособие. Москва: Физическая культура; 2008.480 с.

186. Кукушкин АА. Сущность конкуренции и конкурнтной деятельности в сфере фитнеса в современной России. Современная конкуренция. 2016;10;4(58):96–112.

187. Кулик НА. Фітнес в системі оздоровчої фізичної культури студентів ВНЗ. В: Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення. Матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф. Харків; 2017, с. 105–10.

188. Куліш НМ. Кадрове забезпечення фізичної культури і спорту в Україні з погляду соціальної сфери. Молодий вчений. 2016;3; 1(28):91–4.

189. Кутепов МЕ. Закономерности управления спортом и рекреацией в зарубежных странах. В: Физическая культура и спорт в условиях рынка: проблемы управления, экономики, предпринимательства и права. Тезы докл. и материалы междунар. симп. Москва; 1994, с. 10–8.

190. Кутузова АЭ, Калинина ЕА, Петрова НН, Евдокимова ТА. Особенности адаптации фитнес-тренеров к профессиональным нагрузкам. Лечебная физкультура и спортивная медицина. 2012;19(105):18–22.

191. Кухтинова ЛГ. Маркетинг в сфере социальных услуг и формирование информационной экономики. Известия ВУЗов. Поволжский регион. Серия: Общественные науки. 2011;4:183–90.

192. Лаврентій ДС. Напрями вдосконалення публічно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я України. Державне управління: удосконалення та розвиток [Інтернет]. 2018 [цитовано 2016 Квіт. 12]. Доступно: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1273>

193. Левицкий ВВ. Кадровое обеспечение сферы оздоровительного фитнеса в зарубежных странах. Наука в олимпийском спорте. 2011;3:72–84.

194. Левицький ВВ. Організація професійного навчання фахівців з оздоровчого фітнесу. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2004; 2:162–9.

195. Левченкова ТВ. Организационно-педагогические условия реализации повышения профессиональной компетентности специалистов в детском фитнесе. Теория и практика физической культуры и спорта. 2018;5:64–73.

196. Лисицкая ТС. История развития фитнеса. Спорт в школе [Интернет]. 2009 [цитировано 2016 Март 18];17. Доступно: https://spo.1september.ru/view_article.php?ID=200901713

197. Лисицкая ТС, Сиднева ЛВ. Аэробика: в 2 т. Москва: Федерация аэробики России; 2002. Том 1. 216 с.

198. Лист Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму Верховної Ради України [Интернет]. 2016 [цитовано 2017 Січ. 11]. Доступно: <http://www.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/fizreabilit/2023.03.pdf>

199. Лібанова ЕМ. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики: колект. моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухі НАН України; 2014. 380 с.

200. Литвак БГ. Стратегический менеджмент: учебник. Москва: Юрайт; 2017. 507 с.

201. Лукашук ВІ. Маркетингові практики в індустрії спорту. Український соціум. 2009;3(30):65–71.

202. Лукьяненко АГ. Оздоровительный фитнес в системе физического воспитания учащихся колледжа [диссертация]. Москва; 2002. 134 с.

203. Лысенко ЮГ, Жерлицын ДМ, Ищенко АА. Эффективное управление фитнес-бизнесом: монография. Донецк: Юго-Восток Лтд; 2004. 208 с.

204. Лысоченко АА, Свиридов ОЮ. Теоретические основы стратегического управления: учебник. Ростов на Дону: Содействие–XXI век; 2016. 420 с.

205. Ляхова І, Верховська М. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології в системі фітнес-індустрії. В: Цьось АВ, редактор. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. Зб. наук. пр. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Луцьк; 2015;2(30), с. 51–4.

206. Мардахаев ЛВ. Словарь по социальной педагогике: учеб. пособие. Москва: Академия; 2002. 460 с.

207. Магльований АВ, Кунинець ОБ. Концептуальна основа подання здоров'я людини, як системи. Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини. 2017. 2:38-45

208. Мельник НІ. Концепція дослідження професійної підготовки дошкільних педагогів у країнах західної Європи: стратегічний аспект, 2016 Молодий вчений. № 11 (38); 454-459.

209. Менхин ЮВ, Менхин АВ. Оздоровительные виды гимнастики: учеб. пособие. Москва: СпортАкадемПресс; 2002. 304 с.

210. Мережа фітнес-клубів Sport Life [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Жовт. 22]. Доступно: <https://www.sportlife.ua/uk>

211. Милова ЮВ, Вольф ТВ. Профессионально важные качества фитнес-инструкторов и их успешность. Научный альманах. 2016;6(20):566–9.

212. Мировой рынок фитнеса [Інтернет]. 2017 [цитировано 2017 Янв. 11]. Доступно: <http://fitseven.ru/fit-lifestyle/motivatsia/mirovoy-rynok-fitnessa>

213. Мирошников АБ, Нестеров ПВ. Диалектический поход в профессиональной деятельности персонального фитнес-тренера. В: Современность как предмет исследования. Материалы III Респуб. с междунар. участием науч. конф. Малаховка; 2016, с. 34–42.

214. Михайлов ВМ, Попова ЛО, Чуйко ЛО, Прядко ОМ., Тарасов ЮО. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Харків: ХДУХТ; 2014. 220 с.

215. Михальчук С. Рынок фитнес-клубов как перспективный украинский бизнес [Інтернет]. 2017 [цитировано 2017 Апр. 18]. Доступно: http://pro-capital.ua/press_center/expert/view/345/

216. Міжнародна хартія фізичного виховання і спорту [Інтернет]. 1978 [цитовано 2018 Груд. 22]. Доступно: zakon.rada.gov.ua.

217. Мічуда ЮП. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку. Закономірності функціонування та розвитку. Київ: Олімп. л-ра; 2007. 216 с.

218. Мічуда ЮП. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку [автореферат]. Київ: НУФВСУ; 2008. 40 с.

219. Мічуда ЮП. Фітнес-індустрія в Україні: проблеми та перспективи подальшого розвитку. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2013;2(28)13, с. 77–81.

220. Москаленко НВ. Науково-теоретичні основи інноваційних технологій у фізичному вихованні. Спортивний вісник Придніпров'я. 2015; 2:124–8.

221. Москаленко Н, Торбанюк Г. Інноваційні підходи залучення до рухової діяльності школярів та студентів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019; 2: 115-22

222. Москаленко НВ, Яковенко АВ. Національні стандарти фізичного виховання школярів США. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019; 3 (111), с. 97-101.

223. Москаленко Н., Яковенко А. Програмно-нормативні засади фізичного виховання у країнах європейського союзу. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017. №3. С. 101-108

224. Москвичев СГ. Мотивация, деятельность и управление: монография. Киев; 2003. 492 с.

225. Мякинченко ЕБ. Аэробика: теория и методика проведения занятий: учеб. пособие. Москва: Дивизион; 2006. 250 с.

226. Мюллер ВК, редактор. Англо-русский словарь. Москва: Лада; 2008. 465 с.

227. Найбільші мережі фітнес в Європі за кількістю членів (станом на 31 грудня 2016 року) [Інтернет]. 2016 [цитовано 2017 Трав. 4]. Доступно: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/5555/umfrage/die-groessten>

228. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту: Указ Президента України від 28.09. 2004 р. № 1148/2004. Київ; 2004. 16 с.

229. Національний класифікатор України: класифікатор професій ДК 003-10 [Інтернет]. 2010 [цитовано 2017 Вер. 4]. Київ: Держстандарт України; 2010. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>

230. Ніколаєску І. Акмеологічний підхід до розвитку професійного іміджу сучасного педагога в системі післядипломної освіти. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2012;5(1):245–51.

231. Німецька фітнес-індустрія: бум продовжується! [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Март 2]. Доступно: <http://rus.europe.newstru.ua/article/18342638>

232. Німецька фітнес-індустрія: бурно ростуть преміум-клуби і дискаунтери [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Март 1]. Доступно: <http://www.dw.com/ru/немецкая-фитнес-индустрия>

233. Неспортивно: ринок фітнес-услуг просел в 4,3 раза [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Март 1]. Доступно: https://delo.ua/business/nesportivno-315924/?supdated_new=1489180702

234. Нічкало НГ, редактор. Професійна освіта. Словник: навч. посіб. Київ: Вища шк.; 2000. 380 с.

235. Новак ВО. Мостенська ТЛ, Ільєнко ОВ. Організаційна поведінка: підручник. Київ: Кондор-Видавництво; 2013. 498 с.

236. Новиков АМ, Новиков ДА. Методологія научного дослідження. Москва: Либроком; 2010. 280 с.

237. Новікова ОФ, Дейч МЄ, Панькова ОВ. Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія. Донецьк: НАН України, Ін-т економіки пром-сті; 2013. 296 с.

238. Новікова НМ. Професійні стандарти підготовки: зміст, світовий досвід та українські реалії. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму. 2013;4:46–51.

239. Новосад ВП, Селіверстов РГ. Методологія експертного оцінювання: конспект лекцій. Київ: НАДУ; 2008. 48 с.

240. Новосад ВП, Селіверстов РГ, Артим П. Кількісні методи експертного оцінювання: наук.-метод. розробка. Київ; 2009. 36 с.

241. Новости Германии. Спорт [Интернет]. 2018 [цитировано 2018 Март 2]. Доступно: <http://www.dw.com>

242. Одинцова ИБ. Аэробика и фитнес. Москва: Эксмо; 2003. 384 с.

243. Олуйко ВМ. Кадрові процеси в державному управлінні України: стан і перспективи розвитку [автореферат]. Київ: Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; 2006. 27 с.

244. Особенности фитнес индустрии в России [Интернет]. 2017 [цитировано 2017 Апр. 3]. Доступно: http://studbooks.net/811525/marketing/osobennosti_fitnes_industrii_rossii

245. Осокина ЕА. Современные фитнес-технологии: задачи, функции, целевое назначение. Наука и школа. 2011, с. 102–4.

246. Офіційний сайт мережі «FitCurves» [Интернет]. 2018 [цитовано 2018 Черв. 23]. Доступно: <https://www.fitcurves.org>

247. Офіційний сайт мережі «Малібубу» [Интернет]. 2019 [цитовано 2019 Трав. 22]. Доступно: <http://www.malibu-sport.com.ua/lviv/>

248. Офіційний сайт мережі «Sportlife» [Интернет]. 2018 [цитовано 2018 Січ. 7]. Доступно: <https://www.sportlife.ua/uk/clubs/lvov>

249. Офіційний сайт мережі «GoFit» [Интернет]. 2019 [цитовано 2019 Трав. 22]. Доступно: <https://gofit.com.ua/about>

250. Офіційний сайт управління фізичної культури та спорту Львівської облдержадміністрації [Интернет]. 2019 [цитовано 2019 Трав. 22]. Доступно: <http://sport-oda.lviv.ua>

251. Офіційний сайт мережі «Ківі фітнес» [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Січ. 1]. Доступно: <https://kiwifitness.com.ua>
252. Офіційний сайт Фітнес-клубу "Ліга" [Інтернет]. 2018 [цитовано 2018 Січ. 7]. Доступно: <https://ligafitness.com.ua>
253. Павлова ЮО. Теоретико-методичні засади забезпечення якості життя різних груп населення з використанням оздоровчо-рекреаційних технологій [автореферат]. Львів: ЛДУФК; 2016. 40 с.
254. Паніотто ВІ, Максименко ВС, Харченко НМ. Статистичний аналіз соціологічних даних. Київ: Академія; 2004. 270 с.
255. Пашинська ІІ. Методологія, методика, метод: підходи до визначення. Вісник ЖДТУ. 2012;2(60):96–102.
256. Педагог дополнительного образования детей и взрослых: профессиональный стандарт, действующий от 2018-05-05, № 2984. Москва: Стандартиформ; 2016. 28 с.
257. Переверзин ИИ. Искусство спортивного менеджмента. Москва: Советский спорт; 2004. 416 с.
258. Переверзин ИИ. Менеджмент спортивной организации: учеб. пособие. Москва: Физкультура и спорт; 2006. 434 с.
259. Перевозникова НИ, Лутченко НГ, Навойцева ЛВ. Фитнес-индустрия в структуре оздоровительной физической культуры населения. В: Физическая культура и здоровье студентов вузов. Материалы VIII Всерос. науч.-практ. конф. Санкт-Петербург: СПбГУП; 2012, с. 158–60.
260. Перевозникова НИ, Лутченко НГ. Тенденции развития фитнес-технологий в спортивно-оздоровительной деятельности населения. В: Физическая культура студентов. Материалы 62-й межвуз. науч.-практ. конф. по физ. воспитанию студентов. Санкт-Петербург; 2013, с. 304–6.
261. Петрова АС. Фитнес в системе физической культуры. В: Научное сообщество студентов XXI столетия. Серия: Гуманитарные науки. Сб. ст. по материалам XXXVI Междунар. студ. науч.-практ. конф. [Интернет]. 2017

[цитировано 2017 Апр. 21]. Доступно: [http://sibac.info/archive/guman/9\(36\).pdf](http://sibac.info/archive/guman/9(36).pdf) № 9(36)

262. Пермяков ОЕ. Развитие систем оценки качества подготовки специалистов [автореферат]. Санкт-Петербург: Санкт-Петербург. гос. политех. ун-т; 2009. 36 с.

263. Плотников ПА. Анализ рынка фитнес-услуг: тенденции и перспективы развития (на материалах г. Перми). В: Экономика и управление: актуальные проблемы и поиск путей решения. Материалы науч.-практ. конф. [Интернет]. 2019 [цитировано 2019 Май 22]. Доступно: <http://presslife.ru/content/view/6162>

264. Полонский ВМ. Словарь по образованию и педагогике. Москва: Высш. школа; 2004. 512 с.

265. Пономарев ГН, Сайкина ЕГ. Компетенции специалиста по фитнесу и их соответствие особенностям его профессиональной деятельности Фитнес: теория и практика [Интернет]. 2013 [цитировано 2015 Май 11];1. Доступно: fitness.esrae.ru/2-15.

266. Пономарьов ВО. Формування професійно-педагогічної компетентності майбутнього тренера з атлетичної гімнастики у процесі фахової підготовки [автореферат]. Запоріжжя; 2010. 20 с.

267. Почему Китай стал главной спортивной державой [Интернет]. 2013 [цитировано 2013 Май 2]. Доступно: <http://www.sports.ru/others/london2012/142552726.html>

268. Починкин АВ. Менеджмент в сфере физической культуры и спорта: учеб. пособие. Москва: Советский спорт; 2013. 264 с.

269. Пресс-центр БиБосс.ру [Интернет]. 2017 [цитировано 2017 Апр. 1]. Доступно: <http://www.beboss.ru/franchise/articles/2503>

270. Пригода ГС. Содержание управления маркетингом предприятий сферы физкультурно-оздоровительных услуг [автореферат]. Санкт-Петербург: Санкт-Петербург. гос. ун-т физ. культуры имени П. Ф. Лесгафта; 2006. 19 с.

271. Пригожин АИ. Методы развития организаций. Москва: МЦФЭР; 2003. 863 с.

272. Приймак М. Проблеми кадрового забезпечення фітнес-клубів України в сучасних ринкових умовах. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук пр. з фіз. виховання та спорту. Львів: ЛДУФК; 2016; 20;4, с. 133–8.

273. Приймак М, Смірнова В. Пріоритетні види, типи і форми підвищення кваліфікації фітнес-тренерів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017;3:159–62.

274. Прима А. Формирование готовности будущих фитнес-тренеров к профессиональной деятельности в фитнес-индустрии: проблемы и перспективы. В: Наукові записки Терноп. нац. пед. ун-ту. Зб. наук. пр. Тернопіль; 2017;3, с. 52–60.

275. Приступа Є, Жданова О, Чеховська Л. Аналіз ринку фізкультурно-оздоровчих послуг у Львові. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017;6(62):79–84.

276. Приступа ЄН, Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ. Фізична рекреація: навч. посіб. Дрогобич: Коло; 2010, с. 4–56.

277. Приступа Є, Чеховська Л. Формування конкурентного середовища мережі фітнес клубів «Sport Life» у Львові. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2018;3К(97)18, с.450–6.

278. Приступа Є, Музика Ф, Жданова О, Чеховська Л. Сучасний стан підготовки кадрів для сфери оздоровчого фітнесу. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017;7(89), с. 19–22.

279. Про затвердження Державного соціального стандарту у сфері фізичної культури і спорту: наказ Міністерства молоді та спорту [Інтернет]. 2013 [цитовано 2016 Лип. 10]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0559-13>

280. Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів: наказ Міністерства соціальної політики [Інтернет]. 2018 [цитовано 2016 Лип. 10]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18>.

281. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: постанова Кабінету Міністрів України [Інтернет]. 2011 [цитовано 2016 Лип. 20]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>

282. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року: постанова КМУ [Інтернет]. 2017 [цитовано 2018 Лип. 17]. Доступно: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170115.html

283. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: постанова КМУ від [Інтернет]. 2015 [цитовано 2018 Вер. 23]. Доступно: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248149695>

284. Про затвердження порядку розроблення та затвердження професійних стандартів [Internet]. 2019 [цитовано 2018 Грудень 22]. Постанова № 373. 2017 травень 31. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF>

285. Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація": Указ Президента України [Інтернет]. 2016 [цитовано 2019 Бер. 23]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016>

286. Про освіту: Закон України [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Бер. 23]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

287. Про проведення моніторингу основних показників рухової активності різних вікових та соціальних верств населення, стимулюючих та стримуючих факторів: наказ Міністерства молоді та спорту України [Інтернет]. 2019 [цитовано 2019 Лип. 23]. Доступно: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS31392.html

288. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року: розпорядження

Кабінету Міністрів України [Інтернет]. 2015 [цитовано 2019 Лип 23].
Доступно:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1320-2015-p>

289. Про утворення Координаційної ради з питань популяризації серед населення оздоровчої рухової активності: постанова Кабінету Міністрів України [Інтернет]. 2017 [цитовано 2019 Лют 14].
Доступно:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489-2017-p>

290. Про фізичну культуру і спорт: Закон України [Інтернет]. 1994 [цитовано 2015 Січ. 31]. Доступно: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>

291. Прогноз ринку фітнес-послуг в Україні на 2018 р. [Інтернет]. 2018 [цитовано 2017 Лип. 10]. Доступно: <http://vlasnasprava.ua/prognoz-rinku-fitness-poslug-v-ukrayini-na-2018-rik/>

292. Прокопова ЛІ, Чхайло МБ. Основи маркетингу і менеджменту фізкультурно-оздоровчих послуг: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка; 2012. 298 с.

293. Пустовіт ЛО, укладач. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних сполучень. Київ: Довіра; 2000. 1018 с.

294. Путятіна ГН, Леонов ЯВ. Формирование инновационной политики развития физической культуры и спортивной индустрии в новой экономике. В: Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту в контексті 25-річчя незалежності України. Зб. матеріалів IV регіон. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю. Харків; 2016, с. 25–9.

295. Пуховська ЛП, Ворначев АО, Мельник СВ, Кравець ЮІ. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою: монографія. Київ: «НВП Поліграфсервіс»; 2014. 176 с

296. Пятницька ДВ. Аналіз форм організації навчального процесу майбутніх фітнес-тренерів. В: Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Зб. наук. пр. Київ; 2016;47, с. 322–8.

297. Равен Д. Компетентность в современном обществе. Москва: Когито-Центр; 2002. 396 с.

298. Разумовская А, Янченко В. Маркетинг услуг. Настольная книга российского маркетолога-практика. Москва: Вершина; 2006. 496 с.

299. Райзберг БА, Лозовский ЛШ, Стародубцева ЕБ. Современный экономический словарь. Москва: ИНФРА-М; 1999. 479 с.

300. Рекомендації щодо оздоровчої рухової активності для всіх вікових категорій населення: наказ Міністерства Молоді та спорту [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Лют. 14]. Доступно: <http://nos.rv.ua/wp-content/uploads/2018/10/Наказ-4351.pdf>

301. Рибчич І. Організаційно-правові механізми управління системою надання фізкультурно-спортивних послуг в державі. Ефективність державного управління. 2015;42:191–7.

302. Ринок фітнес-послуг в Україні [Інтернет]. 2017 [цитовано 2018 Груд. 10]. Доступно: <https://www.fitnessconnect.com.ua/bloh/160-gynok-fitnesposluh-v-ukraini>

303. Розвиток фітнес-індустрії: тенденції та перспективи [Інтернет]. 2016 [цитовано 2017 Черв. 10]. Доступно: <http://nbr.com.ua/news/855-rozvitok-fitnes-industriji-tendentsiji-ta-perspektivi>

304. Романов ВА, Панфилов ОП, Борисова ВВ. Современные подходы к разработке муниципальной программы по физической культуре на основе инновационных фитнес-технологий. В: Современные проблемы науки и образования. 2013;2:245–53.

305. Романчук С.В. Інноваційні технології організації фізичної підготовки в навчальних закладах Збройних Сил України. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2016; ЗК 1 (70):157-162

306. . Рудень ВВ, Гутор ТГ. Методика проведення та оцінки результатів експертних оцінок (на прикладі впровадження системи моніторингу здоров'я населення на рівні первинної медико-санітарної допомоги). Український

медичний часопис [Інтернет]. 2011 [цитовано 2018 Січ. 3];2(82). Доступно: <http://www.umj.com.ua/article/9571/>

307. Рынок фитнес-услуг в Украине [Інтернет]. 2017 [цитировано 2017 Апр. 15]. Доступно:<https://inventure.com.ua/analytics/investmets/rynok-fitness-uslug-v-ukraine>

308. Савченко ВА. Управління розвитком персоналу: навч. посіб. Київ: КНЕУ; 2009. 351 с.

309. Сайкина ЕГ. Исторические этапы развития фитнеса и его идеология. Фитнес: теория и практика [Інтернет]. 2013 [цитировано 2018 КАпр. 19];1. Доступно: fitness.esrae.ru/2-4

310. Сайкина ЕГ. Фитнес в системе физической культуры. Известия РГПУ им. Герцена. 2008;11(68):182–90.

311. Сайкина ЕГ. Концептуальные основы подготовки специалистов по фитнесу в современных социокультурных условиях: монография. Санкт-Петербург: РГПУ им. А. И. Герцена; 2007. 394 с.

312. Сайкина ЕГ. Фитнес в системе дошкольного и школьного физкультурного образования [диссертация]. Санкт-Петербург: Рос. гос. пед. ун-т имени А. И. Герцина; 2009. 580 с.

313. Сайкина ЕГ, Пономарев ГН. Семантические аспекты отдельных понятий в области фитнеса. Теория и практика физической культуры. 2011; 8:6–10.

314. Сайкина ЕГ, Пономарев ГН. Фитнес-технологии: понятие, разработка и специфические особенности. Фундаментальные исследования. 2012;11(4):890–94.

315. Сайкина ЕГ, Смирнова ЮВ. Концептуальные основы фитнеса в теории и практике физической культуры. Современные проблемы науки и образования. 2019;2.

316. Сайкина ЕГ, Смирнова ЮВ. Актуализация профессиональной подготовки специалистов по фитнесу в высших учебных заведениях в условиях новых образовательных стандартов. Современные проблемы науки и

образования. 2015;3:301.

317. Самсутіна НМ. Формування професійних функціональних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури у процесі фахової підготовки [автореферат]. Київ: Бердянськ. держ. пед. ун-т; 2011. 22 с.

318. Семаль Н, Жданова О, Грибовська І, Чеховська Л. Організація діяльності закладів сфери фізичного виховання і спорту по залученню неповносправних до рухової активності. В: Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт». Матеріали І Регіон. наук.-практ. інтернет-конф. Харків: ХДАФК; 2012, с. 19–21.

319. Середня кількість працівників за видами економічної діяльності за квартал [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Трав. 22]. Доступно: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/skp/skp_ek/skp_ek_u.htm

320. Середньомісячна номінальна заробітна плата за видами економічної діяльності [Інтернет]. 2018 [цитовано 2019 Трав. 22]. Доступно : http://database.ukrcensus.gov.ua/statbank_lviv/Dialog/varval.asp?ma=18M030101_3C/font%3E&path=/Database/18PRACIA/03/01/01KM/&lang=1&multilang=uk

321. Сковорода ИА. Повышение эффективности работы фитнес-клуба. Молодой ученый. 2018;8(194):71–6.

322. Слобожанінов ПА. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій [дисертація]. Київ: Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; 2017. 288 с.

323. Смирнов СИ. Организационно-педагогические факторы управления сферой фитнес-услуг [автореферат]. Санкт-Петербург: Нац. гос. ун-т физ. культуры, спорта и здоровья им. П. Ф. Лесгафта; 2013. 20 с.

324. Смирнов СИ. Исследование некоторых критериев сферы фитнес-услуг. Ученые записки университета им. П. Ф. Лесгафта. 2011;10;80:170–3.

325. Смірнова В. Управління маркетингом у сфері фітнес-послуг. В: Молодіжний науковий вісник Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки. Серія: Фізичне виховання і спорт. Луцьк; 2015;20, с. 59–63.

326. Снарская СМ. Первый толковый БЭС. Москва: РИПОЛ класик; 2006. 2144 с.
327. Скопненко ОІ, Цимбалюк ТВ, укладачі. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень. Київ: Довіра; 2006. 796 с.
328. Спенсер Л, Спенсер С. Компетенции на работе. Москва: НІРРО; 2010. 384 с.
329. Спорт в США [Интернет]. 2013 [цитировано 2013 Май 3]. Доступно: <http://www.americansights.ru>
330. Спортивна індустрія у Польщі дає майже 10 млрд злотих на рік [Интернет]. 2018 [цитовано 2018 Трав. 5]. Доступно: <https://www.fitnessconnect.com.ua/blog/3358-sportyvna-industriia-u-polshchi>
331. Спортивно-оздоровительная работа в Университетах США [Интернет]. 2014 [цитировано 2014 Май 2]. Доступно: <http://chromosome2009.org/sportivno-ozdorovitel'naja-rabota>
332. Стадник С. Характеристика організаційно-управлінської діяльності директора фітнес-клубу. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017;6(62):102–6.
333. Стадник СА, Середа НВ. Маркетинговый анализ конкурентоспособности фитнес-клубов в городе Харькове. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2016;6(56):120–4.
334. Статистика зарплат [Интернет]. 2018 [цитовано 2019 Бер. 2]. Доступно: <https://www.work.ua/stat/>
335. Степанов ОМ. Психологічна енциклопедія. Київ: Академвидав; 2006. 424 с.
336. Степанова ОН. Маркетинг в сфере физической культуры и спорта: монографія. Москва: Советский спорт; 2005. 250 с.
337. Стецюра ЮВ. Фітнес. Шлях до здоров'я і краси. Донецьк: БАО; 2006. 256 с.

338. Стойчева СС. Аксиология фитнеса: «концепция оптимального тела». Успехи современной науки и образования. 2017;1:193–7.

339. Столяров ВИ. Теория и методология современного физического воспитания: состояние разработки и авторская концепция: монография. Киев: Олимп. литература; 2015. 704 с.

340. Суперанская АВ. Общая терминология: вопросы теории. Москва: Едиториал УРСС; 2004. 248 с.

341. Сурмі ЮП. Майстерня вченого: підручник для науковця. Київ: Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні; 2006. 302 с.

342. Сущенко Л. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): монографія. Запоріжжя : Запорізький держ. ун-т. 2003; 442 с.

343. Тарасюк Н. Сучасний етап пропаганди занять фізичною культурою: підходи до вивчення проблеми. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук пр. з галузі фіз. культури та спорту. Львів: Львів; 2000, с. 28–9.

344. Твеліна АО. Дослідження проблеми застосування засобів фітнесу у формуванні спеціальних рухових навичок у майбутніх учителів фізичної культури. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2011; 1: 17–23

345. Твеліна АО. Програмно-методичне забезпечення формування професійних умінь і навичок у студентів – майбутніх учителів фізичної культури з використанням фітнес-технологій. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2011; 4(16): 14–17

346. Твердохліб О, Кузьменко Н, Лускань О. Аналіз сучасних систем підготовки спеціалістів з оздоровчого фітнесу в США, Західній Європі, Росії, Україні. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2010; 6, с. 295–99.

347. Тенденция развития рынка фитнес услуг в Украине: по данным Украинской федерации фитнеса 2011 г. [Интернет]. 2016 [цитировано 2016 Авг. 2]. Доступно: http://fitnessuff.io.ua/s100406/tendenciya_razvitiya_

348. Теслицький ЮП, Кочурка СО. Фітнес як засіб формування ціннісно-мотиваційних установок особистості, орієнтованої на здоровий спосіб життя. Молодий вчений. 2018;2(54):462–5.

349. Ткаченко ЛВ. Маркетинг послуг. Дніпропетровськ: ДУЕП; 2002. 192 с.

350. Томенко ОА, Ісаєва ОО. Особливості курсової підготовки фітнес-тренерів, що спеціалізуються на силових напрямках фітнесу. Молодий вчений. 2017; 3.1 (43.1): 284-7

351. Третьякова НВ, Андрюхина ТВ, Кетриш ЕВ. Теория и методика оздоровительной физической культуры: учеб. пособие. Москва: Спорт; 2016. 280 с.

352. Туваков АМ, Ярема ВІ. Тенденції і перспективи розвитку фітнесу в Україні. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017;5К(86), с. 347–51.

353. Турка Р.О. Активізація оздоровчої рухової активності населення з використанням спортивно-масових заходів системи спорту для всіх : [дисертація]; Львів. ЛДУФК ім.І.Боберського. 2019. 247с.

354. Українська фітнес-індустрія: цифри, тенденції, прогнози [Интернет]. 2016 [цитовано 2016 Трав. 2]. Доступно: <http://fitnessconnect.com.ua/daidzhesty>

355. Усачев ЮА. Физкультурно-оздоровительные технологии формирования фитнес-культуры студентов: учеб. пособие. Киев: Логос; 2015. 200 с.

356. Усачов ЮА. Особливості формування термінології сучасного фітнесу. Теорія методика фізичного виховання і спорту. 2005;1:84–6.

357. Усенко Д. Наукові підходи до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта. Теорія та методика фізичного виховання. 2019; 2: 73-79.

358. Услуги населению. Термины и определения: ГОСТ 30335-95/ГОСТ Р 50646-94. Консультант Плюс [Интернет]. 2013 [цитировано 2013 Май 3]. Доступно: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=STR;n=12347>

359. Услуги населению. Фитнес-услуги. Общие требования: ГОСТ Р56644-2015 (действующий от 2015-10-14 № 1564-ст.). Москва: Стандартинформ, 2015.

360. Услуги физкультурно-оздоровительные и спортивные: ГОСТ Р52024-2003 Консультант Плюс [Интернет]. 2015 [цитировано 2016 Май 2]. Доступно: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=>

361. Устименко ВА. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Маркетинг послуг» для студ. Кременчук: КУЕІТУ; 2010. 98 с.

362. Утишева ЕВ, Закревская НГ. Традиции и инновации российского высшего образования в сфере физической культуры: опыт транскультурного ориентирования: монография. Санкт-Петербург: Изд-во Стратегия будущего; 2011. 274 с.

363. Фатхутдинов РА. Управление конкурентоспособностью организации: учебник. Москва: Эксмо; 2005. 544 с.

364. Федерация бодибилдингу, фитнесу і бодіфітнесу [Интернет]. 2016 [цитовано 2016 Лист. 11]. Доступно: <http://ifbb.lv/ru/news/2/>

365. Федоренко ТМ, Авершина ЮС. Мотивация персонала в фитнес индустрии. Символ науки. 2016;6:296–8.

366. Филиппов СС, Антонова Н.И., Смирнов С.И Менеджмент в сфере фитнес-услуг: организационно-правовые аспекты. Москва: Советский спорт; 2015. 240 с.

367. Филиппова СО. Фитнес, фитнес-технология и фитнес-индустрия. В: Фитнес в инновационных процессах современной физической культуры. Сб. материалов Всерос. науч.-практ. конф. Санкт-Петербург: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена; 2008, с. 25–32.

368. Филиппова СО. Понятие «фитнесс-технология» и его отличие от понятий «методика», «программа», «система». В: Фитнесс: становление,

тенденции и перспективы развития в России. Материалы Междунар. науч.-практ. конф. Санкт-Петербург; 2006, с. 11–23.

369. Фитнес-клубы готовятся к сокращению потока клиентов / [Интернет]. 2018 [цитировано 2018 Март 1]. Доступно: <https://rg.ru/2015/04/07/klient.html>

370. Фитнесс [Интернет]. 2017 [цитировано 2017 Апр. 1]. Доступно: <http://fitness-pro.ru/news-fitness/rynok-fitness-uslug-v-rossii-rost-vopreki-krizisu/>

371. Фитнес-услуги для детей и подростков. Общие требования: Национальный стандарт РФ ГОСТ Р 57138-2016 [Интернет]. 2016 [цитировано 2018 Май 3]. Доступно: <http://docs.cntd.ru/document/1200140205>

372. Фитнес-услуги. Общие требования к фитнес-объектам: Национальный стандарт РФ ГОСТ Р 57116-2016 [Интернет]. 2016 [цитировано 2018 Май 3]. Москва: Стандартинформ; 2016. 22 с. Доступно: <http://docs.cntd.ru/document/1200140245>

373. Фитнес-услуги. Требования к специализированным фитнес-студиям: Национальный стандарт РФ ГОСТ Р 57579-2017 (действующий от 2017-08-08). Москва: Стандартинформ; 2017. 18 с.

374. Фитнес-услуги. Требования к фитнес-программам: Национальный стандарт РФ ГОСТ Р 57615-2017 (действующий от 2017-08-17 № 911-ст) [Интернет]. 2017 [цитировано 2018 Май 3]. Москва: Стандартинформ; 2017. 22 с. Доступно: <http://docs.cntd.ru/document/>

375. Фітнес-клуб АтлетіКо [Интернет]. 2018 [цитовано 2018 Трав. 3]. Доступно: <https://atletiko.club>

376. Фітнес-школа Сафарі [Интернет]. 2018 [цитовано 2018 Квіт. 3]. Доступно: <http://fitness-school.safari.ua> (дата перегляду: 03.04.2018).

377. Фурманов АГ, Юспа МБ. Оздоровительная физическая культура: учебник. Минск: Тесей; 2003. 528 с.

378. Хапп-Дмитренко ЮВ. Спортпарк Хольцкирхен. Фитнес и спорт как составляющие современной сервисной деятельности в Германии В: Туризм в

современном мире: направления и тенденции развития. Хабаровск: ДВГУПС; 2013, с. 250–2.

379. Хміль ФІ. Управління персоналом: підручник. Київ: Академвидав; 2006. 488 с.

380. Холодова О, Кривчикова О, Долженко Л, Кузнецова Л, Шеверда Т. Використання новітніх фітнес-технологій у закладах загальної середньої освіти. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019; 3: 185-196

381. Хоули ЭТ, Френкс БД. Оздоровительный фитнес. Киев: Олимпийская литература; 2000. 367 с.

382. Хоули ЭТ, Френкс БД. Руководство инструктора оздоровительного фитнеса. Киев: Олимпийская литература; 2004. 375 с.

383. Цілі сталого розвитку. Україна. Нац. доп. Київ: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України; 2017. 174 с.

384. Чапкович ЖА. История развития фитнеса как вида двигательной активности населения. Вестник Томского государственного педагогического университета. 2016;8(173):112–6.

385. Черданцева Г, Ібрагімова Л, Ібрагімов Е. Теоретичні аспекти реалізації маркетингової концепції на ринку спортивно-оздоровчих послуг В: Вісник Черкаського держ. технол. ун-ту. Серія: Економічні науки. Зб. наук. пр. Черкаси; 2018;49, с. 59–67.

386. Черепов ОВ, М'ясоєденков КО, Копилов ОМ. Сучасні проблеми розвитку оздоровчо-рекреаційної фізичної культури. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2011;13, с. 411–7.

387. Черненко ВА. Международный рынок услуг: учебник. Санкт-Петербург: Нестор-История; 2011. 297 с.

388. Чернишова ЄР, редактор. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти. Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»; 2014. 230 с.

389. Чернілевський ДВ. Методологія наукової діяльності: навч. посіб. Київ: Видавництво Університету «Україна»; 2008. 478 с.

390. Чеховська ЛЯ. Основи рекреаційно-оздоровчої діяльності. Львів: ЦПД; 2006. 84 с.

391. Чеховська Л, Бубела О, Баховський І. Зміст підготовки фахівців фізичного виховання до рекреаційно-оздоровчої діяльності. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. Львів: ЛДУФК; 2010, с. 336–8.

392. Чеховська Л, Грибовська І, Маланчук Г. Особливості «bikini body guide» як інноваційної фітнес програми. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2018, с. 203–6.

393. Чеховська Л. Фітнес тренди сучасності. В: Фізична активність і якість життя людини. Зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. Луцьк; 2018, с. 81.

394. Чеховська Л. Удосконалення засад проведення моніторингу рівня охоплення населення масовим спортом. В: Фізична культура, спорт та здоров'я. Матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. Харків; 2014, с. 22–4. – Режим доступу: http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_10_12_2014.pdf

395. Чеховська Л, Шевців У, Чеховська М. Стратегічні аспекти розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді. В.: Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді. Матеріали XI Всеукраїнської наук.-практ. конф. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. с.75-76.

396. Чеховська Л. Особливості діяльності міжнародних організацій з розвитку масового спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2018;3:145–51.

397. Чеховська ЛЯ. Стан і особливості розвитку оздоровчого фітнесу в країнах Європи (на прикладі Німеччини). Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017;4(29):74–81.

398. Чеховська ЛЯ. Соціальна відповідальність у діяльності фітнес-клубів України. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2018;1(41):23–8. doi.org/10.29038/2220-7481-2018-01-23-28

399. Чеховська Л. Характеристика діяльності мережі фітнес-клубів «FitCurves». Спортивна наука України [Інтернет]. 2018;2:48–54 Доступно: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu>

400. Чеховська Л, Жданова О. Проблеми організаційно-методичних основ фітнесу в системі масового спорту (спорту для всіх). Фізична активність, здоров'я і спорт. 2016;4(26):67–75.

401. Чеховська Л. Пропаганда фізкультурно-оздоровчої діяльності у засобах масової інформації м. Львова В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2016;3К1(70)16, с. 221–5.

402. Чеховська Л. Сучасний стан і проблеми розвитку інфраструктури масового спорту України. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ;2017;3К(84)17;1, с. 526–31.

403. Чеховська Л. Фітнес-індустрія: стан і перспективи розвитку у країнах світу. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017; 2(58): 107–12.

404. Чеховська ЛЯ. Фітнес-індустрія України: стан і перспективи розвитку. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017;5К(86)17, с. 358–63.

405. Чеховська Л. Міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2018;1(31):54–62.

406. Чеховська Л, Жданова О, Шевців У. Дисципліна «фітнес-технології» у підготовці майбутніх фахівців з фітнесу. Спортивна наука України [Інтернет]. 2017;4(80):49–53. Доступно: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu>

407. Чеховська Л, Грибовська І, Іваночко В. Аналіз ефективності функціонування фітнес-центрів міста Львова. В: Економіко-соціальні відносини

в галузі фізичної культури та сфері обслуговування. Матеріали між народ. наук.-прак.конф. Львів: ЛДУФК; 2017, с. 161–64.

408. Чеховська Л. Франчайзинг у сфері оздоровчого фітнесу. Вісник Прикарпатського університету. 2017;25-26:302–9.

409. Чеховська Л. Концепція кадрового забезпечення. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2019;1(33):67–73.

410. Чеховська ЛЯ. Алгоритм формування професійного стандарту для сфери оздоровчого фітнесу. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019;7(115)19, с. 92–8.

411. Чеховська ЛЯ. Теоретичний аналіз основних дефініцій оздоровчого фітнесу. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019;8(116)19, с. 64–71.

412. Чеховська ЛЯ. Оздоровчий фітнес у сучасному суспільстві: монографія. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського; 2019. 293 с.

413. Чеховська Л, Жданова О. Фізкультурно-спортивна тематика на шпальтах газет м. Кракова В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2016;1;20, с. 339–45.

414. Чеховська ЛЯ, Жданова ОМ, Грибовська ІБ, Данилевич МВ, Шевців УС. Оздоровчо-рекреаційні технології: навч.посібник. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського; 2019. 240 с.

415. Чеховська М. Реабілітаційний фітнес: сутність і перспективи розвитку. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали XI Міжнар. наук.-прак. конф. Львів: ЛДУФК; 2018, с. 203–6.

416. Шапар ВБ, редактор. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор; 2007. 640 с.

417. Шаповал ОА. Кадрова політика та шляхи її покращення. Економіка і суспільство. 2017;9:712–5.

418. Шевців У, Чеховська Л. Zumba у фізичному вихованні студентів вищих закладів освіти. В: Актуальні питання вдосконалення системи фізичного виховання і спортивної роботи у вищій школі. Зб. наук. пр. Ужгород; 2018, с. 81–4.

419. Шейко ВМ, Кушнарєнко НМ. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. Київ: Знання; 2006. 307 с.

420. Шестакова ЕВ. Формирование системы подготовки квалифицированного персонала сферы фитнес индустрии на основе профессионального стандарта. Российское предпринимательство. 2017;18; 16:2377–88.

421. Шиян БМ, Єдинак ГА, Петришин ЮВ. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Рута; 2012. 280 с.

422. Шиян ОІ. Державна освітня політика з питань забезпечення здорового способу життя молоді: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т фіз. культури; 2010. 295 с.

423. Шульгіна Л, Гілева Т. Організація кадрового забезпечення розвитку підприємства Сучасні підходи до управління підприємством [Інтернет]. 2017. [цитовано 2018 Квіт. 3]. Доступно: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/article/view/101193>

424. Элти Дж, Кумбс М. Экспертные системы: концепции и примеры. Москва: Финансы и статистика; 1987. 212 с.

425. Ярошенко АО. Компетентнісний підхід як один із напрямів підвищення якості освіти підготовки фахівців соціальної сфери. В: Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. Зб. наук. пр. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ; 2013; 14, с. 5–12.

426. Ягупов ВВ. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Либідь; 2002. 560 с.

427. Ядранський ДН. Фітнес-індустрія як елемент формування здорового образотворчого життя. В: Глобальна інтеграція сучасних дослідників та технологій. Матеріали ІІІ Кавказького екологічного форуму. 2017, с. 80–4.

428. Яковлева ЕВ, Яковлева НО. Педагогическая концепция: методологические аспекты построения. Москва: ВЛАДОС; 2006. 239 с.

429. Янченко БФ. Управление качеством в сфере услуг. Системно-логистический подход [автореферат]. Санкт-Петербург: РГПУ им. А. И. Герцена; 2001. 25 с.

430. About The United States Registry of Exercise Professionals [Internet]. 2017 [cited 2018 Feb. 3]. Available: <http://www.usreps.org/Pages/aboutus.aspx>.

431. ACE [Internet]. 2017 [cited 2018 Feb. 3]. Available: <https://www.acefitness.org/fitness-certifications/accreditation/>

432. ACSM get certified guide. Be the gold standard. [Internet]. 2017 [cited 2018 Feb. 3]. Available: <https://www.acsmcertification.org/16p>.

433. ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription [Internet]. 2018 [cited 2019 Apr. 9]. Available: <https://www.acsm.org/docs/default-source/publications-files/acsm-guidelines-download-10th>

434. Akademia Wychowania Fizycznego Jerzego Kukuczki w Katowicach [Internet]. 2017 [cytowane 2018 Kwartał 3]. Dostępny: <http://awf.katowice.pl/strona/kierunki-stopnie-i-formy-studiow>.

435. Akademia Wychowania Fizycznego we Wroclawe [Internet]. 2017 [cytowane 2018 Lipen 3]. Dostępny: <http://www.awf.wroc.pl/pl/index>

436. Akerson M. Investigating Personal Fitness Trainers' Qualifications. Electronic Theses and Dissertations. [Internet]. 2014. [cited 2019 Feb. 21] Available: <https://stars.library.ucf.edu/etd/3014>

437. Alexandris K, Zahariadis P, Tsorbatzoudis C, Grouios G. An empirical investigation of the relationships among service quality, customer satisfaction and psychological commitment in a health club context. *European Sport Management Quarterly*. 2004; 4: 36–52

438. Alves S., Franco S., Castañer M., Camerino O., Rodrigues J., Hileno R. El análisis de la comunicación paraverbal cinésica y proxémica de los instructores de fitness mediante patrones temporales (T-patterns). *Cuadernos De Psicología Del Deporte*, 2015; 15(1), 111-122.

439. American College of Sports Medicine. ACSM's Resources for The Personal Trainer. American College of Sports Medicine. Wolter Kluwer; 2017, p. 2–34.

440. American Council on Exercise. Certification Candidate Handbook: getting people moving [Internet]. 2017 [cited 2018 Feb. 3], p. 43. Available: <https://acewebcontent.azureedge.net/assets/certification/pdfs/Certification-Exam-Candidate-Handbook.pdf> [quoted 2018 Apr 3].

441. Andreasson J, Johansson T. The new fitness geography: the globalisation of Japanese gym and fitness culture. *Leisure Studies*. 2017; 36(3): 383-394

442. Athanasopoulou P, Mylonakis J. The quality of the relationships between fitness centres and their customers. *International Journal of Sport Management and Marketing*. 2009;5(3):355–66.

443. Australian industry and Skills Committee: Industries / Sport, Fitness and Recreation. [Internet]. 2017 [cited 2018 July 11]. Available: <https://nationalindustryinsights.aisc.net.au/industries/sport-fitness>

444. Bates M. Health fitness management: a comprehensive resource for managing and operating programs and facilities. *Human Kinetics*; 2008. 142 p.

445. Barnes K, Ball L, Desbrow B. An International Comparison of Nutrition Education Standards, Occupational Standards and Scopes of Practice for Personal Trainers. *Int J Sport Nutr Exerc Metab*. 2017 Dec;27(6):507-519.

446. Bennie JA, Wiesner GH, Uffelen van J.G.Z, Harvey JT., Biddle SJH Sources of practice knowledge among Australian fitness trainers. *Transl Behav Med*. 2017;7(4):741–50.

447. Best S, Aguilar D, Beaugrand S, Eickhoff-Shemek, J. Licensure for personal fitness trainers and group exercise leaders: Opinions of exercise science graduate students. *The Exercise, Sports and Sports Medicine Standards & Malpractice Reporter*. 2016; 5(6): 82-84.

448. Breuer C, Feiler S. Sport Development Report 2015/2016. Analysis of the situation of sports clubs in Germany. Bonn; 2017. 41 p.

449. Brown TC, Fry MD. Motivational Climate, Staff and Members'

Behaviors, and Members' Psychological Well-Being at a National Fitness Franchise. *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 2014; 85, 2: 208-217

450. Brown TC, Fry M.D. Helping Members Commit to Exercise: Specific Strategies to Impact the Climate at Fitness Centers. *Journal of Sport Psychology in Action*. 2011; 2(2): 70-80

451. Bureau of Labor Statistics: U.S. Department of Labor. Occupational Outlook Handbook: Fitness Trainers and Instructors [Internet]. 2017 [cited 2019 Aug. 1]. Available: <https://www.bls.gov/ooh/personal-care-and-service/fitness-trainers-and-instructors.htm>

452. Cambridge dictionary [Internet]. 2018 [cited 2018 July 11]. Available: <https://dictionary.cambridge.org/ru/>

453. Cavill N, Kahlmeier S, Racioppi F. Physical activity and health in Europe: evidence for action. Copenhagen: WHO; 2006. 40 p.

454. Chekhovska L, Turka R. Mass sport events in the activity of children and youth clubs in Lviv to involve children into physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*. 2015;81;15;2:538–42.

455. Chekhovska L. Support of Mass Sport as a Social Mission of Fitness Clubs in Ukraine. In: *Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values*. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 322.

456. Chekhovska L, Ivanochko V, Gribovskaya I. Ways of Population Engagement to Remedial Physical Activity. In: *Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values*. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 306.

457. Chiu L, Lin T. Performance evaluation criteria for personal trainers: An analytical hierarchy process approach. *Int Journal Social Behavior and Personality*. 2010;38:895–905.

458. 434.Cooper K. Aerobics: Our Story [Internet]. 2018 [cited 2018 Sep. 2]. Available: <http://www.cooperaerobics.com/About/Our-Story.aspx>

459. Cooper KH. *Aerobics*. New York: Simon Schuster; 1968. 265 p.

460. Council of Europe. Sport [Internet]. 2018 [cited 2018 July 13]. Available: <https://www.coe.int/en/web/sport>

461. Dalleck LC, Kravitz L. The History of Fitness. IDEA Health and Fitness Source. 2002;20(2):26–33.

462. De Lyon ATC, Neville Ross D, Kathleen MA. The Role of Fitness Professionals in Public Health: A Review of the Literature. Quest. 2017; 69(3):313–30.

463. De Lyon ATC, Cushion CJ. The acquisition and development of fitness trainers' professional knowledge. J Strength Cond Res. 2013; 27(5): 1407–1422

464. Deutschland ist in Europa die Fitness-Lokomotive. Fitness Management International. 2017;131:22–3.

465. Duffy P, Petry K, Froberg K, Madella A. Sport Coaching. Thematic Network Project AEHESIS –Report of the Third Year. Cologne: IESF; 2006. 213 p.

466. Eizaguirre A, García-Feijoo M., Laka J. Defining Sustainability Core Competencies in Business and Management Studies Based on Multinational Stakeholders' Perceptions. Sustainability. 2019; 11: 2303

467. EuropeActive [Internet]. 2017 [cited 2018 Apr. 4]. Available: <https://europeactive.blackboxpublishers.com>

468. Europa.eu – What is social responsibility? [Internet]. 2018 [cited 2018 Feb. 18]. Available: <https://ec.europa.eu/growth/industry/corporate-social->

469. EuropeActive Standards [Internet]. 2018 [cited 2018 Apr. 3]. Available: <http://www.ehfa-standards.eu/es-standards>

470. EuropeActive Statutes [Internet]. 2017 [cited 2017 Apr. 3]. Available: <http://www.europeactive.eu/vision-mission/our-statutes>

471. European Health & Fitness Market Report (EHFMR) 2018 [Internet]. 2018 [cited 2019 Apr. 3]. Available: <https://europeactive.blackboxpublishers.com/en/publications/european-health>

472. European Health & Fitness Market. Report Deloitte 2019 [Internet]. 2017 [cited 2019 Sept. 13]. Available: <https://www.europeactive.eu/vision-mission/our-statutes>

473. European Sports Education Network [Internet]. 2018 [cited 2018 Jun 13]. Available: <http://sporteducation.eu>

474. European sport for all federation [Internet]. 2018 [cited 2018 Jun 12]. Available:http://www.uespt.org/Mission_UESpT.html

475. Executive Summary of Job Task Analysis: Report of the Practice Analysis for the Certified Personal Trainer. [Internet]. 2018 [cited 2018 Apr 3]. Available:<nasm-cpt-executive-summary-job-task-analysis.pdf>

476. Fallon J. New thinking on health and fitness. *Journal of Retail and Leisure Property*. 2004;3(4):307–13.

477. Feito Y. Certification Exam Changes: What Do You Need to Know? *ACSM's Health & Fitness Journal*. 2018;22(4):27–8.

478. Fielder Lee E. Examining and describing professional development and continuing education in the personal training and fitness industry :sites and issues of disconnect. St. Master of Arts in Applied Health Sciences (Health and Physical Education) Catharines :Brock University, 2010. 271p.

479. FitCurves [Internet]. 2018 [cited 2018 Feb. 18]. Available:<http://fitcurves.org/news/page/3/>

480. Fitness Australia. [Internet]. 2019 [cited 2019 Feb. 28]. Available <https://fitness.org.au/articles/category/policies-guidelines/4/20>

481. Funding of grassroots sports. Final report prepared for the European Commission DG Internal Market and Services – June 2011 [Internet]. 2011 [cited 2013 Apr. 20]. Available: http://ec.europa.eu/sport/library/studies_en.htm

482. Gallo P. Health Fitness Professional, Group Exercise Instructor, and Clinical Exercise Physiologist Walk into a Fitness Facility. *ACSM's Health & Fitness Journal*. 2020; 24(2):.40-42

483. García-Fernández J, Bernal-García L, Fernández-Gavira J, Vélez-Colón L. Analysis of existing literature on management and marketing of the fitness centre industry. In: *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*. 2014;36(3):75–91.

484. García-Fernández J, Gálvez-Ruiz P, Velez-Colon L, Bernal-Garcia A.

Service convenience, perceived value, satisfaction, and loyalty: A study of consumers from low-cost fitness centers in Spain. *Journal of Physical Education and Sport*. 2016;16(4);184:1146–52.

485. Grodzka-Kubiak E. *Aerobik czy fitness*. Poznań: DDK Edition; 2002. 158 p.

486. Halvorson R. Personal trainer licensing debate. *IDEA Fit Journal*. 2009;6:12.

487. Harriss DJ, Atkinson G. Update - Ethical Standards in Sport and Exercise Science Research. *International Journal of Sports Medicine*. 2011; 30(10), 701-702.

488. HeadHunter Украина: база резюме и вакансий [Internet]. 2018 [cited 2018 Apr. 3]. Available: hh.ua/?gclid=Cj0KCQiAxNnfBRDwARIsAJlH29BlhwDm7DKZ9ic3NA_9y2Xo1

489. Herbert D, Eickhoff-Shemek J. New standards statements: Legal considerations for the fitness industry. *ACSM's Health & Fitness Journal*, 2010; 14(3), 31-33.

490. Hollasch K. The European Health & Fitness Market Report 2016 [Internet]. 2016 [cited 2017 Apr 1]. Available: http://www.europeactive.eu/sites/europeactive.eu/files/events/EHFF2016/KarstenHollasch_EHFF2016.pdf

491. Hopper C, Fisher B, Munoz K. *Physical activity and nutrition for health*. Champaign: Human Kinetics; 2008. 374 p.

492. IFPA Fitness: Personal Trainer Courses and Certification [Internet]. 2019 [cited 2019 Jan 3]. Available: <https://ifpa-fitness.com>

493. Institute of Credentialing Excellence. NCCA Accreditation [Internet]. 2019 [cited 2019 March 3]. Available: <https://www.credentialingexcellence.org/ncca>

494. International Association for the Physical Education of Girls and Women March [Internet]. 2018 [cited 2018 June 3]. Available: <https://www.iapesgw.org/about-us>

495. International Association of Recreational, Tennis and Sports (Fitness) Clubs [Internet]. 2018 [cited 2018 June 7]. Available: <https://www.ihrsa.org/about>

496. International Council of Health, Physical Education, Recreation, Sport

- and Dance [Internet]. 2017 [cited 2017 Apr. 3]. Available: <https://uia.org/structure>
497. International Council of Sport Science and Physical Education [Internet]. 2018 [cited 2018 June 13]. Available: <http://www.icsspe.org>
498. International Dance Entrepreneurs Association [Internet]. 2018 [cited 2018 June 7]. Available: <https://ideadance.org> (date of application: 7.06.2018).
499. International Fitness Association [Internet]. 2017 [cited 2017 Apr. 3]. Available: <https://www.ifafitness.com/download.htm>
500. International Fitness Professionals Association [Internet]. 2017 [cited 2018 Apr. 3]. Available: <https://ifpa-fitness.com/about-us/>
501. International Sport and Culture Association [Internet]. 2018 [cited 2018 June 13]. Available: <http://isca-web.org/english/> (date of application: 13.06.2018).
502. Jankauskienė R, Pajaujiene S. Professional Competencies of Health and Fitness Instructors: Do they Match the European Standard? *Kinesiology*. 2018; 50. 10.26582/k.50.2.16.
503. Kercher VM. International Comparisons: ACSM's Worldwide survey of fitness trends. *ACSM's Health & Fitness Journal*: Nov./Dec. 2018;22(6):24-9.
504. Kitzmueller M, Shimshack J. Economic Perspectives on Corporate Social Responsibility. *Journal of Economic Literature*. 2012;50(1):51–84.
505. Krupa P. Polish fitness market most dynamic in Europe [Internet]. 2019 [cited 2019 Apr 3]. Available: <http://msp.gov.pl/en/polish-economy/economic-news/6376,Polish-fitness-market-most-dynamic-in>
506. Kufahl P. Club Industry's Top 100 Health Clubs of 2018. [Internet]. 2018 [cited 2018 June 7]. Available: <https://www.clubindustry.com/awards-rankings/club-industrys-top-100-health-clubs-2018>.
507. Kurzübersicht Anforderungen an Fitnessseinrichtungen : nach DIN-Norm 33961. [Internet]. 2019 [zitiert 2019 August 3]. Zugang: https://issuu.com/bodybiznl/docs/din_norm_pdf_officeel
508. Li Y, Yang L, Han J, Miao LV, Li X. China fitness trend report. 2018. 16p.
509. Liu B. Strategies of development ways for sport fitness and recreation

industry. *Journal of Wuhan Institute of Physical Education*. 2007;10:29–32.

510. Lloyd C. Payne J. Licensed to skill? The impact of occupational regulation on fitness instructors. *European Journal of Industrial Relations*. 2018; 24(1): 91-108

511. Maennig W, Zimbalist A. *International Handbook on the Economics of Mega Sporting Events*. Edward Elgar Pub; 2013. 640 p.

512. Malek MN, Nalbon DP, Berger DE, Coburn JW. National Strength and Conditioning Association Personal Training Certificate – NSCA). Importance of health science education for personal fitness trainers. *Journal of Strength and Conditioning Research*. 2002;16(1):19–24.

513. Malek MN, Nalbon DP, Berger DE, Coburn JW. Importance of health science education for personal fitness trainer. *Journal of Strength and Conditioning Research*. 2002;16(1):19–24.

514. Malek MH., Coburn T. The Level of exercise science knowledge among personal fitness trainers a guideline. *National Strength and Conditioning Association Hot Topic*. www.nasca-lift.org

515. Malik Kh, Jespersen E. *Centre for Addiction and Students Mental Health*. American Academy of Pediatrics, Committee on School Health. Policy Statement: Schoolbased health services. *Pediatrics*. 2012;113(6):1839–45.

516. Maureen Henderson J. Meet The Boomer Father And Millennial Son Building a Fitness Franchise Empire [Internet]. 2014 [cited 2016 Apr 3]. Available:<https://www.forbes.com/sites/jmaureenhenderson/2014/01/28/>

517. Melton DI, Dail TK, Katula JA, Mustian KM. The current state of personal training: managers' perspectives. *Journal Strength Cond Res*. 2010; 24(11):3173–9.

518. Melton DI, Dail TK, Katula JA, Mustian KM. Women's Perspectives of Personal Trainers: A Qualitative Study. *The sport Journal*. 2011; 14(1):1–4.

519. McGuire AM, Anderson DF, Trail G. Examination of consumer differences on the importance and satisfaction with fitness service attributes. *Int Journal Sport Manag*. 2009;10:102–19.

520. McKechnie S, Grant J, Golowala FS, Ganesh P. The Fitness Trend Moves East: Emerging Market Demand in the UAE. *European Sport Management Quarterly*. 2016;6;3:289–305.

521. Michaels L. China's next as Anytime Fitness tackles world. *Franchise Times* [Internet]. 2017 [cited 2018 Dec 3]. Available: <http://www.franchisetimes.com/September-2017>

522. Milligton B. Fit for presumption: interactivity and the second fitness boom. *Media, Culture and Society*. 2016; 38(8):1184-1200

523. Myers SS. *Global Environmental Change: The Threat to Human Health*. Washington; 2009. 49 p.

524. NASM [Internet]. 2017 [cited 2017 Oct 2]. Available: <https://www.nasm.org/certified-personal-trainer/personal-trainer-exam>

525. *NASM-approved-references.pdf*. [Internet]. 2017 [cited 2017 Oct 7]. Available: <https://www.nasm.org/docs/PDF/nasm-approved-references.pdf>

526. *NASM-candidate-handbook-10-2017* [Internet]. 2017 [cited 2018 Apr 3]. Available:<https://www.nasm.org/docs/pdf/nasm-candidate-handbook-10-2017-update.pdf>

527. National Commission For Certifying Agencies. *Standards for the Accreditation of Certification Programs*. Washington: National Commission For Certifying Agencies; 2004. 47 p.

528. National Council on Strength and Fitness [Internet]. 2018 [cited 2018 Apr 3]. Available: <https://www.ncsf.org>

529. National Federation of Professional Trainers [Internet]. 2018 [cited 2018 Apr 3]. Available: <https://www.nfpt.com> (date of application: 03.04.2018).

530. National Institute for Fitness and Sport: Our History [Internet]. 2017 [cited 2017 Oct 3]. Available: <http://www.nifs.org/about-us/history>

531. *NCSF Certified Personal Trainer Handbook*. Coral Gables: NCSF; 2017. 28 p.

532. NSCA [Internet]. 2018 [cited 2018 Apr 3]. Available:<https://www.nasca.com/personal-trainers-professional-development/>

533. NSCA Certification Handbook [Internet]. 2018 [cited 2018 Apr 3]. Available:<https://www.nasca.com2017>

534. Oxford English dictionary [Internet]. 2018 [cited 2018 July 11]. Available: <http://www.oed.com>

535. Palm J. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. 2006;1:14–9.

536. Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2015. 27 p.

537. Physical Activity, Sport for All and Health: Resolution of the General Assembly of TAFISA; 2006. 49 p.

538. Pridgeon L, Grogan S. Understanding exercise adherence and dropout: an interpretative phenomenological analysis of men and women's accounts of gym attendance and non-attendance. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*. 2012; 4 (3): 382-399

539. Proud to be McFIT [Internet]. 2018 [cited 2018 May 1]. Available: <https://www.mcf.it.com/de/unternehmen/unternehmen/>

540. Pro-Consulting [Internet]. 2018 [cited 2018 Oct 3]. Available: <https://pro-consulting.ua/ua/base/analiz-rynka-ukrainy?level1>

541. Prystupa E, Chekhovska L, Zhdanova O, Chekhovska M. Genesis and content of fitness: theoretical and methodological analysis. *Sport i turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, 2019;2;1:147–61.

542. Prystupa E, Zhdanova O, Chekhovska L. Innovations in the fitness of industry. *Nowoczesne Technologie innowacyjne i informacyjne w rozwoju społeczeństwa: Series of monographs*. Katowice. 2018, s. 98–108.

543. Prystupa Y, Zhdanova O, Chekhovska L. Mobile applications for attraction young to motor activity. In: *Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values*. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 314.

544. Riseth L, Hatlen Nøst T, Nilsen T, Steinsbekk A. Long-term members' use of fitness centers: a qualitative study. *BMC Sports Science, Medicine and*

Rehabilitation. 2019; 11:2

545. Rocha R, Rieger T, Jimenes A. EuropeActive's Essentials for Fitness Instructors. Human Kinetics, 2017. 208 p.

546. Rodríguez-Cañamero S, Gallardo L, Felipe JL, García-Unanue J. Economic trend analysis of the fitness sector. Journal of Physical Education and Sport. 2018;18(2):575-84.

547. Sassatelli R. Fitness Culture. The Gym and the Commercialization of Fun and Discipline. 2010; Houndmills, UK: Palgrave Macmillan. 230p.

548. Schuler L. The 5 Best Gyms to Join Now [Internet]. 2017 [cited 2017 Apr. 3]. Available: <https://www.menshealth.com/fitness/g19536009/best-gyms>

549. Sharkey B. Fitness and Health. Champaign, IL: Human Kinetics; 2002. 240 p.

550. Sharkey B, Gaskill S. Fitness & health. Human Kinetics; 2013. 456 p.

551. Soltyk O, Pavlyuk Y, Vynogradskyi B, Pavlyuk O, Chopyk T, Antoniuk O. Improvement of professional competence of future specialists in physical education and sports during the process of vocational training. JPES. 2017; 17(3): 964–969. doi:10.7752/jpes.2017.s3148

552. Sport Life – мережа фітнес-клубів №1 [Internet]. 2018 [cited 2018 Febr. 18]. Available: https://www.sportlife.ua/uk/about/social_responsibility

553. Stacey D, Stacey D, Hopkins M, Adamo K. Knowledge translation to fitness trainers: A systematic review. Implementation Science [Internet]. 2010 [cited 2017 Apr. 3]. Available: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2868047/2010>

554. State of the UK Fitness Industry Report [Internet]. 2016 [cited 2017 Apr 3]. Available: <http://efsupit.ro/images/stories/nr4.2016/art184.pdf>

555. Steinhaus AH. The Role of Exercise in Physical Fitness. The bulletin of the National Association of Secondary School Principals. 1943;27;117:79–83.

556. TAF1SA [Internet]. 2017 [cited 2017 Apr. 3]. Available: <http://www.maxar.de/joomla/index.php>.

557. Tappe K, Tarves E, Oltarzewski J, Frum D. Habit formation among

regular exercisers at fitness centers: An exploratory study. *Journal of Physical Activity and Health*. 2013; 10(4): 607-613.

558. Tharrett S, Peterson J. ACSM's Health/Fitness Facility Standards and Guidelines. American College of Sports Medicine: Human Kinetics; 2015. 243 p.

559. Thampson WR. Worldwide survey of fitness trends for 2019. *ACSM's Health & Fitness Journal*. 2018;22;6:10–7.

560. The IHRSA Global Report 2016 [Internet]. 2016 [cited 2017 Apr. 3]. Available: http://download.ihrsa.org/pubs/2016_IHRSA_t_Preview.pdf.

561. The IHRSA Global Report 2017 [Internet]. 2017 [cited 2019 Sep 2]. Available http://download.ihrsa.org/pubs/2017_IHRSA_Preview.pdf

562. The IHRSA Global Report 2018 [Internet]. 2018 [cited 2019 Sep 2]. Available: http://download.ihrsa.org/pubs/2018_IHRSA_Preview.pdf

563. Top Global Franchises 2015 [Internet]. 2015 [cited 2018 July 6]. Available: <https://www.entrepreneur.com/franchises/topglobal/>

564. Usenko D, Dutchak M, Potop V, Katerina U, Kurdybakha O. Scientific substantiation of the fitness consultant's professional standard in Ukraine. *Journal of Physical Education and Sport*. 2019. 19 (6). 353:2334 – 2338,

565. Veiga OL, Valcarce M, King A. National survey of fitness trends in Spain for 2017. *Apunts Educacio Fisica I Esports*. 2017;128(2):108-25

566. Veiga O, Valcarce M, King A, Cámara M. Encuesta nacional de tendencias de fitness en España para 2018 [Internet]. *Retos*. 2018; 33:279-85. Available from: https://www.researchgate.net/publication/322626261_Encuesta_Nacional_de_Tendencias_de_Fitness_en_Espana_para_2018 [accessed Feb 06 2019].

567. Veiga O, Valcarce M, Clavero A, De La Cámara M. Encuesta Nacional de Tendencias de Fitness en España para 2019 [Internet]. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*. 2018; 35: 341-7. Available from: https://www.researchgate.net/publication/329681682_Encuesta_Nacional_de_Tendencias_de_Fitness_en_Espana_para_2019 [accessed Feb 03 2019].

568. Von Michael Ashelm. Mehr als 10 millionen Deutsche in Fitnessstudios

[Internet]. 2018 [cited 2018 May 1]. Available: <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/unternehmen/fitnessstudios-verzeichnen-starkes-mitgliederwachstum-14959104.html>

569. Weede T. Start your own personal training business: your step-by-step guide to success. USA: Entrepreneur Press; 2008. 162 p.

570. Weiner ES, Simpson JA. Compact Oxford English Dictionary of Current English. New York: Oxford University Press; 2009. 2424 p.

571. Werner WK, Hoeger Sharon A. Principles and Labs for Physical Fitness. Wadsworth Cengage Learning: Brooks Cole; 2013. 512 p.

572. What is fitness? [Internet]. 2015 [cited 2015 June 15]. Available: <http://web.outsidemag.com/magazine/0297/9702fe-fit.html>

573. What we do [Internet]. 2017 [cited 2017 Apr 1]. Available: <http://www.uk sport.gov.uk/pages/what-wedo>

574. Working in Fitness: An analysis of the Fitness Industry in the UK [Internet]. 2016 [cited 2017 January 25]. Available: http://www.agcas.org.uk/agcas_resources/789-Working-in-Fitness-An-analysis-of-the-fitness-industry-in-the-UK-

575. World Fitness Association [Internet]. 2018 [cited 2018 June 9]. Available: <https://wfaweb.com/frequently-asked-questions/>

576. World Leisure Organization [Internet]. 2018 [cited 2018 June 9]. Available: <http://worldleisure.org/about-wlo/>

577. Zenko Z, Ekkekakis P. Knowledge of exercise prescription guidelines among certified exercise professionals/ Journal of Strength and Conditioning Research, 2015. - 29(5)/1422–1432

578. Zhdanova O, Chekhovska L, Shevtsiv U, Chekhovska M. Expediency of health fitness and shaping programs implementation on physical education classes for girls' high school age. Journal of Physical Education and Sport. 2015;51;15;2:338–46.

579. Zhou S, Davison K, Qin F, Lin K, Chow B, Zhao J. The roles of exercise professionals in the health care system: A comparison between Australia and China. Journal of Exercise Science & Fitness. 2019;17: 81-90

ДОДАТКИ

Додаток А.1

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень в освітній процес
Національного університету фізичної культури і спорту України

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 "Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації" Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0111U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції.

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Сучасні аспекти формування професійної майстерності професіоналів з фітнесу та рекреації» для здобувачів освітнього ступеня магістр зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт за спеціалізацією «Фітнес і рекреація».	Розроблено концепцію, яка дасть змогу вдосконалити регламентування діяльності системи оздоровчого фітнесу, оптимізувати функціонування фітнес-клубів, забезпечити якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створити конкурентоспроможне середовище для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців. Рекомендується для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти, де здійснюється підготовка майбутніх магістрів фізичної культури і спорту за спеціалізацією «фітнес і рекреація».	Запропонована концепція доповнює зміст навчальної дисципліни «Сучасні аспекти формування професійної майстерності професіоналів з фітнесу та рекреації», що сприяє формуванню сучасних професійних знань про систему підготовки, особливості роботи, атестації та сертифікації фітнес-персоналу.

Автор впровадження

Чеховська Л. Я.

Науковий консультант:
д. фіз. вих., професор

Дутчак М.В.

Представники
Національного університету фізичного виховання і спорту

Проректор з науково-педагогічної роботи
д. фіз. вих., професор

Борисова О. В.

Завідувач кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації
НУФВіС,
д. фіз. вих., професор

Андрєєва О. В.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень в освітній процес
Харківської державної академії фізичної культури

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім’ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0111U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції.

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Концепція організаційно-кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Сучасні оздоровчі технології у фітнесі та рекреації» для здобувачів освітнього ступеня магістр зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт за спеціалізацією «Фітнес та рекреація».	Розроблено концепцію, яка дасть змогу вдосконалити регламентування діяльності системи оздоровчого фітнесу, оптимізувати функціонування фітнес-клубів, забезпечити якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створити конкурентоспроможне середовище для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців. Рекомендується для використання в освітньому процесі ЗВО, де здійснюється підготовка майбутніх магістрів фізичної культури і спорту за спеціалізацією «Фітнес та рекреація».	Запропонована концепція доповнює зміст навчальної дисципліни «Сучасні оздоровчі технології у фітнесі та рекреації», що сприяє формуванню сучасних професійних знань про систему підготовки, особливості роботи, атестації та сертифікації фітнес-персоналу.

Автор впровадження

Чеховська Л. Я.

Представники

Харківської державної академії фізичної культури

В.о. завідувача кафедри гімнастики, танцювальних видів спорту та хореографії

Харківської державної академії фізичної культури,

ЗТУ, доцент

Кизім П.М.

Проректор з науково-педагогічної роботи

Харківської державної академії фізичної культури

к.фіз.вих., доцент

Путятіна Г.М.

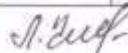
АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень в освітній процес
Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім’ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0111U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції.

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Професійна діяльність фахівця з фітнесу і рекреації» для магістрів спеціальності 017-фізична культура і спорт	Розроблено концепцію розвитку оздоровчого фітнесу в Україні, яка дасть змогу вдосконалити регламентування діяльності системи оздоровчого фітнесу, оптимізувати функціонування фітнес-клубів, забезпечити якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створити конкурентоспроможне середовище для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців. Рекомендується для використання в освітньому процесі ЗВО, які готують фахівців з фізичної культури і спорту (за освітньою програмою /спеціалізацією «фітнес і рекреація»).	Запропонована концепція доповнює зміст навчальної дисципліни «Професійна діяльність фахівця з фітнесу і рекреації», що сприяє формуванню сучасних професійних знань про систему підготовки, особливості роботи, атестації та сертифікації фітнес-персоналу

Автор впровадження

 Чеховська Л. Я.

Науковий консультант
д. фіз. вих., професор

 Дутчак М.В.

Завідувач кафедри фітнесу та рекреації
ЛДУФК імені Івана Боберського,
к. пед. н., професор

 Жданова О.М.

Декан факультету фізичної культури і спорту,
канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент

 Ріпак І. М.

Перший проректор
ЛДУФК імені Івана Боберського,
канд. біол. наук, професор

 Музика Ф. В.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень в освітній процес
Хмельницького національного університету

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 "Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації" Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0111U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції.

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Менеджмент і маркетинг у сфері фітнесу і рекреації» для магістрів спеціальності 014-Спеодія освіта (фізична культура)	Розроблено концепцію, яка дасть змогу вдосконалити регламентування діяльності системи оздоровчого фітнесу, оптимізувати функціонування фітнес-клубів, забезпечити якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створити конкурентоспроможне середовище для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців. Рекомендується для використання в освітньому процесі ЗВО, де здійснюється підготовка майбутніх магістрів середньої освіти за спеціалізацією фізична культура	Запропонована концепція доповнює зміст навчальної дисципліни «Менеджмент і маркетинг у сфері фітнесу і рекреації», що сприяє формуванню сучасних професійних знань про систему підготовки, особливості роботи, атестації та сертифікації фітнес-персоналу

Автор впровадження

Чеховська Л. Я.

Представники

Хмельницького національного університету

Завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії
Хмельницького національного університету
д. пед. н., доцент

Базильчук О.В.

Проректор з наукової роботи
Хмельницького національного університету
д.т.наук., доцент

Синюк О.М.

Перший проректор ЛДУФК імені Івана Боєрського
канд. біол. наук, професор

Музика Ф. В.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

вул. Університетська, 27, м. Херсон, 73003. Тел.: +38(0552) 32-67-05, 32-67-31; факс 49-21-14; e-mail: office@ksu.kh.ua; http://www.kspu.edu.ua
код за ЄДРПОУ 02125609 р/р UA22820172034311002200000120; UA068201720343120002000000120
банк Державний чеківський сервіс України, м. Київ

10.02.2020 р. № 14-20/д.д.д.

На № _____ від _____ 2020 р.

ДОВІДКА

про апробацію та впровадження результатів дисертаційного дослідження
Чеховської Любові Ярославівни на тему «Теоретико-методичні основи організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні» на здобуття наукового ступеня
доктора наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.02 - фізична культура,
фізичне виховання різних груп населення

Протягом 2017-2019 років Л.Я.Чеховська на базі факультету фізичного виховання і спорту Херсонського державного університету проводила апробацію та впровадження результатів дослідження щодо Концепції організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.

У процесі співпраці зі студентами, магістрантами та аспірантами кафедри теорії та методики фізичного виховання з апробованої проблематики обговорювалися ідеї здобувачки стосовно можливостей застосування окремих положень дисертації у процесі підготовки майбутніх фахівців спеціальності 014 – середня освіта (фізична культура). Матеріали дисертаційного дослідження розглядалися на засіданнях методичних семінарів кафедри, зокрема під час обговорення науково-методологічних засад фахової підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання і спорту

Основні положення (Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні) та висновки дослідження використовувалися для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Оздоровча фізична культура та фітнес» для СВО «магістр», що сприяло формуванню сучасних професійних знань про систему підготовки, особливості роботи, атестації та сертифікації фітнес-персоналу.

Робота виконана у межах теми 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім’ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0111U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040).

Результати апробації дисертаційного дослідження Чеховської Любові Ярославівни на тему «Теоретико-методичні основи організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні» обговорено і затверджено на засіданні кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету (протокол від 27 січня 2020 р. № 5).

Проректор з наукової роботи і розвитку

Сергій ОМЕЛЬЧУК

Маляренко Ірина
(0552)-32-67-65

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

**"ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО"**65020, м.Одеса, вул. Старопортофранківська, 26. Тел.: (048) 723-40-98, факс: (048) 732-51-03
E-mail: pdpu@pdpu.edu.uaвід 18 січня № 226/26
на № _____ від _____**АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ**

результатів наукових досліджень в освітній процес
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації
• Кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0111U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації Львівського державного університету фізичної культури на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції на кафедру гімнастики та спортивних єдиноборств.

Продовження додатку А.6

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Методичні матеріали включені для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Психологічні технології у фізичному вихованні та спорті» для магістрів спеціальності 014 Середня Освіта (Фізична культура). Формування у спортсменів якостей, необхідних для участі у змаганнях, а також розробка психологічно обґрунтованих методів тренувань і підготовки до змагань.</p>	<p>Розроблено концепцію розвитку оздоровчого фітнесу в Україні, яка дасть змогу вдосконалити регламентування діяльності системи оздоровчого фітнесу, оптимізувати функціонування фітнес-клубів, забезпечити якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створити конкурентоспроможне середовище для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців. Рекомендується для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти, які готують фахівців з фізичної культури і спорту.</p>	<p>Запропонована концепція доповнює зміст навчальної дисципліни «Психологічні технології у фізичному вихованні та спорті», що сприяє формуванню сучасних професійних знань про систему підготовки спортсменів, особливості роботи, атестації та сертифікації фітнес-персоналу</p>

Проректор з наукової роботи,
д.пед.н., професор

Т. І. Койчева

Койчева Т. І.

Завідувач кафедри гімнастики
та спортивних єдиноборств
д.пед.н., професор

Б. Т. Долинський

Долинський Б. Т.

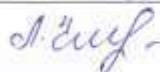
АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень в освітній процес
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім’ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0111U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФКна 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції.

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.</p> <p>Методичні матеріали для удосконалення змісту навчальної дисципліни «Оздоровчий фітнес з методикою викладання» для студентів I рівня вищої освіти спеціальності 017-фізична культура і спорт</p>	<p>Розроблено концепцію розвитку оздоровчого фітнесу в Україні, яка дасть змогу вдосконалити регламентування діяльності системи оздоровчого фітнесу, оптимізувати функціонування фітнес-клубів, забезпечити якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створити конкуренто-спроможне середовище для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців.</p> <p>Рекомендується для використання в освітньому процесі ЗВО, які готують фахівців з фізичної культури і спорту (за освітньою програмою /спеціалізацією «фітнес та рекреація»).</p>	<p>Запропонована концепція доповнює зміст навчальної дисципліни «Оздоровчий фітнес з методикою викладання», що сприяє формуванню сучасних професійних знань про систему підготовки, особливості роботи, атестації та сертифікації фітнес-персоналу</p>

Автор впровадження:

Чеховська Л. Я.

Представники

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича:

Перший проректор

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,

професор, доктор історичних наук:

Балух В.О.

Завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання спорту

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича,

к.психол. н., доцент

Наконечний І.О.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у навчальний процес студентів IV курсу
напряму підготовки «фізичне виховання» ЛДУФК

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) в період 2013/2014н.р. впроваджені у діяльність. Виконавець Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Матеріали для лекцій та семінарських занять з навчальної дисципліни «Сучасні технології в оздоровчій фізичній культурі»	Здійснено систематизацію та класифікацію оздоровчих систем: фізичного розвитку, психоемоційного розвитку, загартування, оздоровчого харчування, духовного очищення. Рекомендується для використання у навчальному процесі.	Удосконалення навчально-методичного матеріалу навчальної дисципліни. Формування у студентів професійних знань про особливості оздоровчих систем.

Автор-розробник

Чеховська Л.Я.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

Декан факультету фізичного виховання

к.фіз.вих., доцент

Петрина Р.Л.

Представник ЛДУФК:

Проректор з Н та ВР ЛДУФК, доцент

Музика Ф.В.

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

Жданова О.М.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у навчальний процес студентів IV курсу
напряму підготовки «спорт» ЛДУФК

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) в період 2013/2014н.р. впроваджені у діяльність. Виконавець Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Матеріали для лекцій та семінарських занять з навчальної дисципліни «Сучасні технології в оздоровчій фізичній культурі»	Здійснено систематизацію та класифікацію оздоровчих систем: фізичного розвитку, психоемоційного розвитку, загартування, оздоровчого харчування, духовного очищення. Рекомендується для використання у навчальному процесі.	Удосконалення навчально-методичного матеріалу навчальної дисципліни. Формування у студентів професійних знань про особливості оздоровчих систем.

Автор-розробник

Чеховська Л.Я.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

Декан факультету спорту

к.фіз.вих., доцент

Рінак І.М.

Представник ЛДУФК:

Проректор з Н та ВР ЛДУФК, доцент

Музика Ф.В.

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

Жданова О.М.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) в період 2014/2015н.р. впроваджені у діяльність. Виконавець Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Лекційний матеріал із різновидів фізкультурно-оздоровчих занять: Пілатес, fly-фітнес, Zumba, Bosu, Jumping. Зміст присвячений новітнім і нетрадиційним засобам фізичного виховання	Під час курсів підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури вперше організовано демонстрацію та апробацію різновидів фізкультурно-оздоровчих занять: Пілатес, fly-фітнес, Zumba, Bosu, Jumping (фітнес на батутах), танець живота. Рекомендується для використання у навчальному процесі, позакласній та позашкільній роботі.	Підвищення обізнаності вчителів фізичної культури щодо різних видів рухової активності

Автор-розробник

Л.Я. Чеховська

Чеховська Л.Я.

Представник закладу, де виконувався впровадження:

Директор Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Р.Б. Шиян

Шиян Р.Б.

Т.в.о доцента кафедри життєвих компетентностей,
Заслужений учитель України

Сороколіт Н.С.

Представник ЛДУФК:

Проректор з Н та ЗЗ ЛДУФК, професор

А.С. Вовканич

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації, професор

О.М. Жданова

Жданова О.М.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у навчальний процес студентів V курсу спеціальності «фізичне виховання» ЛДУФК

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) в період 2013/2014н.р. впроваджені у діяльність. Виконавець Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Новий зміст навчальної програми для студентів V курсу спеціальності «фізичне виховання» спеціалізації «Рекреаційно-оздоровча діяльність»*	Під час практичних занять вперше організовано демонстрацію та апробацію для студентів різновидів фізкультурно-оздоровчих занять: Пілатес, пу-фітнес, Zumba, Bosu, Jumping (фітнес на батутах), танець живота.	Підвищення обізнаності щодо різних видів рухової активності та готовності до їх використання у професійній діяльності

Автор-розробник

Чеховська Л.Я.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

Декан факультету фізичного виховання

к.фіз.вих., доцент

Петрина Р.Л.

Представник ЛДУФК:

Проректор з Н та ВР ЛДУФК, доцент

Музика Ф.В.

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації

Жданова О.М.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність Обласного центру фізичного виховання учнівської молоді (м. Хмельницький)

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) в період 2014/2015н.р. впроваджені у діяльність. Виконавець Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Лекційні матеріали для теоретичних занять, які проводяться із вихованцями Центру фізичного виховання учнівської молоді.	Лекційний матеріал вперше оснащено де монстрацією різновидів фізкультурно-оздоровчих занять: Пілатес, плу-фітнес, Zumba, Bosu, Jumping (фітнес на батутах). Рекомендується для систематичного використання у діяльності Центру.	Підвищення обізнаності вихованців щодо новітніх технологій, які можуть бути доповненням традиційних навчально-тренувальних занять

Автор-розробник

Чеховська Л.Я.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

директор Хмельницького обласного центру
фізичного виховання учнівської молоді

Федосєєв А.І.

Представник ЛДУФК:

Проректор з Н та ЗЗ, професор

Вовканич А.С.

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації,

к.п.н., професор

Жданова О.М.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) в період 2014/2015н.р. впроваджені у діяльність. Виконавець Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Лекційний матеріал впроваджено в діяльність першого Форуму вчителів фізичної культури. Зміст присвячений новітнім і нетрадиційним засобам фізичного виховання.	Під час Форуму вчителів фізичної культури вперше організовано демонстрацію та апробацію різновидів фізкультурно-оздоровчих занять: Пілатес, fly-фітнес, Zumba, Bosu, Jumping (фітнес на батутах), танець живота. Рекомендується для використання у навчальному процесі, позакласній та позашкільній роботі.	Підвищення обізнаності вчителів фізичної культури щодо різних видів рухової активності

Автор-розробник

Л. Чеховська

Чеховська Л.Я.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

Ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

В. Берека

Берека В.Є.

Методист з фізичної культури Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

О. Шнира

Шнира О.О.

Представник ЛДУФК:

Проректор з Н та ЗЗ ЛДУФК, професор

А. Вовканич

Вовканич А.С.

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації, професор

О. Жданова

Жданова О.М.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукового дослідження у діяльність Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Ми, ті, що підписалися нижче, склали цей акт про те, що результати роботи виконаної згідно Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. за темою 3.9. «Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації» і підтемою «Технологія залучення населення до фізкультурно-оздоровчих занять» (№ державної реєстрації 0111U001735) в період 2014/2015н.р. впроваджені у діяльність. Виконавець Чеховська Л.Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Назва пропозиції, форма впровадження і коротка характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Курс лекцій на першому Форумі вчителів фізичної культури	Вперше лекційний курс оснащено демонстрацією та апробацією сучасних різновидів фізкультурно-оздоровчих занять: Пілатес, fly-фітнес, Zumba, Bosu, Jumping (фітнес на батутах), які адаптовано до навчального процесу, поза-класної та позашкільної роботи. Рекомендовано для впровадження.	Підвищення обізнаності вчителів фізичної культури щодо різних видів рухової активності, прийнятних в процесі занять з фізичної культури

Автор-розробник

Чеховська Л.Я.

Представник закладу, де виконувалось впровадження:

Ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Берека В.Є.

Методист з фізичної культури Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Шнира О.О.

Представник ЛДУФК:

Проректор з Н та ЗЗ ЛДУФК, професор

Вовканич А.С.

Зав. кафедрою фітнесу і рекреації, професор

Жданова О.М.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень у діяльність навчально-оздоровчого комплексу «Олімпійський стиль»

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 "Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації" Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011-2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 011U001735), відповідно до плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016-2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0116U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її зняття, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.</p> <p>Її реалізація передбачає координацію діяльності суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, формування системи моніторингу фітнес-персоналу, виставлення пріоритетним у діяльності фітнес-клубів поліпшення і збереження здоров'я населення шляхом активного залучення до системи оздоровчого фітнесу.</p>	<p>Розроблено концепцію розвитку оздоровчого фітнесу в Україні, яка передбачає оптимізацію функціонування фітнес-клубів, вдосконалення регламентування фахової діяльності персоналу, якісної підготовки кадрів та їх сертифікацію, створення конкурентоспроможного середовища для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців.</p> <p>Рекомендується для впровадження у систему оздоровчого фітнесу України</p>	<p>Оптимізовано організацію діяльності комплексу на засадах клієнтоорієнтованості. Мотивовано персонал до подальшого підвищення кваліфікації через участь у фітнес-конвенціях та проведення майстер-класів для тренерів-початківців. Комплекс став об'єктом практики для майбутніх фахівців з фітнесу. Продовжено впровадження нових форм і видів оздоровчого фітнесу. Пробні заняття з вибором тренера активізували додаткове залучення клієнтів. Вдосконалено документи адміністративного регламентування діяльності комплексу: посадові інструкції привелено у відповідність до вимог сьогодення, активізувало проведення заходів соціальної відповідальності; апроваджено пільги при оплаті послуг для соціально незахищених верств населення тощо.</p>

Автор впровадження

Чеховська Л. Я.

Науковий консультант:
перший проректор з науково-педагогічної роботи НУФВСУ
д. фіз. вих., професор

Перший проректор ЛДУФК імені Івана Боберського,
канд. біол. наук, професор

Директор навчально-оздоровчого
комплексу «Олімпійський стиль» НУФВСУ

Шиньковенко Н. С.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень у діяльність мережі фітнес-клубів «Sport Life»

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 "Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації" Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0116U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції.

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
Стратегія діяльності фітнес-клубів «Sport Life». Рекомендації щодо удосконалення діяльності фітнес-клубу (що необхідно виконати, щоб розвинути сильні сторони діяльності і підвищити показники, які виявилися нижчими, ніж у конкурентів).	Розроблено і науково обґрунтовано стратегію діяльності фітнес-клубу, що базується на встановленні сильних і слабких сторін, загроз і можливостей. Рекомендується для використання в діяльності фітнес-клубів мережі.	Впровадження стратегії сприяло вдосконаленню і розширенню діяльності (практика студентів зі спеціалізації «фітнес та рекреація»; новий асортимент абонементів (місячний, піврічний, вихідного дня) та нових фітнес-програм («Boxing&Women», «Box Fight», «Power Cycle») тощо.

Автор впровадження

Л. Я. Чеховська

Чеховська Л. Я.

Науковий консультант,
перший проректор науково-педагогічної роботи НУФВСУ
д. фіз. наук, професор

Перший проректор
ЛДУФК імені Івана Брєзєвського,
канд. біол. наук, професор

Віце-президент по сервісу ТК «SportLife»

Годун М.С.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень у діяльність інформаційно-аналітичної платформи «FitnessConnectUA»

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім’ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0116U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016–2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Найменування пропозиції, форма впровадження, ступінь характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.</p> <p>Її реалізація передбачає координацію діяльності суб’єктів сфери фізичної культури і спорту, формування системи моніторингу фітнес-персоналу, визнання пріоритетним у діяльності фітнес-клубів поліпшення і збереження здоров’я населення шляхом активного залучення до системи оздоровчого фітнесу.</p>	<p>Розроблено концепцію розвитку оздоровчого фітнесу в Україні, яка передбачає оптимізацію функціонування фітнес-клубів, вдосконалення регламентування фахової діяльності персоналу, якісного підготовки кадрів та їх сертифікацію, створення конкурентоспроможного середовища для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців.</p> <p>Рекомендується для впровадження у сфері оздоровчого фітнесу України</p>	<p>Обґрунтовано і розроблено проекти професійних стандартів «Персонального фітнес-тренера», «Фітнес-тренера групових програм» та «Менеджера фітнес-сервісу», де описано вимоги до професійних компетентностей, необхідних для виконання трудових дій та реалізації визначених трудових функцій.</p> <p>Професійні стандарти дають змогу отримати обґрунтування змісту професійної діяльності фітнес-персоналу, чіткі критерії добору та оцінювання його роботи, сприяти безперерпному професійному зростанню юної.</p>

Автор впровадження

Л. Я. Чеховська

Чеховська Л. Я.

Науковий консультант:

перший проректор науково-педагогічної роботи НУФВІС
д. фіз. вих., професор

Перший проректор

ЛДУФК ім. Івана Боберського,
канд. біол. наук, професор

Керівник проекту «FitnessConnectUA»

Дуцак М. В.

Валуйко Ф. В.

Варезко Г.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень у діяльність
«Фітнес студії Вікторії Торської»

Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім’ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0116U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції:

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.</p> <p>Її реалізація передбачає координацію діяльності суб’єктів сфери фізичної культури і спорту, формування системи моніторингу фітнес-персоналу, визнання пріоритетним у діяльності фітнес-клубів поліпшення і збереження здоров’я населення шляхом активного залучення до системи оздоровчого фітнесу.</p>	<p>Розроблено концепцію розвитку оздоровчого фітнесу в Україні, яка передбачає оптимізацію функціонування фітнес-клубів, вдосконалення регламентування фахової діяльності персоналу, якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створення конкурентоспроможного середовища для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців.</p> <p>Рекомендується для впровадження у систему оздоровчого фітнесу України.</p>	<p>Оптимізовано організацію діяльності студії, зокрема інтегровано зусилля персоналу у формуванні його іміджу. Мотивовано персонал до подальшого підвищення кваліфікації через участь у фітнес-конвенціях та проведення майстер-класів для тренерів-початківців.</p> <p>Студія стала об’єктом практики для майбутніх фахівців з фітнесу.</p> <p>Продовжено впровадження нових форм і видів оздоровчого фітнесу.</p> <p>Вдосконалено документи адміністративного регламентування діяльності студії; посадові інструкції приведено у відповідність до вимог сьогодення; активізовано проведення заходів соціальної відповідальності; впроваджено пільги при оплаті послуг для соціально незахищених верств населення тощо.</p>

Автор впровадження

 Чеховська Л. Я.

ФОП «Фітнес студія Вікторії Торської»

 Торська В.О.

Проректор з наукової роботи та зовнішніх зв’язків
ЛДУФК імені Івана Боберського
канд. біол. наук, професор

 Вовканич А.С.

АКТ ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів наукових досліджень у діяльність
«Студії Пілатесу Анни Наконечної»

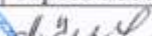
Ми ті, які підписалися нижче, склали цей акт у тому, що у межах теми 3.9 “Удосконалення наукових засад спорту для всіх, фітнесу та рекреації” Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури та спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України в справах сім’ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0111U001735), відповідно до плану наукової роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. за темою 3.15 «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (№ державної реєстрації 0116U001630) та наукової теми кафедри фітнесу та рекреації ЛДУФК на 2016-2020 рр. «Технологія залучення населення до оздоровчої рухової активності» (№ державної реєстрації 0117U 003040), Чеховська Л. Я. внесла такі рекомендації і пропозиції.

Найменування пропозиції, форма впровадження, стисла характеристика	Наукова новизна та її значення, рекомендації з подальшого використання	Ефект від впровадження
<p>Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні.</p> <p>Її реалізація можлива через координацію діяльності суб’єктів фізичної культури і спорту, формування системи моніторингу фітнес-персоналу, удосконалення функціонування фітнес-клубу для поліпшення і збереження здоров’я населення шляхом залучення до системи оздоровчого фітнесу.</p>	<p>Розроблено концепцію розвитку оздоровчого фітнесу в Україні, яка дасть змогу вдосконалити регламентування діяльності системи оздоровчого фітнесу, оптимізувати функціонування фітнес-клубів, забезпечити якісну підготовку кадрів та їх сертифікацію, створити конкурентоспроможне середовище для залучення і утримання висококваліфікованих фахівців.</p> <p>Рекомендується для впровадження у систему оздоровчого фітнесу</p>	<p>Оптимізовано організацію діяльності студії, зокрема інтегровано зусилля персоналу у формуванні його іміджу. Мотивовано персонал до подальшого підвищення кваліфікації через участь у фітнес-конвенціях та проведення май-стер-класів для тренерів-початківців.</p> <p>Студія стала об’єктом практики для майбутніх фахівців з фітнесу. Пробні безкоштовні заняття активізували додаткове залучення клієнтів.</p> <p>Вдосконалено документи адміністративного регламентування діяльності студії: посадові інструкції приведено у відповідність до вимог сьогодення; активізовано проведення заходів соціальної відповідальності; впроваджено пільги при оплаті послуг для соціально незахищених верств населення тощо.</p>

Автор впровадження

Проректор з наукової роботи і зовнішніх зв’язків
ЛДУФК імені Івана Боберського
к. біол. н., професор

Керівник «Студії Пілатесу Анни Наконечної»

 Чеховська Л. Я.

 Волканич А.С.

 Наконечна А.В.

Список публікацій здобувача***Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:***

1. Чеховська ЛЯ. Оздоровчий фітнес у сучасному суспільстві: монографія. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського; 2019. 293 с.

2. Жданова О, Данилевич М, Грибовська І, Чеховська Л. Оптимізація діяльності фахівців щодо залучення населення до систематичних фізкультурно-оздоровчих занять. В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2012;16;2, с. 81–87.

Видання внесено до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus. Здобувачеві належить пошук джерел інформації, їх систематизація, аналіз та інтерпретація.

3. Жданова О, Чеховська Л, Грибовська І. Порівняння змісту діяльності фізкультурних фахівців щодо залучення населення до систематичних занять руховою активністю В: Приступа Є, редактор. Молода спортивна наука України. Зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. Львів; 2013;17; 4, с. 53–7.

Видання внесено до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus. Здобувачеві належить виявлення проблеми, структуризація даних, формулювання висновків.

4. Жданова О, Данилевич М, Грибовська І, Чеховская Л. Зміст підготовки магістрів зі спеціальності «фітнес і рекреація». Фізична активність, здоров'я і спорт. 2014; 1 (15):62-69.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List». Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, визначення стану наукової проблеми та узагальнення основних результатів.

Продовження Додатку В.1

5. Zhdanova O, Chekhovska L, Shevtsiv U, Chekhovska M. Expediency of health fitness and shaping programs implementation on physical education classes for girls' high school age. *Journal of Physical Education and Sport*. 2015;51;15;2:338–46.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, CrossRef. Здобувачеві належить розроблення алгоритму дослідження та інтерпретація результатів.

6. Chekhovska L, Turka R. Mass sport events in the activity of children and youth clubs in Iviv to involve children into physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*. 2015;81;15;2:538–42.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, CrossRef. Здобувачеві належить наукова ідея та розроблення алгоритму дослідження, формування висновків.

7. Чеховська Л, Жданова О. Проблеми організаційно-методичних основ фітнесу в системі масового спорту (спорту для всіх). *Фізична активність, здоров'я і спорт*. 2016; 4 (26): 67-75.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List». Здобувачеві належить обґрунтування проблеми, нагромадження та узагальнення емпіричних даних, формулювання висновків.

8. Чеховська Л. Пропаганда фізкультурно-оздоровчої діяльності у засобах масової інформації м. Львова В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2016;3К1(70)16, с. 221–5.

9. Чеховська Л. Сучасний стан і проблеми розвитку інфраструктури масового спорту України. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ;2017;3К(84)17;1, с. 526–31.

Продовження Додатку В.1

10. Чеховська Л. Фітнес-індустрія: стан і перспективи розвитку у країнах світу. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017; 2(58): 107–12.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, WorldCat – OCLC; OpenAire (Zenodo); Googl Shcolar; J-Gate.

11. Чеховська ЛЯ. Фітнес-індустрія України: стан і перспективи розвитку. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017; 5К (86)17, с.358-63.

12. Приступа Є, Музика Ф, Жданова О, Чеховська Л. Сучасний стан підготовки кадрів для сфери оздоровчого фітнесу В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2017; 7(89), с.19-22.

Здобувачеві належить пошук та нагромадження інформації, узагальнення отриманих даних та їх трактування.

13. Чеховська Л, Жданова О, Шевців У. Дисципліна «фітнес-технології» у підготовці майбутніх фахівців з фітнесу. Спортивна наука України [Інтернет]. 2017; 4(80): 49–53. Доступно: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu>

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, "Index Copernicus Journals Master List". Здобувачеві належить систематизація, аналіз та узагальнення матеріалу щодо структури та змісту навчальної дисципліни, узагальнення результатів.

14. Чеховська Л. Франчайзинг у сфері оздоровчого фітнесу. Вісник Прикарпатського університету. 2017; 25-26: 302–9

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Googl Shcolar.

Продовження Додатку В.1

15. Приступа Є, Жданова О, Чеховська Л. Аналіз ринку фізкультурно-оздоровчих послуг у Львові. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2017; 6(62): 79-84

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, WorldCat – OCLC; OpenAire (Zenodo); Googl Shcolar; J-Gate. Здобувачеві належить наукова ідея, розроблення інструментарію, аналіз та узагальнення результатів.

16. Чеховська ЛЯ. Стан і особливості розвитку оздоровчого фітнесу в країнах Європи (на прикладі Німеччини). Фізична активність, здоров'я і спорт. 2017; 4(29):74-81.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

17. Приступа Є, Чеховська Л. Формування конкурентного середовища мережі фітнес клубів «Sport Life» у Львові. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2018; 3К(97) 18. с.450-456.

Здобувачеві належить наукова ідея, розроблення алгоритму дослідження та інтерпретація результатів.

18. Чеховська ЛЯ. Соціальна відповідальність у діяльності фітнес-клубів України. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2018;1(41):23-8. doi.org/10.29038/2220-7481-2018-01-23-28 *Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних ERIH PLUS, Index Copernicus, Polska Bibliografia Naukowa, DOAJ, OpenAIRE, BASE, WorldCat, Google Scholar, International Committee of Medical Journal Editors, Research Bible, Information Matrix for the Analysis of Journals.*

19. Чеховська Л. Характеристика діяльності мережі фітнес-клубів «FitCurves». Спортивна наука України [Інтернет]. 2018;2:48–54 Доступно на: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu>

Продовження Додатку В.1

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

20. Чеховська Л. Особливості діяльності міжнародних організацій з розвитку масового спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2018;3:145–51

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, Google Scholar.

21. Чеховська Л. Міжнародний досвід сертифікації фітнес-персоналу. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2018;1(31): 54–62.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

22. Дутчак МВ, Чеховська ЛЯ. Сучасний стан та перспективи удосконалення діяльності фітнес-персоналу України. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2018; 2(32):70-77

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, "Index Copernicus Journals Master List". Здобувачеві належить нагромадження, систематизація, аналіз та узагальнення матеріалу щодо фактичного стану та перспектив удосконалення вітчизняної системи оздоровчого фітнесу, формулювання висновків.

23. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрове забезпечення як актуальна проблема сучасної фітнес-індустрії. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2018;6(68):31–8.

Видання внесено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, WorldCat – OCLC; OpenAire (Zenodo); Googl Shcolar; J-Gate. Здобувачеві належить нагромадження, аналіз та узагальнення матеріалу щодо кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу, формулювання висновків.

Продовження Додатку В.1

24. Prystupa E, Zhdanova O, Chekhovska L. Innovations in the fitness of industry. Nowoczesne Technologie innowacyjne i informacyjne w rozwoju społeczeństwa: Series of monographs. Katowice. 2018, s.98-108. ISBN: 978 – 83 – 947093 – 7 – 2

Здобувачеві належить наукова ідея, розроблення схеми дослідження, систематизація, аналіз та узагальнення результатів.

25. Дутчак М, Чеховська Л. Кадрові потреби сфери оздоровчого фітнесу в Україні В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019; 2(108), с.46-52-456.

Здобувачеві належить нагромадження, систематизація матеріалів, визначення потреби кадрового забезпечення в оздоровчому фітнесі

26. Prystupa E, Chekhovska L, Zhdanova O, Chekhovska M. Genesis and content of fitness: theoretical and methodological analysis. Sport i turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe, 2019;2;1:147–61. ISSN 2545-3211 (Q3).

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Agro, BazHum, CeON (Centrum Otwartej Nauki), CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities), DOAJ (Directory of Open Access Journals), ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities), Google Scholar, Index Copernicus. Здобувачеві належить пошук джерел інформації, ретроспективний аналіз розвитку оздоровчого фітнесу, узагальнення результатів.

27. Чеховська Л.Я. Концепція організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2019;1(33):67–73.

Видання внесено до міжнародних наукометричних баз даних Google Scholar, ResearchBib, CiteFactor, Scientific Indexing Services (SIS), Advanced Science Index, «Index Copernicus Journals Master List».

Продовження Додатку В.1

28. Чеховська ЛЯ. Алгоритм формування професійного стандарту для сфери оздоровчого фітнесу. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019;7(115)19, с. 92–8.

29. Чеховська ЛЯ. Теоретичний аналіз основних дефініцій оздоровчого фітнесу. В: Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2019;8(116)19, с. 64–71.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

30. Чеховська ЛЯ. Основи рекреаційно-оздоровчої діяльності. Львів: ЦПД; 2006. 84 с.

31. Приступа ЄН, Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ. Фізична рекреація: навч. посіб. Дрогобич: Коло; 2010, с. 4–56.

Здобувачеві належить виявлення проблеми, структуризація даних, формулювання висновків.

32. Чеховська Л. Удосконалення засад проведення моніторингу рівня охоплення населення масовим спортом. В: Фізична культура, спорт та здоров'я. Матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. Харків; 2014, с. 22–4. – Режим доступу: http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_10_12_2014.pdf

33. Жданова О, Грибовская И, Данилевич М, Чеховская Л. Концепция подготовки магистров специальности «Фитнес и рекреация» во Львовском государственном университете физической культуры. In: Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conferința științifică internațională. Chișinău; 2014, s. 299–302.

Здобувачеві належить розроблення проєкту навчального плану підготовки фахівців та засобів діагностування досягнень, узагальнення даних.

34. Жданова О, Чеховська Л, Шевців У. Підготовка фахівців з фітнесу за кордоном. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. 2016;3:85–90.

Продовження Додатку В.1

Здобувачеві належить обґрунтування проблеми, накопичення та узагальнення емпіричних даних та формулювання висновків.

35. Жданова ОМ, Чеховська ЛЯ. Основи управління сферою фізичної культури і спорту : навч. посіб. Львів : ЛДУФК; 2017. 244 с.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх систематизація, аналіз та інтерпретація.

36. Chekhovska L. Support of Mass Sport as a Social Mission of Fitness Clubs in Ukraine In: Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 322.

37. Чеховська Л. Фітнес тренди сучасності. В: Фізична активність і якість життя людини : зб. тез доп. II Міжнар. наук.-практ. конф. 2018, с.81.

38. Беляк Ю, Грибовська І, Музика Ф, Іваночко В, Чеховська Л. Теоретико-методичні основи оздоровчого фітнесу: навч. посіб. Львів: ЛДУФК; 2018. 208 с.

Здобувачеві належить нагромадження теоретичного матеріалу, аналіз отриманих результатів.

39. Жданова О, Чеховська Л, Баховський І. Нові тенденції розвитку фітнесу. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2016, с. 204–12.

Здобувачеві належить постановка проблеми, накопичення емпіричного матеріалу та інтерпретація отриманих результатів.

40. Дутчак МВ, Катерина УМ, Чеховська ЛЯ. Професійний стандарт – запорука якісного функціонування фітнес-індустрії України. В: Молодь та олімпійський рух: тези XII Міжнародної конференції молодих вчених. Київ. 2019, с. 301-303.

Здобувачеві належить обґрунтування методологічної основи дослідження, нагромадження та узагальнення емпіричних даних.

Продовження Додатку В.1

41. Дутчак М.В., Жданова О.М., Чеховська Л.Я., Чеховська М.Я. Аспекти подготовки и содержания профессиональной деятельности фитнес-тренеров в Украине. In: "Problemele acmeologice în domeniul culturii fizice": Conferința științifică internațională. Chișinău; 2019, s. 60–69.

Здобувачеві належить постановка проблеми, нагромадження емпіричного матеріалу та інтерпретація отриманих результатів.

42. Дутчак М, Жданова О, Чеховська Л, Чеховська М. Оздоровчий фітнес як підсистема оздоровчо-рекреаційної рухової активності. В: Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи. 2019;134-136.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

43. Чеховська Л, Бубела О, Баховський І. Зміст підготовки фахівців фізичного виховання до рекреаційно-оздоровчої діяльності. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. Львів: ЛДУФК; 2010, с. 336–8.

Здобувачеві належить виокремлення проблеми та обґрунтування змісту підготовки фахівців, формулювання висновків.

44. Семаль Н, Жданова О, Грибовська І, Чеховська Л. Організація діяльності закладів сфери фізичного виховання і спорту по залученню неповносправних до рухової активності. В: Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт». Матеріали I Регіон. наук.-практ. інтернет-конф. Харків: ХДАФК; 2012, с. 19–21.

Здобувачеві належить розроблення схеми дослідження, нагромадження, систематизація результатів.

45. Жданова О, Чеховська Л. Форми залучення населення до рухової активності. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2014, с. 356–61.

Здобувачеві належить наукова ідея, накопичення, систематизація, аналіз та інтерпретація результатів дослідження.

Продовження Додатку В.1

46. Жданова О, Чеховська Л, Цибик І. Мілітарі фітнес за версією ICIPS: історія формування та сучасний зміст. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Львів: ЛДУФК; 2016, с. 232–6.

Здобувачеві належить характеристика фітнес-програми, її особливості та формулювання висновків.

47. Чеховська Л, Грибовська І, Іваночко В. Аналіз ефективності функціонування фітнес-центрів міста Львова. В: Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування. Матеріали між народ. наук.-практ. конф. Львів: ЛДУФК; 2017, с. 161–64.

48. Чеховська ЛЯ, Жданова ОМ, Грибовська ІБ, Данилевич МВ, Шевців УС. Оздоровчо-рекреаційні технології: навч. посібник. Львів: ЛДУФК імені Івана Боберського; 2019. 240 с.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх систематизація, аналіз та інтерпретація.

49. Шевців У, Чеховська Л. Zumba у фізичному вихованні студентів вищих закладів освіти. В: Актуальні питання вдосконалення системи фізичного виховання і спортивної роботи у вищій школі. Зб. наук. пр. Ужгород; 2018, с. 81–4.

Здобувачеві належить характеристика фітнес-програми, її використання у фізичному вихованні студентів, формулювання висновків.

50. Чеховська Л, Грибовська І, Маланчук Г. Особливості «bikini body guide» як інноваційної фітнес програми. В: Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення. Матеріали XI Міжнарод. наук.-практ. конф. Львів: ЛДУФК; 2018, с. 203–6.

Здобувачеві належить характеристика фітнес-програми, формулювання висновків.

Закінчення Додатку В.1

51. Prystupa Y, Zhdanova O, Chekhovska L. Mobile applications for attraction young to motor activity. In: Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 314.

Здобувачеві належить участь у пошуку інформації, її опрацювання та узагальнення матеріалу.

52. Chekhovska L, Ivanochko V, Gribovskaya I. Ways of Population Engagement to Remedial Physical Activity. In: Using Sports, Culture, and Social Studies as Means to Rediscover Lost Values. Abstract book 6th International Conference on Science Culture and Sport. Ankara; 2018, p. 306.

Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх систематизація, аналіз та інтерпретація.

53. Чеховська Л, Шевців У, Чеховська М. Стратегічні аспекти розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді. В.: Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання молоді. Матеріали XI Всеукраїнської наук.-прак. конф. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. с.75-76.

Відомості про апробацію результатів дослідження

№ з/п	Назва конференції, конгресу тощо	Місце та дата проведення	Форма участі
1	XVI Міжнародна наукова конференція «Молода спортивна наука України»	м.Львів 29-31 березня, 2012р.	Доповідь та публікація
2	I регіональна науково-практична інтернет-конференції «Стратегічне управління розвитком галузі «Фізична культура і спорт»	м.Харків, 2012р.	Публікація
3	XVII Міжнародна наукова конференція «Молода спортивна наука України»	м. Львів березень, 2013р.	Доповідь та публікація
4	XVIII Міжнародна наукова конференція «Молода спортивна наука України»	м. Львів березень 2014 р.	Публікація
5	VIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення»	м. Львів травень 2014 р.	Доповідь та публікація
6	XIV Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт та здоров'я»	м.Харків, 2014р.	Публікація
7	I Міський форум вчителів фізичної культури	м.Хмельницький 10 жовтня 2014р.	Доповідь
8	Міжнародна наукова конференція «Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice»	м.Кишиньов, 2014	Публікація
9	XV Міжнародна наукова конференція «Фізична культура, спорт та здоров'я»	м.Харків, 10-11 грудня 2015р.	Публікація
10	I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми медико-біологічного забезпечення фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації»	Харків, ХДАФК, 23 квітня 2015р.	Доповідь та публікація

Продовження Додаток В.2

11	VII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх спеціалістів фізичного виховання і спорту»	м.Київ 24-25 березня 2016р.	Публікація
12	X Міжнародна науково-практична конференція з міжнародною участю ««Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення»	м. Львів травень 2016 р.	Доповідь та публікація
13	I Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні питання фізичної реабілітації, рекреації та фізичного виховання різних груп населення»	м.Харків 2-3 грудня 2016р.	Доповідь
14	VIII Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх спеціалістів фізичного виховання і спорту»	м.Київ 23-24 березня 2017р.	Публікація
15	III Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми медико-біологічного забезпечення фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації»	Харків, ХДАФК, 2017р.	Публікація
16	Міжнародна науково-практична конференція «Економіко-соціальні відносини в галузі фізичної культури та сфері обслуговування»	м.Львів 11-12 травня 2017р.	Доповідь та публікація
17	IX Міжнародна науково-практична конференція «Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи»	м.Дрогобич 18-19 травня 2017 року	Доповідь
18	IV Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми розвитку фізичного виховання, спорту і туризму в сучасному суспільстві»	м.Івано- Франківськ 28-30 вересня 2017р.	Доповідь та публікація

Закінчення Додаток В.2

19	IX Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх спеціалістів фізичного виховання і спорту»	м.Київ 22-23 березня 2018р.	Публікація
20	XI Міжнародна науково-практична конференція з міжнародною участю ««Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення»	м. Львів 10-11 травня 2018 р.	Доповідь та публікація
21	6-а Міжнародна конференція з науки, культури і спорту “Using sports, culture, and social studies as means to rediscover lost values”	м.Львів, 25-27 квітня 2018р.	Доповідь та публікація
33	II Міжнародна науково-практична конференція «Фізична активність і якість життя людини»	м.Луцьк, 22-23 травня 2018р.	Публікація
23	Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні питання вдосконалення системи фізичного виховання і спортивної роботи у вищій школі»	м. Ужгород 19-20 квітня 2018р.	Доповідь Публікація
24	XIII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації»	25-26 жовтня 2018р.	Публікація
25	X Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми і перспективи розвитку фізичного виховання, здоров'я і професійної підготовки майбутніх спеціалістів фізичного виховання і спорту»	м.Київ березень, 2019р.	Доповідь та публікація
26	XXIII Міжнародна наукова конференція «Молода спортивна наука України»	м. Львів березень 2019 р.	Доповідь
27	XII Міжнародна конференція молодих вчених «Молодь та олімпійський рух»	м.Київ, 17 травня 2019р.	Доповідь та публікація
28	III Міжнародна конференція «Сталий розвиток і спадщина у спорті: проблеми і перспективи» »	Київ, 27-28 листопада 2019р.	Доповідь

Закінчення Додаток В.2

29	XIX Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи»	м.Харків 6 грудня 2019 р.	Публікація
----	--	---------------------------------	------------

АНКЕТА**ШАНОВНИЙ УЧАСНИКУ !**

Львівський державний університет фізичної культури проводить опитування з метою аналізу сучасного стану та проблем функціонування системи оздоровчого фітнесу. Просимо уважно прочитати питання і обвести кружечком варіант відповіді із запропонованого переліку або написати свій варіант у відведеному місці.

Зазначте відомості про себе:

Ваш вік _____ стать (підкресліть) : чол. жін.

Ваш вищий заклад освіти _____

Курс _____ Факультет _____

1. Чи має попит спеціальність «фітнес і рекреація» у Вашому ЗВО?

1.1 так 1.2. частково 1.3. ні

2. З якого курсу відбувається навчання за спеціальністю «фітнес і рекреація» у Вашому ЗВО?

2.1 1 курсу
2.2 3 курсу
2.3 4 курсу
2.4 5 курсу (спеціаліст, магістр)

3. З якого курсу, на Вашу думку, слід здійснювати навчання за спеціальністю «фітнес і рекреація»? (напишіть)

3.1 _____

4. Чи Ви плануєте працювати за даною спеціальністю?

4.1. так
4.2. не визначилася (-чився)
4.3. ні
4.4. важко відповісти _____

5. Зазначте найбільш популярні фітнес-клуби Вашого міста? _____**6. Які види фітнесу популярні у Вашому місті (напишіть) ? _____****7. Чи є перспективним в Україні розвиток оздоровчого фітнесу ?**

7.1. так 7.2. ні 7.3. важко відповісти

8. Чи вважаєте Ви населення України переконаним у необхідності фізкультурно-оздоровчих занять?

8.1. більшість переконана
8.2. переконана половина
8.3. переконана незначна кількість
8.4. більшість не має такого переконання
8.5. інше (напишіть) _____

*Закінчення Додатку Д.1***9. Яким чином слід переконувати населення у необхідності фізкультурно-оздоровчих занять?**

(можна зазначити декілька варіантів відповіді)

9.1. рекомендації лікарів

9.2. пропаганда у ЗМІ

9.3. видання більшої кількості спеціальної літератури

9.4. започаткування спеціалізованих періодичних видань

9.5. оплата роботодавцями абонементів у фітнес-клуб

9.6. інше (напишіть) _____

ДЯКУЄМО ЗА СПІВПРАЦЮ!!!

АНКЕТА**ШАНОВНИЙ ТРЕНЕРЕ !**

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського разом з фітнес-клубом проводять анонімне опитування з метою аналізу ефективності функціонування фітнес-клубу. Просимо уважно прочитати питання і обвести кружечком варіант відповіді із запропонованого переліку або написати свій варіант у відведеному місці.

Зазначте відомості про себе:

Ваш вік _____ стать (підкресліть) : чол. жін.

Освіта (зазначте навчальний заклад, який закінчили) _____

Стаж роботи у фітнес-клубі _____

Зазначте вид фітнес-тренувань, які проводите?

Напишіть _____

1. Чи сучасним, на Вашу думку, є спортивне обладнання фітнес-клубу?

1.1. так 1.2. частково 1.3. ні

2. Чи задовольняє Вас режим роботи у фітнес-клубі?

2.1. так 2.2. частково 2.3. ні (зазначте причину _____)

3. Чи Ви проводите інструктаж з техніки безпеки для клієнтів перед початком занять?

3.1 так 3.2. ні

4. Як Ви готуєтеся до кожного заняття? (можна зазначити декілька варіантів)

4.1. приходжу завчасно і готую місце занять

4.2. на кожне заняття підбираю програму

4.3. немає потреби готуватися

4.4. інше _____

5. Скільки годин тренувань Ви проводите на тиждень?

5.1 більше 10 годин 5.2 8-10 години 5.3 6-8 години 5.4 4-6 години

5.5 менше 4 годин

6. Чи контролюєте Ви вплив фізичного навантаження на організм клієнта під час заняття?

6.1. так 6.2. ні

7. Як Ви ставитеся до запропонованих нижче послуг у фітнес-клубі? (у кожній колонці зазначте відповідний варіант відповіді)

Варіант	Послуга	визначити рівень здоров'я і фізичного стану	отримати консультацію з питань самостійних занять	проконтролювати вплив навантажень на організм
7.1	вкрай необхідні			
7.2	потрібні			
7.3	бажані			
7.4	не потрібні			
7.5	інше (напишіть) _____			

8. Чи берете Ви участь у залученні потенційних клієнтів до занять ?

8.1 так 8.2 Ні

*Закінчення Додатку Е.1***9. Чи прагнете Ви до зменшення плинності клієнтів і систематичності їх занять?**

- 9.1. Так 9.2. Скоріше так, ніж ні 9.3. Скоріше ні, ніж так 9.4. ні

10. Чи оприлюднюють у клубі успіхи, досягнення клієнтів, як приклад для інших?

- 10.1 Так 10.2 Ні 10.3 Не знаю

11. Чи керівництво клубу спонукає тренерів до підвищення кваліфікації ?

- 11.1 так, усіх 11.2 окремих 11.3 ні, нікого

12. Які форми підвищення кваліфікації Вами використовувалися?

- 12.1 курси
 12.2 фітнес-конвенції
 12.3 стажування
 12.4. самостійне навчання
 12.5 інше (напишіть) _____
 12.6 важко відповісти

13. Коли востаннє Ви підвищували свою кваліфікацію?

- 13.1. менше року 13.2. 3 роки тому 13.3. 5 років тому 13.4. не підвищувала/в

14. Чого Вам бракує для підвищення ефективної тренерської роботи?

- 14.1 сучасного обладнання
 14.2. площі залу
 14.3 професійних знань
 14.4 обізнаності в методиці проведення занять
 14.5. курсів підвищення кваліфікації
 14.6. підвищення зарплати
 14.7 інше (напишіть) _____
 14.8. нічого

15. Які ще послуги, на Вашу думку, слід надавати фітнес-клубом ? _____**16. Чи вважаєте Ви населення України переконаним у необхідності фізкультурно-оздоровчих занять?**

- 16.1. більшість переконана
 16.2. переконана половина
 16.3. переконана незначна кількість
 16.4. більшість не має такого переконання
 16.5. інше (напишіть) _____

17. Яким чином слід переконувати населення у необхідності фізкультурно-оздоровчих занять?

- 17.1. рекомендації лікарів
 17.2. пропаганда у ЗМІ
 17.3. випускати більше спеціальної літератури
 17.4. започаткувати спеціалізовані періодичні видання
 17.5. роботодавець оплачує абонемент у фітнес-клуб
 17.6. інше (напишіть) _____

ДЯКУЄМО ЗА СПІВПРАЦЮ!!!

АНКЕТА ШАНОВНІ КЛІЄНТИ!

Львівський державний університет фізичної культури разом з фітнес-клубом проводять опитування з метою аналізу ефективності функціонування клубу. Просимо уважно прочитати питання і обвести кружечком варіант відповіді із запропонованого переліку або написати свій варіант у відведеному місці.

Зазначте відомості про себе:

Ваш вік _____

Освіта (підкресліть): вища, незакінчена вища, середня

Стаж занять фітнесом _____

1. Звідки Ви дізнались про можливість займатися у цьому фітнес-клубі?

- 1.1 Реклама в газеті
- 1.2 Зовнішня реклама
- 1.3 Від знайомих
- 1.4 Радіо/телереклама
- 1.5 Інтернет
- 1.6 SMS-повідомлення
- 1.7 Інше _____

2. Що спонукало Вас розпочати заняття в клубі ? (можна зазначати декілька варіантів відповіді)

- 2.1 Прагнення покращити здоров'я
- 2.2 Бажання позбутись зайвої маси тіла
- 2.3 Бажання підвищити розумову працездатність та зняти втому
- 2.4 Прагнення покращити настрій та самопочуття
- 2.5 Бажання удосконалити фігуру
- 2.6 Спілкування, можливість бути серед однодумців, прихильників рухової активності
- 2.7 Бажання випробувати свої сили
- 2.8 Приклад друзів, знайомих
- 2.9 Можливість цікаво проводити дозвілля
- 2.10 Поради лікарів
- 2.11 Реклама у ЗМІ
- 2.12 Професійної діяльності
- 2.13 Інше _____

3. Чи є сучасним спортивне обладнання фітнес-клубу?

- 3.1 Так
- 3.2 Частково
- 3.2 Ні

4. Чи підходить Вам розклад занять запропонований клубом?

- 4.1 Так
- 4.2 Частково
- 4.3 Ні, (зазначте причину) _____

5. Чи проводився з Вами інструктаж з техніки безпеки та правил відвідування фітнес-клубу, коли Ви почали займатися?

- 5.1 Так
- 5.2 Ні

Продовження Додаток Е.2

6. Які групові заняття (вид тренування) Ви відвідуєте (напишіть)?**7. Як давно Ви займаєтеся фітнесом (не обов'язково у цьому клубі)?**

- 7.1 До 1 року
- 7.2 Від 1 до 3 років
- 7.3 Від 3 до 5 років
- 7.4 Більше 5 років

8. Ваші тренування можна назвати:

- 8.1 Систематичними
- 8.2 Сезонними
- 8.3 Не систематичними
- 8.4 Епізодичними

9. Скільки годин на тиждень Ви зазвичай присвячуєте тренуванням в клубі?

- 9.1 6-8 год.
- 9.2 4-5 год.
- 9.3 2-3 год.
- 9.4 Менше 1 год.
- 9.5 Інше (напишіть) _____

10. Ви тренуєтеся у клубі:

- 10.1 Самостійно
- 10.2 Під керівництвом інструктора (тренера) під час групових занять
- 10.3 Під керівництвом персонального тренера
- 10.4 Самостійно, поєднуючи заняття під керівництвом тренера (під час групових занять) або персонального тренера

11. Якщо Ви тренуєтеся під керівництвом тренера, оцініть його роботу:

- 11.1 Відмінна
- 11.2 Добра
- 11.3 Задовільна
- 11.4 Незадовільна

12. Які, на Вашу думку, основні недоліки проведення занять ?

(можна зазначати декілька варіантів у відповідній колонці)

Варіант	Групові заняття	Персональні заняття
12.1 Недоліків немає		
12.2 Відсутність належних умов для занять		
12.3 Переповненість групи		
12.4 Недостатній рівень професійної підготовки тренера		
12.5 Недостатня увага з боку тренера		
12.6 Відсутність індивідуального підбору навантажень		
12.7 Надмірна інтенсивність заняття		
12.8 Недостатня інтенсивність заняття		
12.9 Відсутність безпеки на занятті		

Продовження Додаток Е.2

12.10 Відсутність контролю за впливом навантаження на організм		
12.11 Недостатньо засобів для заняття		
12.12 Інші _____		

13. Чи співпадають реальні результати Ваших занять з очікуваними?

- 13.1 Так
 13.2 Скоріше так, ніж ні
 13.3 Скоріше ні, ніж так
 13.4 Ні

14. Чи задовольняє Вас асортимент послуг, що пропонуються у фітнес-клубі ?

- 14.1 Так
 14.2 Частково
 14.3 Ні
 14.4 Інше _____

15. Які ще послуги, на Вашу думку, слід надавати фітнес-клубом ?**16. Як Ви ставитесь до запропонованих нижче послуг у фітнес-клубі ? (у кожній колонці зазначте відповідний варіант відповіді)**

Послуга	визначати рівень здоров'я і фізичного стану	отримувати консультацію з питань самостійних занять	контролювати вплив навантажень на організм
Варіант			
16.1 Вкрай необхідні			
16.2 Потрібні			
16.3 Бажані			
16.4 Не потрібні			
16.5 Інше (напишіть) _____			

17. Чи погодилися би Ви додатково оплачувати вище зазначені послуги?

- 17.1 Так
 17.2 Ні
 17.3 Залежить від вартості
 17.4 Важко відповісти
 17.5 Інше (напишіть) _____

18. Які зміни відбулись у вашому організмі за період занять? (можна зазначити декілька варіантів відповіді)

- 18.1 Покращилося загальне самопочуття, сон, підвищилась працездатність;
 18.2 Жодних змін не відбулося;
 18.3 Погіршилося загальне самопочуття, з'явилися неприємні відчуття;
 18.4 Покращилась фігура
 18.5 Зменшилась маса тіла;
 18.6 Збільшилась маса тіла

Закінчення Додаток Е.2

19. Оцініть Ваш стан здоров'я

Варіант	на початку занять	на даний момент
19.1 Відмінний		
19.2 Добрий		
19.3 Задовільний		
19.4 Незадовільний		
19.5 важко відповісти		

20. Чи вважаєте Ви населення України переконаним у необхідності фізкультурно-оздоровчих занять?

20.1 Більшість переконана

20.2 Переконана половина

20.3 Переконана незначна кількість

20.4 Більшість не має такого переконання

20.5 Інше (напишіть) _____

21. Яким чином слід переконувати населення у необхідності фізкультурно-оздоровчих занять?

21.1 Рекомендації лікарів

21.2 Пропаганда у ЗМІ

21.3 Випускати більше спеціальної літератури

21.4 Започаткувати спеціалізовані періодичні видання

21.5 Роботодавець оплачує абонемент у фітнес-клуб

21.6 Інше (напишіть) _____

ЩИРО ДЯКУЄМО ЗА УЧАСТЬ В АНКЕТУВАННІ!

ПРОТОКОЛ

проведення педагогічного спостереження
за змістом професійної діяльності фітнес-тренера групових програм

№	Фітнес-програма	Тренер	Види дій

Спостерігач: Чеховська Л.Я.

Додаток 3.1

Лист експертної оцінки для опитування фахівців у сфері професійної діяльності оздоровчого фітнесу***Шановний експерте!***

Національним університетом фізичного виховання і спорту України спільно з аналітично-консалтинговою установою FitnessConnectUa було ініційовано розробку та впровадження професійного стандарту «Персональний фітнес-тренер». Необхідність розробки професійного стандарту обумовлена відсутністю єдиного стандартизованого підходу, щодо визначення кола трудових дій, функцій, загальних та спеціальних компетентностей, мінімального обсягу знань, умінь та практичних навиків фітнес-консультанта.

В Україні процедура розробки професійних стандартів регламентується наказом Міністерства соціальної політики України № 74 від 22 січня 2018 року про Методику розроблення професійних стандартів, у відповідності до якої був розроблений Лист експертної оцінки для опитування фахівців.

Вас визначено досвідченим працівником у сфері фітнесу. Будемо вдячні Вам за участь у розробці професійного стандарту шляхом заповнення листа експертного оцінювання. Вам запропоновано орієнтовний (попередній, базовий) перелік трудових дій Персонального фітнес-тренера в процесі його професійної діяльності, сформований членами робочої групи з використанням загально-наукових методів дослідження (аналізу та синтезу, аналогії, системного аналізу), контент-аналізу професійних стандартів «Персональний тренер EQF level 4» та досвіду підготовки та сертифікації провідних центрів Сполучених штатів Америки, а саме American College of Sports Medicine, National Strength and Conditioning Association, American Council on Exercise, National Academy of Sports Medicine, National Federation of Personal Trainers а також узагальнення передового вітчизняного та зарубіжного практичного досвіду діяльності провідних фахівців.

Інструкція до заповнення листа експертної оцінки

1. За допомогою "Шкали оцінювання трудових дій" оцініть кожен трудову дію за частотою її використання та важливістю. Результати оцінювання трудових функцій зазначте в таблиці 1. Обрану Вами оцінку необхідно відмітити знаком «+». Кожну з запропонованих трудових дій Ви можете відмітити лише однією оцінкою.

2. За потреби Ви можете додати до переліку трудових дій/операцій, зазначеного у таблиці, трудові дії які, на Вашу думку, важливі та обов'язково необхідні однак не представлені у переліку. Також у разі необхідності, навпроти кожної зазначеної трудової дії у колонці «Коментарі та зауваження» Ви можете додати необхідний коментар.

3. При оцінці трудових функцій та дій необхідно пам'ятати що вони будуть визнані загальними для даної професії, саме тому Вам, як експерту необхідно розглядати їх з точки зору узагальнення, а не через призму досвіду діяльності у якомусь конкретному фітнес-клубі, компанії, проекті, або ж у відповідності до посади, яку обіймаєте у даний час.

4. Надішліть заповнений Вами Лист експертного оцінювання на електронну адресу hello@uastandard.fitness. ***Щиро вдячні Вам за співпрацю!***

Продовження Додатку 3.1

№	Трудова дія	Важливість трудової дії	Частота використання/проведення
1.	Проведення первинної співбесіди з клієнтом, збір та аналіз інформації стосовно мети занять, потреб, мотивів та інтересів у сфері фітнесу, очікуваних результатів, рухового досвіду, способу життя тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
2.	Узагальнення результатів проведення первинної співбесіди з клієнтом	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
3.	Використання іноземної мови у різних формах комунікації при спілкуванні з клієнтами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
4.	Дотримання вимог особистої гігієни і санітарії, стежити за своїм зовнішнім виглядом	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
5.	Залучення потенційних клієнтів до споживання фізкультурно-оздоровчих послуг на базі фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
6.	Проведення персональним тренером презентації послуги, яку він продає	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

7.	Створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
8.	Продаж персональних тренувань	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
9.	Продаж додаткових послуг фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
10.	Проведення інструктажу щодо технічних особливостей роботи тренажерних пристроїв та спеціального обладнання (назва тренажера, цільове використання, технічні особливості та характеристики)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
11.	Використання сучасної та коректної професійної термінології при спілкуванні з клієнтами та під час проведення занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
12.	Контроль за відповідністю обладнання правилам техніки безпеки (справність, чистота тощо) та гігієнічних норм функціонування приміщення, залу (чистота, тепло, кондиціонування повітря, наявність питної води, якісна робота обслуговуючого персоналу тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

13.	Дотримання порядку розташування спеціального обладнання до затверджених та спеціально облаштованих місць	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
14.	Проведення інструктажу щодо особливостей виконання фізичних вправ з використанням вантажно-блочних тренажерів, кардіотренажерів, в зоні вільної ваги, з додатковим обладнанням	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
15.	Проведення інструктажу та дотримання вимог щодо техніки безпеки при роботі з спеціальним обладнанням та технічними пристроями та санітарно-гігієнічних вимог під час занять у тренажерному залі	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
16.	Розробка програми функціональної діагностики	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
17.	Розробка документів обліку функціональних показників клієнтів (анкет, опитувальників, карт реєстрації тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

18.	Здійснення антропометричних, функціональних досліджень, тестування фізичної підготовленості, оцінка фізичної роботоздатності, функціонального стану, психоемоційного статусу, тощо. Виявлення факторів ризику розвитку захворювань.	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
19.	Взаємодія з системою фахівців різних напрямків (медицина, психологія, СПА, адміністрація), аналіз результатів медичних досліджень	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
20.	Проведення аналізу та узагальнення результатів дослідження показників функціональної діагностики, формулювання висновків	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
21.	Розробка рекомендацій щодо параметрів фізичних навантажень, засобів відновлення, визначення пульсових режимів, тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
22.	Інформування клієнта про результати тестування та обговорення мети, короткострокових та довгострокових завдань тренувального процесу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
23.	Навчання клієнтів правильній техніці виконання фізичних вправ, з використанням відповідних методів навчання (демонстрація, опис, тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

24.	Здійснення контролю за технікою виконання вправ, виправлення помилок	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
25.	Застосування базових знань з біомеханіки, виконання необхідних вимірів та розрахунків для обґрунтування засобів оздоровчого фітнесу та особливостей їх застосування в процесі занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
26.	Демонстрація досконалої техніки виконання вправ	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
27.	Використання відповідних засобів та способів проведення розминки та заключної частини в залежності від спрямованості заняття та індивідуальних особливостей клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
28.	Здійснення моніторингу за інтенсивністю виконання вправ	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
29.	Проведення візуальних спостережень та аналізу ознак перевтоми, перенапруження, надання відповідних методичних рекомендацій	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

30.	Розробка програми занять спрямованої на досягнення завдань, з урахуванням показників функціональної діагностики та індивідуальних особливостей контингенту (із визначенням алгоритму, етапів, мети, загальних та спеціальних завдань, засобів, раціональних параметрів, форм організації, методів контролю, критеріїв ефективності занять)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
31.	Прогнозування зміни функціональних показників в процесі занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
32.	Організація та проведення заняття	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
33.	Здійснення контролю за ефективністю розробленої програми занять, корекції управлінських дій, оцінки ефективності програми на основі динаміки різноманітних показників	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
34.	Зворотній зв'язок, щодо ефективності розробленої програми заходів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
35.	Складання програм та організація занять людей похилого віку з урахуванням їх індивідуальних особливостей (вікових, статевих, триместру вагітності, тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

36.	Складання програм та організація занять для вагітних жінок, та жінок у післяпологовий період з урахуванням їх індивідуальних особливостей	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
37.	Складання програм та організація занять для дітей та підлітків з урахуванням їх індивідуальних особливостей	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
38.	Складання програм та організація занять для осіб з інвалідністю з урахуванням їх індивідуальних особливостей	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
39.	Програмування та організація занять фізичними вправами для осіб, які мають фактори ризику виникнення захворювань серцево-судинної системи, обміну речовин, опорно-рухового апарату	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
40.	Застосування методів мотивування клієнтів до занять, здорового способу життя та залучення їх до регулярної рухової активності	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
41.	Проведення аналізу харчової поведінки клієнта	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

42.	Здійснення розрахунків та оцінки енергетичної вартості раціону харчування клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
43.	Розробка рекомендацій щодо раціонального харчування у відповідності до харчової піраміди ЄС	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
44.	Розробка плану, організація та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів із організації активного дозвілля клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
45.	Оцінка рухової активності клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
46.	Складання програми самостійних занять, рекреаційних заходів для проведення клієнтами активного дозвілля	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
47.	Використання технік мануальної терапії, міофасціального релізу, навчання клієнтів самомасажу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

48.	Пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел, що стосується професійної діяльності персонального фітнес-тренера	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
49.	Здійснювати аналіз причин, за якими клієнт перестав займатися	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
50.	Участь у семінарах, фітнес-конвенціях, лекціях майстер-класах, наукових конференціях, де розглядаються актуальні питання сфери оздоровчого фітнесу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
51.	Проведення консультацій для різних категорій населення щодо позитивного впливу фізичних вправ, факторів здорового способу життя, методики організації самостійних занять тощо. Проведення майстер-класів, лекцій та семінарів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
52.	Здійснення агітаційної та просвітницької діяльності у засобах масової інформації, соціальних мережах, на телебаченні	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
53.	Участь у масових фізкультурно-оздоровчих заходах з метою популяризації здорового способу життя серед населення, із підвищення рівня залучення осіб до занять руховою активністю	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

54.	Здійснення наукових досліджень з оздоровчого фітнесу, впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
55.	Здійснювати комп'ютерне формування і ведення поточної бази клієнтів з використанням навиків роботи з програмним забезпеченням (Excel, Word)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
56.	Вдосконалення власних рухових навичок, техніки виконання вправ, фізична підготовка	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
57.	Підготовка клієнтів до здачі встановлених тестів і нормативів щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
58.	Вдосконалення власних рухових навичок, техніки виконання вправ, фізична підготовка	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
59.	Планування та застосування практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Закінчення Додатку 3.1

60.	Впровадження стандартів обслуговування. Реалізація ключових положень кодексу професійної етики	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
61.	Надання першої долікарської допомоги (здійснення штучного дихання, перев'язки, непрямого масажу серця, накладання джгута тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
62.	Участь у навчанні та стажуванні нових фітнес-тренерів в межах клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
63.	Регулярне підтвердження (підвищення) кваліфікації, у вигляді проходження атестації, в межах клубу, або поза його межами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
64.	Участь у зборах в межах фітнес-підрозділу, та в межах фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
65.	Ваш варіант (якщо є)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

ЛИСТ ЕКСПЕРТНОЇ ОЦІНКИ
для опитування фахівців у сфері оздоровчого фітнесу

Шановний експерте!

Національний університет фізичного виховання і спорту України та Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського спільно з аналітично-консалтинговою установою FitnessConnectUa ініціювали розроблення та впровадження професійного стандарту «Фітнес-тренер групових програм». Така необхідність обумовлена відсутністю єдиного стандартизованого підходу щодо визначення переліку трудових функцій (дій), загальних та спеціальних компетентностей, необхідного обсягу знань, умінь і практичних навиків тренера групових фітнес-програм.

Вас визнано експертом у сфері оздоровчого фітнесу. Пропонуємо Вам переглянути орієнтовний (попередній) перелік трудових дій фітнес-тренера групових занять, який сформований членами робочої групи з використанням загально-наукових методів дослідження (аналізу та синтезу, аналогії, системного аналізу), контент-аналізу професійних стандартів інструктора групових програм ((EQF level 3) (комітет по стандартизації при EuropeActive)) країн Європи та США, а також узагальнення передового вітчизняного та зарубіжного практичного досвіду діяльності провідних фахівців.

Інструкція до заповнення листа експертної оцінки

1. За допомогою "Шкали оцінювання трудових дій" оцініть кожен трудову дію за частотою її використання та важливістю. Результати оцінювання трудових функцій зазначте в таблиці 1. Обрану Вами оцінку необхідно відмітити знаком «+». Кожну з запропонованих трудових дій Ви можете відмітити лише однією оцінкою.

2. За потреби Ви можете додати до переліку трудових дій/операцій, зазначеного у таблиці, трудові дії які, на Вашу думку, важливі та обов'язково необхідні однак не представлені у переліку. Також у разі необхідності, навпроти кожної зазначеної трудової дії у колонці «Коментарі та зауваження» Ви можете додати необхідний коментар.

3. При оцінці трудових функцій та дій необхідно пам'ятати що вони будуть визнані загальними для даної професії, саме тому Вам, як експерту необхідно розглядати їх з точки зору узагальнення, а не через призму досвіду діяльності у якомусь конкретному фітнес-клубі, компанії, проекті, або ж у відповідності до посади, яку обіймаєте у даний час.

4. Надішліть заповнений Вами Лист експертного оцінювання на електронну адресу hello@uastandart.fitness .

Щиро вдячні Вам за співпрацю!

Продовження Додатку 3.2

№	Трудова дія	Важливість трудової дії	Частота використання/проведення
1.	Реалізація вимог щодо безпеки праці під час проведення занять, дотримання правил експлуатації спортивного обладнання, інвентарю, пожежної безпеки тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
2.	Дотримання вимог особистої гігієни і санітарії, стежити за своїм зовнішнім виглядом	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
3.	Забезпечення та контроль за відповідністю гігієнічних норм функціонування приміщення, залу (чистота, тепло, кондиціонування повітря, наявність питної води, якісна робота обслуговуючого персоналу тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
4.	Застосування стандартів обслуговування клієнтів, дотримуватися етичної поведінки	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
5.	Надання першої долікарської допомоги (здійснення штучного дихання, перев'язки, непрямого масажу серця, накладання джгута тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
6.	Встановлення взаємодії із споживачами (клієнтами), безбар'єрних міжособових комунікацій	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

7.	Комунікація з використанням іноземної мови у процесі спілкування	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
8.	Пошук, обробка та аналіз інформації з різних джерел щодо професійної діяльності фітнес-тренера групових програм	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
9.	Здатність до міжособистісної взаємодії та без бар'єрних міжособових комунікацій	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
10.	Проведення первинного збору даних про клієнта (антропометричні дані, фізична підготовленість, фізична роботоздатність, функціональний і психоемоційний стан, оцінки показників здоров'я, виявлення факторів ризику розвитку захворювань, рухового досвіду, мети, потреби тощо) з використанням сучасних методів діагностики, тестів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
11.	Визначення пульсових режимів навантаження для клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
12.	Проведення вторинних обстежень функціонального стану клієнтів (експрес контроль, поточний та етапний), здійснення аналізу отриманих результатів, корекції управлінських дій	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.1

13.	Узагальнення та аналіз результатів функціональної діагностики, опитування та тестування клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
14.	Інформування клієнта про результати функціональної діагностики, його динаміку в процесі занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
15.	Надання рекомендації щодо вибору фітнес-програм, параметрів навантаження та спрямованості рухової активності з урахуванням рівня фізичної підготовленості, рухового досвіду, інтересів клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
16.	Надання методичної, консультативної допомоги щодо значення і доцільності вправ та їх впливу на організм	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
17.	Надання рекомендацій щодо здорового харчування, здорового способу життя, організації рухової активності	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
18.	Надання рекомендацій щодо засобів відновлення організму клієнтів після занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
19.	Визначення загальних та спеціальних завдань занять, методів контролю, критеріїв ефективності для осіб різної статі, віку та фізичного стану	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

20.	Здійснення мотиваційної діяльності щодо залучення клієнтів до систематичної участі в руховій активності, дотримання здорового способу життя тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
21.	Планувати, організувати та проводити фітнес-програми з різних напрямів фітнесу (силової, аеробної, функціональної та ментальної спрямованості) для осіб різної статі, віку та фізичного стану з урахуванням методичних принципів побудови занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
22.	Розробка та складання програм занять (комплексів вправ, хореографічних комбінацій їх методів розучування) підбір відповідних засобів, методів, параметрів навантаження, визначення послідовності виконання вправ	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
23.	Здійснювати навчання техніці виконання вправ, з використанням відповідних методів навчання, виправлення помилок інше	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
24.	Здійснювати контроль за технікою виконання фізичних вправ	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
25.	Використання вербальних та невербальних команд в процесі проведення заняття (дотримання методичних принципів щодо подачі команд у груповому занятті, коректності, чіткості тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

26.	Здійснення попереднього показу фізичних вправ (базових кроків, модифікацій тощо) за умови якщо це передбачено форматом заняття	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
27.	Здійснення підбору музичного супроводу з урахуванням особливостей формату заняття, частини заняття, стилістичного оформлення заняття, тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
28.	Регуляція інтенсивності в процесі заняття з використанням відповідних методів в залежності від формату та спрямованості заняття	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
29.	Організація власного робочого місця, надання рекомендацій щодо облаштування робочого місця клієнтів, підбору обладнання (ваги, діаметру м'яча, висоти степ-платформи, тощо) шикування, перешикування групи	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
30.	Підготовка музичного супроводу із застосуванням навиків користування аудіо- та відео- апаратурою	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
31.	Презентація класу (формату заняття, спрямованості, завдань, структури, протипоказань тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

32.	Виявлення та контроль в процесі заняття людей що можуть бути віднесені до групи ризику, надання їм відповідних методичних вказівок	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
33.	Складання програм занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
34.	Проведення індивідуальних занять, спліт, занять у міні-групах у відповідності до запитів клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
35.	Демонстрація досконалого технічного виконання фізичних вправ різних фітнес-програм (фізичні вправи – вихідне положення, техніка, діапазон руху, час виконання, техніки виконання базових кроків, тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
36.	Вдосконалення власних рухових навичок, техніки виконання вправ, фізична підготовка	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
37.	Моніторинг інтенсивності виконання фізичних вправ. Контроль суб'єктивних ознак неадекватності фізичного навантаження в процесі заняття	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
38.	Проведення візуальних спостережень та аналізу ознак перевтоми, перенапруження, надання відповідних методичних рекомендацій	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

39.	Ознайомлення клієнтів з правилами відвідування групових занять (рекомендації щодо одягу, особливостей використання обладнання, відповідності формату заняття рівню підготовленості клієнтів, правила не допуску до занять у зв'язку із запізненням тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
40.	Розробка та складання правил відвідування групових занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
41.	Використання сучасної та коректної професійної термінології при спілкуванні з клієнтами та під час проведення занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
42.	Діяльність спрямована на пошук інноваційних підходів до організації занять (приймів, методів навчання, методів розучування комбінацій, використання інноваційного обладнання тощо), яка передбачає відвідування майстер- класів, конвенцій, відеоматеріалів, дослідження досвіду проведення групових занять провідних фітнес клубів тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
43.	Впровадження в процесі занять інноваційних підходів до організації занять (приймів, методів навчання, методів розучування комбінацій, використання інноваційного обладнання тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
44.	Забезпечення та реалізація індивідуального підходу при організації та проведенні занять, за рахунок використання модифікації вправ, а також підходів щодо режимів роботи та відпочинку, в залежності від рівня підготовленості клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

45.	Опис техніки виконання вправ, вихідного положення, надання методичних рекомендації щодо темпу виконання вправ, амплітуди рухів, дихання	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
46.	Формування власного професійного іміджу (діяльність у соціальних мережах, презентація занять на конвенціях, різного роду заходах, тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
47.	Визначення закономірностей розвитку, типів психологічних проявів людини (тип темпераменту, тип сприйняття інформації тощо), основ соціальної психології груп і колективу та врахування їх при спілкуванні з клієнтами, проведенні занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
48.	Сприяння фізичному вдосконаленню клієнтів та здоровому способу життя	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
49.	Здійснювати діяльність, скеровану на підвищення рівня своєї конкурентоспроможності (відвідування курсів, підвищення кваліфікації, діяльність спрямована на самоосвіту і самовдосконалення, оволодіння сучасними знаннями з метою успішної професіоналізації	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
50.	Здійснювати комп'ютерне формування і ведення поточної бази клієнтів з використанням навиків роботи зпрограчним забезпеченням (Excel, Word)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

51.	Ведення методичної документації, документації обліку та контролю (програм занять, планів-конспектів, журналів відвідуваності, карт реєстрації тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
52.	Розробка методичної документації, документації обліку та контролю (анкет, опитувальників, програм функціональної діагностики, карт реєстрації тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
53.	Ініціювати соціальні просвітницькі проекти	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
54.	Організовувати та проводити змагання, челенжі, показові виступи, заходи із різних видів рухової активності, тематичні зустрічі для клієнтів клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
55.	Організація та прийняття участі у масових фізкультурно-оздоровчих заходах з метою популяризації здорового способу життя серед населення та підвищення рівня залучення осіб до занять руховою активністю тематичні зустрічі із провідними фахівцями сфери, презентерами фітнес-конвенцій, лікарями, журналістами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
56.	Досліджувати, аналізувати показники впливу фітнес-програм (тренувань) на організм, відстежувати прогрес клієнтів та адаптувати зміст фітнес-програми(за потреби)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

57.	Проводити наукові дослідження з проблем оздоровчого фітнесу та враховувати отримані результати наукових досліджень у практичній діяльності, перспективному плануванні, оцінці якості навчально-тренувального процесу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
58.	Відстежувати появу та вивчати зміст нормативних документів, методичних та інформаційних матеріалів необхідних для здійснення якісної професійної діяльності	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
59.	Здійснювати продаж та рекламу додаткових послуг фітнес клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
60.	Здійснювати рекламну, агітаційну та просвітницьку діяльність у засобах масової інформації, соціальних мережах тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
61.	Аналізувати дієвість різних видів реклами та здатність обрати найефективнішу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
62.	Залучати потенційних клієнтів до споживання фізкультурно-оздоровчих послуг на базі фітнес-клубу, здійснювати рекламну діяльність фітнес-послуг серед потенційних клієнтів, організувати зустрічі з потенційними клієнтами за місцем роботи та навчання з метою залучення до занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Продовження Додатку 3.2

63.	Інформування клієнтів щодо наявних акційних фітнес-послуг клубу, запланованих заходів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
64.	Здійснювати аналіз причин, за якими клієнт завершив відвідування занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
65.	Організація та проведення групових занять для людей з інвалідністю з урахуванням нозології, сприяти формуванню спеціальних (окремих) груп для таких осіб, обладнанню місць заняття, тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
66.	Організація та проведення групових занять для особливих категорій населення (осіб похилого віку, вагітних жінок, жінок у післяпологовий період), сприяти формуванню спеціальних (окремих) груп для таких осіб, тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
67.	Складати, вносити корективи у розклад занять	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
68.	Здійснювати діяльність щодо монтажу (добір, форматування, нарізка тощо) музичних треків з урахуванням методичних вимог щодо музичного супроводу в залежності від формату заняття	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Закінчення Додатку 3.2

69.	Взаємодіяти з суміжними підрозділами клубу (тренерами тренажерної зали, дитячого клубу, басейну, масаж, СПА, адміністрація тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
70.	Участь у навчанні та стажуванні нових фітнес-тренерів в межах клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
71.	Участь у зборах в межах фітнес-підрозділу, та в межах фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
72.	Ваш варіант (якщо є)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
73.	Ваш варіант (якщо є)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

Дякуємо за співпрацю!!!!

Лист експертної оцінки для опитування фахівців у сфері професійної діяльності оздоровчого фітнесу

Шановний експерте!

Національним університетом фізичного виховання і спорту України спільно з аналітично-консалтинговою установою FitnessConnectUa було ініційовано розробку та впровадження професійного стандарту «Менеджер фітнес-сервісу». Необхідність розробки професійного стандарту обумовлена відсутністю єдиного стандартизованого підходу, щодо визначення кола трудових дій, функцій, загальних та спеціальних компетентностей, мінімального обсягу знань, умінь та практичних навиків менеджера фітнес-сервісу.

В Україні процедура розробки професійних стандартів регламентується наказом Міністерства соціальної політики України № 74 від 22 січня 2018 року про Методику розроблення професійних стандартів, у відповідності до якої був розроблений Лист експертної оцінки для опитування фахівців. Вам запропоновано орієнтовний (попередній, базовий) перелік трудових дій Менеджера фітнес-сервісу в процесі його професійної діяльності, сформований членами робочої групи з використанням загально-наукових методів дослідження (аналізу та синтезу, аналогії, системного аналізу), досвіду підготовки та сертифікації провідних центрів Сполучених штатів Америки та Європи, а також узагальнення передового вітчизняного та зарубіжного практичного досвіду діяльності провідних фахівців.

Вас визначено досвідченим працівником у сфері фітнесу. Будемо вдячні Вам за участь у розробці професійного стандарту шляхом заповнення листа експертного оцінювання.

Інструкція до заповнення листа експертної оцінки

1. За допомогою "Шкали оцінювання трудових дій" оцініть кожну трудову дію за частотою її використання та важливістю. Результати оцінювання трудових функцій зазначте в таблиці 1. Обрану Вами оцінку необхідно відмітити знаком «+». Кожну з запропонованих трудових дій Ви можете відмітити лише однією оцінкою.

2. За потреби Ви можете додати до переліку трудових дій/операцій, зазначеного у таблиці, трудові дії які, на Вашу думку, важливі та обов'язково необхідні однак не представлені у переліку. Також у разі необхідності, навпроти кожної зазначеної трудової дії у колонці «Коментарі та зауваження» Ви можете додати необхідний коментар.

3. При оцінці трудових функцій та дій необхідно пам'ятати що вони будуть визнані загальними для даної професії, саме тому Вам, як експерту необхідно розглядати їх з точки зору узагальнення, а не через призму досвіду діяльності у якомусь конкретному фітнес-клубі, компанії, проекті, або ж у відповідності до посади, яку обіймаєте у даний час.

4. Надішліть заповнений Вами Лист експертного оцінювання на електронну адресу hello@uastandard.fitness.

Щиро вдячні Вам за співпрацю!

№	Трудова дія	Важливість трудової дії	Частота використання/проведення
1.	Забезпечувати дотримання вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності. Дотримуватися нормативно-правових актів з питань охорони праці.	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
2.	Перевіряти безпечність робочих місць фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
3.	Користуватися правилами і нормами, засобами протипожежного захисту;	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
4.	Проводити інструктаж з техніки безпеки для персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
5.	Нести персональну відповідальність за прийняті рішення, об'єктивно оцінювати прийняті рішення, брати на себе відповідальність за виконання завдань	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
6.	Займатися самоосвітою, розширювати світогляд, підвищувати ерудованість тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

7.	Інтегрувати зусилля персоналу у формуванні іміджу фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
8.	Приймати нестандартні рішення при розв'язанні завдань, демонструвати здатність адаптуватися та діяти в новій ситуації	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
9.	Розробляти і реалізовувати стратегічні плани діяльності підрозділів, фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
10.	Прогнозувати результати стратегічного планування, вносити корективи у стратегічні плани у зв'язку із змінами у зовнішньому та внутрішньому середовищах діяльності	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
11.	Вести документацію готувати документи згідно із затвердженою номенклатурою (розпорядчі, планування та звітності), готувати документацію (службові листи, записки, заяви, запити, звернення тощо), оформляти документи обліку	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
12.	Використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

13.	Дотримання норм професійної етики при спілкуванні з клієнтами, персоналом клубу, керівництвом	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
14.	Слідкувати за технічною функціональністю фітнес-офісу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
15.	Координувати роботу персоналу (узгодження роботи рецепції, розкладу групових фітнес-програм, комплектування груп, наявність спортивного обладнання тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
16.	Проводити аналіз плинності фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
17.	Забезпечувати взаємодію підрозділів клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
18.	Створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
19.	Взаємодіяти з персоналом та впливати на дотримання трудової дисципліни	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

20.	Регулярне підтвердження (підвищення) кваліфікації, у вигляді проходження атестації, в межах клубу, або поза його межами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
21.	Участь у зборах в межах фітнес-підрозділу, та в межах фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
22.	Організація зборів у межах фітнес-підрозділу або фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
23.	Регулювати професійні стосунки персоналу, забезпечувати професійну орієнтацію та соціальну адаптацію персоналу в колективі	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
24.	Вирішувати конфліктні ситуації	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
25.	Створення психологічно-комфортної атмосфери при спілкуванні з клієнтами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
26.	Використання різних форм комунікації (вербальної, невербальної, тощо) при роботі з клієнтами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

27.	Добір та використання різних моделей спілкування при роботі з клієнтами з урахуванням особливостей їх психотипу, людьми що мають різні захворювання, людьми з інвалідністю	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
28.	Встановлювати контакт із клієнтами, висловлювати в різний спосіб вдячність клієнтам за їх членство у клубі, бути привітним, доброзичливим, проявляти делікатність та тактовність у спілкуванні, комунікабельність, креативність	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
29.	Створити позитивний мікроклімат у фітнес-клубі	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
30.	Мотивувати в різний спосіб клієнтів до ведення здорового способу життя	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
31.	Забезпечувати техніку безпеки функціонування різних робочих зон (аква-, СПА, тренажерної, групової, персональної) фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
32.	Контролювати комфортність (чистота, тепло, роздягальні, душ, кондиціонування повітря, якісна робота обслуговуючого персоналу тощо) функціонування різних робочих зон	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

33.	Організувати надання допомоги клієнтам у разі потреби	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
34.	Використання іноземної мови при спілкуванні з клієнтами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
35.	Працювати над залученням та утриманням клієнта	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
36.	Забезпечувати безперебійність роботи фітнес-клубу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
37.	Планувати і організувати роботу фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
38.	Складати графік роботи фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
39.	Планувати вихідні, відпустки фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

40.	Забезпечити взаємозаміну фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
41.	Здійснювати мотивацію фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
42.	Створювати умови для професійного розвитку фітнес-персоналу та підвищення якості його праці, сприяти професійному зростанню і підвищенню кваліфікації фітнес-тренерів (курси, навчання, фітнес конвенції, майстер-класи тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
43.	Здійснювати контроль роботи фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
44.	Обліковувати/контролювати проходження фітнес-тренерами щорічного медогляду	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
45.	Фіксувати кількість відпрацьованих годин фітнес-тренерами	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

46.	Складати графік і організувати проведення атестації фітнес-персоналу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
47.	Здійснювати презентацію усіх послуг, які пропонуються клієнтам	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
48.	Забезпечувати матеріально-технічне оснащення тренувального процесу	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
49.	Організувати придбання, ремонті технічне обслуговування спортивного обладнання, інвентарю	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
50.	Здійснювати систематичний огляд та контроль стану обладнання робочої зони (аква-, тренажерної, групових фітнес-програм, СПА тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
51.	Інформувати клієнта про зміни в розкладі групових фітнес-програм	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
52.	Отримувати інформацію про якість послуг, рівень задоволеності клієнта	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

53.	Здійснювати аналіз діяльності конкурентних клубів, послуг які надаються, тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
54.	Здійснювати пошук та аналіз інформації у різних джерелах щодо провідних тенденцій у сфері фітнесу, впровадження інновацій, тощо	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
55.	Вивчення попиту на інноваційні фітнес-послуги	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
56.	Сервісне та інформаційне забезпечення фітнес-послуги	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
57.	Створення умов для тренування осіб з інвалідністю Аналіз ринку фітнес-послуг здійснювати конкурентний аналіз ефективних фітнес-клубів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
58.	Рекламування послуг фітнес-клубу в ЗМІ та Інтернеті	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
59.	Створення умов для тренування осіб з інвалідністю	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

60.	Здійснення продажів клубних карток та інших послуг, що надаються фітнес-клубом з використанням знань основних технологій продажів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
61.	Проведення роботи з запереченнями клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
62.	Ініціювати продовження клубної картки клієнта	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
63.	Мотивувати клієнта до систематичних занять для досягнення поставленої мети	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
64.	Здійснювати аналіз причин за якими клієнт припинив заняття	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
65.	Інформування про заходи фітнес-клубу, які проводяться для залучення та утримання клієнтів	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

66.	Забезпечувати/пропонувати бонусну систему для клієнтів (за залучення до занять інших клієнтів, тривале і систематичне користування фітнес-послугами; для осіб з особливими потребами тощо)	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
67.	Формування плану реалізації / продажу клубних карі та послуг	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
68.	Вміти робити управлінський фінансовий облік	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня
69	Ваш варіант	☐ не дуже важлива ☐ важлива ☐ дуже важлива	☐ ніколи ☐ орієнтовно раз на місяць або рідше ☐ орієнтовно раз на тиждень ☐ щодня або майже щодня

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Імені Івана Боберського

Шановний експерте!

Львівський державний університет фізичної культури проводить опитування з метою удосконалення організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Ваша думка для нас дуже важлива.

Особиста інформація:

1. Ваш вік _____
2. Ваша освіта _____
2. Стаж роботи _____
3. Місце роботи _____

Кожен чинник Вам потрібно оцінити з огляду впливу на діяльність та розвиток системи оздоровчого фітнесу в Україні. Одержані результати опитування та персональні дані будуть використані та оприлюднені у дисертаційному дослідженні.

№	Експерти Чинники	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		1	Діяльність популярних мереж фітнес-клубів													
2	Особливості функціонування оздоровчого фітнесу за кордоном															
3	Підготовка кадрів у ЗВО для оздоровчого фітнесу															
4	Кадрове забезпечення фітнес-клубів															
5	Організаційне забезпечення фітнес-клубу															
6	Інноваційні фітнес-технології/програми															
7	Атестація фітнес-персоналу															
8	Доступність фітнес-послуг															
9	Якість надання фітнес-послуг															

Прізвище та ініціали: _____

підпис _____

Щиро дякуємо за співпрацю!

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
Імені Івана Боберського

Шановний експерте!

Львівський державний університет фізичної культури проводить опитування з метою удосконалення організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу.

Ваша думка для нас дуже важлива.

Особиста інформація:

3. Ваш вік _____
4. Ваша освіта _____
2. Стаж роботи _____
3. Місце роботи _____

Кожен чинник Вам потрібно оцінити з огляду впливу на діяльність фітнес-клубу та якість надання фітнес-послуги. Також потрібно визначити спрямованість впливу кожного чинника, тобто віднести його до сильної або слабкої сторони діяльності організації. Одержані результати опитування та персональні дані будуть використані та оприлюднені у дисертаційному дослідженні.

Прізвище та ініціали: _____
підпис _____

Щиро дякуємо за співпрацю!

УГОДА ПРО СПІВПРАЦЮ

між

Львівським державним університетом фізичної культури імені Івана
Боберського

та

Товариством з обмеженою відповідальністю «ФІТ-ІНВЕСТ» (ТзОВ
«ФІТ-ІНВЕСТ»)

м. Львів – 25.12.2019р.

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського в особі Ректора, професора Євгена Приступи та Товариством з обмеженою відповідальністю «ФІТ-ІНВЕСТ» в особі Директора, Пастушенко Валерія Миколайовича (далі Сторони) погоджують наступні умови угоди:

1 МЕТА УГОДИ	Налагодження співпраці з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців сфери фізичної культури і спорту.
2 НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ	Для реалізації Угоди Сторони домовляються про наступне: 2.1. Здійснювати допомогу у теоретичній та практичній підготовці фахівців і підвищенні їх кваліфікації; 2.2. Проводити спільні проекти, які є предметом зацікавленості однієї чи обох Сторін, з вирішення актуальних проблем фізичної культури і спорту; 2.3. Здійснювати видання навчальних і наукових праць (монографій, статей, навчальних посібників тощо); 2.4. Сприяти в організації майстер-класів, конференцій, конвенцій та симпозіумів.
3 ТЕРМІН ДІЇ УГОДИ	Угода набирає чинності з моменту підписання Сторонами і діє до 25.12.2024р. року з можливістю продовження. 3.1. Угода може бути розірвана за взаємною згодою Сторін, за умови завчасного (за один календарний місяць) письмового попередження іншої Сторони; 3.2. Усі суперечки щодо угоди вирішуються шляхом погодження між Сторонами; 3.3. Угода може бути доповнена або змінена лише за взаємною згодою Сторін.
4 ФІНАНСОВІ УМОВИ СПІВПРАЦІ	4.1. Сторони домовляються про фінансові умови виконання окремих пунктів цієї угоди на основі додаткових домовленостей

5. ДОДАТКОВІ УМОВИ	5.1. Зміни та доповнення до цієї угоди вносяться за згодою Сторін у письмовій формі. 5.2. Ця Угода складена в двох примірниках, що мають однакову юридичну силу.
<p>Ректор Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського</p> <p>Професор Святослав Николович Приступа</p>	<p>Директор ТзОВ «ФІТ-ІНВЕСТ»</p> <p>Пастушенко Валерій Миколайович</p>
<p>вул.Костюшка 11, Львів, 79007 Україна</p> <p>тел./факс: + 380 32 272 70 42 e-mail: info@ldufk.edu.ua</p>	<p>вул. Катерини Білокур, будинок 1, офіс 23, Київ, 01014</p> <p>Код ЄДРПОУ 39836107</p>